Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1940-1940

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

---

36. AARGANG
1940

KØBENHAVN
UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK
1940

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv
Rosenørns Alle 12
København V.

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Adresser paa de tilsluttede Forbund 164.

Arbejderferier.

Afgørelser vedrørende Ferieloven 105, 115. Dom i en Feriesag (Singer Co.) 46.

Arbejdsfordeling.

Arbejdsfordeling, Lov om 126, 138, Arbejdsfordelingsnævnet 136, Arbejdsfordelingens Resultat 169, Arbejdsfordeling og skiftende ugentlig Arbejdstid 260, Radiosamtale om Arbejdsfordeling 149.

Arbejdsløn.

Arbejdslønnen i Industrien April Kvartal 1939: 33, Juli Kvartal 1939: 129, Oktober Kvartal 1939 og Aaret 1939: 232, Januar Kvartal 1940: 270, Dyrtidstillæg og Lønberegning 243, Dyrtidstillæg i Land- og Skovbrug 244, Kritik af Dyrtidsordningen 17, 41, Lov om Regulering af Arbejdslønningerne 225, Løn under Flyvervarsling 185, Priser og Lønninger 195, 246, Pristalsberegningen 82, Statstjenestemændenes Lønforhold 60, 260.

Arbejdsløshed.

Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring 189, Arbejdsløsheden i November 1939 9, December 1939 34, Januar 1940 64, Februar 1940 74, Marts 1940 96, April 1940 130, Maj 1940 144, Juni 1940 172, Juli 1940 221, August 1940 235, September 1940 297, Arbejdsløshedsforsikring under Ophold i Finland 61, Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde 313, Bekæmpelse af Arbejdsløsheden 84, 261, Dyrtidstillæg til Arbejdsløse 309, En Arbejdsløshedskommission 74, Hjælpen til de arbejdsløse 57, Regeringens Beskæftigelsesplan 241, Arbejdsløsheden i Sverige 217, 269, 314.

Arbejdsstandsninger.

Arbejdsstandsninger i 1939, 169.

Arbejdstid.

Arbejdstid, Indskrænkning i Lærlingenes 200, Arbejdstidsregulering i Krigstid 84, Arbejdstiden i Sovjetunionen 186.

Artikler.

Redaktionsartikler.

Aarsskiftet 1, Arbejderne vil ikke resignere 17, 41, Dagens Vilkaar 101, D. s. F.s Generalforsamling 117, En ny Fagforening 305, En ny Tid 177, Fagforbundenes Midler 257, 20 Mill. Kr. i Ekstrahjælp 289, Hjælpen til de arbejdsløse 57, I Fremgangens Tegn 69, I Kriselovgivningens Tegn 165, Krigens Vilkaar 29, Krisesituationen 109, Landbrugets Overenskomstforhold 133, Lov om Arbejdsforhold 209, 290, Lov om Regulering af Arbejdslønningerne 225, Nyordning af Forholdene paa Arbejdsmarkedet 193, Overarbejdsloven forlænget 81, Regeringens Beskæftigelsesplan 241, Under Tidens Tryk 93.

Signerede Artikler.

Laur. Hansen: Dansk Fagbevægelse ved Aarsskiftet 19, *Knud Illum:* Lov om Arbejdsforhold 261, 275, *Einer-Jensen:* De nye Kriselove 137, *Einar Nielsen:* Hos danske Arbejdere i Tyskland 229, *Jørgen Pedersen:* Priser og Lønninger 246, *L. Rosenthal:* Fransk Fagbevægelse under Krigen 44.

Andre Artikler.

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold 102, 111, 139, 157, 167, 179, 213, 248, 279, 306, Arbejdstiden i Sovjetunionen 186, Civil Arbejdskraft i Finland 47, De nordiske Staters Økonomi 62, Dyrtidstillæg i Land- og Skovbrug 244, Dyrtidstillæg og Lønberegning 243, En Timeløn til Finland 6, Finlands Erhvervsliv efter Krigen 294, For Folkestyre og Folkeret 5, Industriens Fremtidsmuligheder 197, Landbrugets Arbejdskraft 166, 184, Priser og Lønninger 195, Priser og Lønninger i England 59, Svenske Problemer 199.

Boganmeldelser.

Arbejdsmarkedets Problemer 153, Danmark under Krigen 139, De sociale Forsikringsinstitutioners Fondsplaceringer 114, Faremomenterne i det daglige Liv 98.

Fagbevægelse.

1. *Danmark.*

Arbejds- og Forligsnævnet 248, Formandsskabet i Arbejds- og Forligsnævnet 233, Blikkenslagerforbundet og D. s. F. 201, Bryggeriarbejderne og D. s. F. 234, 261, Danske Arbejdere i Tyskland 184, 229, 252, 260, 295, D. s. F.s Forretningsudvalg 125, D. s. F.s Generalforsamling 7,17, D. s. F. og Luftværnsforeningen 183, D. s. F.s Medlemsantal 69, D. s. F.s Repræsentantskabsmøde August 1940 195, November 1940 292, D. s. F.s Repræsentationer 151, 183, Den faglige Situation 20, 32, 70, 82, 84, 94, 104, 109, 133, 225, 243, 244, 282, 293, En Timeløn til Finland, Opraab fra D. s. F. 6, For Folkestyre og Folkeret, Henstilling fra D. s. F. 5, Hovedorganisationernes Henvendelse til Regeringen ang. Arbejdsforhold 195, Hovedorganisationernes Forslag til Lov om Arbejdsforhold 211, Hovedorganisationernes Aftale af 15. November 1940 293, Landbrugets Arbejdskraft 166, 184, 311, Lov om Arbejdsforhold 193, 209, 261, 275, 290, Lov om Regulering af Arbejdslønninger 125, 225, Lov om Arbejdsfordeling 126, 138, Tekstilarbejderforbundets Beretning 169.

2. *Nordiske Lande.*

Den nordiske Samarbejdskomité 98, Nordisk Fagforenings-Konference i Helsingfors 269, Nordisk Samarbejde 43, Skandinavisk Malerkartel 237.

Den finske Landsorganisations Kriseprogram 185, Den finske Landsorganisation og Internationalen 49, En finsk Hovedoverenskomst 49, Fagforeningskongres i Finland 286, Fagforeningskonferencer i Helsingfors 99, 236, Finsk Bygningsarbejder-Overenskomst 217, Finsk Tekstilarbejderkongres 236, Finsk Træarbejderkongres 252, Hjælpen til Finland 98, Hjælp til finske Fagforbund 61, Lenin om Finland 60, Lønbevægelser i Finland 236, Norsk Støtte til Finland 22.

Pristalsregulering paa Island 22, Støtte til Islands Arbejderbevægelse 7.

Arbejdsforhold i Norge 143, De norske Landarbejderes Løn- og Arbejdsvilkaar 64, Dyrtidsordning i Norge 25, Norsk Fagbevægelse 252, 285, Norsk Støtte til Finland 22, Overenskomstsituationen i Norge 8.

Den svenske Landsorganisations Repræsentantskabsmøde 216, Byggefagene i Sverige 314, Det svenske Pristal 269, Et nyt svensk Fagforbund 217, Faglig Samling i Sverige 237, Lønforhøjelser for svenske Skovarbejdere 285, Ny Pristalsberegning i Sverige 253, Oplysningsarbejdet i Sverige 270, Overenskomstsituationen i Sverige 8, Overenskomster i Sverige 285, Svensk Frisørforbunds Kongres 314, Svensk Metalarbejderforbund 270, Svensk Postforbund 253, Valget i Sverige 270, Vinterkursus i Bruunsvik 72.

3. *Øvrige Udland.*

Antal Fagforeningsmedlemmer i Australien 64, Pristalsregulering og Arbejdsforhold i Belgien 48, Den engelsk-franske Fagforeningskomité 86, Priser og Lønninger i England 48, 58, Fransk Fagbevægelse under Krigen 44, Opløsning af de franske Fagforeninger 295, Fagforeningerne og Diktaturbevægelserne i Holland 63, Fagforeningerne i Kanada under Krigen 86, Fagbevægelsen og Krigsproblemerne i Svejts 64, Lønerstatning til indkaldte Lønarbejdere i Svejts 48, Medlemsfremgang i U. S. A. 99, Fagbevægelsen i U. S. A. 295.

IV. *Internationalt.*

Den faglige Internationale og Finland 49, Den faglige Internationales Medlemstal 64, Den internationale Arbejdskonference 1940 99, Den internationale Arbejdsorganisation i 1939 31, Den internationale Arbejdsorganisation 63, 104.

Forligsinstitutionen.

Forligsinstitutionens Formand 22, Forligsinstitutionens Mæglingsforslag vedrørende Landbruget af 3. April 1940 94.

Forskellige Meddelelser.

Arbejdsgiverforeningens Medlemstal 61, Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling 285, Beskæftigelse af Arbejdsløse 310, Det kooperative Fællesforbund 309, Dyrtidstillæg til gamle og Invalider 61, Lenin om Finland 60, Oplysningsarbejdet 201, Stalin i 1912 og Stalin i 1939 71, Socialdemokratiets Medlemstal 61, Vinterkursus i Bruunsvik 73.

Grænseforhold.

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 64 vedrørende Stukkatørernes Forbund og Steninduistriarbejderforbundet 86.

Kongresser, Konferencer, Møder.

1. *Danmark.*

Aarsmøde i Arbejderbevægelsens Erhvervsraad 217, Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling 285, Bryggeriarbejderforbundets Kongres 234, Bødkerforbundets Kongres 186, D. s. F.s Generalforsamling 7 117, D. s. F.s Repræsentantskabsmøde August 1940 195, November 1940 292, Faglig Ungdoms Aarsmøde 105, Glarmestersvendenes Forbundskongres 204, Jernbaneforbundets Kongres 218, Jern- og Metalslibernes Forbundskongres 231, Kedel- og Maskinpassernes Forbundskongres 220, Dansk Kommunalarbejderforbunds Kongres 161, Kongres i Dansk litografisk Forbund 97, Malerforbundets Jubilæumskongres 283, Dansk Mølleriarbejderforbunds Kongres 203, Skotøjsarbejdernes Forbundskongres 170, Statstjenestemændenes Repræsentantskabsmøde 282, Snedkerforbundets Kongres 201, Stenindustriarbejdernes Forbundskongres 188.

2. *Skandinavien.*

Den nordiske Samarbejdskomités Møde 98, Fagforeningskongres i Finland 286, Nordisk Fagforenings-Konference 269.

3. *Udland og Internationalt.*

Den internationale Arbejdskonference 1940 99, En faglig Konference for Oslo-Staterne 83.

Kooperativ Bevægelse.

Andelsbevægelsens Omfang 282, Bryggeriet Stjernen 7.

Love.

Lov om Arbejdsfordeling 126, 138, Lov om Arbejdsforhold 209, 261, 275, 290, Lov om Beskæftigelse af Arbejdsløse 310, Lov om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal 125, 225, Tillæg til Lov om det for Regulering af Arbejdslønningerne gældende Pristal 227, Lov om Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede 58.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd, Københavns:

hos Entreprenør G. C. Andersen 206, hos Biscuitfabriken »Dan« 315, hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn 316, hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Moseindustrien 131, hos Handelshuset »Balto« 190, hos Biscuitfabriken »Dan« 190, hos A/S Burmeister & Wain 238, hos Centralorganisationen af Vognmænd 172, 190, 207, 300, hos Dansk Grundejer Abonnement 207, hos Dansk Smørforsyning og 5 Filialer 131, hos Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger 287, hos Vognmand Chr. Hansen 287, hos Medlemmer af Københavns Vognmandslaug 106, hos Firmaet Carl Jacobsen & Co. 66, hos A/S Jensen & Kjeldskov 35, hos Firmaet A. W. Kirkebye 12, hos Vognmand K. Linné 106, hos Isoleringsfirmaet Carl Pers 207, 237, hos Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer 208, hos Droskecentralen »Taxa« 287.

Arbejdsmænd, Provinsen:

Aabybro: hos A/S Store Vildmose Tørveindustri 66.

Aalborg: hos Vognmand Bech 160, hos Entreprenører i Aalborg 172, 287, hos Firmaet Limfjords Sardineri 11, hos Vognmand J. F. Nielsen 12, hos Svovlsyre- og Superfosphatfabriken 316.

Aarhus: hos Vognmændene J. Jensen, Kristoffersen og Hassing 11, hos Murermester Klostergaard Sørensen 160.

Asminderød: hos Vognmand A. Husum 55.

Børkop: hos Planteskoleejer Frost 76.

Esbjerg: hos Vognmand A. C. Gravesen 238, hos A/S Det danske Gødningskompagni 66.

Haslev: hos Sydøstjyllands Elektricitets A/S 106.

Holbæk: hos Holbæk Papirfabrik 66.

sen 237, hos Entreprenør Hans Jørgensen & Søn 314.

Horsens: hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Horsens Havn 315.

Kaas: hos A/S Kaas Briketter 315.

Kalundborg: hos A/S Dansk Svovlsyre- og Superphosfatfabrik 56.

Korsør: hos Korsør Stenforretning (Løsning Skærvefabrik) 11.

Mariager: hos Centralforeningen af Murermestre i Danmark 12.

Nyborg: hos Firmaet Mammen & Drescher 11.

Odense: hos Murermester Chr. Forné 35, hos A/S Fyens Sække-Kompagni 116, hos Entreprenør P. Hansen 237, hos Entreprenør Hans Jørgensen & Søn 314.

Vejle: hos A/S Premier Ice Cream 116.

Viby J.: hos Rutebilejer Johs. Enevoldsen 238.

Viby S.: hos Entreprenør Gunnar Hansen 76.

Bagere, København, hos Bagermester Aage Andersen 144, hos Bagermester H. Anker-Larsen, H. Bryggemann & P. Herbst 206, hos Engelsk-Dansk Biscuitfabrik 132, hos Biscuitfabriken »Dan« 11, hos Fru Bagermester E. Hertz 237, hos Københavns Brødfabriker 208, hos Bagermester A. Larsen 12. *Aarhus,* hos A/S Jul. A. Jørgensen 106.

Bogbindere, København, hos Firmaet P. Christensen 12, 100, 116 hos Firmaet Ebba Jurin 76, hos Firmaet E. Lamp 76, hos Firmaet Oscar Møller 106, hos Firmaet A. C. Schmidt 11, hos A/S C. Schous Fabriker 56, 300. *Horsens,* hos Firmaet N. Raackmann 160.

Bødkere, København, hos A/S Dansk Sojakagefabrik 253.

Elektrikere, København, hos Firmaet Viggo Dencker 11, hos Firmaet Egmont H. Petersen 66, hos Installatør Georg Rasmussen 315, hos Siemens Elektricitets A/S 314. *Aalborg:* hos Firmaet Hansen & Schneider 315. *Aarhus,* hos Firmaet Bruun & Sørensen 315.

Funktionærer, København, hos Berlingske Tidende I/S 237, hos A/S De forenede Vagtselskaber 237, hos Hafnia og Danske Phønix Afd.kontor, Amagertorv, 189, hos Firmaet Carl Jacobsen & Co. 116, hos Livsforsikringskalenderen »Fremtiden« 132, hos Zoneredningskorpset 300. *Helsingør,* hos Gummifabriken »Tretorn« 189.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Fredericia, A/S C. M. Cohrs Sølvvarefabriker 56.

Handskemagere, København, hos E. Jensen & Søn 316, hos Firmaet Nordisk Skindbeklædning 56.

Hatte- og Buntmagere, København, hos Firmaet Henry Rohde 106.

Hotel- og Restaurationspersonale, København, hos Kooperative Marketenderier 190.

Kedel- og Maskinpassere, København, Maskinmestrenes Forening 223, 237, hos Københavns Kommunes Værker 314, hos Kyndby Værket 315.

Kommunalarbejdere, København, hos Københavns Magistrats 1. Afdeling 75. *Odense,* hos Odense Kommune 206.

Kvinder, København, hos A/S Bladkompagniet 271, hos Centralvaskeriet 288, hos A/S Det danske Rengørings Selskab 238, hos Elementkulfabriken 35, hos Firmaet Mouritzen & Rossing 12, hos A/S C. Schous Fabriker 35. *Aarhus,* hos Aarhus Stiftidende 223. *Vejle,* hos A/S D. Friis 35.

Køkkenpersonale, faglært København, hos Hotel »Phønix« 100.

Litografer, København, hos Glud & Marstrand 100.

Læderarbejdere, Aarhus, hos A/S Carl Flachs Læderfabrik 154. *Roskilde,* hos A/S Niels D.Kemp jun. 35.

Mejerister, Holbæk, hos Virkelyst Mejeri 154.

Murere, København, hos Medlemmer af Centralforeningen af Murermestre i Danmark 75, 207, hos Entreprenørforeningen 288, hos Københavns Murer- og Stenhuggerlaug 288. *Aarhus,* hos Entreprenør Binderup-Hansen 223, hos Murermester Vald. B. Olesen 223. *Jyllinge,* hos Murermester E. Larsen 56. *Ringsted,* hos Murermester Bødker 56.

Mølleriarbejdere, Aalborg, hos A/S Aalborg nye Dampmølle 106.

Papirindustriarbejdere, Holbæk, hos Holbæk Papfabrik 66.

Radiotelegrafister hos Dansk Radio Aktieselskab 253, 271.

Riggere og Sejlmagere, København, hos Firmaet Aug. Olsen 223, 316, hos Medlemmer af Sejl-, Flag- og Kompasmagerlauget i København 132.

Skibstømrere, København, hos Burmeister & Wain, Refshaleøen, 237.

Skotøjarbejdere, København, hos A/S H. C. Clausens Skotøjsfabriker, Herlev, 36. *Sæby,* hos A/S Sæby Skotøjsfabrik 36.

Skorstensfejersvende, hos Medlemmer af Skorstensfejerlauget 144.

Skræddere, København, Beklædningsindustriens Sammenslutning 288.

Slagteriarbejdere, København, hos Philip W. Heymann 223, hos Medlemmer af Danske Konservesfabrikanters Forening 316.

Smede- og Maskinarbejdere, København, hos Firmaet Chr. & Carl Grau 207, hos Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning 143. *Fredericia,* hos Firmaet Goth & Sønner 106. *Hedehusene,* hos Nymølle Skærvefabrik 100. *Helsingør,* hos A/S Helsingør Jernskibs- & Maskinbyggeri 100. *Kalundborg,* hos Motorfabriken Bukh 207.

Snedkere, Nyborg, hos Snedkermester Holger Madsen 12. *Nykøbing F.,* hos Snedkermester H. C. Ludvigsen 207. *Roskilde,* hos Snedkermester J. V. Hansen 56.

Soigneringsarbejdere, København, hos A/S Badeanstalten »København« 36, hos Idrætsparkens Svømmehal og Badeanstalt 160, hos Militærhospitalet 287.

Stenindustriarbejdere, Vejle, hos Firmaet Laur. Billeschou 107.

Sukkervare- og Chokoladearbejdere, København, hos H. H. Mathiassens Fabriker 206.

Søfyrbødere, hos Dansk Dampskibsrederiforening 315, hos Det forenede Dampskibsselskab 12.

Sømænd, hos Dansk Dampskibsrederiforening 315, hos Det forenede Dampskibsselskab 12.

Textilarbejdere, København, hos Firmaet Th. Ellebye 76, hos A/S »Elasan« 76, hos Medlemmer af Textilfabrikantforeningen 238. *Herning,* hos C. Ellerbæks Trikotagefabrik 75.

Tjenere, København, hos Restauratør Milling 76, hos D. S. B.-Færgeoverfarterne 76.

Tobaksarbejdere, hos Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger 116.

Træindustriarbejdere, Aarhus, hos Aarhus Emballagefabrik 316. *Pindstrup,* hos Pindstrup Mosebrug, Savværk & Emballagefabrik 132. *Sorø,* hos A/S Teknisk Korkindustri 36.

Typografer, København, hos Andersen & Bruun 154, hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien 76, hos Medlemmer af Dansk Litograflaug 144, 253, hos Københavns Bogtrykkerforening 154, hos Brdr. Rasmussen 206. *Aalborg,* hos Aalborg litografiske Anstalt — A/S Adolf Holst 160, hos C. W. Obel 190. *Horsens,* hos August Laursen 160.

Tømrere, København, hos Entreprenørforeningen 288, hos Entreprenør Einer Jensen 116, hos Københavns Murer- og Stenhuggerlaug 288, hos Tømrermestrene Kr. Nielsen & Søn 100. *Aarhus,* hos Entreprenør Binderup-Hansen 288.

Forskellige Forbund, hos Aarhus Maskinfabrik m. fl. 223, hos Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger 144.

Overarbejdsloven.

Overarbejdsloven forlænget uændret 81.

Arbejdsmænd, København, hos Medlemmer af Vinduespolererlauget 13, Elementfabriken ved Chr. Jacobsen 36. *Aarhus* Maskinfabrik 223. Murermester Niels Moth, Hobro, 107. Entreprenør P. Hansen, *Odense,* 238. Søllerød Kommune 36.

Bagere hos Knækbrødfabriken Ruga, *København,* 66. Bagermester E. Bagger og Bagermester Reinhardt, *Haderslev,* 13. Bagermester Maustrup, *Simmersted,* 13. Bagermester Hansen, *Vedsted,* 67.

Bogbindere hos Firmaet C. Drechsler, *København,* 253.

Elektrikere hos Installatør Morten Nielsen, *Kolding,* 66.

Keramikere paa Porcelænsfabriken »Norden«, *København,* 13.

Korkskærere hos Firmaet Brinch og Spehr, *København* 13.

Kvinder hos Medlemmer af Beklædningsindustriens Sammenslutning 37.

Litografer hos Firmaet P. Christiansen, *København,* 107.

*Mejeriste*r hos The Canned Cream & Milk C., 13.

Murere hos Bygmester Andreas Lorentzen, *Hellevad,* 67.

Mølleriarbejdere hos A/S Dampmøllen »Viktoria«, *Odense,* 107.

Papirindustriarbejdere paa Papirfabrikerne 37.

Skotøjarbejdere hos Fabrikant Th. Bundgaard og Søn, *Esbjerg,* 36.

Skrædere hos Firmaet H. C. Petersen og Hansen, *København* 13. Firmaet A/S P. H. Vagner, *Kolding,* 37.

Smede- og Maskinarbejdere hos A/S Burmeister og Wain 13. Københavns Lampe- og Lysekronefabrik 67. *Aarhus* Maskinfabrik 223. *Dronningborg* Maskinfabrik 107.

Snedkere hos Snedkermester Clausen, Nordborg, Als, 67. *Bramminge* Møbelfabrik 36. Møbelfabrikant Kjærgaard, *Laurbjerg*, 67.

Tekstilarbejdere hos Firmaet Hother Neckelmann, *København*, 37.

Træindustriarbejdere paa Fabriken »Rekord«, *Vester Hesinge*, 67. *Vemb* Trævarefabrik 67.

Overenskomstforhold.

Ankenævnet i Henhold til Lov om Arbejdsforhold 282, Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab 233, Arbejds- og Forligsnævnet 248, Den faglige Situation 20, 32, 70, 82, 84, 282, Den nye Pristalsberegning 82, Dyrtidstillæg i Land- og Skovbrug 244, Dyrtidsordningen, Kritik af 17, 41, 195, Dyrtidstillæg og Lønberegning 243, Forligsinstitutionens Mæglingsforslag vedr. Landbruget af 3. April 1940, 94, Hovedorganisationernes Henvendelse til Regeringen ang. Lov om Arbejdsforhold 195, Hovedorganisationernes Forslag til Lov om Arbejdsforhold 211, Landbrugets Overenskomster 20, 70, 94, 104, Voldgiftsrettens Kendelse vedrørende Landbruget 133, Løn under Flyvervarsling 185, Overenskomstopsigelser 32, Overenskomstopsigelser og Forligsforhandlinger 70, Overenskomstforhandlinger 84.

Overenskomstnævnets Afgørelser og Kendelser.

Afgørelsernes Ikrafttræden 21, Bestemmelse af det Pristal, der skal anvendes 172, Beregning af Dyrtidstillæg for ikke fuldt beskæftigede 152, Dyrtidstillæg af Erstatningsløn 152, Dyrtidstillægets Ikrafttræden 21, Dyrtidstillæg for Overtimer 21, Dyrtidstillæg af »Sinketimer« 152, Dyrtidstillæg til Slagteriarbejdere 171, 296, Dyrtidstillæg af Sygetimer 152, Dyrtidstillæg for Ungarbejdere i Træindustrien 21, Forstaaelse af Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, 266, Forstaaelse af Tillæg til Lov Nr. 276, 268, Maj-Lønreguleringens Ikrafttræden 153, Nægtelse af Dyrtidstillæg 152, Nævnskendelse vedr. Bryggeriindustrien 268, vedr. Isoleringsarbejdere hos Carl Pers 266, vedr. Rækkevidden af Overenskomsten for Tørveindustrien 114.

Personalia.

Hans Hansen død 293, Hans Jacobsen fratraadt 168, N. M. Jespersen, Formand for Bødkerforbundet 187, Knud V. Jensens Mindesten 136, Mertens, en Forkæmper for den internationale Fagbevægelse 59, Nye Medlemmer i D. s. F.s Forretningsudvalg: Ingv. Dahl, Fanny Jensen, Th. Laursen, Dirk Nak, Aksel Olsson 123, Thor Pettoletti død 30.

Prisniveauet.

Engrospristallet 74, 98, 151, Detailpristallet Januar 1940, 48, April 1940, 115, Juli 1940, 184, 205, Oktober 1940, 286.

Socialpolitik, Økonomi.

Beskæftigelsesmuligheder og Raastofproduktionen 102, 139, 157, 179, Byggeriet 213, 248, Brændsels- og Kraftproduktionen 279, Den nye økonomiske Situation 104, Industriens Fremtidsmuligheder 197, Konjunkturoversigt 50, Landbrugets Arbejdskraft 1940 311, Metalindustrien 183, Penge- og Kapitalmarkedet 111, Produktion og Beskæftigelse 7, 33, 61, 84, 201, 233, 261, 295, Sten-, Ler- og Glasindustrien 182, Støtte til Boligbyggeriet 61, Træ- og Papirindustrien 167, Vareomsætningen med Udlandet 7, 33, Økonomisk Oversigt 23, Pristalsregulering og Arbejdsforhold i Belgien 48, De nordiske Staters Økonomi 62, Priser og Lønninger i England 48, 58, Finlands Erhvervsliv efter Krigen 294, Pristalsregulering paa Island 22, Det svenske Pristal 269, Ny Pristalsberegning i Sverige 253, Økonomisk Aarsoversigt 1939: Arbejderbevægelsens Erhvervsraad 312.

Den faste Voldgiftsret.

Forlig (F) og Kendelser (K):

Valg af Formand og Næstformand 295.

Arbejdsmænd i København hos Amager Mineralvandsfabrik, Sag Nr. 2763 (K) 87, Københavns Havn, Sag Nr. 2708 (K) 26, Vognmand C. Olsen, Sag Nr. 2797 (F) 174, Isoleringsfirmaet Carl Pers Sag Nr. 2842 (K) 301, Snedkerm. E. Rosenbeck Hansen, Sag Nr. 2803 (F) 208, Harry Schacke Sag Nr. 2845 (F) 320.

Arbejdsmænd i Provinsen. Aabybro: A/S Store Vildmose Tørveindustri, Sag Nr. 2762 (F) 146. *Aalborg:* Jydsk Telefon-Aktieselskab, Sag Nr. 2827 (F) 254. *Aarhus:* Vognmændene J. Jensen og Kristoffersen, Sag Nr. 2736 (F) 100. *Brædstrup:* Brædstrup Ægeksport, Sag Nr. 2731 (F) 78. *Esbjerg:* Esbjerg Vognmandsforening, Sag Nr. 2813 (F) 224. *Feldsted:* Vognmand Carl Hansen, Sag Nr. 2806 (K) 156. *Grenaa:* Vognmand H. Trolle Christensen, Sag Nr. 2838 (F) 320. *Korsør:* Korsør Stenforretning, Sag Nr. 2743 (F) 79 og Sag Nr. 2743 (K) 174. *Køge:* Murermester Knud Boa Rasmussen, Sag Nr. 2718 (F) 40. *Maribo:* Godsejer K. Kjær, Helgenes, Sag Nr. 2727 (F) 92. *Mønsted:* Vognmand Norman Nielsen, Stoholm, Sag Nr. 2791 (F) 238. *Nyborg:* Chauffører / forskellige Arbejdsgivere, Sag Nr. 2711 (K) 37. Havnearbejdere / forskellige Arbejdsgivere i Nyborg Havn, Sag Nr. 2735 (F) 92. *Odense:* Murermester Chr. Forné, København, Sag Nr. 2769 (F) 146. *Randers:* Vognmand P. C. Jensen, Sag Nr. 2789 (F) 148. *Ringkøbing:* Ringkøbing Amtsraad, Sag Nr. 2839 (K) 316. *Ryomgaard:* Vognmand P. Frederiksen, Sag Nr. 2697 (K) 26. *Skovgaard:* Vognmand J. Gundersen, Sag Nr. 2709 (K) 40.

Bagere, København: Bagermester P. Herbst, Sag Nr. 2826 (F) 254. *Ebberup:* Bagermester E. Sørensen, Sag Nr. 2816 (F) 224. *Malling:* Bagermester Oluf Bonde, Sag Nr. 2754 (F) 108. *Struer:* Bagermester C. M. Moselund, Sag Nr. 2728 (F) 77. *Østrup:* Bagermester P. Nielsen Grøn, Sag Nr. 2755 (F) 108.

Bogbindere, København: Firmaet P. Christensen, Sag Nr. 2734 (F) 78.

Elektrikere, København: Installatør Holger Sørensen, Sag Nr. 2822 (F) 208. *Aalborg:* Firmaet Lindholm & Ryø, Sag Nr. 2663 (K) 15. *Farum:* Installatør Hans Larsen, Sag Nr. 2787 (F) 148. *Odense:* Installatør Vald. Kongstad, Sag Nr. 2764 (F) 108.

Formere, Nykøbing M.: A/S N. A. Christensen, Sag Nr. 2778 (F) 147.

Frisører, København: Frisørmester E. Knudsen, Frederiksborgvej 180, Sag Nr. 2725 (F) 78, Frisørmester E. Knudsen, Frederiksborgvej 180, Sag Nr. 2793 (K) 174. *Aarhus:* Frisørmester A. Holm, Sag Nr. 2795 (F) 208, Frisørmester J. Preetzmann, Sag Nr. 2747 (F) 107. *Esbjerg:* Frisørmester Herluf Hansen, Sag Nr. 2790 (K) 190. *Ribe:* Frisørmester J. Damgaard-Hansen, Sag Nr. 2829 (F) 254. *Silkeborg:* Frisørmester K. Lehm, Sag Nr. 2766 (F) 146. *Skern:* Frisørmester E. Simesen, Sag Nr. 2726 (F) 77. *Viborg:* Frisørmester Vilh. Nielsen, Sag Nr. 2828 (F) 254.

Gartnere: Medlemmer af Planteskoleejerforeningen, Sag Nr. 2745 (K) 79.

Handels- & Kontormedhjælpere, Bogø: Bogø Brugsforening, Sag Nr. 2814 (K) 255.

Jern- & Metalslibere, København: Københavns Forkromningsanstalt, Sag Nr. 2821 (F) 223.

Kurvemagere, Aarhus: Jydsk Kurvemøbelfabrik, Sag Nr. 2776 (F) 147.

Køkkenpersonale, faglært, København: Hotel Phønix A/S, Sag Nr. 2780 (F) 156. *Liseleje:* Liseleje Badehotel, Sag Nr. 2722 (F) 40.

Litografer, København: Firmaet »Illustrationsanstalten«, Sag Nr. 2772 (F) 147, A/S Glud & Marstrand, Sag Nr. 2786 (F) 147, Chr. Nørlind, Sag Nr. 2737 (F) 78.

Mejerister, Outrup: Outrup Andelsmejeri, Sag Nr. 2834 (F) 239. *Vraa:* Mejeriet »Alfaholm«, Sag Nr. 2714 (K) 67.

Murere, København: Murermestrene Chr. Madsen og A. Nielsen, Sag Nr. 2765 (K) 90. *Brædstrup:* Murermester Krøjer Nielsen, Sag Nr. 2796 (K) 162. *Horsens:* Murermester Karl Nissen & Søn, Sag Nr.

2815 (K) 318. *Svendborg:* Bygmester F. Jensen, Sag Nr. 2800 (K) 224. *Tønder:* Murermester Fr. Nielsen, Sag Nr. 2768 (K) 162.

Skibstømrere, Faaborg: Skibs- & Baadebygmester Carl Andersen, Sag Nr. 2798 (F) 224.

Skorstensfejersvende, København: Skorstensfejermester E. Petersen, Gentofte, Sag Nr. 2741 (F) 79.

Skotøjarbejdere, København: Koni Skotøjfabrik A/S, Sag Nr. 2773 (F) 146, Firmaet Sørensen, Madsen & Co., Sag Nr. 2724 (F) 78. *Slagelse:* Skotøjsfabrikant Einar Petersen, Sag Nr. 2740 (F) 79.

Slagelse: Skotøjsfabrikant Einar Petersen, Sag Nr. 2740 (F) 79.

Slagteriarbejdere, København: Philip W. Heymann, Sag Nr. 2835 (F) 255, Medl. hos Danske Slagtermestres Landsforening, Sag Nr. 2824 (F) 239.

Smede- & Maskinarbejdere, København: Singer & Co., Sag Nr. 2841 (K) 303, A/S Titan, Sag Nr. 2719 (F) 77. *Fredericia:* A. Goth & Sønner, Sag Nr. 2788 (F) 148. *Kalundborg:* A/S Motorfabriken Bukh, Sag Nr. 2840 (F) 288. *Korsør:* Korsør Stenforretning, Sag Nr. 2774 (K) 154. *Nykøbing F.:* Vilh. Hansen & B. Petersen, Sag Nr. 2827 (F) 254. *Odense:* Odense Staalskibsværft, Sag Nr. 2729 (F) 77.

Snedkere, København: Firmaet »Sonofon«, Sag Nr. 2761 (F) 92. *Aabenraa:* Sybrand Zachariassen, Sag Nr. 2756 (F) 79.

Stenindustriarbejdere, Vejle: Stenhuggerm. Laur. Billeschou, Sag Nr. 2792 (F) 16?

Textilarbejdere, København: Firmaet Th. Ellebye, Sag Nr. 2777 (F) 147.

Tjenere, København: Restauratør Nielsen, Café »Parken«, Sag Nr. 2783 (F) 148.

Træindustriarbejdere, Aarhus: A/S Aarhus Emballagefabrik, Sag Nr. 2844 (K) 318. *Bryrup:* Fabrikant J. Jensen, Sag Nr. 2785 (F) 156. *Falsled:* Falsled Møbelfabrik, Sag Nr. 2760 (F) 147. *Lolland-Falster:* Møbelfabrikantforeningen, Sag Nr. 2730 (F) 78.

Typografer, København: A/S Andersen & Bruuns Fabriker, Sag Nr. 2811 (K) 271, Dansk Papirvarefabrik, Sag Nr. 2771 (F) 146, Kristeligt Dagblad, Sag Nr. 2703 (K) 14, København Bogtrykkerforening, Sag Nr. 2808 (K) 191, Firmaet Brdr. Rasmussen, Sag Nr. 2818 (K) 239. *Kolding:* Firmaet Konrad Jørgensen, Sag Nr. 2721 (F) 77.

Tømrere, København: Isoleringsfabrikantforeningen Øst for Storebælt, Sag Nr. 2759 (K) 89.

Adressefortegnelse over Arbejdernes lokale Fællesorganisationer

Aabenraa: Johs. Weis, Svinget 12.
Aabyhøj: Chr. Pedersen, Oehlenschlægersvej.
Aalborg: A. Høy, Ny Kastetvej 26.
Aalestrup & Omegn: N. Chr. Nielsen, Simested St.
Aarhus: Leonhard Hansen, Bruunsgade 22.
Aars: Marius Hansen, Haubrovej 114.
Als: C. H. Christensen, Skovby St., Als.
Assens, Fyn: Johs. Nielsen, Havnehuset.
Assens pr. Mariager: Emil Nielsen, »Dania«.
Auning: N. Rafn, Østergade 24.
Bogense: Gunnar Jensen, Torvegade 12 [1].
Bov Sogn: Herbert Høeg, Krusaa pr. Padborg.
Brabrand: H. Arildskov, Præstevangen, Brabrand.
Bramminge: J. O. Jensen, Adelgade 3.
Brande: P. Andersen, Linde Alle 12.
Broager & Nybølland: Jørgen Sandbeck, Skelde.
Brønderslev: Marinus Pedersen, Dybelsgade 25.
Ebeltoft: Th. Andersen, Garverivej 2.
Ejby & Omegn: Bjarne Jørgensen, Østergade.
Esbjerg: Rob. Larsen, Torvegade 1.
Faaborg: Jacob Hansen, Grønnegade 21.
Fakse: Ths. Petersen, Egedevej.
Fjerritslev: Karl Knudsen.
Fredericia: Marius Nielsen, 6. Julivej 42.
Frederikshavn: Soph. Jørgensen, Strandgade 5.
Frederikssund: Viggo Petersen, Solvej 6.
Frederiksværk: Sv. Aa. Bram, Strandvej 23.
Glamsbjerg: Jens Juul Pedersen.
Graasten: Boy Jakobsen, Konkel pr. Graasten.
Gram & Omegn: Peter Frank, Skyttevej, Gram.
Grenaa: Alfr. Rasmussen, Sdr. Møllevej.
Grindsted & Omegn: Jørgen Hansen, Nørregade 25 A, Grindsted.
Græsted-Maarum: Bernh. Levinsen, Vesterbrog. 14, Gilleleje.
Gørlev: O. Jakobsen, Sdr. Alle.
Haarløv & Omegn: Niels Olsen, Himlingøje pr. Vallø.
Haderslev: Oskar Jørgensen, Slotsgade 4 A.
Hadsten: Carl Rasmussen, Kirkevej.
Hadsund: H. Westermann, Vestergade 36.
Hammel: Carl Gode, Kappelsdal, Hammel.
Haslev: C. Christensen, Jernbanegade 6.
Helsingør: Kai Lindberg, Stengade 37.
Herløv: Kaj Hansen, Hovedgaden 10.
Herning: Emil Rasmussen, Dalgasalle 22.
Hillerød: Rich. Børgesen, Grønne Tofte.
Hinnerup: Johs. Benikov.
Hjerm St.: Martin Kjeldsen.
Hjørring: Asger Larsen, Danmarksgade 33.
Hobro: Viggo Svane, Beltoftsgade 2.
Holbæk: J. P. L. Jensen, Fasanvej 9.
Holeby: Chr. L. Hansen, Magasinvej.
Holstebro: Tage Hansen, Vesterport 2, Opg. II.
Horsens: Emil Eskesen, Sjællandsgade 9.
Hørsholm: F. Nielsen, Nordsj. Soc.-Dem.
Kallundborg: Laur. Sørensen, Nyvangsvej 8 A.
Kauslunde St.: Johs. Larsen.
Kerteminde: Martin Bach, Skolegade 25.
Kjellerup: Fr. Overgaard, Østergade 22.
Kolding: Ejner Christensen, Stejlbjergvej 35.
Korinth: Ch. Klausen, Nyløkke pr. Korinth.
Korsør: Emil Andersen, Kählersvej 19.
København: Arbejdernes Fællesorganisation, Rosenørns Alle 12, St., V.
Køge: Jens W. Jensen, Tangmosevej 51.
Langaa St.: Anders Olsen, Gl. Langaa pr. Langaa St.
Lemvig: Chr. Poulsen, Sølystvej.
Lunderskov: Karl Sejrup, Dollerup pr. Lunderskov.
Lyngby: Aksel Olsen, Sorgenfrivej 4.
Løgstør: P. Jensen, Bakken.
Maribo: H. C. Andersen, Brødregade 12.
Middelfart: N. Haslund Rasmussen.
Mørke: Chr. Jeppesen.
Nakskov: Harald Hansen, Rødbyvej 55 [1].
Nyborg: O. D. Johansen, Aarslefsgade 4.
Nykøbing F.: A. V. Jensen, Skolegade 40.
Nykøbing M.: Ejnar Dahl, Klingenberggade 48.
Nykøbing Sj.: Johs. Henriksen, Østre Lyng pr. Nykøbing Sj.
Næstved: R. Calum, Hvedevænget 22.
Nørre Aaby, J. J. Rasmussen, Havevej 4.
Nørre Sundby: P. Knudsen, Østergade 66.
Odder: Fr. Petersen.
Odense: Niels Jørgensen, Klingenberg 15.
Præstø: Sv. Madsen, Winsløwsvej pr. Præstø.
Randers: D. Amstrup, N. Ebbesensvej 24.
Ribe: Mich. Johansen, Grønnegade 428.
Ringe: Einar Jensen, Torvegade 7.
Ringkøbing: Rasmus Hansen, Østerstrandgade 14.
Ringsted: Peter Hansen, Søgade 20 [1].
Roskilde: A. Kruse, Støden 3.
Rudkøbing: Erik Rasmussen, Spodsbjergvej.
Ry St.: Peder Andersen, »Alleen«.
Rødby: Hjalmar Hansen, Grønvej 1.
Rødding: Karl Kortsen.
Rønne: Holger Lundgren, Bredgade 4.
Sakskøbing: A. L. Jørgensen, Maribovej.
Silkeborg: Rob. Sørensen, Saxogade 7.
Skagen: Jens Andersen, Teknisk Skole.
Skanderborg: Niels J. Nielsen, Sygehusvej.
Skelskør: Aksel Carstensen, Vestergade 14.
Skern: N. Bentsen, Chr. Hansensvej.
Skive: W. Madsen, Brøndumsgade 35.
Skærbæk: Hans J. Lassen, Nygade.
Slagelse: Andr. Pedersen, Løvegade 42.
Sorø: Chr. Rasmussen, Saxogade 12.
Stege: Ch. Mathiasen, c/o Ib Kiær, Rødstensvej.
St. Heddinge: P. M. Hansen, Vestergade 24.
Struer: C. Pedersen, Danmarksgade 29 A.
Stubbeköbing: Johs. Andersen, Carfeltsvej 25.
Svendborg: Chr. Hansen, Marslevvej.
Sæby: C. A. Jensen, Bocksvej 2.
Søllerød: Murer Rasmussen, Søllerød pr. Holte.
Sønderborg: A. Andersen, Jernbanegade 13 [2].
Taarnby: Undersøger C. Jensen, Kastrupvej 296.
Thisted: L. Chr. Toftdal, Nr. Alle 41.
Tinglev: M. Nielsen.
Trustrup St.: Fr. Gitzler.
Tureby: Fr. Nielsen, Stationsvej.
Tønder: Sundbæk Johansen, Nørregade 65.
Tørring: L. Christensen, Frederiksberg.
Vamdrup: K. Kristensen, Nørregade.
Varde: L. P. Larsen, Storegade 6.
Vejen: Vilh. Andersen, Skovborghus pr. Vejen.
Vejle: Chr. Bladt, Enggade 1.
Vemb St.: Niels Mathiasen, Sønderbæk.
Viborg: H. Lundstrøm, Mathiasgade 57 [2].
Viby J.: Arne Petersen, Damgaardsvej 4.
Viskinge-Aunsø: Viggo Rasmussen, Svebølle St.
Vojens: H. C. Andersen.
Vordingborg: Holger Hansen, Fredensvej 14.
Vraa: Joh. Knudsen, Søndergade 4.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Januar 1940 — 36. Aargang . Nummer 1

Ved Aarsskiftet

Det svundne Aar var bemærkelsesværdig i mange Henseender og ikke mindst derved, at den senere Tids konstante politiske Højspænding og den deraf følgende enorme Kaprustning mellem Landene omsider fandt sin Udløsning i en Stormagtskrig, som ganske vist endnu ikke er saa omfattende som almindelig ventet, men til Gengæld som Indledning bragte en stor Overraskelse: Venskabspagten mellem Sovjetunionen og Tyskland, der lige til August Maaned spillede Rollen som Dødsfjender, men allerede i længere Tid havde ført hemmelige Forhandlinger om et Samarbejde. Det tilsyneladende Fjendskab var saaledes kun et Dække, hvorunder de to Diktaturmagter skjulte deres sande imperialistiske Hensigter og vildledte den øvrige Verden.

Krigen paa Vestfronten er næppe nok begyndt, men paa Havene føres Krigen med Indsats af alle militære Midler og kræver mange Ofre, ogsaa blandt danske Søfolk og Skibe. Ingen kan forudsige de fremtidige Former for Krigsførelsen, men det er den almindelige Mening, at slippes Krigen først løs for Alvor, vil der ikke være nogen Ende paa dens Rædsler. Krigen kræver dog ikke blot kostbare Menneskeliv, den betyder tillige et uhyre Spild af Arbejdskraft og Materiel og undergraver Landenes Økonomi, ikke kun de krigsførendes, men ogsaa de neutrale Landes, hvoraf mange har mobiliseret alle deres militære Styrker. Landenes Økonomi kvæles efterhaanden, og jo længere Krigen varer, desto flere Vanskeligheder taarnes der op for den nødvendige Genrejsning efter Krigen.

Paa Baggrund af de verdenshistoriske Begivenheder, vi nu er Vidner til, kunde man maaske være tilbøjelig til at tillægge de hjemlige Foreteelser mindre Betydning, men selvfølgelig kan vi ikke gøre vor daglige Gerning afhængig af Betragtninger af denne Art. Livet skal jo gaa sin Gang og Arbejdet fortsættes som sædvanlig, uanset Krigens Uhygge og de mørke Skygger, den kaster ogsaa over vort Land, hvor Bestræbelserne navnlig samler sig om at sikre baade Erhvervslivet og Befolkningen saa gode Vilkaar som mulig. Det gælder med andre Ord om at faa det bedst mulige ud af den foreliggende Situation, selv om det maa staa klart for enhver, at vore Levevilkaar ikke kan undgaa at blive paavirket af Krigstilstanden og de krigsførende Magters talrige økonomiske Foranstaltninger og Indgreb, der rummer en alvorlig Fare for alle neutrale Stater og dermed ogsaa vort Land. Der er overvejende Sandsynlighed for, at der endnu forestaar os haarde Prøvelser.

— — —

Under normale Forhold vilde 1939 for dansk Fagbevægelse sikkert have været et roligt Arbejdsaar. Hovedparten af vore *Overenskomster* var i 1938 fornyet for 2 Aar, og i 1939 udløb derfor kun forholdsvis faa Overenskomster omfattende ialt ca. 18.000 Arbejdere, og de interesserede Organisationer paa Arbejderside var Typografforbundet, Tjenerforbundet, Mejeristforbundet, Forbundet for faglært Køkkenpersonale, Litografforbundet, Arbejdsmandsforbundet, Kvindeligt Arbejderforbund samt for et mindre Antal Medlemmers Vedkommende tillige en Række andre Forbund. Med Henblik paa

Overenskomstsituationens Forløb i 1938 havde man al Grund til at antage, at det ogsaa denne Gang vilde være muligt at naa frem til en Ordning ad Forhandlingens Vej. Dette skete da ogsaa for de fleste Fags Vedkommende, men i to Tilfælde var alligevel et Indgreb fra Lovgivningsmagtens Side nødvendigt for at undgaa en Arbejdskonflikt.

Overenskomstsituationen indlededes iøvrigt med en Strid om Forstaaelsen af de i 1936 gennemførte *Forhandlingsregler*. Dansk Typografforbund havde nemlig holdt sine Ændringsforslag vedrørende Løn og Arbejdstid i en almindelig Form og ikke angivet, hvor stor en Lønforhøjelse og hvor mange Timers Forkortelse af Arbejdstiden der ønskedes, og Arbejdsgiverne nægtede af den Grund at forhandle om disse Punkter, hvorefter Sagen indbragtes til Afgørelse for Den faste Voldgiftsret, hvis Kendelse gik ud paa, at Forbundet inden 5 Dage skulde fuldstændiggøre de fremsatte Ændringsforslag. Samtidig understregede Kendelsen, at Arbejdsgiverne indenfor en rimelig Frist burde have udbedt sig supplerende Oplysninger og ikke uden videre have afskaaret al Forhandling.

Med Henblik paa, at vedkommende Bestemmelse i Forhandlingsreglerne altid er forstaaet saaledes, at der bør fremsættes detaillerede Forslag til Ændringer i Overenskomsterne, skete der altsaa ikke nogen Ændring med Hensyn til Reglernes Fortolkning. Kun for Typografernes Vedkommende bevirkede Kendelsen, at Forbundet ikke mere, som ved den foregaaende Overenskomstsituation, kan nøjes med at fremsætte Forslag i almindelig Form og uden detaillerede Oplysninger om Kravenes Rækkevidde. Saafremt Arbejdsgiverne havde vist større Forhandlingsvilje, havde der dog ikke været Anledning til at indbringe dette Fortolkningsspørgsmaal for Retten, thi det vilde da have været muligt at naa en Forstaaelse ogsaa om denne Sag.

— — —

Ved de derefter paabegyndte *Overenskomstforhandlinger* opnaaedes der dels ved Forhandling mellem de modstaaende Parter og dels ved de senere i Forligsinstitutionen optagne Forhandlinger Enighed om Betingelserne for Overenskomsternes Fornyelser for alle Fag med Undtagelse af de københavnske Typografer og Landmejeristerne. Paa disse to Overenskomstomraader maatte *Lovgivningsmagten gribe ind* for at forhindre en truende Konflikt, der i det ene Tilfælde var foranlediget af Arbejdernes, i det andet Tilfælde af Arbejdsgivernes Forkastelse af et af Forligsinstitutionen stillet Mæglingsforslag.

Typografernes Forkastelse skyldtes ialt væsentlig, at deres Krav om en Forkortelse af Arbejdstiden til 45 Timer ugentlig kun var imødekommet i begrænset Udstrækning. Under normale Forhold vilde der sikkert ikke være sket noget Indgreb for at forhindre en Typografstrejke i København, der maaske nok kunde have forvoldt adskillige Ulemper, men ikke vilde berøre vigtige Samfundsinteresser. Indgrebet skete da ogsaa hovedsagelig af taktiske Grunde, nemlig med Henblik paa det umiddelbart forestaaende Valg. Man ønskede ikke, at en Strejke ved de københavnske Dagblade af vore politiske Modstandere under Valgkampen skulde kunne benyttes som Argument mod Socialdemokratiet og Fagbevægelsen. Ved dette Indgreb forhindredes saaledes Muligheden af at udnytte en faglig Konfliktsituation i den politiske Agitation.

Lovgivningsmagtens Indgreb i den truende Mejeristkonflikt forpurrede en politisk Spekulation fra L. S.-Erhvervsudvalgets Side. Mejeriernes Arbejdsgiverforenings Forhandlingsudvalg og Ledelse havde anbefalet Mæglingsforslaget til Vedtagelse, men Erhvervsudvalget iværksatte en ihærdig Agitation mod Forslagets Vedtagelse, endog allerede forinden Mæglingsforslaget forelaa fuldt udarbejdet. Hensigten var at benytte Forkastelsen til at opnaa en bedre Smørordning, ligesom man mente, at et Statsindgreb, som man bestemt regnede med fra den Side, kunde benyttes i Agitationen imod Regeringen. Lovgivningsmagtens Indgreb forhindrede som sagt en saadan Spekulation og sikrede Mejeristerne en haardt tiltrængt Forbedring af deres Arbejdsvilkaar.

Med Lovfæstelsen af Forligsinstitutionens Mæglingsforslag var Overenskomstsituationen bragt til Afslutning, men Krigen, der har vendt op og ned paa saa mange Forhold, bevirkede ogsaa, at Overenskomstspørgsmaalet tidligere end ventet paany maatte tages op til Behandling mellem Hovedorganisationerne. Som paa alle andre Omraader gjorde Krigstilstanden det ønskeligt, at der ogsaa med Hensyn til Arbejdsmarkedets Forhold blev foretaget særlige Skridt for

at møde de af Krigen medførte Vanskeligheder. Krigen rejste og rejser fremdeles mange nye Problemer for dansk Fagbevægelse, og et af disse — og ikke det mindst vigtige — var Tilvejebringelse af en Udligning af Forholdet mellem Priser og Lønninger for dermed at forhindre en Gentagelse af Udviklingen under den sidste Verdenskrig, hvor der hengik flere Aar, forinden Arbejderne fik Dækning for Dyrtiden. Med Henblik paa de allerede i September Maaned mærkbare Prisstigninger mente De samvirkende Fagforbunds Ledelse ikke at burde afvente Overenskomsternes normale Udløbstid den 1. Marts 1940, men straks søge gennemført en rimelig Ordning, der gav Arbejderne Dækning for Prisstigningen. Ved det Møde, der den 15. September fandt Sted mellem Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening og som oprindelig kun skulde behandle Spørgsmaalet om Ændringer i de gældende Forhandlingsregler, rejstes derfor ogsaa Spørgsmaalet om en *Dyrtidsordning*, og man enedes om Nedsættelse af et Fællesudvalg bestaaende af 5 Repræsentanter fra hver Side, der skulde arbejde videre med Sagen og søge at finde frem til en Løsning af Overenskomstspørgsmaalet. Efter en Række Forhandlinger, der ikke gav noget endeligt Resultat, enedes Parterne om at anmode Forligsinstitutionens Formand, Direktør E. Drejer, om at overtage Hvervet som Forhandlingsleder, og under dennes Ledelse opnaaedes der derefter den 31. Oktober Enighed om et Forslag til Overenskomst, der tiltraadtes af begge Parter og traadte i Kraft fra Begyndelsen af den Lønningsuge, i hvilken Overenskomsten vedtoges (13. Novbr.).

Denne generelle Overenskomst har allerede været saa udførligt omtalt i Dagspressen, og der er her i Bladet redegjort saa indgaaende for dens enkelte Bestemmelser, at vi kan afstaa fra paany at gaa i Detailler. Hovedpunktet er som bekendt, at samtlige Overenskomster forlænges til 1. Marts 1941 og at der paa Grundlag af det officielle Pristal foretages kvartaarlige Lønreguleringer. Der ydes straks et Dyrtidstillæg af Kr. 2,45, Kr. 1,58 og Kr. 1,01 pr. Uge til henholdsvis mandlige voksne Arbejdere, Kvinder og Ungarbejdere, men Overenskomstens Værdi ligger ikke saa meget i denne øjeblikkelige Lønforhøjelse som i den Kendsgerning, at Arbejdernes Realløn er sikret i hvert Fald indtil Marts 1941. Dette Resultat maa hilses med Tilfredshed ikke mindst med Henblik paa de Lønordninger, der er gennemført i andre Lande, deriblandt i vore skandinaviske Nabolande, hvor Forholdene ligger paa omtrent samme Maade som i Danmark, men hvor Arbejderne har maattet gaa med til at bære en større Del af Dyrtidens Byrde end de danske Arbejdere, omend den ogsaa for disses Vedkommende kan være tung nok.

Det turde i denne Forbindelse ogsaa være paa sin Plads at understrege, at Overenskomsten ikke blot sikrer Bevarelsen af Arbejdernes Realløn og ved sit ensartede Tillæg til alle Lønninger giver de lavest lønnede den procentvis største Forhøjelse, men tillige skaber den fornødne Arbejdsro for Erhvervslivet, hvad der jo er meget vigtigt ogsaa ud fra et Arbejdersynspunkt.

— — —

For *De samvirkende Fagforbund* var 1939 ikke kun bemærkelsesværdig, som Følge af de særlige og uventede Overenskomst- og Dyrtidsforhandlinger i Aarets sidste Maaneder, der tilmed berørte et langt større Antal Medlemmer end nogen tidligere Overenskomstbevægelse, men ogsaa paa Grund af forskellige organisationsmæssige Forhold. Det var saaledes nødvendigt at afholde 2 *ekstraordinære Generalforsamlinger*, hvis Indkaldelse væsentlig skyldtes Formandens Død og hvor Hovedpunktet paa Dagsordenen derfor var *Valg af ny Formand*. Paa Generalforsamlingen i Februar Maaned valgtes *Knud V. Jensen* til Formand i Stedet for afdøde Chr. Jensen. Næstformand blev *Laur. Hansen*, og som nye Sekretærer valgtes *Ernst Berg* og *Einar Nielsen*.

Kun i ganske faa Maaneder var det Knud V. Jensen forundt at beklæde Formandshvervet i vor Organisation. Paa Repræsentantskabsmøde i Maj Maaned naaede han endnu at aflægge en Beretning om Virksomheden, der blev livlig kommenteret i Dagspressen; men kun kort Tid derefter, ved en Grundlovsfest i sin Valgkreds Nakskov, ramtes han pludselig af en Hjerneblødning og døde paa Vej til Sygehuset. De samvirkende Fagforbund stod derfor for anden Gang i Løbet af faa Maaneder overfor Nødvendigheden af et nyt Formandsvalg, og dette skete paa en Generalforsamling i August, hvor Næstformanden *Laur. Hansen* rykkede op paa Formandspladsen og *Eiler Jensen* valgtes til Næst-

formand, mens den ledige Sekretærpost besattes med de københavnske Chaufførers mangeaarige Formand, *Julius Nielsen*. Der findes ikke noget tidligere Aar i De samvirkende Fagforbunds Historie, der opviser saa mange Ændringer i den daglige Ledelse som 1939.

Paa Februar-Generalforsamlingen drøftede man et andet vigtigt Spørgsmaal, nemlig Forslag til nye *Afstemnings- og Samarbejdsregler* samt vedrørende Ændringer i de gældende *Forhandlingsregler*. Det gjaldt herunder om at skabe et forbedret og forstærket Grundlag for Samarbejdet mellem de tilsluttede Organisationer og om at tilvejebringe en ensartet og fælles Afgørelsesform i de store Overenskomstsituationer, hvor der skal træffes Afgørelser, der er vigtig for Fagbevægelsen som Helhed. Generalforsamlingen gav sin Tilslutning til de af Forretningsudvalgets Flertal stillede Forslag, der dog for Afstemningsreglernes Vedkommende forudsætter en Ændring af Forligsmandsloven. Paa Rigsdagen foreligger der nu et af Socialministeren indbragt Forslag om en saadan Ændring i Loven. Endvidere vedtog Generalforsamlingen et Forslag, der er tænkt som en Tilføjelse til Forhandlingsreglerne og skal skabe Mulighed for, at Repræsentanter for Forligsinstitutionen, hvis en af Parterne ønsker det, paa et tidligere Tidspunkt end hidtil kan gøre sig bekendt med Partsforhandlingernes Forløb og Resultat. Som allerede nævnt har dette Spørgsmaal været drøftet paa et Møde mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, men Forhandlingerne er blevet udsat indtil det nedsatte Overenskomstnævn har færdigbehandlet de Forslag, der fra Forbundets Side er fremsat vedrørende Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser.

I Slutningen af Aaret er der sket to *Nyindmeldelser* i De samvirkende Fagforbund, der dermed tæller ialt 70 tilsluttede Organisationer. Det drejer sig om Optagelsen af to mindre Organisationer, nemlig *Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund* med 400 Medlemmer og *Fængselsfunktionærernes Organisation* med 150 Medlemmer. Desuden har *Murersvendenes Fagforening* i København, der tæller omtrent 3000 Medlemmer, i April Maaned indmeldt sig i Murerforbundet, og denne Indmeldelse betyder saaledes en mere mærkbar Fremgang, først og fremmest selvfølgelig for Murerforbundet, men dernæst ogsaa for De samvirkende Fagforbund, der endvidere vil kunne regne med den normale Medlemstilvækst i de tilsluttede Forbund. Paa Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde i December Maaned meddeltes, at Kassernes Medlemstal i Regnskabsaaret 1938—39 er steget med 23.000 eller 5 pCt., og naar den nøjagtige *Medlemsopgørelse* pr. 31. December 1939 foreligger vil det sikkert vise sig, at De samvirkende Fagforbund kan opvise en tilsvarende Fremgang i sit Medlemstal, saaledes at den opadgaaende Linie fra de foregaaende Aar dermed er fortsat ogsaa i 1939.

— — —

Paa det *økonomiske Omraade* var Aarets første tre Kvartaler præget af stigende Produktion og Beskæftigelse, der var en Følge af den almindelige Konjunkturopgang i hele Verden, der ganske naturlig igen er paavirket af Oprustningen i de forskellige Lande. Herved fik ogsaa den danske Industri, særlig Værfterne, store Eksportordrer.

Den danske *Industris Produktionsindeks* laa betydeligt over Aaret 1938. Det var i Januar 110, i Juni 117 og i September ligeledes 117, men viste derefter en mindre Nedgang og var i November 1939 116 mod 110 i November 1938. *Industriens Beskæftigelse* er steget tilsvarende, og der har været en betydelig Nedgang i Arbejdsløsheden. I alle Aarets Maaneder var *Arbejdsløshedsprocenten* lavere end i de tilsvarende Maaneder Aaret før. I August Maaned var Procenten for samtlige Kasser kun 9,5 mod 16,9 i August 1938, og det var den laveste Arbejdsløshedsprocent i de sidste 9 Aar. Derefter er Procenten igen steget, men selv i Krigsmaanederne Oktober og November var Procenten kun henholdsvis 16,0 og 21,5 eller lavere end i de to tilsvarende Maaneder i 1938, hvor den udgjorde 18,8 og 22,7. Tiltrods for, at *Arbejdsløshedskassernes Medlemstal* fra November 1938 til November 1939 er steget fra 459.198 til 489.192, er Antallet af forsikrede arbejdsløse i samme Tidsrum kun steget ganske ubetydeligt, nemlig fra 105.131 til 105.186. Dette turde være en Følge ikke blot af den almindelige Konjunkturopgang, men ogsaa af Regeringens talrige Beskæftigelsesforanstaltninger, der først i 1939 har virket i deres fulde Omfang.

Krigstilstanden og den skærpede Blokade vil selvfølgelig paavirke Beskæftigelsen i ugunstig

Retning, og denne Udvikling vil kunne faa alvorlige Konsekvenser i erhvervspolitisk og samfundsmæssig Henseende. Det vil være nødvendigt, at der fra det offentliges Side gennemføres effektive Foranstaltninger til Fremme af Beskæftigelsen for derigennem at bekæmpe Krigsøkonomiens skadelige Følger.

Paa dette Omraade paahviler der ligeledes De samvirkende Fagforbund en stor og vigtig Opgave, som med Held er taget op af dets Repræsentanter i de af Regeringen nedsatte talrige Nævn, der skal sikre Produktion, Beskæftigelse og Befolkningens Forsyninger. Arbejdet indenfor disse Nævn foregaar ikke i fuld Offentlighed, men det er indlysende, at Fagbevægelsens Repræsentanter her har øvet og fortsat kan øve en betydelig Indsats i Medlemmernes Interesser.

Det danske Folk og ikke mindst Arbejderklassen tynges af det Tryk, Krigstilstanden fremkalder, og Fremtiden tegner sig uvis for os alle. Det er ikke muligt at sige noget om den kommende Udvikling, men det kan i hvert Fald siges, at den Indflydelse, dansk Arbejderbevægelse heldigvs er i Stand til at øve, er en Borgen for, at der ved alle kommende Foranstaltninger, som Tidens Vanskeligheder maatte nødvendiggøre, vil blive gjort alt for at gøre Forholdene saa taalelige som vel mulig for det arbejdende Folk.

FOR FOLKESTYRE OG FOLKERET

En alvorlig Henstilling fra De samvirkende Fagforbund

Pagten mellem Stalin og Hitler afslørede ikke blot Sovjetunionens sande Hensigter, men tvang ogsaa den kommunistiske Internationale og dens Filialer i de forskellige Lande til at bekende Kulør og aabenlyst gaa ind for den russiske Imperialisme og de sovjet-nazistiske Undertrykkelses- og Voldsmetoder.

De danske Kommunister har ligeledes maattet følge Trop og som saa mange Gange tidligere bevist, at de, naar Moskva befaler, kan skifte Standpunkt fra den ene Dag til den anden. Lige indtil den 23. August, da den sovjet-nazistiske Venskabspagt blev afsluttet, anvendte Kommunisterne og deres Blad Sprogets stærkeste Ord for at brændemærke Nazismen og Fascismen, og de krævede en Samling omkring Sovjetunionen, for at forhindre yderligere Angrebshandlinger fra den Side. »Arbejderbladet«s Spalter var fyldt med de groveste Udfald mod Tyskland og Italien, men den 24. August hørte disse Angreb pludseligt op, og efter Paabegyndelsen af det russisk-tyske Samarbejde har Bladet ikke bragt et eneste nedsættende Ord om Nazisme eller Fascisme, men til Gengæld saa mange flere om de to krigsførende Vestmagter, som samme Blad hidtil beskyldte for at vise for stor Eftergivenhed overfor de fascistiske Diktaturstater.

Sovjetunionen har altid foregivet at repræsentere Fredens og Socialismens Ideer, og gennem 20 Aar har Kommunisterne ført deres Propaganda paa dette Grundlag. Det kan ikke nægtes, at der ogsaa indenfor den socialdemokratiske Arbejderbevægelse har været en vis Tilbøjelighed til at lade sig besnære af denne Paastand, og dette er Grunden til, at Kommunisterne trods deres skadelige Splittelsesarbejde er blevet mødt med en vis Overbærenhed og Tolerance.

For de Folk, der har skænket den kommunistiske Propaganda Tiltro, er Sovjetunionens Pagt med Nazismen og dens Overfald paa Polen og Finland en dyb Skuffelse. Sovjetunionen har kastet Masken, selv om det paa ægte imperialistisk og fascistisk Maner paastaar, at det slet ikke fører Krig med Finland, men bare hjælper den »demokratiske finske Folkeregering«, hvor-

ved der sigtes til den af Kuusinen og andre russiske Livegne dannede Forræder-Regering, som kun repræsenterer Magthaverne i Moskva, men ikke det finske Folk. Diktaturerne har altid benyttet denne Fremgangsmaade, men naar vore hjemlige Kommunister nu genfortæller denne Røverhistorie til danske Arbejdere, bør de mødes med almindelig Foragt.

Med deres Forsvar for Diktaturstaternes Voldsgerninger og Angrebet paa det fredelige og demokratiske finske Folk har Kommunisterne ikke blot kompromitteret deres egen Bevægelse, men tillige stillet sig udenfor de danske Arbejderes Rækker. Det kommunistiske Parti har dermed bevist, at det ikke har nogen Mission i dansk politisk Liv, men udelukkende fungerer som Udenlandscentral for en fremmed Magt og at det under alle Omstændigheder er pligtig til at forsvare Sovjetunionens Politik uden Hensyn til vort Lands og vor Arbejderbevægelses Interesser. Det har derfor ikke mere Krav paa Tolerance eller Hensyntagen fra vor Side.

Udrensning er et kendt Ord i den kommunistiske Terminologi. Indenfor Kommunisternes Rækker foregaar Udrensningen altid fra oven af, men vi bør her i Danmark for en Gangs Skyld gennemføre en Udrensning fra neden af. Vi maa isolere Kommunisterne og berøve dem enhver Indflydelse i dansk Arbejderbevægelse.

For at dette kan ske, retter De samvirkende Fagforbund en indtrængende Henstilling til alle Organisationer og til alle fagorganiserede Arbejdere i vort Land og opfordrer dem til ved kommende Valg af Ledelse at fjerne Kommunisterne fra alle Tillidsposter i vore Organisationer. Disse Tilhængere af Ufrihed, Uret og Vold maa ikke med det mindste Skin af Ret kunne udgive sig som Repræsentanter for danske Arbejdere. Man bør endvidere holde sig borte fra kommunistiske Møder og Partiforsamlinger, og enhver Forbindelse med det kommunistiske Dagblad maa afbrydes. De tilsluttede Forbund anmodes om at drage Omsorg for, at denne Henstilling følges af alle deres Afdelinger.

Det gælder om at vise, at dansk Kommunisme med sit Forsvar for Diktaturets Voldsmetoder, med sin Støtte til den sovjet-nazistiske Enhedsfront, med sit Forræderi mod Folkestyrets og Socialismens bærende Ideer har underskrevet sin egen Dødsdom.

En Timeløn til Finland

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har paa sit den 20. December afholdte Møde besluttet at rette nedenstaaende Opfordring til de tilsluttede Forbund om at iværksætte en Indsamling til Fordel for det finske Folk. Indsamlingens Parole er: *en Timeløn til Finland.*

De seneste Begivenheder i det krigshærgede Europa har rykket Krigens Trusel tæt ind paa Livet af den skandinaviske Folkegruppe. Finland er trods sin gentagne Gange erklærede Villighed til Forhandling og Imødekommenhed blevet Genstand for et uvarslet Angreb fra sin mægtige Nabo Sovjet-Unionens Side. I denne Stund maa de nordiske Landes Arbejderes Sammenhold finde et naturligt Udtryk i en virkelig Hjælp til vort tapre finske Broderfolk, der kæmper for sin Frihed og Selvstændighed.

Dansk Fagbevægelse fordømmer skarpt det brutale Overgreb, der her udføres af en Stormagt, der foregiver at repræsentere Arbejdernes Interesser. Det nuværende Sovjetstyres Angreb paa Finland har paa uoprettelig Maade skandaliseret Sovjet-Unionen og Kommunismen i danske Arbejderes Øjne. I denne Nordens Skæbnetime henvender vi os til de danske Arbejdere med en Opfordring til i Gerning at vise den nordiske Arbejderbevægelses Solidaritet og Kammeratskab. Det finske Folk skal ikke forgæves kalde paa danske Arbejderes Hjælp.

De finske Fagforeningers Førstemand Vuori har i en Henvendelse til Nordens Arbejdere udtrykt sin Tak for den Sympati, der strømmer Finland i Møde i disse Dage. »Vi har en dyb Følelse af, at vi har mange Venner i de skandinaviske Lande,« siger Vuori, og danske Arbejdere kan kun bekræfte hans Tro paa Venskabet med det finske Folk.

Derfor opfordrer vi Forbundene til at yde Bidrag til de danske Arbejderes Finlandsindsamling og til at foranstalte Indsamlinger paa alle Arbejdspladser. Parolen for Indsamlingen paa Arbejdspladserne maa være: En Timeløn til Finland.

Samtidig udtaler dansk Fagbevægelse sin skarpeste Fordømmelse af den forbryderiske Politik, dansk Kommunisme fører i Spørgs-

maalet om Finlands Frihed. I denne afgørende Stund for Nordens Frihed har Kommunisterne afsløret sig som Forrædere overfor Nordens dyrebareste Interesser, og Kommunisternes Forsøg paa at bruge dansk Arbejderbevægelse til at undergrave Nordens Frihed maa hensynsløst afvises. Finland har Krav paa vor Hjælp i den heltemodige Kamp, et enigt finsk Folk fører mod fremmede Undertrykkere.

Finland kalder paa hver eneste iblandt os. Det finske Folk skal ikke kalde forgæves.

Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund.

Forbundene opfordres til at deltage i Indsamlingen, dels ved af egne Midler at yde Bevillinger, dels ved at organisere Indsamlinger i Afdelingerne eller paa Arbejdspladserne, og Indsamlingslisterne indgaar til og opgøres med Forbundene, der derefter tilstiller De samvirkende Fagforbund det paa Listerne eller paa anden Maade indkomne Beløb.

Nummererede Indsamlingslister kan mod Kvittering rekvireres i det Antal, der skønnes nødvendigt, ved Henvendelse til De samvirkende Fagforbunds Kassererkontor.

Rundskue

D. S. F.s GENERALFORSAMLING. Forretningsudvalget har fastlagt Afholdelse af D. s. F.s ordinære Generalforsamling til Dagene den 28.—30. Maj 1940 i Odd-Fellow-Palæet i København.

Forslag til Ændringer i D. s. F.s Love, som kun kan vedtages paa den ordinære Generalforsamling, skal af Forbundene være indsendt til Forretningsudvalget mindst 4 Maaneder før Generalforsamlingens Afholdelse og skal saaledes være Kontoret i Hænde senest den 1. Februar 1940.

Andre Forslag, som ikke vedrører Lovændringer, skal ifølge Lovene være Kontoret i Hænde senest 1. Marts 1940.

STØTTE TIL ISLANDS ARBEJDERBEVÆGELSE. Den islandske Arbejderbevægelse har i længere Tid forberedt en Reorganisering af den faglige og politiske Virksomhed. Hidtil har saavel de politiske som faglige Arbejderorganisationer staaet samlet i en fælles Landsorganisation, men det er nu Hensigten at oprette særlige Organer for Varetagelsen af Arbejdernes Interesser paa disse to Felter, og man har i den Anledning anmodet de skandinaviske Landes Arbejderorganisationer om økonomisk Støtte til Planens Gennemførelse.

Efter nogle Forhandlinger har den svenske Fagbevægelse bevilget 10,000 Kroner og det svenske socialdemokratiske Parti 5000 svenske Kroner til Island. De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund i Danmark har besluttet at yde 5000 svenske Kroner, hvoraf D. s. F. betaler de to Tredjedele.

BRYGGERIET STJERNEN. Paa den nys afholdte aarlige Generalforsamling i Bryggeriet »Stjernen« aflagde Direktør Em. Svendsen Beretning og Regnskab for det forløbne Aar, der sluttede den 30. September. Det fremgaar af Beretningen, at den samlede Omsætning for Bryggeriet og Mineralvandsfabriken androg 10.118.409 Kr., hvilket er 362.768 Kr. mere end i forrige Regnskabsaar og »Stjernen«s hidtil største Omsætning. Det samlede Ølsalg udgjorde omtrent 42 Millioner Flasker eller godt 2,3 Mill. flere end forrige Aar, mens der fra Mineralvandsfabriken er udgaaet 9.254.611 Flasker eller ca. 660.000 flere end Aaret før.

Aarets Driftsudgift viste et Brutto Overskud paa 747.231 Kr. Men som sædvanlig foretog man betydelige Afskrivninger, idet man paa Forhaand havde anvendt et Beløb hertil paa 277.569 Kr. Af det derefter fremkommende Netto-Overskud paa ca. 470.000 Kr. henlagdes til Afskrivningsfonden 97.163 Kr., medens et Beløb paa 272.251 Kr. henlagdes til Reserve- og Fornyelsesfonden. Afskrivningsfonden vokser derved til ca. 1,4 Mill. Kr. og Reserve- og Fornyelsesfonden til 8,8 Mill. Kr.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er for November Maaned uforandret 116. Indekstallene for de enkelte Industrigrupper viser kun smaa Forskydninger. For Beklædningsindustrien er Tallet i Forhold til den foregaaende Maaned steget fra 114 til 119, for Læderindustrien fra 107 til 109 og for Træindustrien fra 118 til 120, mens Tallet for de øvrige Grupper viser en ringe Nedgang eller er uforandret (Basisaar 1935 = 100).

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for November 1939 beregnet til 1.407.000 mod 1.419.000 i Oktober 1939 og henholdsvis 1.318.000 og 1.328.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. Danmarks Indførsel har i November Maaned haft en Værdi af 177,2 Mill. Kr. mod 143,8 Mill. Kr. i Oktober og 150,5 Mill. Kr. i November i Fjor. Stigningen i Importen i Forhold til i Fjor skyldes især Kul, Koks og Briketter, der er steget med 10 Mill. Kr., Petroleum, Benzin og anden Brændselsolie, der er steget med 6 Mill. Kr., Jern og Staal (3 Mill. Kr.) og Metervarer m. v. (4 Mill. Kr.), men ogsaa for en Række andre Varer har der været betydelige Stigninger.

Udførselen havde en Værdi af 134,7 Mill. Kr. i November mod 118,0 Mill. Kr. i Oktober og 123,4 Mill. Kr. i November i Fjor. Merindførselen har herefter været 42,5 Mill. Kr. i November i Aar.

Overenskomstsituationen

I NORGE OG SVERIGE

I *Sverige* er Stillingen paa Overenskomstomraadet nu for saavidt afklaret, som der den 16. December mellem Svensk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Sverige blev afsluttet en Hovedoverenskomst med det Formaal, i den nuværende Krisesituation at muliggøre en Regulering af Lønningerne i Overenskomstperioden paa Grundlag af Pristallet for Leveomkostningerne.

De to faglige Hovedorganisationer forpligter sig heri til at virke for, at der indenfor deres Interesseomraader afsluttes Overenskomster paa mindst 1 Aars Varighed. Endvidere er de to Hovedorganisationer enige om at anbefale, at der i Bestemmelserne i de enkelte Fags Overenskomster om Lønforholdene indføres Pristalsregulering af Lønningerne. Dersom Pristallet for Leveomkostningerne den 1. April 1940 overstiger Pristallet fra 1. Januar 1940 med mindst 6 Points, skal der foretages en Regulering fra og med næste Maanedsskifte, altsaa 1. Maj. Reguleringen kan derefter finde Sted paa samme Maade hvert Kvartal, saaledes den 1. August, 1. November o. s. v.

Saafremt Pristallet daler, efter at Tillæg er ydet, reguleres Lønningerne nedad efter samme Regler.

Tillægget udregnes efter Gennemsnitslønnen for voksne mandlige og kvindelige Arbejdere hver for sig og saaledes, at alle Arbejdere indenfor de to Grupper faar samme faste Øretillæg, men paa det Grundlag, at Tillægget udgør 0,42 pCt. for hvert Point, Pristallet stiger, hvad der svarer til ¾ Kompensation for den stedfundne Prisstigning. For Arbejdere under 16 Aar skal Tillægget udgøre 30 pCt. af Tillægget for voksne Arbejdere, for Arbejdere i Alderen fra 16 til 18 Aar 45 pCt. og for Arbejdere over 18 Aar, som ikke aflønnes som voksne Arbejdere, 65 pCt. Overenskomsten indeholder detaillerede Bestemmelser angaaende Beregningen af Gennemsnitsfortjenesten, der kan ske enten for den enkelte Virksomhed, By eller for hele Overenskomstomraadet.

Tillægget betragtes som et Dyrtidstillæg og holdes udenfor de normale Lønninger, der saaledes ikke kan gøres til Genstand for Regulering.

Overenskomsten tager først og fremmest Sigte paa Overenskomster, om hvilke der allerede er eller vil blive indledet Forhandlinger, med det Formaal, at forny de Overenskomster, som udløber i Tiden 1. Januar til 1. Februar 1940. Parterne er endvidere enige om, saavidt muligt at anvende Overenskomstens Bestemmelser ogsaa overfor andre Overenskomster, der udløber i Løbet af 1940.

— — —

Hovedoverenskomster betyder ikke som den tilsvarende Ordning i Danmark en generel Løsning af Overenskomstsituationen. Tværtimod skal de modstaaende Organisationer indenfor hvert Fag forhandle sig til Rette om Betingelserne for Overenskomsternes Fornyelse. Disse Partsforhandlinger er hidtil foregaaet ret trevent, fordi begge Parter først vilde afvente Resultatet af Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne. Efter at dette nu foreligger i Form af omtalte Hovedoverenskomst, vil der nu blive sat fuld Kraft paa Forhandlingerne i de enkelte Fag, og Hovedoverenskomstens Bestemmelser skal formentlig forstaas saaledes, at Parterne ogsaa skal forhandle om Størrelsen af det Løntillæg, der skal ydes som Erstatning for Prisstigningen i Perioden indtil de generelle Reguleringsbestemmelser træder i Kraft.

I Sverige betegnes Hovedoverenskomsten som et Kompromis mellem modstridende Interesser i den nuværende Krisesituation. Der henvises til, at Erhvervslivet ikke er i Stand til at garantere Lønningernes Realværdi i en Periode med dalende Nationalindkomst og øgede Byrder. Parterne har anerkendt Princippet om mindst 1-aarige Overenskomster og om Pristalsreguleringer i Overenskomsternes Varighed, og man har derved ogsaa taget Hensyn til, at fuld Udligning for de stigende Priser ikke kan ydes. Det fremhæves, at den faglige Ledelse ved at godkende denne Aftale mandigt og klart har tilkendegivet, at den mener, at ogsaa Arbejderne bør bære deres rimelige Del af de øgede Byrder, og at den faglige Bevægelse dermed har givet et godt Eksempel til øvrige Medborgergrupper paa Samfundssolidaritet.

Som omtalt i forrige Nummer af »Arbejderen« var Spørgsmaalet om de *norske* Transportfags Overenskomster af den norske Regering henvist til Afgørelse ved tvungen Voldgift. Voldgiftsretten har nu afsagt sin første og foreløbige Kendelse, der i Korthed gaar ud paa, at der, endnu før det almindelige Overenskomstproblem er afgjort af Retten, skal ydes Arbejderne Dyrtidstillæg i Henhold til den Prisstigning, der har fundet Sted siden Overenskomsternes Indgaaelse. Denne Prisstigning andrager 4,7 pCt., og Rettens Kendelse tilkender Arbejderne et Dyrtidstillæg til Lønningerne paa 5 pCt.

Men samtidig bestemte Voldgiftsretten, at der ved Offentliggørelsen af Pristallet for 15. Marts og 15. Juni 1940 skulde ske en Lønregulering, dog kun hvis Pristallets Svingninger udgjorde mere end 3 Points, og Reguleringen skulde i saa Fald kun andrage ¾ af den konstaterede Op- eller Nedgang.

De norske Transportarbejdere faar saaledes straks 5 pCt. Lønforhøjelse, men ligesom de svenske Arbejdere kun ¾ Kompensation for den senere Prisstigning. Voldgiftsrettens Afgørelse, der blev imødeset med stor Interesse, har selvfølgelig ikke gjort Vejen lettere til et Forlig ved de Forhandlinger om en generel Overenskomst- og Dyrtidsordning, der for Tiden finder Sted mellem Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation. Disse Forhandlinger er foregaaet under Rigsmæglingsmandens Medvirken, men har endnu ikke ført til noget Resultat, da Arbejdsgiverforeningen kun vil gaa med til at give ¾ Kompensation for Prisstigningen, mens Landsorganisationen kræver fuld Dækning.

Voldgiftsrettens Afgørelse har mødt megen Kritik i norske Arbejderkredse, og det understreges, at denne Kendelse ikke maa danne Præcedens for de Afgørelser, der skal træffes i de øvrige Fag og Industrier om Dyrtidsspørgsmaalet.

Den norske Landsorganisations Formand, Konrad Nordahl, har givet Udtryk for Landsorganisationens Utilfredshed med dette Resultat og fremhævet, at det vil føles som en Skuffelse blandt Transportarbejderne. Landsorganisationen vil staa fast paa Kravet om fuld Dækning for Prisstigningen uanset Voldgiftsrettens Kendelse for Trandsportfagenes Vedkommende.

Arbejdsløsheden

i November 1939

Ved Udgangen af November Maaned 1939 var der i alt 105.186 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 78.367 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 489.192, bliver Arbejdsløshedsprocenten for November 21,5 mod 16,0 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 13.026 mod 12.170 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 13.026 er 8.409 tilmeldt i Hovedstaden og 4.617 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af November er saaledes opgjort til 118.212 mod 90.537 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, November 1938, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 105.131 eller 22,7 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 14.986, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 120.117 ved Udgangen af November 1938.

Fra 1. Juli 1938 er de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede ikke medregnet under Antal arbejdsløse.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Jan. ..	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr. ..	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts .	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April ..	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj ...	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni ..	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli ...	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
Aug. ..	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Sept. ..	12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Okt. ..	16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Nov. ..	21,5*)	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Dec. ..		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

*) Foreløbige Tal.

I følgende Oversigt har man for September, Oktober og November Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Sept. ..	16,6	20,7	21,3	17,9	20,1	22,2	26,1	32,7	12,1
Okt. ..	21,3	23,5	24,7	22,7	22,4	24,0	29,5	35,3	17,2
Nov ..	31,6*)	30,4	30,5	27,4	29,0	30,0	32,3	40,4	26,5

*) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Sept. ..	9,8	14,0	13,3	9,6	11,5	12,6	17,7	27,6	12,2
Okt. ..	12,5	15,4	15,6	12,1	14,0	14,6	19,3	29,6	15,0
Nov. ..	14,8*)	17,2	18,8	15,2	17,0	17,4	21,7	31,8	19,5

*) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult. Nov. 1939*)	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Nov. 1939*)	Okt. 1939	Nov. 1938	Okt. 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Byggefag	4.515	28,7	20,5	32,3	28,0
Jernindustrien	2.725	10,1	9,8	12,8	12,3
Anden Industri	7.387	11,6	10,5	13,9	12,8
Handel	1.139	7,4	7,1	8,5	8,4
Arbejdsmænd	11.056	22,5	19,1	24,2	21,7
Andre Fag	3.985	21,1	20,9	22,6	21,9
I alt ..	30.807	16,2	14,2	18,5	16,9
Provinsen:					
Byggefag	7.928	27,2	15,7	32,3	23,4
Jernindustrien	3.381	12,5	10,4	13,8	12,7
Anden Industri	9.251	14,3	13,5	16,8	15,5
Handel	1.008	5,0	5,1	5,9	6,6
Arbejdsmænd	51.102	34,6	22,1	32,6	24,3
Andre Fag	1.709	15,8	15,0	15,0	13,9
I alt ..	74.379	24,8	17,2	25,3	19,9
Hele Landet ..	105.186	21,5	16,0	22,7	18,8

*) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Oktober 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal arbejdsløse ult. Okt. 1939	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Okt. 1939	Sept. 1939	Okt. 1938	Sept. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	1.518	13,6	5,7	26,9	19,3
Hustømrere	1.689	17,4	7,6	29,3	22,4
Snedkere	1.766	15,9	11,4	21,4	18,8
Malere	2.202	25,7	13,4	26,0	18,7
Sadelm. og Tapetserere	371	12,6	12,2	16,2	13,3
Blikkenslagere	327	11,8	7,1	15,4	15,4
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	163	12,4	15,0	13,5	16,1
Smede og Maskinarb.	4.011	10,2	9,1	12,4	10,5
Formere	184	8,3	6,4	22,6	22,5
Elektrikere	274	6,5	4,4	5,5	5,8
Bageri- og Konditoriarb.	1.467	24,6	22,8	27,7	25,2
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	165	8,2	10,2	9,5	11,2
Bryggeriarbejdere m. fl.	1.159	15,9	8,2	11,7	11,8
Slagteriarbejdere	1.475	16,6	13,2	18,7	15,6
Tobaksarbejdere	843	9,4	6,9	12,3	12,4
Tekstilarbejdere	1.659	10,2	6,9	9,3	11,0
Skræddere	543	3,3	5,1	8,4	10,4
Hatte- og Buntmagere	136	8,1	10,1	9,5	8,5
Skotøjsarbejdere	410	7,8	8,2	14,4	12,2
Træindustriarbejdere	1.144	17,7	13,2	27,9	24,9
Karetmagere	243	20,6	13,0	16,0	15,6
Keramikere	103	4,7	5,1	7,4	11,8
Papirindustriarbejdere	44	2,4	2,9	6,1	6,7
Bogbindere	665	12,8	11,1	15,3	16,0
Typografer	748	10,4	9,3	8,3	8,6
Sømænd	1.151	25,3	24,2	29,3	29,1
Søfyrbødere	553	23,2	24,9	25,7	26,7
Kedel- og Maskinpassere	112	4,7	4,6	4,7	5,9
Kvindelige Arbejdere	3.303	16,6	12,9	18,2	18,0
Handels- og Kontormedhjælpere	1.922	6,0	5,5	7,6	6,9
Arbejdsmændene	41.661	21,3	16,6	23,5	20,7
Murarbejdsm. i Kbhvn.	353	22,7	19,0	36,9	39,7
Andre Fag	6.003	14,6	12,1	15,9	14,2
I alt ..	78.367	16,0	12,5	18,8	16,8

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af November 1939 var 3.549 organiserede og 481 personligt tilmeldte, i alt 4.030, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 4.063 organiserede og 537 personligt tilmeldte, i alt 4.600, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, November 1938, var 3.115 organiserede og 345 personligt tilmeldte, i alt 3.460, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmændene J. Jensen, Christoffersen og Hassing, Aarhus.

En Klage fra D. A. F. over, at det trods talrige Henvendelser endnu ikke var lykkedes at faa ovennævnte Vognmænd til at respektere Ferieloven samt Overenskomsten af 21. Juli 1938, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 22. November.

Man enedes om, at det paalægges de tre Vognmænd senest Fredag den 24. November at have bragt samtlige de i Forbindelse med Ferieloven staaende Spørgsmaal i Orden ved Anskaffelse af Feriemærkebøger og Indklæbning af Feriemærker i disse samt den ovennævnte Dag at forevise Fagforeningens Formand Beviser for, at dette er sket.

Iøvrigt forbeholder D. s. F. sig sin Stilling overfor de paagældende Vognmænd.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Mammen & Drescher, Nyborg.

En Klage over Standsning af Arbejdet under Losning af S/S »Mercia« behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 24. November.

Enighed opnaaedes ikke, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Limfjords Sardineri v/ Elimar Schmidt, Aalborg.

Ved et Fællesmøde den 26. November i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af en etableret Arbejdsstandsning overfor Firmaet Elimar Schmidt, Aalborg, samt Varsel om Sympatistrejke, er opnaaet Enighed om, at Firmaet anerkender, at den Overenskomst, der gælder for Firmaets Limfjordssardineri, ogsaa bliver gældende for Firmaets en gros Afdelinger og Aalborg Konservesfabrik, hvad Firmaet ikke hidtil har villet anerkende. Endvidere opnaaedes Enighed om, at Firmaet, der aflønner sine Chaufører med 48 Kr. pr. Uge, nu underkaster sig Bestemmelserne i Overenskomsten af Juni 1938 mellem Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening for Aalborg og Nørresundby. Endelig enedes man om, at forsaavidt de nævnte Overenskomster underkastes de almindelige Ændringer, bliver disse ogsaa gældende for nærværende Overenskomstforhold.

Hermed hævedes den etablerede Arbejdsstandsning, og Varslet om Sympatistrejke toges tilbage.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Løsning Skærvefabrik (Korsør Stenforretning).

Den 29. November behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra D. A. F. over, at Løsning Skærvefabrik havde brudt en Aftale med Fagforeningen i Løsning vedrørende Antagelse af løst Mandskab.

Arbejdsgiverne hævdede, at de overhovedet ikke havde givet noget Tilsagn, ud over at de saa vidt muligt skulde holde den samme Arbejdsstyrke i Gang.

Enighed opnaaedes ikke og Sagen gaar derfor til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Elektrikerforbund og Firmaet V. Dencker.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. December behandledes en af Forbundet rejst Klage over, at Jern- og Metalindustriens Sammenslutnings Repræsentant paa et Timandsmøde havde nægtet at forhandle visse Prisspørgsmaal vedr. et Arbejde, som ovennævnte Firma havde udført for Amtssygehuset i Gentofte. Under Forhandlingen opklaredes det, at der i Opgørelsen var Tale om en Regnefejl fra Firmaets Side. Forbundet fik Tilsagn om, at dette Forhold berigtiges ved at Firmaet betaler det forlangte Beløb. Endvidere drøftedes nogle af Forbundet rejste Priskurantspørgsmaal i Forbindelse med det førnævnte Arbejde.

Til fuld Afgørelse af disse Spørgsmaal betaler Firmaet 100 Kr. til Forbundet.

Bogbinderforbundet og Firmaet A. C. Schmidt, Vermlandsgade 40.

Forbundet havde klaget over, at Firmaet A. C. Schmidt havde begaaet Brud paa bestaaende Overenskomst ved i nogle Tilfælde at lade et vist Arbejde i begrænset Omfang udføre som Hjemmearbejde.

Paa Fællesmødet den 28. November i Arbejdsgiverforeningen forhandledes og afsluttedes Sagen saaledes: Det fastslaas, at der var Tale om principielt Overenskomstbrud og Firmaet betaler Forbundet 25 Kr. i Bod.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Biscuitfabrikken »Dan«, Rødovre.

Mellem ovennævnte Forbund og Firma var opstaaet en Uoverensstemmelse i Spørgsmaalet om Aflønning af en kvindelig Arbejder.

Paa Fællesmødet den 27. November i Arbejdsgiverforeningen fastsattes Lønvilkaar og Ungarbejder-Skala for det paagældende Firma.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralforeningen af Murermestre i Danmark. Mariager Afdeling.

Ved et Fællesmøde den 6. December behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage over, at Arbejdsmændenes Fagforening i Mariager havde givet Tilbud paa et udliciteret Kloakarbejde. Forbundet bestred, at der var noget ulovligt heri, men da det under Mødet oplystes, at Arbejdsgiverne havde givet Tilbud ud fra andre Forudsætninger end de faktiske, enedes man om at henlægge Sagen, idet ny Udskrivning kunde forventes fra Byraadet, og man vilde da afvente Forløbet af Licitationen.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester A. Larsen, Møntergade 15, København.

Forbundet havde klaget over, at Bagermester A. Larsen havde brudt den gældende Overenskomst ved ikke at udbetale sine Bagersvende Overtidsbetaling eller Tillægsbetaling for Arbejde i Spærretiden.

Paa Fællesmødet den 28. November drøftedes disse Spørgsmaal og man enedes om at afslutte Sagen saaledes, at Bagermesteren til fuld Afgørelse af de mod ham rejste Klager betaler et Beløb af 225 Kr. til Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund.

Bogbinderforbundet og Firmaet P. Christensens Æske- og Kartonnagefabrik.

I nærværende Sag har Arbejdsgiverforeningen klaget over Affolkning af Virksomheden, og man forlangte, at Forbundet skulde erlægge en Bod, fordi det ikke havde hindret den paastaaede Affolkning.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. November maatte D. s. F. støtte Forbundet i, at det bevisligt havde fraraadet flere kvindelige Arbejdere at opsige deres Pladser. De stedfundne Opsigelser maatte anses for velbegrundede. — Da Enighed ikke kunde opnaas forbeholdt Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet A. W. Kirkebye.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. November behandledes Spørgsmaalet om Lovligheden af, at Firmaet A. W. Kirkebye har benyttet Ferietiden som Opsigelsesfrist.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed, idet Arbejdsgiverforeningen krævede Sagen henvist til faglig Voldgift, hvorimod vi fra vor Side forlangte den afgjort ved Den faste Voldgiftsret. — Sagen gaar nu sikkert til faglig Voldgift.

Kvindeligt Arbejderforbund og Firmaet Mouritsen & Rossing, Frederiksborggade 1.

Nogle Uoverensstemmelser, som var opstaaet mellem ovennævnte Firma og Forbund, behandledes paa et Møde paa D. s. F.s Kontor den 27. November.

Sagen forligtes saaledes, at Firmaet forpligter sig til at efterbetale Kr. 104,46, som er for lidt udbetalt i Timefortjeneste til 4 kvindelige Arbejdere. Pengene indbetales paa Fagforeningens Kontor Lørdag den 2. December, og Firmaet forpligter sig til i Fremtiden at overholde Overenskomstens Paragraffer i dens fulde Ordlyd og Omfang.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand J. F. Nielsen, Aalborg.

En Klage fra D. A. F. over, at Vognmand J. F. Nielsen, Aalborg, ikke har respekteret Overenskomsten med Hensyn til Udbetaling af Middags-Diæter for Kørsel, skulde have været behandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, men ved en anden Sags Behandling ved Den faste Voldgifsret i en Klage overfor samme Vognmand, indgik fornævnte Spørgsmaal i det udenretslige Forlig, der blev indgaaet.

Snedkerforbundet i Danmark og Snedkermester Holger Madsen, Nyborg.

I Anledning af, at Snedkermester Holger Madsen, Nyborg, havde aflønnet en Udlærling, hvis Læretid udløb 1. Maj, men hvis Svendestykke opvistes 14. Juli, med Lærlingeløn, var der af Snedkerforbundet begæret Klage til Den faste Voldgiftsret med Krav om, at der i Tiden efter 1. Maj, i Henhold til Overenskomsten, betales 118 Øre pr. Time.

Sagen forligtes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. November med, at Snedkermester Madsen til fuld Afgørelse af Sagen betaler Snedkerforbundet 225 Kr.

Søfyrbødernes Forbund og Sømændenes Forbund contra A/S Det forenede Dampskibsselskab.

Den 30. November afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde i Anledning af en Klage over, at A/S D. F. D. S. til flere nævnte Skibe ikke kunde faa det fornødne Mandskab. Arbejdsgiverne mente at vide, at det var en iværksat Arbejdsvægring i Anledning af, at en Dyrtidsordning ikke var bragt i Stand.

Efter en Del Forhandlinger enedes Hovedorganisationerne om at anmode Overenskomstnævnet om at træde sammen samme Aften, for at træffe en Afgørelse vedrørende Søfolkenes Dyrtidstillæg. Nævnet indvilgede heri.

Sager vedrørende

OVERARBEJDSLOVEN

Overtrædelse. Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermestrene E. Bagger, Haderslev, Boysen, Maugstrup pr. Simmersted, og Reichardt, Haderslev.

Ved Retsmøde i Haderslev den 27. Oktober er en paa § 7-Udvalgets Foranledning rejst Klage mod ovennævnte Bagermestre over Overtrædelse af Overarbejdsloven af Retten afgjort med en Advarsel.

Dispensation. Dansk Arbejdsmandsforbund og Københavns Vinduespolererlaug.

Af ovennævnte Laug og Vinduespolerernes Fagforening blev den 7. September d. A. indsendt Ansøgning til Socialministeriet om Dispensation for Afspadsering af Overarbejde, idet der henvistes til den ringe Ledighedsprocent indenfor Branchen.

Sagen behandledes i Hovedorganisationernes Fællesudvalg, hvor der var Enighed om ikke at anbefale Andragendet, og i Skrivelse af 15. November har Socialministeriet underrettet Ansøgerne om, at man ikke har fundet Grundlag for at meddele den ansøgte Dispensation.

Dispensation. Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet C. Johansen, Dansk Voks- og Papmachékunst.

Den 19. September ansøgte ovennævnte Firma, der bl. a. fremstiller Voksbuster, om Fritagelse for Afspadsering af Overarbejde for 5 ufaglærte Arbejdere indenfor et Tidsrum af 1½ Aar.

I Skrivelse af 15. November har Socialministeriet meddelt Firmaet, at man efter de foreliggende Skrivelser fra D. s. F. og Dansk Arbejdsgiverforening ikke havde fundet Grundlag for at meddele den nævnte Dispensation, og at Socialministeriet iøvrigt, i Overensstemmelse med det af Hovedorganisationerne udtalte, maa henvise Firmaet til at træffe Aftale med vedkommende Arbejderorganisation om en tillempet Ordning med Hensyn til Afspadsering af udført Overarbejde.

Keramisk Forbund og Porcelænsfabriken »Norden«.

Socialministeriet har i Skrivelse af 15. November meddelt Tilladelse til at 31 af ovennævnte Virksomheds Drejere fritages for Afspadsering af det af dem i Juli udførte ikke hidtil afspadserede Overarbejde. I Begrundelsen for Andragendet er henvist til, at Fabriken stadig er meget stærkt beskæftiget, hovedsagelig paa Grund af Eksportordrer.

Hovedorganisationernes Fællesudvalg har anbefalet at Andragendet imødekommes, idet dog Forbundenes Anbefaling er givet under Forudsætning af, at der ikke i indeværende Kvartal finder Afskedigelse Sted af Drejere i de omhandlede Afdelinger.

Socialministeriet har meddelt Firmaet Dispensation, dog under den af D. s. F. angivne Forudsætning.

Dispensation. Korkskærernes og Sortererskernes Forbund og Firmaet Brinch & Spehr, Vesterbrogade 123.

I Skrivelse af 15. November har Socialministeriet under Henvisning til foreliggende Anbefaling fra Forbundet og Hovedorganisationernes Fællesudvalg meddelt Firmaet Tilladelse til, at 52 af Forbundets hos Firmaet beskæftigede Medlemmer maa udføre 10 Timers Overarbejde pr. Uge i indtil 2 Maaneder, uden Afspadsering. Firmaets Ansøgning er motiveret med foreliggende større Ordrer paa Korkskiver, og Forbundet har i sin Skrivelse om Sagen udtalt, at Forbundet ikke for Tiden kan anvise kvalificeret ledig Arbejdskraft.

Dispensation. Dansk Mejeristforbund og The Canned Cream & Milk Co.

Ansøgning om Fritagelse for Afspadsering af udført Overarbejde for en Mejerists Vedkommende, der i visse Tilfælde i Spisetiden maa føre Tilsyn med Vacuumpanderne og Autoclaven, er efter Anbefaling af Forbundet imødekommet af Socialministeriet, der i Skrivelse af 16. November har meddelt Tilladelse til, at det omhandlede Tilsynsarbejde ikke betragtes som afspadseringspligtigt Overarbejde.

Dispensation. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri.

Efter Andragende fra henholdsvis Aktieselskabet og de beskæftigede Stemmere og Skibsbyggere har Socialminsteriet i Skrivelse af 23. November meddelt Tilladelse til Fritagelse for Afspadsering af Overarbejde, saafremt der ikke indenfor disse Faggrupper findes fornøden kvalificeret Arbejdskraft til Raadighed.

Fritagelsen gælder dog kun indtil 16 Timers Overarbejde pr. 4 Uger, og Dispensationen er dog foreløbig længst givet indtil 1. April 1940.

Dispensation. Dansk Skrædderforbund og Firmaet H. C. Petersen & Hansen.

Med Anbefaling af Forbundet er Firmaets Dispensationsansøgning forsaavidt angaar Uniforms-Skrædersvende imødekommet af Socialministeriet, der ved Skrivelse af 11. November har meddelt Fritagelse af Afspadsering af Overarbejde indtil 1. Januar 1940.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2703.

Typografer ved Kristeligt Dagblad.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. Oktober 1939 i Sag Nr. 2703: Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bogtrykkerforening og dennes Medlem Kristeligt Dagblad mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Typografforbund og dettes Københavns Afdeling.

Den 15. September d. A. tilskrev Kristeligt Dagblad den ved Bladet ansatte Rotationstrykker S. saaledes:

»Da Kristeligt Dagblad ikke mener at kunne gøre Brug af Deres Tjeneste længere, sender vi Dem hermed en Opsigelse til Fratræden af Deres Stilling Dags Dato og vedlægger Deres Løn for den forløbne Uge tilligemed 2 Ugers Løn, som De efter Loven kan tilkomme.«

S., der havde været ansat ved Bladet i ca. 40 Aar, henvendte sig i Anledning af denne Opsigelse til Formanden for Typografforbundets Københavns Afdeling, der spurgte S. om, hvad der kunde være Grunden til Opsigelsen, hvortil S. erklærede, at han ikke var sig bevidst at have forbrudt sig paa noget Punkt, og at han kun kunde tænke sig Opsigelsen foranlediget ved en Uoverensstemmelse mellem ham og Bladets Forretningsfører angaaende Betaling for et Overarbejde.

Da Afdelingsformanden herefter formodede, at der maatte foreligge en Misforstaaelse, begærede han overfor Københavns Bogtrykkerforening Sagen behandlet ved Mægling, hvilket Bogtrykkerforeningen gik ind paa. Mæglingsmødet berammedes til den 19. September.

Imidlertid mente Afdelingsformanden at have konstateret, at de overenskomstmæssige Bestemmelser om Fastlæggelse af en Hvilepause paa ½ Time for det Hold af Personalet i Bladets Trykkeri, hvis Arbejdstid begyndte Kl. 21, ikke blev overholdt af Bladet. Forholdet var det, at Bladet havde ladet Trykkerne benytte en Standsning paa en Times Tid mellem Trykningen af Bladets 1ste og 2det Oplag, mellem Kl. ca. 2 og ca. 3, som Spisehvil, uden at det var nærmere fastslaaet, indenfor hvilke Klokkeslet denne Pause skulde falde. Da Afdelingsformanden derhos fandt, at Trykkerne havde Krav paa en bestemt fastlagt Pause med Arbejdsfrihed paa et tidligere Tidspunkt efter Arbejdstidens Paabegyndelse Kl. 21, havde han samme Dag, som Begæringen om Mægling blev fremsat, altsaa den 16. September, en Telefonsamtale med Bladets Trykkeribestyrer, og da denne ikke kunde give bestemt Tilsagn om en nøjagtig Fastlæggelse af Hvilepausen, erklærede Afdelingsformanden, at Pausen skulde fastlægges til Tiden Kl. 0,30 til Kl. 1 fra Mandag den 18. September at regne, og overensstemmende hermed gav han Bladets Personale Besked. Af Hensyn til Bladets Trykning var det driftsmæssigt umuligt for Bladets Ledelse at indgaa herpaa, og Bladet besluttede derfor at omlægge Arbejdstiden, saaledes at Natholdet paabegyndte sit Arbejde Kl. 22 i Stedet for Kl. 21, hvorved der vilde forløbe 1 Times kortere Tid fra Arbejdets Paabegyndelse til Hvilepausens Indtræden. Bladets Ledelse havde faaet Personalets Samtykke til, at en saadan Forlægning af Arbejdstiden kunde træde i Kraft uden Hensyn til, at Fagets Overenskomst foreskriver, at en Omlægning af Arbejdstiden »saavidt muligt« skal varsles 2 Dage forud. Afdelingsformanden modsatte sig imidlertidig denne Forlægning af Arbejdstiden ud fra den Betragtning, at Bladet ikke ensidigt kunde omlægge Arbejdstid og Hvilepause paa et Tidspunkt, da disse Spørgsmaal var indbragt til organisationsmæssig Forhandling.

Da Bladets Personale mente at maatte følge Afdelingsformandens Anvisninger og Ordrer, saa Bladet sig nødsaget til i den til Tiden fra Kl. 0,30 til Kl. 1 omlagte Hvilepause at antage 2 Ekstratrykkere, hvortil Udgiften ialt, nemlig til den 29. September incl., har beløbet sig til 684 Kr.

Endelig var der mellem Bladet og Forbundet Uoverensstemmelse om Beregningen af Overarbejdstid og Vederlag for Overarbejde, og i Forbindelse med sit Paabud om, at Arbejdstiden ikke maatte omlægges, gav Afdelingsformanden Personalet Besked om, at intet Overarbejde maatte udføres med Undtagelse af Overarbejde Søndag Nat af Hensyn til Bladets Mandags-Udgave.

Paa det til den 19. September berammede Mæglingsmøde drøftedes bl. a. Grunden til Trykker S.s Afskedigelse, men da den for Kristeligt Dagblad mødende Forretningsfører afgjort nægtede at give Oplysning herom under Paaberaabelse af, at dette var Typografforbundet uvedkommende, forlod Afdelingsformanden Mødet, der saaledes endte resultatløst.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bogtrykkerforening og dennes Medlem Kristeligt Dagblad indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Typografforbund og dettes Københavns Afdeling med Paastand om, at der i Anledning af Afdelingsformandens efter Klagernes Formening ulovlige Forhold:

1) ved Fastsættelsen af Hvilepausen,
2) ved Forbudet mod Arbejdstidens Omlægning og
3) ved Forbudet mod Overarbejde

idømmes Dansk Typografforbund en Bod, omfattende ogsaa Erstatning for de Bladet ved Antagelsen af de 2 Ekstra-Trykkere paaførte Udgifter.

De Indklagede paastaar Sagen henvist til Organisationernes Forhandling, eventuelt til Afgørelse ved faglig Voldgift. Subsidiært, hvis denne Paastand ikke tages til Følge, paastaar de Indklagede Frifindelse.

Foreløbig bemærkes, at Retten efter Sagens Beskaffenhed ikke har fundet tilstrækkelig Grund til at henvise den til Behandling efter Reglerne om faglig Strid eller til at udsætte nærværende Sags Afgørelse, indtil de mellem Parterne bestaaende Uoverensstemmelser er afgjorte ved faglig Voldgift.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Indklagede henvist til de af Bladet formentlig begaaede Uregelmæssigheder ved Hvilepausens Fastlæggelse og til den foran omtalte af Afdelingsformanden fremførte Betragtning om, at den af Bladet trufne Beslutning om Arbejdstidens Omlægning ikke burde ske, mens Forhandlingerne om Spisepausens Fastlæggelse var svævende. Hvad særlig angaar Afdelingsformandens Forbud mod Overarbejde har de Indklagede gjort gældende, at Spørgsmaalet herom ikke hører under Den faste Voldgiftsrets Kompetence, men maa afgøres af det i Overarbejdslovens § 7 omhandlede Udvalg. Som Baggrund for hele Sagen har de Indklagede henvist til Afskedigelsen af den hos Bladet gennem 40 Aar beskæftigede Trykker S. og til Bladets kategoriske Afvisning af at meddele Forbundet nogen Oplysning om Grunden til denne Afskedigelse.

Hvad dette sidste Punkt angaar, skal Retten — i Tilslutning til, hvad der er udtalt i tidligere Kendelser — bemærke, at man under de foreliggende Forhold ikke kan godkende, at Bladet har vægret sig ved at afgive nogensomhelst Oplysning om Aarsagen til Afskedigelsen, idet Forbundet i hvert Fald har haft Føje til at kræve saa meget meddelt om Aarsagen til Afskedigelsen, at det paa Grundlag heraf har kunnet skønnes, om Afskedigelsen efter sin Begrundelse har kunnet motivere en Indskriden fra Organisationens Side. Efter hvad der nu er oplyst under Sagens Behandling for Den faste Voldgiftsret, har dette sidste ikke været Tilfældet, idet Afskedigelsen af S. maa antages at være begrundet i længere Tids Utilfredshed med S.s Forhold paa Arbejdspladsen, hvilket gentagne Gange har givet Anledning til Paatale fra Ledelsens Side.

Selv om der nu paa dette Punkt ved Mæglingsmødet er begaaet Fejl fra Bladets Side, kan dette ikke komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Ansvaret for Afdelingsformandens Indgriben i Arbejdsforholdene ved Bladet, der fandt Sted *inden Mæglingsmødets Afholdelse den 19. September*. Og hvad denne Indgriben angaar, maa Retten statuere, at den har været ulovlig for alle de tre paaklagede Punkters Vedkommende.

Spørgsmaalet om Hvilepausen kunde have været behandlet ad organisationsmæssig Vej og mulige Uregelmæssigheder paaklaget til Den faste Voldgiftsret, men kunde ikke berettige Afdelingsformanden til ensidigt at diktere Pausens Fastsættelse. Det samme gælder om Forlægningen af Arbejdstiden, der ifølge den faglige Overenskomsts § 1 B er overladt til Arbejdsgiverens Bestemmelse efter nærmere fastsatte Regler, og den herom af Bladet trufne Bestemmelse var i nærværende Tilfælde saa meget mere begrundet, som den tilsigtede at afbøde de Bladet ved Afdelingsformandens ulovlige Indgriben vedrørende Hvilepausen paaførte betydelige Ulemper. Hvad endelig angaar Afdelingsformandens Forbud mod Overarbejde, kan der ikke gives de Indklagede Medhold i, at Spørgsmaalet om dette Forbuds Lovlighed skulde henhøre under det i Overarbejdslovens § 7 nævnte Udvalgs Kompetence. Dette Udvalg træffer ifølge Lovens § 7 Afgørelser angaaende Tvistigheder om *præsteret Overarbejdes Lovlighed* eller dets Udligning indenfor den normale Arbejdstid, men ikke angaaende et Spørgsmaal som det her foreliggende, der drejer sig om, hvorvidt en Organisations Formand er berettiget til direkte at gribe ind i Arbejdsforholdene i en Virksomhed ved Paabud om eller Forbud mod Overarbejde. Til en saadan Indgriben afgiver Overarbejdsloven ingen Hjemmel, hvorimod den maa anses for stridende mod de en Organisation og dens Ledelse i Henhold til Septemberforligets Punkt 2 og Punkt 4 paahvilende Pligter.

Som Følge af det anførte vil Klagernes under Sagen nedlagte Paastande være at tage til Følge, saaledes at Boden efter Omstændighederne fastsættes til et Beløb af 800 Kr., der tillægges Københavns Bogtrykkerforening og tillige kan tjene til Dækning for det Kristeligt Dagblad paaførte Tab.

Sagens Omkostninger betales af de Indklagede.

Kendelse:

Den ovenfor fremstillede Indgriben af Formanden for Dansk Typografforbunds Københavns Afdeling i Arbejdsforholdene ved Kristeligt Dagblad har været ulovlig.

Til Københavns Bogtrykkerforening betaler Forbundets Københavns Afdeling en Bod paa 800 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

SAG NR. 2663.

Elektrikere hos Firmaet Lindholm og Ryø.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 18. Oktober 1939 i Sag Nr. 2663: De samvirkende Fagforbund for Dansk Elektrikerforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammen-

slutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem Firmaet Lindholm & Ryø.

I en af N. P. Ryø af Firmaet Lindholm og Ryø, Aalborg, oprettet Lærekontrakt var det bestemt, at Lærlingen — som var født 1. April 1918 — traadte i Lære som Elektriker hos nævnte Læremester fra den 21. December 1933 at regne, og at Læretidens Varighed udgjorde 5 Aar, saaledes at Læretiden udløb den 21. December 1938. Der fandtes sædvanlige Bestemmelser om Oplæring i Faget og om Vederlag til Lærlingen. Dette udgjorde det 5. Aar 20 Øre pr. Time. Ved Læretidens Udløb bestod Lærlingen den praktiske Del af Svendeprøven, men ikke Tegneprøven, hvilket først skete ca. 3 Maaneder senere. I Mellemtiden beskæftigede Læremesteren Lærlingen og betalte ham 50 Øre pr. Time i Løn.

Samme Dag, Læretiden udløb, var Lærlingen, der altsaa da var godt 20½ Aar gammel, blevet optaget som Medlem i Dansk Elektrikerforbund. § 8 i Overenskomsten mellem dette og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark indeholder i sit 1. Stykke Bestemmelse om Lønnen for Elektrikere, som har været Svende i 1 Aar. 2. Stykke er saalydende: »For Udlærlinge er Minimallønnen 79 Øre i det første Aar efter udstaaet Læretid«. I Tilslutning hertil fastsættes, at den samlede Betaling ved Daglønsarbejde ikke kan være mindre end 102 Øre pr. Time, og efter det oplyste er denne Sats nu gældende for de første 3 Uger, hvorefter Betalingen stiger til 108 Øre pr. Time.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund paa Elektrikerforbundets Vegne indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen og dennes Medlem det fornævnte Firmas Vegne til Efterbetaling af 399 Kr. 68 Øre, hvortil de har opgjort Forskellen i Beskæftigelsestiden 16 Uger mellem den af Firmaet ydede Betaling af 50 Øre pr. Time og den i Overenskomsten anførte Timeløn af 102 Øre (108 Øre). De paastaar derhos Indklagede idømt Bod for Brud paa Overenskomsten.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De hævder, at en Lærling, der ikke har bestaaet Prøven i sin Helhed, ikke kan betegnes som Svend, selvom han efter Udløbet af Læretiden ejheller maatte kunne betegnes som Lærling. De gør gældende, at herefter et saadant mellemkommende Tidsrum som i Sagen omhandlet ikke er omfattet af Overenskomsten, og at der mellem Mesteren og den unge Mand er truffet Aftale i Tilslutning til Lærekontrakten, hvilket de maa anses for kompetente til. De finder, at Læremesteren har haft Støtte for sit Standpunkt deri, at de af Forbundet og Installatørforeningen udpegede 4 Skuemestre havde stillet Forslag om, at Lærlingen skulde forblive hos Læremesteren, indtil Tegneprøven i April 1939 var bestaaet, for en Løn af 1 Kr. pr. Time, og saaledes for deres Vedkommende ejheller havde anset Overenskomstens Lønbestemmelser for bindende.

Klagerne benægter, at nogen Aftale er truffet, og hævder, at der er Tale om en ensidig ikke godkendt Betaling fra Mesterens Side. Denne kan ikke stille Krav om en Art Forlængelse af Læretiden, hvorimod han — hvis han da er uden Ansvar for Mangelen i Lærlingens Uddannelse — ingen yderligere Forpligtelse har overfor ham, ejheller til at beskæftige ham. De fremhæver endvidere, at det i den Art Tilfælde er uvist, om og naar den resterende Prøve aflægges, hvorved de henviser til, at den Svendeprøve, Lærlingen underkastede sig, ikke er obligatorisk i Faget, og at Størstedelen af Forbundets Medlemmer ikke har gennemgaaet nogen Prøve. De gør gældende, at det herefter og efter Lærlingens Alder er uantageligt, at Overenskomstens Lønbestemmelse ikke skulde finde Anvendelse paa alt Arbejde efter udstaaet Læretid, og at dens Ordlyd netop er i Overensstemmelse hermed.

Der findes at maatte gives Klagerne Medhold i deres Opfattelse af Overenskomsten, hvorved tilføjes, at det af Sagens Oplysninger fremgaar, at det paa et tidligt Stadium efter Læretidens Udløb overfor Læremesteren baade af den tidligere Lærling og af Organisationen er gjort stærkt gældende, at Ordningen ikke var overenskomstmæssig. Det maa antages at være omtvistet, hvorvidt Læremesteren har vist Lærlingens Uddannelse tilstrækkeligt Hensyn, idet det ses, at Læremesteren paa Mæglingsmødet har hævdet, at det var Lærlingens egen Skyld, at han ikke havde bestaaet Tegneprøven, og at Lærlingen ikke har passet sin Tegneskole, hvorimod Lærlingen har hævdet, at han ofte paa Grund af Arbejde paa Landet for Mesteren ikke havde kunnet naa Tegneskolen i rette Tid.

Klagernes Paastand findes efter det anførte at burde tages tilfølge, saaledes at den af Firmaet forskyldte Bod bestemmes til 450 Kr., deri indbefattet den stedfundne Underbetaling.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse:

I Bod til De samvirkende Fagforbund paa Dansk Elektrikerforbunds Vegne betaler Firmaet Lindholm og Ryø, Aalborg, 450 Kr.

I Sagsomkostninger betaler de Indklagede 300 Kr.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Januar 1940 — 36. Aargang . Nummer 2

Skal kun Arbejderne resignere?

Nogle Bemærkninger til Kritiken af Dyrtidsordningen.

Den mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening indgaaede Lønoverenskomst er blevet kritiseret fra forskellig Side og Kritiken har samlet sig om et Par enkelte vigtigere Punkter. Blandt Kritikerne maa særlig nævnes Nationaløkonomen, Professor Jørgen Pedersen, og da hans Kritik netop sætter ind over for de særligt vigtige Punkter, skal hans Betragtninger gøres til Genstand for Omtale. Jørgen Pedersens[1]) Betragtninger over Virkningerne af Lønoverenskomsten munder ud i to Punkter, for det første at Overenskomsten vil have Tendens til at medføre endnu større Arbejdsløshed end den, der allerede er lagt op til. For det andet, at Overenskomsten vil have en Tendens til at føre til Inflation.

Den, der ikke har fulgt de økonomiske Begivenheder herhjemme meget nøje siden Krigens Udbrud, vil faa det Indtryk, at en Tendens til Inflation er sat i Gang ved en ensidig Aktion fra Arbejdernes Side. Det vil derfor være rigtigt at begynde med en lille Oversigt over Baggrunden. Denne Oversigt vil vise, at de besiddende Samfundsklasser, hvis økonomiske Stilling er saaledes, at de meget vel kunde taale en Forbrugsindskrænkning som Følge af Krigen og Blokaden, var dem der først rørte paa sig og først fik gennemført Adgang til Forhøjelser af deres Indkomster. Det korndyrkende Landbrug, der som bekendt samtidig væsentlig er det større Landbrug, fik allerede den 16. September f. A. kraftige Prisforhøjelser for deres Produkter. Endnu vigtigere er det, at Fabrikanter, Grosserere og Detailhandlere efter »flittige« Bestræbelser og under Hensyn til deres Funktioners Samfundsvigtighed den 19. Oktober 1939, nemlig ved den nye Prisbekendtgørelse, fik Adgang til en rimelig Konjunkturgevinst og Adgang til at beregne Priserne saaledes, at de fik den sædvanlige absolutte Nettoavance med et Tillæg, der staar i et rimeligt Forhold til øget Risiko og stedfunden Stigning i Landets Prisniveau.

Som man vil se, har Fabrikanterne og Grossererne benyttet Lejligheden til at sikre sig Adgang til en Slags Pristalsregulering. Saa først — da det havde vist sig, at de besiddende Samfundsklasser ikke holdt sig tilbage — blev der den 31. Oktober 1939 fremsat Forslag fra Forligsmanden om Pristalsregulering for Lønningerne, og hen i Midten af November traadte den nye Overenskomst i Kraft. Det maa bemærkes, at Reguleringen som bekendt kun finder Sted, dersom Pristallet mindst er 3 Points højere end det Pristal, der var gældende, da Lønningerne sidst blev regulerede. Det maa endvidere erindres, saaledes som der udtrykkelig er gjort opmærksom paa det fra Fagbevægelsens Side, at i selve Prisstigningsperioden giver kvartalsvis Regulering efter Pristallet ikke fuld Kompensation, fordi det drejer sig om en Efterregulering. Endvidere maa man erindre, at visse Poster i Pristallet kun reguleres een Gang om Aaret, hvilket virker i samme Retning. Endelig glemmer Kritikerne af Lønoverenskomsten at gøre opmærksom paa, at denne netop bygger

[1]) Se Jørgen Pedersens Nytaarsartikel i Berlingske Tidende den 1. Januar 1940.

paa, at der ikke skal være fuld Kompensation for de bedrestillede Arbejdere. Disse har da her foregaaet økonomisk endnu bedrestillede Samfundsklasser med et Eksempel værdigt til Efterfølgelse.

Denne lille historiske Fremstilling, der holder sig til Sagens Kendsgerninger, er nødvendig som Korrektiv til den Myte, der er ved at danne sig, at Arbejderne som den eneste Samfundsklasse har benyttet Lejligheden til at skaffe sig Kompensation for Prisstigningerne.

Hvad Professor Jørgen Pedersen angaar, maa man gaa ud fra, at hans Kritik af at Arbejderne søger at holde deres Indkomst oppe, ikke skyldes Arbejderfjendtlighed. Han var selv i sin Nytaarskronik den 31. December 1938 inde paa, at en tilbageholdende Lønpolitik ikke behøver at stille Lønarbejdernes Gruppe daarligere, idet han pegede paa, at man ved Socialpolitik kunde stille Ydelser til Raadighed fra det Offentlige, der mere end dækkede den Lønstigning, som Arbejderne kunde skaffe sig ad faglig Vej. For et Aar siden var Jørgen Pedersen altsaa inde paa at søge at vise andre Maader, ved hvilke Arbejdernes Realindtægt kunde opretholdes. Det havde været heldigt for Jørgen Pedersen selv, om han havde forsøgt det samme i Aar, og endda helst yderligere havde uddybet og aktualiseret sine Anskuelser, hvis dette var muligt. Som hans Betragtninger nu fremtræder, virker de rent negative og det vil være forstaaeligt, hvis de opfattes som direkte arbejderfjendtlige.

Paa endnu et Punkt har Professor Jørgen Pedersen udviklet sig i en noget uheldig Retning, og dette endda paa et meget fundamentalt Punkt. Professor Jørgen Pedersen fremhævede meget stærkt i sin Nytaarsartikel 1. Januar 1937, at Tiden var inde til Kontrol med Erhvervslivet. Staten maatte regulere de Industridrivendes og Handlendes Priser og Fortjenester ved en effektiv Politik. Dengang havde han altsaa fat paa det rigtige. Har Professor Jørgen Pedersen virkelig glemt Sandheden i det, han dengang fremhævede, at skulde man regulere Prisudviklingen og Beskæftigelsesudviklingen, maatte man begynde med Fabrikanternes og Grosserernes Avancer og Fortjenester. Har han glemt det, eller har han i Mellemtiden indset, at de besiddende Klasser ikke alene stritter imod en Nedsættelse af deres Avancer og Fortjenester, men ogsaa benytter enhver Lejlighed til at søge at sætte dem i Vejret? Har Professor Jørgen Pedersen affundet sig hermed og vil nu og i Fremtiden alene anbefale at følge den gamle Recept, at sætte over der, hvor Gærdet er lavest, med andre Ord at anbefale, at Arbejdernes Lønninger laases fast? Jørgen Pedersen ved dog meget vel, at det er Arbejderne, som har givet et Tilbud om at forsøge en solidarisk og planmæssig Bekæmpelse af Tidens Vanskeligheder. Han ved, det er Arbejderne, der anbefaler at man søger at forandre den Samfundsordning, hvor enhver søger at rage til sig efter bedste Evne uden Hensyn til Virkningerne for Samfundet. Naar disse Tilbud ikke er modtaget af de øvrige Samfundsklasser, skulde Arbejderne saa sætte sig hen og vente paa, at det gik op for de øvrige Samfundsklasser, at det ikke kunde blive ved med at gaa, at enhver blot søgte sit eget. Skulde de lægge Hænderne i Skødet og i Mellemtiden se deres Realindtægt falde? De, der har afslaaet Tilbudet om en samlet og solidarisk planmæssig Bekæmpelse af Tidens Vanskeligheder, kan dog begribeligvis ikke bebrejde Arbejderne, at de søger at sikre sig ved de Midler, som de er i Besiddelse af. Og de, der — som Professor Jørgen Pedersen — vil give gode Raad, maa vende sig mod de Samfundsklasser, der har afslaaet den Regulering af Samfundsforholdene, som Arbejderne har tilbudt at øve deres Medvirkning til, og som Professor Jørgen Pedersen ogsaa for et Par Aar siden kunde se var nødvendig.

Vender vi os nu mod de af Professor Jørgen Pedersen angivne formentlige Virkninger af Lønoverenskomsten, er der for det første Grund til at sige et Par Ord om den Paastand, at Overenskomsten vil have en Tendens til at medføre endnu større Arbejdsløshed end den, der allerede er lagt op til. Vi skal ikke gaa langt ind paa denne Paastand, men indskrænke os til at minde om, at Professor Jørgen Pedersen den 1. Jan. 1938 om den da foregaaende Lønbevægelse skrev, at en saadan omfattende Lønforhøjelse, selvom den i og for sig var af ret beskeden Karakter, vilde tilintetgøre Muligheden for at benytte den Bedring, der maatte være indtraadt i vor Valutasituation, til Stimulering af Beskæftigelsen. Til Trods for Jørgen Pedersens Profeti steg Beskæftigelsen i de følgende Aar. Havde Fagbevægelsen taget Hensyn til

Jørgen Pedersens Betænkeligheder og holdt tilbage paa Lønkravene, havde vi ikke haft nogen Lønfordring i de sidste 5 Aar, thi saa længe har Jørgen Pedersen advaret herimod i sine Nytaarskroniker. Det er en Tilfredsstillelse for dem, der ikke fulgte Jørgen Pedersens Anvisninger, at konstatere at Overtrædelserne af disse ikke har medført slet saa slemme Virkninger som anført!

Hvad angaar den anden formentlige Virkning, som Jørgen Pedersen anfører, at Overenskomsten vil have en Tendens til at føre til Inflation, skal følgende bemærkes. Det kan synes mærkeligt, at en Nationaløkonom, der angribes af sine Kolleger netop paa Grund af, at den Valutapolitik, han anbefaler, formenes at kunne føre til Inflation, selv begynder at raabe Vagt i Gevær overfor Inflation. Den henleder næsten i pinlig Grad Erindringen paa den gamle Lignelse om Manden, der boede i et Glashus og strittede med Sten! Men vi vil ikke opholde os herved, vi bemærker blot i Forbifarten, at Jørgen Pedersen synes at være sikker paa, at der ikke kommer Inflation i England, medens han ser forskellige Tegn herpaa herhjemme. De fleste vilde vistnok have det omvendte Syn paa disse Forhold. —

Afgørende er det imidlertid, at Professor Jørgen Pedersens Hovedbetragtning utvivlsomt er gal. Han skriver: »Nødvendigheden af Priskontrol skal ikke her bestrides, men alle hertil sigtende Foranstaltninger, saavel som alle Bestræbelser for at løse Valuta-Spørgsmaalet og hindre Inflation, svæver i Luften, saa længe de gældende Regler om Lønregulering efter Pristal er i Kraft. Det, som Statsmandskløgt kræver i Dag, er hurtigst muligt at faa gennemført en Lov, som indtil videre principielt forbyder enhver Form for Ændring i de overenskomstmæssige eller ved Lov fastsatte Lønsatser og henviser Dispensationer i Enkelt-Tilfælde til et dertil nedsat Nævn. Først naar dette er sket, er der skabt en solid Basis for de øvrige prisregulerende Foranstaltninger og for en rationel Valutapolitik.«

Det er slet ikke rigtigt, som det bliver sagt, at Bestræbelserne for at hindre Inflation svæver i Luften, saalænge Lønningerne reguleres efter Pristallet. Hvis de besiddende Klasser gaar ind paa en Begrænsning af deres Avancer og Fortjenester, eller hvis de gaar ind paa en Skattelovgivning, der lægger Forbrugsindskrænkningen paa de Skuldre, der kan bære den, og hvis man endelig bruger de derigennem frigjorte Penge til saadanne prispolitiske og socialpolitiske Indgreb overfor de vigtigste Varer af lignende Art, som de Indgreb, der i Øjeblikket holder Rugbrødsprisen nede, er der ingen Fare for Inflation. Thi i saa Tilfælde holdes Pristallet nede. Om en saadan Politik er gennemførlig vil bl. a. afhænge af Samfundssindet hos de Samfundsklasser, der langt bedre kan taale en Forbrugsindskrænkning end Arbejderne. Til dem burde Professor Jørgen Pedersen vende sig med sine Formaninger.

Dansk Fagbevægelse ved Aarsskiftet

En Nytaarsudtalelse

af De samv. Fagforbunds Formand
LAUR. HANSEN

Det kan ikke nægtes, at det først og fremmest er Fagbevægelsens Arbejde med de af Krigen skabte Problemer, der har præget Aaret 1939. I Modsætning til Forholdene under sidste Krig er vi allerede nu i den lykkelige Situation at kunne sige, at Arbejdsmarkedets Problemer har faaet en gavnlig og i alle Henseender forsvarlig Løsning gennem den Dyrtidsoverenskomst, der gav Arbejderne fuld Udligning for den Prisstigning, der fremgaar af Pristallet hvert Kvartal. Arbejdsfreden er dermed sikret, og Fagbevægelsen kan kun ønske, at der hermed er skabt et Grundlag for Bevarelsen af den størst mulige Beskæftigelse.

Krigen vil utvivlsomt stadig give Fagbevægelsen nok af Problemer at tage sig af. De samvirkende Fagforbund har — i Overensstemmelse med Fællesudtalelsen fra Socialdemokratisk Forbund og Fagbevægelsen den 9. September — medvirket i det Samarbejde, der nu er en bydende Nødvendighed til Sikring af Landets livsvigtigste Interesser. Under Krigstid opstaar dagligt helt nye Problemer, hvis Karakter man ikke kan forudse, men fælles for alle de Bestræbelser, Fagbevægelsen udfolder, er Viljen til at sikre den retfærdigste Løsning af alle Vanskeligheder med størst mulig Hensyntagen

Den faglige Situation

Landbrugets, Mejeriernes og Slagteriernes Overenskomstforhold. Nævnsafgørelser.

I Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober skulde det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn have færdigbehandlet alle indbragte Sager inden 20. December. Dette er sket ved en Række Møder, hvor Nævnet har taget Stilling til forskellige Fortolkningsspørgsmaal samt til de af Forbundenes fremsendte Forslag til Ændring i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser. Mange af disse Forslag blev henvist til direkte Forhandling mellem Parterne, hvor det i de fleste Tilfælde var muligt at forhandle sig til Rette, men adskillige uafgjorte Spørgsmaal maatte dog vises tilbage til Nævnet, der derefter har truffet Afgørelse i Sagen. Da disse Afgørelser i alt væsentlig kun har Interesse for de paagældende Fag, skal vi her afstaa fra en nærmere Redegørelse for disses Indhold og Betydning, men derimod aftrykkes omstaaende forskellige Nævnsafgørelser og Kendelser af generel Karakter.

Nævnet har nu afsluttet den Del af sit Arbejde, der vedrører Forslag til Ændring i de almindelige Bestemmelser, men der vil formentlig endnu melde sig adskillige Spørgsmaal om den generelle Overenskomsts Forstaaelse, som Nævnet maa tage op til Behandling og Afgørelse.

De Overenskomst- og Dyrtidsforhandlinger, der blev indledet ved Fællesmødet mellem Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg den 15. September, var dermed bragt til Afslutning, og tilbage stod derefter Land- og Skovbrugets, Mejeriernes og Slagteriernes Overenskomster omfattende over 50.000 Arbejdere, der som bekendt er holdt uden for den mellem Hovedorganisationerne indgaaede generelle Overenskomst. Paa disse Omraader var der som tidligere meddelt ikke mellem Parterne opnaaet Enighed om en Dyrtidsordning svarende til den, der er gennemført for de øvrige Arbejdere. Efter at Forhandlingerne mellem de interesserede Parter var endt uden Resultat, indkaldte Forligsinstitutionen Parterne til et orienterende Møde den 22. December, hvori fra Arbejderside deltog Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk Mejeristforbund, Dansk Slagteriarbejderforbund samt De samvirkende Fagforbund. Man drøftede her den foreliggende Situation, og efter Henstilling fra Forligsmanden, Rigsadvokat Pihl, gik Parterne med til at genoptage de afbrudte Forhandlinger samtidig med, at Opsigelsesfristen for de den 1. April udløbende Overenskomster forlængedes til den 20. Januar.

De nye Forhandlinger fandt Sted i Dagene den 4. og 5. Januar. For *Land- og Skovbruget* samt *Mejeriernes* Vedkommende opnaaedes dog heller ikke her noget Resultat, idet Arbejdsgiverne ikke vilde gaa med til en Dyrtidsordning, og Motiveringen herfor var som sædvanlig Landbrugets daarlige økonomiske Forhold, der efter Arbejdsgivernes Mening ikke tillader en Forhøjelse af Lønningerne. Da Parternes Standpunkter laa saa langt fra hinanden, at Mulighed for at opnaa Enighed maatte anses for udelukket, afbrødes Forhandlingerne, og der blev ikke

---

til de daarligst stillede. Fagbevægelsens øverste Ledelser maa her kunne paaregne Medlemmernes Tillid uden Hensyn til den personlige Bagvaskelses-Kampagne, der nu føres imod vor Bevægelses Tillidsmænd.

Aaret 1939 har for De samv. Fagforbunds Virksomhed været præget af det øgede Arbejde, den sociale Lovgivning giver Fagbevægelsen. Det var Ferielovens første Aar, og et stort Antal Aftaler, Sager, Kendelser og Fortolkninger har maattet foretages. Overarbejdsloven har ligeledes krævet mange Forhandlinger og Afgørelser, dels Fortolkninger, dels Spørgsmaal om Dispensation fra Loven.

Jeg føler Trang til nu at rette en Nytaarshilsen og Tak til alle Forbund og Afdelinger i De samvirkende Fagforbund, og denne Tak skal først og fremmest gælde vore mange Tillidsmænd, der Landet over Dag for Dag har taget Tørnen for vor Bevægelse.

Fagbevægelsen præges i Dag af et godt Sammenhold, uanset hvilke Fag eller Brancher de enkelte Grupper repræsenterer. Et solidt og ægte Kammeratskab paa Arbejdsplads og i Organisation — det er de Egenskaber, vi skal fastholde ogsaa i det nye Aar.

aftalt nyt Møde. Man kan herefter gaa ud fra, at Overenskomsterne nu vil blive opsagt af Forbundene.

Forhandlingerne mellem Andelsslagteriernes Arbejdsgiverforening og *Dansk Slagteriarbejderforbund* og *Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund* tog et noget heldigere Forløb, idet der opnaaedes Enighed om en foreløbig Dyrtidsordning gældende til 1. April. Dyrtidstillægget ydes efter samme Linier og med tilbagevirkende Kraft fra samme Tidspunkt som fastsat i den mellem Hovedorganisationerne oprettede Overenskomst. Der blev samtidig truffet Aftale om, at Forhandlingerne om Overenskomsternes Fornyelse skal genoptages i Februar, og at Opsigelsesfristen udskydes til 1. Marts 1940.

— — —

Vi gengiver nedenstaaende enkelte Nævnsafgørelser, der har principiel Betydning for alle Fag:

Med Hensyn til de opnaaede Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser er der truffet følgende

Nævnsafgørelse:

De Vedtagelser, der er truffet mellem Parterne paa Grundlag af Punkt I B i Overenskomsten af 31. Oktober 1939, og de Afgørelser, der er truffet af det i denne Bestemmelse omhandlede Nævn, træder i Kraft fra og med den 20. December 1939, for saa vidt der ikke i de enkelte Tilfælde er aftalt eller fastsat et andet Tidspunkt.

København, den 20. December 1939.

(sign.) *Dreyer.*

— — —

Fra flere tilsluttede Forbund har der foreligget Forespørgsel med Hensyn til, om man kunde kræve Dyrtidstillæg for Overarbejdstimer udført i Oktober Maaned og afspadseret i sidste Halvdel af November Maaned. Spørgsmaalet herom er forelagt Overenskomst-Nævnet, der har truffet følgende Afgørelse:

Vedrørende Dyrtidstillægget i Forhold til Overarbejdstimer, der senere afspadseres, fastslaar Nævnet, at Dyrtidstillægget for disse Timer udbetales, naar Arbejdet udføres.

København, den 21. December 1939.

(sign.) *Dreyer.*

Nævnskendelsen maa forstaas saaledes, at hvor der ikke er truffet Aftale om noget andet Parterne imellem, vil Dyrtidstillæget fremtidig blive udbetalt sammen med Overtidsprocenterne, medens den rene Timeløn henstaar til Udbetaling i den Uge, hvor Afspadsering finder Sted.

— — —

I *Træindustriarbejderforbundets* Overenskomst er indføjet en Ungarbejderbestemmelse for mandlige Arbejdere fra deres 16. Aar, men der findes ingen Overenskomstbestemmelse for unge Mænd under 16 Aar eller for Kvinder under 18 Aar, og Forbundet har derfor rejst Spørgsmaalet over for Nævnet om, hvorledes Kvinder under 18 Aar og unge Mænd under 16 Aar skulde have Dyrtidstillægget beregnet.

Der er i den Anledning truffet følgende Afgørelse:

De hos Medlemmer af *Træindustriens Fabrikantforeninger* beskæftigede unge Kvinder under 18 Aar og unge Mænd under 16 Aar har Krav paa Dyrtidstillæg i Overensstemmelse med Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939.

København, den 22. December 1939.

(sign.) *Dreyer.*

— — —

Mellem *Dansk Arbejdsmandsforbund* og *Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark* konfererede man om Dyrtidstillægets Ikrafttræden ud fra en fælles Betragtning om, at Lønningsugen i alle Overenskomster drejede sig fra Lørdag til Fredag, og enedes man om, at Reguleringen skulde træde i Kraft fra og med Lørdag den 11. November. Da det senere viste sig, at der i en Række Overenskomster var Afvigelser fra denne Hovedregel, f. Eks. at Lønningsugen sluttede Onsdag eller Torsdag, opstod der en Divergens, idet Forbundet hævdede, at Dyrtidsreguleringen baade for faste og løse Arbejdere skulde regnes fra den første Time i den Lønningsuge, hvori den 13. November faldt, altsaa hvis Lønningsugen sluttede Onsdag Aften da fra Torsdag Morgen o. s. v., medens Sammenslutningen hævdede, at Dyrtidstillægget i alle Tilfælde skulde regnes fra og med Lørdag den 11. November.

Der er i den Anledning afsagt følgende

Nævnskendelse:

I de Tilfælde, der er forelagt for Nævnet i Medfør af Punkt 1 i Dansk Arbejdsmandsforbunds Skrivelse af 30. November 1939 til De samvirkende Fagforbund i Danmark, vil Dyrtidstillægget pr. November 1939 være at udbetale fra Begyndelsen af den for hvert

enkelt Overenskomstforhold gældende Lønningsuge, i hvilken Hovedoverenskomsten blev vedtaget, jfr. Hovedoverenskomstens Pkt. I A, 4. Stk.

København, den 22. December 1939.

(sign.) *Dreyer.*

— — —

I Anledning af, at *Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark* havde givet Ordre til, at der ikke skulde betales Dyrtidstillæg til Særoverenskomster, som var afsluttet f. Eks. mellem Benzin- og Oliefirmaer og *Dansk Arbejdsmandsforbund,* har Spørgsmaalet været forelagt Nævnet, idet man fra Forbundet har henvist til en Del Overenskomster i Hillerød, Ringsted, Holstebro, Horsens, Randers og Slagelse, samt senere nogle flere, der er direkte omtalt i den nedenstaaende Nævnskendelse. Forbundet hævdede, at der skulde ydes Dyrtidstillæg uanset Særoverenskomsterne og de i disse fastsatte Lønhøjder, medens Sammenslutningen hævdede, at der ikke skulde gives Dyrtidstillæg, da de paagældende Særoverenskomster var oprettede, forinden disse Arbejdsgivere havde indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen og derfor maatte falde uden for Hovedoverenskomstens Rammer.

Der er i den Anledning afsagt følgende

Nævnskendelse:

I de Overenskomstforhold, der er forelagt for Nævnet i Medfør af Punkt 2 i Dansk Arbejdsmandsforbunds Skrivelse af 30. November 1939 til De samvirkende Fagforbund i Danmark, vil der være at yde Dyrtidstillæg i Overensstemmelse med Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939.

Det samme gælder i Overenskomstforholdet mellem A/S Oskar Davidsen & Co. og Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og i Overenskomstforholdet mellem Købmand Conrad Andersen (D. D. P. A.), Grosserer Oskar Christensen og Firmaet Dansk Olie-Import, alle af Kolding, og Arbejdsmændenes Fagforening i Kolding.

København, den 22. December 1939.

(sign.) *Dreyer.*

— — —

I *Dansk Slagteriarbejderforbunds* Overenskomster med forskellige *Konservesfabrikker* er der en Bestemmelse om, at der efter Ulykkestilfælde kan udbetales halv Ugeløn i de første 4 Uger efter, at Ulykkestilfældet er indtruffet, men der er fra Arbejdsgiverside nægtet at yde Dyrtidstillæg for saadanne Perioder, og Sagen blev derefter indbragt til Afgørelse i Overenskomst-Nævnet, hvor der blev afsagt følgende

Nævnskendelse:

De hos *A/S De danske Vin- og Konservesfabriker, A/S De forenede Conservesfabrikker* og *Philip W. Heymanns Konservesfabrik* beskæftigede Medlemmer af *Dansk Slagteriarbejderforbund* har Krav paa i den Periode, i hvilken de efter indtruffet Ulykkestilfælde er berettigede til i Medfør af de gældende Overenskomster at oppebære halv Ugeløn, at faa udbetalt halvt ugentligt Dyrtidstillæg efter Overenskomsten af 31. Oktober 1939.

København, den 22. December 1939.

(sign.) *Dreyer.*

Denne Afgørelse maa i Praksis betyde, at hvor der i vore Overenskomster findes Bestemmelse om Sygeløn, maa denne Sygeløn omregnes i Dagløn, og de enkelte Forbunds Medlemmer maa da oppebære Dyrtidstillæg for samme Antal Arbejdstimer, som dækkes af Sygelønnen.

Rundskue

FORLIGSINSTITUTIONEN. Socialministeriet har i Henhold til en enstemmig Henstilling fra Den faste Voldgiftsret udnævnt Direktør Erik Dreyer til Forligsmand for Tiden fra 1. Januar 1940 til 31. December 1942, og Forligsmændene har derefter valgt Dreyer til Formand for Forligsinstitutionen for Aaret 1940.

PRISTALSREGULERING PAA ISLAND. Det islandske Alting har vedtaget et af Regeringen fremsat Lovforslag om Forhøjelse af alle Arbejdslønninger. Lovforslaget gaar ud paa, at der skal ydes et Dyrtidstillæg svarende til ¾ af Prisstigningen til ufaglærte og lavere lønnede Arbejdere, ⅔ til højere Lønninger og Halvdelen af Prisstigningen til de højst lønnede Arbejdere.

NORSK STØTTE TIL FINLAND. Den norske Landsorganisations Repræsentantskab har paa sit fornylig holdte Møde godkendt Sekretariatets Bevilling af 25.000 Kr. til Norsk Folkehjælps Finlandsindsamling og bevilget yderligere 100.000 Kr. til samme Formaal.

Mod 5 Stemmer vedtog Repræsentantskabet endvidere at sende en Hilsen til den finske Landsorganisation. Mødet udtalte sin Sorg og Harme over, at Finlands rige demokratiske Udvikling er lagt i Grus ved Sovjetruslands frygtelige krigerske Overfald, og giver paa den norske Arbejderklasses Vegne Udtryk for Haabet om, at det finske Folk maa kunne bevare sin Frihed og Selvstyre frelst gennem de Rædsler, som nu finder Sted, og dermed ogsaa sikre den finske Arbejderbevægelses Eksistens i Fremtiden.

Økonomisk Oversigt 1939

De økonomiske Oversigter, som Statistisk Departement ved Aarsskiftet udsender og hvori det paa udførlig Maade redegør for den økonomiske Udvikling i det svundne Aar, foreligger nu for 1939. Sammenfattende understreger Departementet, at de økonomiske Betingelser i det forløbne Aar er vanskelige at karakterisere. Dette skyldes ikke blot, at Krigens Udbrud naturligvis paa mange Omraader maatte medføre andre Tilstande end i Aarets første otte Maaneder, men det skyldes navnlig, at to af de tungest vejende Ændringer, nemlig Forskydninger i Betalingsforholdet overfor Udlandet og den udskudte Indførsel af Landbrugets Raavarer, først i den kommende Tid fuldt ud vil komme til at vise deres Virkninger.

Oversigterne er meget omfattende og kan af Pladshensyn ikke gengives i deres Helhed, men vi giver nedenstaaende en Række Oplysninger, der særlig har Interesse for vore Læsere. Om *Industriens Forhold* oplyses saaledes, at Aarsgennemsnittet af Arbejdsløshedsprocenten for samtlige organiserede Arbejdere faldt fra 21,4 i 1938 til 18,4 i 1939. Svingningerne har været forholdsvis stærke i Aarets Løb, idet Procenten endnu i Aarets første Maaneder var af samme Højde som i 1938; fra April indtraadte en meget væsentlig Forbedring, som i Efteraarsmaanederne efter Krigsudbruddet afløstes af en forholdsvis stærk Stigning; ved Aarets Udgang var Arbejdsløshedsprocenten atter oppe paa samme Højde som i det foregaaende Aar. Det maa dog herved bemærkes, at en Sammenligning mellem Bevægelserne i de sidste Maaneder i de to Aar giver et for ugunstigt Billede for 1939, idet Beskæftigelsesforholdene udviklede sig relativt gunstigt i denne Periode i 1938. Alt i alt synes Krigsforholdenes Indvirkning paa Arbejdsløsheden hidtil i det væsentlige at være begrænset til en Afbrydelse af den omtalte i Foraaret indledede nedadgaaende Bevægelse, idet dog herved bortses fra den Ledighed, der dækkes af Indkaldelserne.

Oversigten viser, at Forbedringen i 1939 i første Række skyldes Byggefagene og i betydelig mindre Grad Grupperne Jernindustri og anden Industri, der viser en ensartet Nedgang. Arbejdsmændenes Arbejdsløshed, der ikke er særskilt anført, viser en noget mindre Nedgang end det samlede Tal, idet Aarsgennemsnittet gik ned fra 27 pCt. i 1938 til 26 pCt. i 1939.

Statistiken over *Beskæftigelsesforholdene i Industrien* omfatter al industriel Virksomhed med Undtagelse af Møbelindustri, Byggefag, Jordarbejder o. l., Mejerier, Elektricitets- og Gasværker. De medregnede Industrier svarer til den aarlige industrielle Produktionsstatistik og beskæftigede i 1939 gennemsnitlig knap 200.000 Arbejdere eller knap Halvdelen af de Arbejdere, der indgaar i Arbejdsløshedsstatistiken.

Industriens Beskæftigelse har i Gennemsnit for hele Aaret været ca. 7 pCt. større i 1939 end i det foregaaende Aar. Denne Stigning er i god Overensstemmelse med den nogle Procent svagere Nedgang i Arbejdsløsheden for organiserede Arbejdere indenfor Industrien, jfr. Bemærkningerne om Forholdet mellem Arbejdsløshed og Beskæftigelse nedenfor. Det ses endvidere af Oversigten, at Industriens Beskæftigelse var ca. 7 pCt. større i November 1939 end i Oktober 1938.

For Byggefag, Haandværksfag m. m. findes ikke tilsvarende Oplysninger om Beskæftigelsen. For Byggefagenes Vedkommende fremgaar det, som foran nævnt, af Arbejdsløshedsstatistiken, at Aarsgennemsnittet af disse Fags Arbejdsløshedsprocent faldt fra ca. 30 i 1938 til ca. 22 i 1939. Formentlig gælder tilsvarende Forhold for Beskæftigelsen. Til Belysning af Forholdet mellem Bevægelsen i *Beskæftigelsen* og i *Arbejdsløshedsprocenten* anføres i øvrigt følgende Tal fra Arbejdsløshedsstatistiken.

Gennemsnit for Aaret	Arbejdsløshedsprocenten	Antal organiserede Arbejdere	Heraf beskæftigede
1933	28,8	338.161	240.771
1934	22,1	369.915	287.794
1935	19,7	386.086	310.022
1936	19,3	407.614	328.945
1937	21,9	433.681	338.578
1938	21,4	453.051	355.915
1939[1])	18,4	482.000	393.000

[1]) Foreløbige Tal.

Det ses af Oversigten, at Forøgelsen af Medlemstallet med 29.000 Personer har bevirket, at Antallet af beskæftigede i 1939 er steget forholdsvis stærkere, end Nedgangen i Arbejdsløshedsprocenten betinger, idet Nedgangen i Arbejdsløshedsprocenten paa 3,0 pCt. fra 21,4

til 18,4 kun giver en Beskæftigelsesforøgelse paa 13—14.000, hvortil kommer 23—24.000 beskæftigede blandt de 29.000 nye Medlemmer.

Til Belysning af *Bevægelsen i Boligbyggeriet* foreligger fra Begyndelsen af 1937 foruden Arbejdsløshedstallene for Byggefagene et Indeks, som paa forskellig Maade angiver Udviklingen fra Maaned til Maaned. Det fremgaar heraf, at den Depression i Byggevirksomheden, der indtraadte i den sidste Del af 1937 og prægede det følgende Aar, i de første Maaneder af 1939 efterfulgtes af et stærkt Opsving, mens Aarets sidste Maaneder var præget af en tydelig Nedgang. Antallet af Lejligheder, anmeldt til Udførelse, er i Slutningen af Aaret formindsket saa stærkt, at Tallene for Oktober og November ikke ligger væsentlig højere end i 1937, da Udsigterne for Byggeriet var meget ringe. Under Indflydelse af den udvidede Byggevirksomhed har de Industrier, der fortrinsvis producerer Byggematerialer: Teglværker, Kalkværker og Cementfabrikker haft en Produktionsforøgelse af betydeligt Omfang, mellem 10 og 20 pCt.

Fra November 1938 til November 1939 er *Industriens Produktionsindeks* steget fra 110 til 116, og det samlede Produktionsindeks, saaledes som det fremkommer ved et Gennemsnit af Maanedstallene, er steget fra 108 i 1938 til 115 i 1939. Konsumvareindekset har fortsat de foregaaende Aars jævne Stigning med en Fremgang fra 108 til 112, medens Produktionsindekset, der var omtrent uforandret i det foregaaende Aar, er steget fra 108 til 119.

Industriens Eksport har været af omtrent samme Størrelse i 1939 som i 1938, nemlig henholdsvis 332 og 350 Mill. Kr. i Perioden Januar—November. Nedgangen falder med de største Beløb paa Olieindustriens Produkter, navnlig Foderprodukterne, og paa nybyggede Skibe, men ogsaa en Række andre betydende Eksportvarer viser nogen Nedgang. Paa den anden Side viser en Række Poster Stigning. Det maa bemærkes, at Nedgangen i den samlede Eksport vil være større beregnet efter Mængder, da en Del Priser er steget.

— — —

Værdien af Landets *Specialindførsel* kan for 1939 antages at ville blive ca. 105 Mill. Kr. større end i 1938, medens *Udførselsværdien* kun vil stige med ca. 35 Mill. Kr. Merindførselen vil saaledes blive ca. 70 Mill. Kr. større end Aaret forud, i alt ca. 160 Mill. Kr. Ved Bedømmelsen af dette Tal maa dog tages i Betragtning, at der i Transitomsætningen har været et betydeligt Udførselsoverskud, der efter de foreløbige Opgørelser kan anslaas til 12—13 Mill. Kr., d. v. s. omtrent samme Beløb som i 1938.

Hovedparten af Merindførselen er fremkommet i Aarets sidste Halvdel, i nogen Grad fordi Udførselen i Oktober var særlig lille, men navnlig fordi Priserne paa de indførte Varer i de sidste Maaneder er steget langt stærkere end for Eksportvarerne. Dette hænger for en stor Del sammen med, at Indførselsværdien opgives cif og Udførselsværdien fob dansk Grænse, saaledes at de stærke Stigninger i Omkostningerne til Fragt, Forsikring m. v. paavirker Indførselens Værdi, men ikke Udførselens. Foretagne Beregninger viser, at de i September—November indførte Varer har kostet Landet ca. 37 Mill. Kr. mere, end de vilde have kostet, dersom Priserne i 1938 havde været gældende ogsaa i 1939. Det maa herved tages i Betragtning, at de efter Handelsstatistiken beregnede Gennemsnitspriser paa Grund af gamle Kontraktforhold ikke vil stige saa hurtigt som de Priser, der gælder i det fri Marked. Efter de Prisstigninger at dømme, der er konstateret ved Beregningen af Engrospristallet, skulde Importværdien være steget langt stærkere, end Tilfældet har været, saaledes at der formentlig vil kunne ventes en stærkere Stigning i den gennemsnitlige Importværdi i de nærmeste Maaneder.

Størrelsen af *Handelsflaadens Fragtindtægt* i 1939 kan ganske skønsmæssigt anslaas i Forhold til det foregaaende Aar ved Hjælp af Fragtratetallet og Tonnagen i Fart, men det vil forstaas, at Beregningens Resultater i Aar maa gives med det største Forbehold. Efter de foreliggende Oplysninger er Fragtratetallet steget med godt 60 pCt. og Tonnagen i Fart med godt 4 pCt. Efter en skønsmæssig Beregning med Udgangspunkt heri og under Hensyntagen til Forsinkelser m. m. og til, at der ifølge indhentede Oplysninger gælder særlige Forhold for Rutefarten, kan det indtjente Fragtbeløb, der i 1938 udgjorde 277 Mill. Kr., maaske anslaas til at være henved 400 Mill. Kr. i 1939.

Der henvises til Slut til, at baade Handelens og Industriens erhvervsmæssige Betingelser i Efteraarsmaanederne har været præget af de usikre Forhold. Omsætning og Produktion har

Dyrtidsordningen i Norge

De langvarige Forhandlinger mellem Norsk Arbejdsgiverforening og Arbejdernes faglige Landsorganisation afsluttedes den 4. Januar med det Resultat, at Parterne enedes om et Forslag til en generel Overenskomst, der giver Arbejderne fuld Kompensation for Prisstigningen indtil 15. December. I Marts og Juni 1940 skal der derefter foretages nye Reguleringer med ¾ Kompensation, og den 1. Oktober kan Parterne kræve optaget Forhandlinger om de fremtidige Lønreguleringer.

Overenskomsten bestemmer, at der fra 1. Januar til samtlige voksne mandlige Arbejdere med Undtagelse af dem, der omfattes af den for Transportfagene afsagte Voldgiftsdom — som er omtalt i forrige Nummer af »Arbejderen« — skal ydes et Tillæg pr. Arbejdstime af 1 Øre for hvert Point, som Pristallet pr. 15. December er steget i Forhold til Pristallet 171. For voksne kvindelige Arbejdere fastsættes Tillægget til 0,63 Øre pr. Arbejdstime. Da Pristallet er steget fra 171 til 183, faar de mandlige voksne Arbejdere saaledes et Tillæg af 12 Øre og Kvinder 8 Øre pr. Arbejdstime. For en Række Arbejdergrupper, Rengøringskoner, Bude, Ungarbejdere, Lærlinge, Søfolk, Funktionærer, Hotel- og Restaurationspersonale, Musikere, Funktionærer etc. — ydes et Procenttillæg svarende til Pristallets Stigning.

Hvis Pristallet pr. 15. Marts og 15. Juni 1940 viser en Stigning eller Nedgang paa mindst 5 Points i Forhold til den sidste Regulering, skal Lønningerne i samtlige Overenskomster, med Undtagelse af de Overenskomster, der omfattes af den allerede omtalte Voldgiftsdom, forhøjes eller nedsættes med 0,75 Øre pr. Point for mandlige Arbejdere og med 0,47 for kvindelige Arbejdere (¾ Kompensation).

For de Arbejdergrupper, der er undergivet den procentvise Regulering, udgør Tillægget henholdsvis Nedsættelsen ligeledes ¾ af den indtraadte Stigning eller Nedgang i Pristallet.

Saafremt Pristallet pr. 15. Oktober 1940 viser en Stigning eller et Fald paa mindst 5 Points i Forhold til Pristallet pr. 15. Juni 1940, kan hver af de to Hovedorganisationer kræve optaget Forhandling om en Lønregulering indenfor den Ramme, som Ændringen i Pristallet betinger. Opnaas der herved ikke Enighed mellem Parterne, er disse berettiget til at opsige de enkelte Overenskomster med 1 Maaneds Varsel. Hvis derimod en Regulering paa Grundlag af Pristallet pr. 15. Oktober 1940 finder Sted, skal der optages Forhandling om den fremtidige Lønregulering. Fører disse Forhandlinger ikke til noget Resultat, har hver af Parterne Adgang til at opsige Overenskomsterne til Udløb pr. 1. April 1941.

Mellem de to Hovedorganisationer nedsættes der et Nævn med Rigsmæglingsmanden som Formand, og til dette Nævn kan de to Organisationer inden 3 Uger efter Overenskomstens Vedtagelse indsende Forslag til Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, som Parterne ønsker optaget til Forhandling og som ikke er af egentlig lønmæssig Karakter. Samtlige rejste Spørgsmaal skal være endelig afgjort inden 10 Uger efter Overenskomstens Vedtagelse.

— — —

Paa et Repræsentantskabsmøde i Arbejdernes faglige Landsorganisation blev Overenskomstforslaget vedtaget med alle Stemmer imod 7. Svaret til Rigsmæglingsmanden skal først afgives den 25. Januar, men det er den almindelige Opfattelse, at Forslaget ved den kommende Afstemning vil blive vedtaget af begge Parter, og hvis dette sker, vil der i Norge, paa samme Maade som i Danmark og Sverige, være tilvejebragt en generel Ordning, der garanterer Arbejdsfreden i den kommende Tid. For enkelte norske Arbejdergrupper forhandles der ganske vist endnu om en Dyrtidsordning, men det vil formentlig ogsaa her være muligt at opnaa Enighed om en Ordning svarende til den, der nu kan forventes gennemført for Hovedorganisationernes Vedkommende og som omfatter saa godt som samtlige Medlemmer under den norske Landsorganisation.

---

dog paa flere Omraader været stigende, selv om der paa enkelte Omraader, navnlig indenfor Industrien, har været en betydelig Tilbagegang, fremkaldt af Tilførselsvanskeligheder for Raavarer eller Restriktioner. Som Helhed var Beskæftigelsen ved Aarets Udgang dog lidt højere end for et Aar siden.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2697.

Chauffører hos Vognmand P. Frederiksen, Ryomgaard.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 9. November 1939 i Sag Nr. 2697: De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund for dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Ryomgaard mod Vognmand Peder Frederiksen, Ryomgaard.

Den 1. December 1938 tiltraadte Indklagede, Vognmand Peder Frederiksen, Ryomgaard, en Overenskomst, som er oprettet mellem Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark paa de nørre- og sønderjydske Vognmandsforeningers Vegne og Dansk Arbejdsmandsforbund, i hvilken Overenskomst Ugelønnen er fastsat til 54 Kr., hvorhos det bl. a. bestemmes, at Vognmændene har Adgang til at have indtil 2 ugifte Chauffører paa Kost og Logis, mod at der herfor af den paagældende Arbejder betales 20 Kr. pr. Uge.

Under Anbringende af, at Indklagede i Tiden 1. December 1938 til 1. August 1939 har aflønnet 2 Chauffører med 70 Kr. pr. Maaned + Kost og Logis, har De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund for dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Ryomgaard indklaget Vognmand Peder Frederiksen, Ryomgaard, for Brud paa indgaaet Overenskomst, idet Indklagede paastaas idømt en Bod, der indeholder Dækning for den saaledes skete Underbetaling, der udgør 1260 Kr.

Indklagede har, skønt lovlig stævnet, ikke givet Møde under Sagen.

Da den nedlagte Paastand stemmer med Klagernes Fremstilling, vil der være at give Kendelse i Henhold til Paastanden, saaledes at Boden bestemmes til 1260 Kr.

Indklagede findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Indklagede, Vognmand Peder Frederiksen, Ryomgaard, bør til Dansk Arbejdsmandsforbund betale 1260 Kr. Han bør derhos betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

SAG NR. 2708.

Havnearbejdere ved Københavns Havn.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. December 1939 i Sag Nr. 2708: Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnearbejdernes Fællesforbund.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnearbejdernes Fællesforbund i Anledning af følgende Forhold:

1. Mellem Firmaet V. Meyer og Havnearbejdernes Fællesforbund opstod der den 24. Maj d. A. ved Losning af Cement i Papiremballage og Oplagring af Cement i tomt Pakhus en Uoverensstemmelse angaaende det Antal Havnearbejdere, der skulde antages til Arbejdet. Hvor mange Arbejdere, der skal antages til et Arbejde af denne Art afhænger ifølge den gældende Overenskomst af Afstanden (Dragerdistancen) til Pakhuset fra den Stillingsbuk, paa hvilken de paagældende Varer anbringes fra Skibets Last. Stillingsbukken var i det her omhandlede Tilfælde anbragt paa Kajen og ikke paa selve Skibet. Efter Overenskomsten skulde der til Arbejdets Udførelse kun antages 1 »Stillingsmand« og 4 »Dragere«, beregnet efter Afstanden fra Stillingsbukken til Pakhuset, men en Stillingsmand og 5 Dragere, saafremt Stillingsbukken havde været anbragt paa Skibet. Firmaet havde i tilsvarende tidligere Tilfælde, naar Stillingsbukken var anbragt paa Kajen, *og Pakhuset var tomt,* plejet at antage 5 Dragere foruden Stillingsmanden. Dette ønskede Firmaet ved Losningen den 24. Maj ændret og vilde derfor nu kun antage 4 Dragere foruden Stillingsmanden. Herimod gjorde Havnearbejderne Indsigelse, og da Arbejderne nægtede at gaa i Gang med Losningen, saalænge ikke en 5te Drager var antaget, blev Arbejdernes Krav herom under Protest imødekommet af Firmaet saavel i det heromhandlede Tilfælde som ved senere forefaldende Losninger.

Den nævnte Uoverensstemmelse gav Anledning til, at Arbejderne fra deres Side stillede Krav om ændret Arbejdspraksis ved Oplægning af Cementsække i Pakhus. Der bestemmes herom i Overenskomsten, at »Mandskabet er forpligtet til at oplægge Sækkene i *mindst* 14 Sækkes Højde«. Efter hvad Havnearbejdernes Fællesforbund hævder, er dette i den øvrige Havn i Almindelighed blevet praktiseret saaledes, at der ikke lægges *mere* end 14 Sække i Højden, hvorimod Firmaet V. Meyer kræver Sækkene oplagte til ca. 20 Sækkes Højde, uden at der hidtil har været reklameret herimod fra Arbejdernes Side. Da Firmaet nu ønskede at ændre den hidtidige Praksis med Hensyn til Arbejderantallet, instruerede Havnearbejdernes Fællesforbund Havnearbejderne om at modsætte sig Oplægning af Sække til større Højde end 14 Colli.

De saaledes opstaaede Uoverensstemmelser blev af Arbejdsgiverne krævet afgjort ved faglig Voldgift, men Havnearbejdernes Fællesforbund nægtede at medvirke hertil ud fra den Betragtning, at Sagen ikke egnede sig til Afgørelse ved faglig Voldgift, men at Krav om Ændringer i bestaaende Arbejdsforhold maatte søges gennemførte ved de almindelige Overenskomstforhandlinger.

Klagernes Paastand under Sagen gaar ud paa, at Havnearbejdernes Fællesforbund kendes pligtigt til at medvirke ved den af Arbejdsgiverne forlangte faglige Voldgift, og at der for Afvisningen heraf og for Overtrædelsen af Mæglingsreglerne og Septemberforliget paalægges Forbundet en Bod.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, men har under Domsforhandlingen erklæret sig enige i Uoverensstemmelsernes Henvisning til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Retten kan ikke give de Indklagede Medhold i, at de omtalte Uoverensstemmelser, der drejer sig om Parternes Berettigelse til at kræve visse arbejdsmæssige Koutumer opretholdte eller ændrede, skulde være uegnede til fagligretslig Afgørelse, og Retten maa derfor statuere, at Havnearbejdernes Fællesforbund har været uberettiget til at modsætte sig Sagens Afgørelse ad denne Vej. Derimod har Retten, da Parterne nu er enedes om Sagens Henvisning til en faglig Voldgift, der vil have at træffe Afgørelse om den materielle Berettigelse af de gensidigt rejste Krav, ikke ment at burde tage Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt Fællesforbundet ved sit Forhold iøvrigt har paadraget sig Ansvar.

2. Akts. Københavns Bunkerkuldepot, der er Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, lod den 6. September d. A. ved 11 Havnearbejdere indgive 12½ Tons Kul til Øresundsbaaden »Sverige«. Indgivningen begyndte Kl. 7 og varede 3 Kvarter, hvorefter Arbejderne afmønstredes, idet det samtidig meddeltes dem, at der Kl. 13 skulde indgives ca. 17 Tons Kul til Akts. De danske Sukkerfabrikers S/S »Gustav«. Ifølge Klagernes Fremstilling nægtede samtlige Arbejdere nu at møde til Indgivningen Kl. 13, hvorimod de Indklagede paastaar, at det kun var enkelte af Arbejderne, der erklærede ikke at ville eller kunne møde Kl. 13. Hvorledes dette nu end forholder sig, blev Resultatet, at Selskabet paa Grund af de fremkomne Vægringer kun vilde aflønne Arbejderholdet med den overenskomstmæssige Akkordbetaling for det *præsterede* Arbejde, Kr. 2,45 pr. Mand, medens Arbejderne krævede den overenskomstmæssige *Mindstebetaling* af 4 Kr. pr. Mand, der ifølge sædvanlig fulgt Praksis i Tilfælde af adskilt Arbejdssted udbetales ved Afslutningen af det første Arbejde, selv om Mindstebetalingen ikke er indtjent, hvorefter der finder Efterregulering Sted ved Afregningen af det senere samme Dag for samme Firma udførte Arbejde.

Et af Arbejderne rejst Krav paa Ventepenge efter Overenskomsten for Tiden indtil Kulindgivningen Kl. 13, for at holde deres Arbejdskraft til Disposition, blev ligeledes afslaaet af Arbejdsgiverne.

Firmaet mønstrede nu andet Mandskab til Kulindgivningen Kl. 13, men da de mønstrede Folk havde faaet oplyst, hvad der var hændt om Formiddagen, mødte kun 4—5 Mand, og disse erklærede ikke at ville gaa i Arbejde, før der for Arbejdet om Formiddagen var afregnet med Mindstebetaling.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn modtog nu fra Havnearbejdernes Fællesforbund saalydende Skrivelse:

»Da det trods flere Telefonsamtaler ikke har været muligt at faa bragt Forholdet vedrørende Betaling for Indgivning af Bunkerkul til Øresundsbaadene i Orden, og da Firmaet i Mellemtiden har rekvireret Arbejdskraft fra Kontrolkontoret, maa vi gøre Dem opmærksom paa, at begrundet paa, at der foreligger et aabent Brud paa den imellem vore Foreninger gældende Overenskomst i Form af Betalingsstandsning, vil vi drage Foranstaltninger til, at alt Arbejde for Københavns Bunkerkul-Depot vil blive standset, indtil Forholdet er blevet bragt i Orden, og Betaling i H. t. Overenskomsten har fundet Sted.«

Under disse Omstændigheder saa Bunkerkuldepotet sig nødsaget til under Protest at imødekomme Arbejdernes Krav om Udbetaling af hele Mindstebetalingsbeløbet for Arbejdet om Formiddagen. Klokken var imidlertid blevet ca. 13,45, og nu stillede Arbejderne paa det 2det Hold Krav om en Times »Ventepenge« inden de vilde gaa i Gang med Arbejdet. Ogsaa dette Krav blev under Protest imødekommet af Firmaet, hvorefter Kulindgivningen kunde paabegyndes.

Klagerne nedlægger under nærværende Sag Paastand om, at der i Anledning af det passerede paalægges Havnearbejdernes Fællesforbund en Bod, der tillige kan tjene til Dækning af de under Protest udbetalte Beløb, nemlig dels Differencen mellem Arbejdspenge og Mindstebetalingen ved Indgivningen i S/S »Sverige« opgjort til Kr. 15,50, dels Ventepengene ved S/S »Gustav« opgjort til Kr. 17,50, ialt 33 Kr.

Til Støtte for deres Paastand gør Klagerne gældende dels, at de gennemførte Krav strider imod flere tidligere voldgiftsretlige Afgørelser, dels at den benyttede Fremgangsmaade har været i Strid med Septemberforliget og de gældende Mæglings- og Voldgiftsregler.

De Indklagede erkender, at baade den citerede Skrivelse fra Havnearbejdernes Fællesforbund og det sidst mønstrede Holds Krav paa Ventepenge har været uberettiget, men hævder,

at de af Forbundet stillede Krav om Mindstebetaling og (eller) Ventepenge til det først mønstrede Arbejderhold har været lovlige, og at Firmaets Vægring ved at imødekomme Kravene herom derfor har været uberettiget. De Indklagedes endelige Paastand under Sagen gaar ud paa, at disse sidste Spørgsmaal henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Hvad angaar Klagernes Paaberaabelse af tidligere afsagte faglige Voldgiftskendelser, er der under Sagen fremlagt 2 Opmandskendelser henholdsvis af 24. Maj 1934 og af 7. September 1935.

Ved den førstnævnte af disse Kendelser statueres det særlig med Hensyn til *Akkordarbejde*, at A/S Københavns Bunkerkuldepot ikke er pligtigt at afregne hver Kulindgivning med Mindstebetaling i Tilfælde, hvor 2 eller flere Kulindgivninger i Løbet af Dagen bringer Lønnen op over Mindstebetalingen, og der henvises i Kendelsen til en ældre Opmandskendelse af 9. Juni 1933, hvori det blandt andet hedder: »Men naar samme Arbejdsgiver samme Dag skaffer ham (Arbejderen) Arbejde igen paa samme Sted ..... og Arbejdet tilsammen overstiger 4 Timer (Minimumstiden for Timelønsarbejde), er Grundlaget for Anvendelse af Princippet om Mindstebetaling bortfalder, og Arbejderen er lønmæssigt ikke anderledes stillet, end hvis han havde haft 4 Timers sammenhængende Arbejde.«

Opmandskendelsen af 7. September 1935 vedrører Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Tilfælde af afbrudt Arbejdstid tilkommer Arbejderne Ventepenge i Henhold til Bestemmelsen i Kuloverenskomstens § 4, 3. Stk., hvor det siges, at Ventepenge skal betales, »naar det under normal Arbejdstid forlanges, at Arbejderne skal vente udover 1 Time«. I Tilslutning hertil hedder det i samme Paragraf: »Disse Ventetidsbestemmelser begrænser ikke Arbejdsgiverens almindelige Adgang til at afmønstre Arbejderne, der i saa Fald kan søge andet Arbejde«. Ved den afsagte Kendelse afvises Havnearbejdernes Krav paa Ventepenge med den Begrundelse, at da Arbejderne selv (ifølge den sidst citerede Bestemmelse) har Valget mellem at blive eller søge andet Arbejde, kan der ikke siges at foreligge noget direkte eller indirekte *Forlangende* om, at de skal vente, og at der efter Overenskomsten da ikke i dette Tilfælde bliver Plads for Anvendelse af Bestemmelsen om Ventepenge.

Fra de Indklagedes Side gøres det under nærværende Sag gældende, at der ikke ved de tidligere Opmandskendelser er afgjort andet eller mere end dette, *at* Arbejderne ikke har Krav paa Mindstebetaling, naar de *faktisk faar* andet Arbejde, der sammenlagt med det første Arbejde giver mere Fortjeneste end Mindstebetalingen, og *at* Ventepenge ikke kan kræves, medmindre det *forlanges*, at Arbejderne skal vente. De Indklagedes Opfattelse maa antages at være denne: det følger af Arbejdernes ved Overenskomsten anerkendte Frihed til efter Afmønstringen efter det første Arbejde at søge andet Arbejde, at de ikke kan være *forpligtede* til at give Møde ved det sidste Arbejde, og at Arbejderne derfor, saafremt de ikke finder det stemmende med deres Interesse at deltage i det sidste Arbejde, maa være berettigede til at udeblive herfra, uden at de derved forspilder Retten til Mindstebetalingen for det første Arbejde — i hvert Fald medmindre det *forlanges* af dem, at de skal møde paany, i hvilket Tilfælde de maa have Krav paa overenskomstmæssige Ventepenge. Ud fra denne Opfattelse maa det efter de Indklagedes Formening være lige lovligt, hvad enten Arbejderne paa det første Hold enkeltvis eller kollektivt paa Forhaand erklærer, at de ikke ønsker at komme igen til det sidste Arbejde.

Retten finder at maatte give de Indklagede Ret i, at den mellem Parterne bestaaende Uoverensstemmelse, saaledes som den foran er fremstillet, ikke har fundet sin Afgørelse ved de foreliggende Opmandskendelser, og at Sagen for dette Forholds Vedkommende derfor bør henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift. Det skal i denne Forbindelse fremhæves, at en kollektiv Vægring fra det første Arbejdsholds Side ved at deltage i det sidste Arbejde efter Den faste Voldgiftsrets Opfattelse ikke i og for sig kan ses under Synspunktet af en ulovlig kollektiv Arbejdsvægring, der vilde kunne paadrage Ansvar efter Loven om Den faste Voldgiftsret — forudsat at der iøvrigt haves anden disponibel Arbejdskraft til Antagelse til det sidste Arbejde.

For den ovenfor under 1 omhandlede Vægring ved at deltage i den af Klagerne krævede faglige Voldgift og for det under 2 omhandlede ulovlige Forhold ved Fremtvingelsen af Mindstebetalingen og Betaling af »Ventepenge« findes Havnearbejdernes Fællesforbund at burde betale til Dansk Arbejdsgiverforening en samlet Bod paa 200 Kr.

Sagens Omkostninger bør betales af de Indklagede.

Kendelse:

De ovenfor under 1 og 2 nærmere angivne Uoverensstemmelser henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift.

I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening betaler Havnearbejdernes Fællesforbund 200 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Februar 1940 — 36. Aargang . Nummer 3

KRIGENS VILKAAR

Alle politiske Betragtninger i denne Tid maa nødvendigvis have sit Udgangspunkt i den Omstændighed, at der er Krig i Europa. En Krig, hvis Opstaaen vi herhjemme er uden Andel i, hvis Førelse og Gang vi med vor erklærede Neutralitet ikke kan og ikke skal have nogen Indflydelse paa, og hvis Afslutning ikke vil indtræffe paa et Tidspunkt, der bestemmes af vore Ønsker. Vi er henvist til den tilbagetrukne, men derfor ikke mindre byrdefulde Rolle at indrette vort Liv og Virke under Forhold, som det ikke staar i vor Magt at ændre. Vi har intet højere Ønske end at fortsætte Dagens Dont uden smigrende Opmærksomhed fra den ene eller den anden af de krigsførende Parter, og dette Ønske har fundet Udtryk i Folketingets enstemmige Beslutning den 19. Januar, hvori det udtales, »at man fra alle Sider i det danske Folk er enig om, at Landets Neutralitet skal opretholdes, og at de Midler, der raades over, om fornødent skal anvendes for at hævde og værne Rigets Fred og Uafhængighed«.

Denne vedtagne Udtalelse vil formentlig kunne gøre en Ende paa en gold Diskussion, der af velmenende »Fædrelandsvenner« er igangsat paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Landets Forsvarsmagt skulde bruges eller ikke bruges i en given Situation; en Diskussion, der ikke tjente andet Formaal end at saa Mistillid til den siddende Regering i en Tid, hvor Samling og Sammenhold er mere paakrævet end nogensinde før.

Næst efter at holde Danmark uden for det blodige Opgør er Spørgsmaalet om Landets Vareforsyning det vigtigste af alle. Vi har intet andet at betale vore Forsyninger med end det, som vor Eksport Dag for Dag bringer hjem, og Opretholdelse af Eksporten er derfor uløselig sammenknyttet med Spørgsmaalet om Forsyningerne.

Priserne paa de Varer, vi skal sælge og købe, hører til de Ting, der heller ikke lader sig fastsætte af vore Ønsker. Medens Pristallet paa vore Eksportvarer i Tiden fra August til December kun er steget med 14.5 pCt., er Pristallet paa de Varer, vi skal hente hjem fra Udlandet, steget med ikke mindre end 45 pCt. At købe dyrt og sælge billigt er den sikre Vej til Fattigdom, hvis ikke en fast Haand dirigerer Husholdningen og begrænser Indkøbene til det allernødvendigste. Den faste Haand er tilvejebragt gennem Forlængelse af Valutalovgivningen, hvis Uundværlighed nu erkendes selv af ledende Folk uden for Regeringspartiernes Rækker.

Den uheldige Prisudvikling, der kommer til Udtryk i Pristallene paa Import- og Eksportvarer, har i første Række ramt Landbruget, hvorfor der fra Samfundets Side er truffet hjælpende Foranstaltninger paa dette Omraade. Det maa beklages, at vi ikke fra Landboorganisationernes Side har mødt en tilsvarende Villighed til at medvirke til en haardt tiltrængt Forbedring af Landarbejdernes Lønninger i Forhold til Pristallet.

Med Tilfredshed kan vi notere de foretagne Ændringer i Arbejdsløshedsloven, hvorefter en Prisregulering af Maksimumsatserne er foretaget fra 1. December. I stor Udstrækning betaler Staten Udgifterne herved, og Arbejdsmændene har f. Eks. kunnet gennemføre en Forhøj-

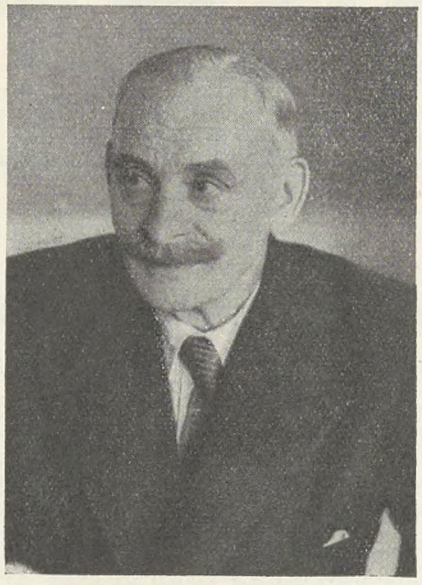
else paa 60 Øre om Dagen for langt de fleste Medlemmer uden at forhøje Medlemskontingentet. Der er desuden gennemført Bestemmelser, der i første Omgang stiller 6—7 Millioner Kr. til Raadighed for de gamle og Invaliderne, og endvidere er 29 Millioner bevilget til Fordeling af Kød, Flæsk, Mælk og Fisk. De forøgede Udgifter stiller naturligvis store Krav til det offentliges Kasser, og straks ved Krigens Udbrud gav De samvirkende Fagforbund Udtryk for Haabet om, at Byrderne ved de nødvendige nye Skatter blev fordelt paa retfærdig Maade. I Overensstemmelse hermed er der handlet. De Skatteforhøjelser, som er gennemført og foreslaaet, rammer overhovedet ikke den Halvdel af Skatteydere, som har de mindste Indtægter. Venstremanden *Krag* har i den Anledning udtrykt sin Beklagelse over, at de smaa i Samfundet ikke fik Lejlighed til at vise Samfundssind ved at betale deres klækkelige Part af Forhøjelserne. En saadan Udtalelse viser os i et Glimt, hvorledes Udgifterne vilde være blevet fordelt, saafremt dansk Arbejderbevægelse ikke havde haft sin nuværende Indflydelse.

Den Skattepolitik, der føres, følger en Linie, der direkte griber ind mod eventuelt tilstedeværende Lyster til spekulationsmæssig Udnyttelse af Krigssituationen. Loven om Ligningsreglerne indeholder saaledes Bestemmelser, der er egnet til at modvirke gentagne Forretningsafstaaelser, som kun foregaar i Spekulationsøjemed. Reglerne om Beskatning af Fortjeneste ved Salg af visse Aktier, Begrænsning i Adgang til Belaaning af Aktier, Børsrestriktionerne og de foreslaaede Bestemmelser om særlig kraftig Beskatning af store Udbytteudbetalinger har ligeledes til Formaal at fjerne Mulighederne af Krigsgevinster.

For de fagorganiserede Arbejdere er Beskæftigelsen naturligvis det store Problem. Stillingen har gennem Aaret 1939 som Helhed været bedre end en Række af de foregaaende Aar, men ved Udgangen af Aaret indtraf der et beklageligt Opsving i Arbejdsløshedstallene. Hvorledes Skylden skal fordeles mellem det ublide Vejr, Krigen og den almindelige økonomiske Udvikling lader sig endnu ikke afgøre, men fra Lovgivningsmagtens Side vil der blive sat kraftigt ind til Ophjælpning af Beskæftigelsesmulighederne, som unægtelig *er* truet af Misforholdet mellem Landets samlede Indtægter og Udgifter. De offentlige Arbejder vil i størst mulig Udstrækning blive fortsat — hertil tjener bl. a. den gennemførte Forhøjelse af Benzinafgiften. Til Sikring af paabegyndt Byggeri gennemføres en Lov om kortfristede Laan. Regeringen har Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet om nyt Boligbyggeri, og nye Lovforanstaltninger paa dette Omraade vil kunne ventes.

En væsentlig Bedring i Situationen vil kunne opnaas saafremt det ved de Forhandlinger, der finder Sted om Handelsaftalerne, lykkes at vinde Imødekommenhed overfor de berettigede danske Krav.

Thor Pettoletti død.



Efter et langt og virksomt Liv i De samvirkende Fagforbunds Tjeneste er Fuldmægtig Thor Pettoletti afgaaet ved Døden Natten til den 20. Januar. Dødsbudskabet blev modtaget med Sorg ikke blot af hans Venner og nærmeste Medarbejdere, men ogsaa af de mange faglige Tillidsmænd, som Pettoletti kom i Berøring med ved sin daglige Gerning paa D. s. F.s Kontor.

Pettoletti blev umiddelbart efter Storlockoutens Afslutning i 1899 ansat paa D. s. F.s Kontor og fejrede i September 1939 sit 40 Aars Jubi-

læum, hvor der vistes ham stor Opmærksomhed fra alle Sider. Gennem de mange Aar har Pettoletti været en sjælden pligtopfyldende og interesseret Medarbejder, som man kunde stole paa under alle Forhold og som var besjælet af virkelig Arbejdsglæde. Hans daglige Gerning kunde mange Gange volde adskillige Bryderier, men hans aldrig svigtende Humør og store Elskværdighed hjalp ham henover alle Vanskeligheder og gjorde ham afholdt af alle, han kom i Forbindelse med.

Pettoletti havde gennem sin mangeaarige Virksomhed erhvervet sig et indgaaende Kendskab til de mange forskellige Sager, der regelmæssig foreligger til Behandling paa Kontoret, og hans Erfaringer kom selvfølgelig ogsaa hans Medarbejdere til Gode. Han var en Mand med alsidige Evner og kunstneriske Anlæg, som blev flittigt benyttet og har været baade ham selv og andre til Glæde og Nytte.

I de sidste Maaneder var Pettoletti, der blev 74 Aar gammel, mærket af Sygdom, der tog haardt paa ham, men han mødte hver Dag pligtopfyldende paa Kontoret og udførte sit Arbejde som sædvanlig. Til Slut maatte han dog give op og lade sig indlægge paa en Klinik for at gennemgaa en Operation, som han desværre ikke kunde staa igennem.

Den Indsats, Pettoletti har øvet, vil ikke blive glemt. Alle, der stod ham nær, vil mindes ham som en god og hjælpsom Kammerat, som en trofast og virkelysten Medarbejder i vor store Bevægelse, indenfor hvilken han paa forbilledlig Maade har bestridt den Post, der var ham betroet.

— — —

Bisættelsen, der fandt Sted den 26. Januar, formede sig som en smuk Højtidelighed. Krematoriet paa Bispebjerg var fyldt med Pettolettis mange Venner, Medarbejdere samt Repræsentanter for Forbund og Fagforeninger, der vilde sige det sidste Farvel. Domprovst Ege talte om Afdøde og hans Livsgerning, og De samvirkende Fagforbunds Formand, Laur. Hansen, skildrede Pettolettis aldrig svigtende Pligtopfyldelse og hans store Arbejdsglæde samt bragte en sidste Hilsen og Tak fra Organisationen og fra Arbejdskammeraterne paa Kontoret.

Den internationale Arbejdsorganisation i 1939.

Den stadig mere truende internationale Situation og den sluttelig udbrudte Krig har naturligvis øvet Indflydelse paa den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed i 1939. Organisationen har dog tilpasset sig efter Tidens Krav og gennem sit Arbejde vist, at denne Treparts-Institution, indenfor hvilken Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere samarbejder, har Mulighed for ogsaa i Krigstid effektivt at bidrage til Løsningen af de sociale Problemer.

Paa den aarlige Arbejdskonference i Juni Maaned besluttedes det med Henblik paa den truende Konflikt, som indenfor de enkelte Landes Rustningsindustrier i adskillige Tilfælde havde ført til en Forlængelse af Arbejdstiden udover 8 Timer dagligt, næsten enstemmigt at udskyde Behandlingen af Spørgsmaalet om yderlig Arbejdstidsforkortelse indenfor Industri og Handel, som i de senere Aar er blevet saa indgaaende drøftet. Med Hensyn til de Punkter paa Dagsordenen, som i mindre Grad berøres af de ekstraordinære Forhold, som f. Eks. Spørgsmaalet om Faguddannelse og Lærlingeforhold, Beskyttelse for emigrerende Arbejdere, indfødte Arbejderes Arbejdsvilkaar samt Reguleringen af Arbejdstid og Hvilepauser for Lastbilchaufører etc., udførte Konferencen derimod et betydningsfuldt Arbejde, der resulterede i Vedtagelsen af fire Forslag til internationale Konventioner samt ti Henstillinger.

— — —

Arbejdskonferencen i 1939 var bemærkelsesværdig ikke blot paa Grund af dens store Bidrag til den internationale Sociallovgivning, som er gennemført i de sidste 20 Aar. Den var ogsaa et tydeligt Bevis paa Medlemsstaternes Trofasthed overfor den internationale Arbejdsorganisation. 46 Stater var repræsenterede ved Konferencen, trods den herskende politiske Krise. Enkelte af disse Lande har tilmed aldrig tilhørt Folkeforbundet, som f. Eks. De forenede Stater, mens andre er udtraadt eller har givet Meddelelse om deres Udmeldelse, saasom Brasilien, Chile, Venezuela, Peru og Ungarn. Under Gene-

raldebatten, som fandt Sted i Tilslutning til Direktør John G. Winants Aarsberetning, udtalte ca. 60 Talere — Repræsentanter for Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere — fra forskellige Verdensdele sig meget energisk for at Organisationen burde fortsætte sin Virksomhed i det internationale Samarbejdes og de sociale Reformbestræbelsers Tjeneste, uanset hvorledes Situationen end kommer til at udvikle sig.

Konferencen bekræftede saaledes den Principudtalelse, som Arbejdsbureauets Forvaltningsraad enstemmigt vedtog paa sit Møde i Februar og som gik ud paa, at den internationale Arbejdsorganisation skulde fortsætte sit Arbejde ogsaa i Tilfælde af Krig. Forvaltningsraadet nøjedes dog ikke kun med at vedtage denne principielle Udtalelse, men traf tillige en Række Foranstaltninger for at sikre dens praktiske Gennemførelse i Tilfælde af, at en væbnet Konflikt skulde udbryde. Da den befrygtede Situation opstod i Begyndelsen af September var Arbejdsbureauet derfor takket være de rettidigt trufne Foranstaltninger i Stand til at fortsætte Virksomheden, trods Mobiliseringen af mange Tjenestemænd og andre Vanskeligheder af forskellig Art. Og den fortsætter vedblivende sit Arbejde.

— — —

I de sidste 4 Maaneder har den internationale Arbejdsorganisation søgt at imødekomme de skiftende Krav, der fremsattes af Medlemsstaterne, hvoraf 40, deriblandt 20 europæiske, ikke er krigsførende. For enkelte af disse Lande, som er beliggende langt fra Krigsskuepladsen og ikke behøver at gennemføre mere omfattende militære Beredskabsforanstaltninger, former de socialpolitiske Problemer sig omtrent som i normale Tider. Andre Lande staar derimod, tiltrods for at de er neutrale, overfor nye og vanskelige Problemer paa Grund af Mobiliserings- og andre Beredskabsforanstaltninger. Ligesom de krigsførende Lande maa de løse økonomiske og sociale Problemer, hvis Betydning ligger klart for Dagen. Man behøver kun at nævne Spørgsmaal som Overflytning af Arbejdskraft, Arbejdstid og Hvilepauser, Anvendelse af Kvinder, Børn og ældre Personers Arbejdskraft, Forebyggelse af Arbejdsulykker, Arbejdstilsyn, Socialforsikringens øgede Ansvar, Garantier for de mobiliserede, for at de kan genindtage deres gamle Arbejdsplads, samt Hjælp til deres Familier, de nye Forhold, under hvilke Søfolk maa udføre deres betydningsfulde Arbejde, Arbejdsforholdene indenfor Landbruget, Organisering af Samarbejdet mellem Myndighederne og Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer etc. Med Hensyn til alle disse og mange andre sociale Spørgsmaal har det internationale Arbejdsbureau indsamlet og indsamler fremdeles udførlige Oplysninger, der stilles til Disposition for Regeringer og Erhvervsorganisationer, som overalt maa have Kendskab til de Foranstaltninger, som træffes i andre Lande med det Formaal at tilpasse Sociallovgivningen og Arbejdsvilkaarene efter Krigssituationens Krav.

— — —

Det kan endvidere nævnes, at det internationale Arbejdsbureau i Aarets første Maaneder, altsaa før Krigens Udbrud, foruden de til den aarlige Arbejdskonference udarbejdede Beretninger og periodiske Publikationer har offentliggjort Resultatet af en Række vigtige Undersøgelser, bl. a. vedrørende Industriarbejdet i Indien, Minimallønninger, Sikkerhedsforskrifter vedrørende Stilladser og Hejseapparater, Landbrugets sociale Problemer, Administrationen af Sygeforsikringen samt Foranstaltninger til bedre Udnyttelse af Ferie- og Fritiden.

Overenskomst-opsigelser.

Ved Forhandlingerne med Landbrugets og Skovbrugets Arbejdsgiverforeninger samt Dræningsmesterforeningerne har det som bekendt ikke været mulig at opnaa Enighed om en Dyrtidsordning, der giver Arbejderne Dækning for Prisstigningerne. Mens Landbrugerne ellers til daglig klager over Prisstigningens Tryk og kræver Erstatning herfor, paastod deres Repræsentanter under Forhandlingerne, at Landarbejderne endnu ikke har mærket noget til Prisstigningen, og de fra den Side fremsatte Tilbud var af en saadan Art, at Arbejdernes Repræsentanter ikke var i Stand til at akceptere dem. Forhandlingerne endte derfor uden Resultat, og *Dansk Arbejdsmandsforbund* har derefter opsagt en Række Overenskomster, der udløber den 1. April og omfatter rundt 20.000

Arbejdere. Desuden paatænker Forbundet at opsige en Del andre Landbrugsoverenskomster, hvor der ikke er opnaaet Enighed om et Dyrtidstillæg og hvor Vilkaarene ikke automatisk reguleres efter anden Overenskomst.

Dansk Mejeristforbund, der heller ikke har kunnet opnaa en Dyrtidsordning med Mejeriernes Arbejdsgiverforening, har ligeledes opsagt sine Overenskomster til 1. April, som omfatter omtrent samtlige Forbundets 3000 Medlemmer. Skønt Mejeristernes Lønninger kun udgør mellem 36 og 53 Kr. om Ugen paa egen Kost og Logi og den største Gruppe, ca. en Fjerdedel af Medlemmerne, kun har en Maksimalløn paa 48 Kr., nægter Arbejdsgiverne at yde Dyrtidstillæg eller anden Lønforhøjelse. Det maa bemærkes, at Arbejdstiden er fra 52 til 56 Timer ugentlig med kun 2 Fridage om Maaneden.

Rundskue

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien var for December 1939 115 mod 116 i den foregaaende Maaned og 109 i December 1938. For Tekstilindustrien er Indekstallet i Forhold til den foregaaende Maaned steget fra 104 til 109, for Beklædningsindustrien fra 119 til 122 og for Læderindustrien fra 109 til 110. For de øvrige Industrigrupper er Tallet enten gaaet lidt ned eller er uforandret (Basisaar 1935 = 100).

Beskæftigelsesantallet for Industrien, som angiver det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for December 1939 beregnet til 1.373.000 mod 1.407.000 i November 1939 og henholdsvis 1.279.000 og 1.318.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET I 1939. Værdien af Danmarks Vareomsætning med Udlandet udgjorde i 1939 efter den nu afsluttede foreløbige Opgørelse følgende Beløb: Indførsel 1743,3 Mill. Kr., Udførsel 1574,6 Mill. Kr. Dertil kommer en Indførsel og Udførsel paa henholdsvis 41,8 og 54,5 Mill. Kr. i Transitomsætning. Indførselværdien var 117 Mill. Kr. større i 1939 end Aaret før, mens Udførselens Værdi kun steg 40 Mill. Kr., saaledes at Merindførselen blev 167,7 Mill. Kr. eller 77,3 Mill. Kr. større end i 1938. Langt den største Del af Merindførselen er fremkommet i Aarets sidste Halvdel, idet de første 6 Maaneder kun havde en Merindførsel paa 51 Mill. Kr. Den stærke Stigning i Merindførselen kan tildels forklares ved de indtraadte Prisforskydninger, idet Priserne paa de indførte Varer i de sidste Maaneder er steget langt stærkere end for Eksportvarer.

Indførselen fra Tyskland er forøget med 71 Mill. Kr. til 470 Mill. Kr., fra England med 12 Mill. til 574 Mill. Kr. Udførselen til Tyskland steg med 64 Mill. til 368 Mill. Kr., mens den til England faldt med 35 Mill. til 826 Mill. Kr.

Arbejdslønnen i Industrien

April Kvartal 1939.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for April Kvartal 1939 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I Tabellen er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for April Kvartal 1939 og for de fire foregaaende Kvartaler.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i April Kvartal 1939 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 30/6 1939	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		April Kv. 1939	Jan. Kv. 1939	Okt. Kv. 1938	Juli Kv. 1938	April Kv. 1938
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	30780	191	187	190	187	187
Ufagl. —	28981	157	155	157	156	155
Ialt Mænd...	59761	174	172	174	172	172
Kvindl. Arbejdere	22960	98	98	97	98	97
Samtl. Arbejdere	82721	154	152	153	153	152
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	31182	157	155	157	155	154
Ufagl. —	40072	139	138	140	138	137
Ialt Mænd...	71254	147	146	147	145	145
Kvindl. Arbejdere	14480	93	94	93	94	92
Samtl. Arbejdere	85734	138	136	138	136	136
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	61962	174	172	174	171	171
Ufagl. —	69053	147	146	148	146	145
Ialt Mænd...	131015	160	159	160	158	157
Kvindl. Arbejdere	37440	96	96	96	97	95
Samtl. Arbejdere	168455	146	144	146	144	144

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i April Kvartal 1939 var 146 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 174 Øre, for Arbejdsmænd 147 Øre og for Kvinder 96 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. I Forhold til det foregaaende Kvartal, Januar Kvartal 1939, har der været Stigning i Timefortjenesten for saavel faglærte som ufaglærte mandlige Arbejdere, medens Timefortjenesten for kvindelige Arbejdere er uforandret. Svingningerne i Timefortjenesten fra Kvartal til Kvartal vil imidlertid for en stor Del være foraarsaget af Sæsonarbejdets skiftende Omfang og Formen for Akkordudbetalingen, navnlig i Byggefagene, hvor de langvarige Akkorder bevirker, at Akkordoverskud forholdsvis hyppigt udbetales i Aarets to sidste Kvartaler; en Sammenligning med det tilsvarende Kvartal i det foregaaende Aar giver derfor et bedre Udtryk for Ændringen i Timefortjensten. Det fremgaar af Oversigten, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere er steget fra 144 Øre i April Kvartal 1938 til 146 Øre i April Kvartal 1939.

Arbejdsløsheden

i December 1939

Ved Udgangen af December Maaned 1939 var der i alt 159.064 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 105.065 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 492.250, bliver Arbejdsløshedsprocenten for December 32,3 mod 21,3 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 14.469 mod 13.026 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 14.469 er 8.739 tilmeldt i Hovedstaden og 5.730 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af December er saaledes opgjort til 173.533 mod 118.091 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, December 1938, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 147.152 eller 31,6 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 16.019, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 163.171 ved Udgangen af December 1938.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt,	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.	1931 pCt.
Jan. ..	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr. ..	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts .	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April ..	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj ...	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni ..	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli ..	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
Aug. ..	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Sept. ..	12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Okt. ..	16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Nov. ..	21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Dec. ..	32,3[1])	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for Oktober, November og December Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.	1931 pCt.
Okt. ..	21,3	23,5	24,7	22,7	22,4	24,0	29,5	35,3	17,2
Nov. ..	31,3	30,4	30,5	27,4	29,0	30,0	32,3	40,4	26,5
Dec. ..	45,9[1])	37,6	41,4	39,0	40,7	37,7	47,2	47,6	36,9

[1]) Foreløbigt Tal.

Øvrige Fag.

	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1931 pCt.	1931 pCt.
Okt. ..	12,5	15,4	15,6	12,1	14,0	14,6	19,3	29,6	15,0
Nov. ..	14,7	17,2	18,8	15,2	17,0	17,4	21,7	31,8	19,5
Dec. ..	23,3[1])	27,2	30,0	24,6	26,0	25,6	31,4	39,9	29,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult. Dec. 1939*)	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Dec. 1939*)	Nov. 1939	Dec. 1938	Nov. 1938
Hovedstaden:					
Byggefag	6.021	38,1	28,8	47,0	32,3
Jernindustrien	3.611	13,4	10,0	16,7	12,8
Anden Industri	11.398	17,8	11,5	21,9	13,9
Handel	1.089	7,0	7,4	7,6	8,5
Arbejdsmænd	13.570	27,2	22,1	28,1	24,2
Andre Fag	3.952	20,8	20,8	26,1	22,6
I alt ..	39.641	20,7	16,1	24,4	18,5
Provinsen:					
Byggefag	17.626	59,9	26,7	65,0	32,3
Jernindustrien	5.676	20,8	12,4	22,0	13,8
Anden Industri	14.408	22,2	14,5	28,4	16,8
Handel	1.092	5,4	4,9	5,7	5,9
Arbejdsmænd	77.752	52,5	34,4	41,1	32,6
Andre Fag	2.869	26,3	15,5	18,3	15,0
I alt ..	119.423	39,7	24,7	36,3	25,3
Hele Landet ..	159.064	32,3	21,3	31,6	22,7

[1]) Foreløbigt Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af November 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal arbejdsløse ult. Okt. 1939	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Okt. 1939	Sept. 1939	Okt. 1938	Sept. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2.995	26,6	13,6	33,1	26,9
Hustømrere	2.473	25,3	17,4	34,2	29,3
Snedkere	2.195	19,6	15,9	24,1	21,4
Malere	3.957	45,6	25,7	46,5	26,0
Sadelm. og Tapetserere	516	17,4	12,6	17,3	16,2
Blikkenslagere	461	16,7	11,8	20,6	15,4
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	193	14,8	12,4	12,8	13,5
Smede og Maskinarb.	4.132	10,5	10,2	13,3	12,4
Formere	208	9,2	8,3	22,9	22,6
Elektrikere	417	10,0	6,5	6,5	5,5
Bageri- o. Konditoriarb.	1.629	27,2	24,6	28,2	27,7
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	161	7,7	8,2	8,6	9,5
Bryggeriarbejdere m. fl.	1.167	16,0	15,9	11,3	11,7
Slagteriarbejdere	1.575	17,8	16,6	23,9	18,7
Tobaksarbejdere	832	9,3	9,4	12,7	12,3
Tekstilarbejdere	1.349	8,3	10,2	8,9	9,3
Skræddere	1.053	6,4	3,3	12,4	8,4
Hatte- og Buntmagere	434	25,6	8,1	22,7	9,5
Skotøjsarbejdere	519	9,9	7,8	18,9	14,4
Træindustriarbejdere	1.532	23,7	17,7	28,0	27,9
Karetmagere	282	23,8	20,6	16,2	16,0
Keramikere	100	4,5	4,7	7,2	7,4
Papirindustriarbejdere	36	2,0	2,4	5,7	6,1
Bogbindere	464	8,8	12,8	13,4	15,3
Typografer	570	7,9	10,4	5,4	8,3
Sømænd	1.157	25,4	25,3	32,0	29,3
Søfyrbødere	576	23,9	23,2	26,2	25,7
Kedel- og Maskinp.	122	5,1	4,7	5,4	4,7
Kvindelige Arbejdere	3.585	17,5	16,6	18,8	18,2
Handels- og Kontormedhjælpere	1.937	6,0	6,0	7,2	7,6
Arbejdsmændene	61.581	31,3	21,3	30,4	23,5
Murarbejdsm. i Kbhvn.	438	27,7	22,7	40,2	36,9
Andre Fag	6.419	15,5	14,6	16,4	15,9
I alt	105.065	21,3	16,0	22,7	18,8

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af December 1939 var 1.737 organiserede og 275 personligt tilmeldte, i alt 2.012, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 3.549 organiserede og 481 personligt tilmeldte, i alt 4.030, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, December 1938, var 1.059 organiserede og 134 personligt tilmeldte, i alt 1.193, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Jensen & Kjeldskov, København.

Ved et Møde den 8. Januar i Arbejdsgiverforeningen enedes man om følgende Afgørelse af en af Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund over for Foreningen af Arbejdsgivere inden for Papirvareindustrien mod Firmaet Jensen & Kjeldskov rettet Klage:

I Henhold til Forbundets Krav foranlediger Forbundet, at den nu ansatte straks tiltræder, at den oprettede Kontrakt hæves, og at han fra og med indeværende Lønningsuge aflønnes som Lager- og Pakhusarbejder.

Til Sagens endelige Afgørelse betaler Firmaet til Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund 300 Kr.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Tournie, Odense.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Januar behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Murermesteren ikke havde overholdt givet Tilsagn om Aflønning af Arbejdsmænd fra Odense med samme Beløb pr. Time som en beskæftiget københavnsk Arbejdsmand. Enighed opnaaedes ikke, og Dansk Arbejdsmandsforbund indbringer derefter Klage til Den faste Voldgiftsret.

Kvindeligt Arbejderforbund og Firmaerne A/S C. Schous Fabriker, Elementkulfabriken og A/S D. Friis, Vejle.

En Uoverensstemmelse om den praktiske Gennemførelse af Forliget af 31. Oktober 1939 vedrørende Overenskomsterne mellem ovennævnte Parter behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. December. Enighed opnaaedes om følgende:

»Som Udgangspunkt for Reguleringen anvendes Pristallet 183. Efterregulering i Overensstemmelse hermed fra det Tidspunkt, paa hvilket Reguleringen i sin Helhed traadte i Kraft, finder snarest muligt Sted, senest ved den førstkommende Lønningsdag.«

Dansk Læder- og Skindarbejderforbund og A/S Niels D. Kemp jun. Læderfabrik, Roskilde.

Den 11. Januar behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Dansk Læder- og Skindarbejderforbund over, at ovennævnte Aktieselskab beskæftiger et uforholdsmæssigt stort Antal Arbejdsdrenge, der

sættes til at udføre det Arbejde, som Forbundet har Overenskomst for, d. v. s. voksen Mands Arbejde.

Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Dansk Skotøjarbejderforbund og Firmaerne A/S H. C. Clausens Skotøjsfabriker, Herlev, og A/S Sæby Skotøjsfabrik, Sæby.

Mellem ovennævnte Parter var opstaaet en Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af Overenskomsten i Skotøjsindustrien vedrørende Afløningen af 16—17 aarige og 17—18 aarige Kvinder. Denne Uoverensstemmelse behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Januar.

Man enedes her om at henvise Spørgsmaalet til fornyet Behandling i Underorganisationerne, og saafremt der ikke derved opnaas Enighed, henvises Tvivlsspørgsmaalene til Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret.

Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund og A/S Badeanstalten »København«.

Ved et Fællesmøde den 3. Januar behandledes en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter om Praktiseringen af Dyrtidsoverenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem De samv. Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, for saa vidt angaar de som Badefunktionærer beskæftigede Mænd og Kvinder.

Man enedes om følgende:

»Med tilbagevirkende Kraft fra den 10. November 1939 efterreguleres Dyrtidstillægget med 5,1 Øre for de mandlige og 3,3 Øre for de kvindelige Badefunktionærer pr. præsteret Arbejdstime.«

Træindustriarbejderforbundet og A/S Teknisk Korkindustri, Sorø.

Den 19. December enedes man ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen om at afslutte Sag Nr. 2683 for Den faste Voldgiftsret paa følgende Maade:

»Efter at Ferienævnet har afsagt den Kendelse, at der i Sommeren 1939 tilkom de paa Virksomheden beskæftigede Træindustriarbejdere en Feriegodtgørelse paa 4 pCt. af den i Tiden fra 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939 fortjente Løn, udbetales Differencen mellem de allerede erlagte 2 pCt. og de 4 pCt. derved, at den i Den faste Voldgiftsret deponerede Sparekassebog udleveres til Forbundet.

Til fuld Afgørelse af Sagen iøvrigt betaler indklagede Virksomhed 200 Kr. til Forbundet.«

Klagerne trak herefter Klagen i ovennævnte Sag tilbage fra Retten og begærede Sagen hævet som forligt.

Sager vedrørende

OVERARBEJDSLOVEN

Overtrædelser.

Dansk Skotøjarbejderforbund og Skotøjsfabrikant Th. Bundgaard & Søn, Esbjerg.

En Klage fra Dansk Skotøjarbejderforbund over, at Firmaet Th. Bundgaard & Søn, Esbjerg, havde overtraadt den i Skotøjsindustrien trufne Aftale vedrørende Overarbejde og dettes Afspadsering, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Januar.

Man enedes om, at Firmaet til fuld Afgørelse af Sagen betaler et Beløb af 60 Kr. til Dansk Skotøjarbejderforbund.

Snedkerforbundet i Danmark og Bramminge Møbelfabrik.

Fra § 7-Udvalget har vi modtaget Meddelelse om, at ovennævnte Sag er behandlet ved Retsmøder i Ribe den 7. September og den 2. November 1939 med følgende Resultat:

Møbelfabrikant Thomas Jørgensen vedtog en Bøde, stor 150 Kr., 11 Arbejdere vedtog hver en Bøde, stor 5 Kr., 10 Arbejdere tildeltes Advarsel af Dommeren, og Anklagemyndigheden frafaldt paa Grund af Indkaldelse til Beredskabsstyrken Tiltale mod 2 Arbejdere.

Dispensationer.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Elementkulfabriken ved Chr. Jacobsen, Lyngbyvej 447 A.

Den 30. Oktober har ovennævnte Parter indsendt Ansøgning til Socialministeriet om Dispensation for Afspadsering af udført Overarbejde, saaledes at indtil 16 Timers Overarbejde paa 3 Uger for Fyrbødernes Vedkommende og indtil 10 Timers Overarbejde paa 3 Uger, for saa vidt angaar Ovnpasserne ved Tørreovnene ikke skal afspadseres. Dispensationsansøgningen begrundes med, at det ikke har vist sig muligt at antage fremmed Hjælp til det omhandlede Arbejde, som udføres af specielt uddannede Folk.

Hovedorganisationernes Fællesudvalg har anbefalet Andragendet, og i Skrivelse af 29. December meddeler Socialministeriet den ansøgte Dispensation som gældende indtil videre, foreløbig dog længst indtil den 1. April 1940.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Søllerød Kommune.

Et af ovennævnte Parter indgivet Andragende om Fritagelse for Afspadsering af det i Henhold til Overarbejdslovens § 4 udførte Overarbejde, saaledes at Overarbejde, der nødvendigvis maa udføres som Følge af Vejrliget, saa-

som Snerydning og Glatføregrusning ikke skal afspadseres, er af Hovedorganisationernes Fællesudvalg anbefalet, da de omhandlede Arbejder i Reglen kun er af kort Varighed, saaledes at Afspadsering af det eventuelle Overarbejde ikke kan antages at paavirke Beskæftigelsesgraden.

I Skrivelse af 3. Januar meddeler Socialministeriet, at det efter Omstændighederne intet har at erindre imod, at det omhandlede Overarbejde ikke afspadseres.

Kvindeligt Arbejderforbund og Beklædningsindustriens Sammenslutning.

Efter at Socialministeriet under 17. November 1939 for Tiden indtil 1. Januar 1940 havde meddelt de under Beklædningsindustriens Sammenslutning hørende Virksomheder Dispensation for Afspadsering af Overarbejde, for saa vidt angik de af Virksomhederne under Sammenslutningen beskæftigede Medlemmer af Dansk Skrædderforbund, har Dansk Arbejdsgiverforening under 28. November anmodet om, at den nævnte Dispensation maa blive udvidet til ogsaa at omfatte de af de nævnte Virksomheder som Strygersker beskæftigede Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund, idet den allerede givne Dispensation vil være uden Betydning, saafremt Dispensationen ikke ogsaa gives til Strygerskerne.

Hovedorganisationernes Fællesudvalg har anbefalet Andragendet, og i Skrivelse af 29. December har Socialministeriet meddelt den ansøgte Dispensation for Tiden indtil 1. Jan. 1940.

Papirindustriarbejdernes Forbund og Papirfabrikerne.

Mellem ovennævnte Parter er der den 6. Oktober 1939 indgaaet en Overenskomst, hvorved der er opnaaet Enighed om at anmode Socialministeriet om Dispensation for Afspadsering af Overarbejde, saaledes at udført Overarbejde ikke skal afspadseres, naar og saalænge Arbejdsledigheden inden for Papirindustrien er mindre end 8 pCt.

Da Hovedorganisationernes Fællesudvalg ikke har kunnet anbefale, at den ansøgte Dispensation meddeles, udtaler Socialministeriet i sin Skrivelse af 29. November 1939, at den trufne Aftale, der er indgaaet under udtrykkeligt Forbehold af Godkendelse af Hovedorganisationerne, efter Socialministeriets Formening maa betragtes som bortfaldet.

Dansk Skrædderforbund og Firmaet A/S P. H. Vagner, Kolding.

Ovennævnte Aktieselskab har under 2. December anmodet Socialministeriet om Dispensation fra Overarbejdsloven, saaledes at det Overarbejde, der er udført i Tiden fra 12. Oktober—22. December 1939, ialt 102 Overarbejdstimer, fritages for Afspadsering. Til Støtte for Ansøgningen er anført, at det har vist sig umuligt at fremskaffe den fornødne Arbejdskraft, og at Selskabet allerede nu har Ordrer for det meste af Januar Maaned 1940, hvilke Ordrer det vil være umuligt at faa effektueret, saafremt Afspadsering skal finde Sted.

Sagen har været behandlet i Hovedorganisationernes Fællesudvalg, hvor der var Enighed om at anbefale Andragendet, og i Skrivelse af 29. December har Socialministeriet meddelt den ansøgte Dispensation.

Dansk Tekstilarbejderforbund og Firmaet Hother Neckelmann.

Den 7. December 1939 har ovennævnte Firma ansøgt om Fritagelse for Afspadsering af Overarbejde, idet Firmaet anfører, at der ikke findes ledig Arbejdskraft, og at Arbejderne er enige i Ansøgningen.

Sagen har været behandlet i Hovedorganisationernes Fællesudvalg, hvor der var Enighed om ikke at anbefale Dispensationsansøgningen, idet D. s. F.s Repræsentanter oplyste, at der findes tilstrækkelig ledig Arbejdskraft, og henviste til, at der kan træffes Aftale med Organisationerne om Udskydelse af Afspadseringen af eventuelt udført Overarbejde, for saa vidt det maatte findes nødvendigt.

Socialministeriet meddeler derfor i sin Skrivelse af 29. December, at det ikke kan meddele den ansøgte Dispensation.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2711.

Chauffører hos forskellige Arbejdsgivere i Nyborg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. November 1939 i Sag Nr. 2711: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg.

I Forligsmandens Mæglingsforslag af 10. April 1935 fandtes under Punkt 37: »Overens-

komsterne mellem Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund. A. Vedrørende generelle Forhold« som Nr. 5 følgende Bestemmelse:

»For saa vidt Chauffører i over Halvdelen af Ugens Arbejdstimer beskæftiges som saadanne, bliver deres Ugeløn (incl. ev. Beklædningsgodtgørelse) 2,40 Kr. eller deres Timeløn (incl. ev. Beklædningsgodtgørelse) 5 Øre pr. Time højere end den for Arbejdsmændene fastsatte Løn (henholdsvis 48½ Kr. pr. Uge og Kr. 1,05 pr. Time). Denne Bestemmelse gælder dog kun, for saa vidt der ikke ved Overenskomst eller coutumemæssigt er fastsat en højere Løn, ej heller i de Tilfælde hvor Chaufførers Overenskomstforhold er ordnet lokalt og uden Medvirkning fra Sammenslutningen eller Dansk Arbejdsmandsforbund ved forudgaaende Forhandlinger i indeværende Aar.«

Dette Forslag indgik senere som Led i de Overenskomster, det vedrørte.

I Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 20. Marts 1938 findes der under Afsnit VII Nr. 148 vedrørende de samme Overenskomstparter blandt andet følgende Bestemmelse:

»Chauffører i Provinsen: Ugelønnen forhøjes med 8 pCt. Lønninger paa under Kr. 53,90 incl. Beklædningsgodtgørelse hæves dog forlods til dette Beløb. Timelønnen forhøjes til 124 Øre.«

Denne Bestemmelse er ligeledes indgaaet som Led i de Overenskomstforhold, den vedrører nemlig dem, for hvis Vedkommende herhenhørende Krav i Henhold til Forhandlingsreglerne af 1936 rettidig var rejst.

Til Behandling og Afgørelse af visse nærmere angivne Uoverensstemmelser om Forstaaelsen af Forslaget af 1938 blev der i Henhold til derom mellem Sammenslutningen og Forbundet truffen Aftale nedsat et Nævn bestaaende af 3 fra hver Side valgte Medlemmer med Professor O. H. Krabbe som Formand og Opmand.

Af de til Afgørelse foreliggende Uoverensstemmelser vedrørte de 8 Forhold i visse Byer og det 9nde et Betalingsspørgsmaal med Hensyn til visse Rutebaade.

Punkt 2 angik Aflønning af Chauffører i Rudkøbing.

Da Flertal blandt Nævnsmedlemmerne for en Afgørelse ikke kunde opnaas, afgjordes Sagen ved Opmandens Kendelse af 2. Novbr. 1938.

Det fremgaar af Kendelsens Bemærkninger ad Punkt 2, at der i den hidtil gældende Overenskomst mellem Forbundets Rudkøbing Afdeling og Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforening ikke fandtes Bestemmelser om Chauffører; men at der var Enighed mellem Parterne om, at Chaufførlønnen i Rudkøbing i Henhold til Mæglingsforslaget af 1938 udgjorde Kr. 58,21 ugentlig og Timelønnen Kr. 1,24. Endvidere ses det af Kendelsen — og er ubestridt under nærværende Sag — at ogsaa den ovenfor citerede Bestemmelse i Forslaget af 1935 havde været gældende der, men Tvisten drejede sig om, hvorvidt denne Bestemmelse fortsat havde Gyldighed, saaledes at det skulde opgøres Uge for Uge, om vedkommende Arbejder havde ført Vogn i over eller under Halvdelen af Ugens Arbejdstimer. Dette var Sammenslutningens Standpunkt, medens Forbundet paastod, at dette ikke skulde komme i Betragtning, men at de Arbejdere, der var antagne som Chauffører og beskæftigedes som saadanne, skulde aflønnes med den Løn, der var fastsat for Chauffører.

Herom bemærkede Opmanden følgende:

Efter Indholdet af den citerede Bestemmelse i Mæglingsforslaget af 1935 er det uklart, om Meningen har været at lægge en ugentlig Opgørelse eller en mere generel skønsmæssig Forhaandsberegning over »Chaufførtimerne« til Grund for Aflønningen. Men hertil kommer, at Bestemmelsen, som den forelaa i Mæglingsforslaget, var knyttet til en Bestemmelse om, at Chaufførlønningerne skulde staa i et vist Forhold til Arbejdsmændenes Lønninger, og at denne Forbindelse nu er afbrudt ved den selvstændige Fastsættelse af Chaufførlønningerne, som Mæglingsforslaget af 1938 giver Udtryk for, og som er gældende ogsaa for Rudkøbing. Da derhos Bestemmelsen om det ugentlige Beskæftigelsesforhold er af en usædvanlig Karakter og ikke er gentaget i Mæglingsforslaget af 1938, maa Opmanden nære Betænkelighed ved at tillægge Bestemmelsen fortsat Gyldighed i et Tilfælde som det foreliggende. Der maa derfor gives Forbundet Medhold i dets Paastand, saaledes at Chaufførerne i Rudkøbing har Krav paa de overenskomstmæssige Chaufførlønninger, naar de er *antagne som Chauffører* og beskæftiges som saadanne, uden at deres ugentlige Arbejdstid som Chauffører kommer i Betragtning.

I den hidtil gældende Overenskomst af 27. April 1935 mellem Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg og Arbejdsmændenes Fagforening, sammesteds, var 1ste Punktum i den citerede Bestemmelse i Forslaget af 1935 optaget som § 2, 2det Stk. Efter Ikrafttrædelsen af Forslaget af 1938, der, forsaavidt angaar Lønningsbestemmelsen for Chauffører i Provinsen, er gældende for denne Overenskomsts Parter, og efter Afsigelsen af Nævnskendelsen er der opstaaet Strid om, hvorvidt Bestemmelsen i § 2, 2det Stk., fortsat er gældende.

Da Enighed herom ikke har kunnet tilvejebringes, har Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg, under nærværende Sag indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg for Brud paa Nævnskendelsen af 2. Novbr. 1938 med Paastand om, *at* de Indklagede kendes

pligtig at respektere Kendelsen, saaledes at Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg respekterer, at en Arbejder, der er antaget som Chauffør, ogsaa skal aflønnes som saadan, og *at* de Indklagede idømmes en efter Rettens Skøn nærmere fastsat Bod for deres Vægring ved at respektere Nævnskendelsen.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Klagerne gør til Støtte for deres Paastand gældende, *at* Nævnet, der ikke uden videre kan sidestilles med en lokal faglig Voldgift, var nedsat for at afgøre Principspørgsmaal angaaende Forstaaelsen af Forligsforslaget, ikke blot for at afgøre rent lokale Stridigheder, *at* ogsaa det heromhandlede Spørgsmaal angaaende Forholdet mellem de 2 Bestemmelser om Chaufførlønninger i 1935 og 1938, som det fremgaar af Kendelsens Begrundelse, er afgjort i Princippet derhen, at Bestemmelsen fra 1935 er bortfaldet som afløst af den nye Bestemmelse, og *at* de faktiske Forhold iøvrigt ligger ganske ens i Rudkøbing og i Nyborg, idet det maa være uden Betydning, om 1935-Bestemmelsen har været optrykt i Parternes Overenskomst eller ej, naar den dog faktisk har været gældende.

De Indklagede hævder, at Nævnet kun har haft til Opgave at afgøre de 9 konkrete Spørgsmaal, der forelagdes det til Afgørelse, og at Kendelsen ej heller efter sin Ordlyd afgør andet. De bestrider endvidere, at de faktiske Forhold er ens i de 2 Byer, og mener, at Kendelsen maa være begrundet i de konkrete Omstændigheder i Rudkøbing, derunder navnlig, at Bestemmelsen af 1935 ikke var optaget i Rudkøbing-Overenskomsten. Efter de Indklagedes Opfattelse mangler der enhver Hjemmel for at anse Bestemmelsen i Nyborg-Overenskomsten, om hvis Ændring der ikke som krævet efter Forhandlingsreglerne af 1936 er stillet Forslag, som bortfaldet i videre Omfang end nødvendiggjort ved de i 1938 indførte højere Lønsatser; Forholdet er nemlig det, at medens Forslaget af 1938 kun bestemmer, *hvad* Chauffører skal lønnes med, indeholder Bestemmelsen fra 1935 ikke blot en Lønbestemmelse, men foreskriver ogsaa, *hvem der* skal lønnes som Chauffører. I denne Forbindelse henleder de Indklagede Opmærksomheden paa, at man i en Række Byer har sammenarbejdet de 2 Bestemmelser i de fornyede Overenskomster, saaledes at 1938-Bestemmelsen kun bringes til Anvendelse for Arbejdere, der i over Halvdelen af Ugens Timer beskæftiges som Chauffører. Ja, endog i Rudkøbing, som Kendelsen direkte vedrører, er der i Overenskomsten mellem Rudkøbing Handelsstands Arbejdsgiverforening og Rudkøbing Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund, indgaaet den 1. Februar 1939, altsaa efter Nævnskendelsens Afsigelse, som § 2, næstsidste Stykke, optaget en saaledes sammenarbejdet Bestemmelse. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder er det efter de Indklagedes Mening umuligt at tillægge Kendelsen generel Virkning. De Indklagede hævder derfor, at det i Nyborg opstaaede Stridsspørgsmaal, hvis det ikke kan bilægges i Mindelighed, maa søges afgjort ved almindelig faglig Voldgift i Overensstemmelse med Normens Regler.

Det er gentagne Gange — i fuld Overensstemmelse med Reglerne om Dommes Retskraft — fastslaaet af Den faste Voldgiftsret, at en faglig Voldgiftsrets Kendelse som Hovedregel kun indeholder en Afgørelse af det Voldgiftsretten forelagte konkrete Tilfælde, og at der derfor i Almindelighed intet er til Hinder for, at de samme Fortolkningsspørgsmaal, der har foreligget under den tidligere Voldgiftssag, naar en Strid er opstaaet under et nyt Arbejdsforhold — endog mellem de samme Parter — føres frem til Afgørelse under en ny Voldgiftssag. Dette Princip er det af stor Vigtighed strengt at fastholde, idet der, hvis en Voldgiftskendelse lægges uprøvet til Grund ved Afgørelsen af andre Arbejdsforhold end de direkte afgjorte, savnes Garanti for, at Parterne i det nye Forhold faar Lejlighed til at fremføre alle de Betragtninger, der efter deres Mening knytter sig til det konkrete Forhold, som der nu er opstaaet Strid om. Det maa derimod bero paa Voldgiftsretten selv, hvilken Vægt der bør tillægges en af en af Parterne paaberaabt tidligere Voldgiftskendelse, og herunder vil det blandt andet faa Betydning, om det kan ses af denne Kendelse, at den til Grund for Afgørelsen har lagt en bestemt Forstaaelse af et Overenskomstforhold, der ogsaa skønnes af afgørende Betydning for den nu opstaaede Tvist.

Der maa derfor kræves en ganske utvetydig Hjemmel for at anse en tidligere afsagt Voldgiftskendelse for formelt bindende for et andet Forhold, en den direkte afgør. Saadan Hjemmel skønnes ikke at foreligge i nærværende Tilfælde. Der kan ikke gives Klagerne Medhold i, at der paa Forhaand skulde kunne tillægges det nedsatte Nævn en videregaaende formel Kompetence end andre Voldgiftsretter, og det er efter Kendelsens Ordlyd nedsat for at afgøre konkrete Uoverensstemmelser, og særlig Ordlyden af Nævnskendelsen for det heromhandlede Spørgsmaals Vedkommende viser, at kun det konkrete Tilfælde er afgjort. Selvom man antog, at Kendelsen gav Udtryk for den Opfattelse, at Bestemmelsen fra 1935 i al Almindelighed var bortfaldet, vilde dette efter det ovenfor bemærkede kun kunne faa Betydning for den faktiske Vægt, der maatte tillægges Kendelsen under en ny Voldgiftssag til Afgørelse af det i Nyborg rejste Spørgsmaal.

Der kan herefter ikke gives Klagerne Medhold i, at de Indklagede har været pligtige til at lægge Nævnskendelsen til Grund for Afgørelsen af det her under Sagen omhandlede

Spørgsmaal, og de vil følgelig være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg, bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., deles lige mellem Parterne.

SAG NR. 2709.

Chauffører hos Vognmand J. Gundersen, Skovsgaard St.

Udskrift af Den faste Voldgifts Kendelse af 22. December 1939 i Sag Nr. 2709: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes 23. Kreds mod Vognmand Johan Gundersen, Skovsgaard St.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes 23. Kreds indklaget Vognmand Johan Gundersen, Skovsgaard St., med Paastand om, at der paalægges Indklagede en Bod i Anledning af, at han har misligholdt en mellem ham og Dansk Arbejdsmandsforbunds 23. Kreds den 31. Januar 1939 indgaaet Overenskomst, hvorved han har tiltraadt den til enhver Tid gældende Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark.

Ifølge Klagernes Fremstilling har Indklagede *dels* underbetalt sine Chauffører, *dels* i Strid med Overenskomsten beskæftiget en uorganiseret Chauffør, hvorhos Indklagede har nægtet at deltage i et af Klagerne foreslaaet Mæglingsmøde.

Klagerne har opgjort den samlede Underbetaling til 503 Kr. for Tiden indtil 11. Oktober 1939.

Indklagede har, skønt lovlig stævnet, ikke givet Møde under Sagen.

Herefter vil Sagen være at afgøre overensstemmende med Klagernes Fremstilling, mod hvilken intet er fundet at erindre, saaledes at den forskyldte Bod for de indtil 11. Oktober 1939 begaaede Overtrædelser af Overenskomsten efter Omstændighederne bestemmes til et Dansk Arbejdsmandsforbund tilfaldende Beløb paa 600 Kr.

Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Indklagede, Vognmand Johan Gundersen, Skovsgaard St., bør til Dansk Arbejdsmandsforbund betale en Bod paa 600 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Indklagede med 150 Kr.

SAG NR. 2718.

Arbejdsmænd hos Murermester Knud Boa Rasmussen, Køge.

Den 9. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2718: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Afdeling i Køge mod Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen af Murermestre i Danmark for Murermester Knud Boa Rasmussen.

Sagen forhandledes.

Parterne var enige om at lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift. Saafremt det ikke lykkes Parterne at opnaa Enighed om Valget af Opmand, var Parterne enige om, at der rettes Henvendelse til Den faste Voldgiftsret om Udnævnelse af saadan.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2722.

Faglært Køkkenpersonale hos Hotelejer Chr. Andersen, Liseleje Badehotel.

Den 12. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2722: De samvirkende Fagforbund for Forbundet for faglært Køkkenpersonale mod Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark og Hotelejer Chr. Andersen, Liseleje Badehotel.

Sagen forhandledes.

Klagerne bemærker, idet de bestemt maa fastholde deres Stilling i principiel Henseende, at de efter Omstændighederne vil være tilbøjelige til at tage denne Klage tilbage, naar der ydes Forbundet en vis Erstatning som Følge af, at Udligning af Overarbejde ikke har fundet Sted derved, at en Fridagsafløser er antaget i nævnte Anledning.

Overretssagfører Holgersen bemærker, at han i og for sig vil kunne indgaa paa en Løsning af den af Klagerne angivne Retning, men ligeledes for fremtidige Tilfælde maa fastholde det af hans Organisation indtagne principielle Standpunkt.

Parterne havde en indbyrdes Forhandling og bemærkede, at de udenretlig er blevet enige, hvorefter Klagerne begærede Sagen hævet.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Februar 1940 — 36. Aargang . Nummer 4

Arbejderne vil ikke resignere.

Nogle Bemærkninger til Professor, Dr. polit. Jørgen Pedersen.

Professor, Dr. polit. Jørgen Pedersen har i Berlingske Tidende (2. Februar 1940) svaret paa en Artikel i den socialdemokratiske Presse, som er identisk med vor Artikel i Arbejderen den 15. Januar 1940. Professor Jørgen Pedersen synes ikke at kunne forstaa, at Fagforeningerne kun anerkender følgende Alternativ: En Helhedsløsning, d. v. s. en solidarisk og planmæssig Bekæmpelse af Tidens Vanskeligheder, som har fundet Udtryk i Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning, og et energisk Forsvar for Arbejdernes sociale Levestandard i Dag, og vi kan forsikre Professoren, at dette Forsvar vil blive ligesaa kraftigt som omfattende. Det vil denne Gang ikke gaa som før, hvor Arbejderne gav Afkald paa en Del af deres Eksistensmidler, for at opretholde en sygelig Erhvervsstruktur, som kun kan eksistere, hvis Størstedelen af Befolkningen er parat til at leve daarligere, end den gør i Forvejen.

Det er vort Haab, at en saadan modstandsdygtig Fagforeningspolitik vil styrke Erkendelsen af, at der nu endelig maa ske noget i Retning af en planmæssig og solidarisk Reorganisering af vort Erhvervsliv. Det er heller ikke umuligt, at Professor Jørgen Pedersen vil komme til at forstaa, at de erhvervsregulerende Principper, som han saa stærkt beundrer, naar de bliver realiseret i Tyskland, nu er blevet et Emne for den praktiske Politik i Danmark, selv om det er vanskeligere — som Socialministeriets Arbejdsløshedsbetænkning siger — at forhøje en Befolknings Levestandard end at bygge Pyramider.

Vi behøver ikke at fremsætte vort Standpunkt til hele Spørgsmaalet igen, det er sket i den af Professor Jørgen Pedersen angrebne Artikel, hvor vi pegede paa, at den nu saa stærkt angrebne Lønregulering efter Pristallet kun finder Sted, dersom Pristallet ansættes 3 Points højere end det Pristal, der var gældende, da Lønningerne sidst blev regulerede, og hvor vi fremhævede, at de højere lønnede Arbejdere til Fordel for deres lavere lønnede Kammerater viste netop det Samfundssind, vi nu forgæves efterlyser hos andre.

Professoren mener nu, at den tiltrængte Forbrugsbegrænsning (svarende til Samfundets formindskede Realindtægt) kun kan gennemføres, hvis Arbejdernes Realindtægt bliver nedsat. Hvis det ikke sker, maa der efter Professorens Mening indtræde en kolossal Arbejdsløshed eller en forrygende Inflation. I en tidligere Artikel i Berlingske Tidende den 10. November 1939 med den tiltalende Overskrift »Glæde i Danmark«, pegede Professoren paa en anden Mulighed — nemlig en *gennemgribende Statsregulering af alle Forhold*. Det synes som om, Professoren imidlertid har glemt dette Alternativ.

Vi har aldrig nægtet og vil aldrig nægte, at et stigende Prisniveau indeholder visse Farer for Inflation, og netop dette er Aarsagen til, at Arbejderbevægelsen fra Krigens Begyndelse har gjort en stor Indsats for at regulere Prisniveauet. Vi er gaaet ind for en forøget Kontrol med Produktion og Forbrug, vi har krævet en mere effektiv Priskontrol og Forbrugsbegrænsning ved retfærdig Skattepolitik o. lign. Vi beklager, at vi har savnet Professor Jørgen Peder-

sen blandt de Økonomer, der har støttet os i vore økonomiske Krav. Vi mente, at netop han skulde forstaa Vigtigheden af en samlet planmæssig økonomisk Politik, fordi han tidligere har tumlet med planøkonomiske Tanker. Vi beklager, at vi tog fejl!

Vi beklager ogsaa, at vi nu den 2. Februar 1940 for første Gang læser [1]), at Professoren ikke var indforstaaet med Bekendtgørelse af 19. Oktbr. 1939, som bl. a. sikrede de Handlende et Avancetillæg svarende til den stedfundne Stigning i Landets Prisniveau. Men desværre har denne Bekendtgørelse ikke udvidet Priskontrolraadets Bemyndigelser i den Udstrækning, som vi ønskede. Det er muligt, at Professorens sagkyndige Ord mod Bekendtgørelsens Principper, rettidig offentliggjort i Berlinske Tidende, vilde have styrket Regeringens Stilling i Spørgsmaalet om en Vares Genanskaffelsespris som Princip.

Men vi noterer, at Professor Jørgen Pedersen nu — efter hvad han selv siger — er imod Prisbekendtgørelsen af 19. Oktober, fordi dette Cirkulære giver Grundlaget for Opretholdelsen af uforandret Realindtægt for de Handlende.

I Modsætning til Professor Jørgen Pedersen ser vi ikke Pris- og Lønspørgsmaalet isoleret og heller ikke paa Baggrund af liberalistiske økonomiske Teorier, men i Tilknytning til den reale økonomiske Udvikling, som vi ser i Dag. Danmarks Erhvervsliv er ikke mere liberalistisk præget, selv om den planmæssige Regulering endnu ikke har gennemsyret alle Omraader inden for vort Erhvervsliv. Socialministeriets statsvidenskabelige Konsulent *Jørgen S. Dich* har i sin Betænkning om Arbejdsløshed i Danmark 1930—38 undersøgt Lønproblemets Betydning for Beskæftigelsessituationen og fremhævet i Overensstemmelse med Keynes, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Lønningerne er for høje eller ikke, er af Vigtighed for den liberale Økonomi, men at dette Spørgsmaal i Dag kun er af sekundær Betydning, medens det eneste afgørende er *den økonomiske Politik* som Helhed.

[1]) Heller ikke Jørgen Pedersens Bog »Aktuelle økonomiske Spørgsmaal« bringer nogen Kritik i denne Retning. Jørgen Pedersen anerkender ganske vist i sin Nytaarsartikel i Berlingske Tidende Nødvendigheden af prisregulerende Foranstaltninger og Priskontrol, men først *efter* at de gældende Regler om Lønregulering efter Pristal er ophævet. Og heller ikke i denne Forbindelse noget kritisk Ord om Bekendtgørelsen af 19. Oktober 1939.

Jørgen Pedersens lønpolitiske Overvejelser er knyttet til den liberalistiske Økonomi, som vi er i Gang med at overvinde. Disse Teorier passer daarligt til de mere realt prægede Tanker, som Jørgen Pedersen paa andre Omraader (f. Eks. i Forbindelse med Rentepolitikken og Betalingsbalancen) med Rette er inde paa. Jørgen Pedersen siger et Sted i sin Artikel »Pristalsregulering og Beskæftigelse« i Berlingske Tidende den 2. Febr. 1940: »Hvis det var Tilfældet, at Lønforhøjelser, naar man i Forvejen har Arbejdsløshed, ikke fører til, at denne bliver større, end den ellers vilde være, ser jeg ikke hvorfor man skulde have nøjedes med saa forholdsvis beskedne Forhøjelser, som man faktisk har faaet; man vilde da have en bekvem Maade at hæve Indtægten i Landet til uanede Højder.« Til Professor Jørgen Pedersens Morsomheder vil vi straks sige, at vi i Dag ikke er ude efter Real-Lønforhøjelser, fordi saadanne Lønforhøjelser paa det nuværende Stadium givetvis maa suppleres ved vidtstrakte effektive planøkonomiske Foranstaltninger, som politisk og økonomisk ikke er aktuelle. Vi siger her kun — og dette støttet paa Jørgen Dich's Undersøgelser — at Lønhøjden inden for vort Erhvervsliv ikke mere er den regulerende Faktor for Beskæftigelsen, som inden for den liberale Økonomi. Jørgen Pedersens Lønteorier har ganske vist historisk Interesse, men ikke aktuel Betydning. Det Alternativ, Jørgen Pedersen viser: Arbejdsløshed eller Inflation, er under den moderne erhvervsmæssige Udvikling (som Jørgen Pedersen egentlig skulde glæde sig over) kun et Skræmmebillede. Det drejer sig altsaa i Virkeligheden om at træffe de tiltrængte planøkonomiske Foranstaltninger paa Grundlag af Befolkningens nuværende Leveniveau. Dette er Dagens aktuelle Emne, og her kunde der ske en betydningsfuld Indsats fra de Videnskabmænd, der har erkendt Erhvervslivets og Erhvervspolitikkens Udviklingstendenser.

Heri adskiller vi os fra Professor Jørgen Pedersen, og heraf kan Divergenserne i vor økonomiske Indstilling afledes.

I denne Forbindelse er *Rentabilitetssynspunktet* et vigtigt Spørgsmaal. Professor Jørgen Pedersen henviser til, at Produktion her i Landet sker for privates Regning og Risiko, og at Produktionen derfor maa være rentabel. Han siger i sin Bog om aktuelle økonomiske Spørgs-

maal, at Priserne maa udpege paa hvilke Omraader, det bedst betaler sig at sætte Arbejdere og Kapital ind. Vi anerkender Rentabilitetssynspunktet, men vi mener, at det for Opretholdelsen af Produktionen kun er vigtigt, at Produktionen er rentabel, men ikke at Produktionen er *meget* rentabel. Den privatøkonomiske Produktion bliver opretholdt, naar den afkaster en Rente, og hvis Producenterne ikke kan regne med, at denne Rente i nær Fremtid bliver forhøjet, saa vil de producere til Trods for den lave Rente, fordi man jo forretningsmæssigt og personligt set skal leve. Iøvrigt kan Produktionens Opretholdelse ogsaa støttes af planøkonomiske Foranstaltninger, som tager Sigte paa Kontrol med Produktionen.

Vi vil i denne Sammenhæng ikke omtale alle de Muligheder, som staar til Raadighed, naar man vil begrænse Kapitalprofiten og Forbruget hos den bedre stillede Del af Befolkningen. Professor Jørgen Pedersen frygter, at de velhavende vil betale deres Skatter, idet de formindsker deres Opsparing og ikke deres Forbrug. Vi mener, at Professoren ikke behøver at være saa ængstelig. Der findes sikkert Midler til at klare dette Spørgsmaal, og vi kan her bl. a. henvise til Mulighed for Tvangsopsparing eller Tvangslaan til Stat eller Kommuner.

Iøvrigt bygger vi paa, at en virkelig effektiv Priskontrol vil have en heldig Virkning, og vi beklager i denne Sammenhæng kun, at Professor Jørgen Pedersen kan skrive mange Avisspalter om Reallønnens Nedsættelse uden at nævne det »kedelige« Ord *Priskontrol.* I denne Forbindelse skal der henvises til, at Professor Jørgen Pedersens oprindelige Standpunkt næsten er isoleret, idet andre, som ogsaa har givet Udtryk for Bekymringer med Hensyn til Lønregulering efter Pristallet, som f. Eks. Departementschef Cohn, i det mindste har krævet, at ikke alene Lønningerne, men ogsaa Avancetillægget ikke mere skal reguleres i fuld Udstrækning efter Pristallet.

Endelig skal vi udtrykke vor Tilfredshed med, at Jørgen Pedersen ikke vender sig imod Tilskudsprincippet, selv om hans Henvisning angaaende Brødordningens Virkninger med Hensyn til Pristallet ikke er rigtig. Der er ingen Tvivl om, at Forandringen i Prisforholdet mellem Hvede- og Rugbrød ogsaa vil føre til en Ændring i Forholdet vedrørende Forbruget af Hvede- og Rugbrød, og dette maa automatisk paavirke Pristallet.

Vi nægter ikke, at vi først og fremmest forsvarer Arbejderklassens Livsrettigheder, og vi forstaar meget godt, at andre forsvarer modsatte Standpunkter med den samme Overbevisning og den samme personlige Indsats. Vi anerkender Jørgen Pedersens Indsats som Videnskabsmand paa forskellige Omraader. Men vi kræver, at man skifter Sol og Vind lige til alle Sider.

Vi ved, at kun en solidarisk Erhvervspolitik kan opretholde Produktion og Beskæftigelse herhjemme. En anden Politik, som ikke tager Hensyn til social Retfærdighed, følger kun den velkendte politiske Metode, der som eneste Udvej i vanskelige Situationer kender det gamle Princip: Hvis det ikke gaar som man ønsker, saa sætter man over, hvor Gærdet er lavest. Det gik under den forrige Krig, men det gentages ikke under den nuværende Krig.

Nordisk Samarbejde.

Det nordiske Samarbejde, der omfatter alle Omraader af det økonomiske, sociale og kulturelle Liv, har aldrig været mere paakrævet end nu for Tiden, hvor et af de nordiske Lande er blevet Krigsskueplads som Følge af Sovjetunionens Angreb. Det nordiske Samarbejde er dermed ude for en Ildprøve, som det har bestaaet med Held, thi Nordens Hjælpeaktion for det overfaldne Finland har baade i Dybde og Styrke antaget et Omfang, som er uden Sidestykke i Nordens Historie. Det er i Nøden, man skal lære sine Venner at kende, og det finske Folk vil ikke være i Tvivl om det nordiske Venskabs Oprigtighed og Karakter.

Den nordiske Arbejderbevægelse og ikke mindst Fagforeningerne tager fremragende Del i Hjælpeaktionen for Finland, som fra en vis Side betegnes som en uneutral Handling overfor Sovjetunionen. En saadan Beskyldning er dog ganske uberettiget. Regeringerne i Danmark, Norge og Sverige har erklæret at ville iagttage fuldstændig Neutralitet i den stundende Strid, men i en Kamp, der saa at sige fore-

gaar lige udenfor vore Døre, kan man ikke forvente, at Befolkningen skal forholde sig ganske passiv og nøjes med at spille Tilskuerens Rolle. Det vilde være en Fornægtelse af det mangeaarige nordiske Samarbejdes Idé, hvis vi i denne Finlands Skæbnetime vilde lade det finske Folk og den finske Arbejderklasse i Stikken. Arbejderorganisationerne i de 3 Lande er da ogsaa besluttet paa indenfor Neutralitetspolitikkens Ramme at yde det finske Folk enhver Støtte i dets Kamp for Bevarelse af Landets Frihed og Uafhængighed.

Det er en glædelig Kendsgerning, at der ingen Steder kan spores noget Tegn til at slappe af i Aktionen for Finland, men at man tværtimod søger at gøre Hjælpen saa omfattende og effektiv som mulig. Et Led i disse Bestræbelser var det Møde, som den nordiske Arbejderbevægelses Samarbejdskomité den 3. og 4. Februar holdt i København og hvor man drøftede en Række for den nordiske Arbejderbevægelse særlig aktuelle Spørgsmaal. Den finske Delegation gav en udførlig Redegørelse for Situationen i Finland, og der var paa Mødet Enighed om, at Arbejderbevægelsen i de øvrige nordiske Lande som hidtil af al Kraft skal støtte og fremme Hjælpeaktionen for Finland. — For det kommende Aar blev Samarbejdskomiteens Sekretariat overført til Danmark, der stod for Tur herfor. Paa Mødet var De samvirkende Fagforbund repræsenteret af Formanden *Laur. Hansen,* Forbundsformand *P. Andersen,* Næstformand *Eiler Jensen* og Sekretær *Einar Nielsen.* Desuden overværedes Mødet af Hovedkasserer *H. Jacobsen,* Sekretær *Julius Nielsen* og Forbundsformand *Axel Olsen.*

Efter Samarbejdskomiteens Møde fandt der en Konference Sted mellem de nordiske Arbejderrepræsentanter og Medlemmer af den Delegation, som den engelske Arbejderbevægelse har udsendt til Finland. Den engelske Landsorganisations Generalsekretær og Formand for den faglige Internationale, *W. Citrine,* redegjorde her for den engelske Arbejderdelegations Indtryk fra Rejsen i Finland og de engelske Arbejderes Syn paa den finsk-russiske Konflikt. Konferencen tog de givne Oplysninger til Efterretning.

Fransk Fagbevægelse under Krigen.

Af L. Rosenthal.

De franske Fagforeninger har nu næsten overstaaet Følgerne af den Krise, Krigen fremkaldte inden for fransk Arbejderbevægelse. I hvert Fald organisatorisk. Det talmæssige Tab som Følge af de kommunistiske Medlemmers Udelukkelse vil først kunne opgøres engang i Foraaret, naar Medlemsstatistikken foreligger, men ogsaa da kun skønsmæssig, thi det vil ikke være mulig at konstatere, i hvilken Udstrækning Tilbagegangen skyldes Medlemmernes Indkaldelse til aktiv Militærtjeneste.

I de senere Aar har Spørgsmaalet »Krig og Fred« samt »nationalt Forsvar« spillet en ganske betydelig Rolle inden for den franske Landsorganisation. Allerede Stillingen til det første Spørgsmaal afslørede dybtgaaende Modsætninger, der lod befrygte en ny Splittelse, men Sovjetunionens pludselige og uventede Frontændring fik afgørende Betydning for Landsorganisationens Holdning over for Tidens brændende Problemer og umuliggjorde det fortsatte Samarbejde med Kommunister. Inden for Fagforeningerne havde Kommunisterne hidtil paa det kraftigste bekæmpet München-Overenskomsten og i alle Tonarter prist Samarbejdet med Sovjetunionen som den eneste Garanti for Freden; men saa snart Sovjetunionen havde sluttet sin Pagt med Hitler og dermed givet Stødet til den Krig, den internationale Arbejderbevægelse hidtil havde sat alt ind paa at forhindre, skiftede ogsaa de franske Kommunister straks Standpunkt. Da Landsorganisationens Sekretariat den 24. August tog Stilling til den tysk-russiske Pagt, stemte de 8 kommunistiske Medlemmer imod den med 18 Stemmer vedtagne Resolution, der fordømte dette Forræderi mod de Ideer, Sovjetunionen og Kommunisterne hidtil selv havde foregivet at kæmpe for, og det samme gentog sig, da Sekretariatet udtalte sig imod Ruslands Indfald i Polen. I denne Forbindelse vedtoges ogsaa en Udtalelser, der erklærede ethvert Samarbejde med dem, der ikke kunde tilslutte sig Landsorganisationens Stillingtagen til de her nævnte politiske Begivenheder, for umulig. Denne Beslutning godkendtes senere paa et

Repræsentantskabsmøde, ligeledes mod Kommunisternes Stemmer. Landsorganisationens ledende Instanser havde dermed afbrudt enhver Forbindelse med Kommunisterne, og Spørgsmaalet var herefter dette, hvorledes man skulde fjerne Kommunisterne fra alle Tillidsposter i Fagforeningerne, og hvorledes man bedst kunde gennemføre den nødvendige Omgruppering saavel inden for de enkelte Departementer som inden for den samlede Bevægelse.

Paa Samlingskongressen i Toulouse i 1936 raadede Kommunisterne over en Tredjedel af samtlige Mandater, men den store Strejkebevægelse i Sommeren 1936 og den voldsomme Fremgang i Medlemstallet gav Kommunisterne Vind i Sejlene, og det lykkedes dem efterhaanden at erobre Ledelsen i en Række Organisationer. I August 1939 var Stillingen den, at 12 af de i alt 30 tilsluttede Fagforbund stod under kommunistisk Ledelse. Af de i alt 90 Departements-Sammenslutninger havde Kommunisterne Flertal i Bestyrelsen for 30 Organisationer. Anderledes laa Tingene imidlertid med Hensyn til Landsorganisationens Ledelse, hvor der ikke var sket nogen Forskydning i Forholdet mellem de 2 Retninger og Kommunisterne derfor ikke havde nævneværdig Indflydelse. Dette lettede Gennemførelsen af Beslutningen om Reorganisation af de faglige Organisationer og Afbrydelse af ethvert Samarbejde med Kommunisterne, som efterhaanden de fleste Forbund og Departements-Sammenslutninger tilsluttede sig. Det kan i denne Forbindelse bemærkes, at forskellige Forbund og lokale Fagforeninger under kommunistisk Ledelse nægtede at følge Landsorganisationens Beslutning og senere blev opløst i Henhold til en Regeringsforordning, der forbyder Organisationer at følge Paroler fra Udlandets Side, der er stridende imod Frankrigs Interesser.

Den kommunistiske Indflydelse blandt de franske Arbejdere gør sig ganske vist endnu gældende, men den Omstændighed, at Kommunisterne ikke mere har noget at skulle have sagt i Fagorganisationernes Ledelser og at Landsorganisationen nu overalt anerkendes som Arbejdernes Repræsentant over for Arbejdsgivere og Myndigheder, vil med Tiden ikke forfejle sin Virkning paa de kommunistiske Arbejdere. Den nye Lov om Arbejder-Tillidsmænd i Bedrifterne, som er en Indrømmelse til Fagforeningerne, turde virke i samme Retning. Dertil kommer, at der fra Myndighedernes Side er sikret Fagbevægelsen Medindflydelse med Hensyn til den nye Krigslovgivning, for saa vidt denne berører Arbejdernes Interesser. Gennem Forhandlinger mellem Landsorganisationen og vedkommende Ministre er der opnaaet betydelige Forbedringer af Arbejdernes Kaar.

Paa Regeringens Initiativ er der tillige tilvejebragt et fast Samarbejde mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes faglige Hovedorganisationer vedrørende Ordningen af Løn- og Arbejdsforholdene, og der er fastsat nærmere Regler for Ændringer i de kollektive Overenskomster, navnlig vedrørende disses Lønbestemmelser. Et saadant Samarbejde er noget Nyt i Frankrig og derfor ogsaa blevet mødt med en vis Mistro og Reservation saavel hos Arbejdere som Arbejdsgivere, men Krigstilstandens Nødvendigheder og Regeringens aktive Bestræbelser har overvundet alle Betænkeligheder, og det er ikke udelukket, at den franske Fagbevægelses Politik nu vil udvikle sig efter samme Linier som de, der følges af Fagbevægelsen i andre Lande.

Den 14. Januar 1940 afholdt den franske Landsorganisations Repræsentantskab sit første Møde efter Gennemførelsen af Omgrupperingen af de franske Fagorganisationer og drøftede her den foreliggende Situation som Helhed. Det blev konstateret, at Krisen inden for de tilsluttede Organisationer nu er overvundet og at der er tilvejebragt en Konsolidering af Landsorganisationen, der lover godt for det fremtidige Arbejde. Repræsentantskabet drøftede endvidere Arbejdstidsspørgsmaalet og krævede en Nedsættelse af den altfor lange Arbejdstid i de Industrier, der arbejder for Landets Forsvar, og gav Udtryk for den Mening, at en ugentlig Arbejdstid paa 60—70 Timer i det lange Løb vil nedsætte Produktionen og saaledes ikke have den tilsigtede Virkning. For Tiden overvejer Regeringen hele Arbejdstidsproblemet.

Med Hensyn til Lønspørgsmaalet gaar Regeringens Bestræbelser ud paa at stabilisere Lønningerne paa Førkrigstidens Niveau. Samtidig søger den ogsaa at holde Priserne nede. Repræsentantskabet anerkendte Regeringens Bestræbelser i den Retning, men udtalte tillige, at da det af forskellige Grunde ikke har været mulig at forhindre Prisstigninger, maa Fagforeningerne kræve, at hele Lønproblemet før eller se-

Dom i en Feriesag

Som bekendt kan Tilbageholdelse af Feriegodtgørelse ikke finde Sted til Brug for andre Formaal, lige som Feriegodtgørelse kun kan bruges til at holde Ferie for. Denne Fortolkning af Ferieloven er blevet yderligere understreget ved en af Københavns Byrets 14. Afdeling den 17. Juli 1939 afsagt Dom i en Sag, som Repræsentant J. Holse havde anlagt imod Firmaet Singer og Co. Symaskine A/S. Paa Grund af Afgørelsens principielle Betydning aftrykker vi nedenstaaende Byrettens Dom:

»Under denne Sag har Sagsøgeren Repræsentant J. Holse efter sin endelige Paastand paastaaet de Sagsøgte Singer Co. Symaskine A/S dømt til at udlevere ham Feriemærker til paalydende 58 Kroner 68 Øre behørigt indklæbede i en Feriemærkebog.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og har nedlagt selvstændig Paastand paa, at Sagsøgeren tilpligtes at betale dem 144 Kroner 68 Øre. De har nærmere gjort gældende, at Sagsøgeren, der fratraadte sin Stilling som Repræsentant for dem den 5. April 1939, paa det Tidspunkt havde faaet udbetalt 203 Kroner 36 Øre for meget i Provision. De har erkendt, at Sagsøgte ved Fratrædelse havde 58 Kroner 68 Øre til gode i Feriegodtgørelse, men har hævdet, at de maa være berettiget til at fradrage dette Beløb i deres Tilgodehavende hos ham, saaledes at Sagsøgeren herefter kun skylder dem Differencen 144 Kroner 68 Øre.

Sagsøgeren har ikke benægtet, at de Sagsøgte har udbetalt ham 203 Kroner 36 Øre for meget i Provision og har erkendt, at han skylder de Sagsøgte dette Beløb; han har derfor ikke gjort Indsigelse mod den af de Sagsøgte nedlagte selvstændige Paastand. Sagsøgeren har derimod bestridt, at de Sagsøgte har Ret til at modregne hans Krav paa Feriemærker i deres Tilbagebetalingskrav. Han har som Part blandt andet forklaret, at han i Tiden efter Ferielovens Ikrafttræden har forespurgt, dels en Inspektør dels en Forretningsfører hos de Sagsøgte, om der tilkom ham Ret til Feriemærker, men har hele Tiden faaet det Svar, at Selskabet laa i Forhandling med Ministeriet, der skulde afgøre Spørgsmaalet.

Da Hensigten med Indførelsen af Feriemærkeordningen skønnes at have været ikke blot at skaffe den beskæftigede Sikkerhed hos Arbejdsgiveren for Beløbets Udbetaling, men ogsaa at sikre den beskæftigede mod Fristelsen til at bruge Feriegodtgørelsen før den Ferie, som han ifølge Loven er pligtig at holde, indtræder, og *da* Sagsøgeren har Ret til at kræve Feriemærker til Sikring af sin Feriegodtgørelse, jfr. den blandt andet i Henhold til § 5, Stk. 1, i Lov Nr. 170 af 12/4 1938 udstedte Bekendtgørelse fra Socialministeriet af 29. Juni 1938 A I, 3. Stk., findes Sagsøgerens Krav paa Feriemærker ikke at være af en saadan Art, at de Sagsøgte er berettigede til at modregne det med deres Krav paa Tilbagebetaling af for meget udbetalt Provision.

Der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos Sagsøgeren i Henhold til den af de Sagsøgte nedlagte Paastand vil være at dømme til Betaling af den ovennævnte Difference 144 Kroner 68 Øre. Det bemærkes, at de Sagsøgte ikke har ønsket at nedlægge en subsidiær Paastand vedrørende Betaling af det fulde Beløb 203 Kroner 36 Øre.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

De Sagsøgte Singer Co. Symaskine A/S bør inden 15 Dage fra Dato til Sagsøgeren Repræsentant J. Holse udlevere Feriemærker til Paalydende 58 Kroner 68 Øre behørigt indklæbede i en Feriemærkebog.

Sagsøgeren bør inden samme Frist til de Sagsøgte betale 144 Kroner 68 Øre.

Sagens Omkostninger ophæves.
Intet Stempelforbehold.

K. Johnsen.«

Firmaet appellerede Dommen, men den 15. September 1939 stadfæstede Østre Landsret Byrettens Dom og dømte tillige Firmaet til at betale Repræsentant Holse Sagens Omkostninger for Landsretten med 100 Kr.

---

nere tages op til Behandling for at forhindre en altfor stor Sænkning af Lønningernes Købekraft.

Alt taget i Betragtning kan det siges, at fransk Fagbevægelses indre Sammenhold og ydre Styrke er blevet øget siden den har frigjort sig for Kommunisternes Indflydelse. Landsorganisationen er blevet en betydelig Faktor i Landets økonomiske Liv og vil sikkert yderligere kunne udbygge sin Position paa Grundlag af et praktisk Samarbejde med Myndighederne og de øvrige Erhvervsorganisationer. Ikke blot i den franske, men ogsaa i hele den internationale Fagbevægelses Interesse maa det haabes, at Landsorganisationen vil være i Stand til at bevare og udvide sin nuværende Indbydelse og føre en realistisk, men maalbevidst Fagforeningspolitik, der tager Sigte paa at gøre Forholdene saa taalelige som mulig i den nuværende Krigssituation og samtidig paa at skabe et solidt Grundlag for Fremtidens Arbejde.

Civil Arbejdskraft til Finland.

Paa Grund af Mobiliseringen i Finland, hvor alle Mænd i Alderen til 42 Aar er indkaldt til aktiv Militærtjeneste, gør Mangelen paa Arbejdskraft sig allerede stærkt gældende inden for Industri, Haandværk og Landbrug.

Der er i den Anledning i Finland nedsat en »Komité for udenlandsk Arbejdskraft«, som har rettet Henvendelse til Finlandshjælpen i de andre nordiske Lande — Sverige, Norge og Danmark — med Anmodning om at komme Finland til Hjælp med den civile Arbejdskraft, som frivilligt maatte ønske at tage til Finland under de for Tiden højst usikre Forhold.

Finlandshjælpen i Danmark har — i Lighed med hvad der allerede er sket i Norge og Sverige — rettet Henvendelse til saavel Arbejdsgivernes som Arbejdernes Hovedorganisationer med Henstilling om, at disse Organisationer i Fællesskab tilrettelægger Arbejdet for civil Arbejdskraft til Finland, saaledes at dette kan ske under fuldt ud forsvarlige og betryggende Forhold.

De samvirkende Fagforbunds og Dansk Arbejdsgiverforenings Forretningsudvalg har hver for sit Omraade behandlet Sagen, og besluttet at imødekomme Henstillingen, idet man dog over for Finlandshjælpen dels har forlangt og dels præciseret at følgende Forudsætninger under alle Forhold skal opfyldes:

1. Enhver Form for privat Hvervning, det være sig gennem Organisationer (Nordisk Forbund) eller af Privatpersoner, skal straks ophøre.
2. Det maa være absolut frivilligt for de enkelte Arbejdere, om de vil rejse til Finland for at udføre civilt Arbejde, og der maa under ingen Form lægges Tryk paa, eller udøves Tvang, for at formaa en Arbejder til at paatage sig saadant Arbejde.
3. Ved Udtrykket »*civil Arbejdskraft*« maa være fastslaaet, at de paagældende søges til Arbejde i Industri, Haandværk og Landbrug.
4. Enhver Anvisning af civil Arbejdskraft til Finland maa ske i nøjeste Overensstemmelse med de Retningslinjer og Direktiver, som det danske Udenrigsministerium til enhver Tid maatte angive.

Disse 4 Punkter er det Grundlag, hvorpaa De samvirkende Fagforbund gaar ind i Samarbejdet for en Løsning af det foreliggende Problem.

— — —

Om Vilkaarene for civilt Arbejde i Finland kan vi for nærværende give følgende Oplysninger:

Enhver Arbejder vil faa Løn i Overensstemmelse med de i Finland gældende overenskomstmæssige Aftaler, d. v. s. en Løn, der — omregnet efter Dagskurs: ca. 10 Øre for 1 Finmark — vil udgøre fra 250 til 300 danske Kr. pr. Maaned for en Arbejdsdag paa otte Timer; Arbejde herudover betales med et Tillæg paa 50 pCt. for de første 2 Timer og derefter 100 pCt. Leveomkostningerne vil andrage ca. en Tredjedel af det ovenfor anførte Beløb pr. Maaned, og det tiloversblevne Beløb vil ved Hjemrejsen kunne veksles i danske Penge og tages med hjem; for Familieforsørgere vil et nærmere fastsat Beløb kunne veksles og hjemsendes hver Maaned.

Med Hensyn til Ulykkesforsikring vil frivillige Arbejdere blive ligestillet med, hvad der er gældende Lov i Danmark.

For Medlemmer af Arbejdsløshedskasser, som ikke har Gensidighedsaftale med de finske Arbejdsløshedskasser, vil Udvalget søge at opnaa saadan Aftale.

Fra Dansk Arbejdsgiverforening foreligger Tilsagn om, at danske Arbejdere, som i Øjeblikket maatte staa i Arbejde, men som desuagtet kunde ønske at rejse til Finland, kan genindtræde i deres tidligere Stilling ved deres Hjemkomst.

De Deltagere, som melder sig til civilt Arbejde i Finland, vil faa Rejseudgifterne til Oprejsen og det nødvendige Udstyr dækket, naar de forud vil binde sig for 2 Maaneders Arbejde i Finland, og for saa vidt de vil blive i Finland i 3 Maaneder, vil ogsaa Hjemrejsen blive betalt af Midler indsamlede netop til dette Formaal.

Enhver Henvendelse angaaende civil Arbejdskraft til Finland maa ske under Adresse:

Finlandshjælpen for civil Arbejdskraft,
Ny Kongensgade 16 A, 3.,
København K.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Januar 1940 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	Jan. 1939 Kr.	April 1939 Kr.	Juli 1939 Kr.	Okt. 1939 Kr.	Jan. 1940 Kr.
Fødevarer	1121	1210	1208	1206	1256	1325
Klæder, Fodt., Vask	458	497	497	497	536	598
Bolig	450	490	490	490	490	500
Brændsel, Belysn...	164	169	169	169	202	244
Skatter, Kontingenter o. l.	479	520	521	529	529	534
Andre Udgifter ...	756	771	771	771	795	855
I alt ..	3428	3657	3656	3662	3808	4056

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	Jan. 1939	April 1939	Juli 1939	Okt. 1939	Jan. 1940
Fødevarer	100	108	108	108	112	118
Klæder, Fodt., Vask	100	109	109	109	117	131
Bolig	100	109	109	109	109	111
Brændsel, Belysn...	100	103	103	103	123	149
Skatter, Kontingenter o. l.	100	109	109	110	110	111
Andre Udgifter ...	100	102	102	102	105	113
I alt ..	100	107	107	107	111	118

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Oktober 1939 gældende Priser 111 og efter de nu for Januar foretagne Beregninger 118.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Januar udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 203 mod 190 for Oktober.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Januar 131 mod 123 for Oktober.

Det i H. t. Lov om Statens Tjenestemænd af 31. Marts 1931 beregnede Udgiftstal, der for Januar 1939 blev 2831 Kr., udgør 3181 Kr. for Januar 1940.

Nyt fra Udlandet

PRISTALSREGULERING OG ARBEJDSFORHOLD I BELGIEN. Ogsaa i Belgien har der paa Regeringens Initiativ og under dens Medvirken fundet Forhandlinger Sted mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Hovedorganisationer (socialdemokratiske, liberale og kristelige Fagforeninger) vedrørende Løn- og Arbejdsforholdenes Regulering i den nuværende Krigssituation. Ved de afsluttende Forhandlinger i December Maaned opnaaedes der Enighed om en Hovedoverenskomst, der giver Udtryk for »Viljen til i en Atmosfære af loyalt Samarbejde og gensidig Tillid i Fællig at søge frem til den økonomisk set mest hensigtsmæssige og socialt set mest retfærdige Løsning af de Problemer, Krigen rejser for Landets Erhvervsliv.«

Overenskomsten understreger først og fremmest Nødvendigheden af Foranstaltninger mod yderligere Prisstigninger, d. v. s. den udtaler sig for en muligst vidtgaaende Stabilisering af Priser og Lønninger. Pristalsberegningen bibeholdes og Pristallet skal som hidtil offentliggøres hver Maaned. De af Arbejder- og Arbejdsgiverrepræsentanter bestaaende paritetiske Kommissioner i de enkelte Industrier er anmodet om at anvende Pristallet for November som Beregningsgrundlag, hvad der betyder en Lønforhøjelse af ca. 5 pCt. Derefter skal der ikke ske nogen Lønforhøjelse forinden Pristallet for Februar Maaned foreligger. Heller ikke da skal der ske en Lønregulering i Henhold til Pristallet for en enkelt Maaned, men kun paa Grundlag af Gennemsnittet for mindst 3 Maaneder, dersom Pristallet viser en Stigning eller Nedgang paa mindst 5 Points.

Den faglige Landsorganisations Bestyrelse og Repræsentantskab har enstemmigt tiltraadt Overenskomsten, som ogsaa er godkendt af de øvrige Hovedorganisationer og derefter traadt i Kraft. Samtidig blev Regeringen anmodet om straks at træffe alle nødvendige Foranstaltninger paa Prispolitikens Omraade.

PRISER OG LØNNINGER I ENGLAND. De engelske Fagforeninger har sat kraftigt ind for at skaffe Medlemmerne Dækning for Dyrtiden, der gør sig stærkt bemærket ogsaa i England. Ifølge Arbejdsministeriets Statistik, der omfatter ca. 2 Mill. Arbejdere, udgjorde den ugentlige Merudgift til Arbejdslønninger i Oktober Maaned 214.000 og i November 360.000 Pund Sterling.

Med Henblik paa denne Udvikling har Finansminister Sir John Simon fornylig i Underhuset fremsat en Bemærkning om, at man ikke fortsat kan gøre sig Haab om at opretholde samme Levestandard som i Fredstider. »Et af de vigtigste Bidrag, som vi alle kan yde i vort Demokrati for at vinde Krigen, bestaar i, indenfor Mulighedens Ramme at klare os uden Lønforhøjelser og ikke tro, at hvis der som Følge af Verdenssituationen indtræder Prisstigninger, alle vore

Indtægter saa automatisk maa stige paa Grundlag af den glidende Lønskala«.

I den af Regeringen oprettede Instans for den nationale Økonomi, hvor baade Arbejdere og Arbejdsgivere er repræsenteret, har Finansminister Simon holdt en Tale om Krigens Finansiering, hvori han gav Udtryk for lignende Synspunkter. I den Anledning har den engelske Landsorganisations Generalraad henvendt sig til Regeringen for at faa Oplysning om Betydningen af Finansministerens Udtalelser og om Regeringens Hensigter. Generalraadet har endvidere givet Udtryk for den Opfattelse, at Lønspørgsmaalet ialt væsentlig er et Anliggende, der som hidtil maa løses ved Forhandling mellem de interesserede Parter i de forskellige Fag. Landsorganisationen understreger, at dersom Pristallet for Leveomkostningerne stiger, maa ogsaa Lønningerne stige. Fagbevægelsen kan ikke tilslutte sig Tanken om, at Arbejderne skal opgive Kampen for Lønningernes Tilpasning efter det stigende Prisniveau.

LØNERSTATNING TIL INDKALDTE LØNARBEJDERE I SVEJTS. I Januar Maaned har Regeringen i Svejts udstedt en Forordning vedrørende Erstatning for Løntab til de til Militærtjeneste indkaldte Arbejdere, Funktionærer og Tjenestemænd. Der har hidtil været gennemført Særordninger i de enkelte Kantoner, men nu har Regeringen gennemført en ensartet Ordning for hele Landet. Alle til Militærtjeneste indkaldte Personer, som ved Indkaldelsen stod i Arbejde, henholdsvis har haft mindst 150 Dages Arbejde i de 12 forudgaaende Maaneder, har efter 14 Dages Tjeneste Ret til Erstatning for Løntab (for arbejdsløse gælder særlige Regler indenfor Rammen af den bestaaende Arbejdsløshedsforsikring).

For Arbejdere med Lønninger indtil 6 Frcs. pr. Dag maa den samlede Understøttelse incl. Børnetillæg ikke udgøre mere end 90 pCt. af det lidte Løntab. For alle andre Kategorier er Grænsen fastsat til 80 pCt., og den samlede Erstatning maa i intet Tilfælde overstige 12 Frcs. pr. Arbejdsdag.

Udgifterne afholdes af Arbejderne, Arbejdsgiverne og Staten. Arbejdsgiveren erlægger et Bidrag paa 4 pCt. af den samlede udbetalte Lønsum, hvoraf han selv udreder de 2 pCt. og Arbejderne ligeledes 2 pCt. Staten yder et Tilskud i samme Højde (4 pCt.) og faar en Tredjedel refunderet af Kantonerne, som igen kan kræve en Del af deres Udgifter refunderet af Kommunerne. Til Administration af de saaledes indenfor de enkelte Industrigrene henholdsvis Kantoner tilvejebragte Midler skal der oprettes særlige Udligningskasser samt en Centralkasse. Kontingentbetalingen og Retten til Understøttelse træder i Kraft fra 1. Februar.

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE OG FINLAND. Paa sit den 11. og 12. Januar 1940 i Paris afholdte Møde drøftede Bestyrelsen for Den internationale faglige Central bl. a. ogsaa Situationen i Finland og vedtog i denne Forbindelse følgende Udtalelse:

»Bestyrelsen for Den internationale faglige Central, samlet til Møde den 11. og 12. Januar 1940 i Paris, udtaler sin dybeste Sympati og sin fulde Solidaritet med det finske Folk, der forsvarer sin Uafhængighed og sin Frihed paa en Maade, der vækker hele den civiliserede Verdens Beundring. Det heltemodige finske Folk kæmper imod en talmæssig uhyre overlegen Hær, som af Stalin er sluppet løs paa det lille Land under Krænkelse af det finske Folks Selvbestemmelsesret og i ubestridte imperialistiske Angrebshensigter.

Den internationale faglige Central retter en indtrængende Opfordring til alle tilsluttede Organisationer om straks med alle til Raadighed staaende Midler at yde Finland effektiv Hjælp. Det er ikke blot vigtigt, saa hurtigt som mulig at yde de finske Kammerater et Maksimum af Hjælp og Støtte af enhver Art, men Regeringerne maa ogsaa, i Overensstemmelse med de af Folkeforbundet fornylig vedtagne Beslutninger foranlediges til fuldt og helt at opfylde deres internationale Solidaritetsforpligtelser overfor Finland.«

Det blev paalagt Generalsekretæren at rette Henvendelse til de faglige Landsorganisationer for saavidt muligt at give denne Solidaritetsaktion en ensartet Form. Bestyrelsen besluttede, at der straks skal tilstilles den finske Landsorganisation et Beløb af 175.000 fr. Frcs.

En finsk Hovedaftale.

Ved Forhandling mellem Repræsentanter for den finske Arbejdsgiverforening og Finlands faglige Landsorganisation er der opnaaet Enighed om, at de 2 Hovedorganisationer under Anerkendelse af den frie Organisationsvirksomheds samfundsmæssige Betydning skal søge at bilægge alle Uoverensstemmelser, der maatte opstaa mellem Parterne, med fredelige Midler og ad Forhandlingernes Vej. Hovedaftalens Formaal er at tilvejebringe faste Forbindelser mellem Hovedorganisationerne, saaledes at der skabes et Grundlag for et paa gensidig Tillid hvilende Samarbejde, som der kan bygges videre paa i Fredstider.

Det finske Landsorganisations Formand, *Vuori*, betegner Aftalen som et historisk Dokument, idet den anerkender den frie Organisationsvirksomheds store Betydning og muliggør en Ordning af alle Stridsspørgsmaal i Samarbejdets Aand. Han udtaler, at Krigen har styrket Samfølelsen mellem de forskellige Befolkningskredse og at denne Udvikling vil være til Gavn for det finske Folks Fremtid.

I Lighed med, hvad der allerede længe har

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den Oversigt, Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har udarbejdet vedrørende Konjunkturudviklingen i Oktober Kvartal 1939.

Situationen i Danmark var i Aarets sidste Kvartal præget af Blokadeøkonomiens store Vanskeligheder. Misforholdet i Udviklingen af Import- og Eksportpriser, Tilførselsvanskeligheder, stigende Fragtsatser, den stærke Prisopgang, Valutasvindet og endelig den stigende Arbejdsløshed, som fulgte i Blokadens Kølvand, krævede økonomisk Initiativ i Form af Støtteaktioner, forøgede Kontrolforanstaltninger, Planlægning og ikke mindst af udvidet og forbedret Organisation. Det kan ikke siges, at Oktober Kvartal bragte Løsningen paa alle disse Problemer. Det var heller ikke muligt, men der gennemførtes i Aarets sidste tre Maaneder visse økonomiske Foranstaltninger, som kan blive Udgangspunkter af afgørende Betydning for den fremtidige Udvikling. I Modsætning til den sidste Krig har man nu straks taget fat paa Blokadens økonomiske Problemer med det Formaal for Øje at sikre Produktionens Opretholdelse og en retfærdig og rimelig Fordeling og for at undgaa de store urimelige Fortjenester, som prægede Gullashtiden og var Medaarsag til Efterkrigstidens store økonomiske Krise.

Efter Fastlæggelsen af den nye Kronepolitik, som skete straks efter Krigens Begyndelse, efter de første krigsøkonomiske Foranstaltninger (Eksportforbud, Benzinrationering, Maksimalpriser paa Korn, Mel og Brød o. l.) og efter den første Diskontoforhøjelse, som brød med den billige Pengepolitik, koncentreredes Danmarks økonomiske Politik først og fremmest om Prisproblemet, Støtte til Landbruget og Rationeringsspørgsmaalet. Selvfølgelig var man ogsaa aktiv paa andre Omraader. Men Regeringens økonomiske Politik i Aarets sidste Kvartal tog først og fremmest Sigte paa at løse de Spørgsmaal, som er knyttet til de omtalte tre økonomiske Emner.

Paa *Prispolitikkens* Omraade skulde Bekendtgørelsen om Varepriser af den 19. Oktober 1939 give et Grundlag for at regulere Prisudviklingen. Bekendtgørelsen udvider Priskontrolraadets Bemyndigelser paa forskellige Punkter, men er med Hensyn til det centrale Problem Avanceberegning (Indkøbspris — Dagspris) ikke klar. Endvidere er Anmeldelsespligt vedrørende Prisforhøjelser begrænset paa visse vigtige Varegrupper, hvilket medfører, at der ikke bestaar Anmeldelsespligt for forskellige Varer, som ogsaa har stor Indflydelse paa hele Prisudviklingen, f. Eks. Emballage.

Det kan ikke nægtes, at Prisstigningen i Aarets sidste Maaneder ikke var saa stor, som man frygtede, og dette er muligvis ogsaa Aarsag til, at den omtalte Bekendtgørelses Mangler ikke viste sig saa stærkt, men der er ingen Tvivl om, at Priskontrollens nuværende Form ikke vil være i Stand til at holde en stærk Prisudvikling tilbage.

De i Mellemtiden vundne Erfaringer tyder paa, at man burde fastlægge Princippet om absolut Avance, fordi en procentvis Avance gaar gennem hele Omsætningsrækken. Endvidere skulde det være muligt at gennemføre Kalkulation efter Indkøbspris for alle Varer, der ikke er rene Importvarer. Endelig er det en Kendsgerning, at i Tider, der er præget af nedadgaaende Tilførsler og Vareknaphed, vil den frie Konkurrence mere og mere tabe sin Evne til at holde Priserne nede. Derfor maa Priskontrollen ogsaa være sat i Stand til at kontrollere de saakaldte »frie« Priser. Her kunde tænkes en Meddelelsespligt for Prisforhøjelser af de »frie« Varer, som foretages af Forretninger, hvis Omsætning har en bestemt fastlagt Størrelse. Vi omtaler disse Problemer for at vise de Muligheder, der er givet for en Udvidelse af Priskontrollen, som er uundgaaelig i en Tid med saa stærke Prisopgangstendenser. Men skal Priskontrollen kunde udøve sin virkelige Funktion, maa den have den dertil fornødne Myndighed.

I Begyndelsen af November vedtog Rigsdagen

---

været Tilfældet i de øvrige nordiske Lande, er der saaledes nu ogsaa i Finland skabt et Organ til Ordning af Arbejdsmarkedets mange forskellige Forhold. Aftalen understreger klart Parternes Ligeberettigelse, hvad der er et ubestridt Fremskridt for Finland, hvor Fagbevægelsen har været ude for saa mange Vanskeligheder og har lidt saa meget under det kommunistiske Splittelsesarbejde.

Loven om *Foranstaltninger til Udligning af Misforholdet mellem Landbrugets Eksportpriser og Produktionsomkostninger.* Baggrunden for denne Lov var de forøgede Produktionsomkostninger for Landbruget (Stigningen for Fodermidlerne, Gødningsstoffer o. desl.), som medførte en alvorlig Fare for Landbrugsproduktionens Opretholdelse. Lovens Indhold fastlægger en Bemyndigelse til at udrede Beløb af Statskassen svarende til Sterlingfaldets Virkninger for Landbruget af omkring 6 pCt. af den ugentlige Eksportværdi af Bacon (herunder Skinke og Bove), Smør, Mælkekonserves samt Æg, hvilket derfor vil give en Noteringsforhøjelse paa 6 pCt.

Bekendtgørelsens § 2 gaar ud paa at give Ministeren Bemyndigelse til ved Statens Bistand at reducere de store Fragtudgifter paa Majs og Foderkorn med 2 Kr. pr. 100 kg.

De 6 pCt. Forhøjelse fra Noteringerne vil andrage et Beløb paa ca. 15 Mill. Kr. i de tre Maaneder, Loven skal have Gyldighed, og man har anslaaet, at Nedsættelse af Majsfragten vil koste 2,5 Mill. Kr. i samme Periode.

Smørpriserne paa Hjemmemarkedet steg, straks efter at Loven vedtoges, med omtrent 6 pCt., medens Ægpriserne nøjedes med ca. 3 pCt.

Lovens Tilskudsordning var uundgaaelig, hvis man vil sikre Landbrugets Foderstofforsyning inden for den nærmeste Fremtid; men der er ingen Tvivl om, at Tilskudsordningen ikke kan løse Landbrugets Produktionsproblem under Blokaden. Det er meget paakrævet, at Erstatningsproduktionen i Indlandet udvikles, saaledes at Danmarks Afhængighed af Tilførslerne formindskes. En saadan Erstatningsproduktion bliver aktuel til Foraaret og til Sommer, og Tilskudsordningssystemet skal kun være en Bro, indtil Erstatningsproduktionens Virkninger kan spores.

Oktober Kvartal bragte ogsaa nye *Rationeringsforanstaltninger,* saaledes en Rationering af Benzin, som nedskar Benzinforbruget til ⅔ af det sædvanlige Forbrug. Endvidere Rationeringen af Kaffe og Te, Foranstaltninger, som var en Følge af Danmarks Valutasituation.

Valutasituationen.

Der er allerede i vor Oversigt over Juli Kvartal blevet henvist til Danmarks vanskelige Valutasituation, som for Størstedelen skyldes Misforholdet mellem Import- og Eksportpriserne. I Oktober-Kvartalet fortsattes Nedgangen i Danmarks Valutastilling. Ultimo September var Valutastillingen 11,5 Mill. Kr., Ult. Oktober ÷ 22,3 Mill. Kr., Ult. November ÷ 42,5 Mill. Kr. og Ult. December ÷ 48,9 Mill. Kr. Nationalbankens Valutabeholdning var Ult. December kun 7,4 Mill. Kr. imod Ult. September 38,8 Mill. Kr., medens Valutagælden androg Ult. December 56,3 Mill. Kr. (Ult. September 27,3 Mill. Kr.). Nationalbankens Valutabeholdning ligger nu omtrent paa det tekniske Minimum.

Forskydningen i Import- og Eksportvarernes Prisforhold, de forøgede Tilførselsomkostninger og Omlægning af de sædvanlige Betalingsvilkaar medførte i Aarets sidste fire Maaneder en Nedgang i Balancen over for Udlandet paa ca. 65 Mill. Kr. til Trods for, at Indtægterne af Fragterne har været stigende.

Nationalbankens Guldbeholdning omtaltes i de senere Maaneder ofte i Dagspressen, og der henvistes til, at man skulde anvende Guldbeholdningen for Importen af vigtige Raastoffer (ligesom det er sket i Sverige).

Handelsminister Kjærbøl har i Rigsdagen sagt, at Nationalbankens Guldbeholdning ikke skal røres, fordi Guldbeholdningen skal betragtes som Landets sidste Reserve.[1]) I hvert Tilfælde vil Regeringens Standpunkt i Guldspørgsmaalet stimulere Erstatningsproduktionen, fordi Valutasituationen lægger et Pres paa hele Erhvervslivet for at tilpasse de nuværende økonomiske Forhold og udvikle visse Erstatningsproduktioner (f. Eks. hjemmedyrkede Fodermidler for at nedsætte Importen). Det kunde tænkes, at en Indsats af Nationalbankens Guldreserve vilde modvirke disse vigtige Bestræbelser.

Ved Slutningen af Aaret andrager Nationalbankens Guldbeholdning 117.250.000 Kr. efter den Pris paa Guldet, som Møntloven foreskriver (i Virkeligheden er det et Beløb paa ca. 280 Mill. Kr. efter Kronens nuværende Guldværdi).

Fra og med den 10. Oktober forhøjedes Danmarks Nationalbanks Diskonto med 1 pCt. til 5½ pCt. Danmarks fortsatte hermed sin Diskontopolitik, som begyndte med en Diskontoforhøjelse paa 1 pCt. den 19. September.

[1]) I Løbet af November Maaned blev der alligevel solgt Guld for ca. 53.000 Kr. til Forarbejdning til visse Fags (Guldsmede, Tandteknikere o. l.) hidtidige Forbrug.

Det er en Kendsgerning, at Diskontoforhøjelsen den 19. September ikke var i Stand til paa afgørende Maade at paavirke Valutasituationen, og man kan i Dag sige, at det heller ikke lykkedes med Diskontoforhøjelsen den 10. Oktober. Under Valutareguleringen er de rent restriktionsmæssige Foranstaltninger af større praktisk Betydning for den valutamæssige Udvikling end for Diskontopolitikken. Mens Diskontoforhøjelsen har Tendens til at ramme over det hele, kan man smidig tilpasse Valutarestriktionerne efter Beskæftigelsessituationen. Endvidere vil Forbrugsbegrænsningen ved Skatter paa de store Indtægter og Krigsfortjenester og en maalbevidst Rationering og Prispolitik være de rigtige Midler til yderligere at nedsætte Valutaforbruget. I denne Forbindelse skal vi igen pege paa, at Diskontoforhøjelsens normale Virkning er Kursfald paa Obligationsmarkedet, hvilket rammer Byggeriet. Obligationskursernes Udvikling i Aarets sidste Kvartal var en af de økonomiske Begivenheder, som maner til ikke at føre en for kraftig Diskontopolitik.

Endvidere vil Diskontoforhøjelsen nedsætte Investeringerne og paavirke Produktionsudviklingen og Beskæftigelsen stærkt. En saadan Udvikling vil igen ramme Byggeriet, som under Blokaden endnu mere end før er Nøgleindustrien, fordi Metalindustrien ikke mere kan regne med store Eksportordrer.

Diskontopolitikkens direkte Indflydelse paa Erhvervslivets Funktioner er i Dag ikke mere saa stærk som i tidligere Tider, da Erhvervslivet tidligere i højere Grad fulgte den offentlige Rentefods Svingninger. Dette gælder særligt for Blokadesituationen, som kræver hurtige Reaktioner med Hensyn til Valutasituationen — Reaktioner, som ikke hurtigt nok kan udgaa fra Diskontopolitikken. Men Diskontopolitikkens indirekte Virkninger paa Investeringerne og særlig paa Byggeriet, vil være i Modstrid med de almindelige økonomiske Principper, som bestemmer Blokadeøkonomien, nemlig Opretholdelse af Beskæftigelse og Produktion. En Politik, som medfører Indsnævring af det private Initiativ og Nedgang i de private Investeringer, vil staa i aaben Modsætning til de omtalte Principper, fordi det ikke er økonomisk først at formindske Produktion og Beskæftigelse og derpaa udvide Beskæftigelsen ved offentlige Midler.

I Løbet af November forlængedes Valutaloven. Selve Loven er blevet til et uundværligt Instrument for dansk Krigsøkonomi, og som saadan ogsaa anerkendt af en stor Del af Lovens tidligere Modstandere.

Prisniveauet.

Ogsaa Oktober Kvartal var præget af betydelige Prisforhøjelser, som for en stor Del var en Følge af Fragtprisernes Stigning.

Fragtpristallet steg betydeligt i Oktober Kvartal. Fragtratetallet var (1935 = 100) September 295, Oktober 367, November 375 og December 405 (December 1938: 127). Fragtratetallet, som ogsaa omfatter Krigssøassurancen, er efterhaanden steget saa meget, at Fragtproblemet nu er hele Prisudviklingens Midtpunkt. Prisudviklingen for de store Massevarer som Kul og Koks, Foderstoffer, Gødningsstoffer o. l. kan kun paavirkes afgørende af Fragterne. En væsentlig Del i Fragternes Stigning skyldes Søfartsrisikoen, og det burde overvejes, om det er rimeligt, at det ogsaa i Fremtiden skal være Forbrugerne, som alene skal bære Risikoen. Statens Overtagelse af denne Risiko vilde give Mulighed for at fordele Byrderne paa en mere rimelig Maade.

Hele Udviklingen paavirkede *Engrospristallet.* Engrospristallet (1935 = 100) var September 127, Oktober 132, November 138 og December 143. Engrospristallets Stigning skyldes i Oktober Kvartal først og fremmest *Importvarernes Pristal,* som i September androg 140, Oktober 150, November 156 og December 164, medens *Eksportvarernes Pristal* kun steg fra 116 i September til 126 i December. *Raavare- og Halvfabrikaternes Pristal,* der næsten er identisk med Importvarernes Pristal, steg fra 148 i September til 174 i December. *Foderstoffernes Pristal,* som fra August til September sprang fra 107 til 157, naaede i Oktober Rekordtallet 173, og var i November og December henholdsvis 166 og 167.

Prisudviklingen var i Oktober Kvartal ogsaa meget ugunstig for Danmark, idet Importpristallet fra September steg med ca. 17 pCt., medens Eksportpristallet kun steg med smaa 9 pCt. Denne Udvikling medførte, at den danske Eksport ikke mere er i Stand til at hjemkøbe de Importvarer, som er nødvendige for at opretholde Produktion og Beskæftigelse i det tidligere Omfang. Da vore Muligheder for at

udvikle vor Eksport og for at forøge de Beløb, Eksporterhvervene kan hjemføre er begrænsede, er vi nødt til at tage fat i den anden Ende, maa paavirke Importen; dette kan ske paa forskellige Maader, ved Regulering af Fragterne, inkl. Søforsikringen, og ved Nedsættelse af vor Import. Sandsynligvis maa begge Veje kombineres paa en Maade, som sætter os i Stand til at opretholde Produktion og Beskæftigelse i det nødvendige Omfang.

Beskæftigelse, Lønniveau og Arbejdsløshed.

Danmarks beskæftigelsesmæssige Udvikling i Oktober Kvartal var præget af Nedgang, som gik betydelig ud over det sæsonmæssige, selv om Tallene for Udgangen af Oktober og November Maaned laa under Niveauet i 1938.

Fra September til December steg Arbejdsløshedstallet fra 12,5 indtil 32,3 pCt., medens Arbejdsløshedstallet i de samme Maaneder i 1938 kun steg fra 16 8 til 31,6 pCt. Det drejer sig altsaa om en Forværrelse i Beskæftigelsessituationen, som er betydelig mere end sæsonmæssig. Der er ingen Tvivl om, at denne Udvikling er blevet stærkt paavirket af de økonomiske Forhold under Blokaden.

Det sidste Kvartals og de første Krigsmaaneders typiske beskæftigelsesmæssige Symptom er Arbejdsmændenes stigende Arbejdsløshedsprocent. Denne Kendsgerning viser klart Blokadeøkonomiens beskæftigelsesmæssige Problem. Arbejdsmændene rammes praktisk talt af enhver økonomisk Nedgang, lige meget om denne Nedgang gaar ud fra en nedadgaaende Landbrugsproduktion, fra stagneret Byggeri eller fra Eksportindustriernes Nedgang. Denne Kendsgerning forklarer delvis, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedsprocent stadig bliver større end andre Gruppers Arbejdsløshedsprocent. Alt tyder paa, at det bliver Blokadeøkonomiens store beskæftigelsesmæssige Problem, om man finder Anvendelsesmuligheder for det store Udbud af ufaglært Arbejdskraft, som ikke kan finde Beskæftigelse inden for Erhvervslivets snævre Rammer.

En Forøgelse af *Byggeriet* vil naturligvis forbedre meget, men alligevel ikke definitivt paavirke Arbejdsmændenes Beskæftigelsessituation, fordi Arbejdsmændenes Arbejdsløshed, som allerede omtalt, ikke alene er en Følge af Byggeriets Stagnation, men f. Eks. ogsaa af Eksportindustriens Nedgang. Derfor skal der andre Foranstaltninger til for at bekæmpe Arbejdsmændenes store Beskæftigelseskrise, som i Dag er større og mere aktuel end nogensinde før. Offentlige Arbejder har en stor Betydning i denne Sammenhæng.

Kun storstilede Arbejder vil være i Stand til at afhjælpe Blokadetidens store beskæftigelsesmæssige Vanskeligheder. Idet disse offentlige Arbejder skal tage Sigte paa en Udvidelse af de danske Selvforsyningsmuligheder, vil de paa to forskellige Maader have beskæftigelsesmæssig Betydning: 1) ved direkte Indsats af (for Størstedelen ufaglært) Arbejdskraft, 2) ved Muliggørelse af varig Beskæftigelse, fordi de forøgede Selvforsyninger vil udvide og sikre det danske Erhvervsliv. Samtidig vil de frigjorte Valutabeløb kunne anvendes til andre Formaal, som igen vil tjene Beskæftigelsen.

Lønpolitisk set medførte Oktober Kvartal en vigtig Begivenhed: Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund blev enige om en Forlængelse af Arbejdsoverenskomsterne paa Grundlag af Pristallet. Denne Overenskomst betød, at Arbejderne vil faa Kompensation for Prisstigningen. Alene inden for den tilbageværende Periode af de nuværende Overenskomsters Gyldighedstid (indtil Marts 1940) betyder Overenskomsten, at et Lønbeløb paa mindst 10 Mill. Kr. tilføres Arbejderne i Form af Reguleringstillægget.

Byggeriet.

Byggeriet viste i Oktober Kvartal en stærk Nedgang, som var mere end sæsonmæssig præget. Da Byggeriet er forholdsvis lidt valutakrævende, men har stor beskæftigelsesmæssig Betydning, maa der gøres en stor Indsats for at forøge Byggeriet. I Aarets sidste Uger koncentreredes den offentlige Diskussion mere og mere om den nye Byggelov, og der kan ikke være Tvivl om, at en lovmæssig Ordning, som omtrent svarer til Principperne i de lovmæssige Foranstaltninger af 1938, kan redde Situationen paa Byggemarkedet. Fra den sidste Krig kender vi Vanskelighederne for Byggeriet, som er knyttet til Blokadeøkonomien. Det private Byggeri gav — delvis paavirket af Obligationskursernes Nedgang — straks op under den forrige Krig.

Det vilde ikke være den rigtige Vej at støtte det private Byggeri, som i Perioden efter forrige Krig tog meget store Gevinster hjem, men Staten og Kommunen skal selv optræde som Bygherrer og støtte det sociale Boligbyggeri. Hele Situationen tyder paa, at kun en ny Byggelov, som svarer til de udmærkede Lovforanstaltninger af 13. April 1938, vil kunne oplive Byggevirksomheden under denne Krig; men Forudsætningen for en saadan Fremgang er, at man priskontrollerer Byggematerialerne. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har i sin Beskæftigelsesbetænkning peget paa, at en stor Del af det offentliges Støtte til Byggeriet gaar i Lommen paa de Forretningsfolk, der har Monopol paa Byggematerialerne. De omtalte Forhold er naturligvis særlig farlige under en Krigssituation og kræver et hurtigt Indgreb fra det Offentliges og fra Priskontrolraadets Side.

Industri.

Oktober Kvartals industrielle Beskæftigelse var stadig god, selv om forskellige Industrier, f. Eks. Jern- og Metalindustrien, ikke kunde opretholde de første Kvartalers Rekordbeskæftigelse. Beklædningsindustrien viste en god Fremgang, ikke alene i Forhold til Juli Kvartal, men ogsaa i Forhold til 1938. Ogsaa Tekstilindustrien arbejdede godt.

Det danske Produktionsindeks (1935 = 100), som i September androg 117, var i Oktober og November 116 og i December 115 (December 1938: 109).

Konsumvarernes Produktionsindeks var i September 113, i Oktober 111 og i November og December 112. Produktionsmidlernes Produktionsindeks var næsten stabil. Fra September til November var den 123 og i December 121. Misforholdet mellem Produktionsindekset for Konsumvarer og Produktionsmidler fortsatte i Oktober Kvartal. Vi har allerede i tidligere økonomiske Oversigter peget paa, at dette kunde tyde paa, at Købeevnen ikke har holdt Trit med Produktionsudviklingen, eller ogsaa at Færdigvareimporten stadigvæk paavirker den enkelte Konsumvareindustris Beskæftigelse. Idet vi peger paa denne Kendsgerning, skal vi igen fremhæve, hvor vigtig Lønregulering efter Pristallet er for Produktion og Beskæftigelse inden for Konsumindustrien.

Landbruget.

For Landbruget var Oktober Kvartal et forholdsvist normalt Kvartal. Med Undtagelse af den første Oktober-Uge, som bragte den midlertidige Standsning af Landbrugsproduktionen, kunde Produktionen væsentlig opretholdes i det normale Omfang.

Landbrugets Produktionsomkostninger er jo meget forøgede som Følge af Krigen, og Blokadeproblemet er særlig vanskeligt for Landbruget. Man har allerede flere Gange henvist til Misforholdet mellem Import- og Eksportpriserne, og det er særlig *Fodermidlernes* Pristal, som er stærkt paavirket af Prisforhøjelsen. *Foderstofpristallet* er steget fra 107 i August til 173 i Oktober og faldt til 167 i December. I Virkeligheden har Fodermidlernes Prisforhøjelse, der medførte den betydelige Stigning i Landbrugets Produktionsomkostninger, paavirket Landbrugsproduktionen stærkere end Nedgangen i Sterlingkursen, der har formindsket Landbrugets Eksportindtægt.

Landbrugets Importudgifter var allerede i Løbet af Krigens første Maaned forøget med ca. 80 Mill. Kr., hvis der importeredes samme Mængde som i 1938. Ved Slutningen af Aaret er dette Tal over 100 Mill. Kr.

Vi har andetsteds omtalt Regeringens Foranstaltninger til Udligning af Misforholdet mellem Landbrugets Eksportpriser og Produktionsomkostninger, og vi kan her henvise til denne Omtale. Disse Foranstaltninger var paakrævet for at opretholde Landbrugsproduktionen, og her skal gøres opmærksom paa Landbrugsministerens Forelæggelsestale i Folketinget den 7. November 1939, hvor Ministeren pegede paa, at et Erhverv, som i Forvejen arbejder med en ringe Fortjeneste, ikke ret længe kan opretholde en Produktion under en saa uheldig Prisforskydning.

Landbrugets vanskelige Produktions- og Eksportsituation, Umuligheden af at kompensere de stigende Fodermiddelpriser ved en tilsvarende Forøgelse af Eksportindtægter (dette forhindres gennem det engelske Maksimalprissystem) medfører, at Produktionens Opretholdelse under de nuværende Forhold kun kan gennemføres ved Støtte fra Staten. Man maa haabe paa, at de forøgede Selvforsyningsbestræbelser ogsaa vil sætte Landbruget i Stand til i højere Grad at blive uafhængig af Importen.

Udenrigshandel.

Den danske Udenrigshandel var i Oktober Kvartal 1939 værdimæssigt set større end i 1938. I Oktober Maaned androg Eksporten 118,5 Mill. Kr. (1938: 132,0). I November Maaned steg Eksporten til 136,0 Mill. Kr. (Nov. 1938: 123,4) og December Maaned bragte Aarets næststørste Eksporttal 138,2 Mill. Kr. (Dec. 1938: 132,0).

Importtallene steg betydelig mere end Eksporttallene. Oktober Maaned viste en Import paa 143,8 Mill. Kr. (1938: 152,4 Mill. Kr.), November Maaned 177,2 Mill. Kr. (1938: 150,5 Mill. Kr.) og December Maaned 168,1 Mill. Kr. (1938: 125,6 Mill. Kr.).

Oktober Kvartal var præget af en betydelig Merindførsel.

Oktober Maaned havde en Merindførsel paa 25,3 Mill. Kr. (1938: 21,5), November 40,7 Mill. Kr. (1938: 26,8) og December 29,8 Mill. Kr. (1938: ÷ 6,9 Mill. Kr.).

Hele Oktober Kvartal havde en Merindførsel paa 95,8 Mill. Kr. imod en Merimport paa kun 41,9 Mill. Kr. i Oktober Kvartal 1938. Stigningen i Importen falder paa Brændselsstofferne Benzin og Brændselsolie, Gødningsstoffer, Te, Kakao, Papirmasse, Spindestoffer o. desl.

— — —

Oktober Kvartal 1939 var det første Krigskvartal. Prisudviklingen og Arbejdsløshedens Udvikling viste de store Farer, der truer dansk Erhvervsliv. Vi har allerede i vor Oversigt over Juli Kvartal fremhævet, at Fremtiden er uoverskuelig, og at man maa være forberedt paa Situationer, som kræver stor Tilpasningsevne og Kraft til at skelne det væsentlige fra det uvæsentlige.

Efter det første Krigskvartals Afslutning ligger følgende fast: Vi maa udvikle Erhvervslivet paa en Maade, som gør det mindre følsomt over for de uundgaaelige Nedskæringer af Importen. Vi kan ikke fastsætte Priserne for Importvarerne, og vi har kun i et begrænset Omfang Magt over Prisudviklingen paa Hjemmemarkedet.

Her maa vi sætte ind med en effektiv *Priskontrol,* coordineret med den mest effektive Kontrol med Produktion og Forbrug. Dette er den eneste Mulighed for en virksom Bekæmpelse af de inflatoriske Tendenser, som er knyttet til Prisstigningen. Forbrugsbegrænsende Foranstaltninger overfor Luksusforbruget og overfor de Befolkningskredse, som stadig er i Stand til at opretholde et forholdsvist stort Forbrug, maa supplere Prisreguleringen. De næste to Kvartaler vil vise, om det lykkes at holde Priserne i Tømme. Det er sandsynligt, at dette kun er muligt, hvis man ogsaa tager fat paa de Forhold, som stærkest paavirker Importvarernes Prisudvikling: Nemlig Fragtprisernes stadig fortsatte Opgang. Hvis dette er rigtigt, saa maa man med Beslutsomhed træffe de tiltrængte Forholdsregler.

Vi behøver ikke i denne Sammenhæng paany at pege paa Byggeriets og de offentlige Arbejders Betydning. Hvis vi skal løse Beskæftigelsesproblemet i Blokadetiden, saa kan det kun ske ved Kombinering af disse to vigtige Funktioner i Erhvervslivet. Det træffer sig nu saa heldigt, at det netop vil være de offentlige Arbejder, som skal forøge Danmarks Selvforsyningsmuligheder med Raastoffer. (Grundforbedringsarbejder, Landvinding). Særlig gunstig er, at disse Arbejder straks vil nedsætte Arbejdsmændenes høje Arbejdsløshedsprocent i Provinsen.

Oktober Kvartal viste Mulighed for et samfundsbevidst, økonomisk Samarbejde. *Lønreguleringen* efter Pristallet, som blev aftalt mellem Arbejdsgivernes Centralorganisation og De samvirkende Fagforbund, er en Begivenhed, som er af Betydning for hele Krigstiden. Men der er ingen Tvivl om, at selv en saadan Ordning ikke vil være i Stand til at modstaa Inflationens alt nedbrydende Bølger. Aftalen mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Centralorganisation viser, at der er Mulighed for at opbygge en ansvarsbevidst økonomisk Politik, som ogsaa maa omfatte Erhvervslivets andre Omraader.

En beslutsom økonomisk Politik bygget over de omtalte økonomiske Principper er det vigtigste Krav, Tiden stiller.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand A. Husum, Asminderød.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at et af Forbundets Medlemmer var under-

betalt af Vognmand A. Husum, Asminderød, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 18. Januar.

Sagen drøftedes, og man enedes om, at Vognmand A. Husum til fuld Afgørelse af alle Klager vedrørende Chaufføren betaler et Beløb af Kr. 150,00 til Dansk Arbejdsmandsforbund senest den 6. Februar d. A.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik, Kalundborg.

Foranlediget af en Uenighed om Lønforholdene under Arbejdet med nogle nye Sækkeholdere var paa ovennævnte Fabrik udbrudt en Arbejdsstandsning, omfattende 35 Mand.

Arbejdet er genoptaget, og Sagen er henvist til Behandling efter Regler for Behandling af faglig Strid.

Bogbinderforbundet i Danmark og A/S C. Schous Fabriker.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Januar behandledes følgende Sag:

Dansk Arbejdsgiverforening havde paa sit Medlem, Københavns Papæskefabrikantforenings Vegne klaget over, at Medlemmer af Bogbinderforbundet i Danmark ikke vilde arbejde paa 2. Hold ved 2-Holdsdrift, med mindre der ydes et Tillæg paa 30 pCt.

Under Henvisning til, at Æskearbejdernes Overenskomst indeholdt Bestemmelse om 15 pCt., hævdede Arbejdsgiverforeningen, at der fra Forbundets Side var begaaet en Ulovlighed.

De samvirkende Fagforbund maatte støtte Bogbinderforbundet i den Opfattelse, at 15 pCt.-Bestemmelsen kun gælder for de Arbejdere, der er omfattet af Overenskomsten for Æskearbejdere, medens de øvrige under Bogbinderi- og Papirvareindustrien hørende Arbejdere falder ind under Overenskomsten, hvori intet indeholdes om Tillæg for Arbejde paa Hold, hvorfor disse Overenskomsters Bestemmelse om Betaling for Overarbejde maa hævdes paa disse Omraader.

Arbejdsgiverforeningen protesterede ligeledes imod, at Bogbinderforbundet havde nægtet at deltage i et Mæglingsmøde med Papæskefabrikantforeningen om ovennævnte Spørgsmaal, men som Følge af Bogbinderforbundets Opfattelse af hele Spørgsmaalet maatte man hævde, at der ikke bestod nogen Uoverensstemmelse vedrørende de Arbejdere, for hvilke Firmaet er Medlem af Papæskefabrikantforeningen, hvorfor Forbundet maatte forlange at forhandle direkte med Firmaet for de *øvrige* Arbejdere, for hvilke Firmaet hverken er Medlem af Arbejdsgiverforeningen eller har Overenskomst.

Enighed opnaaedes ikke. Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Handskemagerforbundet i Danmark og Firmaet Nordisk Skindbeklædning.

Ved en Del Møder og Konferencer mellem ovennævnte Parter har der været behandlet et Spørgsmaal vedrørende en Lærlings Tilgodehavende. Sagen er resulteret i, at Firmaet har udbetalt Lærlingen sit Tilgodehavende, Kr. 48,00.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og A/S C. M. Cohr's Sølvvarefabriker, Fredericia.

Den 15. Januar behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Uoverensstemmelse paa ovennævnte Fabrik. Mødet sluttede med følgende Vedtagelse:

A/S Carl M. Cohr's Sølvvarefabriker erklærer, at den af Virksomheden indrykkede Annonce om Antagelse af kvindelig Arbejdskraft ikke maa forstaas som fremkommet i Anledning af det af Arbejderne i Pressehallerne rejste Lønkrav, og erklærer, at Arbejderne ikke skal opfatte det skete som en Trusel.

Murerforbundet i Danmark og Murermestrene E. Larsen, Jyllinge, og Bødker, Ringsted.

En Arbejdsstrid ved Tofte Mejeri, Hørsholm, enedes man paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 18. Januar om at slutte paa følgende Vilkaar:

Blokaden over for Murermester Larsens Arbejdspladser hæves straks, og der betales de paagældende Svende til Regnskabets fulde Opgørelse og til Sagens endelige Afslutning Kr. 400,00. Dette Beløb er betalt kontant.

Snedkerforbundet i Danmark og Snedkermester J. V. Hansen, Roskilde.

Ved et Fællesmøde den 17. Januar behandledes en Uoverensstemmelse om det økonomiske Mellemværende mellem Snedkermester J. V. Hansen, Roskilde, og Snedkersvend Ole Petersen, Hvidovre.

Man enedes om, at Centralforeningens og Forbundets Formænd foretager en Undersøgelse af Sagen. Saa længe Undersøgelsen staar paa, maa der intet retsligt Skridt foretages fra nogen af Siderne; men for saa vidt Undersøgelsen ikke fører til noget Resultat, forbeholder hver af Parterne sig deres Stilling.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Marts 1940 — 36. Aargang . Nummer 5

Hjælpen til de arbejdsløse

De to yderliggaaende »Partier« herhjemme, eller rettere sagt de sørgelige Rester, der er blevet tilbage af det kommunistiske og nazistiske Parti efter Enhedsfronten mellem Stalin og Hitler, der berøvede dem deres egentlige Agitationsbasis, søger med Fortvivlelsens Mod at skabe sig ny Eksistensberettigelse ved at udnytte de af Krigen fremkaldte unormale Forhold, og navnlig den store Arbejdsløshed, til Fremme af partipolitiske Formaal. Det er betegnende for Nazi-Kommunisterne, at deres tidligere Fjendskab er afløst af et intimt Samarbejde med Hensyn til Fremsættelse af ubeherskede Angreb paa og forløjede Beskyldninger mod Regeringen, Socialdemokratiet og Fagbevægelsen.

Nazi-Kommunisterne søger som sagt navnlig at slaa Mønt af den store Arbejdsløshed og spille Rollen som Beskytter af de arbejdsløses Interesser. Med Henblik paa de Forhandlinger, der for Tiden foregaar mellem Socialministeren og Arbejderbevægelsens 32-Mands-Udvalg og som allerede har ført til Vedtagelse af Loven om Brændselshjælp til de arbejdsløse og formentlig snart vil give yderligere Resultater, har man fra den Side arrangeret to Arbejdsløshedsdemonstrationer, der er blevet slaaet stort op i det kommunistiske »Arbejderbladet« og det nazistiske »Fædrelandet« i den kun alt for tydelige Hensigt, senere at ville tillægge sig Æren af Regeringens og Arbejderbevægelsens fælles Bestræbelser for at lette de arbejdsløses strenge Kaar. I Virkeligheden er disse Folks politiske Indflydelse lig Nul og deres Tilhængerskare saa forsvindende ringe, at de er ganske ude af Stand til at paavirke Forhandlingernes Gang. De er kun Parasitter paa vor sunde demokratiske Folkebevægelse, der tolererer disse Diktaturets Tilhængere, men kan ikke af egen Kraft gennemføre noget som helst.

Der vil senere være Lejlighed til at komme nærmere ind paa 32-Mands-Udvalgets Arbejde og de Resultater, der herved er opnaaet for de arbejdsløse, og vi skal derfor i Dag kun omtale det nu paa Rigsdagen gennemførte Lovforslag om Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede, som Socialministeren den 21. Februar fremsatte i Folketinget under Henvisning til, at det under den foreliggende ekstraordinære Situation maa anses for paakrævet at tilvejebringe Hjemmel for Arbejdsløshedskasserne til at yde en særlig Brændselshjælp.

Forud for Fremsættelsen var der som nævnt ført Forhandlinger mellem Ministeriet og det af Arbejderorganisationernes 32-Mands-Udvalg valgte Arbejdsudvalg, og under disse Forhandlinger, der var bragt i Stand efter Arbejdsudvalgets Ønske, drøftede man de Muligheder, der maatte være for at etablere en Ekstrahjælp i Anledning af den langvarige og haarde Vinter med de stadig stigende Brændselspriser.

Det af Ministeriet fremsatte Forslag om Brændselshjælp forudsætter, at Udgifterne til Hjælpen skal afholdes af Kasserne selv, hvilket dog ikke er ensbetydende med, at det er Arbejderne selv, der maa betale hele Hjælpen, idet der som bekendt for hver 100 Øres Kontingentydelse til Arbejdsløshedskassen gives offentligt Tilskud fra 110 Øre og nedefter, alt i Forhold til Fagets Aarsfortjeneste og Ledighed.

32-Mands-Udvalget, der havde Lejlighed til at drøfte Forslaget forinden dets Fremsættelse,

gav enstemmig Tilslutning til dets Gennemførelse; omend man var betænkelig ved de dermed forbundne Udgifter — herunder at flere Fag vil se sig nødsaget til at indbetale Ekstrabidrag til Kasserne —, erkendtes det, at Forslaget gav en Mulighed for at yde de arbejdsløse en haardt tiltrængt Hjælp, som ikke maatte lades ubenyttet.

Overfor 32-Mands-Udvalget blev der i Korthed gjort Rede for de Spørgsmaal vedrørende Understøttelsessatsernes Regulering fra 1. April, som Arbejdsudvalget havde forhandlet med Ministeriet om. Det maatte anses for givet, at en Regulering af Understøttelsessatserne, der tilsvares Kasserernes Ønsker, nødvendiggør en Ændring af Arbejdsløshedsloven, og med Henblik herpaa afholdtes nyt Møde i Udvalget den 26. Februar.

Loven om Brændselshjælp, der færdigbehandledes af Rigsdagen den 23. Februar, har følgende Ordlyd:

FOSLAG TIL LOV
om
Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede.

§ 1.

Stk. 1. For saa vidt en anerkendt Arbejdsløshedskasse træffer Bestemmelse derom, ydes der til saadanne Medlemmer, der i Tidsrummet 1. December 1939—31. Marts 1940, begge Dage inklusive, har været afkontrolleret som ledige for mindst 50 Dage, af Kassen en Brændselshjælp paa 24 Kr. for Forsørgere og 16 Kr. for Ikke-Forsørgere. Kassen har Adgang til at yde Hjælpen helt eller delvis in natura.

Stk. 2. Til afkontrollerede Dage efter denne Paragrafs Stk. 1 kan ikke henregnes saadanne Dage, paa hvilke vedkommende som Følge af Bestemmelserne i §§ 11 og 17 i Lov af 14. April 1937 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. med senere Ændringer vilde være afskaaret fra at oppebære Understøttelse fra Kassen.

Stk. 3. Naar samlevende Ægtefæller begge opfylder Betingelserne for at oppebære Hjælpen, kan denne kun ydes til en af dem. Opfylder de Betingelserne samtidig, ydes Hjælpen til den af Ægtefællerne, der yder det væsentligste Bidrag til Familiens Underhold.

Stk. 4. Klager over, at der er nægtet en arbejdsløshedsforsikret Hjælp i Henhold til denne Lov, forelægges Arbejdsnævnet, hvis Afgørelse er endelig.

§ 2.

Denne Lov, som ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks.

Priser og Lønninger

i England.

Spørgsmaalet om Priser og Lønninger er ogsaa højst aktuelt i England og er bl. a. blevet rejst af Finansminister John Simon i en Tale, han holdt i det af Arbejdsgiver- og Arbejderrepræsentanter bestaaende Nationalraad, der er oprettet paa Regeringens Initiativ. Som vi meddelte i forrige Nummer af Bladet, understregede Finansministeren i sin Tale, at man under Krigen saa vidt mulig bør søge at klare sig uden Lønforhøjelse, og at man ikke bør tro, at, naar der som Følge af Verdenssituationen indtræder Prisstigninger, alle Indtægter saa automatisk maa stige i samme Forhold. Han advarede i denne Forbindelse ogsaa mod den »Skrue uden Ende«, der havde præget Udviklingen under den sidste Krig, hvor Lønningerne forgæves havde søgt at holde Skridt med Stigningen i Levnedsmiddelpriserne, en Udvikling, der havde været til Skade for Landets Interesser. Finansministerens Tale er blevet livligt kommenteret i hele den engelske Presse og er ogsaa benyttet til Angreb paa Fagforeningernes Lønpolitik. I den Anledning skriver den engelske Landsorganisations Ugeskrift »Industrial News« bl. a. følgende om hele dette Problem:

»Da Finansministeren holdt sin Tale i Nationalraadet, havde han ikke forinden anmodet den engelske Landsorganisations Ledelse om Tilslutning til Tanken om, at der ikke skal finde Lønforhøjelser Sted under Krigen. Ved Raadsmødet har Landsorganisationens Repræsentanter allerede henvist til, at Fagforeningerne ikke var ansvarlige for denne Udvikling, ligesom de ogsaa benægtede Paastanden om, at alle i den nuværende Stund bringer de samme Ofre. Dertil kommer, at de tilsluttede Forbund er autonome og at Landsorganisationens Ledelse saaledes slet ikke har Beføjelse til at gribe ind i deres Lønforhandlinger med modstaaende Arbejdsgiverorganisationer. Ethvert Forsøg i den Retning vilde være uønsket og formaalsløst. Fagbevægelsen ønsker ikke en Gentagelse af den Prisinflation, der kunde konstateres under den sidste Krig, og af den Grund er Landsorganisa-

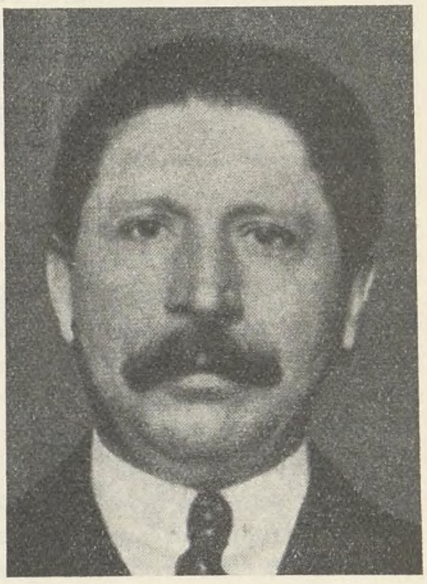
tionen straks efter Krigens Udbrud gaaet ind for en Udvidelse af Rationeringssystemet og en skarp Kontrol med Priser og Udbytte. Skattepolitiken har endnu ikke udnyttet alle foreliggende Muligheder, og der paahviler endnu ikke alle Kredse af Befolkningen de samme Byrder. Paa den anden Side skal det dog ikke benægtes, at Spørgsmaalet om Krigens Finansiering med Landets egne Midler er overordentlig vanskeligt og kræver grundig Overvejelse. Landsorganisationens Ledelse undersøger for Tiden hele dette Problem og vil senere give de tilsluttede Forbund Meddelelse om Resultatet af sine Undersøgelser.«

I denne Forbindelse har Landsorganisationens Ledelse ogsaa taget Stilling til Spørgsmaalet om »frivillig Opsparing«, som gennem den saakaldte »Keynes-Plan« er kastet ind i Debatten om Priser og Lønninger. I denne Plan stilles bl. a. det Spørgsmaal, hvad der kan gøres for at forhindre, at de allerede gennemførte og de formentlig endnu kommende Lønforhøjelser ikke fremkalder yderligere Prisstigninger gennem et udvidet Forbrug. Forinden Ledelsen tager endelig Stilling til dette Spørgsmaal ønsker den dog visse Garantier saavel af Arbejdsgiverne som af Regeringen. »Arbejdsgiverne maa erklære sig indforstaaet med, at de, saafremt Fagforeningerne starter en Kampagne for frivillig Opsparing og Arbejderne som Følge heraf køber Statsobligationer, Krigslaan og lign., ikke ved kommende Lønforhandlinger benytter denne Kendsgerning som Paaskud til at modsætte sig Lønforhøjelser. Regeringen maa paa sin Side forpligte sig til, at Arbejdere, der under Krigen opsparer et Beløb paa f. Eks. 500 £, ikke i en eventuel langvarig Arbejdsløshedsperiode efter Krigen straffes for deres Sparsommelighed paa den Maade, at Ydelse af Arbejdsløshedsunderstøttelse gøres afhængig af vedkommende Arbejders Trang«.

Som det fremgaar af denne korte Redegørelse, staar Spørgsmaalet om Priser og Lønninger paa Dagsordenen ikke blot i Danmark, men ogsaa i England og forøvrigt i alle andre demokratiske Lande, hvor Fagbevægelsen har Indflydelse paa Fastsættelsen af Løn- og Arbejdsforholdene og hvor Lønniveau og Levestandard ikke kun er et Anliggende, der, som f. Eks. i Diktaturstaterne, vilkaarligt fastsættes af det herskende Styre uden om Arbejderne og deres Organisationer.

En Forkæmper

for den internationale Fagbevægelse.



C. Mertens

Den belgiske Landsorganisations Generalsekretær, *C. Mertens,* er fyldt 60 Aar og har dermed naaet den Aldersgrænse, de belgiske Fagforeninger har fastsat for deres Tillidsmænd. Han har som Følge deraf fra 1. Februar d. A. nedlagt sine mange Tillidshverv saavel inden for den belgiske som i den internationale Arbejderbevægelse og trukket sig tilbage til Privatlivets Fred.

Mertens har gennem mange Aar øvet en betydelig Indsats i sit Lands Arbejderbevægelse. I en lang Aarrække har han som den belgiske Landsorganisations Førstemand ledet det faglige Arbejde og repræsenteret det belgiske Arbejderparti i Rigsdagens Førstekammer, Senatet. Desuden har han beklædt en Række Tillidshverv inden for forskellige Organisationer og Institutioner i Belgien.

Uden for sit eget Land er Mertens navnlig kendt som en utrættelig Forkæmper for den internationale Fagbevægelse. Lige siden den faglige Internationales Genrejsning i 1919 har han været Medlem af Internationalens Bestyrelse og her udført et Arbejde, der har sat sig dybe Spor i Internationalens Virksomhed. Mertens har paa afgørende Maade præget Internationalens Beslutninger i alle betydningsfulde Spørgsmaal, og

han har i Aarenes Løb været Internationalens Repræsentant paa de fleste tilsluttede Landsorganisationers Kongresser, saaledes ogsaa i vort Land.

Selv om Mertens Interesser spændte vidt, var det dog den sociale Lovgivning, der laa ham mest paa Sinde, og han var en særlig ivrig Tilhænger af den internationale Sociallovgivning. Han har deltaget i alle internationale Arbejdskonferencer siden den internationale Arbejdsorganisations Oprettelse i 1919. I 20 Aar har han været Formand for Arbejdergruppen i Genève og Medlem af Arbejdsbureauets Forvaltningsraad. Han har Aar for Aar været med til at tilrettelægge Arbejdet paa Konferencerne i Genève og draget Omsorg for en effektiv Varetagelse af Arbejdernes Interesser ved Udarbejdelsen af de internationale Konventioner. Han har været Arbejdergruppens Ordfører ved Behandlingen af en Række vigtige Spørgsmaal, og ingen var som han inde i alle Enkeltheder vedrørende Arbejdsbureauets Forretningsgang og Virksomhed. Det er derfor ogsaa mere end en tom Talemaade, naar vi konstaterer, at Mertens Fratræden betyder et haardt Tab for Arbejdergruppen, der nu mister en af sine bedste Talsmænd.

Paa alle de Poster, Mertens beklædte i Kraft af Arbejdernes Tillid, er han med en Energi, Vitalitet og Styrke, som mange af de unge kunde misunde ham, gaaet ind for Arbejdernes Krav. Det var Arbejdernes Interesser, og kun dem, han herved havde for Øje. Han var Fyr og Flamme, naar det gjaldt om at forsvare Fagbevægelsens og Arbejdernes Standpunkter, og selv om hans iltre Temperament til Tider kunde spille ham et Puds og drive ham længere ud, end det maaske havde været hans Hensigt, blev hans Udtalelser altid paahørt med Interesse og Opmærksomhed, fordi de vidnede om lige saa ærlig Overbevisning som glødende Iver for den Sag, han forsvarede.

For alle dem, der kender Mertens og hans Virke, er det underligt at tænke sig, at denne store, stærke og impulsive Mand, der var alvorlig i alle saglige Spørgsmaal, men en lystig Selskabsmand i et muntert Lag, nu trækker sig tilbage for at leve Pensionistens rolige og fredelige Tilværelse. Der vil sikkert ogsaa hengaa nogen Tid, forinden Mertens, der med saa stor Glæde gik op i sit Arbejde og kan se tilbage paa en ualmindelig arbejdsrig Livsgerning, har fundet sig til Rette i de nye Forhold. Naar han nu trækker sig tilbage fra sin Gerning, der er værdsat og anerkendt af saavel Venner som Modstandere, skal der ogsaa fra dansk Fagbevægelse lyde en hjertelig Tak til Mertens for hans store og betydningsfulde Indsats, der har været til Gavn ikke blot for de belgiske Arbejdere, men tillige for hele den internationale Fagbevægelse.

Rundskue

LENIN OM FINLAND. Paa de russiske Kommunisters 8. Partikongres i 1919 fremkom Lenin i sin Beretning med følgende Udtalelse angaaende Finland: »Den Sovjetrepublik, som er opstaaet i et Land, hvis Zarisme undertrykte Finland, maa erklære sig for Principet om Nationernes Uafhængighed. Med den røde finske Regering, som bestod en kort Tid, afsluttede vi en Overenskomst, mod hvis territoriale Bestemmelser jeg ofte har hørt rent chauvinistiske Indvendinger. — »Der findes gode Fiskeripladser, og dem har I afstaaet«. Det er Indvendinger af en saadan Art, at jeg maa sige: »Skrab Kommunisten en Smule, og overfor dig staar den storrussiske Chauvinist.«

Vi kan fuldt ud tilslutte os denne Udtalelse, hvis Rigtighed er blevet yderligere bekræftet ved Sovjetunionens Overfald paa Finland. Endnu mærkeligere er imidlertid det Fænomen, at naar man skraber en *dansk* Kommunist, kommer der ligeledes en storrussisk Chauvinist til Syne. Hvorledes hænger dette egentlig sammen? Skulde der mon alligevel være noget om de rullende Rubler?

STATSTJENESTEMÆNDENES LØNFORHOLD. Den 22. Februar forhandledes der mellem Finansministeren og Repræsentanter for Statstjenestemændenes Organisationer om en Lønregulering. Om Resultatet af Forhandlingerne udsendtes følgende officielle Meddelelse:

»Ved den Forhandling, som Finansministeren har ført med Repræsentanter for Statstjenestemændenes 3 Centralorganisationer samt Danmarks Lærerforening angaaende Ydelsen af et Løntillæg udover det Reguleringstillæg, som Tjenestemandsloven hjemler Ret til (3 Portioner udover, hvad der ydes i Finansaaret 1939—40), opnaaedes der Enighed om, at der ved særlig Lov søges Hjemmel til, at det nu ydede ekstraordinære Tillæg paa 168 Kr. aarlig forlænges for de 7 første Maaneder af Finansaaret 1940—41. Altsaa med syv Tolvtedele af de nævnte 168 Kr. Ved denne Periodes Udløb staar saavel Staten som Tjeneste-

mændene frit med Hensyn til Spørgsmaalets Ordning for den resterende Del af Finansaaret.

Finansministeren tiltraadte endvidere, at der søges Bevilling til at forhøje Tillægget til Honorarer fra 5 til 10 pCt.«

DYRTIDSTILLÆG TIL GAMLE OG INVALIDER. Rigsdagens to Ting har enstemmigt vedtaget et af Socialminister Ludvig Christensen fremsat Lovforslag om et nyt midlertidigt Tillæg til Alders- og Invaliderentenydere. Forslaget betyder, at Renteudbetalingen for Marts Maaned forhøjes med 12 Kr. for enlige Rentenydere og med 18 Kr. for Ægtefæller, der begge oppebærer Rente.

STØTTE TIL BOLIGBYGGERI. I Folketinget har Indenrigsminister Dahlgaard fremsat Forslag om Ændringer i Loven af 13. April 1938 om Laan til Boligbyggeri m. m.

Ved Loven af 1938 stilledes 10 Mill. Kr. til Raadighed til Udlaan. Nu foreslaas det for 1940—41 at udlaane yderligere indtil 8 Mill. Kr., hvoraf 4½ Mill. Kr. kan anvendes i Hovedstaden og 3½ Mill. Kr. i det øvrige Land.

Endvidere foreslaas saadan Fritagelse for og Henstand med Ejendoms- og Bygningsskatter, at det kan billiggøre Lejlighederne væsentligt, og det Beløb, der er til Raadighed til Finansiering af Parcelbyggeri forhøjes med 1 Mill. Kr. Endelig foreslaas til yderligere Støtte af Boligbyggeriet forskellige Dispensationer med Hensyn til Lejlighedernes Antal og Adgangen til Optagelse af midlertidige Laan.

I Betragtning af den boligmæssige og beskæftigelsesmæssige Betydning, det har at holde Byggeriet i Gang, anbefalede Ministeren Lovforslaget til Rigsdagens størst mulige Velvilje.

ARBEJDSLØSHEDSFORSIKRING UNDER OPHOLD I FINLAND. Udvalget vedrørende danske Arbejderes Ophold i Finland som Civilarbejdere har beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Medlemsrettighederne for de Arbejdere, der er Medlemmer af danske Arbejdsløshedskasser. En Del Fag har Overflytningsaftaler med de finske Arbejdsløshedskasser, og i saadanne Tilfælde foregaar Overflytningen uden Vanskeligheder. Under Forhandlingerne er der nu truffet den Ordning, at Arbejdere under Opholdet i Finland bevarer deres Medlemsrettigheder som nydende Medlemmer mod at betale Kontingent, enten under Opholdet i Finland eller senest 8 Dage efter Hjemkomsten hertil.

Forhandlingerne om en Ordning af Sygekassespørgsmaalet fortsættes og vil formentlig føre til et gunstigt Resultat.

SOCIALDEMOKRATIETS MEDLEMSTAL. Socialdemokratisk Forbunds Opgørelse over Antallet af Foreninger og Medlemmer viser, at Forbundet ved Udgangen af 1939 talte 1318 Foreninger med tilsammen 206.995 kontingentbetalende Medlemmer samt desuden ca. 14.900 Medlemmer, navnlig Aldersrentenydere med mange Aars Medlemsskab, der har Frikort. Det samlede Medlemstal er saaledes 221.895. Antallet af kontingentbetalende Medlemmer er i det forløbne Aar steget med 8159 eller 4 pCt., og dermed er dette Tal for første Gang naaet op paa over 200.000.

DANSK ARBEJDSGIVERFORENINGS MEDLEMSTAL. Fra 1. Januar 1939 til 1. Januar 1940 er Arbejdsgiverforeningens Medlemstal steget fra 15,399 til 15,866. Medlemmerne fordeler sig med 12,429 paa Haandværket, 2051 paa Industrien, 1237 paa Handelen og 149 paa Landbruget.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Industriens Produktionsindeks er for Januar Maaned uforandret 115 mod 110 i Januar 1939. Tallet for de enkelte Industrigrupper viser dog større Forskydninger i Forhold til den foregaaende Maaned. For Næringsmiddelindustrien er Indekstallet steget fra 111 til 112, for Tekstilindustrien fra 109 til 115, for Læderindustrien fra 110 til 117 og for Grafisk- og teknisk-kemisk Industri fra 110 til 111, mens det for Træindustrien er gaaet ned fra 115 til 111, for Sten-, Ler- og Glasindustrien fra 94 til 84 og for Jernindustrien fra 129 til 128 og er uforandret 122 for Beklædningsindustrien (Basisaar 1935 = 100).

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Januar 1940 beregnet til 1.268.000 mod 1.373.000 i December 1939 og henholdsvis 1.193.000 og 1.279.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

HJÆLP TIL FINSKE FAGFORBUND. Indenfor en Række Fag har de skandinaviske Samarbejdskomiteer eller Kartelorganisationer vedtaget at yde deres finske Broderorganisationer finansiel Støtte under Krigssituationen. Saaledes har den *Skandinaviske Transportarbejder-Federation* paa en Konference i Stockholm den 12. Februar besluttet at bevilge de finske Transport- og Søarbejderorganisationer et Beløb af 10,000 Kr. samt opfordret de tilsluttede Forbund til samme Formaal at bevilge et Beløb svarende til mindst et Aarskontingent til Federationen. *Det skandinaviske Malerkartel* har paa et Møde i Stockholm besluttet at henstille til Forbundene i Danmark, Norge og Sverige at tilstille deres finske Kolleger et Beløb paa tilsammen 70,000 Kr. *Skandinavisk Formersekretariat* har paa et den 15.—16. Februar i Oslo afholdt Møde besluttet at yde den finske Landsorganisation en Bevilling paa 10,000 Kr., samt efter en Tid yderligere 10,000 Kr.

Desuden har *Den skandinaviske Træarbejderunions* Bestyrelse henstillet til de tilsluttede Forbund at yde tilsammen 50.000 svenske Kroner til det finske Træarbejderforbund, og det danske *Træarbejdersekretariat* har allerede bevilget 7000 Kr. som sin Andel i det fælles Beløb.

De skandinaviske *Kommunalarbejderforbunds Samarbejdskomité* har ligeledes anbefalet at yde det finske Forbund økonomisk Støtte.

De nordiske Staters Økonomi

I det sidste Kvartal i 1939 rykkede Krigen nærmere til de skandinaviske Stater. Minespærringerne i Østersøen, Mine- og Ubaadskrigen i Nordsøen og til sidst Ruslands Overfald paa Finland viste, at Skandinavien ligger indenfor Krigszonen.

Finland er for Rusland ikke alene strategisk set vigtig (Leningrads Forsvar), men ogsaa økonomisk set. Hvis Rusland er Herre over den botniske Bugt, saa vil det kunne kontrollere Østersøens østlige Del, og har samtidig sikret sig Kontrollen med Sveriges Malmeksport til Tyskland, som gaar over Østersøen. Men ogsaa den russiske Imperialismes evige Længsel — de isfrie Havne paa Atlanterhavets Kyst, ligger aaben for den russiske Armés Fangearme. En særlig økonomisk Interesse har Rusland i Petsamo-Distriktet.

Finlandsforhandlingerne med Rusland og den første Tids Begivenheder paa den russisk-finske Front viste, at Russerne særlig er interesseret i Nikkelminerne ved Petsamo. Minekoncessionen overdroges først i 1933, og regelmæssig Drift skulde efter Planerne kunne paabegyndes i Efteraaret 1940.

Disse Miner drives af Mond Nikkel Co., den engelske Gren af International Nikkelcompagny. For Rusland er disse Miner af den største Betydning. Den russiske Nikkeludvinding har i 1938 ikke udgjort over 2000 Tons eller højst $^1/_3$ af Landets Forbrug. Ved Overtagelse af Petsamo-Minerne kunde Rusland regne med at være selvforsynende med dette til Krigsindustrien saa vigtige Metal.

Sveriges økonomiske Interesser rammes meget stærkt under denne Krig. Cellulose og Tømmer er sat paa den tyske Kontrabandeliste, og mange svenske Skibe er sendt til Havets Bund. De tyske Minespærringer i Østersøen har medført, at dybtgaaende Skibe ikke mere kan passere Falsterbo, og der graves nu en Kanal gennem Falsterbonæsset, og denne gøres saa dyb, at ogsaa store Skibe kan passere.

I Slutningen af December afsluttede Sverige Handelsaftaler med Tyskland og England, hvis Betydning vil afhænge af politiske Spørgsmaal. Det oplyses, at Sveriges Standpunkt om Ret til at opretholde Handelen med begge Parter officielt er blevet anerkendt, men Handelens Gennemførelse vil i høj Grad afhænge af de Former, hvorunder Handelen udføres. De svensk-tyske Forhandlinger har drejet sig om Leverancer af Malm fra Sverige, der skal kompenseres med tyske Leveringer af Koks og Jern. Efter Avismeddelelser kan man slutte, at det tyske Krav om forøgede Leveringer af Malm og Levnedsmidler er afvist fra svensk Side, og at den svenske Eksport til Tyskland sandsynligvis er noget nedsat. Den svensk-engelske Krigshandelsaftale var særlig interessant, fordi Sverige var indforstaaet med Indførelse af Clearing ved »Specialpund« overfor England. Kursfastsættelsen sker i Sverige og foretages i Tilknytning til den officielle engelske Notering af Dollar. Naar Dollarkursen i London ikke er stabil, vil »Specialpundet«s Kurs svinge overfor Sterling.

De svenske økonomiske Forhold var ogsaa meget kompliceret i Krigens første Kvartal. Sveriges økonomiske Positioner er jo meget afhængig af Udviklingen paa Trælastmarkedet, og netop her var Forholdene ganske uoverskuelige. I November Maaned meddeltes, at Sverige, der før har været Sjælen i det internationale Trælastkartel, vil forlade Sammenslutningen fra Nytaar 1940.

Efter Tabet af Østrig, Tjekkoslovakiet og Polen og efter Jugoslaviens og Sveriges Udmeldelse er dette Kartel uden enhver praktisk Betydning.

Sveriges økonomiske Forhold er præget af de store Krav Landets Oprustning stiller.

Sveriges Handelsbalance var meget ugunstig; allerede i Aarets første tre Kvartaler har Importoverskuddet været 354 Mill., og i Aarets sidste Kvartal var Importoverskuddet yderligere forøget til 609 Mill. Kr. paa Grund af Importprisernes mægtige Stigning.[1]) For at kompensere Nedgangen i Valutareserven er Sverige begyndt at realisere Guld. Sveriges samlede Forsvarsudgifter i Budgetaaret 1939—40 kan ventes at ville naa op paa 900—950 Mill. Kr., og det er meget forstaaeligt, at det bliver vanskeligt at dække saa uhyre Udgifter.

Den nordiske Vareudveksling blev i Krigens

[1]) Sveriges Merimport i hele Aaret 1938 androg 238 Mill. Kr.

Det internationale Arbejdsbureau.

Forvaltningsraadet i Det internationale Arbejdsbureau var den 3.—5. Februar i Genève samlet til sit første Møde efter Krigsudbruddet. De to vigtigste Punkter paa Mødets Dagsorden var Budgetforslaget og Spørgsmaalet om, hvorvidt der skulde afholdes en international Arbejdskonference i 1940. Med Hensyn til Budgetspørgsmaalet konstaterede man med Tilfredshed, at det ved Forhandlingerne med Folkeforbundets Finansudvalg var lykkedes at afværge største Delen af de af Folkeforbundet henholdsvis et Antal Regeringer foreslaaede Spareforanstaltninger, der alvorligt truede Arbejdsbureauets Virksomhed. Det har ganske vist været nødvendigt at afskedige et større Antal godt indarbejdede Medarbejdere, men over 80 pCt. af Bureauets budgetterede Indtægter er nu sikrede, saaledes at Virksomheden kan fortsættes under Krigen, omend i noget begrænset Omfang.

Raadet besluttede enstemmigt at afholde en Arbejdskonference ogsaa i 1940. Man var dog enig om, at den i forrige Aar fastsatte Dagsorden for Konferencen ikke mere er tidssvarende, idet der jo under de nuværende Forhold ikke mere er Mulighed for at faa internationale Konventioner ratificeret og gennemført i de enkelte Lande. Derimod har Arbejdsbureauet paa andre Omraader vigtige Opgaver at løse. Det er Meningen, at Arbejdskonferencen skal behandle de i Vedtægterne fastsatte Punkter, som f. Eks. Nyvalg af Forvaltningsraadet, Direktørens Beretning og lign. Endvidere vedtoges det som nyt Punkt paa Dagsordenen at sætte Spørgsmaalet om Samarbejdet mellem Myndighederne og Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationerne. Dette er et særligt vigtigt Problem, da formentlig efter Krigens Afslutning de sociale og økonomiske Forhold vil antage nye Former, saaledes at Forhandlingerne om dette Punkt sikkert ikke kun vil tage Sigte paa Stillingen i Dag, men ogsaa paa den fremtidige Udvikling af dette Samarbejde. Det kan forventes, at Konferencens Forhandlinger, der ganske naturlig ikke kan afføde særlige Beslutninger, vil kunne yde et væsentligt Bidrag til den fremtidige Løsning.

I det sidste Møde udpegedes Belgien og Holland til at besætte de hidtil af Italien og Sovjetunionen besatte Poster i Forvaltningraadet.

---

første fire Maaneder ikke praktiseret; men der er truffet Forberedelser til at realisere en Vareafsætning, som kan lette de nordiske Staters Stilling under Blokaden.

Det er velkendt, at det skandinaviske Varebytte under normale Forhold har Vanskelighed ved at naa en betydelig Udvikling, men under Krigens forandrede Tilførsler og Afsætningsvilkaar har den nordiske Vareudveksling ikke alene en Chance, den er en Nødvendighed. I denne Forbindelse skal der henvises til, at det ansete svenske Tidsskrift »Finanstidende« har behandlet de rent finansielle Forudsætninger for et nordisk Varebytte, og fremhæver Betydningen af, at man i hvert Fald rydder de valutamæssige Vanskeligheder til Side. Det svenske Finansblad foreslaar Oprettelsen af en Clearinginstitution for den nordiske Samhandel, baseret paa en Overenskomst, der gaar ud paa, at de Lande, der ved Clearing opnaar Overskud i Forhold til de andre, lader denne Fordring antage Karakter af et Laan, der først forfalder efter Krigen.

Nyt fra Udlandet

FAGFORENINGERNE OG DIKTATURBEVÆGELSERNE I HOLLAND. Den faglige Landsorganisation i Holland afholdt den 26. Januar i Utrecht et Møde af Forbundsstyrelserne i de tilsluttede Organisationer. Mødet vedtog en Resolution, der fordømmer Sovjetunionens fejge Angreb paa Finland. Dette Angreb viser, at der ikke bestaar den ringeste Forskel mellem Nationalsocialismen og Kommunismen. Mødet godkendte paany en allerede i November 1933 vedtaget Beslutning, der gaar ud paa, at Medlemsskabet i en frifaglig Organisation er uforenelig med Medlemsskab i en nazistisk Organisation, i det kommunistiske Parti eller i en med dette sympatiserende Organisation. Denne Beslutning blev suppleret med en Bestemmelse om, at »ogsaa Personer, hvis Holdning lader formode, at de føler sig moralsk bundet til en eller anden nazistisk eller kommunistisk Organisation, ikke kan staa som Medlem af en den hollandske Landsorganisation tilsluttet Organisation«. De tilsluttede Organisationer opfordres til strengt at følge denne Beslutning.

FAGBEVÆGELSEN OG KRIGSPROBLEMERNE I SVEJTS. Den faglige Landsorganisations Repræsentantskab har paa et den 2. Februar i Bern afholdt ekstraordinært Møde taget Stilling til de af Krigstilstanden rejste økonomiske og finansielle Problemer. Herunder henvistes bl. a. til de Følger, den nuværende Erhvervs- og Finanspolitik kan faa for den sociale Udvikling i de kommende Aar. Mødet udtalte sig til Gunst for en retfærdig Skattepolitik for at forhindre, at Krigens Byrder i Form af vældige Prisstigninger væltes over paa det arbejdende Folk, hvad der maa fremkalde svære sociale Brydninger. I en paa Mødet vedtaget Resolution understreges, »at de allerede indtraadte Prisstigninger maa udlignes gennem tilsvarende Lønforhøjelser«. Ogsaa fremtidige Prisstigninger skal dækkes gennem Forhøjelse af Lønningerne, »og dette turde være i hele Landets Interesse, idet en saadan Lønreguleringspolitik vil bidrage til at bevare Arbejdsfreden«.

Regeringens Finanspolitik bør efter Repræsentantskabets Mening »tage Sigte paa allerede under Krigen at dække den størst mulige Del af Mobiliseringsomkostningerne gennem en retfærdig Beskatning efter Ydeevne«. Det af Regeringen fremsatte Finanslovsforslag »imødekommer ikke dette Krav og maa derfor betegnes som uantageligt for Arbejderne«.

DEN FAGLIGE INTERNATIONALES MEDLEMSTAL. Ifølge en foreløbig Opgørelse har den faglige Internationale nu godt 14,5 Mill. Medlemmer mod 19 Mill. i Foraaret 1939. Medlemmerne fordeler sig paa 22 Lande, deraf 13 i Europa. Nedgangen skyldes den politiske Udvikling i Europa, der har ført til Undertrykkelse af Tjekkoslovakiet og Polen og dermed til Tabet af Fagbevægelsen i disse Lande. Desuden har den franske Landsorganisation lidt et katastrofalt Medlemstab efter September 1939 paa Grund af Mobiliseringen og Opgøret med Kommunisterne, der havde drevet Landsorganisationen ud i en haabløs Politik, der nødvendigvis maatte give Bagslag. De mange Millioner Arbejdere, der efter 1936 strømmede ind i Fagforeningerne, har ikke kunnet staa for det stadige Tryk, de bestandige indre Stridigheder og uovervejede og resultatløse Aktioner øvede, og de har derfor desillusionerede forladt deres faglige Organisationer. Den franske Landsorganisation, hvis Medlemstal var oppe paa 5 Mill., tæller nu kun 1 Mill. Medlemmer. Det er Resultatet af »Enhedsfront« og »Samarbejde« med Kommunisterne.

Den engelske Landsorganisation er nu med sine 4,7 Mill. Medlemmer Internationalens betydeligste Medlemsorganisation. Derefter følger American Federation of Labor med 4 Mill. Medlemmer, mens Sverige følger tæt efter Frankrig med 961,000 Medlemmer.

DE NORSKE LANDARBEJDERES LØN- OG ARBEJDSVILKAAR. I 1938 blev der i Norge nedsat en Komité til Behandling af Spørgsmaalet om lovmæssig Regulering af Landarbejdernes Løn- og Arbejdsvilkaar, der nu har afgivet Betænkning med Forslag til Lov om Arbejdsvilkaar for Arbejdere i Landbruget. Komiteen vil senere afgive Betænkning om Lønspørgsmaalet. Lovforslaget indeholder Bestemmelser om Arbejdstid, Fritid, Ferie, Opsigelsesfrister og lign. For Karle skal Arbejdstiden som Regel ikke overstige 10 Timer om Dagen og 54 Timer om Ugen i Sommerhalvaaret og 48 Timer i Vinterhalvaaret. For Røgtere og lign. skal den som Regel ikke overstige 10 Timer dagligt og 240 Timer i Løbet af fire Uger. Arbejde udover denne Grænse skal betragtes som Overarbejde, der skal herfor ydes et Tillæg af mindst 25 pCt. af den normale Løn. Der er dog gjort Undtagelser for enkelte Gruppers Vedkommende.

Hver Arbejder skal have fri mindst en Søn- eller Helligdag i Løbet af 4 Uger samt en ekstra Fridag henholdsvis Jul og Paaske. Desuden skal Husmedhjælpere have fri en Eftermiddag i hver Uge regnet fra Kl. 16. Ferien foreslaas fastsat til 9 Arbejdsdage. Opsigelsesfristen skal for Arbejdere paa Maaneds- og Aarsløn være 2 Maaneder, for andre Arbejdere 14 Dage.

Komiteen peger i sin Betænkning paa, at den ikke har taget Standpunkt til Spørgsmaalet om, hvorvidt Forslaget bør fremmes i den foreliggende Form i en Krisetid. Et Medlem foreslaar Gennemførelsen udsat til mere normale Tider.

ANTAL FAGFORENINGSMEDLEMMER I AUSTRALIEN. Ifølge den officielle Statistik er Antaltallet af fagorganiserede Arbejdere i Australien i Aarene 1936—1938 steget fra 814,809 til 885,158. Befolkningsmængden steg i Aarene 1934—1938 fra ca. 6,7 til 6,9 Mill. eller med 3 pCt., mens Antallet af Fagforeningsmedlemmer i samme Tidsrum er steget med 16 pCt.

Arbejdsløsheden

i Januar 1940

Ved Udgangen af Januar Maaned 1940 var der i alt 150.080 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 158.718 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 494.172, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Januar 30,4 mod 32,1 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 16.319 mod 14.469 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 16.319 er 9.854 tilmeldt i Hovedstaden og 6.465 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Januar er saaledes opgjort til 166.399 mod 173.187 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Januar 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 139.907

eller 29,9 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 17.292, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 157.199 ved Udgangen af Januar 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	30,4[1])	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Febr. ..		27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts .		22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April ..		16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj ...		11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni ..		11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli ..		11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
Aug. ..		9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
Sept. ..		12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Okt. ..		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
Nov. ..		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
Dec. ..		32,1	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for November, December og Januar Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	43,0[1])	40,6	36,7	47,9	38,5	40,9	45,2	53,9	43,0
Dec. ..		45,4	37,6	41,4	39,0	40,7	37,7	47,2	47,6
Nov. ..		31,3	30,4	30,5	27,4	29,0	30,0	32,3	40,4

[1]) Foreløbigt Tal.

Øvrige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	22,0[1])	22,4	23,8	23,1	21,6	22,3	27,7	37,2	29,0
Dec. ..		23,3	27,2	30,0	24,6	26,0	25,6	31,4	39,9
Nov. ..		14,7	17,2	18,8	15,2	17,0	17,4	21,7	31,8

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult Jan. 1940 *)	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Jan. 1940 *)	Dec. 1939	Jan. 1939	Dec. 1938
Hovedstaden:					
Byggefag	6.643	42,3	42,2	43,5	47,0
Jernindustrien	3.288	12,0	13,2	14,5	16,7
Anden Industri	9.341	14,6	17,9	18,5	21,9
Handel	1.267	8,1	6,9	8,6	7,6
Arbejdsmænd	15.390	30,8	27,1	26,7	28,1
Andre Fag	4.914	25,5	24,7	26,0	26,1
I alt ..	40.843	21,2	21,4	22,3	24,4
Provinsen:					
Byggefag	18.236	61,6	59,5	50,4	65,0
Jernindustrien	4.979	18,3	20,9	16,7	22,0
Anden Industri	11.769	18,2	21,8	21,0	28,4
Handel	1.312	6,4	5,3	6,4	5,7
Arbejdsmænd	70.683	47,5	51,8	45,2	41,1
Andre Fag	2.258	20,7	18,7	19,1	18,3
I alt ..	109.237	36,2	38,9	34,8	36,3
Hele Landet ..	150.080	30,4	32,1	29,9	31,6

[1]) Foreløbigt Tal.

Arbejdsløsheden i de vigtigste Fag.

Fag	Antal arbejdsløse ult. Dec. 1939	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Dec. 1939	Nov. 1939	Dec. 1938	Nov. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	8.193	72,4	26,6	76,6	33,1
Hustømrere	4.979	50,7	25,3	58,7	34,2
Snedkere	4.215	37,5	19,6	45,0	24,1
Malere	5.258	60,7	45,6	62,3	46,5
Sadelmagere og Tapetserere	1.082	36,6	17,4	41,7	17,3
Blikkenslagere	824	29,8	16,7	35,8	20,6
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	516	39,7	14,8	36,0	12,8
Smede og Maskinarb. .	5.577	14,0	10,5	17,0	13,3
Formere	851	38,0	9,2	44,7	22,9
Elektrikere	707	16,8	10,0	14,8	6,5
Bageri- og Konditoriarbejdere	1.941	32,4	27,2	34,5	28,2
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	964	47,0	7,7	48,4	8,6
Bryggeriarbejdere m. fl.	1.098	15,2	16,0	11,5	11,3
Slagteriarbejdere	1.615	18,2	17,8	24,7	23,9
Tobaksarbejdere	1.247	13,9	9,3	23,6	12,7
Tekstilarbejdere	1.702	10,4	8,3	22,3	8,9
Skræddere	2.736	16,4	6,4	22,1	12,4
Hatte- og Buntmagere	402	23,8	25,6	24,2	22,7
Skotøjsarbejdere	943	17,9	9,9	36,3	18,9
Træindustriarbejdere .	2.303	35,4	23,7	49,8	28,0
Karetmagere	366	30,8	23,8	27,5	16,2
Keramikere	648	29,3	4,5	26,3	7,2
Papirindustriarbejdere .	34	1,9	2,0	6,5	5,7
Bogbindere	870	16,6	8,8	21,3	13,4
Typografer	799	11,0	7,9	8,9	5,4
Sømænd	1.384	29,6	25,4	34,3	32,0
Søfyrbødere	711	28,8	23,9	28,0	26,2
Kedel- og Maskinpassere	206	8,6	5,1	8,8	5,4
Kvindelige Arbejdere .	5.680	28,3	17,5	29,1	18,8
Handels- og Kontormedhjælpere	1.933	5,9	6,0	6,6	7,2
Arbejdsmændene	89.533	45,4	31,3	37,6	30,4
Murarbejdsm. i Kbhvn.	1.047	66,1	27,7	71,0	40,2
Andre Fag	8.354	20,0	15,5	23,0	16,4
I alt ..	158.718	32,1	21,3	31,6	22,7

Endvidere har man i foranstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af December 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Januar 1940 var 996 organiserede og 222 personligt tilmeldt, i alt 1.218, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 1.737 organiserede og 275 personligt tilmeldte, i alt 2.012, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Januar 1939, var 2.226 organiserede og 152 personligt tilmeldte, i alt 2.378, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Det danske Gødnings-Kompagni, Esbjerg.

Den 23. Januar 1940 fremkom der fra Dansk Arbejdsgiverforening en Klage over, at D. A. F.s Esbjerg-Afdeling har nægtet at efterkomme en voldgiftsretlig Afgørelse, før en anden Uoverensstemmelse ogsaa var afgjort. Den 24. Januar er det meddelt, at Sagen er bragt i Orden, idet D. A. F. har paalagt Esbjerg Afdelingen at indbetale det krævede Beløb.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Papirindustriarbejdernes Forbund contra Holbæk Papfabrik.

Ved et Møde den 7. Februar 1940 paa D. s. F.s Kontor mellem Repræsentanter for D. A. F. og Papirindustriarbejdernes Forbund og en Repræsentant for D. s. F. enedes man om, at de paa Holbæk Papfabrik som Maskinførere, Glitte- og Rullemænd, Pressemænd, Hollændermænd og Kollergangsmænd beskæftigede Arbejdere skal staa som Medlemmer af Papirindustriarbejdernes Forbund, og for saa vidt de for Øjeblikket, eller ved deres Antagelse, staar som Medlemmer af D. A. F., skal de overføres til Papirindustriarbejdernes Forbund senest 8 Dage fra Dato eller 8 Dage efter deres Antagelse.

Dansk Elektrikerforbund og Firmaet Egmont H. Petersen.

En Uoverensstemmelse om Ferieprocenter for et Tidsrum af 2 Maaneder var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Januar, hvor man enedes om følgende:

Til Fyldestgørelse af et Krav om Feriepenge til Elektriker Peter Andersen betaler Firmaet Egmont H. Petersen, Kgl. Hof-Bogtrykkeri, Kr. 38,40. — Beløbet er betalt.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Store Vildmose Tørveindustri A/S.

Den 22. Januar 1940 afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Arbejdsgiverforeningens Medlem, Store Vildmose Tørveindustri, nægtede at anerkende en Opsigelse for sit Vedkommende af en Overenskomst, afsluttet med 24 Tørvefabrikanter, hvoraf de 23 staar uden for Arbejdsgiverforeningen.

Der kunde paa Mødet ikke opnaas Enighed, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Carl Jacobsen & Co.

En Klage fra Chaufførernes Fagforening over Underbetaling hos Firmaet Carl Jacobsen & Co. drøftedes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. Januar.

Man enedes om at slutte Sagen ved, at Firmaet lover fremtidig at overholde Standard-Chaufføroverenskomsten samt forpligter sig til til Sagens fulde Afgørelse at betale Chaufførernes Fagforening 800 Kr.

Sager vedrørende

OVERARBEJDSLOVEN

Overtrædelser.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund contra Knækbrødfabriken »Ruga«.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Januar behandledes Klage fra Forbundet over, at nogle Arbejdere paa Fabriken »Ruga«, der var beskæftiget i Holddrift, havde udført Overarbejde, uden at dette var afspadseret.

Under Sagens Behandling i Arbejdsgiverforeningen oplystes, at Overarbejdet var afspadseret, og at Virksomhedens Drift var indskrænket, grundet paa Vanskeligheder ved at faa Varer sendt til Udlandet. Under Hensyn hertil var der Enighed om ikke at foretage yderligere i Anledning af det stedfundne Overarbejde. Mellem Forbundet og Fabriken optages Forhandling angaaende fremtidigt Overarbejdes Forekomst og Afspadsering.

Dansk Elektrikerforbund contra Installatør Morten Nielsen, Kolding.

I Anledning af Forbundets Klage over, at en mellem Forbundet og Jernindustriens Sammenslutning truffen Aftale om Udskydelse af Overarbejdes Afspadsering ikke var overholdt, idet ovennævnte Mester i Strid med Aftalen havde foretaget Afskedigelser inden Afspadseringen var tilendebragt, afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Januar. Arbejds-

giverforeningen bestred Rigtigheden af Forbundets Klage og hævdede, at der ud over de Tilfælde, hvor Afskedigelse var selvforskyldt, kun var sket dette, at de paagældende Arbejdere var rejst for at paatage sig Arbejde andet Steds.

Da Afdelingsformanden ikke var tilstede, grundet paa Trafikvanskeligheder, sluttede Mødet med, at Parterne forbeholdt sig deres Stilling.

Træindustriarbejderforbundet i Danmark contra Vemb Trævarefabrik.

I Skrivelse af 11. Januar har § 7-Udvalget meddelt, at Udvalget fra Politimesteren i Hobro har modtaget Underretning om, at hver af de 2 Indehavere af Fabriken ved Dom af 15. December 1939 i Medfør af Overarbejdslovens § 8 er idømt en Bøde paa 100 Kr., og at 7 Arbejdere ved samme Dom hver er idømt en Bøde paa 20 Kr.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund contra Københavns Lampe- og Lysekronefabrik.

Den 28. Marts 1939 anmodede De samvirkende Fagforbund § 7-Udvalget om at behandle en af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fremsat Klage over, at Medlem af Forbundets Afdeling 18, Smedesvend Niels Ove Gerlufsen, der i Tiden fra Juni 1937 til Januar 1939 var ansat paa ovennævnte Fabrik, havde taget et Centralvarmeanlæg paa en Villa i Rødovre i Entreprise og udført en Del af Arbejdet paa Varmeanlægget i den Tid, han afspadserede Overarbejdet fra den nævnte Fabrik.

Ved den paa Udvalgets Foranledning optagne Politirapport mente Udvalget, at det ikke kunde anses for godtgjort, at paagældende havde udført det omtalte Arbejde inden for Afspadseringstiden eller samtidig med normalt Arbejde paa Fabriken, men for at faa fuldstændig Klarhed i Sagen begærede Udvalget over for Politidirektøren i København, at der rejstes Tiltale mod Gerlufsen for Overtrædelse af Loven. Fra § 7-Udvalget er nu modtaget Meddelelse om, at det fra Politidirektøren har faaet Underretning om, at paagældende ved en af Københavns Byrets 2. Afdeling den 31. Oktober 1939 afsagt Dom er blevet frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund contra Bagermester Hansen, Vedsted pr. Over Jersdal.

Fra § 7-Udvalget er der under 27. Januar modtaget Meddelelse om, at Udvalget fra Politimesteren i Haderslev har modtaget Underretning om, at ovennævnte Sag for alle 3 tiltaltes Vedkommende er afsluttet med en Advarsel inden Retten.

Murerforbundet i Danmark contra Bygmester Andreas Lorenzen, Hellevad.

Den 27. Januar er der fra § 7-Udvalget modtaget Meddelelse om, at det fra Politimesteren i Aabenraa Købstad m. v. har modtaget Underretning om, at Murer Phillip Koschmiede ved Møde den 27. November 1939 i Retten for Aabenraa Købstad m. v. erkendte at have overtraadt Loven om Forbud mod Overarbejde og herfor fik tildelt en Advarsel, som han modtog, og at Bygmester Lorenzen og Murer Ernst Bladt i Retsmøde den 1. December 1939 paa samme Maade fik tildelt en Advarsel, som de modtog.

Snedkerforbundet contra Møbelfabrikant Kjærgaard, Laurbjerg.

Politimesteren i Randers Købstad har — i Følge Meddelelse fra § 7-Udvalget under 27. Januar — underrettet Udvalget om, at ovennævnte Sag ved Dom, afsagt den 24. November 1939 af Rougsø m. fl. Herreders Ret, er afgjort saaledes:

Møbelfabrikant Lars Peder Kjærgaard, Laurbjerg, Bøde 100 Kr. Snedker Rasmus Sørensen, Laurbjerg, 30 Kr. i Bøde, Snedker Christen Christensen, Laurbjerg, 30 Kr. i Bøde, Snedker Vilh. M. Bjerre, Laurbjerg, frifundet for Tiltale og Snedker Harry Laursen, Aarhus, 30 Kr. i Bøde.

Snedkerforbundet contra Snedkermester Clausen, Nordborg, Als.

Ovennævnte Sag er afsluttet ved, at § 7-Udvalget under 27. Januar har meddelt, at det fra Politimesteren i Sønderborg Købstad m. v. har modtaget Underretning om, at Snedkersvend Kramer den 11. November 1939 har vedtaget en Bøde stor 10 Kr. for Overtrædelse af den nævnte Lov, og at Snedkermester Clausen ved en af Retten for Als Nørre og Sønder Herreder afsagt Dom af 18. December 1939 er blevet idømt en Bøde paa 25 Kr. for Overtrædelse af Loven af 7. Maj 1937.

Træindustriarbejderforbundet contra Fabriken »Rekord«, Ny Stenderup pr. Vester Hæsinge.

§ 7-Udvalget har under 27. Januar meddelt, at det fra Politimesteren i Faaborg Købstad m. v. har modtaget Underretning om, at ovennævnte Sag er afsluttet med, at der inden Retten er meddelt Carl Roland Holm, Ny Stenderup, August Holm, smst., og Ejner Johs. Holgersen en Advarsel.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2714.

Mejerister paa Mejeriet »Alfaholm«, Vraa.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 9. December 1939 i Sag Nr. 2714: De samvirkende Fagforbund for Dansk Mejeristforbund mod Mejeriernes Arbejdsgiverforening og dennes Medlem Mejeriet »Alfaholm«, Vraa.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Mejeristforbund indklaget Mejeriernes Arbejdsgiverforening og dennes Medlem Mejeriet »Alfaholm«, Vraa, i følgende Anledning:

Ifølge § 9 i en mellem De danske Mejeriers Fællesorganisation og Dansk Mejeristforbund indgaaet fra 1. Maj 1937 gældende Overenskomst maa Antallet af Elever paa Mejerier med 1 Mill. Kilogram Mælk aarlig eller derover ikke overstige Antallet af Mejerister, og ifølge § 10 i samme Overenskomst maa Mejerierne ikke uden Aftale mellem Fællesorganisationen og Forbundet antage ufaglært Arbejdskraft til en lavere Løn end den for Mejeristerne gældende.

I September 1937 stiftedes »Mejeriernes Arbejdsgiverforening«, og i Efteraaret 1938 indtraadte Mejeriet »Alfaholm« som Medlem af denne Arbejdsgiverforening, hvorefter den ovennævnte Overenskomst blev bindende for Mejeriet, der modtager over 1 Million kg Mælg aarlig. Mejeriet beskæftigede paa dette Tidspunkt een Mejerist samt to Elever, der var antagne af Mejeribestyreren for Mejeriets Regning. Af disse Elever vilde den ene være udlært 1. Maj 1939. Da Antallet af Elever saaledes oversteg det ved Overenskomsten tilladte, og da de ikke aflønnedes med Mejeristløn (af 2. Klasse), paaklagede Mejeristforbundet dette Forhold til Mejeriernes Arbejdsgiverforening, og paa et mellem Organisationerne den 5. November 1938 afholdt Møde vedtoges følgende: »Arbejdsgiverforeningen paalægger Mejeriet at bringe Folkeholdet i Orden efter Overenskomsten fra 1. December 1938«.

Da de paaklagede Forhold paa Mejeriet endnu efter Nytaar 1939 ikke var bragt i Orden, tilskrev Forbundet den 19. Januar 1939 Arbejdsgiverforeningen herom; efter at man flere Gange forgæves havde søgt Møde mellem Organisationerne berammet til en ny Forhandling om Sagen, kom et saadant Møde i Stand den 11. August 1939. Paa dette Tidspunkt var den paagældende Elev fratraadt sin Plads, og Forbundet krævede nu Sagen ordnet ved, at Mejeriet betalte Forbundet et Beløb af 226 Kr. 50 Øre, der udgjorde Differencen mellem den Eleven fra 1. Januar til 1. Maj udbetalte Løn og den Løn, der for samme Tidsrum efter Overenskomsten vilde tilkomme en Mejerist af 2. Lønklasse. Forbundet gik herved urigtigt ud fra, at Overenskomsten i December 1938 havde været overholdt af Mejeriet.

Mejeriernes Arbejdsgiverforening havde ved Mødet intet imod Forbundets Opgørelse af Efterbetalingen at erindre og indgik ogsaa paa, at Mejeriet skulde efterbetale det ovennævnte Beløb, men kun paa Betingelse af, at Beløbet betaltes *til Eleven,* hvorimod det fra Mejeristernes Side blev krævet, at Beløbet skulde tilfalde *Forbundet.* Dette Standpunkt har begge Parter siden fastholdt, og en forligsmæssig Ordning af Sagen er saaledes ikke kommet i Stand.

Klagerne paastaar nu under nærværende Sag de Indklagede for det begaaede Brud paa Overenskomsten idømt en Bod, der overstiger den stedfundne Underbetaling, herunder ogsaa for December 1938.

De Indklagede paastaar Frifindelse. Det erkendes ganske vist fra de Indklagedes Side, at de foran citerede Ansættelses- og Lønbestemmelser i Overenskomsten af 1937, uanset Aftalen af 5. November 1938, ikke er overholdt af Mejeriet, men det anføres som Undskyldning, at Mejeriet inden dets Indtræden i Arbejdsgiverforeningen var bundet ved Kontrakten med den paagældende Elev indtil 1. Maj 1939, og at man fra Mejeriets Side har gjort sig Anstrengelser for at frigøre sig fra dette Forhold ved at søge Eleven anbragt i en anden Plads, hvilket imidlertid viste sig ugørligt.

Retten skal bemærke følgende:

Forsaavidt det fra de Indklagedes Side er hævdet, at et eventuelt Efterbetalingsbeløb maatte tilfalde *Eleven* og ikke Forbundet, kan dette ikke tiltrædes, allerede fordi Eleven ifølge den mellem ham og Mejeribestyreren indgaaede Kontrakt intet Krav har paa en saadan Efterbetaling, hvorimod Sagen drejer sig om, at Mejeriet ikke har overholdt den mellem det *og Forbundet* bestaaende Overenskomst.

Heller ikke Forbundet har i og for sig Krav paa det ovennævnte Beløb som »Efterbetaling« eller »Erstatning«, hvorimod Beløbets Størrelse kan tjene som Vejledning ved Rettens Fastsættelse af Størrelsen af den Bod, som Mejeriet i Henhold til Loven om Den faste Voldgiftsret maatte være ifaldet, og denne Bod maa — efter hvad der gentagne Gange er fastslaaet af Den faste Voldgiftsret — tilfalde Organisationen.

Til at fritage Mejeriet for Bodansvar foreligger der ikke tilstrækkelige Grundlag. Selv om Mejeriet har haft Vanskeligheder ved at frigøre sig for Forholdet til Eleven ved at faa ham bragt i anden Plads, ses der i hvert Fald intet at have været til Hinder for i Overensstemmelse med Overenskomstens § 10 allerede fra 1. December 1938 som *Lønforhøjelse* at tillægge ham det Beløb, som senere blev tilbudt efterbetalt.

Den forskyldte Bod findes efter Omstændighederne at burde bestemmes til 300 Kr., der tillægges Dansk Mejeristforbund.

Sagens Omkostninger bør udredes af de Indklagede.

Kendelse:

Mejeriet »Alfaholm«, Vraa, bør til Dansk Mejeristforbund betale en Bod paa 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Marts 1940 — 36. Aargang . Nummer 6

I Fremgangens Tegn

En halv Million Medlemmer i De samvirkende Fagforbund

Den nu foreliggende Opgørelse over Antallet af tilsluttede Forbund og Medlemmer pr. 31. December 1939 viser, at De samvirkende Fagforbunds Medlemstal har passeret den halve Million. Det turde være paa sin Plads at knytte nogle faa Bemærkninger til denne betydningsfulde Begivenhed i dansk Fagbevægelses Historie.

Naar den faglige Centralorganisation i Aarenes Løb har formaaet indenfor sine Rammer at samle omtrent alle danske Fagorganisationer til fælles Arbejde for fælles Maal, skyldes det ikke mindst den Omstændighed, at Ledelsens Arbejde for Samling blev støttet og underbygget gennem de mange faglige Tillidsmænd og de mange Tusinde menige Medlemmers opofrende og uegennyttige Medarbejde. Disse forenede Bestræbelser havde deres Udgangspunkt i Erkendelsen af, at skulde de fagorganiserede Arbejdere for Alvor være i Stand til at gøre deres Krav gældende, ikke blot over for deres Arbejdsgivere, men ogsaa over for Erhvervene og Samfundet som Helhed, maatte Forudsætningen være en stærk faglig Centralorganisation omfattende samtlige fagorganiserede Arbejdere i vort Land. De danske Fagforeninger har aldrig ladet sig lede af smaalige fagegoistiske Hensyn og har altid haft Forstaaelse af, at saafremt der skal opnaas noget for Arbejderklassen som Helhed, maa Arbejdet føres paa langt Sigt og føres frem ad forskellige Veje. Denne fornuftige Erkendelse førte til det Samarbejde mellem Partiet, Kooperationen og Fagbevægelsen, som fra første Begyndelse blev gennemført her i Landet, og hvis Resultater har gjort dansk Arbejderbevægelse fordelagtig kendt selv i Udlandet. Trods sin udprægede Realitetssans og sit nøgterne praktiske Arbejde for en gradvis Forbedring af Løn- og Arbejdsvilkaarene har dansk Fagbevægelse ikke tabt de store Maal af Syne, og den har søgt at styrke sin Indflydelse paa alle Omraader af Samfundslivet. De samvirkende Fagforbund, som nu fra alle Sider anerkendes som Udtryk for den faglige Arbejderklasse, er blevet en Faktor i Erhvervslivet, som der maa tages Hensyn til ved alle Afgørelser, der berører Arbejdernes Interesser. Med Magt og Indflydelse følger imidlertid ogsaa Ansvar, og De samvirkende Fagforbund erkender givetvis dette sit Ansvar, der føles dobbelt tungt i en Tid, hvor saa mange Vanskeligheder taarner sig op for Land og Folk, og hvor saa at sige hver Dag rejser nye Problemer, der kræver en Løsning, og ofte aldeles omgaaende.

I denne alvorlige og farefulde Tid har De samvirkende Fagforbund erklæret sin Vilje til Samarbejde med de øvrige Samfundsklasser, for i videst mulig Udstrækning at afværge de Farer, der udefra truer vort Land og dets Økonomi, samt for at gøre Forholdene saa taalelige som mulig for alle Kredse af Befolkningen. Betingelsen for, at et saadant Samarbejde giver det ønskede Resultat, er dog, at man ikke fra anden Side søger at vælte Krigens Byrder over paa Arbejdernes Skuldre. Pligter og Rettigheder maa følges ad, Byrderne maa være ens for alle.

Fagforeningerne ønsker heller ikke at gøres til Syndebuk for den Prisstigningsbølge, der

nu skyller hen over Landet. De har fra første Færd krævet en effektiv Priskontrol for at holde Priserne nede, og først efter at Dele af Landbruget, Fabrikanter og Handlende havde sikret sig Adgang til en »Pristalsregulering«, søgte ogsaa Fagforeningerne at skaffe Medlemmerne Dækning for Dyrtiden, hvad der dog endnu ikke er lykkedes for adskillige Tusinde Arbejderes Vedkommende. Som allerede udtalt her i Bladet vil Fagbevægelsen ikke være med til den Parole, at kun Arbejderne skal resignere. De benægter ikke de øvrige Samfundsklassers Ret til at forsvare deres Rettigheder og Interesser, men kræver for sig den samme Ret, og de vil fortsat kræve, at alle de Foranstaltninger, det formentlig endnu vil være nødvendigt at gennemføre, skal bygges op paa social Retfærdighed og berettiget Hensyn ogsaa til det arbejdende Folks Interesser.

— — —

For De samvirkende Fagforbund, som gennem alle Aar har været i støt Udvikling, har navnlig de sidste 10 Aar staaet i Fremgangens Tegn. Ved Udgangen af 1929 stod 55 Organisationer med 250.162 Medlemmer tilsluttet Centralorganisationen. Ved Udgangen af 1934 var Antallet af tilsluttede Forbund steget til 60 og Medlemstallet til 354.736, altsaa en Fremgang paa 5 Organisationer og 104.754 Medlemmer. I de følgende 5 Aar er denne Fremgang fortsat i forstærket Tempo og udgjorde 10 nye Forbund og 145.641 Medlemmer. Den 31. December 1939 omfattede De samvirkende Fagforbund 70 Forbund med 500.337 Medlemmer. I Løbet af de sidste 10 Aar er Medlemstallet saaledes steget med 250.175, d. v. s. det er fordoblet. Antallet af mandlige Medlemmer er i samme Tidsrum steget fra 210.439 til 411.052 eller med 95,3 pCt., de kvindelige Medlemmers Antal fra 39.723 til 89.285 eller med 125,4 pCt.

I 1939 er de tilsluttede Organisationers Antal steget med 2, idet Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund og Fængselsfunktionærernes Organisation har indmeldt sig i Aarets Løb. Medlemstallet er steget med 30.120 eller med 6,4 pCt. Den største Fremgang opviser Dansk Arbejdsmandsforbund med 9727 flere Medlemmer, og derefter følger Murerforbundet i Danmark med en Fremgang paa 3577, hvoraf den væsentligste Del skyldes den københavnske Fagforenings Indmeldelse i Forbundet. Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund har faaet 2846 flere Medlemmer, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 2566, Kvindeligt Arbejderforbund 2010, Dansk Skræderforbund 1661, Dansk Tømrerforbund 983 og Dansk Tekstilarbejderforbund 793 nye Medlemmer. 48 Forbund har haft en samlet Fremgang paa 29.363 Medlemmer, og deraf falder de 24.163 paa de 8 ovenfor anførte Forbund. De to nyindmeldte Organisationer tæller tilsammen 757 Medlemmer. 18 Forbund har haft en samlet Tilbagegang paa 313 Medlemmer, og for to Organisationer er Medlemstallet uforandret. De samvirkende Fagforbunds samlede Medlemstal fordeler sig med 192.485 paa Hovedstaden og 307.852 paa Provinsen.

Overenskomstopsigelser og Forligsforhandlinger

De den 30. November 1939 paabegyndte Forhandlinger om en Dyrtidsordning og en Forlængelse af Overenskomsten for Land- og Skovbrug, Mejerier og Andelsslagterier endte som allerede meddelt her i Bladet uden Resultat. Efter Henstilling fra Forligsmanden, Rigsadvokat *Pihl,* gik Parterne senere med til at genoptage Forhandlingerne, men for Land- og Skovbrugets samt Mejeriernes Vedkommende opnaaedes der heller ikke denne Gang noget Resultat, og den 5. Januar afbrødes Forhandlingerne uden at Parterne aftalte nyt Møde. Man var dog forinden enedes om at forlænge Opsigelsesfristen for de den 1. April udløbende Overenskomster til den 20. Januar.

I Henhold til den mellem *Dansk Arbejdsmandsforbund* og Landbrugets Arbejdsgiverorganisationer bestaaende Hovedoverenskomst fremsendte Forbundet den 17. Januar Forslag til Ændringer i de bestaaende Overenskomster, men disse Forslag blev med ganske faa Undtagelser afvist af Arbejdsgiverne. Derefter fremsendte Forbundet den 28. Februar Opsigelse af de paagældende Overenskomster til Udløb den 1. April, og den 2. Marts afsendtes 1. Strejke-

varsel. Det drejer sig herved om Overenskomster med følgende Arbejdsgiverforeninger:

Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, for saa vidt angaar Landbrugs-, Skovbrugs- og Dræningsoverenskomst.

Arbejdsgiverforeningen for Landbruget paa Sjælland og Møn (Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening), for saa vidt angaar Landbrugsoverenskomst for Sjælland og Møn.

Skovbrugets Arbejdsgiverforening, for saa vidt angaar Skovbrugsoverenskomst for Sjælland.

De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger — herunder ogsaa *Haderslev Sukkerroedyrkerforening* —, for saa vidt angaar Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaar for Sukkerroearbejdet.

Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark (Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening), for saa vidt angaar den gældende Overenskomst om Arbejde i Planteskoler.

Dræningsmesterforeningen for Holbæk, Frederiksborg og Gl. Roskilde Amter, for saa vidt angaar den for disse Amter gældende Dræningsoverenskomst.

Endvidere er opsagt Overenskomsten med *Fyns Ærtedyrkerforening* og til Udløb 1. Maj Overenskomsten med *Cikoriedyrkerne paa Fyn.* Ogsaa for disse Overenskomster gælder det, at man har forhandlet gentagne Gange uden Resultat.

Dansk Mejeristforbund, der som nævnt deltog i Landbrugets Forhandlinger, opnaaede heller ikke noget Dyrtidstillæg for sine Medlemmer, ligesom det ogsaa viste sig ugørligt at faa Realitetsforhandlinger i Gang om en ny Overenskomst. Forbundet har derfor den 18. Januar opsagt Overenskomsten med *Mejeriernes Arbejdsgiverforening* til Ophør den 1. April og den 4. Marts afsendt 1. Varsel om Strejke.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og *Dansk Slagteriarbejderforbund* opnaaede ved Udgangen af 1939 Enighed med *Andelsslagteriernes Arbejdsgiverforening* om en Dyrtidsordning gældende til 1. April. Der blev samtidig truffet Aftale om, at Forhandlingerne om Overenskomsternes Fornyelse skulde genoptages i Februar Maaned og at Opsigelsesfristen skulde udskydes til 1. Marts.

Ved de nye Forhandlinger saa Arbejdsgigerne sig imidlertid ikke i Stand til at give Tilsagn om at yde Dyrtidstillæg, og hverken herom eller om de af Forbundet stillede Ændringsforslag til de gældende Overenskomster var det mulig at faa Realitetsforhandlinger i Gang. Den 24. Februar opsagde Kedel- og Maskinpasserforbundet derfor sin Overenskomst med Andelsslagteriernes Arbejdsgiverforening, og den 5. Marts afsendte det 1. Strejkevarsel.

Det har heller ikke været muligt for *Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund* at faa optaget Realitetsforhandlinger om Fornyelse af sin Overenskomst med Andelsslagteriernes Arbejdsgiverforening, og ogsaa i dette Tilfælde er Overenskomsten opsagt og 1. Varsel om Strejke afsendt den 5. Marts. For alle Overenskomster med Andelsslagterierne gjaldt dog, at der var aftalt nyt Forhandlingsmøde den 18. Marts, idet Arbejdsgivernes Bestyrelse ønskede at afvente Andelsslagteriernes ordinære Delegeretmøde, der finder Sted den 16. Marts.

Efter Afsendelsen af de ovenfor nævnte Strejkevarsler indkaldte *Forligsinstitutionen* til Mæglingsforhandlinger vedrørende Overenskomsterne i Land- og Skovbrug, Mejerierne og Slagterierne. Disse Forhandlinger paabegyndtes den 7. Marts. De samvirkende Fagforbund var her repræsenteret af Formanden *Laur. Hansen,* Næstformand *Eiler Jensen* og Sekretær *Einar Nielsen,* og desuden deltog fra Arbejderside Repræsentanter for alle interesserede Forbund. Efter et Plenarmøde under Ledelse af Rigsadvokat Pihl, hvor hele Situationen blev gennemdrøftet, blev der de følgende Dage forhandlet om de enkelte Overenskomstforhold, men disse Forhandlinger var endnu ikke afsluttet, da dette Nummer af Bladet gik i Trykken.

Stalin i 1912

contra Stalin i 1939

»Selvbestemmelsesret, det betyder: kun Nationen selv har Ret til at bestemme om sin Skæbne. Ingen har Ret til med Vold at blande sig i en Nations Liv. Med sin Kamp for den nationale Selvbestemmelsesret har Socialdemokratiet stillet sig det Maal at gøre Ende paa den nationale Undertrykkelsespolitik, umuliggøre den og dermed undergrave den indbyrdes Kamp mellem Nationerne, dæmpe den og nedbringe den til et Minimum«. (Stalin i »Marxismen og det nationale Spørgsmaal«. 1912).

Vinterkursus i Brunnsvik

Landsorganisationen i Sverige har i en Aarrække gennemført en omfattende Oplysningsvirksomhed — og maaske har dette Arbejde endog grebet mere om sig i Sverige end i noget andet Land. Det er sikkert ikke nødvendigt nu mere at fastslaa, at i enhver demokratisk Arbejderbevægelse er Oplysningsarbejdet en integrerende Del af Organisationernes Virksomhed; men det er iøvrigt betegnende for Sverige, at det netop er Landsorganisationen, som i vid Udstrækning har inspireret Fagbevægelsens Folk paa dette Omraade. Et værdifuldt Initiativ blev f. Eks. taget ved Oprettelsen af *L. O.-Skolen i Brunnsvik.*

Denne Skole, hvis Ry efterhaanden er naaet langt ud over Landets Grænser — paa Grund af de mange internationale Møder og Kursus, som har været afholdt dér — er beliggende i det sydlige Dalarne, et Par Hundrede Kilometer nordvest for Stockholm. I Dalarnes storladne Natur ligger Brunnsvik-Skolen. Ved Bredden af Väsman-Søen er de mange røde Træbygninger spredt mellem lyse Birke, og høje Bjergrygge indrammer Billedet; de majestætiske Graner i dybe Skove skaber den Stemning, som er særegen for disse Egne i vore nordlige Nabolande.

Da L. O. startede Skolen i 1929, satte den straks over 900.000 Kr. i Foretagendet til Skolens Grundlæggelse, Bygninger og Indretninger, og siden da har L. O. aarligt bevilget Midler til Skolens Drift, bl. a. til Gennemførelse af 3 Maaneders Kursus'et, der finder Sted hvert Aar i Maanederne Juni, Juli og August. Desuden har de svenske Fagforbund i stor Udstrækning arrangeret Instruktions- og Forelæsningskursus paa Skolen, naturligvis navnlig med Relation til Forbundenes egne Problemer; men det er overhovedet karakteristisk for L. O.-Skolens høje Standard, at man i Fortegnelsen over Lærere og Lederkræfter finder Navnene paa de mest fremtrædende Folk, ikke alene inden for Fagbevægelsen men ogsaa fra den politiske Verden, samt en Række betydende Forskere i Nationaløkonomi og anden social Videnskab, Psykologi og Filosofi.

I Tiden 14. Januar til 24. Februar i Aar havde Landsorganisationen for første Gang arrangeret et Vinterkursus af længere Varighed paa Brunnsvik-Skolen. Dette Kursus var specielt beregnet paa at faa Sæsonarbejdere som Deltagere, saasom Murere, Malere, Snedkere, Tømrere, Vejarbejdere, Landarbejdere o. s. fr. Der var 49 Deltagere samt en Repræsentant fra Landsorganisationerne i Norge og Danmark (fra D. s. F. deltog Sekretær *Ernst Berg,* der, i Tilknytning til Undervisningsplanen, redegjorde for danske Forhold).

L. O.-Skolens Leder, *Torvald Karlbom,* forelæste i Fagforeningskundskab, der naturligvis ogsaa var dette Kursus' centrale Emne. Af Undervisningsemnerne skal iøvrigt fremhæves: Statistik, Arbejderbevægelsens Historie, Nationaløkonomi, Erhvervsgeografi, Sociologi, Socialpolitik og Psykologi.

Af Lærerkræfterne maa nævnes: Magister *Gustav Uhr,* Nationaløkonomen *Alf Johansson,* Dr. phil. *Alf Ahlberg* og svensk Arbejderbevægelses specielle Historiker, Dr. phil. *John Lindgren* samt Lederen af Arbetarnes Bildningsförbund, *Gunnar Hirdman,* der er i Besiddelse af et grundigt all-round Kendskab til den internationale Arbejderbevægelse.

Endvidere holdtes en Del interessante Forelæsninger om aktuelle sociale og politiske



L.O.- Skolen i Vinterdragt

Problemer. Som Materiale ved Studier og Diskussioner benyttedes i stor Udstrækning Afhandlinger fra L. O.s Skrift-Serie, der vel i sin Art er næsten enestaaende i Verden — næppe noget andet Lands Fagbevægelse har udfoldet

en saa positiv og lødig literær Virksomhed som netop den svenske. Ogsaa Skolens Bibliotek (med en Bogbestand paa nærved 3000 Bind) stod til Disposition.

Samværet med Kammeraterne paa dette Kursus gav et stærkt Indtryk af den Grundighed og Alvor, hvormed den unge Generation af svenske Arbejdere giver sig i Lag med Problemerne og Opgaverne. Der er baade Evner og Vilje hos den Ungdom, der i kommende Tider skal styre svensk Fagbevægelse. De har ogsaa Arbejderorganisationer, som de med Stolthed kan sammenligne med Fagbevægelsen i et hvilket som helst andet Land.

L. O.s Medlemstal er siden 1930 fordoblet og nærmer sig nu 1 Million. I de senere Aar er navnlig Antallet af fagligt organiserede Kvinder stærkt forøget. Især fra Hotel- og Restaurationsvirksomhederne samt fra Handels- og Kontormedhjælperbrancherne har en øget Tilslutning fundet Sted. 150.000 kvindelige Arbejdere staar nu inden for Landsorganisationen.

I de lokale faglige Sammenslutninger, Fællesorganisationerne, udgør det samlede Medlemstal ca. 450.000.

Her skal gives nogle ganske enkelte Tal til Belysning af Virksomhed og Udvikling. I 1920 opgjordes Antallet af afsluttede Overenskomster for Medlemmer under L. O. til 2.159 omfattende ca. 232.000 Arbejdere; i 1938 er de tilsvarende Tal 13.209 Overenskomster for et Arbejderantal paa ca. 800.000. Lønbevægelserne omfattede i 1930 ca. 180.000 Medlemmer inden for L. O., i 1938 ca. 460.000. I Strejker var i 1930 inddraget ca. 20.000 af L. O.s Medlemmer, i 1938 ca. 7.000. De mandlige Arbejderes Realløn viser en Stigning i Sammenligning med Aaret 1924 = 100 til 1929 = 106, 1936 = 123 og 1937 = 125.

Den svenske Fagbevægelse er som bekendt i sin Struktur i væsentlig Udstrækning baseret paa Organisering efter industrielle Linjer. Paa dette Omraade er Danmark i Forhold til Sverige ikke fulgt med i Udviklingen; men svenske Fagforeningsfolk er klar over, at Industriforbunds-Formen aldrig kan være nogen endelig og paa een Gang afsluttet Organisationsform; Industriforbundstanken maa betragtes som en bestandig Stræben i en given Retning, idet Organisationernes Grundlag, Produktionsformerne, stadig udvikles og ændres.

Det skal nævnes, at den syndikalistiske S.A.C. (Sveriges Arbetares Centralorganisation) tæller ca. 30.000 Medlemmer, væsentligst Grubearbejdere, overvejende i Norrland samt i Grubedistrikter i Dalarne og enkelte andre Trakter.

L. O.s Betydning, ogsaa i politisk Henseende i det svenske Samfund, kan ses af et forsøgsvist givet Billede af Sveriges Befolknings Sammensætning fordelt paa Hovedgrupper med følgende Tal: 1.250.000 Arbejdere, 450.000 Bønder, 300.000 Tjenestemænd, 50.000 Arbejdsgivere og Haandværkere. Befolkningsforskydningen til Industrien fra Landbruget og beslægtede Erhverv har fundet Sted som en Følge af Industriens enorme Vækst; Industriproduktionens totale Omfang er i Aarene fra 1924—36 steget med 89 pCt.

L. O.s Medlemstal viser, at Fagorganisationerne har slaaet dybe Rødder i Sverige, men dens Kamp er ingenlunde afsluttet, tværtimod ejer Fagbevægelsen baade konstruktiv Evne og Kraft. Som bekendt er f. Eks. den solidariske Lønpolitiks Linje og Problemer blevet drøftet med Friskhed og Energi netop i Sverige; svenske Fagforeningsfolk har Mod til at prøve nye Veje — og Vilje til at overvinde Vanskelighederne derved.

Man vil forstaa, at den politiske Højspænding prægede Kursusdagene paa Brunnsvik-Skolen. Interessen koncentreredes om de seneste Maaneders udenrigspolitiske Udvikling, der med den russisk-finske Krigs Udbrud ultimo November havde draget Sverige — og hele Skandinavien — nærmere mod de storpolitiske Begivenheders Brændpunkt. Den svenske Arbejderklasses Holdning i den foreliggende Situation efterlader ingen Tvivl om dens Beslutsomhed; dette har Landsorganisationens Formand, *August Lindberg*, givet Udtryk i følgende Ord: »Der findes noget, som er endnu værre end Krigen. Det er Tabet af Friheden. Derfor samles ogsaa i disse Dage hele vor Nation i den alvorlige Hensigt at gøre alt for Frihedens Bevarelse«.

Rundskue

ENGROSPRISTALLET. Fra Januar til Februar Maaned er Engrospristallet steget med 8 Points, nemlig fra 154 til 162 (Basisaar 1935 = 100), mens det for Februar 1939 kun var 110. Prisudviklingen er fremdeles ugunstig for Danmark, idet det stadig er Priserne paa Importvarerne, der bidrager til Engrospristallets Stigning. Pristallet for Importvarer er saaledes i Februar 195 mod 181 i Januar og 111 i Februar 1939. Tallet for Eksportvarer er derimod ikke steget og er uforandret 129 mod 114 i Februar 1939.

EN ARBEJDSLØSHEDS-KOMMISSION. Statsministeren har besluttet at nedsætte en Kommission til Overvejelse af Spørgsmaalet om Foranstaltninger til Imødegaaelse af en mere omfattende Arbejdsløshed, som kan befrygtes under de vanskelige Tilførselsforhold, som kan ventes.

Amtmand *R. Larsen, Svendborg,* har paataget sig Hvervet som Formand for denne Kommission, der vil komme til at bestaa af 16 Medlemmer og omfatte forskellige Repræsentanter for Erhvervslivet, Praktikere, Ingeniører, Repræsentanter for Hedeselskabet, Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund og andre.

Udvalgets Opgaver er at fremsætte Forslag om særlige Foranstaltninger til ny Produktion inden for Landets Grænser eller foreslaa Omlægninger i bestaaende Virksomheders Produktion. Naar Udvalget indenfor en vis Frist har afsluttet sit Arbejde, skal det afgive Betænkning til Statsministeriet.

Arbejdsløsheden

i Februar 1940

Ved Udgangen af Februar Maaned 1940 var der i alt 165.257 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 149.179 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 496.039, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Februar 33,3 mod 30,1 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 17.433 mod 16.319 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 17.433 er 10.423 tilmeldt i Hovedstaden og 7.010 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Februar er saaledes opgjort til 182.690 mod 165.498 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Februar 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 127.208 eller 27,1 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 16.779, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 143.987 ved Udgangen af Februar 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt,	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	30,1	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Febr. .	33,3[1])	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts .		22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April ..		16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj ...		11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni ..		11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli ..		11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
Aug. ..		9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
Sept. ..		12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Okt. ..		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
Nov. ..		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
Dec. ..		32,1	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for December, Januar og Februar Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Febr. .	46,3[1])	37,1	35,7	47,0	42,9	39,6	41,8	53,6	47,7
Jan. ..	42,1	40,6	36,7	47,9	38,5	40,9	45,2	53,9	43,0
Dec. ..		45,4	37,6	41,4	39,0	40,7	37,7	47,2	47,6

[1]) Foreløbigt Tal.

Øvrige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Febr. .	24,7[1])	20,0	22,2	21,1	22,7	21,1	24,9	36,3	29,1
Jan. ..	22,1	22,4	23,8	23,1	21,6	22,3	27,7	37,2	29,0
Dec. ..		23,3	27,2	30,0	24,6	26,0	25,6	31,4	39,9

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult Feb. 1940[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Feb. 1940[1])	Jan. 1939	Feb. 1939	Jan. 1938
Hovedstaden:					
Byggefag	7.931	50,4	47,2	39,6	43,5
Jernindustrien	3.362	12,2	12,0	13,6	14,5
Anden Industri	10.702	16,6	14,5	16,4	18,5
Handel	1.362	8,6	7,9	8,8	8,6
Arbejdsmænd	17.512	35,0	30,7	25,9	26,7
Andre Fag	5.487	28,3	25,1	26,0	26,0
I alt ..	46.356	24,0	21,5	20,9	22,3

[1]) Foreløbigt Tal.

Provinsen:					
Byggefag	19.411	65,9	61,1	42,6	50,4
Jernindustrien	6.017	22,1	18,2	14,4	16,7
Anden Industri	14.144	21,8	18,5	18,2	21,0
Handel	1.442	6,9	6,2	6,6	6,4
Arbejdsmænd	75.465	50,5	46,2	41,0	45,2
Andre Fag	2.422	21,8	20,0	17,4	19,1
I alt	118.901	39,2	35,5	31,0	34,8
Hele Landet	165.257	33,3	30,1	27,1	29,9

Arbejdsløsheden i de vigtigste Fag.

Fag	Antal arbejdsløse ult. Jan. 1939	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Jan. 1939 pCt.	Dec. 1939 pCt.	Jan. 1938 pCt.	Dec. 1938 pCt.
Murere	8.937	79,8	72,4	50,7	76,6
Hustømrere	5.936	60,3	50,7	50,0	58,7
Snedkere	3.558	31,7	37,5	37,0	45,0
Malere	5.605	64,6	60,7	62,7	62,3
Sadelmagere og Tapetserere	918	31,2	36,6	35,3	41,7
Blikkenslagere	663	24,0	29,8	30,9	35,8
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	236	18,0	39,7	21,7	36,0
Smede og Maskinarb.	5.374	13,5	14,0	14,4	17,0
Formere	272	12,1	38,0	21,2	44,7
Elektrikere	1.006	23,9	16,8	16,6	14,8
Bageri- og Konditoriarbejdere	1.912	31,9	32,4	34,1	34,5
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	462	22,7	47,0	25,2	48,4
Bryggeriarbejdere m. fl.	1.360	18,9	15,2	15,2	11,5
Slagteriarbejdere	1.699	19,1	18,2	22,9	24,7
Tobaksarbejdere	1.002	11,2	13,9	16,3	23,6
Tekstilarbejdere	1.538	9,4	10,4	14,2	22,3
Skræddere	1.849	11,1	16,4	19,5	22,1
Hatte- og Buntmagere	108	6,3	23,8	13,6	24,2
Skotøjsarbejdere	693	13,2	17,9	23,4	36,3
Træindustriarbejdere	1.874	28,7	35,4	28,3	49,8
Karetmagere	293	24,7	30,8	18,4	27,5
Keramikere	230	10,4	29,3	13,7	26,3
Papirindustriarbejdere	43	2,4	1,9	6,0	6,5
Bogbindere	724	13,8	16,6	19,7	21,3
Typografer	890	12,3	11,0	9,8	8,9
Sømænd	1.410	30,0	29,6	34,9	34,3
Søfyrbødere	709	28,2	28,8	29,9	28,0
Kedel- og Maskinpassere	209	8,8	8,6	8,2	8,8
Kvindelige Arbejdere	4.466	22,1	28,3	24,4	29,1
Handels- og Kontormedhjælpere	2.333	7,0	5,9	7,5	6,6
Arbejdsmænd	83.292	42,1	45,4	40,6	37,6
Murarbejdsm. i Kbhvn.	1.233	77,8	66,1	46,0	71,0
Andre Fag	8.345	19,9	20,0	20,8	23,0
I alt	149.179	30,1	32,1	29,9	31,6

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Januar 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Februar 1940 var 703 organiserede og 97 personligt tilmeldte, i alt 800, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 996 organiserede og 222 personligt tilmeldte, i alt 1.218, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Februar 1939, var 3.206 organiserede og 317 personligt tilmeldte, i alt 3.523, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Kommunalarbejderforbund og Københavns Magistrats 1. Afdeling.

Ved et Fællesmøde den 22. Januar enedes man om, at de paagældende 2 mandlige Garderobebetjente erholder Efterbetaling for den manglende Timeløn fra 1. Januar 1939 til Dato, og at de aflønnes med den almindelige Timeløn for mandlige Løsarbejdere ved Kommunen, indtil der ved lokal Forhandling er opnaaet Enighed om specielle Lønforhold for de paagældende Arbejdere.

Murerforbundet i Danmark og Centralforeningen af Murermestre i Danmark.

Den 16. Januar afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Forhandlingsmøde paa Grund af Ændringer i Ferieregler for Murerfaget i Provinsen, stillet af Murerforbundet. Forhandlingerne blev ikke færdige, og nyt Møde blev aftalt til den 23. Januar.

Ved Mødet den 23. Januar opnaaedes der Enighed om Ændringer af Ferieregelerne, med Ikrafttræden 1. April 1940.

Dansk Tekstilarbejderforbund og C. Ellerbæks Trikotagefabrik i Herning.

Siden Maj 1938 har Forbundet haft en Strejke løbende paa Fabrikant Carl Ellerbæks Trikotagefabrik i Herning, da Firmaet søgte at hindre Arbejdernes Indmeldelse i Fagforeningen og nægtede at forhandle med denne. Paa Forbundets Anmodning varslede De samvirkende Fagforbund i December 1939 Sympatiblokade over for Firmaet, men efter Blokadens Iværksættelse lykkedes det at faa oprettet Overenskomst med Firmaet, hvorefter Blokaden hævedes.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Planteskoleejer Frost i Børkop.

Efter at Forbundet gennem flere Maaneder havde haft en Strejke løbende hos Planteskoleejer Frost i Børkop, varslede De samvirkende Fagforbund paa Forbundets Anmodning Sympatikonflikt over for Planteskolen. I Januar Maaned lykkedes det Dansk Arbejdsmandsforbund at faa oprettet Overenskomst angaaende Løn- og Arbejdsforholdene, hvorefter Konflikten er hævet.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenør Gunnar Hansen, Viby Sj.

Den 12. Februar afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde til Behandling af en Sag, hvor 8 af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer havde anlagt civilretsligt Søgsmaal mod en Entreprenør Gunnar Hansen i Anledning af en Divergens om Feriegodtgørelse. Arbejdsgiverne tog de paa Mødet fremkomne Oplysninger til Efterretning og vilde overveje, hvilken Stilling de iøvrigt vilde tage til Sagen.

Bogbinderforbundet og Linierfirmaerne Ebba Jurin og E. Lamp.

Ved et Fællesmøde den 13. Februar i Arbejdsgiverforeningen behandledes to Underbetalingsspørgsmaal med følgende Resultat:

Firmaet Ebba Jurin. Sagen sluttede med, at Frk. Jurin til fuld Afvikling betaler Bogbinderforbundet Kr. 300,00 samt indsætter i Frk. Ottos Feriemærkebog Feriemærker til et Paalydende af Kr. 25,00. — Hermed er det Beløb, som Frk. Jurin til Dato har tilgode hos Frk. Ottos Fader, bragt ud af Verden.

Firmaet E. Lamp. Sagen sluttedes med, at Firmaet til fuld Afvikling betaler Bogbinderforbundet Kr. 100,00 og saaledes, at en Trediedel af Beløbet betales straks, en Trediedel pr. 15. Marts og en Trediedel pr. 15. April. Herudover indsætter Firmaet i Frk. Christiansens Feriemærkebog Feriemærker til et Paalydende af Kr. 4,00.

Dansk Tekstilarbejderforbund og Firmaet Th. Ellebye.

En Klage fra Dansk Tekstilarbejderforbund over, at Firmaet Th. Ellebye — Medlem af Possementmagerlauget — havde foretaget 2 Afskedigelser, der af Forbundet betragtedes som Organisationsforfølgelse, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 29. Februar.

Under Mødet hævdedes det fra Firmaets Side, at Afskedigelsen havde ganske andre Aarsager. Flere Momenter i Sagen taler dog for, at Forbundets Synspunkt er rigtigt.

Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, ud over at Firmaet udskød Afskedigelsen i 8 Dage, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Dansk Tekstilarbejderforbund og A/S »Elasan«, København.

Ved et Fællesmøde den 22. Februar i Arbejdsgiverforeningen behandledes et Strejkevarsel fra Dansk Tekstilarbejderforbund overfor A/S »Elasan«, og man enedes om følgende:

Den varslede Strejke udsættes i 14 Dage, til Lørdag den 9. Marts, og der optages lokale Forhandlinger om Fastsættelse af Akkorder og saaledes, at Grundlaget for Forhandlingen er, at der ved Akkorderne skal kunne tjenes Kr. 1,05 pr. Time.

Tjenerforbundet i Danmark contra Restauratør Millings Restauration, Frederiksberggade 34, og D. S. B. Færgefarterne.

Den 12. Februar 1940 afholdtes et Forhandlingsmøde i Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeningers Lokaler, Gl. Kongevej 1, vedrørende

1) en Uoverensstemmelse mellem Tjenerforbundet og *Restauratør Milling.*

   Der opnaaedes Enighed om følgende:

   De modstaaende Organisationer er enige om, at Restauratør Milling er pligtig at overholde Overenskomsten og Forliget af 2. Oktober 1939 i fuldt Omfang, dog saaledes, at Tjenerforeningen ikke vil indvende noget mod, at der indføres den Ordning, at Servitricerne lønnes fast med 10 pCt. af Omsætningen, dog mindst 66 Kr. pr. Uge (Buldog-Ordningen).

   Til Afgørelse i Anledning af de stedfundne Brud betaler Milling til Tjenerforeningen 1000 Kr., hvilket Forslag dog er betinget af, at den forligsmæssige Ordning tiltrædes og overholdes. I modsat Fald fastholder Tjenerforeningen det oprindelige Bodskrav 5000 Kr. og forbeholder sig Ret til at stille yderligere Krav i Anledning af det senere passerede.

   Beløbet 1000 Kr. betales med 500 Kr. senest 14 Dage fra Dato, derefter 100 Kr. inden Udgangen af hver efterfølgende Uge, ialt 5 Uger.

2) *Dyrtidsordning ved Færgefarterne.*

   Herom opnaaedes ikke Enighed paa Mødet.

Dansk Typografforbund og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien.

I Arbejdsgiverforeningen afholdtes den 19. Februar et Fællesmøde i Anledning af en Klage fra Typografforbundets københavnske Afdeling over, at et af Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustriens Medlemmer, Dansk Papirvarefabrik, mod Overenskomstens Bestemmelser undlader at benytte typografiske Arbejdere til Udførelse af typografisk Arbejde.

Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, hvorefter Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2719.

Smede og Maskinarbejdere hos A/S Titan.

Den 9. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2719: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark for dennes Medlem A/S Titan mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede og Maskinarbejderforbund for 18 navngivne Maskinarbejdere.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Indklagede erkender Firmaets Ret til i Henhold til Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 2622 at foretage de nødvendige Tidsstudier under den Paataleret, Kendelsen giver, og betaler til fuld Afgørelse af den ulovlige Arbejdsstandsning Kr. 35,00 pr. Mand at tilbageholde med 5 Kr. ugentlig ved Lønudbetaling.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2721.

Typografer hos Firmaet Konrad Jørgensen, Kolding.

Den 12. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2721: De samvirkende Fagforbund for Dansk Typografforbund og dets Afdeling i Kolding mod Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Provinsbogtrykkerforening for Firmaet Konrad Jørgensen, Kolding.

Sagen forhandledes.

Idet hver af Parterne forbeholder sig deres principielle Stilling, tilbyder Indklagede at forlige Sagen saaledes:

De Arbejdere, der i 1939 har faaet de 2 Dages Ekstraferie, bibeholder denne Ret i 1940 og 1941, hvorefter Ordningen ophører.

Forbundet erklærer at ville tage Stilling til dette Forslag inden 14 Dage fra Dato.

Parterne erklærer, at forsaavidt Enighed ikke opnaas, vil Sagen være at afgøre ved Indbringelse for faglig Voldgift.

Klagerne tog herefter Klagen ved Retten tilbage.

SAG NR. 2728.

Bagere hos Bagermester C. M. Moselund, Struer.

Den 19. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2728: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund i Danmark og dets Afdeling i Stuer mod Bagermester C. M. Moselund, Struer.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Indklagede erkender at være omfattet af den paaberaabte Overenskomst, indtil Opsigelse af denne finder Sted fra Klagernes eller Indklagede Moselunds Side med overenskomstmæssig Varsel og tidligst til 1. Marts 1941.

Parterne er enige om, at Arbejdstiden kan lægges paa et hvilketsomhelst Tidsrum indenfor den Tid hvor Arbejde er tilladt, men Arbejdstid og Spisetid maa sammenlagt ikke have en Udstrækning udover sammenhængende 8½ Time.

Den Arbejdstid, der fastsættes, skal Indklagede meddele Forbundet.

Til fuld Afgørelse af denne Sag betaler Indklagede 150 Kr. til Forbundet.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2726.

Frisører hos Frisørmester E. Simesen, Skern.

Den 19. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2726: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Frisørmester E. Simesen, Skern.

Sagen forhandledes.

Indklagede erkender, at Overenskomsten er gældende, indtil han frigør sig for Overenskomsten.

Hr. Simesen bemærker, at de Oplysninger, der har foreligget for Forbundet om Underbetaling til hans Svend, er urigtige, idet han til enhver Tid kan bekræfte, at han har betalt H. Jensen 25 Kr. om Ugen.

Han mener herefter, at det kun er det, at han har haft en uorganiseret Mand i Arbejde, som kan bebrejdes ham. Han tilbyder herfor at betale en Bod paa 70 Kr., som betales med 35 Kr. den 1. April 1940 og Resten 1. Aug. 1940, til Forbundet. Udebliver det 1. Afdrag 7 Dage over Forfaldstid, er samtlige 70 Kr. straks forfaldent til Betaling; Beløbet erlægges paa Forbundets Adresse, som er Indklagede bekendt. Klagerne modtager Tilbudet og begærer Sagen hævet.

SAG NR. 2729.

Smede- og Maskinarbejdere paa Odense Staalskibsværft.

Den 23. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2729: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutning af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark for Firmaet Odense Staalskibsværft ved A. P. Møller, Odense, mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og 52 navngivne Elektrosvejsere.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Indklagede er enige i, at Arbejderne er pligtige at udføre alt paalagt Arbejde, derunder ogsaa Prøvesvejsninger, men med den Paataleret, der er nedlagt i Reglen for Behandling af faglig Strid.

Indklagede erkender, at Arbejdsstandsningen har været ulovlig, og hver af de i Strejken deltagende Arbejdere betaler til fuld Afgørelse 7,50 Kr.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2724.

Skotøjarbejdere hos Firmaet Sørensen, Madsen & Co.

Den 26. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2724: Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter for Firmaet Sørensen, Madsen & Co. mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Skotøjarbejderforbund.

Sagen forhandledes og afsluttedes med følgende Forlig:

Parterne enedes om at forelægge en faglig Voldgift Spørgsmaalet om, hvorvidt Overenskomstens § 7 er til Hinder for, at Arbejdsgiveren kan kræve de installerede Kontrolure betjent.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2731.

Arbejdsmænd hos Firmaet Brædstrup Ægexport, Brædstrup.

Den 26. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2731: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund for Arbejdsmændenes Fagforening i Brædstrup mod Brædstrup Ægexport ved Herlev Herlevsen, Brædstrup.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Indklagede erkender at have overtraadt Overenskomsten og forpligter sig til at overholde Overenskomsten i alle dens Ord og Punkter.

Til fuld Afgørelse betaler Indklagede til Dansk Arbejdsmandsforbund Kr. 850,00 at betale med 200 Kr. den 4. i hver Maaned, første Gang den 4. Februar d. A.

Udebliver et Afdrag 4 Dage over Forfaldstid, er hele Restbeløbet forfaldent til Betaling.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2730.

Træindustriarbejdere hos Medlemmer af Lolland-Falsters Møbelfabrikantforening.

Den 23. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2730: De samvirkende Fagforbund for Træindustriarbejderforbundet i Danmark mod Lolland-Falsters Møbelfabrikantforening.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Forbundet anerkender, at Indklagede har Ret til at opsige den bestaaende Overenskomst med samtlige Tillæg med 3 Maaneders Varsel tidligst til 1. April 1941.

Indklagede erkender nu at være forpligtet til at betale det af Hovedorganisationerne vedtagne Dyrtidstillæg, som erlægges 1. Gang for Ugen, der slutter 17. November f. A.

Formand Johs. Andersen vil foranledige, at Foreningens Medlemmer efterbetaler Arbejderne det saaledes for lidt betalte Dyrtidstillæg for en Uge.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2725.

Frisører hos Frisørmester E. Knudsen.

Den 16. Februar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2725: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Frisørmester E. Knudsen, Frederiksborgvej 180, København.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede vedkender at have brudt Overenskomsten og forpligter sig fremtidig til at overholde Overenskomsten i fuldt Omfang, derunder kun at beskæftige organiserede Arbejdere (bortset fra lovligt Lærlingeforhold).

Til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler Indklagede til Forbundet Kr. 75,00 med 25 Kr. 15. Marts, 25 Kr. 15. April og 25 Kr. 15. Maj d. A. Udeblivelse af Afdrag 3 Dage over Forfaldstid gør hele Beløbet forfaldent.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2734.

Bogbindere hos Firmaet P. Christensens Æskefabrik.

Den 9. Februar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2734: Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Papæskefabrikantforening og Firmaet P. Christensens Æskefabrik mod De samvirkende Fagforbund for Bogbinderforbundet i Danmark.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Forbundet erklærer, at Firmaet kan faa anvist al ønsket disponibel Arbejdskraft, og at Forbundet ingen Indvirkning har gjort paa Arbejderstaben i Firmaet for, at nogen skulde opsige deres Pladser.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2737.

Litografer hos Firmaet Chr. Nørlind.

Den 2. Februar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2737: De samvirkende Fagforbund for Dansk Litografisk Forbund og dets Københavns Afdeling mod Firmaet Chr. Nørlind, Linnesgade 24, København.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender at have brudt Overenskomsten ved fra Marts 1939 til 18. Januar 1940 at have haft en overtallig Lærling (Overenskomstens § 10).

Til fuld Afgørelse betaler Indklagede til Forbundet 300 Kr., der betales med 50 Kr. pr. Maaned, første Gang 1. Marts 1940. Udebliver et Afdrag udover 4 Dage over Forfaldstiden, er hele Restbeløbet straks forfaldent til Betaling.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2740.

Skotøjsarbejdere hos Skotøjsfabrikant Einar Petersen, Antvorskov pr. Slagelse.

Den 16. Februar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2740: De samvirkende Fagforbund for Dansk Skotøjsarbejderforbund for dets Afdeling i Slagelse mod Skotøjsfabrikant Einar Petersen, Antvorskov pr. Slagelse.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Forbundet indgaar paa i dette Tilfælde at lade Sagen ordne med, at Indklagede til fuld Afgørelse betaler 75,00 Kr. til Forbundet. Forbundet bemærker dog, at i eventuelle fremtidige Tilfælde vil det kræve fuld Dækning og Bod.

Beløbet skal betales inden 15 Dage fra Dato.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2741.

Skorstensfejersvende hos Skorstensfejermester E. Petersen, Gentofte.

Den 2. Februar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2741: De samvirkende Fagforbund for Skorstensfejersvendenes Forbund i Danmark mod Skorstensfejerlauget af 11. Februar 1778, Kong Christians Allé 42, Aalborg, for Skorstensfejermester E. Petersen, Gentofte.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Parterne er enige om at indbringe til en faglig Voldgift Spørgsmaalet om, hvorvidt en Afskedigelse under særlige Omstændigheder kan kræves behandlet ved faglig Voldgift, jfr. Overenskomstens § 13, sammenholdt med § 7.

Endvidere indbringes for faglig Voldgift Spørgsmaalet om Forstaaelsen af §§ 2 og 4 og om, hvilken Aftale der har foreligget i Gentofte mellem Skorstensfejermester Petersen og Svendene.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2743.

Arbejdsmænd hos Korsør Stenforretning.

Den 9. Februar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2743: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Grusgrave- og Skærvefabrikker og Korsør Stenforretning.

Sagen forhandledes.

Klagerne anførte, at der i Tiden efter, at Sagen var blevet rejst mellem Organisationerne, foreligger ca. en halv Snes Antagelser af anden Arbejdskraft i Løsning, og begærede derfor Sagen udsat for at indgive Kontinuationsklage.

SAG NR. 2756.

Snedkere hos Orgelfabrikant Sybrand Zachariassen, Aabenraa.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Da det under Sagens Behandling er oplyst, at Fabrikkens Arbejdere ikke har ladet Meddelelsen om Lønændringen gaa videre til Fabrikken, enedes man om, at Forbundet i Fremtiden direkte giver Meddelelse om saadanne Ændringer. Indklagede betaler til fuld Afgørelse Kr. 1000,00 til Forbundet.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2745.

Gartnere hos Medlemmer af Planteskoleejer-Foreningen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. Februar 1940 i Sag Nr. 2745: Dansk Arbejdsgiverforening for Arbejdsgiverforeningen for Landbruget paa Sjælland og Møen mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Gartnerforbund.

Ved en saakaldt uofficiel Forhandling den 28. Marts 1939 mellem en Repræsentant for et Udvalg til Dannelsen af en Organisation af Planteskoleejere paa Landet med tilknyttet Landbrug og en Repræsentant for Dansk Arbejdsmandsforbund blev der opnaaet Enighed om følgende:

»Overfor de Planteskoleejere, der inden den 1. Juli d. A. tilslutter sig Dannelsen af en Organisation med Tilslutning til Dansk Arbejdsgiverforening, tilsiger Dansk Arbejdsmandsforbund, at man under Forbehold af Organisationens Sanktion vil indgaa Overenskomst ligelydende med Overenskomsten af 10. Februar d. A. mellem Hjortsøs Planteskole og Dansk Arbejdsmandsforbund — — —.«

I Tilslutning hertil blev dannet »Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark«, bestaaende af følgende Medlemmer:

Mathiesens Planteskole, Korsør,
Paludans Planteskole, Klarskov,
Vipperød Planteskoler, Vipperød,
Hjortsøes Planteskole, Svebølle,
Helsinge Planteskole, Helsinge,

Eggert Pedersens Planteskole, Nykøbing F., og
Oscar Bangs Planteskole, Nykøbing M.

og Overenskomst mellem denne Forening og Dansk Arbejdsmandsforbund blev oprettet den 14. August 1939.

Under de Forhandlinger, der var gaaet forud for Afslutningen af Overenskomsten, var Arbejdsgiverne blevet gjort bekendt med en Overenskomst af 24. Januar 1936 mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Gartnerforbund angaaende Arbejds- og Grænseomraadet, hvori det bl. a. hedder:

»Som Dansk Gartnerforbunds Organisations- og Arbejdsomraade betragtes:

1) Anlægsgartnerier og Handelsgartnerier samt Planteskoler, som drives uden Forbindelse med Landbrug.

Anm. Herfra undtages dog:

Frosts Planteskole ved Vejle,
Mathiesens Planteskole ved Korsør,
Vipperød Planteskole og
Paludans Planteskole, Klarskov,
hvor de nuværende Organisationsforhold bibeholdes.

Dette gælder ogsaa hvad angaar De Kellerske Anstalter.

2) De faglærte Gartnere og de ved egentlig Gartnerarbejde beskæftigede Arbejdere i Stat, Kommune, private Institutioner og private Haver.«

Dansk Gartnerforbund, der samtidig med, at de fornævnte Forhandlinger stod paa, havde rettet forgæves Henvendelse til enkelte af de anførte Medlemmer af den senere dannede Forening om Indgaaelse af Overenskomst, tilstillede under 13. December 1939 Dansk Arbejdsgiverforening et 1. Strejkevarsel vedrørende Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark. I Skrivelse af 16. s. M. protesterede Arbejdsgiverforeningen herimod og meddelte, at man i Medfør af Loven om Den faste Voldgiftsret af 4. Oktober 1919 § 4 B, Punkt 5, eventuelt agtede at indbringe Spørgsmaalet om Varslets Lovlighed til Afgørelse af Den faste Voldgiftsret. Under 21. s. M. fremsendtes 2. Varsel, hvori Konfliktens Ikrafttræden blev bebudet til den 15. Januar 1940 ved normal Arbejdstids Begyndelse. Sagen blev derefter behandlet paa et Fællesmøde den 8. Januar, hvor man ikke opnaaede Enighed udover, at Arbejdsgiverne meddelte, at de herefter snarest muligt vilde indgive Klage til Den faste Voldgiftsret, og Forbundet erklærede, at under Forudsætning af, at dette skete, vilde man udskyde Varslets Ikrafttræden, indtil Den faste Voldgiftsrets Kendelse maatte foreligge.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Arbejdsgiverforeningen for Landbruget paa Sjælland og Møen, som Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark nu er tilsluttet, indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Gartnerforbund med Paastand om, at Strejkevarslet kendes ulovligt.

Til Støtte herfor gør Klagerne gældende, at Foreningen med Dansk Arbejdsmandsforbund har afsluttet en løbende Overenskomst omfattende Arbejdslønnen for de hos Medlemmerne beskæftigede Arbejdere, og at denne Overenskomst omfatter saavel faglærte som ufaglærte Arbejdere, saaledes at Overenskomsten helt og fuldt dækker Arbejdsomraadet hos Medlemmerne, og saaledes at Dansk Gartnerforbund ikke, saa længe Overenskomsten bestaar, kan kræve indført andre Betalingsvilkaar end dem, der er fastsat i denne Overenskomst. Videre gøres gældende, at 3 af Medlemmerne (Mathiesens, Paludans og Vipperød Planteskoler) direkte er nævnt i Grænseoverenskomsten som hørende ind under Dansk Arbejdsmandsforbunds Organisations- og Arbejdsomraade, og at de øvrige Virksomheder alle drives i Forbindelse med Landbrug og altsaa ogsaa falder ind under dette Omraade. Endelig hævdes det, at man derfor fra Arbejdsgiverne kun har indgaaet Overenskomsten af 14. August 1939 under den for Dansk Arbejdsmandsforbund kendelige Forudsætning, at Overenskomsten dækkede hele Arbejdsomraadet, altsaa ogsaa saavel faglærte som ufaglærte.

De Indklagede paastaar Frifindelse og anfører til Støtte herfor, at den paaberaabte Grænseoverenskomst er Arbejdsgiverforeningen uvedkommende, idet den kun kan have Betydning i Forholdet mellem de to Forbund, der forøvrigt har fraveget den paa forskellige Punkter, ligesom den kan opsiges, uden at Arbejdsgiverne gøres bekendt dermed. De Indklagede kan heller ikke anerkende, at Overenskomsten af 14. August 1939 omfatter faglært Arbejdskraft, og hævder, at de ogsaa under Hensyn til en nylig stedfunden Ordning af Lærlingeuddannelse indenfor Gartnerfaget har naturligt Krav paa at varetage de faglærte Gartneres Interesser.

Foreløbig bemærkes, at det under Proceduren er oplyst, *at* Dansk Gartnerforbund som Medlemmer optager saavel faglærte som ufaglærte, ligesom der ogsaa rent faktisk findes faguddannede Gartnere i Dansk Arbejdsmandsforbund, og *at* den omtalte Grænseoverenskomst ikke er opsagt fra nogen af Siderne.

Under Hensyn hertil og til, at Grænseoverenskomsten med Hensyn til Planteskoler kun nævner Planteskoler *uden* Forbindelse med Landbrug som hørende under Gartnerforbundets Omraade, har Arbejdsgiverne haft Føje til at gaa ud fra, at Dansk Arbejdsmandsforbund var kompetent til at indgaa Overenskomst, ogsaa for de faglærtes Vedkommende, indenfor det ved Grænseoverenskomsten afstukne Omraade, nemlig ved Planteskoler *i* Forbindelse med Landbrug. Da Overenskomsten af 14. August 1939 derhos ikke indeholder herhenhørende Begrænsninger eller Forbehold, maa det statueres, at Overenskomsten omfatter saavel faglærte som ufaglærte Gartnere, hvorfor Dansk Gartnerforbund ikke paa det nu foreliggende Grundlag kan have Ret til at gribe ind i det saaledes bestaaende Overenskomstforhold.

De Indklagede vil herefter være at dømme efter Paastanden.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at udrede med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Det ovennævnte Strejkevarsel kendes ulovligt.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn,

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. April 1940 — 36. Aargang . Nummer 7

Overarbejdsloven

forlænges uændret til 1. April 1941

Ved Lovens Vedtagelse i 1937 blev dens Varighed fastsat til 31. Marts 1940, og det var i Tiden før Krigsudbrudet ventet, at der i indeværende Foraar vilde ske en Revision af Loven, idet Fagorganisationerne under Arbejdet med Lovens Bestemmelser var bleven opmærksom paa yderligere Mangler udover dem, der var paapeget ved Lovens Gennemførelse. Under de foreliggende Forhold har De samv. Fagforbund imidlertid ment foreløbig at kunne afstaa fra Kravet om en Revision, og i Marts Maaned d. A. forelagde Regeringen Forslag om Forlængelse af Lovens Gyldighedstid til 1. April 1941.

Forslaget blev ved Behandlingen i Folketinget den 15. Marts motiveret af vort Partis Ordfører, *Leonhard Hansen,* der i Slutningen af sin Tale udtalte, at Socialdemokratiet, under Hensyn til Arbejdsløshedens nuværende Størrelse og under Hensyn til, at de Forhold, hvorunder Loven blev til, stadig er til Stede, maatte anbefale Lovforslaget til hurtig Vedtagelse.

De Forhold, hvorunder Loven blev til, var som bekendt, at det ikke ved Forhandlinger mellem de faglige Hovedorganisationer var lykkedes at tilvejebringe Enighed om Regler for Overarbejde og dettes Afspadsering.

Den konservative Ordfører i Folketinget, Hr. *Boeck-Hansen,* bestred kraftigt, at Loven havde haft den tilsigtede Nytte og hævdede, at det efter Gennemførelsen af en Række Aftaler om Afspadsering ikke vilde være nødvendigt at opretholde Loven, da disse Aftaler formentlig ikke vilde bortfalde med Lovens Ophør.

Der kan være Grund til at gøre nogle Bemærkninger til Hr. Boeck-Hansens Udtalelser, bl. a. ogsaa af den Grund, at der i andre Kredse, end dem Boeck-Hansen tilhører, synes at raade nogen Ukendskab til de indgaaede Afspadseringsaftalers virkelige Betydning.

Hvad Arbejdsløshedens Størrelse angaar, har det aldrig fra Arbejderside været paastaaet, at denne afgørende kunde paavirkes ved Afskaffelse eller Begrænsning af Overarbejdet, der laa paa lidt over 2 pCt. af det samlede Antal Arbejdstimer. Men man har fra Fagbevægelsens Side ment, at en betragtelig Del af de henved 16 Millioner Overtimer, der efter D. s. F.s Undersøgelse aarligt udførtes før Lovens Tilblivelse, maatte kunde bortfalde til Fordel for de arbejdsløse.

Fagenes Erfaringer gaar ud paa, at noget saadant er sket i stor Udstrækning gennem Nyantagelser og 2-Holdsdrift, og omend den opnaaede Beskæftigelse kan siges at være en Brøkdel i Forhold til den store Arbejdsløshed, saa er selv Arbejde for nogle Hundrede eller faa Tusinde Mand, af kortere eller længere Varighed, et Bidrag i Kampen mod Arbejdsløsheden. Og naar man nu endelig interesserer sig for Nytten, Loven har bragt, burde det sidst af alle være et fremtrædende Medlem af Arbejdsgiverforeningen, der besværede sig over Loven.

De samv. Fagforbunds Opgørelse for den Periode, Loven har virket, viser, at der i 127 Tilfælde har været indbragt Klage til Paragraf 7-Udvalget for Overtrædelse af Loven. De fleste Tilfælde omhandlede uorganiserede Arbejdsgi-

vere, der paa Trods af Loven søgte at fortsætte deres illoyale Konkurrence overfor de organiserede Arbejdsgivere ved Anvendelse af Arbejdstid paa 9—10—11 Timer daglig, og naar Kendsgerningen nu er, at Loven netop i Forholdet til de uorganiserede Arbejdsgivere har medført Tilvejebringelse af Arbejdsforhold, mere tilsvarende de overenskomstmæssige end det hidtil har været Tilfældet, kan organiserede Arbejdsgivere ikke fragaa, at Loven ogsaa har været til Gavn for dem.

Af Afspadseringsaftaler er der indtil Dato afsluttet 318, som er godkendt af Socialministeriet.

Det er muligt, at disse Aftaler vilde kunne blive staaende, selv om Loven ophævedes, men da Aftalerne efter den Hjemmel, der er for dem i Paragraf 5 i Loven, alene kan omfatte Spørgsmaalet om Maaden, hvorpaa man foretager Afspadseringen af det i Henhold til Paragraf 4 tilladte Overarbejde, kan de Forhold, der gjorde Lovens Gennemførelse nødvendig, ikke siges at være ændrede med Afspadseringsaftalernes Oprettelse. Og hertil kommer saa, at Reglerne for tilladt Overarbejde ikke mindst har deres Betydning overfor uorganiserede Arbejdere, for hvem Forbudet medfører, at de for Opnaaelse af Tilladelse til Overarbejde, iflg. Paragraf 4, maa indhente Tilladelse hos de paagældende Arbejderorganisationer.

Selv om der skabtes en Aftale mellem Hovedorganisationerne til Afløsning af Lovens Paragraffer 4 og 5, vilde en Lovgivning være nødvendig, ikke mindst af Hensyn til de uorganiserede Arbejdsgivere, for at sikre ensartede Arbejdsforhold i Erhvervene.

Der er altsaa intet sagligt Grundlag for en Ophævelse af Loven under Henvisning til de oprettede Afspadseringsaftaler, og det vilde under de nuværende Beskæftigelsesforhold være ensbetydende med en Forringelse af de arbejdsløses Beskæftigelsesmuligheder, om Loven bortfaldt.

Den faglige Bevægelse og Socialdemokratiet er derfor enige om, at Loven maa søges forlænget, og vi gaar ud fra, at dette ogsaa bliver Resultatet af Rigsdagens Behandling, idet Lovforslaget allerede er vedtaget af Folketinget og derefter oversendt til Landstinget.

Nye Krigsbyrder

I Folketinget fremsatte Finansminister Buhl den 26. Marts et meget omfattende Lovforslag, der ved en Række nye midlertidige Told- og Omsætningsafgifter skal indbringe Staten 80—85 Mill. Kr. i Løbet af 7 Maaneder, idet Loven kun skal gælde indtil 1. November i Aar. Der indføres 10 pCt.s Afgift paa en Fjerdedel af Importen, 10 pCt.s Omsætningsafgift paa Manufakturvarer, Guld-, Sølv- og Elektropletvarer, Pelsvarer og Beklædningsgenstande m. v., ligesom der foretages en Forhøjelse af en Række Afgifter, bl. a. paa Øl, Tobak og Chokolade. Stort set omfatter de nye indirekte Skatter alle Butiksvarer med Undtagelse af Levnedsmidler, Skotøj og Brændsel, endvidere bl. a. Korn og Foderstoffer, Olie, Benzin, Tømmer, Træ og Raametaller.

For at hindre Hamstring, mens Rigsdagen behandlede de nye Skattelove, standsede Handelsministeren midlertidigt Butikssalget for en Række Varers Vedkommende. For andre Varer blev kun Salget fra Producent eller Grossist stoppet.

I sin Forelæggelsestale understregede Finansministeren, at Regeringen fra første Færd har bestræbt sig for, at alle Merudgifter, som det militære Beredskab og Krigssituationen paa andre Omraader medfører, kunde dækkes ved nye Skatter, men at der dog vil komme til at mangle omkring 200 Mill. Kr. i indeværende Finansaars Balance. Spørgsmaalet er derfor blevet, om de store Midler, der skal fremskaffes, skal bringes tilveje gennem Laanetransaktioner, der mere eller mindre vil faa Inflationens Karakter, eller gennem en yderligere Forøgelse af Beskatningen. Regeringen havde valgt at beskatte Forbruget, da det frem for alt gælder om at undgaa Inflation.

Spørgsmaalet om en generel Omsætningsskat havde været overvejet, men man havde foretrukket at koncentrere sig om visse Varegrupper.

Foruden de Byrder, de nye Skattelove paalægger ogsaa den arbejdende Befolkning, vil de fagorganiserede Arbejdere og iøvrigt ogsaa de offentlige Tjenestemænd samt andre lønarbejdende Personer blive yderligere ramt af Bestemmelserne i Lovens § 45, der har følgende Ordlyd:

§ 45.

1. *Det paahviler Det statistiske Departement i Forbindelse med den kvartalsvise Beregning af Detailpristallet særskilt at opgøre, med hvilke Beløb den ved Lov af 20. Marts 1940 hjemlede Udskrivning af Indkomstskat til Staten udover den nugældende ordinære Indkomstskat med Tillæg af 20 pCt. samt de i nærværende Lovs Afsnit I—V fastsatte nye Afgifter og Forhøjelser af bestaaende Afgifter indgaar i det Husholdningsbudget, der ligger til Grund for Pristalsberegningen.*
2. *Ved Anvendelsen af alle Overenskomster, der indeholder Bestemmelser om Lønregulering efter Det statistiske Departements Pristal, vil dette være at nedsætte med det Antal Points, som svarer til den i Stk. 1 omhandlede Skatte- og Afgiftsforøgelse. Det saaledes nedsatte Pristal vil ligeledes være at anvende i Forhold vedrørende Næringsdrivendes Avanceberegning m. v., jfr. § 7 i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 19. Oktober 1939 om Varepriser m. v.*
3. *Ved Beregningen af Udgiftstallet i Henhold til Statstjenestemandslovens § 90 bortses fra den i Stk. 1 omhandlede Afgiftsforøgelse. Det saaledes beregnede Udgiftstal vil ligeledes være at anvende i alle Forhold uden for Statstjenesten, hvor Lønregulering finder Sted paa Grundlag af Reglerne i §§ 89—94 i Statstjenestemandsloven.*

Der foretages her et Indgreb i den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund indgaaede Pristalsregulerings-Aftale samt i alle øvrige Dyrtidsordninger, der er gennemført paa Grundlag af de to Hovedorganisationers generelle Overenskomst, og angaaende dette Punkt udtalte Finansministeren, at hverken de nye indirekte Skatter eller de nye direkte Skatter maa medregnes i Pristallet, naar Pristallet anvendes som Grundlag for Lønregulering. De skal altsaa fradrages, og dette Fradrag skal ikke alene gælde de Overenskomster, der indeholder Bestemmelser om Lønregulering paa Basis af Pristal, men skal tillige finde Anvendelse ved Beregningen af Udgiftstallet saavel for Statstjenestemændenes Vedkommende som ogsaa i alle Forhold uden for Statstjenesten, hvor Lønregulering finder Sted paa Grundlag af Reglerne i Statstjenestemandsloven. Han understregede endvidere, at det nedsatte Pristal ogsaa skal benyttes som Rettesnor i Spørgsmaalet om de Næringsdrivendes Avanceberegning efter Handelsministerens Bekendtgørelse om Varepriser, men at der for Aldersrenten og Invaliderentens Vedkommende ikke sker nogen Ændring i Prisansættelsen. Det fulde Pristal kommer her til Anvendelse som hidtil.

Da dette skrives, havde Rigsdagen endnu ikke færdigbehandlet Lovforslaget, som vi senere skal gøre til Genstand for nærmere Omtale.

En faglig Konference

Repræsentanter for de faglige Landsorganisationer i de neutrale Lande, der er tilsluttet den faglige Internationale, var den 17. Marts samlet til Konference i Amsterdam. Der var mødt Delegerede fra Belgien, Danmark, Holland, Luxemburg, Norge og Svejts, mens Finland havde sendt Afbud. Fra De samvirkende Fagforbund deltog Formanden *Laur. Hansen* og Hovedkasserer *Hans Jacobsen*. Den faglige Internationale var repræsenteret ved sin Generalsekretær *W. Schevenels*.

Under Forhandlingerne redegjorde Deltagerne for Fagbevægelsens Stilling i de enkelte Lande, Beskæftigelse og Sociallovgivning, Priser og Lønninger samt for Arbejdernes Vilkaar under de øgede Vanskeligheder, som overalt gør sig gældende som Følge af Krigen.

Repræsentanten for de svenske Fagforeninger, *A. Lindberg*, gav Oplysning om de skandinaviske Landes Holdning med Henblik paa Konflikten mellem Finland og Sovjetunionen samt om Hjælpeaktionen i disse Lande til Gunst for Finland. Konferencen gav i denne Forbindelse Udtryk for sin varme Sympati og fulde Solidaritet for det saa haardt ramte finske Folk.

Drøftelserne var af orienterende Karakter, og der blev ikke truffet Beslutninger af nogen Art. Det er Hensigten at fortsætte med disse periodiske Drøftelser mellem Repræsentanter for de nævnte neutrale Landes Fagbevægelse.

Rundskue

OVERENSKOMSTFORHANDLINGERNE. Forhandlingerne i Forligsinstitutionen om Landbrugets, Skovbrugets, Mejeriernes og Slagteriernes Overenskomster, der omtaltes i forrige Nummer af »Arbejderen«, blev afbrudt for et kortere Tidsrum for at give Forligsmanden, Rigsadvokat Pihl, Lejlighed til at gennemgaa de af Parterne stillede Forslag samt overveje Situationen som Helhed. Forhandlingerne genoptoges den 19. Marts i Forligsinstitutionen, men blev den 20. Marts afbrudt uden Resultat. Rigsadvokat Pihl meddelte Parterne, at han ikke paa det foreliggende Grundlag saa sig i Stand til at stille Mæglingsforslag. De interesserede Organisationer paa Arbejderside afsendte derefter endnu samme Dag 2. Strejkevarsel.

KAMPEN MOD ARBEJDSLØSHEDEN. Det af Statsministeriet nedsatte Udvalg til Overvejelse af Foranstaltninger til Imødegaaelse af den som Følge af formindskede Tilførsler truende Forøgelse af Arbejdsløsheden har faaet følgende Sammensætning: Formand: Amtmand *R. Lassen,* Folketingsmand, Dr. ing. *R. Christiani,* Oldermand *Esper Ejsing,* Dansk Arbejdsgiverforening, Sekretær i De samvirkende danske Husmandsforeninger, fhv. Folketingsmand *Aage Fogh,* Formanden for De samv. Fagforbund *Laurits Hansen,* Formanden for Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, Højesteretssagfører *Vald. Hvidt,* Ingeniør *Knud Højgaard,* Ingeniør *Per Kampmann,* Ingeniør *Gunnar Larsen,* Formanden for det danske Hedeselskab, Godsejer, Hofjægermester *B. D. Lüttichau,* Bankdirektør *Oluf Nielsen,* Den danske Landmandsbank, Gaardejer *Tage Rosenstand,* fhv. Folketingsmand *J. Smørum,* Formanden for Ungdomsudvalget i Henhold til Lov af 13. April 1938, Folketingsmand *J. O. Strøm,* Professor, Dr. polit. *F. Zeuthen.*

Til Sekretærer for Udvalget er beskikket Kontorchef *Jørgen S. Dich,* Socialministeriet, og Sekretær *Niels Arup,* Statsministeriet.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien viser for Februar Maaned i Forhold til Januar en Nedgang fra 115 til 112 mod 110 for Februar 1939. Af de enkelte Industrigrupper viser kun Læderindustrien en Fremgang fra 117 til 119, mens Tallet for Tekstilindustrien er uforandret 115. Alle andre Industrigrupper viser Nedgang, der er størst for Sten-, Ler- og Glasindustrien, hvor Tallet er sunket fra 84 til 70 (Basisaar 1935 = 100).

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Februar 1940 beregnet til 1.228.000 mod 1.268.000 for Januar 1940 og henholdsvis 1.226.000 og 1.193.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Arbejdstidsregulering i Krigstid

I adskillige Lande, der direkte eller indirekte berøres af Krigen, er der gennemført særlige Foranstaltninger med Hensyn til Regulering af Arbejdstiden. Paa Grundlag af de Oplysninger, der herom foreligger fra Arbejdsbureauet i Genève, giver vi en Oversigt over Forholdene paa Arbejdstidsomraadet i forskellige Lande.

Den paa Grund af Krigstilstanden gennemførte Nyordning af Arbejdstidsforholdene betyder i de fleste Tilfælde en Forlængelse af Arbejdstiden, fordi der paa den ene Side er indtraadt Mangel paa Arbejdskraft som Følge af Indkaldelserne til aktiv Militærtjeneste, og der paa den anden Side gøres store Anstrengelser for at forøge Produktionen inden for de Industrigrene, der arbejder for Landets Forsvar og for Befolkningens Forsyning med livsvigtige Varer. I visse Tilfælde har dog Foranstaltningerne paa Arbejdstidsomraadet ogsaa taget Sigte paa, gennem en Indskrænkning af den normale Arbejdstid, Forbud mod Overarbejde samt Indførelse af Korttidsarbejde at fordele den formindskede Arbejdsmængde inden for det enkelte Arbejdsomraade paa flere Hænder. Indgreb af den ene eller anden Art er sket gennem helt eller delvis Ophævelse af de hidtil gældende Bestemmelser, gennem at tilpasse den gældende Lovgivning efter Krisesituationen, gennem større Anvendelse af de i Lovgivningen indeholdte Undtagelsesbestemmelser samt gennem Dispensation fra Lov- og Overenskomstbestemmelser om Udførelse af Overarbejde. Uanset Arten af den benyttede Fremgangsmaade, er der i Reglen tildelt vedkommende Myndigheder meget vidtgaaende Fuldmagter.

Blandt de *krigsførende Stater* er de mest vidtgaaende Foranstaltninger gennemført i *Tyskland,* hvor den før Krigen gældende Arbejderbeskyttelseslovgivning er ændret gennem 2 Forordninger af henholdsvis 1. og 4. September 1939, hvorefter saavel de hidtil gældende Bestemmelser om den normale Arbejdstid som Retten til Løntillæg for Overarbejde, Søn- og Hellig-

dagsarbejde samt Natarbejde blev ophævet. I en ny Forordning af 12. December 1939 genindførtes imidlertid den tidligere Begrænsning af den normale Arbejdstid til højst 10 Timer pr. Dag eller højst 12 Timer ved kontinuerligt Skifteholdsarbejde samt i saadanne Tilfælde, hvor Arbejdstiden ikke effektivt udnyttes i tilstrækkeligt Omfang. I Undtagelsestilfælde kan imidlertid ogsaa den normale daglige Arbejdstid forlænges. En saadan yderligere Forlængelse af den normale Arbejdstid har Arbejdsministeren den 17. Januar 1940 tilladt for samtlige Grene af Transportvæsenet. En Forordning af 16. November 1939 giver under særlige Forhold Mulighed for Løntillæg for Overarbejde, Natarbejde samt Arbejde paa Søn- og Helligdage. Angaaende Arbejde paa indskrænket Arbejdstid, som paa Grund af Raastofmangel f. Eks. forekommer inden for Tekstilindustrien, kan der under visse Omstændigheder gives Erstatning for Løntab, saafremt Arbejdstiden i et Tidsrum af 2 Uger udgør mindre end 96 Timer.

I *Frankrig* er gennemført omfattende Krisereguleringer inden for de enkelte Beskæftigelsesomraader. For Industri og Handel gælder i Henhold til en Forordning af 1. September 1939 som Hovedregel, at den normale Arbejdstid kan forlænges til højst 60 Timer ugentlig eller 11 Timer pr. Dag, i Virksomheder med kontinuerlig Drift til 56 Timer ugentlig i Gennemsnit for en 12 Ugers Periode. Med Arbejdstilsynets Tilladelse kan Arbejdstiden dog for visse Arbejder forlænges til 72 Timer i en Uge. Der skal ydes Løntillæg for Overarbejde udover 45 Timer ugentlig, og i Henhold til Forordning af 27. Oktober 1939 skal 60 pCt. af Lønnen for saadant Overarbejde udbetales til vedkommende Arbejder, mens de resterende 40 pCt. overføres til Solidaritetsfonden for de indkaldtes Familier. For Minedrift, Kalkbrud m. v. er Maksimalarbejdstiden fastsat til 52½ Time pr. Uge og 8¾ Time pr. Dag, beregnet for 6 Arbejdsdage i en Kalenderuge. Der ydes Overarbejdsbetaling for Arbejdstimer udover 43½ Time pr. Uge med 25 pCt. Fradrag til Solidaritetsfonden. Arbejdstiden er desuden blevet forlænget for offentlige Tjenestemænd samt for Jernbanemænd.

I *England* er Arbejdstidens Længde for voksne mandlige Arbejdere i Reglen fastsat ved kollektiv Overenskomst, saaledes at alle nødvendige Ændringer paa Arbejdstidens Omraade i Reglen enten fastsættes ved direkte Forhandling mellem de paagældende Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer eller af særlige Instanser, hvor baade Arbejdsgiverne og Arbejderne er repræsenteret. Inden for visse Arbejdsomraader er der saaledes opnaaet Enighed om en Ordning, der bl. a. indeholder Bestemmelser om Forskydning af Arbejdstiden paa Grund af Mørkelægning samt Erstatning for Løntab som Følge af Arbejdets Afbrydelse under Luftangreb. Med Hensyn til Arbejdstidens Længde er der for Bomuldsspinderier truffet Aftale om, at den ugentlige Arbejdstid kan forlænges til højst 55½ Time i et Tidsrum af mindst 5½ Dage, dersom der ved Urafstemning blandt de heraf berørte Arbejdere opnaas tre Fjerdedels Majoritet for Arbejdsgivernes Anmodning om Overarbejde. For Arbejde udover 48 Timer ugentlig skal der ydes et Tillæg paa 50 pCt. af den normale Timeløn. For Væverierne er der vedtaget en lignende Forlængelse af Arbejdstiden i Tilfælde af, at en hurtig Udførelse af Statsbestillinger gør dette nødvendigt, men det gælder dog kun Arbejdspladser, hvor der er gennemført effektive Mørkelægningsforanstaltninger til Arbejdernes Beskyttelse. Indenfor Skibsbygnings- og Maskinindustrien er der paabegyndt Forhandlinger om Arbejdstidens Forlængelse, mens Regeringen med Hensyn til Kulgruberne ikke har gjort Brug af sin lovlige Myndighed til at foreskrive en længere Arbejdstid. Butikslukningen er derimod gennem Forordning af 19. Oktober 1939 i Reglen blevet flyttet frem med 2 Timer paa Grund af Mørkelægningen, og hvad angaar Spørgsmaalet om Vejtransport for militære Formaal, er der indført særlige Undtagelser fra den gældende Lovgivning.

Med Hensyn til de engelske Dominions har Regeringsmagten i *New Zealand* erholdt Bemyndigelse til at ophæve de gældende Bestemmelser vedrørende Begrænsning af Overarbejde samt at tillade Arbejde i skiftende Hold, dersom der foreligger militære eller andre tvingende Grunde herfor. I *Kanada* har Staten Quebeck indtil videre suspenderet den gældende Arbejdstidslov.

Af de *ikke krigsførende Stater* har *Italien* gennemført vidtgaaende Ændringer i Bestemmelserne vedrørende Arbejdstidens Længde og bl. a. indtil videre ophævet den 40 Timers Arbejdsuge i visse Industrigrene samt genindført 48 Timers Ugen. Overtidsarbejde skal betales

Nyt fra Udlandet

DEN ENGELSK-FRANSKE FAGFORENINGSKOMITE. Som tidligere meddelt, har Fagforeningerne i England og Frankrig dannet en Komité, der hver Maaned samles til Møde for at drøfte Spørgsmaal af fælles Interesse for de fagorganiserede Arbejdere i de to Lande. Den 22. og 23. Februar var Komiteen samlet til sit 3. Møde, der holdtes i Paris. Man drøftede her Spørgsmaalet om kollektive Overenskomster, og i Forbindelse hermed tillige Spørgsmaalet om Priser og Lønninger, Levestandarden og Skattepolitikken. Endvidere drøftede man Spørgsmaalet om den fjendtlige Propaganda og Foranstaltninger til Imødegaaelse af denne. Den engelske Landsorganisations Generalsekretær Citrine aflagde Beretning om den engelske Arbejder-Delegations Rejse til Finland, og i Tilslutning hertil vedtoges en Udtalelse, der giver Udtryk for fuld Enstemmighed angaaende Nødvendigheden af hurtig Hjælp til det heltemodige Finland samt med Hensyn til den nuværende Krigs Maal: Frihedens og Civilisationens Forsvar paa Grundlag af social Retfærdighed.

Med Henblik paa dette Maal konstaterede Komiteen, at de Principer, der danner Demokratiets Grundvold, ikke blot skal garanteres, men maa udbygges yderligere, navnlig med Hensyn til Virkeliggørelsen af Demokrati paa det økonomiske Omraade: Ligeret for Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne.

Komiteen slog fast, at dette Maal er sikker paa Tilslutning fra alle frie Nationer og alle frie Arbejderorganisationer. Den gav paany Udtryk for den fuldstændige og ubrydelige Enighed mellem de engelske og franske Arbejdere under Bevarelse af de to Bevægelsers fulde Selvstændighed.

FAGFORENINGERNE I KANADA OG KRIGEN. Den faglige Landsorganisation i Kanada har tilsagt den britiske og kanadiske Regering sin fulde Støtte til Gennemførelse af Krigen mod Angriberne og er herved gaaet stærkt ind for en »Mobilisering af Nationens økonomiske Kræfter og Rigdomme for at kunne tilfredsstille Landets Behov uden Hensyn til enkelte Personer og Korporationers Interesser, saaledes at Kapitalen yder et passende Bidrag, der staar i rimeligt Forhold til det Offer, der bringes af Menneskeliv«.

Regeringen har nedsat forskellige Nævn, der skal sikre Landets Forsyninger og organisere Industrien med Henblik paa en Udvidelse af Krigsproduktion. Fagbevægelsen er repræsenteret i alle disse Nævn.

---

med et Tillæg til den normale Løn paa henholdsvis 10 og 15 pCt.

I *Belgien* er Arbejdsministeren i Henhold til en Forordning af 26. August 1939 bemyndiget til at give Dispensation fra Loven om 8-Timersdagen og 48 Timers Arbejdsugen. Saadanne Undtagelser vil dog ifølge Arbejdsministerens Meddelelse blive gjort afhængig af, at der anvendes indenlandsk Arbejdskraft, at der ikke findes ledig Arbejdskraft inden for vedkommende Fag, at der forud plejes Samraad med vedkommende Fagorganisationer om Sagen, at der ydes et særligt Løntillæg for Arbejde udover 9 Timer pr. Dag, samt at der fastsættes en bestemt Tidsfrist for saadant Overarbejde. I Kulindustrien er Arbejdstiden blevet forlænget, men den maa ikke overstige 8 Timer pr. Dag eller 48 Timer pr. Uge.

I en Række *andre neutrale Stater* er der gennemført lignende Foranstaltninger. Bl. a. er der i *Ungarn, Rumænien* og *Bulgarien* vedtaget en midlertidig Forlængelse af Arbejdstiden. I *Grækenland* er Arbejdsministeren derimod blevet bemyndiget til at organisere Korttidsarbejde for derved at imødegaa den af Krigen foraarsagede Konjunkturnedgang i Erhvervslivet. I samme Øjemed har man i *Luxemburg* begrænset Overtidsarbejdet samt nedsat den normale Arbejdstid inden for Byggefagene.

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 64

Stukkatørernes Forbund
kontra Dansk Stenindustriarbejderforbund

I Møde den 6. Marts 1940 behandledes en Uoverensstemmelse mellem Stukkatørernes Forbund og Dansk Stenindustriarbejderforbund om, hvorvidt en Stenhugger L. Laursen, der arbejder som Kunstmarmorist, og som tidligere, naar han var beskæftiget ved saadant Arbejde, har tilhørt Stukkatørernes Forbund, skal tilhøre dette Forbund, eller om han med Rette kan kræve fortsat at forblive som Medlem i Stenindustriarbejderforbundet.

Parterne var mødt ved Repræsentanter.

Sagen forhandledes og optoges — da Forligsforhandlingerne ikke førte til Resultat — til Kendelse.

Af Sagens Behandling fremgaar det, at Udførelse af Kunstmarmor (hvis Raastoffer er Gips, Cement og Farver) ikke hører til Stukkatørfagets obligatoriske Discipliner, hvorfor man gennem Aarene har anvendt indforskrevne Specialister fra Udlandet til dette Arbejde, men i de senere Aar med Pligt for disse udenlandske Arbejdere til at oplære Danske i Arbejdet. Disse udenlandske Kunstmarmorister har organisatorisk været tilsluttet Stukkatørforbundet, ligesom det er oplyst, at saadanne Arbejdere i Tyskland sorterer under Stukkatørernes Organisationsomraade. Den i Sagen omhandlede L. Laursen, der er faglært Stenhugger, har ogsaa tidligere, naar han arbejdede ved Udførelse af Kunstmarmor, tilhørt Stukkatørforbundet. I Stukkatørforbundets Overenskomst findes en Bestemmelse, omhandlede »Udførelse af Kunstmarmor og Kunsten i Gips eller Marmorcement«, hvorimod der ikke i Stenindustriarbejderforbundets Priskurant findes nogen Bestemmelse om saadant Arbejde. Parterne synes iøvrigt enige i, at Stenindustriarbejdernes Arbejdsmateriale er Natursten, og at Stukkatørernes Arbejdsomraade bl. a. er Kunststen som nævnte Kunstmarmor.

Det er ogsaa i Sagen konstateret, at der for nogle Aar siden mellem de to Forbund er truffet Aftale i Overensstemmelse med ovennævnte Arbejdsafgrænsning, dog med Tilføjelse, at saafremt Stukkatørforbundet ikke selv skulde have Mandskab nok dertil, skulde *Slibearbejdet* ved Kunstmarmor være forbeholdt Folk fra Stenindustriarbejderforbundet forud for andre Arbejdere. Ordlyden af nævnte Aftale har dog ikke af nogen af Parterne kunnet fremskaffes.

Fra Stenindustriarbejderforbundets Side erkendes det, at Modstanden mod at overflytte Laursen ikke egentlig er af principiel Karakter, men nærmest begrundet i den Opfattelse, at Laursens betalingsmæssige Interesse ikke paa tilfredsstillende Maade varetages af Stukkatørforbundet. Dette paa sin Side paastaar, at Laursen har søgt at opretholde specielle Betalingsforhold, der nærmest gjorde Laursen til en Slags Underentreprenør overfor andre Arbejdere, og at dette Forhold er blevet modarbejdet af Stukkatørforbundet.

Paa given Foranledning erklærer Stukkatørforbundet, at Laursen ved Overflytning naturligvis indtræder i fulde Rettigheder som andre Medlemmer af Stukkatørforbundet, alt efter gældende Love og Regler, idet det hævdes, at saaledes har Forholdet ogsaa været, da Laursen tidligere tilhørte Stukkatørforbundet.

Paa Basis af det ovenanførte maa Grænseudvalget mene det naturligt, at Laursen, saa længe han arbejder med Kunstmarmor, tilhører Stukkatørforbundet, og Udvalget afsiger derfor følgende

Kendelse:

Den i Sagen omhandlede Stenhugger L. Laursen vil, for saa vidt han fortsætter med at arbejde med Kunstmarmor, være at overflytte til Stukkatørforbundet.

København, den 13. Marts 1940.

(sign.) *Sigv. Hellberg.*

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2763

Mineralvandsarbejdere paa Amager Mineralvandsfabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. Marts 1940 i Sag Nr. 2763: Amager Mineralvandsfabrik ved N. E. Nielsen mod 1) De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og dets Afdeling Øl- og Mineralvandsarbejdernes Fagforening paa 8 tidligere Medlemmers Vegne og 2) Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder-Forbund og dettes Afdeling for Mineralvandsarbejdere tillige som Organisation for de ovennævnte 8 Arbejdere.

Under denne Sag har Amager Mineralvandsfabrik ved N. E. Nielsen indklaget I. De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og dets Afdeling Øl- og Mineralvandsarbejdernes Fagforening paa 8 tidligere Medlemmers Vegne, nemlig Ejner Gilsager, Arne Clausen, Poul Olsen, Børge Røhr, Ludvig Strøbech, Svend Aage Larsen, Erik Petersen og Arrif Andersen, og II. Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder-Forbund og dettes Afdeling for Mineralvandsarbejdere tillige som Organisation for de ovennævnte 8 Arbejdere med Paastand om, at Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder-Forbund — i det følgende kaldet Bryggeriarbejderforbundet — og de nævnte 8 Arbejdere in solidum tilpligtes at udrede en Bod i Anledning af ulovlig Arbejdsnedlæggelse Lørdag den 27. Januar 1940.

Klageren har erkendt, at der ikke er Grundlag for at paalægge De samvirkende Fagforbund og de herunder hørende Organisationer

som saadanne noget Ansvar. Medens De samvirkende Fagforbund har støttet Klagerens Paastand, paastaar de 8 Arbejdere Frifindelse og sig tilkendt nærmere angiven Løn for 14 Dage under Henvisning til, at de ikke har nægtet at arbejde, og at de har Krav paa 14 Dages Opsigelse. Bryggeriarbejderforbundet har for sit Vedkommende paastaaet Sagen afvist med den Motivering, at der ikke bestaar nogen Overenskomst mellem Forbundet og Klageren, og at der ikke er Hjemmel til at indklage Forbundet for Den faste Voldgiftsret til Betaling af Erstatning udenfor Tilfælde af Overenskomstbrud.

Foreløbig bemærkes, at der i 1932 bestod Overenskomst mellem Klageren og Bryggeriarbejderforbundet. Nogle Forhandlinger om ny Overenskomst gav Anledning til, at samtlige Arbejdere hos Klageren udmeldte sig af Forbundet og optoges i Dansk Arbejdsmands Forbund.

Nærværende Sags Omstændigheder er følgende:

Efter Overenskomst af 1. Juni 1938 mellem Klageren og Dansk Arbejdsmands Forbund har Klageren Pligt til udelukkende at beskæftige Medlemmer af Dansk Arbejdsmands Forbund. Den 23. Januar 1940 rettede samtlige 10 hos Klageren beskæftigede Arbejdere Henvendelse til Bryggeriarbejderforbundet om Optagelse. Klageren, der var blevet bekendt hermed, underrettede Dansk Arbejdsmands Forbund, der i Skrivelse af 25. s. M. tilkendegav Klageren, at man vilde indklage ham for Den faste Voldgiftsret for Brud paa Overenskomsten, hvis han beskæftigede Medlemmer af Bryggeriarbejderforbundet. Klageren foreholdt nu sine Arbejdere den Situation, de bragte ham i ved at indmelde sig i Bryggeriarbejderforbundet, og 2 af dem annullerede derefter deres Indmeldelse. Den 27. Januar mødte Arbejderne hos Klageren sammen med Lederen af Bryggeriarbejderforbundets Afdeling for Mineralvandsarbejdere, Jørgensen, i Anledning af den opstaaede Divergens. Jørgensen blev afvist af Klageren, der overfor sine Arbejdere holdt paa, at de i hvert Fald skulde give ham 14 Dages Opsigelsesvarsel, før de indmeldte sig i et andet Forbund, ligesom han tilkendegav dem, at deres Forbliven hos ham var uforenelig med deres Optagelse i Bryggeriarbejderforbundet. Da de fastholdt deres Indmeldelse, erklærede Klageren, at de saa ikke kunde arbejde hos ham, hvorefter Arbejderne forlod Fabriken.

Klageren gør til Støtte for sin Paastand gældende, at de 8 Arbejdere — hvoraf de 7 arbejdede som Chauffører med Udkørsel af Fabrikens Produkter i nærmere bestemte Distrikter — alle kendte Indholdet af Overenskomsten, og at de ved at indmelde sig i Bryggeriarbejderforbundet, uden at give Klageren overenskomstmæssig Opsigelsesvarsel, har begaaet Brud paa Overenskomsten. Ved at undlade at give Opsigelse, og ved at 5 af Chaufførerne ved deres Bortgang medtog de til deres Vogne hørende »Kørebøger« med Kundelister, har Arbejderne tilføjet ham et stort Tab, da ingen anden var i Stand til at udføre Turene med deres Vogne, fordi Kundefortegnelserne kun fandtes i de nævnte Bøger. Kørselen standsede omtrent fuldstændig Lørdag den 27. Januar, og først i Løbet af 8—10 Dage lykkedes det at faa 4 Vogne i Gang. Klageren, der hævder, at der vil hengaa længere Tid, før han kommer op paa sin tidligere Omsætning, har fremlagt en Opstilling fra en Revisor, som udtaler, at det er hans Overbevisning, at Nedgangen i Salget medfører et Tab paa mindst 10.000 Kr.

Overfor Bryggeriarbejderforbundet motiverer Klageren sin Paastand med, at Forbundet direkte har deltaget i de 8 Arbejderes Brud paa Overenskomsten ved at optage Arbejderne i Forbundet, idet Arbejderne — og følgelig deres Organisation — er forpligtet efter Overenskomsten. Klageren henviser endvidere til, at Bryggeriarbejderforbundet har støttet Arbejdernes kollektive Udmeldelse af Dansk Arbejdsmands Forbund ved at fremhæve, at en Optagelse i Bryggeriarbejderforbundet kun kunde finde Sted, saafremt Indmeldelsen skete enstemmigt, hvorved man vilde anse det muligt at undgaa Afskedigelse af de paagældende Arbejdere.

Fra de 8 Arbejderes Side er det gjort gældende, at de var utilfredse med deres gamle Forbund og derfor ønskede at melde sig ind i Bryggeriarbejderforbundet, hvad de maa have Ret til. Klageren burde have givet Arbejderne de overenskomstmæssige 14 Dages Opsigelsesvarsel, og De samvirkende Fagforbund kunde ikke med Føje have rejst Sag mod Klageren for Overenskomstbrud, hvis Klageren havde beholdt Arbejderne disse 14 Dage, hvorved Klageren havde undgaaet at lide Tab. Arbejderne bestrider endelig, at nogen af dem har medtaget Klagerens Kørebøger.

Retten finder, at de 8 Arbejdere har krænket Overenskomsten ved uden Varsel til Klageren at indmelde sig i Bryggeriarbejderforbundet; det havde været deres Pligt — og dette burde Bryggeriarbejderforbundet eller den, der paa Forbundets Vegne modtog Indmeldelsen, have gjort dem klart — enkeltvis at opsige deres Stilling med 14 Dages Varsel for muligt derved paa lovlig Vis at komme ud af Overenskomstforholdet til Klageren. Det skønnes derhos tilstrækkelig godtgjort, at Klageren som Følge af det saaledes skete kollektive Brud paa Overenskomsten har lidt et betydeligt Tab.

Den stedfundne Rivalisering mellem Bryggeriarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmands Forbund har dog ikke alene bragt den i dette Forhold sagesløse Klager Tab, men har ogsaa medført, at de paagældende Arbejdere har mi-

stet et Arbejde, som de efter det oplyste havde haft gennem en længere Aarrække. Retten anser Bryggeriarbejderforbundets Optræden for retsstridig, men Retten skønner det imidlertid overvejende betænkelig at fastslaa, at Bryggeriarbejderforbundet som saadant ved det passerede er indtraadt i det paagældende Overenskomstforhold. Da Bryggeriarbejderforbundet, der ikke er tilsluttet De samvirkende Fagforbund, derhos har afslaaet at lade Den faste Voldgiftsret afgøre Sagen for Forbundets Vedkommende, jfr. Voldgiftslovens § 4 C, er Retten derfor inkompetent til at tage Paastanden over for Forbundet under Paakendelse, hvorfor Sagen for saa vidt vil være at afvise.

Den Bod, der vil være at paalægge de 8 Arbejdere, findes efter Omstændighederne ikke at burde sættes højere end til 50 Kr. for hver.

Sagens Omkostninger maa herefter betales af De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund paa de 8 Arbejderes Vegne.

Kendelse:

Den af Klageren, Amager Mineralvandsfabrik ved N. E. Nielsen, overfor Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder-Forbund og dettes Afdeling for Mineralvandsarbejdere nedlagte Paastand kan ikke tages under Paakendelse af Den faste Voldgiftsret, hvorfor Sagen for saa vidt afvises.

Mineralvandsarbejder Ejner Gilsager, Spartavej 21.
Chauffør Arne Clausen, Rodosvej 5, Stuen.
— *Poul Olsen, Njalsgade 60, 1. Sal.*
— *Børge Røhr, Middelgrundsvej 17, 1. Sal.*
— *Ludvig Strøbech, Lybækgade 7, 4. Sal.*
— *Svend Aage Larsen, Grækenlandsvej 55, 3. Sal.*
— *Erik Petersen, Kastrupvej 112, 2. Sal.*
— *Arrif Andersen, Gustav Johannsensvej 37 C.*

betaler hver især en Bod af 50 Kr. til Klageren.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund paa de 8 Arbejderes Vegne.

SAG NR. 2759

Tømrere ved Isoleringsarbejde.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Marts 1940 i Sag Nr. 2759: De samvirkende Fagforbund for Dansk Tømrerforbund og Hustømrernes faglige Afdeling i København mod Dansk Arbejdsgiverforening og Isoleringsfabrikantforeningen Øst for Storebælt.

Den 11. September 1936 blev der mellem Repræsentanter for Dansk Tømrerforbund og Hustømrernes faglige Afdeling i København paa den ene Side og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening samt Dansk Arbejdsmandsforbund paa den anden Side afsluttet en »Grænseoverenskomst« til Udjævning af visse opstaaede Uoverensstemmelser om den indbyrdes Afgrænsning af Organisationernes faglige Arbejdsomraader. Det fastsloges herved, hvilke af 5 nærmere angivne Arbejder der skulde være Tømrerarbejde, og hvilke der skulde være Fællesarbejde, og bl. a. indeholdt *Punkt 3* følgende Bestemmelse: »Beklædning med Isoleringsmaterialer til Puds eller som blankt Arbejde paa Bræddeskillerum eller Lofter samt paa Lister eller Lægter er Tømrerarbejde.«

Overenskomsten skulde efter Aftale forelægges de modstaaende Arbejdsgiverorganisationer til Godkendelse.

I Henhold hertil blev Overenskomsten forelagt for Entreprenørforeningen, der stillede Krav om visse Ændringer, hvilket førte til, at der den 12. Oktober mellem Entreprenørforeningen, Dansk Tømrerforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund afsluttedes en ny Grænseoverenskomst, i hvilken det foran citerede Punkt 3 i Overenskomsten af 11. September uændret blev optaget.

I Overenskomsten af 12. Oktober havde Entreprenørforeningen taget sædvanligt Forbehold om Dansk Arbejdsgiverforenings Approbation af Overenskomsten, og denne Approbation blev meddelt den 16. Oktober.

I Juni 1938 blev der mellem Isoleringsfabrikantforeningen og Isoleringsarbejdernes Fagforening med Tiltrædelse af Dansk Arbejdsmandsforbund vedtaget et Tillæg til den mellem Fagforeningen og Fabrikantforeningen Øst for Storebælt gældende Overenskomst af 1. Marts 1937. Ved denne Tillægsoverenskomst indførtes en lang Række dels nye Akkordsatser, dels Ændringer i hidtidige Akkordsatser for Isoleringsarbejder, og bl. a. indeholder Tillægsoverenskomsten en Bestemmelse om, at Akkordsatsen i Hovedoverenskomstens § 27 »for Isolering med Korkplader paa Gulve og Vægge samt Lofter af sømfast Materiale« udgaar og erstattes med en Række nærmere specificerede Tariffer »for Isoleringsplader og Maatter paa sømfast Materiale«.

Ogsaa Tillægsoverenskomsten af 1938 er approberet af Dansk Arbejdsgiverforening.

I Foraaret 1939 benyttede Isoleringsfabrikantfirmaet *Ikas*, der havde Isoleringsarbejderne ved den nye Statsradiofonibygning i Rosenørns Allé i Entreprise, Isoleringsarbejdere til Udførelse af Beklædningsarbejder paa Lister med Rockwool Maatter, og da dette Arbejde efter Dansk Tømrerforbunds Opfattelse ganske dækkedes af Bestemmelsen i Grænseoverenskomstens Punkt 3 om, at de der nævnte Arbejder er Tømrerarbejde, gjorde Tømrerforbundet baade over for Isoleringsarbejdernes Fagforening og over for Dansk Arbejdsmandsforbund gældende, at Arbejdet maatte tilfalde Tømrerne og ikke Isole-

ringsarbejderne, uden dog at kunne faa Tilslutning til denne Opfattelse, som det ej heller lykkedes Tømrerforbundet at faa gennemført under senere Fællesmøde med Isoleringsfabrikantforeningen, Entreprenørforeningen og de to Hovedorganisationer.

Under nærværende af De samvirkende Fagforbund for Dansk Tømrerforbund og Hustømrernes faglige Afdeling i København mod Dansk Arbejdsgiverforening og Isoleringsfabrikantforeningen Øst for Storebælt anlagte Sag har Klagerne nu gjort gældende, at den foran citerede ved Tillægsoverenskomsten af 1938 indførte Ændring i Isoleringsoverenskomstens § 27 er i Strid med Grænseoverenskomsten af 12. Oktober 1936 ved at tarifere som Isoleringsarbejder visse Arbejder, som ifølge Grænseoverenskomstens Punkt 3 udtrykkeligt er erklærede for Tømrerarbejde. Idet Klagerne derhos gør gældende, at Dansk Arbejdsgiverforening har været uberettiget til at approbere Tillægsoverenskomsten af 1938 efter tidligere at have approberet Grænseoverenskomsten af 1936, nedlægger Klagerne Paastand paa, at Dansk Arbejdsgiverforening og Isoleringsfabrikantforeningen dømmes til *at* ophæve Tilføjelsen af Juni 1938 til Overenskomsten af 1. Marts 1937 mellem Isoleringsfabrikantforeningen og Isoleringsarbejdernes Fagforening samt til *at* sørge for, at det resterende Beklædningsarbejde paa Lister med Isoleringsmateriale paa Statsradiofoniens Nybygning bliver udført af Tømrere. Til yderligere Støtte for disse Paastande har Klagerne anført, at de i Tillægsoverenskomsten af 1938 § 27 tariferede Beklædningsarbejder i Forvejen var tariferede i Priskuranten mellem Københavns Tømrerlaug og Hustømrernes faglige Afdeling, samt at saadanne Arbejder i Tiden fra Oktober 1936 til Foraaret 1939 i meget stort Omfang er udført af Tømrersvende, i de fleste Tilfælde for Tømrermestre, der i visse Tilfælde optraadte som Underentreprenører for Isoleringsfabrikanter.

De Indklagede paastaar Klagen afvist og anfører til Støtte herfor, at der ikke foreligger nogen Overenskomst mellem Isoleringsfabrikantforeningen og Dansk Tømrerforbund, og at Isoleringsfabrikantforeningen har staaet helt uden for Vedtagelsen af Grænseoverenskomsten af 1936, der alene regulerer et Mellemværende mellem Entreprenørforeningen, Dansk Tømrerforbund og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening; denne Overenskomst er derfor efter de Indklagedes Opfattelse ikke til Hinder for, at der mellem Isoleringsfabrikantforeningen og Isoleringsarbejdernes Fagforening indgaas en Overenskomst som Tillægsoverenskomsten af Juni 1938, og Dansk Arbejdsgiverforening har derfor ej heller været uberettiget til overensstemmende med sine Love og sædvanlig fulgt Forretningsgang at approbere denne Tillægsoverenskomst.

Dansk Arbejdsmandsforbund, der ikke er indtraadt som Part i Sagen, er af samme Opfattelse som Dansk Arbejdsgiverforening.

Retten maa give de Indklagede Medhold i de af dem anførte Betragtninger. Overenskomsten af 12. Oktober 1936 er efter sit Indhold utvivlsomt alene en af Entreprenørforeningen tiltraadt Grænseoverenskomst mellem *Tømrere og Jord- og Betonarbejdere,* og den kan ikke have bindende Virkning for andre end de i den deltagende Parter. Med dette begrænsede Indhold er denne Overenskomst approberet af Dansk Arbejdsgiverforening, og den har ikke ved denne Approbation faaet en større Rækkevidde end dens Indhold angiver. Den har derfor ej heller været til Hinder for Indgaaelsen af Tillægsoverenskomsten af Juni 1938 *inden for Isoleringsfaget* eller til Hinder for, at Dansk Arbejdsgiverforening — saavel som Dansk Arbejdsmandsforbund — lovligt har kunnet approbere eller tiltræde denne Tillægsoverenskomst.

Som Følge af det anførte vil de Indklagede være at frifinde, medens Sagens Omkostninger findes at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

SAG NR. 2765.

Murere hos Murermestrene Chr. Madsen og Anton Nielsen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 18. Marts 1940 i Sag Nr. 2765: De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark mod Dansk Arbejdsgiverforening, Centralforeningen af Murermestre i Nordsjælland, Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og dettes Medlemmer Murermestrene Chr. Madsen & Anton Nielsen, København.

Den 28. Juni 1938 blev der mellem forskellige Mesterorganisationer i Byggefagene — nemlig: Centralforeningen af Murermestre i Danmark, Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og Mesterforeningen for Bygningshaandværkere i Gl. Roskilde Amt — og Murerforbundet i Danmark, med Tilslutning af Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, vedtaget »Ferieregler for Murerfaget i Provinsen«. Disse Regler er med Socialministeriets Godkendelse i Henhold til § 6, Stk. 2, i Loven af 13. April 1938 om Ferie med Løn indenfor det paagældende faglige Omraade traadt i Stedet for den ifølge Loven almindeligt gældende Ferieordning, hvorom nær-

mere Regler er fastsatte ved Socialministeriets Bekendtgørelse af 29. Juni 1938.

Ferieregelerne for Murerfaget i Provinsen er ikke tiltraadte af Københavns Murer- og Stenhuggerlaug, som overhovedet ikke har nogen faglig Overenskomst med Murerforbundet, og i et Forhold til de Arbejderorganisationer, med hvilke Lauget har faglige Overenskomster, er der ej heller vedtaget særlige Ferieregler. Den ved Ferieloven og Socialministeriets ovennævnte Bekendtgørelse fastsatte Ferieordning er følgelig inden for disse faglige Omraader gældende i Forholdet mellem Laugets Medlemmer og de hos dem beskæftigede Arbejdere.

Tvisten under nærværende Sag drejer sig om, hvorvidt Lovens almindelige Ferieordning eller de specielle den 28. Juni 1938 vedtagne »Ferieregler for Murerfaget i Provinsen« skal være gældende for Arbejdet ved Opførelsen af Isefjord Værket ved Kyndby Strand, som udføres af Murermestrene Chr. Madsen & Anton Nielsen, København, der er Medlemmer af Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og til Arbejdets Udførelse benytter Arbejdere, der er Medlemmer af Murerforbundet i Danmark.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Murer- og Stenhuggerlaugs Vegne, hævder, at Lovens almindelige Ferieordning maa være gældende, allerede fordi Lauget som nævnt ikke har deltaget i Vedtagelsen af »Ferieregler for Murerfaget i Provinsen« og i det hele ingen Overenskomst har med Murerforbundet.

Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets Vegne, gør derimod gældende, at Ferieregelerne af 28. Juni 1938 maa være anvendelige, uanset at Lauget ikke har deltaget i Vedtagelsen af disse Regler. Til Støtte for denne Opfattelse anfører Klagerne, at Laugets Medlemmer, naar de udfører Arbejder i Provinsen og hertil benytter lokal Arbejdskraft, sædvanemæssigt aflønner Arbejderne efter den mellem Centralforeningen af Murermestre og Murerforbundet for vedkommende Arbejdssted gældende Priskurant. Følgen heraf maa efter Klagernes Opfattelse blive den, at ogsaa den mellem Centralforeningen og Murerforbundet vedtagne Ferieordning automatisk, som et Led i Lønordningen og Lønvilkaarene, maa være bindende for de Medlemmer af Lauget, der lader Arbejder udføre i Provinsen.

Med Hensyn til Indholdet af de to omdisputerede Ferieordninger skal bemærkes, at de hvad angaar selve Feriegodtgørelsen i det væsentlige falder sammen. Ferieregelerne af 28. Juni 1938 opfylder naturligvis det i Ferielovens § 6, Stk. 2, opstillede Krav: ikke at stille Arbejderne ringere end Lovens Ordning. Fra Klagernes Side paapeges det, at de vedtagne Ferieregler for Murerfaget i Provinsen paa enkelte Punkter endog stiller Arbejderne noget gunstigere, end de efter Loven vilde have Krav paa. Det fremhæves saaledes, at »Ferieregelerne« foreskriver, at Arbejdsgiveren ved Bestemmelsen af Feriens Tidspunkt skal tage »Hensyn til rimelige Ønsker, der fremsættes af de hos Mesteren beskæftigede Svende«, medens Loven intet indeholder herom, samt at »Ferieregelerne« ikke har optaget Bestemmelsen i Lovens § 2 om, at der til Begrundelse af Ferieret ikke regnes med Arbejde af kortere Varighed end 6 Dage.

Den praktiske Betydning af disse Afvigelser maa imidlertid antages kun at være ringe, og Parternes væsentligste Interesse i at kræve den ene eller den anden Ferieordning anerkendt, maa efter Parternes Forhandlinger for Retten søges i Fordelene eller Ulemperne ved de to forskellige *Feriemærkesystemer,* som er anordnede henholdsvis ved Ferieregelerne af 28. Juni 1938 og ved Socialministeriets Bekendtgørelse af 29. s. M.

Ifølge Socialministeriets Bekendtgørelse er Ordningen den, at Arbejdsgiveren hos Postvæsenet køber Feriemærker, der ved hver Lønudbetaling indføres i en Feriemærkebog med et Beløb af 4 pCt. af den indtjente Arbejdsløn. Naar Ferien skal holdes, erholder Arbejderen en til de i Bogen indklæbede Feriemærker svarende Feriegodtgørelse udbetalt paa Postkontoret.

Ogsaa »Ferieregelerne« af 28. Juni 1938 bygger paa et Feriemærkesystem, men Feriemærkerne fremstilles her ved Arbejdsgiverorganisationernes Foranstaltning. Ved Feriens Indtræden paategnes Bogen af Arbejdsgiveren med Feriens Dato, og Feriepengene udbetales paa det Sted, hvor Svenden er beskæftiget ved Feriens Paabegyndelse, af en af Mesterorganisationernes Lokalafdelinger.

Fra Klagernes Side henvises nu til den Ulempe for Svendene, at de, hvis der gives de Indklagede Medhold, maa forsyne sig med to Feriebøger og hæve Feriegodtgørelse paa to Steder, medens de Indklagede gør gældende, at denne Ulejlighed kun er ringe, og at det, hvis der gives Klagerne Medhold, for Arbejdsgiveren vil medføre forholdsvis langt betydelige Ulemper og Ulejlighed, Vanskeligheder ved Kontrol m. v., naar Arbejdsgiveren paa sit Forretningssted i København skal anvende »Ferieregelerne«s Mærkesystem frem for den simplere ved Socialministeriets Bekendtgørelse fastsatte Mærkeordning. At den af Klagerne krævede Ordning vil medføre ikke ubetydelig Ulejlighed for Arbejdsgiveren, erkendes ogsaa af Klagerne.

Retten finder at maatte tage de Indklagedes Paastand om Anvendelsen af den ved Loven og Socialministeriets Bekendtgørelse fastsatte almindelige Ferieordning og det dermed forbundne Mærkesystem til Følge.

At Aflønning sker efter Centralforeningens Priskurant i Tilfælde, hvor et Medlem af Lau-

get lader Arbejde udføre i Provinsen, beror paa en i Tidernes Løb udviklet Coutume, hvis Omfang og Fasthed iøvrigt næppe er helt klart, jfr. herved Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sagerne Nr. 55 og 56. At en saadan Coutume har kunnet udvikle sig, beror paa, at der har været Tale om Arbejder, der faldt uden for de paagældende Overenskomsters lokale Omraader, altsaa om Arbejder, for hvilke der *ikke* fandtes *direkte* anvendelige Løntariffer. Man er da kommet ind paa sædvanemæssigt at anvende den (mellem andre Parter) paa Arbejdsstedet gældende, ikke den paa Arbejdsgiverens Forretningssted gældende Løntarif. Denne Sædvane maatte vel ogsaa have til Følge, at en Ferieordning skulde følge samme Regler som den egentlige Lønordning, altsaa rette sig efter Forholdene paa Arbejdsstedet, *saafremt* man for Ferieordningens Vedkommende savnede andre Regler at falde tilbage paa.

Men saaledes stiller Sagen sig ikke i det foreliggende Tilfælde, idet den ved Ferieloven og Socialministeriets Bekendtgørelse af 29. Juni 1938 foreskrevne *almindelige Ferieordning* positivt er gældende i *alle* Tilfælde, hvor der *ikke* ved Overenskomst eller Regulativ gyldigt er truffet en afvigende Ordning.

En saadan afvigende Ordning er imidlertid ikke tiltraadt af Murerlauget, og det kan ikke statueres at være nogen *nødvendig* Konsekvens af den coutumemæssige Aflønning efter Arbejdsstedets Priskurant, at Ferieordningen ogsaa skulde være den paa Arbejdsstedet gældende. Baade den legale Ferieordning og de vedtagne særlige Ferieregler gælder uafhængigt af de løbende faglige Overenskomster, og selv om det maa erkendes, at Feriegodtgørelse er et Lønanliggende, maa det ikke overses, at den Maade, hvorpaa Ferieordningen gennemføres, bl. a. med Hensyn til Mærkesystemet, berører andre Interesser end de rent lønmæssige, og at det derfor maa blive yderligere betænkeligt at lade en fra Loven afvigende Ferieordning være bindende for en Organisation, der ikke har deltaget i Vedtagelsen af Ordningen.

Sagens Omkostninger findes at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Den af De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark nedlagte Paastand om Anerkendelse af Ferieregelerne for Murerfaget i Provinsen som bindende for Københavns Murer- og Stenhuggerlaugs Medlemmer Murermestrene Chr. Madsen & Anton Nielsen kan ikke tages til Følge.

Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne med 150 Kr.

SAG NR. 2727.

Landarbejdere hos Godsejer K. Kjær, Helgenes.

Den 30. Januar 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2727: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund mod Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt for Godsejer K. Kjær, Helgenes.

Sagen forhandledes, og Parterne enedes om at begære Sagen udsat paa Forligsforhandlinger.

SAG NR. 2761.

Snedkere hos Firmaet »Sonofon«.

Den 8. Marts 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2761: De samvirkende Fagforbund for Snedkerforbundet i Danmark for Snedkernes og Stolemagernes Fagforening i København mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem »Sonofon«.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

Idet Forbundet forbeholder sig sin principielle Opfattelse, vil det paa Basis af de ved det forberedende Møde faldne Udtalelser lade Spørgsmaalet om, hvorvidt det omhandlede Arbejde eller nogen Del heraf er Snedkerarbejde, afgøre ved faglig Voldgift.

Klagerne trak herefter denne Klage tilbage.

SAG NR. 2735.

Havnearbejdere i Nyborg.

Den 15. Marts 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2735: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark for Foreningen af Arbejdsgivere ved Nyborg Havn mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund for Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg samt en Række navngivne Arbejdere.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»Parterne er enige om, at Arbejdsmændenes Fagforening i Nyborg som Organisation intet Ansvar har for det passerede, og idet Parterne iøvrigt fastholder deres Opfattelse af Sagen, anmoder man Retsformanden om at afgøre Skyldsspørgsmaalet og, forsaavidt der skal betales en Bod, fastsætte dennes Størrelse.«

Retten afgjorde Sagen saaledes, at der bør betales en Bod efter Omstændighederne paa 200 Kr., der udredes af Fagforeningen paa de paagældende Arbejderes Vegne.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. April 1940 — 36. Aargang . Nummer 8

Under Tidens Tryk

Siden Udsendelsen af det forrige Nummer af »Arbejderen« er vort Land ramt af skæbnesvangre Begivenheder. Den 9. April besattes Danmark af tyske Tropper, og den danske Regering har under Protest besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til denne Besættelse.

Med Henblik paa denne for Land og Folk alvorsfulde Begivenhed blegner ganske naturligt Dagliglivets sædvanlige Foreteelser og Bekymringer. Spørgsmaal, der optog vore Sind og delte Meningerne, synes mindre væsentlige, set paa Baggrund af den alvorlige Tid, vi nu oplever. — Det er givet, at vort Arbejde og vor Handlefrihed vil blive paavirket af denne Tingenes nye Tilstand.

Dansk Arbejderbevægelse og dermed ogsaa vor faglige Centralorganisation kan sige sig fuldstændig fri af Ansvaret for det skete, thi den har altid uden Forbehold støttet den strenge Neutralitetspolitik, Regeringen har ført til alle Sider med det Formaal at holde Landet udenfor Stormagternes blodige Opgør. Naar denne Politik paa Grund af Forholdenes stærke Tryk ikke har ført til det tilsigtede Resultat, maa Ansvaret søges udenfor vort Lands Grænser.

Besættelsen er nu en Kendsgerning, som vi ikke har Magt til at ændre, og for os alle gælder det derfor om at affinde os med og tilpasse os efter den nye Situation. Fornuft og ikke Følelser maa bestemme vore Handlinger. Mere end nogensinde gælder det for Fagbevægelsen at bevare Sammenhold og Enighed i Medlemsrækkerne for i den Udstrækning, Forholdene tillader det, at staa Vagt om Arbejdernes Interesser. Ogsaa Fagforeningerne er interesseret i, at Livet saavidt mulig gaar sin normale Gang, og at Produktionen opretholdes. Ud fra disse Synspunkter har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg paa sit Møde den 9. April vedtaget at tilstille de tilsluttede Forbund og lokale Fællesorganisationer følgende Henvendelse:

> I denne for vort Land og Folk saa dybt alvorlige Time sender D. s. F.s Forretningsudvalg en Hilsen til alle vore Kammerater ude i Organisationerne.
>
> Med denne Hilsen følger Paalæg om, at vi for Folkets Skyld bevarer Roen og Disciplinen, at vi for vor egen Skyld koldt og nøgternt tager det, som maatte komme, at vi bliver paa vore Pladser og gør Dagens Gerning under de os givne Vilkaar.

— — —

I Anledning af den tyske Besættelse har Regeringen udsendt et Opraab til det danske Folk, hvori den erklærer, at den vil forsøge at sikre det danske Folk og vort Land imod de af Krigsforhold følgende Ulykker, og den opfordrer derfor Befolkningen til rolig og behersket Holdning over for de Forhold, som nu er opstaaet. Ro og Orden maa præge Landet, og loyal Optræden udvises over for alle, som har en Myndighed at udøve.

Endvidere er der foretaget en Udvidelse af Regeringen, saaledes at de fire store politiske Partier blev repræsenteret. Partiet Venstre og Det konservative Folkeparti er hvert repræsenteret i Ministeriet med 3 konsultative Ministre. Dermed har de fire Partier givet Udtryk for Viljen til i Fællesskab at søge vort Land ført frelst gennem Tidens Vanskeligheder og Tryk.

Landbrugs-overenskomsterne

De den 20. Marts midlertidigt afbrudte Forhandlinger vedrørende Overenskomsterne for Land- og Skovbruget, Mejerierne og Slagterierne blev paa Forligsmanden, Rigsadvokat *Pihls* Foranledning genoptaget den 30. Marts. Mødet resulterede i, at Rigsadvokaten besluttede at genoptage Mæglingen, der blev afbrudt for en halv Snes Dage siden. Efter Forligsmandens Henstilling blev de Strejker, der skulde træde i Kraft den 1. April ved normal Arbejdstids Begyndelse, udsat indtil videre. Mæglingen blev genoptaget den 2. April og afsluttedes den følgende Dag efter næsten 20 Timers Forhandling med nedenstaaende af Forligsmanden stillede Mæglingsforslag:

Mæglingsforslag fra Forligsinstitutionen.

A.

Nedenstaaende opsagte og ikke fornyede Overenskomster fornyes med de Ændringer, om hvilke der er opnaaet Enighed mellem Parterne, og i øvrigt paa følgende Vilkaar:

1) Overenskomsten mellem *Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* angaaende *Dræningsarbejde:*

Der ydes Dyrtidstillæg efter Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939.

2) Overenskomsten mellem *Dræningsmesterforeningerne for Holbæk, Frederiksborg og Gl. Roskilde Amter* og *Dansk Arbejdsmandsforbund:*

Der ydes Dyrtidstillæg efter Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939.

3) Overenskomsten mellem *Sønderjydsk Dræningsmesterforening* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* forlænges til 30. September 1940 paa følgende Vilkaar:

Der ydes Dyrtidstillæg med 0,85 Procent pr. Point, Pristallet overstiger 184, for Akkordsatsen for Sugegrøfter og for det i § 9 omhandlede Afvandingsarbejde.

For Timelønsarbejde ydes Dyrtidstillæg efter Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939. Fra 1. Oktober d. A. gælder den alm. Jydske Dræningsoverenskomst ogsaa for Sønderjylland, dog kan der ikke som Følge heraf ske Reduktion af nogen i Sønderjylland nu gældende Lønsats for det af Overenskomsten omfattede Arbejde.

Fra 1. April 1941 bortfalder den særlige sønderjydske Overenskomst, saaledes at Medlemmerne af Sønderjydsk Dræningsmesterforening fra nævnte Dato falder ind under Jydsk Dræningsmesterforenings Overenskomst med Dansk Arbejdsmands Forbund.

4) Overenskomsten mellem *Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* angaaende Skovarbejde:

Der ydes Dyrtidstillæg efter Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939.

5) Overenskomsten mellem *Skovbrugets Arbejdsgiverforening for Sjælland* og *Dansk Arbejdsmandsforbund:*

Der ydes Dyrtidstillæg efter Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939.

6) Overenskomsten mellem *Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug for Maribo Amt* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* angaaende *Landbrugsarbejde:*

I §§ 20 og 36 forhøjes Daglønnen med 1 Kr., i §§ 22, 38 og 39 forhøjes Daglønnen med 60 Øre.

I § 56 ændres

69	Kr.	til	84	Kr.		99	Kr.	til	114	Kr.
82	»	»	97	»		83	»	»	98	»
71	»	»	86	»		54	»	»	69	»
48	»	»	63	»		43	»	»	58	»
36	»	»	51	»		58	»	»	73	»
51	»	»	66	»		820	»	»	1000	»
700	»	»	880	»		80	»	»	95	»
80	»	»	95	»		70	»	»	85	»

Samtlige Akkordsatser, herunder Satserne i §§ 24 og 32, forhøjes med 15 pCt.

7) Overenskomsten mellem *De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger* og *Dansk Arbejdsmandsforbund:*

I § 5 I A og C forhøjes Daglønnen med henholdsvis 1 Kr. og 60 Øre.

I § 5 I D ændres

69	Kr.	til	84	Kr.		80	Kr.	til	95	Kr.
82	»	»	97	»		99	»	»	114	»
71	»	»	86	»		83	»	»	98	»
48	»	»	63	»		54	»	»	69	»
36	»	»	51	»		43	»	»	58	»
51	»	»	66	»		58	»	»	73	»
700	»	»	880	»		820	»	»	1000	»

Samtlige Akkordsatser forhøjes med 15 pCt.

8) Overenskomsten mellem *Arbejdsgiverforeningen for Landbrug paa Sjælland og*

Møen og *Dansk Arbejdsmandsforbund* gældende for Sjælland og Møen:

I §§ 20 og 36 forhøjes Daglønnen med 1 Kr., i §§ 22, 38 og 39 forhøjes Daglønnen med 60 Øre.

I § 56 ændres

69	Kr.	til	84	Kr.	99	Kr.	til	114	Kr.
82	»	»	97	»	83	»	»	98	»
71	»	»	86	»	54	»	»	69	»
48	»	»	63	»	43	»	»	58	»
36	»	»	51	»	58	»	»	73	»
51	»	»	66	»	820	»	»	1000	»
700	»	»	880	»	80	»	»	95	»
80	»	»	95	»	70	»	»	85	»

Samtlige Akkordsatser, herunder Satserne i §§ 24 og 32, forhøjes med 15 pCt.

9) Overenskomsten mellem *Arbejdsgiverforeningen for Landbrug paa Sjælland og Møen* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* vedrørende Planteskoler:

Den mellem Planteskoleejerforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund afsluttede Overenskomst af 14. August 1939 forbliver gældende mellem Parterne. Der ydes til samtlige Lønninger Dyrtidstillæg med 15 pCt.

10) Overenskomsten mellem *Fyens Ærtedyrkerforening* og *Dansk Arbejdsmandsforbund:*

Samtlige Akkorder forhøjes med 1 Øre.

11) Overenskomsten mellem *Mejeriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Mejeristforbund:*

Der ydes Dyrtidstillæg efter Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939.

12) Overenskomsten mellem *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund:*

De i Overenskomsten af 5. Januar 1940 fastsatte Regler for Dyrtidstillæg forbliver gældende, saaledes at Ændringer i Pristallet for April 1940 og Juli 1940 medfører tilsvarende Ændringer i Lønninger.

13) Overenskomsten mellem *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund:*

De i Overenskomsten af 16. Januar 1940 fastsatte Regler for Dyrtidstillæg forbliver gældende, saaledes at Ændringer i Pristallet for April 1940 og Juli 1940 medfører tilsvarende Ændringer i Lønninger.

14) Overenskomsten mellem *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Slagteriarbejderforbund:*

De i Overenskomsten af 5. Januar 1940 fastsatte Regler for Dyrtidstillæg forbliver gældende, saaledes at Ændringer i Pristallet for April 1940 og Juli 1940 medfører tilsvarende Ændringer i Lønninger.

B.

Fællesbestemmelser.

1. De under 1—2— og 4—14 omhandlede Overenskomster træder i Kraft 1. April 1940 og gælder til 1. November 1940. Inden 1. Oktober 1940 skal der optages Forhandling mellem Parterne om Overenskomsternes Forlængelse. Saafremt Enighed ikke opnaas inden 10. Oktober 1940, er hver af Parterne berettiget til at frigøre sig paa de i de gældende Overenskomster fastsatte Vilkaar.

2. Samtlige udstedte Varsler om Arbejdsstandsninger tages tilbage.

København, den 3. April 1940.

(sign.) *F. Pihl.*

Enhver Afstemning om Mæglingsforslaget skal foregaa hemmeligt og skriftligt, og der kan kun afgives rene Ja- eller Nejstemmer.

Svaret vedrørende Afstemningsresultatet maa indeholde Oplysning om Antallet af afgivne Ja- og Nejstemmer samt for Forbundenes Vedkommende om det samlede Antal af stemmeberettigede Medlemmer.

For Arbejdsgiverorganisationernes Vedkommende skal Svaret indeholde Oplysning om den af den paagældende Organisations Medlemmer i 1939 udbetalte Arbejdsløn.

Svaret paa nærværende Mæglingsforslag afgives Mandag den 15. April 1940 Kl. 10 under Adresse: *Forligsinstitutionen, Kongens Nytorv 5.*

De under 1—14 anførte Mæglingsforslag er et Led i et samlet Sæt Mæglingsforslag, der i Henhold til § 8 i Lov af 18. Januar 1934 om Mægling i Arbejdsstridigheder, jfr. Lov af 20. Marts 1940, skal betragtes som en Helhed.

— — —

Dette Forslag har været til Behandling indenfor de interesserede Forbunds kompetente Forsamlinger, der har anbefalet Medlemmerne at stemme Ja for Forslaget, og man kan herefter gaa ud fra, at det vil blive vedtaget af Arbejderne. Derimod er det endnu ikke muligt at udtale sig om Arbejdsgivernes Stilling til Forslaget, der giver de lavestlønnede Arbejdere inden for Land- og Skovbrug samt Mejeristerne, der endnu ikke har faaet en eneste Øres Kompensation for Prisstigningen, et haardt tiltrængt Løntillæg.

Arbejdsløsheden i Marts 1940

Ved Udgangen af Marts Maaned 1940 var der i alt 153.954 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 163.871 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 497.449, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Marts 30,9 mod 32,9 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 17.295 mod 17.433 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 17.295 er 10.490 tilmeldt i Hovedstaden og 6.805 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Marts er saaledes opgjort til 171.249 mod 181.304 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Marts 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 108.316 eller 22,8 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 15.681, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 123.997 ved Udgangen af Marts 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt,	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Febr. ..	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts .	30,9[1])	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April ..		16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj ...		11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni ..		11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli ..		11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
Aug. ..		9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
Sept. ..		12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Okt. ..		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
Nov. ..		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
Dec. ..		32,1	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for Januar, Februar og Marts Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	42,1	40,6	36,7	47,9	38,5	40,9	45,2	53,9	43,0
Febr. ..	45,6	37,1	35,7	47,0	42,9	39,6	41,8	53,6	47,7
Marts .	44,2[1])	33,0	27,7	43,6	35,1	31,7	39,2	43,8	48,0

[1]) Foreløbigt Tal.

Øvrige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	22,1	22,4	23,8	23,1	21,6	22,3	27,7	37,2	29,0
Febr. ..	24,5	20,0	22,2	21,1	22,7	21,1	24,9	36,3	29,1
Marts .	22,1[1])	16,0	18,2	18,7	20,8	16,3	21,7	30,2	28,8

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult. Marts 1940 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Marts 1940 [1])	Feb. 1940	Marts 1939	Feb. 1939
Hovedstaden:					
Byggefag	7.054	44,6	50,0	28,8	39,6
Jernindustrien	3.539	12,8	12,3	11,7	13,6
Anden Industri	11.241	17,4	16,6	15,0	16,4
Handel	1.300	8,1	8,4	7,9	8,8
Arbejdsmænd	15.149	30,3	35,0	23,5	25,9
Andre Fag	5.275	27,2	28,1	23,0	26,0
I alt ..	43.558	22,5	24,0	18,1	20,8
Provinsen:					
Byggefag	15.833	53,9	64,9	24,3	42,6
Jernindustrien	4.917	18,0	21,9	11,6	14,4
Anden Industri	12.029	18,5	22,0	15,8	18,2
Handel	1.465	7,0	6,7	6,5	6,6
Arbejdsmænd	73.904	49,1	49,5	36,2	41,0
Andre Fag	2.248	20,3	21,4	15,3	17,4
I alt ..	110.396	36,3	38,6	25,8	30,7
Hele Landet ..	153.954	30,9	32,9	22,8	26,8

[1]) Foreløbigt Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Februar 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Arbejdsløsheden i de vigtigste Fag.

Fag	Antal arbejdsløse ult. Febr. 1940	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Febr. 1940 pCt.	Jan. 1940 pCt.	Febr. 1939 pCt.	Jan. 1939 pCt.
Murere	9.151	82,2	79,8	50,3	50,7
Hustømrere	6.608	67,1	60,3	39,1	50,0
Snedkere	4.000	35,7	31,7	30,3	37,0
Malere	5.675	65,5	64,6	54,6	62,7
Sadelmagere	968	32,2	31,2	27,7	35,3
Blikkenslagere	326	11,8	24,0	31,1	30,9
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	274	20,9	18,0	20,6	21,7
Smede og Maskinarb..	6.042	15,2	13,5	12,3	14,4
Specialarbejdere	183	16,1	12,7	8,7	10,4
Formere	416	18,5	12,1	17,8	21,2

Elektrikere	1.364	32,5	23,9	18,0	16,6
Skibstømrere	408	30,4	18,7	1,9	1,5
Mølleriarbejdere	182	16,1	12,4	15,5	18,8
Bageri- og Konditoriarbejdere	1.996	33,1	31,9	32,3	34,1
Sukkervarearbejdere	530	26,4	22,7	23,3	25,2
Bryggeriarbejdere	1.630	22,6	18,9	10,3	15,2
Slagteriarbejdere	2.910	32,7	19,1	24,2	22,9
Mejerifaget	238	17,0	16,3	16,7	17,0
Landmejerister	314	9,9	9,3	9,8	10,1
Tobaksarbejdere	1.217	13,7	11,2	16,3	16,3
Tekstilarbejdere	2.289	13,9	9,4	11,8	14,2
Skræddere	1.463	8,7	11,1	13,8	19,5
Hatte- og Buntmagere	91	5,3	6,3	9,9	13,6
Skotøjsarbejdere	761	14,4	13,2	19,9	23,4
Barberere	344	23,7	22,1	20,3	20,9
Træindustriarbejdere	2.004	30,5	28,7	22,2	28,3
Karetmagere	396	33,2	24,7	18,4	18,4
Keramikere	300	13,6	10,4	11,1	13,7
Papirindustriarbejdere	31	1,7	2,4	5,9	6,0
Bogbindere	899	17,0	13,8	19,2	19,7
Typografer	1.197	16,5	12,3	9,0	9,8
Kvindelige Arbejdere	4.988	24,8	22,1	22,8	24,4
Handels- og Kontormedhjælpere	2.537	7,6	7,0	7,8	7,5
Forsikringsf.tionærer	229	6,3	6,1	5,2	5,7
Arbejdsmænd	90.649	45,6	42,1	37,1	40,6
Murarbejdsmænd	1.308	83,4	77,8	47,0	46,0
Tjenere	2.087	32,2	30,0	28,6	29,6
Landkokke	357	29,6	27,6	26,3	25,7
Sømænd	1.721	36,4	30,0	36,7	34,9
Søfyrbødere	877	34,7	28,2	32,0	29,9
Kedel- og Maskinpassere	222	9,4	8,8	8,2	8,2
Gartnere	1.361	60,6	59,6	46,7	54,2
Husassistenter	77	3,3	3,7	4,6	5,0
Musikere	701	35,5	34,5	29,4	32,1
Danske Teknikere	85	8,3	7,5	3,4	3,8
Telefonstanden	16	0,8	0,2	0,5	0,3
Arbejdsledere	81	3,2	3,1	3,1	3,3
Arbejdsløshedskasser i øvrigt	2.368	26,8	24,9	20,3	24,6
I alt	163.871	32,9	30,1	26,8	29,7

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Marts 1940 var 846 organiserede og 94 personligt tilmeldte, i alt 940, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 703 organiserede og 97 personligt tilmeldte, i alt 800, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Marts 1939, var 3.746 organiserede og 366 personligt tilmeldte, i alt 4.112, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Kongres

i Dansk Litografisk Forbund

Skærtorsdag og Langfredag den 21.—22. afholdtes Dansk Litografisk Forbunds 16. ordinære Kongres i Restaurant »Bellahøj«s Lokaler, København.

Forretningsfører *Sophus E. Frederiksen* bød velkommen. Til Kongressen var mødt ca. 50 Delegerede, og desuden deltog som Gæster: Forbundsformændene *E. Nielsen* og *Lindblom* for henholdsvis det norske og svenske Broderforbund og Sekretær *Ernst Berg* for De samvirkende Fagforbund samt Forbundsformændene *K. A. Jørgensen,* Dansk Typografforbund, og *Th. Nielsen,* Bogbinderforbundet i Danmark.

I sin Hilsningstale fremhævede Sekretær *Ernst Berg,* at D. s. F. med Glæde havde modtaget Forbundets Indbydelse — ikke mindst fordi det var første Gang, vor faglige Landsorganisation havde faaet Lejlighed til at sende en Repræsentant til Kongres hos Dansk Litografisk Forbund. — Perspektivet for Udviklingen i Europa er ualmindeligt mørkt. De senere Aars Begivenheder har vist os det skæbnesvangre i, at Arbejderklassen ude i de store Nationer ikke har opnaaet den Indflydelse paa Staternes Politik, som den har social Fordring paa; nu, hvor de smaa Nationer kun er Brikker i Krigens brutale Spil, vilde Udsigterne være haabløst triste, om ikke vi her i Landet netop havde en Arbejderbevægelse af omfattende organisatorisk Styrke.

K. A. Jørgensen og *Th. Nielsen* understregede, at Samarbejdet mellem Forbundene indenfor den grafiske Industri maatte være godt og positivt, og man gav baade for Typografer og Bogbindere Tilsagn om fortsat Forstaaelse i kommende Aar. I denne Aand ønskedes Held med Kongresforhandlingerne.

Til Dirigenter valgtes *E. Lange* og *A. Thorsen,* til Kongressekretærer: *Launy Larsen* og *S. Rosschou.*

Marius Sørensen aflagde Beretning i Tilknytning til en en foreliggende 60-sidet Redegørelse for den forløbne 5-aarige Kongresperiode. Heri var udførligt berettet om Forbundets Virksomhed og Overenskomstsituationerne. Forbundets samlede Medlemstal var pr. 31. December 1939: 1062 fordelt paa 8 Afdelinger. Under nogle

Kommentarer til den mellem Hovedorganisationerne afsluttede Overenskomst af 31. Oktober 1939 om Dyrtidsregulering m. v., udtalte Marius Sørensen sig i Tilslutning til det af De samvirkende Fagforbunds Formand indtagne Standpunkt til Angrebene paa det Pristal, der danner Basis for Lønreguleringerne. — Kongressen sluttede sig hertil, og Beretningen godkendtes enstemmigt.

Soph. E. Frederiksen forelagde Regnskaberne for samtlige Forbundets Kasser. Efter at Regnskaberne var godkendt, behandledes de i alt 69 dels af Hovedbestyrelsen og dels af Afdelinger stillede Forslag vedrørende Forbundslovene og Vedtægterne for Arbejdsløshedskassen, Syge- og Begravelseskassen samt Hjælpekassen.

Der gennemførtes visse Kontingentændringer, og et Spørgsmaal angaaende Midler til Fagskolen gav Anledning til nogen Diskussion.

Som Forbundsfunktionær genvalgtes *Soph. E. Frederiksen* med Akklamation. Efter i 24 Aar at have været Forbundets Forretningsfører, overgik han til Hvervet som Hovedkasserer. Til Forbundsformand valgtes *Marius Sørensen,* der er 39 Aar gammel, og som allerede i nogle Aar har været i Forbundets øverste Ledelse, dels som Formand for Afd. »Kemigrafen« og dels gennem sit Arbejde paa Forbundskontoret.

Til Kongressen var indløbet Hilsener fra flere af Forbundets Lærlingeafdelinger — og endvidere et Telegram fra det finske Bogarbejderforbund.

Rundskue

»PAS PAA«. Det moderne Livs forcerede Tempo skaber dagligt utallige Faremomenter — i Hjemmet, paa Arbejdspladsen, paa Gader og Veje. Ulykkernes Tal er i stadig Stigen, megen Sorg og Lidelse følger i deres Spor, og store Værdier gaar tabt for Samfundet. I Aaret 1938 blev der saaledes her i Landet dræbt 1232 Mennesker ved Ulykkestilfælde, d. v. s. 3—4 Mennesker hver Dag. Ulykker under Arbejde ved Industri og Landbrug kræver aarlig 150—200 Menneskeliv og Invaliditet for ca. 4000 Personer.

Om det store Flertal af disse Dagliglivets talrige Ulykker gælder det, at de kunde have været undgaaet, idet de i Reglen skyldes Uforsigtighed og Mangel paa Kendskab til Faren.

I Erkendelsen heraf er der nu dannet en Komité med den Opgave at udbrede Kendskabet til og den dybere Forstaaelse af Ulykkernes Aarsager ved hver Maaned at udsende et Blad, der under Mottoet »Kend Faren og undgaa Følgerne« og Navnet »Pas Paa« i aktuelle Billeder og korte Tekster vil søge at bibringe Befolkningen Forstaaelse af de forekommende Faremomenter og derved forøge Muligheden for at undgaa dem.

Vi henleder vore tilsluttede Forbunds Opmærksomhed paa dette Maanedsblad. Abonnementsprisen er 3 Kr. pr. Aar. Alt Arbejde vedrørende Bladets Ledelse udføres vederlagsfrit, og eventuelt Overskud vil blive anvendt til Forbedringer og Udvidelse af Bladet.

DEN NORDISKE SAMARBEJDSKOMITE. Den 30. og 31. Marts var Arbejdernes nordiske Samarbejdskomité samlet til Møde i Stockholm. De samvirkende Fagforbund var repræsenteret af Næstformand *Eiler Jensen,* Sekretær *Einar Nielsen* og Smedeforbundets Formand *P. Andersen.* Ved Mødet drøftedes den politiske Situation og det økonomiske Samarbejde i Norden samt Spørgsmaal angaaende den socialistiske Arbejder-Internationale. Ved Behandlingen af de førstnævnte Spørgsmaal havde man særligt haft Opmærksomheden henvendt paa de Problemer, der var blevet aktuelle ved Begivenhederne i Finland. Mødet har i første Række haft informatoriske Formaal, og særlige Beslutninger blev ikke truffet.

ENGROSPRISTALLET. I Marts Maaned er Spændvidden mellem Engrospriserne paa vore Eksportvarer blevet yderligere forøget, idet Indekstallet for Importvarerne som Helhed gik op fra 195 i Februar til 204 i Marts, medens Eksportvarernes Indeks dalede fra 129 til 117. For et Aar siden laa Eksportvarernes Indekstal endnu 2 Points højere end Importvarernes, idet deres Indekstal var henholdsvis 112 og 110. I det forløbne Aar er saaledes de gennemsnitlige Engrospriser for Importvarerne steget med godt 85 pCt., medens Eksportvarernes Priser kun er steget med knap 5 pCt.

Det er næsten udelukkende Brændselsgruppen, som denne Gang har bidraget til Stigningen. Pristallet er her for Marts 350 mod 305 i Februar og 259 i Januar. Blandt de øvrige Importvarer er Pristallet for Foderstoffer endog gaaet 1 Point ned, og det samme gælder Pristallet for Tekstil og Konfektion, medens Pristallet for Gødningsstoffer er uforandret. Som Helhed er Pristallet steget fra 162 til 166 mod 109 i Marts 1939.

HJÆLPEN TIL FINLAND. Med Henblik paa Nøden i Finland er der inden for forskellige Erhvervsgrene startet en saakaldt Kollegahjælp med det Formaal at bistaa nødstedte Fagfæller. I det nuværende Øjeblik, hvor Ulykken har ramt alle Befolkningsklasser, vil denne Hjælpeform virke uheldig og maaske ligefrem uretfærdig. Dels vil den Del af Befolkningen, som trænger mest, ofte ikke omfattes af Kollegahjælpen, og dels er der ikke nogen Mulighed for *Finsk Folkhjælp,* som er Fordelingscentral for den generelle Hjælp, at føre en Kontrol, som kan udelukke Dobbelthjælp.

Den internationale Arbejdskonference 1940

Trods Krigen vil der ogsaa i Aar blive holdt en International Arbejdskonference, som vil blive aabnet den 5. Juni 1940 i Genève og formentlig vare 10 Dage.

Under de nuværende Forhold turde det dog være vanskeligt at sende større Delegationer, ligesom det maa formodes, at en stor Del af de delegerede vil have mindre Tid til Raadighed for Deltagelsen i Konferencen end i normale Aar. Derfor paatænker man at ændre den oprindelig fastsatte Dagsorden, og det kan forventes, at Konferencen foruden de vedtægtsmæssige og mere formelle Spørgsmaal kun vil drøfte eet Spørgsmaal: »*Metoderne for Samarbejdet mellem Myndighederne, Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne*«.

Det er ikke Meningen at vedtage Beslutninger i denne Forbindelse, idet Formaalet kun er at udveksle Synspunkter, der paa Baggrund af de i de forskellige Lande bestaaende Forhold paa dette Omraade skal skabe Mulighed for at drage praktiske Konklusioner. Det internationale Arbejdsbureau er for Tiden i Færd med at udarbejde en Beretning om hele dette Problem, der skal tjene som Forhandlingsgrundlag paa Konferencen.

De andre Punkter paa Dagsordenen omfatter bl. a. Direktørens Aarsberetning. Under Diskussionen herom vil Konferencedeltagerne have god Lejlighed til at udtale sig om de af Krigstilstanden affødte Problemer vedrørende Sociallovgivning og Arbejderbeskyttelse.

Konferencen skal endvidere i Aar foretage Valg af det internationale Arbejdsbureaus Forvaltningsraad for Perioden 1940—43.

Arbejdsbureauet har anmodet Regeringerne om at lade Delegationerne ankomme til Genève allerede den 5. Juni, da der paa denne Dag er fastsat Møder for henholdsvis Regerings-, Arbejdsgiver- og Arbejdergruppen.

Arbejdsbureauet har endvidere givet Udtryk for Haabet om, at de paagældende Myndigheder vil drage Omsorg for Udsendelsen af fuldtallige Delegationer, d. v. s. Delegationer bestaaende af Repræsentanter for saavel Regeringen som Arbejdsgiverne og Arbejderne. Dette vilde være det bedste Bevis for den Betydning, der tillægges Den internationale Arbejdsorganisation som Institution til Bevarelse og Fremme af det sociale Fremskridt.

For at blive i Stand til at følge den i en Anmodning fra finsk Side angivne Linje henstiller *Finlandshjælpen* til Lokalkomiteerne at virke for, at Organisationer og faglige Sammenslutninger, i Stedet for at samle ind til Fordel for en begrænset Kreds, lader deres Bidrag indgaa i *Finlandshjælpens* Indsamling.

Da *Finlandshjælpen* sender sin Hjælp i Form af Varer, indkøbt i Landet for de indsamlede Beløb, undgaas endvidere herved i stor Udstrækning Overførelse af kontante Penge, hvilket under de nuværende vanskelige Valutaforhold er en Fordel for vort Land uden at være til nogen Gene for Finland, som stadig trænger til Varer af forskellig Art.

Nyt fra Udlandet

SAMLING OMKRING DEN FAGLIGE LANDSORGANISATION. Ledelsen for Landsorganisationen i Finland har efter Fredsslutningen udsendt et Opraab til det arbejdende Folk, hvori den først henviser til Nødvendigheden af at slutte Fred og understreger det af Hæren og Hjemmefronten udførte Storværk. Dernæst rettes en hjertelig Tak til den faglige Internationale, til Fagbevægelsen i Sverige, Norge og Danmark samt i de øvrige Lande for den ydede Støtte. I Opraabet kræves endvidere Styrkelse af Demokratiet, en Udenrigspolitik, der bevarer Freden og udvikler Samarbejdet med de smaa Lande, Forsorg for Krigsinvalider og Evakuerede, en Fordeling af Arbejdskraften, Overvaagelse af Lønudviklingen, Fastsættelse af Løn- og Arbejdsforholdene i kollektive Overenskomster og Ophævelse af alle Afvigelser fra Arbejderlovgivningen, som gennemførtes under Krigen. Arbejderne opfordres til at slutte op om Fagforeningerne og med Mod og Fortrøstning at gaa i Gang med Arbejdet for Bevarelsen af Lønarbejdernes økonomiske Rettigheder i den demokratiske Friheds Tegn.

MEDLEMSFREMGANG I U. S. A. Den amerikanske Landsorganisation har i de sidste 3 Maaneder af 1939 faaet 280.000 nye Medlemmer, saaledes at Medlemstallet nu er oppe paa 4.250.000. — Dertil kommer 1 Million kontingentfri arbejdsløse Medlemmer. Det sidst afholdte Bestyrelsesmøde besluttede at gennemføre en Agitationskampagne i de Fag, hvor Arbejderne endnu er daarligt organiserede (Handels- og Kontormedhjælpere, Lærere, Tjenestemænd, Tekstilarbejdere, Søfolk o. s. v.). Maalet for denne Kampagne er at vinde 500.000 nye Medlemmer.

Lønbevægelser og Konflikter

Forbundet for faglært Køkkenpersonale og Hotel »Phoenix«.

Den 26. Marts afholdtes der et Møde mellem Centralforeningen af Hotelvært- og Restauratørforeningen i Danmark og D. s. F. i Anledning af en Klage fra Forbundet over, at Hotelværtforeningen for Danmark med Centralforeningens Billigelse havde nægtet at tage Mægling og Voldgift paa en Bortvisningssag. Fra Hotel »Phoenix« var i Utide bortvist en Køkkenchef, hvorpaa Forbundet krævede Mægling og Voldgift, hvilket Centralforeningen nægtede at deltage i, idet Foreningen hævder, at Sagen henhører til Civilretten.

Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Forbundet vil indgive Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk litografisk Forbund og Firmaet Glud og Marstrand.

Ved Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Marts behandledes Klage fra Dansk litografisk Forbund over, at ovennævnte Firma lod to Litograflærlinge oplære under Tilsyn af en antaget Privatlitograf, der et Par Timer daglig opholder sig paa Virksomheden. Forbundet hævdede, at dette Forhold var i Strid med Overenskomstens § 9, hvori det forudsættes, at en Arbejdsgiver, der ikke selv er Fagmand, kun maa antage Lærlinge, naar disse til Stadighed undervises af udlærte Fagmænd.

Enighed opnaaedes ikke, og Klagen indbringes for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri, Helsingør.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Marts behandledes en Klage over, at A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri nægter at lade en ved Isefjordværket opstaaet Lønstrid behandle ved Rørudvalget.

Man enedes om med Opretholdelse af de principielle Standpunkter fra begge Sider at tage en Fortsættelse af det engang indledede Mæglingsmøde, og at man ved dette nye Møde lader sig repræsentere ved to Mand fra hver Side, hvoraf en fra hver Side skal høre til Repræsentanterne i Rørudvalget.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Nymølle Skærvefabrik.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. Marts behandledes en Protest fra Dansk Arbejdsgiverforening overfor fremsendte Strejkevarsler fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund overfor Nymølle Skærvefabrik. Strejkevarslernes Fremkomst var foranlediget ved en formentlig organisationsfjendtlig Holdning, idet Fabrikken havde afskediget en Arbejder, der var blevet valgt som Formand for Forbundets Afdeling i Roskilde.

Der opnaaedes ikke Enighed, og begge Parter forbeholdt sig deres Stilling.

Bogbinderforbundet og Firmaet P. Christensen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Marts behandledes en Klage over manglende Afspadsering og Overarbejdsbetaling for nogle af Firmaets Arbejdere, der udenfor den normale Arbejdstid har været beskæftiget ved Omflytning af Maskiner og Materialer samt Oprydning i Forbindelse med Ombygning af Fabrikken, med følgende Resultat:

Idet hver af Parterne fastholder deres principielle Standpunkt til Sagen, er man under Hensyn til samtlige foreliggende særlige Omstændigheder enig om at afgøre Sagen derhen, at Firmaet P. Christensen til fuld Afgørelse af Sagen betaler Bogbinderforbundet i Danmark Kr. 50,00.

Dansk Tømrerforbund og Tømrermestrene Kr. Nielsen & Søn.

Ved et Fællesmøde den 15. Februar i Arbejdsgiverforeningen enedes man om at lade en Uoverensstemmelse angaaende Afregningen for det af Tømrerfirmaet Kr. Nielsen & Søn i Bloustrød Kommune udførte Tømrerarbejde afgøre ved en faglig Voldgift, hvortil Forbundet og Lauget hver vælger tre Repræsentanter. Parterne enedes samtidig om at anmode Landsdommer A. Drachmann Bentzon om at tiltræde Voldgiften som Formand og Opmand.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2736

Kuske hos Vognmændene J. Jensen og Kristoffersen, Aarhus.

Den 15. Marts 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2736: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund for Kuskenes Fagforening i Aarhus mod Dansk Arbejdsgiverforening for Aarhus Vognmandsforening for Vognmændene J. Jensen og Kristoffersen, begge af Aarhus.

Sagen forhandledes og forligtes saaledes:

»For Vognmand Kristoffersens Vedkommende finder der efter lokal Forhandling en Regulering Sted med Hensyn til eventuelt skyldige Feriemærker.

Til fuld Afgørelse af Sagen iøvrigt betaler Vognmand Kristoffersen og Vognmand J. Jensen til Kuskenes Fagforening i Aarhus hver især et Beløb af 100 Kr.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Maj 1940 — 36. Aargang . Nummer 9

Dagens Vilkaar

Vort Lands overmaade vanskelige Situation vil ikke kunne undgaa at paavirke alle hjemlige Forhold. Hele vor Økonomi er alvorligt ramt, vore Eksporterhverv trues af mange Farer, og dette gælder ikke mindst Landets vigtigste Erhverv, Landbruget, der har mistet sit største Eksportmarked. Vor Udenrigshandel maa lægges helt om, vor Skibsfart er næsten standset, og de af vore Skibe, der befinder sig i Udenrigsfart, trues med Beslaglæggelse. Danmark maa nu søge at sikre sig Tilførsler fra andre Lande, men det er givet, at det ikke vil være muligt at dække Landets Behov i samme Udstrækning som hidtil. Vi vil i Fremtiden komme til at savne mange tilvante Livsgoder.

Der forestaar vort Erhvervsliv en Tilpasningsproces, hvis Gennemførelse vil være forbunden med meget store Vanskeligheder og som vil paalægge hele Befolkningen tunge Ofre. Det arbejdende Folk vil sikkert komme til at bære sin Part af de nye Byrder, og Vanskelighederne vil vi kun kunne overvinde, naar hele det danske Folk i denne Mørkelægningens Tid staar sammen i fælles Vilje til Løsning af de foreliggende Opgaver.

Den danske Regering har besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til den tyske Besættelse, og den nydannede Samlingsregering har dermed paataget sig et baade brydsomt og ansvarsfuldt Hverv, som den kun kan gennemføre med hele Befolkningens uforbeholdne Støtte og paa Grundlag af Tysklands Erklæring om, at det hverken nu eller i Fremtiden har til Hensigt at berøre Danmarks territoriale Integritet og politiske Uafhængighed. Naar, saaledes som den tyske Kommandant forsikrer, det danske Folks Frihed agtes, vil det forhaabentlig være muligt for Samlingsregeringen at føre vort Land frelst gennem Tidens Storme, men for at Bestræbelserne i denne Retning kan krones med Held, er det absolut nødvendigt at der gøres en effektiv Indsats paa Beskæftigelsesomraadet. Der maa skabes Arbejde til de ledige Hænder jo før, jo hellere.

De danske Fagorganisationer vil paa enhver Maade støtte Regeringens Bestræbelser for at skabe Orden i Landets økonomiske Forhold og faa det bedst mulige ud af den foreliggende Situation. De vil af yderste Evne gøre alt for at lette den nødvendige Tilpasningsproces, de er klar til at samarbejde med Landets øvrige Erhvervsorganisationer for i den størst mulig Udstrækning at bevare Produktion og Beskæftigelse, men til Gengæld betragter vi det paa den anden Side som en Selvfølge, at de uberettigede Angreb paa Fagforeningerne nu bringes til Ophør.

Med Hensyn til selve Organisationsarbejdet har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg over for Forbundene givet Udtryk for, at Organisationslivet saa vidt gørligt skal gaa sin vante Gang, ligesom enhver fortsat bør bestræbe sig for at virke i den Kammeratskabets Aand, som altid har været Fagbevægelsens Stolthed. Det gælder om at sikre Organisationerne Arbejdsro, saaledes at de er i Stand til at varetage Medlemmernes Interesser, en Opgave, som i den kommende Tid vil være vigtigere, men ogsaa langt vanskeligere end nogen Sinde tidligere.

Det er givet, at Fagforeningerne ligesom alle øvrige Organisationer ved hele deres Virksom-

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold

I. Almindelig Oversigt over Beskæftigelsessituationen.

Vi begynder hermed en Artikelserie, i hvilken der ud fra en positiv Indstilling peges paa de Muligheder, der foreligger for at overvinde den Beskæftigelseskrise, som Begivenhederne har medført. Baade de Muligheder, der allerede er ved at blive realiseret, og de, der synes at være paa Vej.

Det sorte Billede. Lad os begynde med det sorte Billede og faa det overstaaet. Der er to sorte Pletter i Billedet af Beskæftigelsessituationen, som den ser ud i Dag. For det første Kapitalvanskelighederne. For det andet Raastofvanskelighederne. Krigen, der har mørkelagt Byerne, har ogsaa kastet sin Skygge over Beskæftigelsesmulighederne og bragt disse sorte Pletter med sig. Den har indgydt de private Opsparere og Finansinstitutter en Skræk for de reelle og indbildte Vanskeligheder, Krigen kan bringe med sig for Kapitalen, nemlig Skatter, Skattebøder, Inflation og Ekspropriation. Og Skrækken har ligesom lammet Kapitalens Funktionsudøvelse: den holder sig tilbage i Privatlivet eller som det populært hedder »gemmer sig i Strømpeskafterne«, eller flygter fra Papirværdierne over i de reelle haandgribelige Ting saasom Landejendomme, Flygler, Antikviteter, Pelse og Sytraad for blot at nævne nogle enkelte Varer, der har været Genstand for stærk Efterspørgsel siden Krigens Udbrud. Faldet i Obligationskurserne, der hæmmer Byggeriet, og Indskrænkningen i Finansinstitutionernes Kreditgivning, der spores helt ud i Detailhandelen, er en Følge af denne Tilbageholdenhed hos Kapitalen.

Og Krigen har ogsaa kastet den anden Skygge over Beskæftigelsesmulighederne: Raastofmangelen. Vi maa regne med, at følgende Raavarer og Halvfabrikata ikke foreløbig kan skaffes til Landet i noget Omfang, der er værd at tale om: Gummi og Arbejder deraf, Tin, Kvægsølv, Platin — og for en væsentlig Del Kobber og Nikkel. Endvidere Uld og Bomuldsgarn og Traad og Hamp, altsammen Varer, som Tyskland, Rusland og Østersølandene ikke kan erstatte os. Vi maa endvidere regne med Vanskeligheder for Indførsel i vanlig Maalestok af Korn, Kopra, Soyabønner, Raafosfat, Brændselsolier, Jern og Staal og meget mere.

Lyspunkterne. Der er imidlertid ved et nær-

---

hed maa tage tilbørligt Hensyn til de foreliggende Forhold, og i Overensstemmelse hermed har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg besluttet, at det arbejdende Folks traditionelle Festdag, den 1. Maj, ikke skal søges afholdt i Aar. Denne Beslutning er taget med Henblik paa det af Myndighederne udstedte og indtil videre gældende Forbud mod Afholdelse af offentlige Møder, Optog og Demonstrationer af enhver Art, uanset om disse afholdes indendørs eller under aaben Himmel, men den betyder ingenlunde, at vi har skiftet Sind og Mening eller opgivet Maal, som vi har arbejdet for gennem Aartier. Det er med tungt Hjerte, at vi i Aar afstaar fra at fejre Majdagen paa sædvanlig Maade, men Beslutningen herom er nødvendiggjort af Forholdene og dikteret af Ønsket om at undgaa unødige Vanskeligheder og Uro.

— — —

Foraarets Komme føles i Aar anderledes end tidligere og udløser ikke samme Glæde og Tillidsfuldhed, som vi er vant til, dertil er Krigens Skygger for mørke, men da selv den værste Tid faar en Ende, oplever vi vel ogsaa Afslutningen af denne Krig. Krigen, der udmarver og forarmer saavel krigsførende som ikke krigsførende Lande, kan heldigvis ikke vare evigt, og den kommende Fred vil forhaabentlig hvile paa et saa retfærdigt og solidt Grundlag, at den muliggør varig Forstaaelse og Samarbejde mellem Folkene i Europa. Saa vil det ogsaa igen blive lyst i Danmark og Folket og dets Organisationer genvinde den fulde Handlefrihed. Indtil den Tid gælder det om at holde vore Organisationer intakte, for at de kan have deres Styrke i Behold, naar Genrejsningens Time er inde. Gør vi det, kan vi imødese Fremtiden med Mod og Fortrøstning.

mere Eftersyn alligevel Lyspunkter i det mørke Billede, der er tegnet i det foregaaende.

For det første, hvad Kapitalvanskelighederne angaar, kan man regne med, at de private Opsparere i et ikke ringe Omfang kommer tilbage til Kapitalmarkedet igen. Lad os tænke os, at vi var i den iøvrigt ikke ubehagelige Situation at have saadanne Indtægter og Formueomstændigheder, at vi normalt hørte til Opsparerne, og at vi søgte koldblodigt at overveje vor Stilling som saadan — efter at den første Panik har lagt sig. Vilde man saa ikke hurtig naa til den Erkendelse, at der ikke gives nogen Mulighed for Flugt fra Tidens Risiko, og at man kun gør Risikoen større ved at handle i Panik! Der er ingen Mulighed for Kapitalflugt til Udlandet, og hvem vilde iøvrigt kunne anvise et sikkert Sted at flygte hen? Man kan ikke undfly Faren for Inflation, selv om man tog alle Familiens Strømpeskafter i Anvendelse — og Flugten over i Realværdierne kan ikke bringe een uden for Synsfeltet af Finansministerens Falkeøje. Og den, der er inden for Synsfeltet, er inden for Rækkevidden! Et gammelt Ord siger, at man maa gaa paa Jorden, selv om den er gloende. Dette gælder ogsaa Kapitalisten. Hvis han vil fortsætte i dette ellers ikke særlig besværlige Rollefag, maa han fungere — d. v. s. stille sin Kapital til Raadighed.

Dertil kommer, at den Udvikling i Retning af Rationeringer, Bortfald af forskellige Import-Færdigvarer, Hamstringskontrol og meget mere, som nu foregaar, ogsaa for Opsparerne virker begrænsende for Forbrugsmuligheden og dermed fremmende paa Opsparingstilbøjeligheder.

Skulde endelig det Tilfælde indtræffe, at den private Opsparing ikke i Løbet af den nærmeste Tid vender tilbage i tilstrækkeligt Omfang til at kunne finansiere de gamle Beskæftigelsesmuligheder, som Raastofsituationen muliggør og de nye, som Situationen kræver, maa jo det Offentlige træde til. Begrænsningen her ligger i Inflationsfaren, og de herhen hørende Problemer skal senere gøres til Genstand for nærmere Omtale.

Ogsaa paa Raastofomraadet er der Lyspunkter. Vi har Lagre. Vi har »irregulære« Reserver af mange Raastoffer i Form af Kobbertage og Jernstakitter og mange andre Ting. (Hvad Nytte gør Jernstakitter omkring Kirkegaarde. De døde kan ikke slippe ud og de levende vil ikke derind). Naturligvis slaar disse Lagre og Reserver af mere irregulær Art kun til et Stykke Tid. Men dette Stykke kan forlænges ved alle mulige Arter af Raastofbesparelser. Visse mindre nyttige Anvendelser af knappe Raastoffer kan helt forbydes. Det færdige Produkt kan forandres uden afgørende at forringes — saaledes at der derigennem spares paa knappe Raastoffer. Der er noget, der hedder raastofbesparende Teknik, og der er endelig noget, der hedder at koncentrere Produktionen paa de mindst raastofforbrugende Virksomheder.

Det er ikke uvigtigt, at alle den Slags Besparelsesmuligheder hurtigt bliver udnyttet, medens vi endnu har Lagre at spare paa. De gamle Vestjyder sagde med Henblik paa de Kister med rare Ting, som man skulde komme igennem Vinteren med i de gamle haardføre Tider: »En ska' spaar' o æ Bre', æ Bund spaar' sæ sjæl«. Men der er ogsaa mange Tegn, der viser, at saadanne Spareforanstaltninger er i Gang mange Steder i Erhvervslivet eller er ved at blive planlagt. Herom skal der ogsaa berettes.

Det vil blive indvendt, at med alle Besparelsesforanstaltninger taget i Brug kan vi dog ikke klare os gennem en lang Blokade alene ved at spare. Nej. Men vi ved ogsaa allerede i Dag, hvorledes hjemlige Muligheder for Raastoffrembringelse, som ingen agtede paa før Krigen, nu kommer til Ære og Værdighed. Moserne har samlet en vældig Interesse, og saagar Stubbene i Skovene bliver nævnt som en Brændselsmulighed. Og det er endda kun et Par Eksempler blandt mange. Nu er der naturligvis straks Pessimister, der henviser til hvor ringe Udbytte, der kan faas ved den Slags Foranstaltninger. Men meget ofte er deres Pessimisme baseret paa, at de tænker sig Arbejdet udført i samme Teknik som i 1880'erne og i samme Tempo. Men der er sket meget siden den Tid, hvad Arbejdsteknik og Arbejdstempo angaar.

Til sidst maa man pege paa de handelspolitiske Muligheder for at skaffe Raastoffer ved Varebytte inden for Østersøomraadet og Mellem- og Østeuropa, som Omstændighederne henviser os til for Tiden at opdyrke. Om alle disse Bestræbelser vil de følgende Artikler handle.

Landbrugets Overenskomster

Fristen for Afgivelse af Svaret paa Mæglingsforslaget vedrørende Overenskomsterne for Land- og Skovbrug, Mejerier og Slagterier var som meddelt ansat til den 15. April. Paa denne Dag modtog Forligsmanden, Rigsadvokat *Pihl*, Parternes Repræsentanter, og efter at være blevet gjort bekendt med Afstemningens Resultat førte Forligsmanden en Række Forhandlinger med de fremmødte Repræsentanter. Herom udsendtes samme Dag følgende Meddelelse:

»Parterne i Landbrugskonflikten har i Dag meddelt Forligsmanden Resultatet af de stedfundne Afstemninger, hvorefter Forligsmandens Mæglingsforslag er forkastet.

Efter Henstilling fra Forligsmanden er Fagforbundene indgaaet paa at tilbagekalde de udstedte Varsler, og Parterne er enedes om indtil videre at fortsætte paa de hidtil gældende Arbejdsvilkaar, forløbig for to Maaneder. For Slagteriernes Vedkommende nedsættes der et Nævn til Afgørelse af eventuelle ved de forandrede Produktionsforhold nødvendiggjorte Ændringer af Overenskomsternes almindelige Bestemmelser.«

Dansk Arbejdsmandsforbund havde som bekendt iværksat Strejke overfor nogle Tørvevirksomheder i Jylland. Disse Overenskomster var opsagt til Udløb den 1. Marts, men da Forhandlingerne om Fornyelse ikke var tilendebragt ved Overenskomsternes Udløbstid, fortsattes de ind i Marts Maaned. Da Forhandlingerne omsider bristede, meldte disse Tørvevirksomheder, der nu havde sluttet sig sammen i en Forening under Navn »Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Moseindustrien«, sig ind i Dansk Arbejdsgiverforening, hvorefter Forbundet den 2. April iværksatte Strejke.

Paa Forligsmandens Foranledning blev Forhandlingerne om disse Overenskomster genoptaget i Forligsinstitutionen, og da der ikke opnaaedes noget Resultat, enedes Parterne den 18. April efter Forligsmandens Henstilling om at overlade Afgørelsen til et Nævn, bestaaende af 2 Medlemmer fra hver Side og med Rigsadvokat Pihl som Formand. Samtidig enedes man om, at Arbejdet i de paagældende Virksomheder straks skulde genoptages.

Kendelsen, som faldt samme Dag, fastslog, at samtlige Arbejdere i de omhandlede Moser fik deres Timeløn hævet fra henholdsvis 96, 100 og 104 Øre til 110 Øre plus det nuværende Dyrtidstillæg, som andrager 16 Øre pr. Time. Arbejdstiden bibeholdes i samme Udstrækning, som den gamle Overenskomst anfører. Akkordsatsen forbliver ligeledes uforandret, dog betales der Arbejderne et Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. Time.

Den nu afsluttede Konflikt omfattede 500—600 Mand.

Rundskue

DEN NYE SITUATION. I en ledende Artikel i »Tidsskrift for Industri« om Situationen efter den 9. April hedder det efter en kort Omtale af Danmarks Økonomi og Udenrigshandel og de Vanskeligheder, vi nu stilles overfor, bl. a.:

»Men kommer vi saaledes til at leve i Indskrænkningens Tegn, gælder det dog først og fremmest om ikke at give op. Vort Folk har før vist Evne til at møde kritiske Perioder i dets Tilværelse med Beslutsomhed og Udholdenhed. Som vort øvrige Erhvervsliv vil ogsaa vor Industri yde sin bedste Indsats for at følge Kongens Opfordring om at bevare Ro og Værdighed og opretholde vort Samfunds normale Virksomhed i videst mulige Omfang.

Er Øjeblikket end mørkt, maa Modet bevares lyst. Gennem Omlægning og Nyskabelse maa Midler findes for at afhjælpe de midlertidigt standsede, tilvante Tilførsels- og Arbejdsvilkaar. Resignation og Ofre vil udkræves. Men bliver de end store, er Maalet, det gælder, dog endnu større: Bevarelsen af den sociale og nationale Balance i vort Folk som Basis for Genopbygning og Fremtid.«

DEN INTERNATIONALE ARBEJDSORGANISATION. Den 29. Oktober 1919 aabnedes i Washington den første internationale Arbejdskonference. Nogle Uger senere holdt nævnte Organisations øverste Ledelse, Forvaltningsraadet, Møde i samme By for at foretage de første Skridt til Organisering af det internationale Arbejdsbureau. Til Arbejdsbureauets første Direktør valgte Mødet Franskmanden Albert Thomas. Knapt et Aar efter Vaabenstilstanden, og fem Maaneder efter Undertegnelsen af Fredstraktaten, som indeholdt Organisationens Vedtægter, og tre Maaneder forinden Fredstraktaten traadte i Kraft, paabegyndte den internationale Arbejdsorganisation saaledes sin Virksomhed.

20-Aarsdagen for denne Begivenhed fejredes den 14. November 1939 ved en Festlighed i Washington i Overværelse af 500 Personer, hvor U. S. A.s Arbejdsminister, Miss Frances Perkins, holdt en Tale om den

Afgørelser vedrørende

FERIELOVEN

Efter Forhandling med de paagældende faglige Organisationer har Socialministeriet den 13. April fastsat følgende Ændring i Socialministeriets Bekendtgørelse af 14. Septbr. 1938 vedrørende Beregningen af Feriegodtgørelsen m. v. for drikkepengelønnet Personale inden for Hotel- og Restaurationsfaget:

Efter Afsnit II i den nævnte Bekendtgørelse indføjes som nyt Afsnit III følgende:

»De i Afsnit I og II, 1. Stk., fastsatte Beløb for Feriegodtgørelsen til Personer, som helt eller delvis aflønnes ved Drikkepenge, reguleres fra den 1. Januar 1940 at regne efter det af Det statistiske Departement beregnede Pristal (Basis 1931), saaledes at Feriegodtgørelsens Beløb vil være at forhøje eller nedsætte med 5 pCt. for hver 5 Points, hvormed Pristallet stiger over eller falder under det for Juli 1939 offentliggjorte Pristal (118). Reguleringen finder Sted ved hver Offentliggørelse af Pristallet (Basis 1931) med Virkning fra den 1. i den paagældende Kvartalsmaaned.

I Overensstemmelse med foranstaaende reguleres Feriegodtgørelsen for Tiden fra den 1. Januar 1940 paa Grundlag af det for Januar 1940 offentliggjorte Pristal.

Denne Pristalsregulering af Feriegodtgørelse for drikkepengelønnet Personale betyder, at:

1) Drikkepengelønnet Serveringspersonale i Land og til Søs, der før Reguleringen havde Kr. 3,00 pr. Uge i Feriegodtgørelse, nu faar *Kr. 3,30.*
2) Natportierer og Hotelkarle i Storkøbenhavn før Kr. 2,50, nu *Kr. 2,75.*
3) Natportierer og Hotelkarle i Provinsen samt Hjælpekarle i Storkøbenhavn havde før Kr. 2,00, faar nu *Kr. 2,20.*
4) Hjælpekarle i Provinsen samt Stuepiger og Elevatorførere havde før Kr. 1,50, faar nu *Kr. 1,65.*
5) Piccoloer havde før 65 Øre, faar nu *72 Øre.*

---

internationale Arbejdsorganisations Oprettelse og Virksomhed, og hvor der bl. a. oplæstes en Skrivelse fra Præsident Roosevelt. Blandt Festens øvrige Talere kan nævnes Formanden for den faglige Landsorganisation i U. S. A., William Green, og Arbejdsbureauets nuværende Direktør, Amerikaneren Winant.

FAGLIG UNGDOMS Aarsmøde

Den 21. April holdt »Faglig Ungdom« i København sit Aarsmøde, der var besøgt af ca. 125 Delegerede fra Københavns Lærlingeforeninger og Arbejdsmandsforbundets Ungdomsafdeling. Endvidere var mødt Repræsentanter for D. s. F. og andre Arbejderorganisationer, bl. a. for D. s. U.

I Formiddagsmødet holdt D. s. F.s Sekretær, *Einar Nielsen,* et Foredrag om De samvirkende Fagforbund og Lærlingebevægelsen og udtalte bl. a., at De samv. Fagforbunds Ledelse vedr. Lærlingenes Organisering havde besluttet at rette Opfordring til Fagforbundene om at søge Lærlingeforeninger oprettet i Tilslutning til de lokale Fagforeninger; Dannelse af særlig Landsorganisation havde man ikke ment paakrævet, efter at der med den nye Lærlingelov var givet Svendeorganisationerne Medbestemmelse ang. Læreforholdene.

Formanden, *Thorvald W. Petersen,* aflagde derefter Beretning om Virksomheden, hvoraf det fremgik, at Faglig Ungdom nu tæller 8150 Medlemmer, deraf 2500 unge Arbejdsmænd. Formanden redegjorde endvidere for Organisationsarbejdet og de i Aarets Løb afholdte Møder og Studiekredse og understregede, at der i Beretningsaaret i langt højere Grad end tidligere fra den københavnske Fagbevægelses Side er vist Tilslutning til Faglig Ungdoms Arbejde, hvilket bl. a. har givet sig Udslag i større økonomisk Støtte. Formanden sluttede sin Beretning med at opfordre Afdelingerne til at holde Arbejdet i Gang, selv om Forholdene var blevet vanskeligere.

Beretning og Regnskaber blev enstemmigt godkendt, og de derefter foretagne Valg af Ledelse var alle Genvalg.

Paa Mødet vedtoges enstemmig en Resolution, hvori man bl. a. udtrykker en Tak til Regeringen og Fagbevægelsen for den Støtte og Forstaaelse, der i den forløbne Tid er udvist for den arbejdende Ungdoms Sag og Interesser. Endvidere vedtoges en Henstilling om »at staa enigt samlet om vore Organisationer under Tidens Omskiftelser«.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Københavns Vognmandslaug.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. April vedrørende Uoverensstemmelse mellem Brændselsafbærernes Fagforening og Centralforeningen af Vognmænd i København og Omegn om Betaling af Brændsel udkørt i Smaapartier, enedes man om at henvise Sagen til lokal Forhandling mellem Brændselsafbærernes Fagforening og Vognmandslauget.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand K. Linne.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. April enedes man om at henvise et Spørgsmaal, der var rejst over for Vognmand K. Linne angaaende Deling af Arbejdstiden, til lokal Forhandling mellem Chaufførernes Fagforening og Centralforeningen af Vognmænd.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Sydøstsjællands Elektricitets A/S, Haslev.

Den 4. April afholdtes der i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde til Behandling af et Spørgsmaal om, hvorvidt Jern- og Metalindustriens Overenskomst er gældende for Losningsarbejde udført for Sydøstsjællands Elektricitets A/S, fra Skib liggende i den af Aktieselskabet byggede Havn i Masnedø. Fra Arbejderside hævdedes, at Losningsarbejdet skulde udføres i Henhold til Havneoverenskomsten for Masnedsund.

Der opnaaedes ikke Enighed om selve Realiteten, men det besluttedes at lade Spørgsmaalet tilbagegaa til lokal Behandling, og i Mangel af Enighed herom lade Spørgsmaalet afgøre i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og A/S Jul. A. Jørgensen, Aarhus.

I den under 4. Januar d. A. mellem Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Kiks-, Biscuit-, Vaffel- og Makaronifabrikkerne var indført en Protokoltilførsel, ifølge hvilken Overenskomsten skulde bilægges med en Opstilling af Lønvilkaarene for Arbejdet hos Jul. A. Jørgensen, Aarhus. Om Fastlæggelsen af denne Lønordning var imidlertid opstaaet en Uoverensstemmelse mellem Forbundet og Firmaet, hvorfor dette Spørgsmaal behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. April.

Man enedes om at vedlægge Landsoverenskomsten med de for nævnte Firma nødvendige Bilag, men eftersom Enighed ikke opnaaedes om samtlige Lønproblemer aftalte man, at Forbundet i visse eventuelt fremtidigt forekommende Tilfælde faar Paataleret.

Bogbinderforbundet i Danmark og Firma Oscar Møller.

Overfor ovennævnte Firma havde Bogbinderforbundet klaget over, at de der beskæftigede Arbejdere i Februar Maaned var blevet nægtet Betaling for 3 Timers Ventetid, der var opstaaet som Følge af Varemangel, og i Relation hertil havde Firmaet en Maaned senere under Protest betalt ved et lignende Forholds Opstaaen. Begge disse Forhold, der omfattede et større Antal Svende og Kvinder, behandledes samlet, og det lykkedes paa Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. April at forlige Parterne derhen, at man under Forbehold af principielle Standpunkter iøvrigt betragtede Spørgsmaalene som ordnet ved det allerede skete under Hensyn til de særlige Omstændigheder, der havde foreligget under den strenge Vinter med Brændselsrestriktioner o. l.

Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og Firmaet Henry Rohde, København.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. April behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og Foreningen af danske Straa- og Filthattefabrikanter samt Modevaregrossisters Arbejdsgiver-Afdl. Man enedes om at henvise Tvivlsspørgsmaalet til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Dansk Mølleriarbejderforbund og A/S Aalborg nye Dampmølle.

En Uoverensstemmelse angaaende Formandsspørgsmaal var paany til Behandling paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Marts, hvor Forbundet efter Henstilling fra Arbejdsgiverforeningen indgik paa at stille Sagen i Bero i en Maaned.

For saa vidt Sagen ikke inden for den angivne Tidsfrist er bragt i Orden paa tilfredsstillende Maade, forbeholder Forbundet sig Ret til omgaaende at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Rørudvalgets Sekretariat.

Hos Firmaet Goth & Sønner, Fredericia, var opstaaet Strid om et Stykke Arbejdes Betaling, og i den Anledning havde Forbundet til Rørudvalget fremsendt Begæring om Afholdelse af et Mæglingsmøde. Da Mæglingsbegæringen afvistes af Rørudvalgets Sekretariat, protesterede Forbundet i H. t. de i Rørprislistens Afsnit E, Pkt. 42, Litra g. indeholdte Regler for Behandling af faglig Strid. Paa Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen d. 8. April lykkedes det ikke at

faa Rørudvalgets Sekretariat til at imødekomme Forbundets Begæring om Mæglingsmødets Afholdelse, idet Sekretariatet vilde have fastslaaet, at en Sags Behandling ved Mægling i saadanne Tilfælde ikke præjudicerer, at det paagældende Arbejde efter sin Art henhører under Rørprislistens Omraade.

Som Følge heraf forbeholdt Forbundet sig at indklage Arbejdsgiverforeningen for Den faste Voldgiftsret for Rørudvalgets Sekretariats Afvisning af Mæglingsbegæring.

Dansk Stenindustriarbejderforbund og Firma Laur. Billeschou, Vejle.

Den 28. Marts behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Jyllands Stenhuggermesterforening over, at der hos dets ovennævnte Medlem havde fundet en Arbejdsstandsning Sted, der af Arbejdsgiverne betegnedes som ulovlig. Fra Arbejderside hævdedes, at paa Grund af en Prisuoverensstemmelse havde Arbejdsgiveren sagt, at alle kunde forlade Arbejdet.

Der var Enighed om at lade Uoverensstemmelsen angaaende Arbejdsprisen afgøre ved faglig Voldgift, medens der ikke opnaaedes Enighed Arbejdsstandsningen vedrørende. — Begge Parter forbeholdt sig deres Stilling.

Sager vedrørende

OVERARBEJDSLOVEN

Overtrædelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Niels Moth, Stenild pr. Hobro.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over ovennævnte Murermester er afsluttet ved en Skrivelse fra § 7-Udvalget, som meddeler, at Murermester Moth og Murersvend Alfred Olesen har vedtaget Bøder paa henholdsvis 20 og 10 Kr., men at Arbejdsmand Gunnar Olsen havde nægtet at vedtage nogen Bøde, hvorfor Sagen for hans Vedkommende vilde blive tilsendt Retten. I Skrivelse af 15/3 har Politimesteren nu meddelt, at Arbejdsmand Gunnar Olsen, Hvornum, inden Retten d. 10/2 1940 har vedtaget en Statskassen tilfaldende Bøde paa 10 Kr.

Afspadseringsaftale.

Dansk litografisk Forbund og Firmaet P. Christiansen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. April behandlede man en Uoverensstemmelse mellem Dansk Litograflaug og Forbundet angaaende Afspadsering af det af to Lærlinge udførte Overarbejde.

Ved Mødet konstateredes det, at den ene Lærling var kommet i Lære efter sit fyldte 18. Aar, og at han derfor skulde afspadsere det af ham udførte Overarbejde i Overensstemmelse med Aftalen af 31. Oktober 1938 mellem Hovedorganisationernes Fællesudvalg.

Den anden Lærling var kommet i Lære før sit fyldte 18. Aar, og for hans Vedkommende opnaaedes ikke Enighed.

Dansk Mølleriarbejderforbund og A/S Dampmøllen »Viktoria«, Odense.

Paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Marts drøftede man et principielt Krav fra Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening om Arbejdernes Pligt til at udføre Overarbejde i den Udstrækning, som Arbejdsgiverne maatte forlange.

Sagen drøftedes, og idet Forbundet henviste til Overarbejdslovens § 4 og Fabriklovens § 24 enedes man om at henvise den foreliggende Sag til lokal Forhandling.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Dronningborg Maskinfabrik.

Ovennævnte Sag er afsluttet ved Skrivelse fra § 7-Udvalget den 1. April, som meddeler, at Spørgsmaalet om, hvorvidt den paa Virksomheden af en Montør udførte Køretid uden for normal Arbejdstid ved Udearbejde er afspadseringsfrit eller skal afspadseres efter Reglerne i Overarbejdsloven, er behandlet i Udvalget den 29/3. § 7-Udvalget maa holde for, at den omhandlede Rejsetid ikke kan betragtes som afspadseringspligtigt Overarbejde, jfr. den mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien og Centralorganisationen af Metalarbejdere den 19/10 1937 trufne, af Socialministeriet godkendte, almindelige Overenskomst angaaende de i Overrabejdsloven omfattede Forhold, efter hvilken Overenskomstens Punkt 1, Stk. 2, Rejsetid, Vejtid, Ventetid o. l. ikke medregnes ved Opgørelsen af Overtid, som skal afspadseres.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2747.

Frisørere hos Frisørmester J. Preetzmann, Aarhus.

Den 29. Marts 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2747: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Centralforeningen af jyske Barber- og Frisør-Laug for Frisørmester J. Preetzmann, Svømmehallen, Helgenæsg. 2, Aarhus.

Sagen, der drejede sig om Brud paa bestaaende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede, Frisørmester J. Preetzmann, erkender at have brudt Overenskomsten ved i Ly af et opstillet Kontraktforhold ikke at have aflønnet de i Sagen omtalte kvindelige Svende i Henhold til Overenskomsten og ved ikke at have beskæftiget organiserede Svende i Damesalonen, saaledes som Overenskomsten forpligter til.

Til fuld Afgørelse af det skete Brud betaler Indklagede til Forbundet 500 Kr. senest 15. Maj d. A.

Endelig forpligter Indklagede sig til inden 14 Dage at bringe saavel det lønmæssige som organisationsmæssige i Orden.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2755.

Bagere hos Bagermester Peter Nielsen Grøn, Østrup.

Den 5. April 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2755: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund mod Centralforeningen af Bager- og Konditormestre i Jylland for Bagermester Peter Nielsen Grøn, Østrup.

Der *fremlagdes* Klage af 15. Januar 1940 og Svarskrift af 20. Januar 1940.

Sagen, der drejede sig om et Underbetalingsforhold, forhandledes.

Grøn forklarer, at sin 1. Svend, Nielsen, fik han for 3—4 Aar siden, og Nielsen har hele Tiden været lønnet med 40 Kr. i kontant Løn og desuden Kost og Logis og, efter at han selv har faaet egen Lejlighed, delvis Kost.

Som 2. Svend har han i de senere Aar haft en Svend, der hed Pedersen, et Par Aar, en der hed Windebjerg et Par Aars Tid, og den nuværende, som hedder Svend, og som kom i Sommeren 1938.

Han siger, at Pedersen og Svend i og for sig har faaet den tarifmæssige Løn, naar han sætter Kost og Logis til 24 Kr. om Ugen. Windebjerg har faaet Kost og Logis samt 25 Kr. om Ugen.

Forholdet til baade 1. og 2. Svend er nu kort efter Mødet den 19. December 1929 bragt i overenskomstmæssig Orden, saaledes at 1. Svend faar sin fulde tarifmæssige Ugeløn uden Fradrag for ydede Naturalier, og Svend faar fuld tarifmæssig Løn, saaledes at heri indgaar Kost og Logis.

Han paastaar, at den Uenighed, der har bestaaet om Feriemærker, kun skyldes en Misforstaaelse, og de hos ham beskæftigede til enhver Tid faar deres Feriemærker.

Med Hensyn til Fridøgn er Forholdet det, at begge Svende arbejder lidt (2—3 Timer om Søndagen, men ellers har Søndagen fri, og om Mandagen arbejder den ene af Svendene, skiftevis, 2—3 Timer og har iøvrigt Mandagen fri.

Herefter tilbyder Indklagede Grøn for de udviste overenskomststridige Forhold under eet at betale en Bod paa 200 Kr., som han paa Stedet betaler til Forretningsfører Chr. Nielsen.

Han forpligter sig til i Fremtiden at overholde Overenskomsten i alle dens Bestemmelser.

Næstformand Eiler Jensen modtager det gjorte Tilbud og begærer Sagen hævet.

SAG NR. 2754.

Bagere hos Bagermester Oluf Bonde, Malling.

Den 5. April 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2754: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund mod Centralforeningen af Bager- og Konditormestre i Jylland for Bagermester Oluf Bonde, Malling.

Der *fremlagdes* Klage af 15. Januar 1940 samt Svarskrift af 20. Januar 1940.

Sagen, der drejede sig om Brud paa bestaaende Overenskomst, forhandledes.

Bonde bemærker, at det overenskomststridige Forhold er afhjulpet. Han forpligter sig fremtidig til at overholde Overenskomsten og betaler til fuld Afgørelse til Forbundet inden 15 Dage fra Dato 100 Kr.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2764.

Elektrikere hos Installatør Valdemar Kongstad, Odense.

Den 12. April 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2764: De samvirkende Fagforbund for Dansk Elektrikerforbund og dets Afdeling i Odense mod Installatør Valdemar Kongstad, Pilevej 25, Odense.

Der *fremlagdes* Klage af 20. Februar 1940 med 1 Bilag og Svarskrift af 28. Februar 1940.

Sagen, der drejede sig om Overenskomstbrud, forhandledes og forligtes saaledes:

Parterne er enige om, at den afgøres derved, at Indklagede, Installatør Vald. Kongstad, til fuld Afgørelse betaler for Møller Jørgensens Vedkommende til Forbundet 350 Kr., som betales inden 27. April paa Forbundets Kontor, Hauchsvej 17, København V.

Paa samme Maade betaler Indklagede for Guldberg-Jørgensens Vedkommende Restskyld til Beløb Kr. 13,43.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Maj 1940 — 36. Aargang . Nummer 10

Krisesituationen

April-Pristallets stærke Stigning har sat ny Fart i Diskussionen om den mellem Hovedorganisationerne indgaaede Overenskomst af 31. Oktober 1939 og yderligere forstærket Angrebene paa denne. Med Priserne i Juli 1914 som Beregningsgrundlag er Pristallet steget fra 203 til 222, og selv om det i Henhold til det i Lov af 27. Marts 1940 omhandlede Fradrag af Skatte- og Afgiftsforøgelsen nedsættes med 4 Points, og Lønningerne derefter skal reguleres paa Grundlag af et Pristal paa 218, vil det medføre en Lønforhøjelse, som for voksne mandlige Arbejdere andrager Kr. 6,12 pr. Uge, for Kvinder Kr. 3,96 og for Ungarbejdere Kr. 2,52 pr. Uge. Denne Lønstigning er som sagt nu Genstand for en levende Diskussion i Pressen og hele Offentligheden, og fra mange Sider gentages herunder Paastanden om, at Erhvervene ikke kan bære de forøgede Lønudgifter som Følge af Pristalsreguleringen, og det kræves, at der nu gøres Slut med dette Kapløb mellem Priser og Lønninger, der under de nuværende Forhold vil faa katastrofale Følger i Form af Arbejdsløshed og Inflation.

Vi har her i Bladet gentagne Gange understreget, at Fagforeningerne og Arbejderne aldeles ikke er interesseret i de stadige Prisstigninger, men tværtimod har krævet, at der fra Myndighedernes Side føres effektiv Kontrol med Prisdannelsen, saaledes at de stærke Udsving i Pristallet kan undgaas, men trods adskillige Tilsagn i den Retning er Prisstigningen fortsat i hurtigt Tempo og med det allerede omtalte Resultat.

Pristallets Offentliggørelse den 1. Maj umiddelbart før en Helligdag kom iøvrigt ganske bag paa Offentligheden og fremkaldte nogen Forvirring. Selv Arbejdsgiverforeningens Ledelse tabte Hovedet, og dette gav sig Udslag i følgende Meddelelse til Foreningens Medlemmer, der udsendtes den 3. Maj:

»Da det nye Pristal blev offentliggjort om Eftermiddagen den 1. Maj umiddelbart før en Helligdag i Tilslutning til Lønningsdagen den 3. Maj, og da visse Forhandlinger om den foreliggende Situation vil kunne forventes at finde Sted, har det ikke været Arbejdsgiverforeningen muligt at udsende nogen Instruks, og der vil derfor ikke i Dag være at foretage Ændringer i Udbetalingerne.

Eventuel Efterregulering vil da, om en saadan maatte komme til at foreligge, kunne finde Sted til næste Lønningsdag.«

Denne besynderlige Meddelelse, der maa betegnes som et Brud paa Overenskomsten af 31. Oktober, henviser, som man ser, til Forhandlinger, hvorom der paa det Tidspunkt slet ikke forelaa Aftale. Meddelelsen var ganske misvisende og kun egnet til at skabe Uro paa Arbejdspladserne, idet Arbejderne, efter Pristalsregulerings-Bestemmelsens Ordlyd og de udførlige Fremstillinger i Dagspressen, forventede at faa det forhøjede Dyrtidstillæg udbetalt allerede den førstkommende Lønningsdag, nemlig den 3. Maj. For at undgaa unødig Strid som Følge af Arbejdsgiverforeningens Meddelelse, udsendte De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg samme Dag en saalydende Erklæring:

»De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har paa et i Dag afholdt Møde drøftet den foreliggende Situation og maa fastslaa, at Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939 med Dansk Arbejdsgiver-

forening fortsat er gældende, og at Regulering i Henhold til denne og det senest fremkomne Pristal skal finde Sted allerede i Dag.

Vi anmoder derfor om Indberetning, saafremt omstaaende Beløb ikke bliver efterbetalt senest Fredag den 10. Maj d. A. Saafremt Overenskomsten ikke skulde blive respekteret, maa Arbejdet desuagtet fortsættes, og De samvirkende Fagforbund vil da foretage de nødvendige Skridt i Henhold til de gældende Retsregler.«

Imidlertid havde ogsaa Regeringen samme Dag taget Stilling til den foreliggende Situation, og dens Overvejelse resulterede i følgende Meddelelse fra Statsministeriet:

— I Anledning af den ved Regulerings-Pristallets Stigning indtraadte Situation, har Ministeriet orienteret sig om den raadende Opfattelse og forhandlet om Foranstaltninger, der kan raade Bod paa de af Ordningen flydende Ulemper.

Der er Enighed om, at det overenskomstmæssige Løntillæg maa udbetales, indtil anden Ordning etableres, men dernæst har Regeringen besluttet at overdrage Ministeriets Kriseudvalg under Statsministerens Ledelse at beskæftige sig med de foreliggende Forhold og at tilvejebringe et Forslag, der omfatter forskellige Planer, saaledes:

1) Prisreguleringstillægget,
2) fremtidigt Grundlag for Pristallet,
3) Fastlæggelse af Varepriser og andet i Forbindelse dermed,
4) Begrænsning af Selskabers Udbyttebetalinger,
5) Deling af Arbejdet ved Arbejdstids-Nedsættelse.

Udvalget skal forhandle med Arbejdsgivernes og Arbejdernes Hovedorganisationer, med Priskontrolraadet og med andre Institutioner, der kommer i Betragtning i de foreliggende Forhold.

Udvalget skal tilendebringe Arbejdet saaledes, at Forslag kan foreligge for Ministeriet Onsdag den 15. Maj.«

I Mellemtiden har Ministeriets Kriseudvalg holdt en Række Møder og bl. a. forhandlet med Repræsentanter for saavel Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, hvis Forretningsudvalg naturligvis ogsaa gentagne Gange har været samlet til Møde for at drøfte Stillingen. Til at videreføre Forhandlingerne med Regeringens Kriseudvalg valgte Forretningsudvalget paa sit Møde den 6. Maj et Udvalg bestaaende af Formanden Laur. Hansen, Næstformanden Eiler Jensen, Forbundsformændene Peter Andersen, Einer-Jensen og Axel Olsen samt Folketingsmand Hedtoft-Hansen.

Da dette skrives, foreligger der ikke nærmere Oplysninger om Ministeriets Planer og Forslag, som maaske vil være Læserne bekendt, naar dette Nummer af Bladet kommer dem i Hænde. Fagbevægelsens Stilling til disse Forslag vil afhænge af deres Indhold og Rækkevidde.

Til selve Sagen kan det dog allerede nu siges, at De samvirkende Fagforbund gentagne Gange har erklæret, at de danske Fagorganisationer paa enhver Maade vil støtte Regeringens Bestræbelser for at skabe Orden i Landets økonomiske Forhold, og at de af yderste Evne vil gøre alt for at lette den nødvendige Tilpasningsproces. Dette Tilsagn har De samvirkende Fagforbunds Formand, Laur. Hansen, yderligere bekræftet i sin Radiotale den 1. Maj, hvori han bl. a. udtalte, at »Fagbevægelsen ud fra en nøgtern Vurdering af Forhold og Vilkaar er klar til fuldkommen fordomsfrit og uden Hensyn til Principper, som under andre Forhold havde Gyldighed, at tilbyde Landets ansvarlige Erhvervsorganisationer loyalt Samarbejde og Medvirken i Arbejdet for at ordne vor Økonomi«.

Vi har dog samtidig givet Udtryk for den Opfattelse, som Laur. Hansen ligeledes understregede i sin Majtale, »at Forudsætningen for denne Medvirken naturligvis er, at Fagbevægelsen og det kollektive Overenskomstsystem anerkendes som et naturligt Led i vort Lands Erhvervsliv, og at der ikke søges gennemført Foranstaltninger, der ensidigt er rettet mod Arbejderne med det Formaal at paalægge dem Byrder, som rettelig bør bæres af Befolkningen som Helhed.«

En stor Del af Højre- og Venstrepressen gør sig imidlertid til Talsmand for den Opfattelse, at det eneste Spørgsmaal, der ligger for til Behandling i Kriseudvalget, er Ophævelse af den mellem Hovedorganisationerne indgaaede Dyrtidsordning, som faar Skyld for snart sagt Alverdens Ulykker. Det er betegnende, at denne Presse, som synes at betragte Pristalsstigningen som en kærkommen Anledning til at falde over Fagforeningerne og lufte sit Had til Arbejderbevægelsen, afviser ethvert Indgreb med Hensyn til Fastsættelse af Varepriserne og Begrænsning af Selskabernes Udbytte og hævder, at her maa det »private Initiativ« have frit Spil, men desto kraftigere kræver Statsforanstaltninger rettet mod Arbejderne. Man synes at mene, at det eneste fornødne i denne Krisetid er Lønsænkninger, og man vover at paastaa, at Arbejdsløsheden kan afskaffes, naar hver enkelt er

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold

II. Penge- og Kapitalmarkedet.

Klager over Pengeknaphed og stramme Forhold paa Kapitalmarkedet opsendes daglig. Vi skal ikke her istemme disse Klager, men i Stedet søge at beskrive deres Aarsager. Kun ved en nøgtern Undersøgelse af Penge- og Kapitalmarkedets Udvikling siden Krigen kan man danne sig et Indtryk af Klagernes Begrundelse og Chancerne for, at de kan blive afløst om ikke af Fryderaab saa dog af en Følelse af, at taalelige Tilstande er ved at vende tilbage. Det behøver ikke forklares, at en Tilbagevenden af billigere Kreditvilkaar vil have en stor Betydning for Produktionen og Beskæftigelsen, og at det derfor netop i en Artikelserie om Arbejdsmulighederne vil være naturligt at spejde efter Tegn til Ændringer i Penge- og Kapitalmarkedets Forhold.

Opsparingen svigter.

Allerede inden »den totale Krig« viste sig, kastede den sin Skygge forud. Nu er Opsparere og Kapitalejere gennemgaaende Folk med skærpede Sanser, saa det maa ikke undre, at Banker og Sparekasser allerede i Slutningen af August mærkede Udtræk. Og saa snart Krigen var en Kendsgerning, tog Udtrækkene for Alvor Fart. Bankernes Indlaan paa Bankbog og Indlaan paa 1 Maaned og længere Tid gik ned med 21,7 Mill. Kr. i September og 23,9 Mill. Kr. i Oktober, der var saa en Stilstand i November, men i December sank Indlaanene betydelig mere end normalt, nemlig med 90 Mill. Kr. Først saa syntes Udtrækkene fra Bankerne at ophøre. Sparekassestatistikken er ikke saa omfattende, men den viser samme Billede. Udtrækkene var 18,7 Mill. Kr. i September, 21,4 Mill. Kr. i Oktober, kun 10,1 Mill. Kr. i November, men 70,5 Mill. Kr. i December. Siden har Uddragene ligget paa omkring ved 10 Mill. Kr. maanedlig, men det er ikke mere, end Bankernes Indlaan er steget. Disse Tal tyder paa, at den værste Storm har lagt sig. Det er godt, thi Midlerne til at bekæmpe den Slags Storme er ikke mange og effektive. Ganske vist vedtog Rigsdagen allerede den 1. September om Aftenen en Lov, efter hvilke Banker og Sparekasser fik Ret til at begrænse Udtræk. Men denne Bemyndigelse har ikke haft nogen væsentlig Betydning.

Om Aarsagerne til disse store Udtræk af Banker og Sparekasser er der fremsat forskellige Hypoteser. Som medvirkende Aarsag har man nævnt en af forskellige Bladudtalelser om de nye Skattelove opstaaet Frygt for Skattebøder. Hvis dette er Tilfældet, er Panikken for saa vidt opstaaet uden større Aarsag, for de nye Skattelove gav ikke Bankerne væsentlig andre Pligter med Hensyn til at opgive Indestaaende end dem, de havde i Forvejen. En anden Forklaring, der ikke udelukker den første, er den, at den almindelige Ophidselse udløste de kendte irrationelle, men stærke Hamstringsdrifter hos mange, og at der i den Anledning skulde være trukket store Penge ud til Indkøb. Dette er der sikkert meget om. Derimod er det næppe sandsynligt, at der i Krigens første Dage har været nogen særlig Inflationsfrygt, den er først opstaaet senere, men den har virket paa samme Maade: Penge er flygtet over i Realværdier.

Til denne Forklaring, at en Del af de udtrukne Penge er »vandret over« i Varer, kan man maaske indvende: Ja, men derved faar jo Sælgeren Pengene i Hænde, og de vandrer vel

---

parat til at tage Arbejde til den Pris, *der kan betales.* Det skal formentlig være Arbejdsgiveren, der skal bestemme, hvilken Pris der *kan* betales, og i den Henseende kan der iøvrigt allerede nu paavises adskillige Tilfælde, hvor Arbejdsgivere søger at udnytte Situationen til egen Fordel.

Der er mange Tegn der tyder paa, at man i visse Kredse anser Tiden for kommen til at sætte ind mod Fagforeningerne og forringe Arbejdernes Levevilkaar. Man prædiker ganske vist Samfundssind og nationalt Sammenhold, men søger samtidig at unddrage sig de Byrder, der er en Følge af den nuværende Krisesituation, og læsse dem over paa Arbejderklassen. Det er klart, at Fagforeningerne vil modsætte sig alle Bestræbelser i den Retning, og der er heller ikke Grund til den Antagelse, at Regeringen vil vise sig lydhør over for saadanne Krav. Betingelsen for, at Fagbevægelsen kan tilslutte sig en Helhedsløsning, er, at den hviler paa absolut social Retfærdighed, d. v. s. en ligelig Fordeling af Byrderne paa alle Befolkningsgrupper.

saa atter tilbage til Banker og Sparekasser! Dette er ikke sket endnu. Endnu er Midlerne ikke vandret tilbage, og Aarsagerne hertil maa da ogsaa forklares. Desværre maa man ligeledes her nøjes med Hypoteser. For det første har Omløbet nok fastholdt nogle flere Sedler, fordi man efter Krigens Udbrud i nogen Grad gik over til kontant Afregning i mange Forhold, hvor der ellers tidligere var givet Kredit. Det er Frygten for Krigens Risiko, der ligger bagved her. En Del af Pengene er nok ogsaa fastholdt gennem øgede kontante Reserver her og der hos Forretningsfolk, og ogsaa dette er Krigsfrygten Skyld i.

Endelig er det ogsaa muligt, at Folk, som ellers ikke normalt ligger med større kontante Reserver, er gaaet over til det. Det er Strømpeskafte-Teorien. Den skal man vist dog ikke tillægge for stor Betydning. Den Teori, at Pengene er gaaet til Køb af Varer, foretaget i driftsbetonet Hamstringsiver og Inflationsfrygt, og at Sælgerne har øget deres kontante Reserver, eller selv har kastet sig ud i Køb af Varer, er sikkert vigtigere til Forklaring af den private Opsparings Svigten i de første Maaneder efter Krigens Udbrud.

Af Hensyn til det følgende maa vi i Forbifarten bemærke, at naar de private Banker og Sparekasser har kunnet modstaa det vældige Pres, skyldes det, at Nationalbanken har forøget sine Udlaan paa Kontokurant. Naturligvis er det godt, at Nationalbanken har mildnet Panikken ved at gyde Olie paa Vandene: det vil sige indirekte gennem Støtte til de andre Finansinstitutter at tillade de opskræmte Sparere at trække Midler ud, men Reversen af Medaljen er jo, at Nationalbanken saa ikke samtidig har ment at kunne støtte Obligationskurserne tilsvarende. Samfundsmæssig set er det naturligvis yderst uheldigt, at en Panik blandt Opsparerne saaledes til syvende og sidst rammer Byggeriet, men som det ligger i Øjeblikket, er der næppe andet at gøre end at lade Stormen drive over, hvad den, efter hvad Tallene viser, jævnfør ovenfor, Gudskelov ogsaa er ved at gøre.

Det skal med det samme siges, at Panikken blandt de private Opsparere ogsaa har haft en anden samfundsskadelig Virkning, idet den nemlig gennem forceret Vareefterspørgsel har været med til at bevirke de store Prisstigninger. Hvis det ikke var saa tragisk, vilde det være lige til en Latter-Farce; thi i det Omfang, Frygten for Inflation har motiveret Flugten over i Realværdierne, har denne Frygt altsaa medvirket kraftigt til Prisstigningerne og dermed til at bringe den Inflation nærmere, som man søgte at flygte fra!

Det er ikke noget Under, at den her beskrevne Udvikling har medført en stadig stigende Seddelmængde. Seddelmængden, der i de første syv Maaneder af 1939 (væsentlig som Følge af den noget bedre Beskæftigelse) laa 25 til 30 Mill. Kr. over Seddelmængden i 1938, begyndte at stige, og ganske særlig saa man ikke noget til det sædvanlige Sæson-Fald i November Maaned. Ogsaa i April Maaned i Aar er Seddelomløbet steget kraftigt og for at gøre en lang Historie kort: vi har nu ca. 260 Mill. Kr. flere Sedler ude end sidste Aar ved samme Tid, hvor Seddelomløbet var 448 Mill. Kr.

Nu skyldes den stigende Seddelmængde maaske ikke alene den ovennævnte Svigten af Opsparingen, men ogsaa Finansministeriets Overtræk i Nationalbanken. I Løbet af det sidste Aarstid er Finansministeriets Overtræk nemlig steget med ca. 75 Mill. Kr. Det er de stigende Statsudgifter, der her er Forklaringen.

Endelig maa det ogsaa erkendes, at det stigende Pris- og Lønniveau vil fastholde en større Seddelmængde.

Det eneste, som den store Seddelmængde ikke skyldes, er Pengerigelighed i den gængse Forstand: Mulighed for billige Laan. Tværtimod. Vi har paa én Gang *større Seddelmængde og Pengeknaphed,* og den vigtigste Aarsag er fælles: den private Opsparing har for en Tid svigtet.

Nationalbanken træder til endnu en Gang.

Medens Aarsagerne til Pengeknapheden, der har ramt Produktionen — særlig Byggeriet — saa kraftigt, i de første Maaneder af Krigen mere ligger i Udslag af irrationelle Instinkter, der er vanskelige at forklare og forstaa, saa er det klart, at selve det faktiske Bortfald af Landbrugets engelske Indtægter efter den 9. April yderligere, og paa en fuldtud forklarlig Maade, maatte forøge Pengeknapheden. Slagterierne kom til at mangle en Snes Mill. Kr. for at kunne afregne, og Mejerierne kom til at mangle rundt regnet det halve. Ogsaa her traadte Nationalbanken til og løste Likviditetsvanskelighederne.

Men inden dette var sket, var Frygten for

finansielt Sammenbrud allerede ved at sætte sine skæbnesvangre Spor. Købmændene begyndte at indskrænke Kreditten og gaa over til at kræve kontant Betaling. De forsvarede sig med, at de selv blev stillet over for skærpede Betalingskrav fra Industrien og Grossisterne, og det kan der højst sandsynlig være noget om. Naar Frygten griber Mennesker, forsøger man instinktiv at gardere sig selv. Som en Gruppe Bjergbestigere, der er bundet sammen ved et Tov og mærker, at en af dem begynder at vakle, og saa alle skærer Tovet af under sig for at redde sig selv — ikke over sig for at skaane Forgængeren. Hvis der ikke er en koldblodig Fører, der kan holde sammen paa Flokken, risikerer de alle at glide i Afgrunden. Saaledes er det ogsaa i det økonomiske Liv. Hvis der ikke er en koldblodig Nationalbank, der aabner for Pengepungen i rette Øjeblik, vil Krisen blive meget værre, end den behøver.

Man maa sige, at Nationalbanken hidtil har skuldret meget store samfundsmæssige Forpligtelser. I hvert Fald kan man ikke om den bruge den gamle lidt ondskabsfulde Forklaring paa, hvad en Bank er: Det er et Sted, hvor man i godt Vejr kan laane en Paraply mod at levere den tilbage, naar det bliver Regnvejr. For Nationalbanken har altsaa ogsaa været parat med den hjælpende Paraply i Regnvejret! Og dette giver Anledning til nogen Optimisme med Hensyn til Fremtiden, der jo nok kan se lidt regnfyldt ud!

Vil Pengeknapheden ophøre af sig selv?

Allerede under en Budget-Debat i Gentofte Kommunalbestyrelse i Marts Maaned kom Teorien om, at Pengeknapheden vilde ophøre af sig selv, første Gang frem. Det var ingen ringere end Generaldirektør Korst, der fremsatte den, idet han efter Avisreferater udtalte, at »naar Pengemarkedet nu er saa stramt, skyldes det den vældige Varecirkulation, men efterhaanden som Tilførslerne gaar ned, og Hamstringen stilner af, vil Pengerigeligheden i Bankerne vise sig igen«. Det er værd at uddybe denne Betragtning noget mere, for den har megen Sandsynlighed for sig, og den giver Grund til Optimisme. Hvad først angaar de nedadgaaende Tilførsler: efterhaanden som Importører faar solgt deres Varer og ikke kan købe nye hjem, bliver de i Varerne bundne Kapitaler til Penge. Paa samme Maade med de Fabrikanter, der ikke kan fortsætte deres Kapitals Rotation inden for den samme Produktion, grundet paa Mangel paa Raavarer: ogsaa her vil der opstaa likvide Midler, og blandt andet *af disse Penge skal de nye Produktioner og de nye Importmuligheder finansieres.*

Hvad angaar Hamstringen, maa den naturligvis stilne af efterhaanden, om ikke andet saa paa Grund af Pladsmangel i Lejlighederne. Poul Henningsen sagde engang, at Kærligheden er et Lokalespørgsmaal. Det samme kan siges om en anden stor menneskelig Drift og Lidenskab: Hamstringen. Hertil kommer, at de flere og flere Rationeringer, vi faar, vil begrænse Købemulighederne, ligesom formentlig Omsætningsskatten paa adskillige Luksusting vil begrænse Købene af disse.

Selv om Varekøbene fra skræmte Opsparere skulde blive ved et Stykke Tid endnu, vil Sælgerne ikke fortsat i samme Omfang benytte Salgssummerne til at forøge deres private Kasser, og dermed vil Pengene glide ind i Bankerne. Den Forskydning, man har kunnet spore i de sidste Maaneder af Midler fra Sparekasser til Banker, hænger maaske sammen hermed. Men kommer Pengene først tilbage til Finansinstitutterne, vil de ogsaa før eller senere komme det arbejdende Erhvervsliv til gode.

Men hvad med Rentesatserne?

Vi omtalte før, at Nationalbankens Støtte til Bankers og Sparekassers Likviditet ikke var fulgt af tilsvarende omfattende Støtte til Obligationsmarkedet, hvilket har medført, at Obligationskursen har faaet Lov at falde, forladt af Guder og private Opsparere. At dette har været til stor Skade for Byggeriet ved alle. Samtidig medførte den daarlige Valutasituation Forhøjelse af Nationalbankens Diskonto den 19. September fra 3½ til 4½ pCt. og den 10. Oktober fra 4½ til 5½ pCt. De private Bankers Udlaansrenter er fulgt med op.

Disse Begivenheder rejser det sidste Spørgsmaal, der skal behandles i denne Artikel: Er der Mulighed for at komme ned paa et lavere Renteniveau igen inden for en overskuelig Tid? Det er der! Af følgende Grunde:

1) Den private Opsparing kan ikke blive ved med at svigte, jævnfør Korst's Teori.
2) Valutasituationen kan ikke blive værre, for al Handel maa nu i Fremtiden blive Statshandel eller statskontrolleret Handel.

3) Inflationsfaren kan bekæmpes (og vil højst sandsynlig blive bekæmpet) med andre Midler end høj Rente. Priskontrol, Rationering og Forbrugsindskrænkning af Luksusvarer gennem Skatter og mange andre Midler er paa Vej til at blive anvendt i Kampen mod den frygtede Inflation.

Af disse og flere Grunde er der en rimelig Sandsynlighed for, at det høje Renteniveau og Kreditindskrænkningen ikke vil blive ved at bestaa. Skulde det endelig vise sig, at den private Opsparing afgørende og totalt svigter, med andre Ord, at de private Opsparere økonomisk set begaar Selvmord, maa den *offentlige Kreditgivning* træde i Stedet. Vi har allerede i de senere Aar set Statslaan til Grundforbedring og Ajlebeholdere i Landbruget, Driftslaan til Industri, Haandværk og Fiskeri, Statslaan til Byggeri og mange andre Former for øget statslig Kreditgivning med gode beskæftigelsesmæssige Virkninger. Vi staar her over for en Udvikling, som Krigen næppe vil afbryde, men tværtimod forstærke. Vi har allerede set, hvilken Succes Statslaan til Tørveskæring har faaet. Hvis ikke den private Opsparing tager sig sammen og finansierer de nye Produktions- og Beskæftigelsesmuligheder, vil den lidt efter lidt blive afløst af offentlig Kreditgivning. Det viser Udviklingen, og derfor kan vi slutte denne Artikel med et optimistisk Perspektiv.

Boganmeldelser.

Det internationale Arbejdsbureau i Genève har udsendt to Arbejder, der hvert for sig belyser vigtige Sider af Socialforsikringens Opbygning og Administration.

Det ene har til Emne de sociale Forsikringsinstitutioners Fondsplaceringer[1]). For enhver Forsikringsinstitution, privat eller offentlig, der oplægger Fonds, rejser Valget af tjenlige Anlægsobjekter en Række Problemer, der i første Række grupperer sig om Placeringens Sikkerhed, Likviditet og Afkastning. For Flertallet af de store Socialforsikringsindretningers Vedkommende maa disse Problemer ses paa Baggrund af, at det som oftest drejer sig om Anbringelsen af meget betydelige Kapitaler, og at Staten har et juridisk eller moralsk Ansvar for Opfyldelsen af Forsikringens legale Forpligtelser.

Spørgsmaalet har flere Gange været behandlet af en af Arbejdsbureauet sammenkaldt særlig Ekspertkommission. Det nu udsendte Arbejde indeholder for hvert enkelt af de Punkter, som har været forelagt Ekspertkommissionen, en almindelig Fremstilling af det paagældende Problem og et Sammendrag af de sagkyndiges skriftligt og mundtligt udtalte Opfattelse, samt af de af Kommissionen vedtagne Konklusioner.

I det andet Arbejde giver Arbejdsbureauets Forsikringsmatematiker, Dr. Lucien Féraud, en Fremstilling af de sociale Forsikringers tekniske Opbygning og finansielle Organisation[2]). Fremstillingen søger ikke i første Række at uddrage de almindelige Principper, der ligger til Grund for Ordningen af de nævnte Forhold. Hvert enkelt Forsikringssystem bærer i saa høj Grad Præget af de økonomiske, sociale og politiske Forhold, under hvilke det er blevet til og har udviklet sig, at en generel og abstrakt Redegørelse vilde frembyde store Vanskeligheder. Værket er derfor i Hovedsagen anlagt som en Beskrivelse af den matematisk-tekniske og finansielle Side af de mest omfattende europæiske Socialforsikringssystemer, i det Forfatteren i Indledningen giver en almen Fremstilling af den hyppigst forekommende forsikringstekniske Opbygning af den obligatoriske Invaliditets- og Alderdomsforsikring.

1) The Investment of the Funds of Social Insurance Institutions. Genève 1939. 196 Sider.

2) Actuarial Technique and Financial Organisation of Social Insurance. Compulsory Pension Insurance. Genève 1940. 568 Sider.

En Nævnskendelse

Det Nævn, der traf Afgørelse i Tørvekonflikten, har behandlet en Strid om Forstaaelsen af Overenskomstens Rækkevidde. Arbejdsgiverne hævdede, at denne Overenskomst, der fastsatte Timelønnen til 1,10 Kr., omfattede alle, ogsaa senere optagne Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, medens man fra Arbejderside gjorde gældende, at Arbejdsgivere ikke blot ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen kunde opnaa, at Overenskomsten blev gældende for dem. Den Timeløn, der ved Kendelse var fastsat, havde — hævdede man fra Fagforbundene — Forbindelse med det Lønniveau, der var gældende for de Egne af Landet, den afsagte Kendelse oprindelig var afsagt for.

Fagforbundene protesterede derfor imod, at Arbejdsgivere fra andre Egne af Landet, hvor Lønniveauet er et helt andet — f. Eks. fra Københavns Omegn — ved Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen krævede at komme ind under en Overenskomst med 1,10 Kr. som Timeløn.

Nævnets Kendelse i Sagen fulgte i Hovedsagen dette Synspunkt, idet Timelønningerne blev fastsat til Kr. 1,16 og 1,38 for de to Omraader, der var til Afgørelse.

Afgørelser vedrørende Ferieloven

Der har i flere Tilfælde foreligget Sager med Spørgsmaalet om, hvorledes *unge Specialarbejderes* Forhold vil være med Hensyn til Ferieberettigelse og til Feriegodtgørelse i Forhold til dels Lærlingeloven og dels Ferieloven. Sagen har været behandlet i Direktoratet og senere i det af Hovedorganisationerne nedsatte Ferieudvalg, der har afgivet Indstilling til Socialministeriet, som har meddelt, at Ministeriet under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder vil kunne tiltræde det saaledes af Ferieudvalget indtagne Standpunkt.

I Henhold til Ferieudvalgets Forslag vil de unge Specialarbejdere være at betragte som omfattet af Ferieloven fra Udløbet af Lærlingelovens Ferieperiode, den 15. September 1939, at regne, saaledes at Specialarbejdernes Ferie og Feriegodtgørelse for Ferien i 1940 beregnes paa Grundlag af deres Arbejde i Tiden efter den nævnte Dato.

— — —

Socialministeriet har endvidere truffet Afgørelse i et Spørgsmaal om Ferierettens Forstaaelse i en Række Tilfælde, hvor det ikke er muligt at opfylde Lovens almindelige Regel om, at man skal have haft en Uges Arbejde i en Virksomhed for at opnaa Ret til Ferie.

Ministeriet har derfor udsendt en Bekendtgørelse om, at man under Hensyn til de særlige Arbejdsforhold for *Bude,* beskæftiget ved *Budcentraler, Reklameomdeling og Omdeling af Ugeblade,* fastsætter den Regel, at disse Bude erhverver Ret til Ferie og Feriegodtgørelse paa Grundlag af alt det Arbejde, som de udfører i Løbet af Ferieaaret, uden Hensyn til, hvor længe de er beskæftiget hos de enkelte Arbejdsgivere.

Ferieaaret, som der her tales om, løber fra 1. April til 31. Marts, og Feriegodtgørelsen andrager 4 pCt. af Arbejdslønnen.

Feriens Længde kan højst udgøre 12 Dage. Der erhverves Ret til 1 Dags Ferie for hvert Beløb af 9 Kroner, der er udbetalt i Feriegodtgørelse.

Prisniveauet

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for April 1940 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	April 1939 Kr.	Juli 1939 Kr.	Okt. 1939 Kr.	Jan. 1940 Kr.	April 1940 Kr.
Fødevarer	1121	1208	1206	1256	1325	1383
Klæder, Fodtøj, Vask	458	497	497	536	598	720
Bolig	450	490	490	490	500	500
Brændsel, Belysning ..	164	169	169	202	244	346
Skatter, Kontingenter og lign.	479	521	529	529	534	564
Andre Udgifter	756	771	771	795	855	921
I alt ..	3428	3656	3662	3808	4056	4434

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935.

	1935 gnstl.	April 1939	Juli 1939	Okt. 1939	Jan. 1940	April 1940
Fødevarer	100	108	108	112	118	123
Klæder, Fodtøj, Vask	100	109	109	117	131	157
Bolig	100	109	109	109	111	111
Brændsel, Belysning ..	100	103	103	123	149	211
Skatter, Kontingenter og lign.	100	109	110	110	111	118
Andre Udgifter	100	102	102	105	113	122
I alt ..	100	107	107	111	118	129

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Januar 1940 gældende Priser 118 og efter de nu for April foretagne Beregninger 129.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for April udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 222 mod 203 for Januar.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for April 143 mod 131 for Januar.

I Pristalsbudgettets Totalbeløb pr. April 1940,

4.434 Kr., indgaar den i § 45, Stk. 1 i Lov om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. af 27. Marts 1940 omhandlede Skatte- og Afgiftsforøgelse med et Beløb, der er beregnet til 78 Kr. Naar det paa Basis af Juli 1914 beregnede Pristal nedsættes med det Antal Points, som svarer til dette Beløb, fremkommer Tallet 218, jfr. Lovens § 45, Stk. 2.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Premier-Ice Cream, Vejle.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at ovennævnte Firma ikke har overholdt den for Chaufførerne gældende Overenskomst behandledes paa et den 19. Marts afholdt Fællesmøde. Sagen afsluttedes med, at Firmaet til fuld Afgørelse indgik paa at betale 100 Kr. til Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling K i Vejle.

Dansk Arbejdsmandsforbund vedrørende Holddrift hos A/S Fyens Sækkekompagni, Odense.

Arbejdsgiverforeningen havde over for Dansk Arbejdsmandsforbund krævet en Ændring i Holddriften, hvad Forbundet protesterede imod. Dette resulterede i, at Arbejdsgiverforeningen under de foreliggende Forhold erklærede sig rede til at stille Sagen i Bero.

Bogbinderforbundet i Danmark og Firmaet P. Christensens Æskefabrik.

Overfor ovennævnte Firma havde Forbundet klaget over, at 13 Arbejderskers Ventetid à 1½ Time ikke var blevet betalt efter Overenskomstens Timelønsbestemmelser.

Ventetiden var opstaaet paa Grund af Varemangel, som vanskeliggjorde Limets Anvendelighed.

Firmaet havde nægtet at betale Ventetiden ud fra en Paastand om, at de paagældende Arbejdersker ikke havde henvendt sig til Værkføreren for at faa andet Arbejde overdraget i det paagældende Tidsrum, hvorimod Forbundet hævdede, at der faktisk var foretaget en Henvendelse fra Arbejderskernes Side til Værkføreren.

Da det paa Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen den 12. April var umuligt at faa klaret dette Spørgsmaal, enedes Parterne om at henvise Striden til Afgørelse ved lokal Mægling, hvorefter Sagen betragtedes som afsluttet.

Dansk Funktionærforbund og Firmaet Carl Jacobsen & Co.

Forbundet havde gennem De samvirkende Fagforbund klaget over, at de hos Firmaet Carl Jacobsen & Co. beskæftigede Medlemmer af Funktionærforbundet ikke havde faaet udbetalt Dyrtidstillæg, saaledes som de i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 havde Krav paa. Om dette Spørgsmaal har der været ført nogen Korrespondance med Arbejdsgiverforeningen, over for hvem man krævede Fællesmøde og Sagens eventuelle Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret, idet man ydermere byggede paa den under 22. December 1939 af Overenskomstnævnet afsagte Kendelse vedrørende ommeldte Forhold.

Dansk Arbejdsgiverforening anerkendte uforbeholdent dette Standpunkts Rigtighed og lovede at tale sit Medlem til Rette, saaledes at Sagen afsluttedes dermed.

Tobaksarbejderforbundet og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

I det mellem Tobaksarbejderforbundet og Fællesforeningen nedsatte Overenskomstnævn blev den 4. April afsagt følgende *Nævnskendelse:*

»Det af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger rejste Krav om en Nedsættelse af Sorterpriserne for Cigarillos og Cerutter kan ikke tages til Følge i Medfør af Overenskomsten af 16. November 1939, idet Kravet ikke fyldestgør den i Overenskomstens Pkt. I B opstillede Betingelse: at være uden egentlig lønmæssig Karakter.«

Dansk Tømrerforbund og Murermester, Entreprenør Einer Jensen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. April behandledes en Klage fra Dansk Tømrerforbund over for ovennævnte Murermester.

Man enedes om at slutte Sagen paa følgende Maade:

Da de foreliggende Forhold ikke findes at være i Overensstemmelse med Overenskomsten af 12. Oktober 1936, betaler Firmaet til Forbundet 50 Kr.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Juni 1940 — 36. Aargang . Nummer 11

De samv. Fagforbunds Generalforsamling

Den Periode, hvorom De samvirkende Fagforbunds Formand Laur. Hansen aflagde Beretning paa Generalforsamlingen, omfattede Tiden fra Maj 1937 til Maj 1940. I sin Tale redegjorde Formanden for Virksomheden i dette Tidsrum, men ganske naturlig var det dog Foreteelserne i de seneste Maaneder og derunder ikke mindst de nys gennemførte Kriselove, der prægede baade Formandens Beretning og ganske særligt den paafølgende Diskussion. Sagt i al Korthed var Hovedspørgsmaalet, der drøftedes paa Generalforsamlingen, det, om dansk Fagbevægelse skal drage Konsekvenserne af den for det danske Samfund og Folk gennem Tvang skabte Nødssituation og yde sin aktive Medvirken ved den nødvendige Tilpasningsproces, der forestaar Landets Erhvervsliv og hele Økonomi, for dermed i den størst mulige Udstrækning at paavirke Udviklingen i en for Arbejderne gunstig Retning og sikre sig Indflydelse paa Tingenes Gang, eller om den skal indtage en negativ Holdning overfor Tidens Problemer og Nødvendigheder og dermed udsætte sig for den Fare at blive holdt helt uden for, naar Afgørelserne træffes.

Inden for Fagbevægelsen er man enig om at beklage Ophævelsen af den mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Hovedorganisationer aftalte Pristalsregulering, ligesom man finder, at enkelte andre Kriselove rammer Arbejderne særlig haardt. Men man anerkender samtidig de tvingende Grunde, der har foranlediget Regeringens Beslutninger, og man benægter ikke, at ogsaa de øvrige Befolkningsgrupper maa bringe Ofre, selv om disse kan synes ringere end dem, der paalægges Arbejderne. Ligeledes anser man det for et Held, at det har været muligt at bevare Samlingsregeringen og dermed et nationalt Samarbejde mellem Landets førende politiske Partier, der er en væsentlig Forudsætning for at føre vort Land frelst gennem Tidens Storme og bevare det demokratiske Folkestyre. Desuden indeholder Kriselovene jo ogsaa Lyspunkter, som f. Eks. Støtte til nødstedte Arbejdsløshedskasser, hvorved det vil være muligt at undgaa Kontingentforhøjelser, ligesom de skaber Beskæftigelsesmuligheder, der udnyttet paa rette Maade vil bidrage til at lette Arbejdsløshedens haarde Tryk.

Det bør heller ikke glemmes, at selv om De samvirkende Fagforbund havde stillet sig helt afvisende i denne Sag, uanset de politiske Følger, en saadan Holdning vilde have haft, vilde der dermed ikke være skabt blidere Kaar for Arbejderne, tværtimod. Arbejderne vilde ikke være tjent med at opgive den direkte Indflydelse ved Udformningen af de nødvendige Foranstaltninger i en Tid, hvor svindende Raastoflagre og Omlægningen af hele vor Økonomi vil rejse store og vanskelige Problemer, der ikke mindst vil komme til at berøre de fagorganiserede Arbejdere.

I Talen paa Generalforsamlingen gav Formanden Udtryk for denne Opfattelse — han udtalte:

> »Vi kan protestere imod, at det vigtigste Led i vor Hovedoverenskomst er slaaet i Stykker; vi kan protestere imod dette eller hint i Kriselovgivningen, men da vor Protest i den foreliggende Situation bliver uden Virkning, vil jeg foretrække, at vi gaar ind i et Arbejde for at faa det bedst mulige ud af denne Lovgivning.

Jeg véd, at vore Partifæller i Regeringen og paa Rigsdagen har kæmpet til det sidste for at mildne Vilkaarene mest muligt for de smaa i Samfundet, og det skal de ikke have Utak for fra min Side.

Vi staar da nu i den Situation at maatte tage det foreliggende Resultat, hvis vi vil undgaa noget, der er endnu værre. Venstrepartiet har vist os sin »gode Vilje« og har blot manglet Evnen til at gaa endnu videre. Lad os derfor ikke glemme, at denne Evne kommer vore Modstandere i Besiddelse i det Øjeblik, da vore Partifæller maa forlade Regeringen. Jeg siger derfor, at af to Onder vælger jeg det mindste, og saa tilføjer jeg: det bliver haarde Vilkaar, vi faar at arbejde under, men Vilkaarene bliver endnu haardere, hvis *andre* skal ordne Tingene for os.«

Debatten paa Generalforsamlingen om dette Punkt afsluttedes med den næsten enstemmige Vedtagelse af følgende Resolution, der giver Udtryk for De samvirkende Fagforbunds Stilling til de af Krig og Krise affødte Problemer:

»Idet D. s. F.s Generalforsamling den 28.—30. Maj 1940 konstaterer, at Krigens hidtidige Forløb har medført en meget omfattende Ændring i Danmarks økonomiske og erhvervsmæssige Vilkaar og indtil videre stærkt forringede Indtjeningsmuligheder og stærkt forringede Beskæftigelsesmuligheder for vide Kredse af Landets Befolkning, tager den til Efterretning den Lovgivning, som paa dette Grundlag tilstræber en vis Fordeling af Adgangen til Arbejde og Adgangen til Indtægt, idet Forsamlingen dog ikke finder denne Lovgivning saa hensynsfuld over for den løntagende Arbejderbefolkning eller saa vidtgaaende, f. Eks. med Henblik paa Prisniveauets Regulering, som det kunde være ønskeligt.

Da imidlertid Hensynet til Landets udenrigspolitiske Stilling gør et Samarbejde mellem de forskellige produktivt skabende Befolkningslag ønskeligt for Styrkelse af Folkets nationale Selvstændighedsfølelse, for Bevarelse af Folkestyre og den gennem Generationer vundne folkelige Frihed, vil ogsaa de danske Fagorganisationer være rede til et saadant Samarbejde under gensidig rimelig Hensyntagen og under Hævdelse af det Synspunkt, at de Befolkningslag, der økonomisk er svagest, bør vises det største Hensyn i Samarbejdet, saaledes at det danske Folk i Følelse af naturlig Samhørighed atter inden længe som et fuldt ud frit Folk kan bygge videre paa det danske Riges og det danske Folks Fremtid.«

De samvirkende Fagforbunds højeste Myndighed har med denne Resolution understreget sin Vilje til nationalt Samarbejde i hele Folkets Interesse, og vi udtaler Haabet om, at dette Tilbud af de øvrige Erhvervsorganisationer og af de politiske Partier vil blive modtaget i samme Aand, som det er fremsat af Fagbevægelsen.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamling holdtes i Dagene den 28.—30. Maj i København og talte ialt 980 Deltagere, nemlig 13 Gæster, 874 Repræsentanter for de tilsluttede Forbund, 72 Repræsentanter for Fællesorganisationer, samt Medlemmerne af Forretningsudvalget og Revisionskomiteen.

Generalforsamlingen aabnedes af Formanden, der bød Gæster og Delegerede Velkommen og rettede en særlig Hilsen til Repræsentanterne for de siden den sidste Generalforsamling indmeldte Organisationer: Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund, Fængselsfunktionærernes Organisation og Dansk Slagteriarbejderforbund. Sidstnævnte Organisations Optagelse var enstemmigt godkendt af det Dagen før afholdte Repræsentantskabsmøde. Formanden omtalte kort den alvorlige Baggrund for Generalforsamlingens Forhandlinger og mindedes derefter de i den forløbne Beretningsperiode afdøde Tillidsmænd, de unge Landsmænd, der faldt den 9. April, samt de 400 danske Sømænd, der satte Livet til under Udøvelsen af deres lovlige Erhverv.

Generalforsamlingens Gæster var: Statsminister *Stauning,* Socialminister *Ludvig Christensen,* Borgmester *Julius Hansen,* Borgmester *P. Christensen* og Kontorchef *N. Lindberg,* Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, Forretningsfører *Chr. Christiansen,* Oplysningsforbundet, Formand *Poul Hansen,* D. s. U., *V. Johansen, Fr. Dalgaard* og *P. Nørgaard,* Det kooperative Fællesforbund, Redaktør *H. P. Sørensen,* den socialdemokratiske Presse, samt *Otto Jensen,* Hipa, og Højskolelærer *Kaj Bundvad.*

Til Dirigenter valgtes *P. Andersen, Einer-Jensen* og *Robert Nielsen.*

Formandens Beretning.

Beretningen om Virksomheden i den forløbne Periode aflagdes af Formanden *Laur. Hansen,* der først omtalte Forløbet og Resultatet af de forskellige *Overenskomstbevægelser,* de foretagne *Statsindgreb* samt *Overenskomsten af 31. Oktober 1939* og Arbejdet i det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn. Den saaledes tilvejebragte Pristalsregulering, der til at begynde med blev hilst med almindelig Tilfredshed og selv af konservative Blade blev betegnet som et Lyspunkt i Tidens Mørke, har senere været Genstand for stærk Kritik fra mange Sider, ikke mindst fra Landbruget og Partiet Venstre, som nu har faaet gennemtrumfet sit Krav om Pristalsreguleringens Ophævelse.

Med Hensyn til de stadige Angreb paa Fagforeningerne for at ville sikre Arbejderne en uforanderlig Realløn understregede Formanden, at Fagbevægelsen ikke ønsker at være med i Kapløbet mellem Priser og Lønninger, men tværtimod er interesseret i et saa stabilt Prisniveau, som det er muligt under de givne Forhold. Fra Krigens Begyndelse har De samvirkende Fagforbund derfor krævet effektiv Priskontrol, Rationering og Fastsættelse af Maksimalpriser. Formanden henviste i øvrigt til de Bestræbelser, der er i Gang med det Formaal at lægge Fagbevægelsen for Had og give den Skyld for Prisstigningerne og fremhævede, at denne hadefulde Agitation imod Arbejdernes Organisationer ikke tydede paa ærlig Vilje til Samarbejde i en Tid, hvor der staar saa meget paa Spil for det danske Samfund.

Formanden redegjorde derefter for den siden 1937 gennemførte *sociale Lovgivning* og udtalte en Tak til de socialdemokratiske Ministre, specielt Statsminister Stauning og Socialminister Ludvig Christensen, for Indsatsen paa dette Omraade. Hvis det var muligt under den nuværende Regeringskoalition, vilde man fra Fagforeningernes Side sætte stor Pris paa at faa gennemført det Udkast til *Ændring af Medhjælperloven,* som er ved at blive udarbejdet. Fagbevægelsen har affundet sig med den Kendsgerning, at Arbejdet for en *Revision af Fabriksloven* er gaaet i Staa, fordi man er klar over, at Erhvervslivet under de nuværende Forhold ikke kan bære de forøgede Udgifter, som en saadan Revision vil kræve. Den nugældende Lov er fra 1913, og man foretrækker en til Bunds gaaende Revision fremfor eventuelle Lapperier.

Efter at have udtalt sin Glæde over og Anerkendelse af *Ferieloven,* som af alle Arbejdere blev betragtet som et stort Gode, beklagede Formanden, at Loven ganske mangler Straffebestemmelser, hvilket gjorde det vanskeligt at faa Loven respekteret hos en Del af de daarligste Arbejdsgivere. Det var ogsaa beklageligt, at Politiet i Henhold til et af Justitsministeriet sidste Efteraar udsendt Cirkulære ikke foretog Afhøringer af Lovovertrædere. Formanden henstillede til Ministeriet at tage under Overvejelse enten at faa indført Straffebestemmelser i Loven eller at faa tilbagekaldt det omtalte Cirkulære fra Justitsministeriet.

Overarbejdsloven indeholdt vigtige principielle Retningslinjer foruden den Hjælp, den havde betydet for de arbejdsløse. Loven gav Arbejderne Medbestemmelsesret angaaende Overarbejdes Udførelse og fastslog endvidere, at den overenskomstmæssige Arbejdstid maa være gældende ogsaa for Arbejdsgivere, der er uorganiserede. Dermed har Loven aabnet Vejen for Oprettelse af Overenskomster adskillige Steder, hvor det hidtil havde været umuligt at komme frem. Ogsaa *Funktionærloven* og *Lærlingeloven* betød væsentlige Fremskridt. Formanden opfordrede Forbundene til i stigende Grad at interessere sig for de unge Arbejderes Organisering i Forbindelse med faglige Ungdomsorganisationer i Tilslutning til de enkelte Fagforbund.

De samvirkende Fagforbund har i Beretningsperioden fortsat *Samarbejdet med en Række Organisationer,* der arbejder i Tilknytning til Fagbevægelsen. Fagforbundene er repræsenteret i flere af disse Organisationers Hovedledelse og saaledes i Stand til at følge deres Arbejde paa nærmeste Hold, ligesom der i flere Tilfælde ydes disse Organisationer et aarligt Tilskud. Formanden opfordrede herunder Forbundene til at støtte det kulturelle Arbejde, der udføres af Arbejderbevægelsens sønderjyske Landsforening samt til at forstærke Indsatsen til Dygtiggørelse af Medlemmerne gennem Arbejdernes Oplysningsforbund.

Gennem Arbejderbevægelsens Erhvervsraad

har Fagbevægelsen paa lige Fod med en Række andre Erhvervsorganisationer opnaaet Indflydelse i en Række Raad og Udvalg og dermed faaet Indflydelse og Medansvar for de trufne Beslutninger.

Formanden slog ogsaa stærkt til Lyd for den *kooperative Bevægelse*. For saa vidt danske Arbejdere var lige saa godt kooperativt organiserede, som de er det fagligt, vilde de være bedre rustet til at gaa den kommende Tid i Møde. Den store danske Bondekooperation kunde for de danske Arbejdere være en værdifuld Lære om de Muligheder, denne Vej indebærer.

Samarbejdet med Socialdemokratiet er fast funderet, og dets Betydning for den samlede Arbejderbevægelse demonstreres ved næsten hver eneste Sags Behandling og Afgørelse. De, som maatte tro, at Samarbejdet og Fællesskabet mellem Arbejdernes faglige og politiske Bevægelse kunde svækkes af de Vanskeligheder, vi nu staar overfor, vil blive skuffet.

I en Omtale af *Arbejdsløshedsproblemet* henviste Laur. Hansen til, at Arbejdsløsheden indtil August Maaned 1939 havde været i glædelig Nedgang, hvad der skyldtes, at Regeringens Indsats paa det beskæftigelsesmæssige Omraade begyndte at bære Frugt. Krigen havde standset denne Udvikling og paany gjort Beskæftigelsesproblemet til det alt overskyggende for Fagbevægelsens Fremtid. Det er nødvendigt at finde en Løsning, der gør Understøttelse til Undtagelsen og Arbejde til Reglen. I denne Forbindelse omtalte Formanden ogsaa Spørgsmaalet om *Dobbeltstillinger*.

Ud fra den Betragtning, at Fagbevægelsen bør fremme enhver Form for Beskæftigelse, havde De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg ændret sin Indstilling overfor *Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse*. Saavel De samvirkende Fagforbund som Arbejdsgiverforeningen er nu repræsenteret i Landsforeningens Ledelse. Det maatte anbefales Tillidsmændene at skaffe sig Indseende med og Indflydelse paa den Maade, hvorpaa Arbejdet tilrettelæggees og udføres i Landsforeningens lokale Afdelinger.

Igennem Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har Fagbevægelsen sat stærkt ind paa at faa Byggeriet i Gang, og det er derfor et glædeligt Tegn, at Nationalbanken har nedsat Diskontoen, men en yderligere Nedsættelse er ønskelig.

Under Henvisning til Løntabellerne i den trykte Beretning udtalte Formanden, at man ofte hører den Paastand fremsat, at vort *Lønniveau* er til Skade for Beskæftigelsen, men man glemmer i den Forbindelse helt at omtale det paa Grund af Akkordsystemet og den gennemgribende Rationalisering stærkt forcerede Arbejdstempo, der bevirker, at Arbejdslønnen pr. produceret Arbejdsenhed i Dag er lavere i Danmark end i de fleste andre Lande. Det afgørende er ikke selve Arbejdslønnens Størrelse, men hvad Arbejdsgiverne faar for deres Penge. Med Hensyn til Forholdet mellem Arbejdsløn og Arbejdspræstation kan danske Arbejdere godt taale en Sammenligning med Forholdene i andre Lande.

Formanden kom derefter ind paa *Begivenhederne den 9. April* og udtalte, at han paa Fagbevægelsens — ja paa hele Arbejderbevægelsens Vegne troede at kunne anerkende de tunge Beslutninger, Regeringen uden Varsel maatte træffe den 9. April. Stauning og Regeringen handlede rigtigt som en Regering af ansvarlige danske Mænd, hvilket vi takker dem for.

I denne Forbindelse gentog Laur. Hansen sit Tilsagn om en fordomsfri Medvirken til Løsning af alle Tidens Vanskeligheder i Samarbejde med Regeringen og opfordrede Fagforeningerne til at gaa ind i et Arbejde for at faa det bedst mulige ud af den Lovgivning, der nu foreligger fra Regeringen. Fagbevægelsen maatte fremfor alt forhindre, at der opstod en Situation, hvorved Socialdemokratiet mistede sin Indflydelse i Regeringen, selvom Vilkaarene kunde blive haarde.

Formanden redegjorde endvidere for *Fremgangen i Antallet af tilsluttede Forbund og Medlemmer* og understregede, at den faglige Centralorganisation efter Dansk Slagteriarbejderforbunds Indmeldelse talte 71 Forbund med ca. 510.000 Medlemmer eller 95 pCt. af samtlige fagorganiserede Arbejdere her i Landet. Han udtalte Forventningen om, at de udenfor staaende Forbund, bl. a. Blikkenslagerforbundet i Danmark og Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund snart vil finde deres Plads i De samv. Fagforbunds Rækker.

Formanden sluttede sin Tale med at udtale en Tak til Medlemmerne og Ledelserne for godt Samarbejde og sin Tro paa Kammeratskabs- og Solidaritetsfølelsen inden for dansk

Arbejderbevægelse. Han gav Udtryk for sin Tillid til, at den Offervilje og Trofasthed, der har ført Fagbevægelsen frem i Fortiden, vil være stærk nok til at overvinde Fremtidens Vanskeligheder.

Efter Formandens Tale, der hilstes med stærkt Bifald, gav Dirigenten Ordet til Næstformand *Eiler Jensen,* der aflagde Beretning om *Arbejdet i Den faste Voldgiftsret.* Eiler Jensen henviste først til det karakteristiske, at der fra Arbejderside indgives langt flere Klager end fra Arbejdsgiverne. Det viser, at Benyttelsen af Den faste Voldgiftsret rækker videre ud, og et meget stort Antal Sager vedrører Arbejdsgivere uden for Arbejdsgiverforeningen. Der er forholdsvis mange Sager angaaende Frisører, Bagere, Tjenere, Elektrikere og andre Fag, der har mange smaa Arbejdsgivere, hvem det ikke helt er gaaet op for, at Forpligtelserne over for Overenskomsterne skal respekteres.

Eiler Jensen gennemgik en Række af de afsagte Kendelser og henviste til, at naar der ofte opnaas Forlig i Sager for den faste Voldgiftsret, skyldes det for det første, at der i Tidens Løb er afsagt mange principielle Kendelser, hvis Retningslinjer man ikke kommer udenom. Endvidere er Arbejderorganisationerne ofte meget villige til at indgaa paa Forlig, naar Arbejderne har Ret, ligesom Arbejdsgiverne ofte ser deres Fordel i ved et Forlig at betale sig fra den af dem begaaede Uret.

Næstformanden gav derefter en Del Oplysninger om Størrelsen af de Arbejdsgiverne og Arbejderne idømte Bødebeløb og understregede til Slut, at Arbejdet i Den faste Voldgiftsret fulgtes med stadig stigende Interesse ogsaa fra Fagjuristernes Side.

— — —

I *Diskussionen om Beretningen* havde følgende Ordet: *Niels Jørgensen,* Odense, *Svend Nielsen,* Sømændene, *Georg Hegner,* Søfyrbøderne, *Fanny Jensen, Inger Gamborg,* Kvindeligt Arbejderforbund, Axel Olsen, Arbejdsmændene, *A. Jørgensen,* Sakskøbing, *Albin Johansen,* Hotel- og Restaurationspersonalet, *Dirk Nak,* Tobaksarbejderne, *Ths. Petersen,* Typograferne, *Hedtoft-Hansen, Marius Madsen,* Murerne, *Edvard Olesen, Chr. Mathiesen,* Malerne, *Niels Madsen,* Snedkerne, *Peter Andersen,* Smedene, *Th. Laursen,* Sømændene, *Sigv. Hellberg* og *W. Helmert,* Typograferne, *T. Nielsen,* Specialarbejderne, *Andrea Jørgensen,* Husassistenterne, *Ingvar Dahl,* Tømrerne, *Einer-Jensen,* Keramikerne, samt *Aksel Jensen,* Tekstilarbejderne.

En Række Spørgsmaal, som Formanden havde omtalt i sin Beretning, drøftedes under Diskussionen, som dog i Hovedsagen drejede sig om den foreliggende Situation henholdsvis det paa Rigsdagen gennemførte Lovkompleks og ganske særlig Loven angaaende Pristalsreguleringen. De fleste Talere viste Forstaaelse for Regeringens Bevæggrunde, omend de beklagede, at Arbejderne rammes saa haardt af disse Love. De gav ikke desmindre Udtryk for deres Tillid til Arbejderrepræsentanterne i Regeringen og for deres Vilje til yderligere Styrkelse og Udbygning af Samarbejdet mellem Fagbevægelsen og Partiet og betegnede dette Samarbejde som særlig betydningsfuldt i den tunge og mørke Tid, som det danske Folk nu oplever.

Enkelte kommunistiske Talere angreb den faglige Ledelse, Partiet og Regeringen, der efter deres Mening havde svigtet Arbejderne, og Georg Hegner, Søfyrbøderne, undsaa sig tillige endog ikke for at beskylde Fagbevægelsen og Partiet for at indtage en uneutral Holdning ved at sympatisere med Vestmagterne. Dette Angiveri samt de øvrige kommunistiske Beskyldninger blev dog under Generalforsamlingens kraftige Tilslutning tilbagevist saa eftertrykkeligt, at Kommunisterne ikke mere vovede at tage Ordet.

Formanden afsluttede derefter Debatten med at replicere til de enkelte Talere. Han udtalte bl. a., at Fagbevægelsen maa sætte ind for at skabe Beskæftigelse og tilvejebringe et stabilt Prisniveau. Med Hensyn til Arbejdsdelingen maatte det under de nuværende Forhold overalt være Opgaven at sikre Forsørgerne. Han sluttede sin Tale med en kraftig Opfordring til Enighed og Sammenhold i Organisationerne.

En af Georg Hegner stillet Resolution blev forkastet med alle Stemmer imod 10—12, og den af Forretningsudvalget foreslaaede Udtalelse, som er gengivet paa andet Sted i Bladet, vedtoges med alle Stemmer mod 10—12.

Saavel Beretningen som det af Hovedkasserer Hans Jacobsen forelagte *Regnskab* godkendtes enstemmigt.

Staunings Tale.

Paa Generalforsamlingen holdt Statsminister *Stauning* en Tale om »*Dagens Krav og Problemer*«. Han skildrede i Indledningen den Udvikling, der er foregaaet i Europa efter den forrige Krig og den uheldige Fredsslutning og omtalte derefter Krigens Udbrud den 1. September samt Begivenhederne i Forbindelse med den tyske Besættelse af Danmark den 9. April, hvorved han benyttede Lejligheden til at dementere forskellige i Omløb værende Rygter samt fremsatte følgende Bemærkning: »Jeg vil aldrig fortryde det Standpunkt, jeg tog, thi jeg føler mig sikker paa, at Land og Folk blev skaanet for det, der var værre.«

Stauning redegjorde for Samlingsregeringens Dannelse og gennemgik de siden Krigens Udbrud trufne Foranstaltninger samt gav en Oversigt over Udviklingen af Landets økonomiske Forhold og de store Tab, Danmark havde lidt under den ene og anden Form. Sluttelig omtalte Statsministeren Landets Økonomi, som den blev efter Pristalsopgørelsen den 1. Maj og de Love, der er affødt af Situationen. Han udtalte Haabet om, at de Love, der er gennemført, og andre, som vil følge efter, vil stimulere Produktionslivet saa meget, som det er muligt, og modvirke den Arbejdsløshed, der truer og som er det værste Onde for Arbejderklassen.

Efter en Gennemgang af de enkelte Kriselove sluttede Stauning sin Tale med følgende Ord:

Dagens Krav melder sig med ubønhørlig Magt, og Tiden rejser store, alvorsfulde Problemer. Meget, som er mindre, maa vige. Det maa være Hovedsagen, at Danmarks Folk bevarer Selvstændigheden, Uafhængigheden og Friheden til at styre Landets Sager. Det kan være trist og ubehageligt at have Modgang, at skulle miste nogle af de materielle Goder, man har opnaaet, men der er noget, som er større og vigtigere, og det er det store, det vigtige, som nu kræver Ofre, Sammenhold, Ro og Orden i Samfundet.

Efter Staunings Tale, der hilstes med stærkt Bifald, overrakte Laur. Hansen Statsministeren en Buket Blomster og takkede paa Fagbevægelsens Vegne for Staunings Tilstedeværelse ved Generalforsamlingen. Laurits Hansen udtalte endvidere, at Fagbevægelsen netop i dette Øjeblik ønsker at give et synligt Bevis for den Hengivenhed, hvormed de organiserede Arbejdere omfatter Statsminister Staunings Gerning og store personlige Indsats.

Forhandlingsreglerne.

Som Punkt 4 paa Generalforsamlingens Dagsorden stod opført Spørgsmaalet om Forhandlingsreglerne. Da det imidlertid hidtil ikke har været muligt at opnaa Enighed med Dansk Arbejdsgiverforening om en Ændring af Forhandlingsreglerne i Overensstemmelse med det Forslag, der vedtoges paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i Februar 1939, vedtoges det foreløbig at udskyde Behandlingen af dette Spørgsmaal.

Lovændringer.

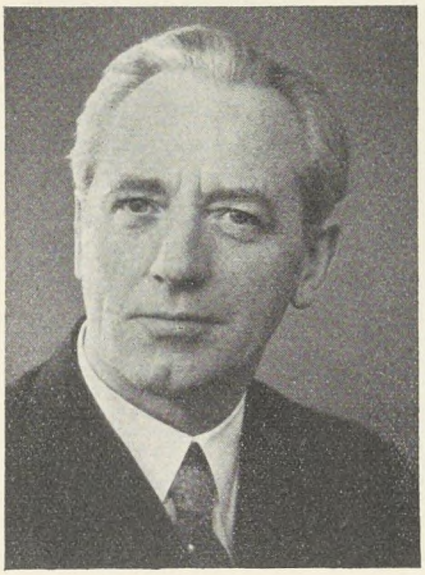
Generalforsamlingen tog herefter Stilling til en Række Lovændringsforslag. Enstemmigt vedtoges et Forslag om Forhøjelse af Administrationsbidraget til 92 Øre for heltbetalende og 46 Øre for halvtbetalende Medlemmer om Aaret. Ligeledes vedtoges et af Forretningsudvalget stillet Forslag om at udvide Antallet af Medlemmer i Forretningsudvalget, der vælges paa Generalforsamlingen, foruden de valgte Tillidsmænd paa Kontoret, fra 10 til 12 og Antallet af Suppleanter fra 5 til 6. Et af Tjenerforbundet stillet Forslag om at udvide Antallet af Medlemmer i Forretningsudvalget fra 10 til 15 og Antallet af Suppleanter fra 5 til 7 var dermed bortfaldet. Efter denne Vedtagelse bestaar Forretningsudvalget af de paa Generalforsamlingen valgte 6 Tillidsmænd og 12 Medlemmer samt de af Socialdemokratisk Forbund udpegede 2 Medlemmer, i alt 20 Personer.

Endvidere vedtoges en Del redaktionelle Ændringer i Lovene.

Valgene.

Ved de herefter foretagne Valg blev Formanden *Laur. Hansen,* Næstformanden *Eiler Jensen* og Sekretærerne *Ernst Berg, Einar Nielsen* og *Julius Nielsen* genvalgt med Akklamation.

Laur. Hansen meddelte, at Hovedkasserer *Hans Jacobsen* ikke ønskede at modtage Genvalg. I en smuk og personlig præget Tale takkede Formanden den afgaaende Hovedkasserer for hans mangeaarige Arbejde inden for De samvirkende Fagforbund og dansk Arbejder-



Aksel Olsson

bevægelse og for godt Kammeratskab og loyalt Samarbejde ved det daglige Virke paa Kontoret.

Formanden rettede endvidere en Tak til de afgaaende Medlemmer, *Ch. Petersen* og *Chr. Borgland*, der ikke ønskede Genvalg. *Ch. Petersen*, der i Anciennitet er det næstældste Medlem i Forretningsudvalget, har gennem Aarene med sin store Indsigt og sit grundige Kendskab til Tjenestemandsspørgsmaal og til Fagbevægelsen i øvrigt øvet en betydelig Indflydelse, og *Chr. Borgland* har altid med Styrke talt sin Stands, Søfolkenes, Sag.

De 3 afgaaende, der fik overrakt Blomster og blev hyldet af Forsamlingen, takkede hver især for Arbejdsaarene i De samvirkende Fagforbund.

Til ny Hovedkasserer indstillede Forretningsudvalget enstemmigt Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbunds Hovedkasserer, *Aksel Olsson*. Der blev ikke foreslaaet nogen anden Kandidat, og Valget skete med Akklamation.

Paa Forslag af *S. Nielsen*, Eletrikerforbundet, vedtog Generalforsamlingen at give Udtryk for sin Tillid til Ledelsen ved samlet Genvalg af de Medlemmer af Forretningsudvalget, der modtog Genvalg, nemlig *Josef Andersson, Peter Andersen, Th. Clausen, S. Hellberg, Vald. Jensen, Niels Madsen, Robert Nielsen* og *Axel Olsen*. Ogsaa dette Valg skete med Akklamation og under Generalforsamlingens kraftige Bifald.

Der skulde herefter vælges fire nye Medlemmer til Forretningsudvalget. Ved skriftlig Afstemning valgtes følgende: *Fanny Jensen*, Kvindeligt Arbejderforbund, *Thomas Laursen*, Sømændenes Forbund, *Dirk Nak*, Tobaksarbejderforbundet, og *Ingvar Dahl*, Tømrerforbundet.

De 6 Suppleanter blev: *Axel Jensen*, Tekstilarbejderforbundet, *Th. Pedersen*, Jernbaneforbundet, *Viggo Pedersen*, Handels- og Kontormedhjælperforbundet, *Jens Jensen*, Træindustriarbejderforbundet, *Fr. Jensen*, Malerforbundet, *Viggo Christensen*, Tjenerforbundet.

Til Grænseudvalget valgtes: *Ingvar Dahl*, Tømrerforbundet, *Vilh. Christensen*, Smede- og Maskinarbejderforbundet, *Jens Pedersen*, Elektrikerforbundet, *Chr. Larsen*, Dansk Arbejdsmandsforbund.

Suppleanter blev: *Axel Petersen*, Skrædderforbundet, og *F. Hagengaard*, Funktionærforbundet.

Revisionskomiteen, der bestaar af: *Niels Lundbye*, Smedeforbundet, *Carl Busted*, Skrædderforbundet, *Hans Hansen*, Tobaksarbejderforbundet, genvalgtes enstemmigt.

Efter at Generalforsamlingen havde bemyndiget Forretningsudvalget til at tage Spørgsmaalet om De samvirkende Fagforbunds Stilling til Luftværnsforeningen op til fornyet Overvejelse og Afgørelse, sluttede Mødets Dirigent, Peter Andersen, Generalforsamlingen med et kraftigt besvaret Leve for De samvirkende Fagforbund.



Fanny Jensen



Th. Laursen

De nye Medlemmer i D. s. F.s Forretningsudvalg

Paa Grund af Hovedkasserer *Hans Jacobsens* samt de hidtidige Medlemmer, *Ch. Petersens* og *Chr. Borglands* Fratræden og Udvidelsen af Forretningsudvalget med 2 nye Medlemmer blev der paa Generalforsamlingen i Forretningsudvalget indvalgt 5 nye Medlemmer, som vi hermed præsenterer for Bladets Læsere.

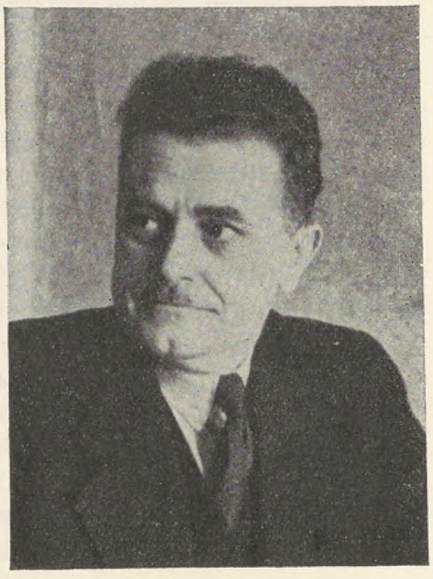
Den nye Hovedkasserer, *Aksel Olsson,* der er 47 Aar, var oprindelig Cigarmager og arbejdede som ung Svend hos E. Nobel i København, hvor han var sine Kollegers Tillidsmand. Paa Grund af Arbejdsløshed gik Aksel Olsson efter et Kursus paa Højskolen for arbejdsløse i København over til Handels- og Kontormedhjælperfaget og fik i 1919 Ansættelse i et Firma i Nakskov. Senere blev han Sekretær for Børneforsorgen under Nakskov Kommune og virkede samtidig som Borgmester Bresemanns Sekretær.

Olsson blev derefter Formand for Handels- og Kontormedhjælperforbundets Afdeling i Nakskov og desuden betroet en Række andre Tillidshverv i denne By. I 1930 blev Olsson ansat som Forretningsfører for »Sønderborg Social-Demokrat«. Allerede i sin Nakskov-Tid var Olsson valgt til Medlem af Handels- og Kontormedhjælperforbundets Hovedbestyrelse, og da der ved Forretningsfører Jens Johansens Død i 1932 skete forskellige Nyvalg inden for Forbundet, blev Aksel Olsson valgt til Hovedkasserer.

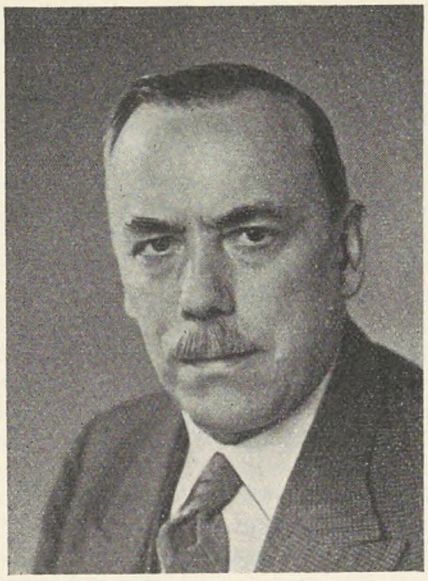
Fru *Fanny Jensen,* der i August 1937 blev konstitueret som Formand for Kvindeligt Arbejderforbund i Stedet for da afdøde Fru Alvilda Andersen, har gennem mange Aar været virksom inden for dansk Fagbevægelse. I 20 Aar var hun Formand for Kvindeligt Arbejderforbunds store Afdeling i Horsens. I denne By beklædte hun tillige mange andre Tillidshverv. I 6 Aar var hun Medlem af Arbejdsraadet, hvor hun øvede en betydelig Indsats, ikke mindst til Gavn for de arbejdende Kvinder. Paa Forbundskongressen i 1935 valgtes hun til Forbundssekretær, og paa Kongressen i 1938 til Formand for Kvindeligt Arbejderforbund.

Tømrerforbundets Formand, *Ingvar Dahl,* der er 46 Aar gammel, kom i 1919 til København og har her taget fremragende Del i det faglige og politiske Arbejde. I 1930 valgtes han til Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse og fik i 1936 Ansættelse paa Forbundskontoret. I 1938 blev Dahl valgt til Næstformand, og i 1939 til Formand for Dansk Tømrerforbund. Ingvar Dahl er Formand for Socialdemokratisk Forening for 6. Kreds, Medlem af Københavns Borgerrepræsentation siden 1936 og Medlem af Folketinget siden 1939.

Thomas Laursen, der for ganske nylig ved Urafstemning blev valgt til Formand for Sømændenes Forbund, hvor han afløste Chr. Borgland, der ikke ønskede Genvalg, er 44 Aar. Blandt



Ingv. Dahl



Dirk Nak

Sømændene er han kendt fra en Aarrækkes dygtigt Arbejde paa forskellige Tillidsposter. Siden 1934 har han været Tillidsmand for Søens Arbejdere i Aarhus, hvor han tillige har deltaget i det politiske Arbejde og i Oplysningsvirksomheden.

Dirk Nak, der er født i Holland, er 55 Aar gammel og har i over 27 Aar taget aktiv Del i Tobaksarbejderforbundets Arbejde. Gennem mange Aar har han været sine Kollegers Tillidsmand paa forskellige Fabriker. I 1918 blev Dirk Nak indvalgt i den københavnske Afdeling Enighedens Ledelse, og paa Forbundskongressen i 1922 i Hovedledelsen.

Foruden paa det rent faglige Omraade har Dirk Nak ydet en stor Indsats i Fagets Oplysningsarbejde og som Leder af forskellige Arbejderrejser til Udlandet. Paa Forbundets 50 Aars Jubilæumskongres i 1937 blev Dirk Nak valgt til Næstformand i Tobaksarbejderforbundet og i 1938 ved Urafstemning til Forbundsformand i Stedet for den afdøde Formand Edmund Olsen.

De nye Medlemmer af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg møder saaledes med de bedste Forudsætninger for at kunne bestride det nye og ansvarsfulde Hverv, Generalforsamlingen har betroet dem. Deres mangeaarige faglige Praksis og deres rige Erfaringer vil komme den faglige Centralorganisation til Gode ved Løsningen af de store og betydningsfulde Problemer, Fagbevægelsen formentlig vil blive stillet over for i den kommende Tid.

Loven angaaende Pristalsregulering

En af de paa Rigsdagen den 28. Maj vedtagne Kriselove, der vil blive gjort til Genstand for nærmere Omtale i næste Nummer af »Arbejderen«, er »*Lov om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal*«. I denne Lov hedder det i § 1:

»I alle Forhold, i hvilke Beregning af Lønninger eller Tillæg til Lønninger sker paa Grundlag af et udregnet Pristal efter de ved Overenskomst af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund fastsatte Regler eller efter hertil principielt svarende Regler, skal fra og med Udløbet af den ved Lovens Ikrafttræden løbende Lønningsperiode, dog senest fra og med Ugedagen efter Lovens Ikrafttrædelsesdag, det Pristal, der gælder ved Beregningen af de paagældende Lønninger eller Tillæg til Lønninger, være det af Det statistiske Departement for Januar 1940 beregnede Pristal«.

Vedrørende Forstaaelsen af denne Lovbestemmelse har Statsministeriet udsendt en officiel Bekendtgørelse, hvori det hedder:

»Da Lovens Ikrafttrædelsesdag er Torsdag den 30. Maj, vil altsaa Lønningerne for alle Lønningsperioder, der *begynder* med Fredag den 31. Maj eller senere, være at beregne efter Januarpristallet.

For de ugelønnede, d. v. s. for uge-, time- og akkordlønnede Folk, der faar Afregning een Gang ugentlig, vil det betyde, at ved Udbetalingen Fredag den 31. Maj, for den da udløbne Lønningsuge, vil denne som hidtil ske efter Aprilpristallet. Det samme gælder ved Lønudbetalingerne Fredag d. 7. Juni for de Lønningsuger, der begynder Torsdag den 30. Maj eller tidligere, og altsaa udløber senest Onsdag den 5. Juni, medens Januarpristallet kommer til Anvendelse paa Lønudbetalingerne for Lønningsuger, der begynder Fredag den 31. Maj eller senere.

Er Lønningsperioden længere end en Uge, gælder Aprilpristallet — altsaa under Forudsætning af, at dette efter vedkommende Overenskomst eller Aftale er kommet til Anvendelse — til Udløbet af den Lønningsperiode, der omfatter Torsdag den 30. Maj, dog ikke udover Onsdag den 5. Juni; paa Lønninger derefter kommer Januarpristallet til Anvendelse. For maanedslønnede, hvis Lønningsperiode følger

Maaneden, skifter Pristalsberegningen altsaa ved Maanedsskiftet Maj—Juni, saaledes at Lønnen for Maj beregnes efter Aprilpristallet og Lønningen for Juni efter Januarpristallet. Løber Lønningsperioden fra og til den 15. i Maaneden, sker Omregningen fra og med den 6. Juni.

Bestemmelsen om, at Januarpristallet skal træde i Stedet for Aprilpristallet, gælder for det første alle de Forhold, der direkte er omfattede af Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939. For det andet gælder den alle de Forhold, i hvilke denne Overenskomsts Bestemmelser i Henhold til de specielle Overenskomster eller Aftaler i det hele eller med Hensyn til Pristalsregulering skal bringes til Anvendelse. Men for det tredje har Loven medtaget alle de Forhold, i hvilke der sker en Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger efter hertil principielt svarende Regler. Dette gælder baade kollektive Aftaler og Enkeltaftaler, baade Aftaler med offentlige Myndigheder og med private. Loven har kort sagt villet i størst mulig Udstrækning gennemføre Erstatningen af Aprilpristallet med Januarpristallet som Grundlag for Lønberegning.

Navnlig med Hensyn til denne sidste Gruppe af Tilfælde har det været umuligt at overse, hvilke særlige Omstændigheder, der kan foreligge i det enkelte Tilfælde, og hvilke Tvivlsspørgsmaal, der kan opstaa, baade med Hensyn til, om Forholdet falder ind under Loven, og hvorledes dennes Bestemmelser skal gennemføres.

Da det er anset for heldigt at sikre en ensartet Behandling og Afgørelse af saadanne Spørgsmaal ved et paa Afgørelse af saadanne Forhold særlig indstillet Organ, bestemmer Loven, at alle Tvivlsspørgsmaal, saa vel med Hensyn til, hvilke Forhold der falder ind under Bestemmelserne i Loven, som med Hensyn til, hvilke Regler der i *det enkelte Tilfælde,* i Henhold til de foran omtalte Bestemmelser, skal være gældende, afgøres endeligt og med forbindende Virkning for Parterne af det Nævn, der er nedsat i Henhold til Punkt I, B. i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem de 2 Hovedorganisationer, og som bestaar af 3 Medlemmer, valgt af Arbejdsgiverforeningen, 3 valgt af De samvirkende Fagforbund, med Formanden for Forligsinstitutionen som Formand og Opmand.

Til dette Nævn bedes derfor alle Henvendelser om saadanne Spørgsmaal foretaget under Adresse: Overenskomstnævnet af 1939, Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, Amaliegade 3, København K.«

Det maa erindres, at alle Tvivlsspørgsmaal, der maatte opstaa inden for Organisationerne, skal behandles paa organisationsmæssig Maade, d. v. s., at kan Spørgsmaalet ikke løses i Underorganisationerne, skal det indberettes til og behandles af Hovedorganisationerne, der — i Mangel af Enighed — indberetter Spørgsmaalet for Nævnet.

Loven om Arbejdsdeling

Socialministeriet har udsendt følgende Vejledning vedrørende Beregning, Tilbageholdelse og Indbetaling af de Bidrag, der paahviler Lønmodtagerne i Medfør af Lov af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde.

Socialministeriet har efter Forhandling med forskellige Organisationer udarbejdet den nedenstaaende Vejledning om Beregning, Tilbageholdelse og Indbetaling af de Lønmodtagerne i Medfør af Lov af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde paahvilende Bidrag. Vejledningen vil blive udsendt til den enkelte Arbejdsgiver gennem det Forsikringsselskab, i hvilket han har lovpligtig Ulykkesforsikring, men da Trykningen af det fornødne Antal Eksemplarer maa tage nogen Tid, offentliggøres Vejledningen paa denne Maade, saaledes at Bidragstilbageholdelse kan finde Sted allerede nu, eventuelt med senere Regulering.

I Medfør af § 16 i Lov af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde paahviler det samtlige Lønmodtagere bortset fra:

1) Personer, som udelukkende eller ganske overvejende beskæftiges i Arbejdsgiverens Husholdning eller ved personlig Tjenstegerning,
2) Arbejdsgiverens Børn under 18 Aar,
3) de ved Landbrug og Fiskeri beskæftigede Personer, samt
4) de ved Kontrakt fast ansatte Lærlinge

at udrede et i Loven nærmere angivet Bidrag, der tilbageholdes i Lønnen. De tilbageholdte Bidrag indbetales af Arbejdsgiveren til det Forsikringsselskab, i hvilket Arbejdsgiveren har tegnet lovpligtig Ulykkesforsikring, hvorfra Bidragene videresendes til Arbejdsløshedsfonden.

I. *Hvilke Lønmodtagere er omfattet af Bidragspligten?*

Bidragspligten paahviler bortset fra de foran nævnte Undtagelser de Personer, for hvilke Arbejdsgiveren i Medfør af Ulykkesforsikringsloven skal tegne lovpligtig Ulykkesforsikring og dette uanset, om Ar-

bejdsgiveren i Medfør af Arbejdsløshedsloven iøvrigt er fritaget for at betale Arbejdsgiverbidrag til Arbejdsløshedsfonden for paagældende. Bidragspligten omfatter herefter saavel Arbejdere som Funktionærer, uanset Varigheden af paagældendes Beskæftigelse i Virksomheden. Karakteren af paagældendes Lønning er heller ikke afgørende, idet f. Eks. Personer, der oppebærer Honorar, ogsaa vil være omfattet af Bidragspligten, for saa vidt Honoraret maa betragtes som et egentligt Vederlag for Arbejde udført i anden Mands Tjeneste og under dennes Ansvar, saaledes at Arbejdet er omfattet af dennes Forsikringspligt i Henhold til Ulykkesforsikringsloven; udenfor Bidragspligten falder herefter Lægehonorarer, Arkitekthonorarer, Revisionshonorarer m. v. Hvad særlig angaar Personer, der som f. Eks. Handelsrejsende, Erhvervsagenter, Rejseinspektører, Akvisitører, Incassatorer oppebærer en Del af eller hele deres Løn som Provision, bemærkes det, at Lønningsformen ikke er til Hinder for, at de kan være omfattet af Lovens Bidragspligt, men det vil ogsaa her være afgørende, om de paagældende staar i Tjenesteforhold til vedkommende Virksomhed og saaledes er omfattet af dennes Forsikringspligt.

II. *Hvorledes beregnes Bidraget?*

I Medfør af den Socialministeren ved Lovens § 16, Stk. 6, givne Bemyndigelse er der ved Socialministeriets Bekendtgørelse af 4. Juni fastsat nærmere Regler for Beregning af de omhandlede Bidrag. Bidragene fastsættes i Forhold til den til Lønmodtageren udbetalte Lønning, og i Betragtning kommer kun Lønning for Arbejde, der er udført i Lovens Gyldighedsperiode, d. v. s. i Tiden fra den 1. Juni 1940 til den 31. Marts 1941; ved Lønudbetalinger, der omfatter noget Tidsrum forud for den 1. Juni 1940, maa der finde en forholdsvis Reduktion Sted af Bidraget.

Ved Afgørelsen af til hvilken af Lovens Løngrupper, Lønmodtageren vil være at henføre, skal der tages Hensyn til paagældendes samlede Lønningsindtægt, uanset om den hidrører fra flere Arbejdssteder, og Arbejdsgiveren skal derfor hos Lønmodtageren søge oplyst, om denne har Beskæftigelse paa andre Arbejdssteder.

Ved Fastsættelsen af Lønningsindtægten skal der tages Hensyn ikke blot til den kontante Løn, men ogsaa til Værdien af Naturalydelser saasom Kost og Logi i Overensstemmelse med de af Skattevæsenet fastsatte Beløb, hvorom Oplysning vil kunne faas ved Henvendelse til Kommunens Skattevæsen.

Til Lønningen henregnes alle saadanne Tillæg, der er Vederlag for udført Arbejde, saasom Overarbejdstillæg, Skifteholdstillæg, Dyrtidstillæg o. lign. Endvidere vil der til den faktisk udbetalte Løn være at tillægge det Beløb, som af Arbejdsgiveren skal udredes som Feriegodtgørelse i Medfør af Lov Nr. 170 af 13. April 1938 om Ferie med Løn. Til Lønning henregnes endvidere Akkordoverskud, Tantieme o. lign., for saa vidt Arbejdet er udført i Lovens Gyldighedsperiode. Den Del af Lønnen derimod, der er at betragte som Godtgørelse for særlige Udgifter, saasom Smudstillæg, Værktøjspenge, Rejsegodtgørelse, Dagpenge og Godtgørelse for Fraværelse fra Hjemmet m. m., skal ikke medregnes til den Lønningsindtægt, hvoraf der skal svares Bidrag; det samme gælder den indtjente Løn, der f. Eks. for provisionslønnede medgaar til Dækning af Udgifter ved paagældendes Erhverv, i hvilken Henseende det skal være vejledende, i hvilket Omfang Skattevæsenet tillader Fradrag af de omhandlede Udgifter. Eventuelle Pensionsbidrag, der udredes af Lønmodtageren, kan ikke fradrages ved Bidragsberegningen.

Hvor Lønmodtageren ikke oppebærer Løn direkte fra den Virksomhed, hvori han er ansat, men aflønnes ved Drikkepenge eller paa anden fra de almindelige Lønningssystemer afvigende Maade, hvilket gælder f. Eks. Chauffører og en Del af Restaurationspersonalet, paahviler det Lønmodtageren ugentlig, eller naar Opgørelse med Arbejdsgiveren finder Sted, at indbetale Bidraget til Arbejdsgiveren. Bidraget skal ogsaa for disse Personer beregnes efter de almindeligt gældende Regler paa Grundlag af den paagældende Nettoindtægt for det Tidsrum, for hvilket der afregnes. Da Arbejdsgiveren i disse Tilfælde ikke kan have sikkert Kendskab til Lønmodtagerens Fortjeneste, har Socialministeriet for at tilvejebringe nogen Vejledning forhandlet med visse af de paagældende Erhvervsomraaders Organisationer, men har fra disse kun modtaget Oplysning om, hvorledes Gennemsnitsfortjenesten for Tiden skønnes at ligge for de inden for disse Erhvervsomraader beskæftigede Personer. Idet man henviser til disse Oplysninger, der findes aftrykt som Tilføjelse til nærværende Vejledning, skal man bemærke, at disse kan tjene til Orientering for Arbejdsgiveren, men hverken fritage Personer, hvis Fortjeneste ligger over de anførte Gennemsnitsbeløb, for at betale det højere Bidrag eller forpligter Personer, der kan sandsynliggøre, at deres Fortjeneste ligger under de nævnte Gennemsnitsbeløb, til at betale det højere Bidrag. For saa vidt en Arbejdsgiver ud fra sit Kendskab til paagældendes Forhold anser Beregningen for urigtig, har han Pligt til samtidig med Indbetaling til Forsikringsselskabet at meddele Oplysning om, paa Grundlag af hvilken Indtægt Bidraget efter hans Skøn burde have været beregnet.

Efter at Lønningen ved hver Lønudbetaling er beregnet i Overensstemmelse med de foranstaaende Regler, fastsættes Bidraget paa Grundlag af de i Loven indeholdte Satser, saaledes at der, hvis Lønningen for det Tidsrum, Lønudbetalingen omfatter, svarer til en aarlig Lønningsindtægt paa 1800 Kr. eller derunder, intet Bidrag betales, medens Bidraget iøvrigt beregnes efter nedenstaaende Skala, der, for saa vidt angaar Dagbidragene, dog kun direkte kan anvendes for Fag eller Virksomheder, hvor Normalarbejdsugen omfatter 6 fulde Arbejdsdage.

I Fag eller Virksomheder, hvor Normalarbejdstiden ikke er 6 Dage ugentlig, men f. Eks. 5 eller 7 Dage, skal Bidraget ved Beskæftigelsen i en saadan Arbejdsuge være det i Tabellen for Ugebidrag angivne, men pr. Dag udgøre eksempelvis $^1/_5$ eller $^1/_7$ af Ugebidraget.

Aarsløn Kr.	Svarende til en Lønudbetaling pr. fuld Arbejdsmaaned	pr. fuld Arbejdsuge	pr. fuld Arbejdsdag	Bidrag tilbageh. m. pr. Md.	pr. Uge	pr. Dg.
1801 Kr. til 2400 Kr.	151 Kr. til 200 Kr.	36,01 Kr. til 48,00 Kr.	6,01 Kr. til 8,00 Kr.	1 Kr.	24 Ø.	4 Ø.
2401 Kr. til 3600 Kr.	201 Kr. til 300 Kr.	48,01 Kr. til 72,00 Kr.	8,01 Kr. til 12,00 Kr.	3 Kr.	72 Ø.	12 Ø.
3601 Kr. til 4800 Kr.	301 Kr. til 400 Kr.	72,01 Kr. til 96,00 Kr.	12,01 Kr. til 16,00 Kr.	7 Kr.	168 Ø.	28 Ø.
4801 Kr. til 6000 Kr.	401 Kr. til 500 Kr.	96,01 Kr. til 120,00 Kr.	16,01 Kr. til 20,00 Kr.	10 Kr.	240 Ø.	40 Ø.
6001 Kr. og derover	501 Kr. og derover	120,01 Kr. og derover	20,01 Kr. og derover	16 Kr.	384 Ø.	64 Ø.

For Personer, der ikke arbejder den fulde Normalarbejdstid — enten fordi paagældende er omfattet af en Arbejdsfordeling, eller fordi der er Tale om et kortvarigt Arbejde —, beregnes Bidraget efter den Aars-, Maaneds-, Uge- eller Dagløn, paagældende vilde faa ved fuld Beskæftigelse til den indtjente Løn. Det Bidrag, der efter Tabellen svarer til den saaledes udfundne Lønning, nedsættes derefter forholdsmæssigt, saaledes at der kun betales Bidrag for det Tidsrum, i hvilket Lønmodtageren har været beskæftiget.

En Person, der er beskæftiget i et Fag, hvor Normalarbejdstiden er 48 Timer ugentlig, skal saaledes eksempelvis, hvis han beskæftiges i 12 Timer for en samlet Betaling af 19 Kr., heraf betale 42 Øre i Bidrag, idet paagældende skal henføres til Lønningsgruppen 3601—4800 Kr. (12.01—16.00 Kr. pr. Dag) og skal betale Bidrag for 1½ Dag à 28 Øre. En Lønmodtager inden for et Fag med Normalarbejdstid paa 54 Timer ugentlig, hvor Arbejdstiden er nedsat til 36 Timer ugentlig, skal saaledes, saafremt hans Ugeløn andrager 72 Kr., betale 1.60 Kr. pr. Uge i Bidrag, idet paagældende vil være at henføre til Lønningsgruppen 4801—6000 Kr. (96.01—120.00 pr. fuld Arbejdsuge) og skal betale Bidrag for $^2/_3$ Uge à 2.40 Kr.

Er Bidraget i Medfør af foranstaaende Regler beregnet, maa det paases, at ingen Lønmodtager faar en mindre faktisk Lønudbetaling, end han vilde faa, saafremt hans Lønningsindtægt svarede til Maksimum i den umiddelbart foranstaaende Løngruppe.

Har den paagældende for en fuld Arbejdsdag tjent f. Eks. 12.10 Kr., er Bidraget efter Tabellen 28 Øre, og den faktiske Lønudbetaling 11.82 Kr., medens paagældende, saafremt Daglønnen havde været 12.00 Kr., skulde have betalt 12 Øre og altsaa vilde have faaet udbetalt 11.88 Kr.; da den højere Lønning ikke paa Grund af Progressionen i Bidragssatsen skal medføre en forringet Lønudbetaling, vil Bidraget i et Eksempel som det førstnævnte være at fastsætte til 22 Øre, hvilket giver en faktisk Lønudbetaling paa 11.88 Kr.

III. Bidragenes Tilbageholdelse og Indbetaling.

Bidragene skal tilbageholdes af Arbejdsgiveren ved hver Lønudbetaling, saaledes at den første Tilbageholdelse af Bidrag sker ved første Udbetaling af Lønning efter den 1. Juni 1940. Har Tilbageholdelse ikke fundet Sted ved første Lønudbetaling, eller har Beregningen været fejlagtig, maa Regulering finde Sted ved næste Lønudbetaling. Tilbageholdelse af Bidrag for Maanedslønning sker første Gang pr. 1. Juli 1940 gældende for Juni Maaned 1940 og sidste Gang pr. 1. April 1941 gældende for Marts Maaned 1941. I de Tilfælde, hvor der ydes Forskud paa eller a conto Udbetaling af Lønninger, hvis Størrelse ikke kan fastsættes (Akkordlønning, Tantième, Provision), tilbageholdes der et til Forskudsudbetalingen svarende Beløb beregnet efter de i Afsnit II omhandlede Regler, og saaledes at der ved den endelige Afregning af Lønningen foretages Regulering af Bidraget paa Grundlag af den samlede Lønningsindtægt for det Tidsrum, for hvilken Afregning finder Sted.

Faar en Lønmodtager for en Akkord foreløbig udbetalt en Dagløn paa 18 Kr. (8 Timer à 2 Kr. 25 Øre), skal der ifølge Skalaen tilbageholdes 40 Øre pr. Dag. Ved Akkordens Opgørelse viser det sig, at Lønnen under Akkorden har været gennemsnitlig 24 Kr. pr. Dag, for hvilket Beløb der ifølge Skalaen skal svares et Bidrag paa 64 Øre pr. Dag; ved Reguleringen maa der herefter efterbetales et Bidrag paa 24 Øre pr. Dag i den Tid, Akkorden har varet.

For normal Lønning under Overarbejde, der først udbetales, naar Afspadsering finder Sted, beregnes Fradraget selvstændigt, naar Lønningen udbetales.

Er Bidraget beregnet paa Grundlag af en Lønningsindtægt, der hidrører fra flere Arbejdssteder, skal hver Arbejdsgiver tilbageholde en saa stor Del af Bidraget, som forholdsmæssigt svarer til den af vedkommende Arbejdsgiver udbetalte Del af Lønmodtagerens samlede Løn. Dog kan Lønmodtageren paa Begæring forlange, at hele Bidraget tilbageholdes af een af hans Arbejdsgivere, men de øvrige Arbejdsgivere maa i saa Fald kun undlade Tilbageholdelse, saafremt Lønmodtageren ved Erklæring fra den Arbejdsgiver, der tilbageholder Bidraget, paa en Blanketformular kan dokumentere, at Tilbageholdelse har fundet Sted. Erklæringerne indsendes af den Arbejdsgiver, der har modtaget dem, til dennes Forsikringsselskab samtidig med hans øvrige Afregning.

De tilbageholdte Bidrag indbetales maanedlig inden den 10. i den paafølgende Maaned til det Ulykkesforsikringsselskab, i hvilket Arbejdsgiveren har tegnet lovpligtig Ulykkesforsikring, dog at tilbageholdte Bidrag, hvis samlede Størrelse ikke udgør mere end 10 Kr. pr. Maaned, kan indbetales samlet, henholdsvis inden den 10. November 1940 og inden den 10. April 1941 for Perioderne 1. Juni—31. Oktober 1940 og 1. Novmeber 1940—31. Marts 1941. Hvis ingen beskæf-

tiget har været bidragspligtig i de paagældende Perioder, skal Meddelelse herom inden for nævnte Frist tilgaa Forsikringsselskabet. Det paahviler Forsikringsselskaberne, saafremt de ikke modtager Afregning fra Forsikringstagerne i Overensstemmelse med ovenstaaende, at bringe Afregning i Erindring overfor disse samt, for saa vidt Afregning ikke opnaas, at afgive Indberetning herom til Arbejdsdirektoratet.

For Arbejdsgivere, der i Medfør af Ulykkesforsikringslovens § 15 er fritaget for at afgive Risiko efter Loven til et anerkendt Selskab, sker Indbetaling direkte til Arbejdsløshedsfonden.

Arbejdsgivernes Indbetalinger til Forsikringsselskaberne (Arbejdsløshedsfonden) skal være ledsaget af en Lønningsopgørelse udfærdiget paa en af Arbejdsdirektøren godkendt Blanket.

IV. Straffebestemmelse m. v.

Tvivlsspørgsmaal angaaende Beregning og Indbetaling af Bidragene afgøres af Arbejdsdirektøren, hvis Afgørelser inden for en Frist af en Maaned kan indankes for Socialministeriet.

Overtrædelse af Loven eller de i Medfør af denne givne Bestemmelser, herunder Afgivelse af urigtige Oplysninger overfor Forsikringsselskaberne eller urigtig Indbetaling af de i Loven omhandlede Bidrag, straffes med Bøder, Hæfter eller Fængsel indtil 2 Aar, forsaavidt ikke højere Straf maa antages forskyldt. Sager herom behandles som Politisager.

Tilføjelse vedrørende visse drikkepengelønnedes Gennemsnitsindtægt, jfr. Bemærkningerne under Afsnit II.

Serveringspersonale: Aarsløn 2401—3600 Kr., svarende til en Timeløn paa 101—150 Øre.

Stuepiger, Hjælpekarle (Landet) og Elevatorførere: Aarsløn 1801—2400 Kr., svarende til en Timeløn paa 76—100 Øre.

Hjælpekarle (Storkøbenhavn), Natportiers (Landet) og Hotelkarle (Landet): Aarsløn 1801—2400 Kr., svarende til en Timeløn paa 76—100 Øre.

Hotelkarle og Natportiers (Storkøbenhavn): Aarsløn 2401—3600 Kr., svarende til en Timeløn paa 101—150 Øre.

Dagportiers: Aarsløn 3601—4800 Kr., svarende til en Timeløn paa 151—200 Øre.

Droskechauffører i Storkøbenhavn: Aarsløn 2401—3600 Kr., svarende til en Timeløn paa 101—150 Øre.

Arbejdslønnen i Industrien.

Juli Kvartal 1939.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Juli Kvartal 1939 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag inden for Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I Tabel I er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Juli Kvartal 1939 og for de fire foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Juli Kvartal 1939 var 147 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 175 Øre, for Arbejdsmænd 148 Øre og for Kvinder 96 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. I Forhold til det foregaaende Kvartal, April Kvartal 1939, har der været Stigning i Timefortjenesten for saavel faglærte som ufaglærte mandlige Arbejdere, medens Timefortjenesten for kvindelige Arbejdere er uforandret. Svingningerne i Timefortjenesten fra Kvartal til Kvartal vil imidlertid for en stor Del være foraarsaget af Sæsonarbejdets skiftende Omfang og Formen for Akkordudbetalingen, navnlig i Byggefagene, hvor de langvarige Akkorder

Tabel I. Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Juli Kvartal 1939 og de 4 foregaaende Kvartaler.

København	Antal Arbejdere pr. 30/9 1939	Den gennemsnitlige Timefortjeneste: Juli Kvart. 1939	April Kvart. 1939	Jan. Kvart. 1939	Okt. Kvart. 1938	Juli Kvart. 1938
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arbejdere	31992	192	191	187	190	187
Ufagl. —	30427	158	157	155	157	156
I alt Mænd ..	62419	176	174	172	174	172
Kvindl. Arbejd.	24117	98	98	98	97	98
Samtl. Arbejdere	86536	155	154	152	153	153
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	31705	158	157	155	157	155
Ufagl. —	44885	140	139	138	140	138
I alt Mænd ..	76590	148	147	146	147	145
Kvindl. Arbejd.	14993	93	93	94	93	94
Samtl. Arbejd.	91583	139	138	136	138	136
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	63697	175	174	172	174	171
Ufagl. —	75312	148	147	146	148	146
I alt Mænd ..	139009	160	160	159	160	158
Kvindl. Arbejd.	39110	96	96	96	96	97
Samtl. Arbejd.	178119	147	146	144	146	144

bevirker, at Akkordoverskud forholdsvis hyppigt udbetales i Aarets to sidste Kvartaler; en Sammenligning med det tilsvarende Kvartal i det foregaaende Aar giver derfor et bedre Udtryk for Ændringen i Timefortjensten. Det fremgaar af Oversigten, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere er steget fra 144 Øre i Juli Kvartal 1938 til 147 Øre i Juli Kvartal 1939.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er for Juli Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold, og

Tillægget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde 0,9 og 0,6 Øre. I Juli Kvartal 1939 udgjorde Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysninger om Overarbejde foreligger, 1,5 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 1,1 pCt. i Juli Kvartal 1938. Stigningen i Overarbejdet skyldes formentlig Dispensationer fra Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde.

Arbejdsløsheden i April 1940

Ved Udgangen af April Maaned 1940 var der i alt 131.263 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 152.495 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 498.164, bliver Arbejdsløshedsprocenten for April 26,3 mod 30,6 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 15.985 mod 17.295 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 15.985 er 10.655 tilmeldt i Hovedstaden og 5.330 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af April er saaledes opgjort til 147.248 mod 169.790 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, April 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 80.242 eller 16,9 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 13.851, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 94.093 ved Udgangen af April 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Febr. ..	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts .	30,6	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April .	26,3[1])	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj ..		11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni ..		11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli ...		11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
Aug. ..		9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
Sept. ..		12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Okt. ..		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
Nov. ..		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
Dec. ..		32,1	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for Februar, Marts og April Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Febr. ..	45,6	37,1	35,7	47,0	42,9	39,6	41,8	53,6	47,7
Marts .	43,4	33,0	27,7	43,6	35,1	31,7	39,2	43,8	48,0
April .	32,1[1])	23,5	26,9	24,5	28,6	24,6	28,4	35,2	33,7

[1]) Foreløbigt Tal.

Øvrige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Febr. ..	24,5	20,0	22,2	21,1	22,7	21,1	24,9	36,3	29,1
Marts .	22,1	16,0	18,2	18,7	20,8	16,3	21,7	30,2	28,8
April .	22,5[1])	12,4	15,8	12,9	13,8	14,1	17,0	24,5	24,0

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult. April 1940[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af April 1940[1])	Marts 1940	April 1939	Marts 1939
Hovedstaden:					
Byggefag	5.857	37,3	44,9	18,1	28,8
Jernindustrien	5.797	21,0	12,8	9,9	11,7
Anden Industri	13.266	20,6	17,5	13,2	15,0
Handel	1.472	9,0	8,0	7,4	7,9
Arbejdsmænd	15.150	30,3	30,3	20,3	23,5
Andre Fag	4.290	22,1	27,0	19,4	23,0
I alt ..	45.832	23,7	22,5	15,1	18,1
Provinsen:					
Byggefag	10.664	36,5	53,8	10,2	24,3
Jernindustrien	6.578	24,1	18,1	9,0	11,6
Anden Industri	13.896	21,3	18,7	14,1	15,8
Handel	1.749	8,2	7,0	6,3	6,5
Arbejdsmænd	49.426	32,8	48,0	24,6	36,2
Andre Fag	3.118	28,5	20,6	13,3	15,3
I alt ..	85.431	28,0	35,8	17,9	25,8
Hele Landet ..	131.263	26,3	30,6	16,9	22,8

[1]) Foreløbigt Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Marts 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Arbejdsløsheden i de vigtigste Fag.

Fag	Antal arbejdsløse ult. Marts 1940	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Marts 1940	Febr. 1940	Marts 1939	Febr. 1939
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	7.743	69,8	82,2	33,3	50,3
Hustømrere	5.751	58,9	67,1	27,8	39,1
Snedkere	3.874	34,6	35,7	21,6	30,3
Malere	4.164	48,6	65,5	25,3	54,6
Sadelmagere	720	24,0	32,2	10,0	27,7
Blikkenslagere	662	23,9	11,8	26,3	31,1
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	292	22,3	20,9	17,8	20,6
Smede og Maskinarb.	5.299	13,3	15,2	10,0	12,3
Specialarbejdere	126	11,0	16,1	17,9	8,7
Formere	358	15,9	18,5	14,7	17,8
Elektrikere	1.116	26,7	32,5	16,4	18,0
Skibstømrere	264	19,7	30,4	0,7	1,9
Mølleriarbejdere	146	12,9	16,1	18,2	15,5
Bageri- o. Konditoriarb.	1.930	32,2	33,1	30,4	32,3
Sukkervarearbejdere	742	37,1	26,4	23,2	23,3
Bryggeriarbejdere	1.527	21,2	22,6	8,0	10,3
Slagteriarbejdere	1.550	17,4	32,7	21,6	24,2
Mejerifaget	237	16,7	17,0	15,4	16,7
Landmejerister	232	7,2	9,9	8,2	9,8
Tobaksarbejdere	1.999	22,5	13,7	18,6	16,3
Tekstilarbejdere	1.895	11,4	13,9	11,0	11,8
Skræddere	1.447	8,6	8,7	7,9	13,8
Hatte- og Buntmagere	133	7,8	5,3	9,3	9,9
Skotøjsarbejdere	745	14,1	14,4	20,2	19,9
Barberere	330	22,5	23,7	19,3	20,3
Træindustriarbejdere	1.683	25,6	30,5	18,8	22,2
Karetmagere	345	29,1	33,2	6,4	18,4
Keramikere	252	11,5	13,6	7,9	11,1
Papirindustriarbejdere	33	1,8	1,7	5,9	5,9
Bogbindere	1.155	22,0	17,0	18,7	19,2
Typografer	1.307	18,0	16,5	5,6	9,0
Kvindelige Arbejdere	4.686	23,4	24,8	21,7	22,8
Handels- og Kontormedhjælpere	2.545	7,5	7,6	7,3	7,8
Forsikr.funktionærer	241	6,7	6,3	5,5	5,2
Arbejdsmænd	86.391	43,4	45,6	33,0	37,1
Murarbejdsmænd	1.161	75,1	83,4	44,4	47,0
Tjenere	2.029	31,6	32,2	26,0	28,6
Landkokke	358	29,8	29,6	24,5	26,3
Sømænd	1.587	33,6	36,4	34,1	36,7
Søfyrbødere	832	32,4	34,7	30,1	32,0
Kedel- o. Maskinpassere	215	9,1	9,4	7,5	8,2
Gartnere	1.220	54,0	60,6	29,6	46,7
Husassistenter	71	3,1	3,3	3,2	4,6
Musikere	753	38,0	35,5	28,8	29,4
Danske Teknikere	98	9,7	8,3	3,7	3,4
Telefonstanden	16	0,8	0,8	0,4	0,5
Arbejdsledere	79	3,1	3,2	2,6	3,1
Arbejdsløshedskasser i øvrigt	2.156	24,4	26,8	17,3	20,3
I alt	152.495	30,6	32,9	22,8	26,8

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af April 1940 var 3.082 organiserede og 362 personligt tilmeldte, i alt 3.444 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 846 organiserede og 94 personligt tilmeldte, i alt 940, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, April 1939, var 4.733 organiserede og 444 personligt tilmeldte, i alt 5.177, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Moseindustrien.

Vedrørende den af Rigsadvokat Pihl afsagte Nævnskendelse om Overenskomst i Moseindustrien var der opstaaet en Divergens om denne Overenskomsts Rækkevidde, idet Dansk Arbejdsgiverforening hævdede, at Overenskomsten gjaldt for alle, ogsaa senere optagne Medlemmer i Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Moseindustrien, medens vi hævdede, at Tørvefabrikanterne ikke uden videre kunde falde ind under Overenskomsten blot ved at indtræde i Foreningen, da den i Overenskomsten fastsatte Timeløn paa Kr. 1,10 havde Relation til det Lønniveau, der var gældende for de Egne, hvor de 11 i Foreningen staaende Tørvefabrikanter havde hjemme, medens Fabrikanterne fra f. Eks. Københavns Omegn ikke uden videre kunde blive omfattet af en Overenskomst paa Kr. 1,10.

Paa Foranledning heraf blev der afholdt et Nævnsmøde i Overensstemmelse med Overenskomstens Bestemmelser herom, og der er afsagt følgende Kendelse:

Timelønnen udgør i 2. Zone: 1 Kr. 16 Øre
» » i 1. » : 1 » 38 »

Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Smørforsyning, Nørrebrogade 41 og 5 Filialer.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. April behandledes to Klager fra Dansk Arbejdsmandsforbund over:

1. at Dansk Smørforsyning, Nørrebrogade 41, ikke vilde anerkende en med Budenes Forbund, København, afsluttet Overenskomst som gældende for dets Filialer,

2. at samme Firma med Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling kun vilde oprette Overenskomst for Forretningen Nørrebrogade, men ikke for nogen af Filialerne.

Idet man enedes om, at det afholdte Fællesmøde for første Klagepunkts Vedkommende kan

betragtes som det Møde, der gaar forud for en Sags Indbringelse for Den faste Voldgiftsret, enedes man om at lade Parterne træde i lokal Forhandling for begge Forholds Vedkommende og lade Sagerne bero saa længe, hvilket vil sige, at de allerede fremsendte 1. Strejkevarsler ikke foreløbig bliver efterfulgt af 2. Varslerne.

— — —

Den lokale Forhandling har været afholdt, og der er opnaaet Enighed om følgende:

»Med Firmaets Hovedvirksomhed, Nørrebrogade 41, er der afsluttet Overenskomst med Ungdomsafdelingen, idet denne Overenskomst dækker baade En gros- og En detail-Virksomheden i Firmaets Hovedforretning.

Med Hensyn til Filialerne, baade dem, der direkte indehaves af Hr. Green, og Filialerne, der ejes af andre, er der Enighed om at stille Kravet om Overenskomst i Bero, indtil Organisationerne skønner, at Forretningsforholdene for Hr. Greens Virksomheder er saaledes, at Overenskomst kan oprettes.«

Dansk Funktionærforbund og Livsforsikringskalenderen »Fremtiden«.

Mellem ovennævnte Parter blev lokalt forhandlet bl. a. om Forbundets Krav paa en Ferieordning for dette Firma, men da disse Forhandlinger var endt resultatløst, toges Spørgsmaalet op paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Maj. Der opnaaedes paa dette Møde Enighed om den af Forbundet krævede Ferieordning i dens fulde Udstrækning med de Tillæg, der ifølge Overenskomsten gjaldt før Ferielovens Ikrafttræden, og endvidere enedes man om en af Firmaet krævet Omregning og Udbetaling for Ristornoprovision, dog saaledes, at Personalet ikke maa lide noget som helst økonomisk Tab derved.

Paa Fællesmødet klaredes ved samme Lejlighed nogle andre Spørgsmaal, hvorom Forbundet ogsaa hidtil havde ført resultatløse Forhandlinger med Firmaet.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund og Sejl-, Flag- og Kompasmagerlauget i København.

For det i Henhold til Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939 nedsatte Nævn var den 14. December f. A. blevet forhandlet om visse af Riggernes og Sejlmagernes Forbund rejste Krav til Isoleringsoverenskomsten, og efter Nævnets Afgørelse skulde der i Overenskomstperioden optages Forhandling om Omregning af Prislisten for Isoleringsarbejde.

Da saadanne lokale Forhandlinger havde fundet Sted, men afsluttedes uden Resultat, optoges Forhandling om disse Spørgsmaal i Arbejdsgiverforeningen den 8. Maj under Medvirken af Hovedorganisationerne. Under denne Forhandling løstes det af Forbundet rejste Krav om Omregning af Prislisten derhen, at samtlige Parter enedes om, at den imellem Parterne bestaaende Overenskomst af 28. Januar 1938 staaende Passus om Isoleringsarbejde erstattes med følgende:

For Isoleringsarbejde gælder den til enhver Tid mellem Foreningen af Isoleringsfabrikanter Øst for Storebælt og Isoleringsarbejdernes Fagforening i København gældende Overenskomst.

Denne Aftale omfattede ikke 2 igangværende Nybygninger, men for fremtidige nye Arbejder er den gamle for Riggere og Sejlmagere gældende Overenskomst for Isoleringsarbejde sat ud af Kraft i Henhold til ovenstaaende.

Træindustriarbejderforbundet i Danmark og Pindstrup Mosebrug, Savværk og Emballagefabrik, Pindstrup.

For at faa oprettet Overenskomst med Pindstrup Mosebrug havde Forbundet fremsendt 1. Varsel om Arbejdsstandsning. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen opnaaedes der Overenskomst, saaledes at Timelønningerne fastsættes til Kr. 1,10, 1,15 og 0,73 for henholdsvis ufaglærte Maskinarbejdere, Haandarbejdere og Kvinder.

Med Hensyn til Akkorder skal disse ved lokale Forhandlinger reguleres, ligesom der ved Forhandling skal fastsættes ny Akkord. Timelønsforhøjelsen træder i Kraft fra Torsdag den 2. Maj, og Dyrtidstillægget regnes fra 1. Marts d. A.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Firmaet Engelsk-Dansk Biscuitfabrik.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. Maj forhandledes en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter vedrørende en af Aktieselskabet foretaget Disposition om Betaling af et Oprydningsarbejde. Da visse Punkter i Sagen ikke forelaa fuldt opklaret, enedes man om at henvise Spørgsmaalet til lokal Forhandling og Afgørelse, idet det dog fastholdes, at Firmaet har forbrudt sig ved at ordne det omhandlede Forhold ensidigt uden Arbejdernes Godkendelse.

Endvidere behandledes et principielt Spørgsmaal om Forstaaelsen af den i Januar s. A. sluttede Landsoverenskomst, § 7, sidste Punktum (vedrørende Helligdagsbetaling ved Ny- eller Genantagelser). Paa dette Punkt opnaaedes ikke fuld Enighed, og Forbundet tager Sagen op til fornyet Overvejelse, idet Parterne forbeholder sig deres Stilling.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Juni 1940 — 36. Aargang . Nummer 12

Landbrugets Overenskomstforhold

Voldgiftsrettens Kendelse.

Som tidligere meddelt her i Bladet blev det af Forligsinstitutionen under 3. April 1940 stillede Mæglingsforslag vedrørende Overenskomsterne for Land- og Skovbrug, Mejerier og Slagterier forkastet af Arbejdsgiverne. Konflikt kunde herefter iværksættes, men ved Forhandling i Forligsinstitutionen den 15. April indgik Fagforbundene efter Henstilling fra Forligsmanden, Rigsadvokat *Pihl,* paa at tilbagekalde de udstedte Varsler, og Parterne enedes om indtil videre at fortsætte Arbejdet paa de hidtil gældende Vilkaar, foreløbig for 2 Maaneder.

Ved Lov af 30. Maj 1940 bestemte imidlertid Rigsdagen at henvise de Overenskomstforhold, der omfattedes af nævnte Mæglingsforslag, til Afgørelse ved en af Statsministeren nedsat Voldgiftsret, der kom til at bestaa af Højesteretsdommer *V. Topsøe-Jensen,* valgt som Formand af Statsministeren, Rigsadvokat *F. Pihl,* udpeget af Forligsinstitutionen, samt Professor *Oluf H. Krabbe* og Professor *L. Hansen Larsen,* udpeget af Den faste Voldgiftsret.

Voldgiftsretten har ved flere Møder behandlet Landbrugets Overenskomstforhold, og De samvirkende Fagforbund var her repræsenteret af Næstformand *Eiler Jensen* og Sekretær *Einar Nielsen,* ligesom der var mødt Repræsentanter for de interesserede Forbund. Retten sluttede sit Arbejde den 6. Juni med Afsigelse af den omstaaende aftrykte Kendelse.

Som det fremgaar af denne Kendelse, bevarer Slagteriarbejderne, Kedel- og Maskinpasserne og Kontormedhjælperne det Dyrtidstillæg, de hidtil har faaet udbetalt efter Januar-Pristallet. For Slagteriarbejdernes Vedkommende blev der dog samtidig gennemført visse Ændringer i Overenskomsten, der betyder et klækkeligt Løntab for en meget stor Del af Slagteriarbejderforbundets Medlemmer.

Af Dansk Mejeristforbunds Medlemmer faar Mejeristerne i 1. Lønklasse nu Ret til et Dyrtidstillæg af 5 Kr. ugentlig, mens de øvrige Medlemmer ikke faar Dyrtidstillæg. Det samme gælder Landbrugets og Skovbrugets mange Tusinde Arbejdere, som Kendelsen ikke giver Dyrtidstillæg, selvom det her drejer sig om Arbejdere med meget lave Lønninger, der i fuld Udstrækning mærker Dyrtidens Tryk.

For disse Arbejdergrupper er Voldgiftskendelsen en eneste stor Skuffelse, ikke mindst af den Grund, at der paa Arbejderside raadede den bestemte Opfattelse, at den nedsatte Voldgiftsrets Opgave var at fastsætte Dyrtidstillægets Størrelse, men ikke at frakende Arbejderne Retten til Dyrtidstillæg. Ganske vist var det bekendt, at Landbrugets Arbejdsgivere kraftigt modsatte sig Ydelse af Dyrtidstillæg og at Partiet Venstre uforbeholdent støttede dette Standpunkt, men vi havde ikke ventet, at Voldgiftsretten ensidigt vilde følge Arbejdsgivernes Paastand.

I dette som i andre Forhold vedrørende Landbruget har man fra Arbejdsgiverside paaberaabt sig Landbrugets daarlige økonomiske Stilling, og det turde derfor være paa sin Plads at gaa lidt nærmere ind paa dette Argument og undersøge, hvad det vilde have betydet for Landbruget, hvis man havde tilkendt Arbejderne

Dyrtidstillæg i Overensstemmelse med de i Forligsmandens Mæglingsforslag fastsatte Satser.

Med Hensyn til *Landbruget* som Helhed kan det siges, at den seneste Tids Udvikling har været til Gunst for de større og store Brug, der i fuldt Maal har Fordelene ved de forhøjede Priser. De fra disse Brug fremkomne Salgsvarer har i 1939 og 1940 vist en stadig Stigning i Salgspriserne, det gælder saavel Smør, Flæsk og Kød som Hvede og Byg. Hvad Sukkerroedyrkerne angaar, har disse ved Lov faaet Prisen forhøjet med 30 Øre pr. Dobbeltcentner = 54 Kr. pr. Td. Land, hvortil der skal ydes et Tillæg til Dækning af eventuel Merudgift ved Transport og Arbejdsløn.

Forligsmandens Mæglingsforslag vilde kun have økonomisk Betydning for de gifte Arbejdere, ialt ca. 32.000 Helaars-Arbejdere, der netop beskæftiges i de her nævnte Grene af Landbruget, der var omfattet af den nedsatte Voldgift og dennes Afgørelse, idet de for Medhjælperne foreslaaede Lønninger ikke overstiger de faktiske Gennemsnitslønninger, saaledes at en Gennemførelse af Mæglingsforslaget paa dette Punkt ikke vilde betyde en Merudgift for Landbruget.

For *Mejeriernes* Vedkommende drejer det sig om 2400 faglærte Mejerister, d. v. s. saadanne Arbejdere, der har udstaaet 4 Aars Læretid og som Regel 1 Aar paa Mejeriskole, saaledes at Alderen for den udlærte Mejerist almindeligvis er 21—24 Aar. Overenskomsterne forudsætter, at en Mejerist 4 Aar efter udstaaet Læretid aflønnes i 1. Lønklasse, og det er Mejeristerne i denne Lønklasse, der har faaet tilkendt et Dyrtidstillæg af 5 Kr. ugentlig, medens 1000 Mejerister overhovedet ikke faar Dyrtidstillæg. Denne Afgørelse maa ses paa Baggrund af den Kendsgerning, at Mejeriprodukter ligeledes viser Prisstigning, saaledes navnlig Mejeriernes Hovedprodukt, Smørret. Før 7. April var Englandsprisen 218 Øre pr. kg, medens den nuværende Tysklandspris udgør 275 Øre.

Skovbruget har som Følge af Krigen faaet en Stigning i Brændepriserne paa ca. 7 Millioner Kr. pr. Aar, beregnet efter normal Hugst. Der beskæftiges normalt ca. 4000 Helaarsarbejdere med 1 Mill. Arbejdsdage aarligt. Merudgiften til Arbejdsløn ved at tiltræde Dyrtidsordningen vilde for Skovbruget udgøre ialt 1,3 Mill. Kr. aarligt, mens Merindtægten som nævnt udgør 7 Mill. Kr. Det kan bemærkes, at næsten alle Skovdistrikter i Jylland har tiltraadt Hovedorganisationernes Dyrtidsordning af 31. Oktober 1939.

Dræningsarbejde rangerer med Entreprenørarbejde, hvor der over hele Landet er ydet Dyrtidstillæg. Ogsaa for Dræningsarbejde er der ydet Dyrtidstillæg i hele Landet med Undtagelse af 4 Amter. Statens Tilskud til Drænings- og Grundforbedringsarbejder, der før 1. April udgjorde 1,333,000 Kr., er forhøjet til 2 Mill. Kr. Denne Forhøjelse er mere end fuld Dækning for Merudgiften til Dyrtidstillæget, der vilde have udgjort 528.000 Kr., mens Forhøjelsen af Tilskudet som nævnt andrager 667.000 Kr.

— — —

Det var disse Synspunkter, Arbejdernes Repræsentanter gjorde gældende i Retten, og man skulde mene, at Retten i hvert Fald til en vis Grad kunde have imødekommet Arbejdernes Krav ved at give nogen Dækning for Dyrtiden. Kendelsen viser imidlertid, at dette ikke har været Tilfældet, og det kan saaledes siges, at Arbejderne har gjort daarlige Erfaringer med den nu praktiserede tvungne Voldgift, og det kan givetvis ikke undgaas, at Arbejdernes Stilling til tvungen eller frivillig Voldgift — nu og i Fremtiden — i udstrakt Grad vil blive præget af den her afsagte Kendelse. Det skulde Dansk Arbejdsgiverforening have betænkt, før den Arm i Arm med L. S.-Repræsentanter gik til Regeringen for at faa ændret Voldgiftsrettens Sammensætning.

Nedenfor gengives Voldgiftsrettens Kendelse i sin fulde Ordlyd:

KENDELSE

afsagt den 6. Juni 1940 af Voldgiftsretten, nedsat i Henhold til Lov Nr: 275 af 30. Maj 1940 om Afgørelse af de mellem visse Organisationer af Arbejdsgivere og Arbejdere bestaaende Uoverensstemmelser.

Efter at det af Statens Forligsinstitution under 3. April 1940 stillede Mæglingsforslag vedrørende nogle til Udløb i Marts 1940 opsagte og ikke fornyede Arbejdsoverenskomster for Landbrug, Skovbrug, Dræning, Slagterier og Mejerier m. fl. var blevet forkastet af Arbejdsgiverne, enedes Parterne den 15. April 1940 om indtil videre at fortsætte Arbejdet inden for det i Mæglingsforslaget af 3. April 1940 omhandlede Omraade paa de hidtil gældende Vilkaar, foreløbig for to Maaneder. Det er derefter ved Lov Nr. 275 af 30. Maj 1940 bestemt, at de Spørgsmaal, der er

omfattede af Mæglingsforslaget, afgøres af en af Statsministeren nedsat Voldgiftsret.

Den herefter ved Statsministerens Skrivelse af 30. Maj 1940 nedsatte Voldgiftsret bestaar af Højesteretsdommer V. Topsøe-Jensen, valgt som Formand af Statsministeren, Rigsadvokat F. Pihl, udpeget af Forligsinstitutionen, Professor Oluf H. Krabbe og Professor L. Hansen Larsen, udpeget af Den faste Voldgiftsret, sidstnævnte som sagkyndig paa det landøkonomiske Omraade.

Det er for Retten dokumenteret, at det i Loven under Nr. 3 nævnte Overenskomstforhold mellem *Sønderjydsk Dræningsmesterforening* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* er ordnet ved en af Parterne afsluttet Overenskomst af 24. Maj 1940, og at det i Loven under Nr. 10 nævnte Overenskomstforhold mellem *Fyens Ærtedyrkerforening* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* er ordnet ved en af Parterne afsluttet Overenskomst af April 1940.

Vedrørende de under Nr. 1—2, 4—9 og 11 nævnte Overenskomstforhold har Arbejdsgiverne i det væsentlige nedlagt Paastand paa, at de hidtidige Overenskomster forlænges uændret, medens Arbejderne principalt har nedlagt Paastand paa, at de af dem for Forligsinstitutionen rejste Krav tages til Følge, subsidiært at Mæglingsforslagets Bestemmelser, saaledes som disse er modificerede ved Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal, lægges til Grund.

Vedrørende de under Nr. 12 og 13 nævnte Overenskomstforhold har Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening nedlagt Paastand paa, at de før Januar 1940 gældende Overenskomster fortsat skal have Gyldighed, saaledes at det ved Overenskomsterne af 5. og 16. Januar 1940 vedtagne og derefter faktisk ydede Tillæg bortfalder, medens Arbejderne har paastaaet Mæglingsforslagets Bestemmelser lagt til Grund, saaledes som disse er modificerede ved nævnte Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940.

Vedrørende det under Nr. 14 nævnte Overenskomstforhold har Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening blandt andet nedlagt visse Paastande, der gaar udenfor de for Forligsinstitutionen rejste Krav, og som er foranledigede af de Ændringer i Afsætningsforholdene, som den seneste Tid har medført. I denne Anledning har Retten optaget til Kendelse, hvilke Paastande der kunde fremføres for Retten, og den 3. Juni 1940 afsagt saalydende Kendelse:

»Arbejdsgiverforeningens Paastand i Underbilag 1, der har været fremsat for Forligsinstitutionen, kan optages til Afgørelse. Paastandene i Underbilag 2 og 3, der ikke har været fremført for Forligsinstitutionen, kan ikke optages til Paakendelse af nærværende Voldgiftsret, hvorimod Spørgsmaalene kan forelægges det i Protokollatet af 15. April 1940 omhandlede Nævn, der fremdeles bestaar — ogsaa efter 15. Juni 1940. Dette Nævn træffer selv Afgørelse om sin Kompetence til at afgøre de det forelagte Spørgsmaal.«

Herefter gaar Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforenings Paastand ud paa, at Overenskomsten af 5. Maj 1938 skal gælde indtil 31. Marts 1941, saaledes at det ved Overenskomsten af 5. Januar 1940 vedtagne og derefter faktisk ydede Tillæg bortfalder, hvorhos Foreningen har paastaaet en Ændring af Bestemmelserne om Tillægsbetaling for Slagtning paa Kødfoderfabrikker og Destruktionsanstalter (jfr. Underbilag 1).

Dansk Slagteriarbejderforbund har principalt fastholdt Forbundets for Forligsinstitutionen rejste Krav, subsidiært paastaaet, at Mæglingsforslagets Bestemmelser med de af Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 følgende Ændringer lægges til Grund.

Efter at Sagen har været forhandlet for Retten, træffes herved følgende Bestemmelser:

Overenskomsterne mellem:

1. *Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* angaaende *Dræningsarbejde,*

2. *Dræningsmesterforeningen for Holbæk, Frederiksborg og Gl. Roskilde Amter* og *Dansk Arbejdsmandsforbund,*

4. *Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* angaaende *Skovarbejde,*

5. *Skovbrugets Arbejdsgiverforening for Sjælland* og *Dansk Arbejdsmandsforbund,*

6. *Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug for Maribo Amt* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* angaaende *Landbrugsarbejde,*

7. *De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger* og *Dansk Arbejdsmandsforbund,*

8. *Arbejdsgiverforeningen for Landbrug paa Sjælland og Møen* og *Dansk Arbejdsmandsforbund,* gældende *for Sjælland og Møen,* og

9. *Arbejdsgiverforeningen for Landbrug paa Sjælland og Møen* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* vedrørende *Planteskoler,*

fornyes med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne.

11. *Mejeriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Mejeristforbund.*

Overenskomsten fornyes med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne og iøvrigt paa følgende Vilkaar: Der ydes Mejerister i 1. Lønklasse et Dyrtidstillæg paa 5 Kr. ugentlig.

12. *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.*

Overenskomsten fornyes med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, dog saaledes at de i Overenskomsten af 5. Januar 1940 fastsatte Regler for Dyrtidstillæg forbliver gældende.

13. *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund.*

Overenskomsten fornyes med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, dog saaledes at de i Overenskomsten af 16. Januar 1940 fastsatte Regler for Dyrtidstillæg forbliver gældende.

14. *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening* og *Dansk Slagteriarbejderforbund.*

Overenskomsten fornyes med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, dog saaledes at de i Overenskomsten af 5. Januar 1940 fastsatte Regler for Dyrtidstillæg forbliver gældende samt i øvrigt paa følgende Vilkaar:

I Overenskomsten af 5. Maj 1938 udgaar § 4, Stk. 9.

I Særoverenskomsterne vedrørende Kødfoderfabrikkerne: »Sjælland«, Ortved, Nørresundby, Thisted, Hurup, og »Kronjyden« affattes § 4, Stk. 5 saaledes:

»For Slagtning af Dyr paa 90 kg slagtet Vægt og derover gives en Tillægsbetaling af 55 Øre pr. Stk.

Kalve, Faar og Geder 30 kg slagtet Vægt og derover 25 Øre pr. Stk.

Kalve, Faar og Geder indtil 30 kg slagtet Vægt 15 Øre pr. Stk.

Lam 15 Øre pr. Stk.«

De for Kødfoderfabrikkerne »Sjælland«, Ortved, Nørresundby, Thisted, Hurup, og »Kronjyden« gældende Særoverenskomster med ovennævnte Ændringer gælder fremtidig for Kødfoderfabrikkerne og Destruktionsanstalterne i Hadsten, Hammel, Løsning, Skanderborg, Svendborg, Rønne, Løgstør og Fjerritslev.

Kendelsen træder i Kraft fra og med 8. Juni 1940. Udløbstiden for samtlige nævnte Overenskomster fastsættes til 31. Marts 1941.

Rundskue

ARBEJDSFORDELINGSNÆVNET. Til Medlemmer af det Nævn, der er nedsat i Henhold til Lov om Fordeling og Regulering af Arbejdet og hvortil Departementschef H. de Jonquiéres er udnævnt til Formand, har De samvirkende Fagforbund valgt Formanden *Laur. Hansen* samt Forbundsformændene *Axel Olsen* og *Peter Andersen* med henholdsvis Næstformand *Eiler Jensen,* Næstformand *Robert Nielsen* og Forbundsformand *Niels Madsen* som Stedfortrædere. Fra Dansk Arbejdsgiverforening er valgt Formanden, Oldermand *Eising,* Direktør *Hans L. Larsen* og Ingeniør *T. K. Thomsen* med Murermester *H. Aagaard,* Direktør *Johan Jensen* og Direktør *A. Hougaard* som Stedfortrædere. Som Repræsentant for Handelsministeriet er endvidere tilforordnet Kontorchef *E. Sveinbjørnsson* og som Repræsentant for Finansministeriet Kontorchef *E. Dige.*

En Mindestensafsløring



Paa Aarsdagen for *Knud V. Jensens* Død, den 4. Juni, afsløredes paa Graven paa Bispebjerg Kirkegaard en af De samvirkende Fagforbund rejst Mindesten. Paa Grund af Formandens Bortrejse holdtes Mindetalen af Næstformanden *Eiler Jensen,* der udtalte, at de voldsomme Begivenheder, der i disse Dage opfylder vore Sind, ikke har kunnet udviske Tabet af Knud V. Jensen, der har øvet en saa betydelig Indsats i dansk Fagbevægelse. De samvirkende Fagforbund, som han desværre kun var Formand for i saa kort Tid, er ham Tak skyldig for den Gerning, han udførte gennem mange Aar. Hans Arbejdsfæller og Venner vil stadig bevare Mindet om ham, og ogsaa blandt Arbejderne i Organisationerne vil Mindet leve længe.

Eiler Jensen afslørede derefter Mindestenen og overgav den til Familiens Varetægt, og Direktør *P. Nørgaard* udtalte paa Familiens Vegne en Tak til De samvirkende Fagforbund. Der blev nedlagt Blomster baade paa Knud V. Jensens og de tidligere Formænd Vilh. Nygaards og Chr. Jensens Grave.

Højtideligheden overværedes, foruden af Familien af Knud V. Jensens Venner og nære Medarbejdere, Forretningsudvalgets Medlemmer samt af Repræsentanter for forskellige faglige og kooperative Organisationer, Arbejdernes Radioforbund og Partiforeningen i Knud V. Jensens Folketingskreds i Nakskov.

De nye Kriselove

Af Einer-Jensen

Det maa staa klart for alle, at det Kompleks af Love, som Rigsdagen i de sidste Dage i Maj maatte beskæftige sig med, er affødt af den Omstændighed, at vi befinder os i en svær økonomisk Krise.

Ingen kan i Dag overse dens Virkninger, men med disse 9 Love, og sikkert med endnu flere i den kommende Tid, vil man søge at gøre Krisens Omfang mindst mulig og at fordele Byrderne ved den, saaledes som Formanden for De samvirkende Fagforbund, Laurits Hansen, udtalte i sin Maj Tale, »at en almindelig Nedsættelse af Levefoden kommer vi ikke uden om. Spørgsmaalet er, at denne Nedsættelse virkelig kommer til at ramme alle Danske og ikke ensidigt vendes mod Lønarbejderne«.

Før den 9. April sendte vi Størstedelen af vor Eksport til England og Tyskland, og herfra fik vi ogsaa den væsentlige Del af vor Import. For Eksportvarernes Vedkommende udgjorde Landbrugsvarerne en meget stor Part, nemlig tre Fjerdedele af den samlede Eksport. For denne Eksport tilbyttede vi os de Raavarer, som var nødvendige for at holde Produktionen i Gang. Her skal blot nævnes: Kul, Jern, Olie, Benzin, Bomuld, Gummi og de for Produktionen af Landbrugsvarer nødvendige Gødningsstoffer og Foderstoffer.

Denne Samhandel med andre Lande har været Grundlaget for den relativt høje Levefod, vi efterhaanden var kommet op paa. Den samlede Eksport var i 1939 ca. 1575 Mill. Kroner, deraf til England ca. 825 Mill. Importen var ca. 1750 Mill. Kr., deraf fra England ca. 575 Mill. Kr. Vi hentede derved i England et Overskud af fri Valuta, som kunde anvendes til Køb i oversøiske Lande, saaledes at det blev muligt at indføre Raavarer, som nødvendigvis skal bruges i Industrien. Disse Raavarer er en Nødvendighed for at opretholde hele vor Industribeskæftigelse og alt, hvad dertil knytter sig.

Allerede før den 9. April var imidlertid det økonomiske Billede, som viste sig for os, hverken lyst eller lykkeligt. Blokaden og Søkrigen betød væsentlige Indskrænkninger i vore Tilførsler af disse livsvigtige Varer, ikke mindst nødvendige for at kunne opretholde Beskæftigelsen.

Efter den 9. April er Forholdet mangefold forværret. En Række af absolut nødvendige Raavarer, som vi før denne Dag havde Mulighed for at kunne føre til Landet, er vi udelukket fra at faa. Den danske Skibsfart i udenlandsk Tjeneste, der hjembragte os ca. 200 Mill. Kr. aarligt i udenlandsk Valuta, er ophørt. De ca. 60 pCt. af vore Køb i fremmede Lande, der hjemførtes ad Søvejen vestfra, udebliver, og selv om vi forhaabentlig kan faa nogle af disse Raavarer sydfra, saa kan enhver sikkert forstaa, at der her er ændret saaledes i Forholdene, at det er absolut nødvendigt, at der sker stærke Indgreb for at imødegaa Krisen og den dermed følgende store Arbejdsløshed, og for ikke at faa Landet ført ud i en Inflation, som til syvende og sidst vilde gaa værst ud over den arbejdende Befolkning.

Dette er Baggrunden for Vedtagelsen af Kriselovskomplekset.

Under Forhandlingerne om, hvad der skulde gennemføres, krævede Venstre, at *Pristalsoverenskomsten* skulde ophæves, saaledes at ogsaa Løntillæggene fra November og Januar blev strøget. Dette modsatte vi os bestemt, og den Ordning, der nu er gennemført, betyder, at Arbejderne fra og med første Uge i Juni Maaned maa give Afkald paa Løntillægget i Henhold til April-Pristallet.

Til Gengæld er gennemført Loven om *Støtte til statsanerkendte Arbejdsløshedskasser* med et Beløb af indtil 20 Mill. Kr. Derved ydes der en Støtte til de af Krisen særlig ramte Kasser, som har været nødsaget til at paaligne Ekstrakontingenter, saaledes at der nu bliver en Mulighed for at lette disse Kassers Medlemmer for de ellers stigende Ekstrakontingenter.

Endvidere blev der gennemført en *Lov om Arbejdsdeling*. Denne Lov tager Sigte paa at fordele det forhaandenværende Arbejde til de flest mulige, saaledes at ikke en lille Del skal

have alt Arbejdet og det store Flertal gaa helt arbejdsløs.

Det gennemførte Forslag bygger paa Frivillighed og gaar ud paa, at alle Løntagere med Fortjeneste over 1800 Kr. skal betale en Afgift, og at alle, der er paa en nedsat Arbejdstid af samlet 3 Dage eller derover inden for et Tidsrum af 6 Uger, faar Arbejdsløshedsunderstøttelse for de i samme Tidsrum tabte Arbejdsdage. Udgiften hertil betales af den Fond, der skabes ved Afgiftsbetaling. Jeg skal nævne et Eksempel paa, hvad det betyder for den enkelte Arbejder. Hvis Arbejdstiden i Dag er nedsat med 15—16 Timer pr. Uge, ydes der ingen Understøttelse. Efter Loven opsamles disse tabte Timer i en Periode paa 6 Uger. Det giver 12 tabte Arbejdsdage, og for disse 12 Dage ydes der Understøttelse efter Arbejdsløshedskassens Regler, d. v. s. 12 Dage af 5 Kr., hvis Kassen har dette Maksimum. Det er 60 Kr. paa de 6 Uger, og herved er der ydet en Støtte, der langt dækker Tabet ved Pristalsreguleringen for alle, hvis Arbejdstid nedsættes.

Loven om Arbejdsanvisning paa Landet og i Byer, hvor der ikke findes Anvisningskontorer, sørger for, at ingen, som vil byde rimelige Arbejds- og Lønvilkaar, behøver at undvære Arbejdskraft, idet Anvisningen skal ske »under Iagttagelse af Arbejdsløshedslovens almindelige Regler om offentlig Anvisningsvirksomhed«.

Opgaven er at faa en effektiv Kontrol med den Ledighed, der findes. I Forbindelse hermed er gennemført en Bestemmelse om, at yngre Ikke-Forsørgere i de paagældende Kommuner ikke kan modtage Arbejdsløshedsunderstøttelse i en sammenhængende Periode paa over 2 Maaneder, med mindre de fra det stedlige Anvisningsudvalg fremskaffer Attest for, at egnet Arbejde ikke kan skaffes paa Egnen.

Der er gennemført *tvungen Voldgift for de løbende Konflikter under Land- og Skovbrug*. Som bekendt trak det op til Konflikt for disse Arbejdere. Forligsmandens Forslag var forkastet af Arbejdsgiverne, og efter 9. April var gældende Overenskomster forlænget i 2 Maaneder. Alle Arbejdere i Land- og Skovbrug blev derved unddraget enhver rimelig Lønforhøjelse. Det var ikke muligt at tale sig til Rette om et passende Dyrtidstillæg. Da det under de foreliggende Forhold ikke var muligt at etablere Konflikt, var der ingen anden Vej end at gennemføre Voldgift i Forventning om, at den af Retfærdigheds- og Rimelighedshensyn vilde yde disse Arbejdere Tillæg, saaledes som det er sket for andre Arbejdere allerede i Efteraaret.

Et nødvendigt Led i Kriselovene er Opretholdelsen af *Kreditfonden*, der stiller 100 Mill. Kr. til Raadighed for *Igangsættelse af Arbejde*, bl. a. Udvidelse af bestaaende Produktion og Oprettelse af nye Produktionsomraader. Ogsaa Forslaget om Udvidelse af den kommunale Laanefond med 25 Mill. Kr. drejer sig om at skabe Beskæftigelse. Ikke mindst paa Vej- og Byggeomraadet vil Kreditfondens og Laanefondens Midler faa stor Betydning for Fremskaffelse af Arbejde.

Den lige vedtagne *Lov om Støtte til Boligbyggeri* supplerer denne Lov. Der stilles 14 Mill. Kr. til Raadighed, og der gives Skattefrihed til Kommunalt-, Boligforenings- og Privat-Byggeri. Det maa derfor kunne forventes, at der nu kan igangsættes et Byggeri, som ellers ikke var kommet. Der vil ved disse Love være skaffet Beskæftigelse til adskillige Tusinde Arbejdere.

Loven om Priskontrol er *nu* langt skarpere i sin Affattelse end de tidligere gældende Bestemmelser. Nu forbydes enhver Prisforhøjelse, som ikke nøje kan begrundes. Der er Adgang til at fastsætte Maksimumsavancer og Forbud mod Forhøjelsen af den procentvise og absolutte Avance.

Loven om Begrænsning af Udbytte og Tantièmer fastsætter en Begrænsning af disse. Det bestemmes, at der ikke under nogen Form som Udbytte til Aktionærerne maa udbetales mere end 5 pCt. af den indbetalte Aktiekapital med et Tillæg af $^2/_3$ af, hvad der gennemsnitlig har været udbetalt i de sidste 3 Aar over de 5 pCt.

Der sker ligeledes Begrænsning i Adgangen til at udbetale Direktører, Bestyrelsesmedlemmer og Funktionærer Gratialer.

Hvis Udbytterne overstiger de ansatte Maksimaltal — og det samme gælder Tantièmer — inddrages en Del af disse til Anvendelse i almene, samfundsgavnlige Øjemed, bl. a. skal de anbringes i kortfristede Prioritetslaan.

Ogsaa denne Lov vil, foruden at give en Begrænsning i Udbyttebetalingen, faa Betydning for Beskæftigelsen, idet Byggeriet ved disse Penge stimuleres derved, at Loven om kortfristede Laan herved faar Midler, saa den virkelig faar Betydning som Støtte for Byggeriet.

Jeg har hermed søgt saa kort, som det har været muligt, at redegøre for det Lovgivningsarbejde, som gennemførtes i Henhold til Kriseforliget sidst i Maj. Det er ikke alt, jeg er tilfreds med, der er mange Enkeltheder, der burde være anderledes. Men Forudsætningen for Bedømmelsen er de unormale Forhold, vort Land befinder sig i: Manglen paa Raavarer og Udsigten til stadig stigende Arbejdsløshed. Vi har søgt at stimulere Beskæftigelsen ved Støttelovene. Vi har søgt at hjælpe de Medlemmer, der paa Grund af Mangel paa Raavarer maa beskæftiges paa nedsat Arbejdstid, og søgt at tilvejebringe ordnede Overenskomstforhold for Land- og Skovarbejdere. Vi har gennemført Begrænsning i Avancer og Udbytter og Begrænsning i Prisstigningen. Det er ikke, som vi ønskede det, men Nødvendigheden kræver et enigt dansk Folk, og derfor maatte vi ogsaa yde Ofre. Den Andel, vi har i Statsledelsen, skal ikke slippes, vi vil stadig øve vor Indflydelse, og dette kan kun ske ved, at vi i Dag samles, fagligt og politisk, i Enighed og gør vore Organisationer stærkere, saaledes at vi til sin Tid med usvækket Styrke kan tage Opgaver op, som melder sig for os, naar vi igen er et frit Folk i et frit Danmark.

Boganmeldelser

Danmark under Krigen. En Oversigt over de ekstraordinære Foranstaltninger. 43 Sider. Udgivet af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi.

Der foreligger nu en klar og udførlig Oversigt over Krigstidens ekstraordinære økonomiske Forholdsregler herhjemme. Den er trykt som Tillæg til Kvartalsskriftet »Økonomi og Politik« og udarbejdet af Ekspeditionssekretær *Rigmor Skade* under Tilsyn af Departementschef *E. Cohn.* I sammentrængt og overskuelig Form gengiver den Indholdet af alle Love og vigtigere Bekendtgørelser. Ogsaa de politiske Bevæggrunde nævnes, og der gives en kort og neutral Fremstilling af Foranstaltningernes Virkemaade. Alt i alt indeholder Artiklen mange nyttige Oplysninger, som vanskeligt kan findes samlet og korrekt fremstillet andetsteds. Dette gælder saaledes Redegørelsen for Brændselssituationens Udvikling, de forskellige Rationeringsforanstaltninger, Landbrugsordningerne, vore Handelsaftaler med Udlandet, Valutaforholdene og de offentlige Finanser, for at nævne nogle af Artiklens Hovedafsnit.

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold

III. Beskæftigelsesmulighederne og Raastofsituationen.

I den første Artikel i denne Serie blev det fremhævet, at de største Vanskeligheder, som dansk Arbejde i Øjeblikket maa kæmpe med, er Vanskelighederne med at faa Kredit og Vanskelighederne med at faa Raastoffer. Allerede fra Starten pegedes der imidlertid ogsaa paa Lyspunkterne, og den anden Artikel handlede da ogsaa specielt om de foreliggende Muligheder for at Pengeknapheden skulde blive afløst af relativ Pengerigelighed. Muligheder, der blev bedømt optimistisk. De Begivenheder paa Penge- og Kapitalmarkedet, der er indtraadt siden Midten af Maj, har ikke afsvækket Optimismen, tværtimod. Hurtigere end mange maaske ventede, er der indtruffet Begivenheder, der netop tyder paa, at vi er over de værste Kreditvanskeligheder. Her tænkes paa Nationalbankens Diskontonedsættelse fra 5½ til 4½ pCt., der fandt Sted den 22. Maj. Endnu ligger Nationalbankens Diskonto 1 pCt. over Førkrigens, og endnu ligger Danmark diskontomæssig set i Spidsen blandt de økonomisk udviklede europæiske Lande, men et vigtigt Skridt i den rigtige Retning er sket og vil forhaabentlig, saa snart det er praktisk forsvarligt, blive efterfulgt af et nyt.

Medens det kan siges, at Løsningen af Kreditvanskelighederne næsten til 100 pCt. er et indre dansk Spørgsmaal (nemlig et Spørgsmaal om ved egne Midler, saasom Valuta- og Priskontrol samt Forbrugsregulering, at sikre Kronen og undgaa Inflationen *uden* at behøve at holde høj Diskonto), saa kan det samme ikke siges om *Raastofvanskelighederne.* Naturligvis kan der gøres en hel Del for at mildne og afbøde Vanskelighederne, men helt at løse dem ligger udenfor Mulighedernes Grænser. Dertil er disse Vanskeligheder for nøje forbundet med Begivenhederne, som vi vel kan følge med Ønsker og Forhaabninger, men ikke kan øve nogen Indflydelse paa. Krigen og Oprustningen lægger Beslag paa Raastoffer, der derved unddrages den civile Produktion, samtidig med at Indkaldelse af Arbejdere i Milliontal har en Ten-

dens til at nedsætte Raastofproduktionen. Selv om nu mange Produktioner af Hel- og Halvluksusvarer vil gaa tilbage og formindske Raastofefterspørgselen, vil dette ikke være tilstrækkeligt til at forhindre stadig øget Raastofknaphed. Hertil kommer den Skærpelse i Raastofforsyningen, som opstaar af Transportvanskelighederne. Dertil kommer saa de store krigsførende Landes gensidige Blokade og »Holden paa« vigtige Raastoffer, saasom mineralske Olier, Uld, Bomuld, Jern og Metaller i raa eller raat bearbejdede Former. Et neutralt Land som Danmark kan ikke unddrage sig de haarde Vilkaar, der følger med en saadan Raastofknaphed. Det er en Realitet, man kan beklage, men maa affinde sig med. Oven i Købet kommer imidlertid for Danmarks Vedkommende de særlige Vanskeligheder, vor Eksport har været og er ude for. Disse Vanskeligheder, der rent ud sagt stammer fra, at vi fra gammel Tid har koncentreret os om at lave Varer, der tjener til Livets og Helbredets Opretholdelse i Stedet for det modsatte, nedsætter naturligvis vore Salgsmuligheder og dermed vor Evne til at købe Raastoffer i en Tid, der foretrækker Kanoner for Smør.

Udveje og Muligheder.

Skal man tro Ordsproget, har den drivende Kraft inden for Spinde-Haandværket været Garderobe-Mangel hos Personer af det kvindelige Køn. Hvordan det end forholder sig hermed, er der mange Eksempler paa, at Menneskets »Hittepaasomhed« stimuleres kraftig af Trusel om indtrædende Mangler paa materielle Resourcer. Der er allerede mange Tegn, der tyder paa, at det nu forestaaende Tidsrum i vor Historie vil blive en Bekræftelse herpaa. Det myldrer i Øjeblikket med Projekter og Forsøg paa at afbøde og afhjælpe Raastofmanglerne, og mange af disse Forslag er allerede ved at komme ud for Virkeliggørelsens Belastningsprøve, hvor det skal afgøres, om de kan staa sig. En Forklaring paa, at der faktisk i Øjeblikket ikke alene diskuteres, men ogsaa søges realiseret et for en udefra kommende Beskuer usædvanligt stort Antal Projekter til og Forsøg paa Raastoffrembringelse om Raastofbesparelse, skønt der kun er gaaet halvanden Maaned siden Danmark blev afbrudt fra oversøiske Tilførsler og kun et Vinterhalvaar siden Krigen for Alvor begyndte, er iøvrigt ikke svær at give, naar man tænker paa Udviklingen herhjemme i de senere Aar. Lige siden Danmarks Eksportartikler blev ramt af Verdenskrisen i 1931, har vi herhjemme haft større eller mindre — men særlig større Vanskeligheder med at faa tilstrækkelige Eksportindtægter til at dække det Importbehov, vi havde før Verdenskrisen. Dette har atter medført Nødvendigheden af Besparelser i Importen, og dermed indirekte givet Basis for forøget hjemlig Produktion af Varer, der tidligere blev importeret. Selv i Højkonjunkturaarene 1936 og 1937 og igen i 1939 fik vi ikke den samme relativ gunstige Eksportsituation igen som før 1931. Derfor gik Produktion for Hjemmemarkedet af hidtil importerede Ting heller ikke helt af Mode. Tværtimod, de Folk, der kunde se, at den internationale Konjunktur var en Rustningskonjunktur, der maatte ende med et Sammenstød, hvor de Lande vilde klare sig bedst økonomisk set, der var bedst forberedt, slap ikke Tanken om Landets større Selvhjulpenhed af Syne. Desværre forstod Landbrugets ledende Organisationer ikke denne Sammenhæng, men mange enkelte Landbrugere, der havde afskrevet Tanken om Tilbagevenden til Liberalismen, indstillede sig »realpolitisk«, hvilket vil sige paa større Selvforsyning. Og mange Industrifolk gjorde det samme. Ogsaa Staten støttede flere af disse Bestræbelser. Derfor er den nuværende Blokadesituation trods alt ikke kommet helt bag paa Danmark.

For nu at give et Overblik over de vigtigste Muligheder, kan man forsøge at dele dem efter deres Art, der atter bestemmes af deres Formaal og Virkemaade. Og inden for hver Gruppe atter dele efter Erhvervsomraade, f. Eks. om det er Mejeridrift eller Tekstilindustri, det drejer sig om. Der kan saa blive Lejlighed til at sige et Par Ord om hver enkelt af de paagældende Projekter og Forsøg og særlig om, hvor langt de er kommet i Praktikken, og hvorledes Udsigterne ser ud.

Følgende Inddeling vil nogenlunde tjene Formaalet at skaffe »Orden« paa Stoffet og dermed give det rette Overblik. Vi skelner mellem de Projekter og Forsøg, der gaar ud paa:

1) Fremskaffelse og Anvendelse af danske Raastoffer eller forskellige Former for Erstatninger.

2) Koncentration og Samarbejde i Fabrikation og Salg med Henblik paa Raastofbesparelse.
3) Raastofbesparende Teknik og Metoder i de enkelte Virksomheder.

Den Bemærkning maa forudskikkes, at hvad vi kan berette om det sidste Punkt i de følgende Artikler bliver forholdsvis lidt. Det er Virksomhedernes indre Historie, som ikke i saa høj Grad kommer til Offentlighedens Kendskab. Men man har Lov til at tro, at der ogsaa paa dette Omraade sker mange Ting, hvoraf enkelte nok skal vise sig at faa Betydning langt frem i Tiden.

Fremskaffelse og Anvendelse af danske Raastoffer eller forskellige Former for Erstatninger.

Det vil være rimeligt at begynde med Landbruget som det største af de enkelte Erhverv.

En af de vigtigste og mest grundlæggende Maader, hvorpaa det danske Landbrugs Raastofforsyning kan forøges, er utvivlsomt gennem Fremskaffelse af *yderligere Dyrkningsarealer.* Det vil være kendt, at der fra Statens Side flere Aar har været givet Støtte til Grundforbedringsarbejder, og det vil være kendt, at flere af vore fremragende Ingeniører har udarbejdet Projekter til Inddæmning og Afvanding af relativt meget store Arealer. Hele dette Spørgsmaal, der har overordentlig stor arbejdsmæssig Betydning, vil vi imidlertid belyse i en særlig Omtale af de *offentlige Arbejders* Betydning i den nuværende Situation og skal derfor forbigaa det her.

Forøgelse af Dyrkningsarealet er heller ikke den eneste Form for forøget Raastoffrembringelse i og for Landbruget. Omlægning af Arealanvendelsen, saaledes at der fremskaffes flere Foderenheder pr. Arealenhed, er en anden vigtig Form, der ligeledes har arbejdsmæssig Betydning. Der tænkes særlig paa forøget Dyrkning af *Foderkartofler og Fodersukkerroer* gennem en Indskrænkning i Kornarealerne eller Omlægning af Roearealerne. Det er værd at gøre opmærksom paa, at en større Anvendelse af Fodersukkerroen allerede er i Gang. Saaledes gik fra 1938 til 1939 Runkelroernes Areal ned med 6—7 pCt., medens Fodersukkerroernes Areal steg med næsten 45 pCt. Men endnu optager Runkelroer og Kaalroer langt det største Areal. Mange Landbrugskyndige har peget paa, at denne Udvikling over til større Anvendelse af den tørstofrige Fodersukkerroe burde fremmes stærkt. Desværre maa det siges, at Chancen for at faa noget af Kornarealerne lagt om til Roearealer er forpasset for i Aar. Allerhøjst kan man vente en fortsat mindre Forskydning inden for Roearealerne. Nu har Landbrugsorganisationernes Folk og Venstrepolitikkerne i aarevis talt om de store Arbejdsmuligheder paa Landet, og saa i Aar, hvor der er livlig Tilstrømning af ung Arbejdskraft til Landbruget, og hvor der er økonomisk tvingende Behov for Arbejdskraften til øget Raastofproduktion, forpasses Tidspunktet i det store og det hele.

Man maa haabe, det gaar bedre med den anden store Arbejds- og Raastofopgave paa Landet, nemlig Ensilering og Høberedning. Allerede i 1937 nedsatte Akademiet for tekniske Videnskaber et Udvalg, der skulde undersøge Konservering af Grøntafgrøder, og to Aar efter kom der en fyldig Beretning. Raastofkommissionen tog Arbejdet op og indstillede, at Staten støttede Ensileringen, og Landbrugsministeren forelagde snart efter et Lovforslag herom. Efter langvarige Forhandlinger i Marts og April i Aar kom Loven endelig den 26. April. Efter den er Landbrugsministeren bemyndiget til at anvende indtil 5 Mill. Kr. til rentefri Udlaan til Landbrugere til Opførelse paa disses Ejendomme af støbte eller murede Ensilagebeholdere med Oversilo, Afdækning og øvrige Tilbehør. Det vilde være meget ønskeligt, om denne Lov blev anvendt i vid Udstrækning, dels paa Grund af de direkte Arbejdsmuligheder ved Opførelsen, dels som Følge af det vigtige i, at Landbruget til delvis Erstatning for den svigtende Oliekageindførsel kan lave sig selv et Foderemne af Grønt, der ellers vilde gaa til Spilde eller faa en mindre god Anvendelse. Der findes nu billige Metoder til Konservering — eller som det kaldes Ensilering — af grønne Afgrøder, saasom Roetop og tidlig Græs, som Køerne ikke kan overkomme at fortære i rette Tid, Efterslæt med mere, og Ensilering af saadanne Ting bør kunne begynde i Aar. Derimod kan der næppe i Aar blive Tale om med Ensilering for Øje at dyrke store Arealer med de proteinrige Bælgplanter, der i særlig Grad har været fremme i Diskussionen som egnede Foderemner, saasom Lucerne og Lupin. Ogsaa paa dette Punkt er Tidspunktet desværre forpasset.

Foruden at man ved Tilsætning af passende Stoffer kan konservere Grøntfoder, kan man ved særlige Processer kunstig tørre dem og derigennem fremskaffe et Foder, der er velegnet f. Eks. til Høns, hvortil det bruges meget, men ogsaa til Køer. Her har den billige Pris paa Oliekager dog hidtil været en Hindring. Tørringsprincippet ligger til Grund for de elleve danske Tørrestationer, der er opstaaet i de sidste 10 Aar, og som alle arbejder med *Kunsttørring af Lucerne* (grønt Lucernemel). Vi staar ogsaa her over for et Forsøg paa hjemlig Selvhjulpenhed, der — hvis de handelspolitiske Forhold ikke mod Forventning skulde blive præget af nyopdukkede Frihandelstendenser — formentlig vil have en Fremtid for sig. Hvis dette bliver Tilfældet, staar vi samtidig over for et interessant Tilfælde af Landbrugets fortsatte Industrialisering, der er værd at mærke sig fra Arbejderside.

En for Offentligheden helt ny Selvforsyningsbestræbelse har pludselig lagt sig for Dagen i det sidste halve Aars store Interesse for Oliehørren. Inden der kom noget offentligt frem, havde Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur imidlertid gjort et stort Arbejde, og det var konstateret, at Oliehørren, der, som Navnet antyder, er en Olieplante, egner sig udmærket for det danske Klima. Sidste Sommer blev Dyrkningen saa taget op i større Stil paa et Gods ved Mariager Fjord. Det avlede Frø sendes til Oliemølle, og Hørfrøkagerne køber Landbruget tilbage, medens Linolien gaar til Industrien. Halmens Værdi som Foder er underkastet Tvivl, den kan i hvert Fald enten bruges som Brændsel eller eventuelt sælges til Raamateriale til Industrien i Stedet for importeret Hamp. Dog bliver det kun en mindre Del af Halmen, der kan forbruges som Hamp, hvis Oliehørdyrkningen efterhaanden bliver udbredt. Linolien kan bruges til Fernis og Lak eller i Sæbefabrikation, og har derfor stor Interesse under Blokaden.

Hvis denne nye Avl holder, hvad den lover, vil den med Fordel kunne gaa ind i Stedet for en Del af Kornavlen, f. Eks. ved at Havrearealerne bliver indskrænket. Dette kan ske uden at Foderenheds-Balancen forværres — tværtimod — og samtidig har man som sagt en Ekstragevinst: Linolie til Industrien. Den arbejdsmæssige Betydning heraf maa ikke undervurderes. Foreningen Dansk Arbejde tog straks efter Krigens Udbrud Sagen op og gik positivt ind for Oliedyrkningen. Der kom Forhandlinger i Gang om Garantien til Landmændene med mere, og Oliemøllerne blev ogsaa inddraget i disse. Da Sagen baade var et Landbrugsanliggende og en Industrisag, var to Ministerier impliceret, og Enden paa det hele blev en Ordning om Priser, Kvaliteter og Garantier truffet af Landbrugsministeren midt i April Maaned. Der kan tegnes et Areal paa indtil 2000 ha med Oliehør bestemt for Oliefabrikkerne. Der bliver kun solgt Frø til Udsæd til de Landmænd, der tegner Dyrkningskontrakt. Nu er 2000 ha ikke nær tilstrækkelig til Selvforsyning med Hørfrøkager og Linolie, men det er i hvert Fald en Begyndelse. Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har sideløbende taget et Initiativ i den samme Sag ved at gaa ind for Tegning af et større Areal til Oliedyrkning. Andre Virksomheder kom imidlertid for sent til at komme med i Vognen i Aar, men det kan nævnes, at Thors kemiske Fabrikker har købt en stor Gaard med Henblik paa Oliehørdyrkning næste Aar.

For Fuldstændighedens Skyld skal det nævnes, at de nu udeblivende udenlandske Oliekager ogsaa har givet Anledning til et andet Initiativ, idet der er opstaaet en Fabrikationsvirksomhed i Dalmose i Vestsjælland, som laver Kraftfoder af Melasse fra nærliggende Sukkerfabrikker og Kløveravner fra Omegnens Gaarde.

Foruden at Landbruget maa se at skaffe sig Erstatning for udeblivende Oliekager, maa de se at skaffe sig Erstatning for ligededes udeblivende *Gødning*. Ogsaa her findes der flere Muligheder, og det er ikke til at se i Dag, hvilke af disse der vil vise sig mest levedygtig, men der har allerede i nogen Tid været arbejdet kraftigt paa de forskellige Felter. For at knytte Traaden til det umiddelbart foregaaende kan det nævnes, at Melassen ogsaa egner sig som Gødning. Spritfabrikkerne i Slagelse har givet Omegnens Landmænd et Tilbud, om de kan aftage den saakaldte Melassepøl, som set fra Fabrikkens Synspunkt er Affald.

Men ogsaa Byernes Dagrenovation kan faa Betydning som Gødning. Fabrikken »Dano« i Buddinge har arbejdet energisk paa dette Problem i de sidste Aar. Der er Enighed om det ønskelige i at faa Dagrenovationen bortfjernet til nyttig Anvendelse, men mere delte Meninger om det fremstillede Produkt. Dog har man jo

Arbejdsforhold i Norge

Paa Grund af de nye Forhold har de norske Myndigheder forbudt Strejker og Lockouter. Dersom de modstaaende Parter paa Arbejdsmarkedet ikke inden 10 Dage kan enes om Fastsættelsen af Løn- og Arbejdsbetingelserne, henvises Sagen til Rigsmæglingsmanden. Viser det sig herved umuligt at naa en Forstaaelse i Løbet af 2 Dage, fremsætter Rigsmæglingsmanden Mæglingsforslag, der forelægges Socialministeriet til Godkendelse, og dette kan saaledes fastsætte Løn- og Arbejdsbetingelserne med bindende Virkning for begge Parter.

Fra de norske Arbejdsgiveres Side har man rejst Krav om Nedsættelse af Lønningerne, henholdsvis Ophævelse af den gældende Dyrtidsregulering, der gav Arbejderne ¾ Kompensation for den indtraadte Prisstigning. Dette Spørgsmal blev henvist til Afgørelse ved Mægling, og Rigsmæglingsmanden har efter Forhandling med Arbejdsgivernes og Arbejdernes Hovedorganisationer fremsat et Mæglingsforslag, som er tiltraadt af Parterne og derefter godkendt af Socialministeriet. De nye Lønninger gælder fra 1. Juni og indtil videre.

Forslaget gaar ud paa, at de Dyrtidstillæg, som er ydet paa Grundlag af Pristallet pr. 15. Marts 1940 (194) bibeholdes. Derimod bortfalder det i Januar 1940 givne Dyrtidstillæg, der for voksne mandlige Arbejdere udgør 12 Øre, for Kvinder 8 Øre pr. Time samt 7 pCt. for de Fag, der erholder Procenttillæg, desuden Tillægget til ugelønnede Arbejdere, Ungarbejdere m. v. Det samme gælder andre Overenskomster for den Del af Dyrtidstillægget, der dækker Prisstigningen fra 171 til 183 Points. Mæglingsforslaget omfatter alle med Norsk Arbejdsgiverforening indgaaede Overenskomster.

Norsk Arbejdsgiverforening, Norges Rederforbund og Arbejdernes faglige Landsorganisation har tiltraadt Forslaget, hvis Vedtagelse de derfor har erklæret at ville paatage sig Ansvaret for paa deres tilsluttede Organisationers Vegne.

Erfaringer for, at under Arbejdets Gang sker der stadig Forbedringer, og dette kan maaske ogsaa faa Gyldighed paa det her omhandlede Omraade.

Det Punkt, hvor der er sat kraftigst ind i det sidste Aar, er Propaganda for, at Landbrugerne selv skal gøre noget. For det første ved Nedpløjning af Staldgødning umiddelbart efter Udbringningen, for det andet ved Udnyttelse af den Lov om Laan til Foranstaltninger vedrørende Staldbygninger og Opbevaring af Gødning, der blev vedtaget den 15. Marts 1939. Loven giver rentefri Laan til Indretning af Ajlekummer. Der finder nemlig stadig en alt for daarlig Opbevaring af Gødningen Sted i Flertallet af vore Landbrugsejendomme, og derved lides der et stort Kvælstoftab. Desuden sker Udbringningen ikke altid som den skal, d. v. s. paa een Gang, nemlig om Foraaret og med umiddelbar efterfølgende Dækning. Ogsaa her ligger der altsaa Arbejdsopgaver, der har stor samfundsmæssig Betydning.

Faar vi Lucernedyrkningen i Gang i højere Grad til næste Aar, bør det noteres, at dette ogsaa har gødningsmæssig Betydning, idet Sneglebælge har kvælstofsamlende Rødder.

En egentlig Kvælstofgødningsfabrik, saaledes som Arbejderbevægelsens Erhvervsraad foreslaar i dets Beskæftigelsesbetænkning, kan vi nok næppe bygge medens Krigen staar paa, og netop derfor har de ovenanførte Muligheder for Opretholdelse af en vis Gødningsbalance en ikke ringe Betydning.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning.

Forbundet havde til De samvirkende Fagforbund indberettet, at en Række Firmaer, som er Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, ikke havde villet betale det nye Dyrtidstillæg, der fremgik af Reguleringen efter April-Pristallet, for den Lønningsuge, i hvilken 1. Maj indgik som sidste Dag. Sammenslutningen hævdede paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Maj, at de Firmaer, der ved Opslag havde bekendtgjort, at Lønningsugen, som ellers normalt sluttede Ons-

dag, i den paagældende Uge vilde slutte Tirsdag den 30. April, dermed var berettiget til at unddrage sig at betale det forhøjede Dyrtidstillæg for Ugen fra Torsdag den 25. April til Onsdag den 1. Maj incl.

Her over for maatte vi paa Basis af Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939 hævde, at det afgørende maatte være, at Firmaernes normale Lønningsuge Aaret igennem sluttede om Onsdagen, og da det paa Fællesmødet ikke helt lykkedes at faa Medhold i dette principielle Standpunkt, indbringes Sagen til Afgørelse for Overenskomst-Nævnet. Dansk Arbejdsmandsforbund har til De samvirkende Fagforbund fremsendt Klage overfor lignende Forhold for sine Medlemmer, beskæftiget i Firmaer under Sammenslutningen.

En Række Forbund, som har Medlemmer beskæftiget i F. D. B.

Den mellem De samvirkende Fagforbund og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger den 19. September 1939 afsluttede Overenskomst, hvorefter Betaling i Ulykkestilfælde blev ansat til Kr. 4,75 pr. Dag i indtil 13 Uger for samtlige Arbejdere beskæftiget inden for F. D.B., er efter Konference med Fællesforeningen og efter indhentet Indforstaaelse med de interesserede Forbund ændret derhen, at Dagpengebeløbet fra 1. April d. A. ændres til Kr. 5,50, idet det samtidig fastslaas, at Fællesforeningen foretager Regulering efter den Op- og Nedgang, der sker i Henhold til Ulykkesforsikringsloven.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester Aage Andersen.

Forbundet havde klaget over, at Bagermester Andersen ikke havde villet overholde et med Forbundets Københavns Afdeling under 29. Februar afsluttet Forlig, hvorefter Bagermesteren skulde betale en Bøde paa 100 Kr. for Brud paa gældende Lønbestemmelse.

I den Anledning krævedes et Fællesmøde afholdt i Arbejdsgiverforeningen, men efter Henvendelse fra D. s. F. udvirkede Arbejdsgiverforeningen, at Bagermesteren omgaaende indbetalte ommeldte Beløb til Forbundet.

Skorstensfejersvendenes Fagforbund og Skorstensfejerlauget.

Den 6. Juni afholdtes Møde paa Borgmester Sundbo's Kontor mellem Borgmesteren, en Repræsentant fra Skorstensfejersvendenes Fagforbund og en Repræsentant fra D. s. F. for Orientering om en verserende Divergens mellem Skorstensfejerlauget og Skorstensfejersvendenes Fagforbund om en i 1937 indført Overenskomstbestemmelse, hvorefter Svendene af deres Ekstraindtægt aarlig skal betale Kr. 12.000 til Dækning af Underskud paa Budgettet for Skorstensfejningen.

Mødet resulterede i, at Forbundet godkendte Borgmesterens Forslag til Magistraten, men adviserede, at det vilde anlægge Sag mod Lauget, forsaavidt en mindelig Ordning ikke opnaaedes.

Dansk Typografforbund og Dansk Litograflaug.

I Forbindelse med Overenskomstforhandlingerne for de grafiske Fag i Foraaret 1939 sluttedes en Aftale mellem ovennævnte Laug og Forbundet, hvorefter Bogtrykfagets Provinstarif efter Forhandling skulde tiltrædes af alle Provinsmedlemmer af Lauget.

Disse Forhandlinger blev paabegyndt i December 1939 og fortsattes indtil nogle Firmaer i Aalborg hørende under Lauget sluttede Overenskomst med Fabrikarbejdernes Fagforening for Arbejdere, der hørte ind under det Omraade, som Aftalen med Typografforbundet omfattede.

Da det under Overenskomstforhandlingerne i 1939 givne Tilsagn saaledes ikke var overholdt af Lauget, krævede Forbundet Sagen til Afgørelse for Den faste Voldgiftsret. Paa det forudgaaende Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. Maj opnaaedes ikke Enighed, hvorfor Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Arbejdsløsheden i Maj 1940

Ved Udgangen af Maj Maaned 1940 var der i alt 102,508 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 129,972 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 499,919, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Maj 20,5 mod 26,0 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 14,434 mod 15,985 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 14,434 er 10,454 tilmeldt i Hovedstaden og 3980 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Maj er saaledes opgjort til 116,942 mod 145,957 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Maj 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 55,180 eller 11,5 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 11,961, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 67,141 ved Udgangen af Maj 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Jan. ..	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Febr. .	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts .	30,6	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April .	26,0	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj ..	20,5[1])	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni ..		11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli ..		11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
Aug. .		9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
Sept. .		12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Okt. ..		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
Nov. ..		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
Dec. ..		32,2	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

I følgende Oversigt har man for Marts, April og Maj Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Marts .	43,4	33,0	27,7	43,6	35,1	31,7	39,2	43,8	48,0
April .	31,3	23,5	26,9	24,5	28,6	24,6	28,4	35,2	33,7
Maj ..	20,1[1])	14,7	22,5	19,8	17,7	19,2	20,4	29,5	26,3

Øvrige Fag.

	1940 pCt.	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.
Marts .	22,1	16,0	18,2	18,7	20,8	16,3	21,7	30,2	28,8
April .	22,5	12,4	15,8	12,9	13,8	14,1	17,0	24,5	24,0
Maj ..	20,8[1])	9,5	14,0	11,4	9,8	11,2	14,4	21,0	23,8

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal arbejdsløse ult. Maj 1940 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Maj 1940 [1])	April 1940	Maj 1939	April 1939
Hovedstaden:					
Byggefag	4.797	30,4	37,1	12,0	18,1
Jernindustrien	6.477	23,4	21,3	7,3	9,9
Anden Industri	13.956	21,9	20,5	11,0	13,2
Handel	1.594	9,6	8,9	6,5	7,4
Arbejdsmænd	14.393	28,6	30,0	16,1	20,3
Andre Fag	4.592	23,8	27,0	15,7	19,4
I alt ..	45.809	23,7	24,1	12,0	15,1
Provinsen:					
Byggefag	6.870	23,0	35,2	5,3	10,2
Jernindustrien	6.924	25,2	23,9	6,0	9,0
Anden Industri	12.960	19,9	22,1	11,3	14,1
Handel	1.832	8,5	8,1	5,2	6,3
Arbejdsmænd	26.458	17,5	31,8	14,3	24,6
Andre Fag	1.655	15,0	18,6	10,5	13,3
I alt ..	56.699	18,5	27,2	11,3	17,9
Hele Landet ..	102.508	20,5	26,0	11,5	16,9

[1]) Foreløbigt Tal.

Arbejdsløsheden i de vigtigste Fag.

Fag	Antal arbejdsløse ult. April 1940	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af April 1940	Marts 1940	April 1939	Marts 1939
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	4.427	39,1	69,8	12,3	33,3
Hustømrere	3.315	33,4	58,9	14,6	27,8
Snedkere	3.993	35,8	34,6	18,6	21,6
Malere	3.435	38,4	48,6	6,0	25,3
Sadelmagere	792	26,3	24,0	5,7	10,0
Blikkenslagere	869	31,1	23,9	18,2	26,3
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	525	40,1	22,3	16,8	17,8
Smede og Maskinarb...	8.279	20,6	13,3	8,4	10,0
Specialarbjedere	204	17,5	11,0	13,0	17,9
Formere	537	23,7	15,9	12,8	14,7
Elektrikere	1.134	26,9	26,7	11,9	16,4
Skibstømrere	337	25,2	19,7	0,8	0,7
Mølleriarbejdere	122	10,7	12,9	14,2	18,2
Bageri- o. Konditoriarb.	1.952	32,4	32,2	26,9	30,4
Sukkervarearbejdere ..	739	37,5	37,1	20,6	23,2
Bryggeriarbejdere	1.498	20,7	21,2	6,7	8,0
Slagteriarbejdere	2.271	25,4	17,4	19,5	21,6
Mejerifaget	197	13,8	16,7	11,3	15,4
Landmejerister	278	8,7	7,2	6,0	8,2
Tobaksarbejdere	2.572	29,0	22,5	17,1	18,6
Tekstilarbejdere	2.824	17,3	11,4	10,5	11,0
Skræddere	1.866	11,0	8,6	7,2	7,9
Hatte- og Buntmagere .	466	27,6	7,8	9,0	9,3
Skotøjsarbejdere	840	15,8	14,1	20,5	20,2
Barberere	380	25,5	22,5	19,7	19,3
Træindustriarbejdere .	1.611	24,5	25,6	14,9	18,8
Karetmagere	400	33,9	29,1	4,9	6,4
Keramikere	315	14,4	11,5	7,4	7,9
Papirindustriarbejdere .	124	6,6	1,8	5,4	5,9
Bogbindere	1.417	27,0	22,0	18,6	18,7
Typografer	1.658	22,8	18,0	6,7	5,6
Kvindelige Arbejdere .	5.033	26,1	23,4	17,6	21,7
Handels- og Kontormedhjælpere	2.987	8,7	7,5	7,0	7,3
Forsikr.funktionærer ..	239	6,6	6,7	4,8	5,5
Arbejdsmænd	62.606	31,3	43,4	23,5	33,0
Murarbejdsmænd	624	40,4	75,1	33,0	44,4
Tjenere	2.248	35,0	31,6	25,8	26,0
Landkokke	294	24,0	29,8	16,7	24,5
Sømænd	1.748	37,7	33,6	28,9	34,1
Søfyrbødere	998	40,5	32,4	28,0	30,1
Kedel- o. Maskinpassere	203	8,7	9,1	6,2	7,5
Gartnere	325	14,1	54,0	8,1	29,6
Husassistenter	79	3,3	3,1	2,7	3,2
Musikere	916	45,8	38,0	32,5	28,8
Danske Teknikere	103	10,2	9,7	3,4	3,7
Telefonstanden	18	0,9	0,8	0,4	0,4
Arbejdsledere	74	2,9	3,1	2,8	2,6
Arbejdsløshedskasser i øvrigt	2.100	23,8	24,4	13,6	17,3
I alt ..	129.972	26,0	30,6	16,9	22,8

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af April 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Maj 1940 var 4.062 organiserede og 454 personligt tilmeldte, i alt 4.516 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 3.082 organiserede og 362 personligt tilmeldte, i alt 3.444, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Maj 1939, var 4.731 organiserede og 477 personligt tilmeldte, i alt 5.208, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2762.

Arbejdsmænd hos A/S Store Vildmose Tørveindustri.

Den 3. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til fornyet Forberedelse af Sag Nr. 2762: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund for dets Afdelinger i Aabybro og Tylstrup mod Dansk Arbejdsgiverforening for A/S Store Vildmose Tørveindustri, i hvilken Sag sidste forberedende Møde afholdtes den 12. f. M.

Sagen forhandledes paany og forligtes saaledes:

»Parterne er enige om, at hvad angaar de almindelige Bestemmelser falder A/S Store Vildmose Tørveindustri fra og med D. D. ind under Overenskomst oprettet ved Nævnskendelse af 18. April 1940.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2766.

Frisører hos Frisørmester K. Lehm, Silkeborg.

Den 26. April 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2766: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Frisørmester K. Lehm, Søndergade 1, Silkeborg.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender at være forpligtet i Henhold til Overenskomsten mellem Centralforeningen for jyske Barber- og Frisørlaug og Forbundet og skal overholde denne Overenskomst i alle dens Ord og Punkter, indtil den af Indklagede opsiges og udløber i Henhold til Overenskomstens Opsigelsesbestemmelse.

Det overlades til Retsformanden at fastsætte Bodsbeløbet, og dette fastsættes derefter til 100 Kr.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2769.

Arbejdsmænd hos Murermester Chr. Forné.

Den 3. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2769: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Afdeling A, Odense, mod Dansk Arbejdsgiverforening for Murerlauget i København for Murermester Chr. Forné, København.

Sagen, der drejede sig om Betalingsforhold, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede betaler til fuld Afgørelse af det i Sagen omhandlede Lønmellemværende, bortset fra Feriemærker, 1363 Kr. til Arbejdsmændenes Fagforening i Odense.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2771.

Typografer hos Firmaet Dansk Papirvarefabrik.

Den 3. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2771: De samvirkende Fagforbund for Dansk Typografforbund og dets Københavns Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien for Dansk Papirvarefabrik.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Overenskomst, forhandledes, og Parterne enedes om, at de i Sagen rejste Spørgsmaal henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift med Professor Poul Andersen som Opmand.

Klagerne forbeholdt sig at genoptage Sagen ved Den faste Voldgiftsret, saafremt de skønner, at den faglige Voldgiftskendelse, som maatte blive afsagt, viser, at der har foreligget Overenskomstbrud.

SAG NR. 2773.

Skotøjarbejdere paa Koni Skotøjsfabrik, A/S.

Den 26. April 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2773: De samvirkende Fagforbund for Dansk Skotøjarbejderforbund og Skotøjarbejdernes Fagforening af 1873 mod Koni Skotøjsfabrik A/S, Blegdamsvej 60 B, København.

Sagen, der drejede sig om Overenskomstbrud, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede ønsker at udtale, at man ikke har noget at bebrejde Møller i hans Egenskab af Tillidsmand.

Indklagede tilbyder paa Anfordring at betale et Beløb af 300 Kr., der tilfalder Møller.

Klagerne modtager Tilbudet og tager Klagen tilbage.«

SAG NR. 2777.

Textilarbejdere hos Firmaet Th. Ellebye.

Den 26. April 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2777: De samvirkende Fagforbund for Dansk Textilarbejderforbund og Possementmagernes Fagforening i København mod Dansk Arbejdsgiverforening for Possementmagerlauget og Firmaet Th. Ellebye.

Sagen, der drejede sig om Organisationsforfølgelse, forhandledes og forligtes saaledes:

»Idet Arbejdsgiverne erklærer, at der ikke bag Jørgensens Afskedigelse ligger nogen som helst Forfølgelse hverken af Organisationen eller Jørgensen personlig, og idet Firmaet Th. Ellebye udtaler, at det overlader den i Sagen omhandlede Direktrice selv at afgøre, om hun vil være Medlem af Organisationen eller ej, giver Firmaet Tilsagn om at ville antage Jørgensen, naar der bliver Brug for en Arbejder til Drejerarbejde.

Forbundet erklærer, at den i Social-Demokraten for 1. Marts d. A. indrykkede Meddelelse ikke tilsigter at hindre Firmaet i at faa den ønskede Arbejdskraft.

Begge Parter tager herefter Klage og Kontraklage tilbage.«

SAG NR. 2772.

Litografer hos Firmaet Illustrationsanstalten.

Den 10. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2772: De samvirkende Fagforbund for Dansk Litografisk Forbund og dets Københavns Afdeling mod Illustrationsanstalten, Kultorvet 14, K.

Sagen, der drejede sig om et Underbetalingsforhold, forhandledes og forligtes saaledes:

»Parterne er enige om at søge det rejste Stridsspørgsmaal afgjort ved faglig Mægling, eventuelt faglig Voldgift.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2786.

Litografer hos A/S Glud & Marstrand.

Den 10. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2786: De samvirkende Fagforbund for Dansk Litografisk Forbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Litografiaug og dennes Medlem A/S Glud & Marstrand.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Overenskomstens Lærlingebestemmelser, forhandledes og forligtes saaledes:

»Parterne er enige om, at der gennem en Repræsentant for Lauget og en Repræsentant for Forbundet foretages en Besigtigelse af de Forhold, under hvilke den faglige Undervisning af de 2 litografiske Lærlinge hos A/S Glud & Marstrand foregaar. For saavidt der ikke herved opnaas Enighed, henvises det paaklagede Spørgsmaal til Afgørelse efter de mellem Parterne gældende Regler for Behandling af faglig Strid.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2760.

Træindustriarbejdere hos Firmaet Falsled Møbelfabrik pr. Stensgaard.

Den 24. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til fornyet Forberedelse af Sag Nr. 2760: De samvirkende Fagforbund for Træindustriarbejderforbundet i Danmark mod Indehaveren af Falsled Møbelfabrik, Frederik Andersen, pr. Stensgaard, i hvilken Sag sidste forberedende Møde afholdtes den 3. d. Md.

Fra Indklagede forelaa en Erklæring om, at han forpligter sig til at overholde de af Næstformand Eiler Jensen i Retsmødet den 12. April d. A. formulerede Vilkaar, dog saaledes at den deri indeholdte Frist 15. Maj 1940 udskydes til 15. Juni 1940.

Indklagede erklærede, at hvis han ikke overholder Forliget, straks efter Udløbet af nysnævnte Frist er pligtig at betale en Bod af 200 Kr. til Forbundet.

Næstformand Eiler Jensen modtog Indklagedes Tilbud og begærede Sagen hævet.

SAG NR. 2776.

Kurvemagere hos Jydsk Kurvemøbelfabrik, Aarhus.

Den 17. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2776: De samvirkende Fagforbund for Kurvemagerforbundet i Danmark mod Jydsk Kurvemøbelfabrik ved A. R. Klingenberg, Aarhus.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender sin Forpligtelse til at efterleve Kommissionskendelsen af 15. November 1939 og vil i Fremtiden overholde denne, ligesom Indklagede forpligter sig til at efterleve Overenskomsten ogsaa for Kvinder over 18 Aar, dog er Indklagede berettiget til at antage uorganiseret Arbejdskraft, saafremt organiseret kvalificeret Arbejdskraft ikke kan faas. Lønnen for den kvindelige Arbejdskraft fastsættes efter Overenskomst mellem Kurvemagerforbundet og Firmaet.

Forhandling optages straks.

Til fuld Afgørelse betaler Indklagede til Forbundet 200 Kr.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2778.

Formere hos A/S N. A. Christensen, Nykøbing M.

Den 17. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2778: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien i Danmark for A/S N. A. Chri-

stensen & Co., Nykøbing M. mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Formerforbund og dets Afdeling i Nykøbing M.

Sagen drejede sig om Brud paa Septemberforligets Punkt 9, forhandledes og forligtes saaledes, at Parterne enedes om at anmode Retsformanden om at fastsætte en Bod for hver af de 63 Arbejdere i Anledning af det paaklagede Forhold og dettes Udredelsesmaade.

Retsformanden fastsatte Beløbet til 35 Kr. pr. Arbejder, der for de i Virksomheden beskæftigede Arbejdere udredes ved, at der fradrages 5 Kr. ugentlig af deres Løn, og for de ikke længere i Virksomheden beskæftigede Arbejderes Vedkommende saaledes, at Afdelingen udreder Beløbet mod Regres til vedkommende Arbejder.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2783.

Tjenere hos Restauratør Nielsen, København.

Den 24. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2783: De samvirkende Fagforbund for Tjenerforbundet i Danmark for Københavns Tjenerforening mod Restauratør Nielsen, Café »Parken«, Hillerødgade 4, København.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender at have overtraadt Overenskomsten og forpligter sig til at afskedige Frøken Rasmussen med Maj Maaneds Udgang.

Indklagede forpligter sig derhos til at betale en Bod stor 100 Kr. til Tjenerforbundet.

Beløbet betaltes her i Retten til Formanden Viggo Christensen.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2787.

Elektrikere hos Installatør Hans Larsen, Farum.

Den 7. Juni 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2787. De samvirkende Fagforbund for Dansk Elektrikerforbund mod Intallatør Hans Larsen, Farum.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender sin Forpligtelse i Henhold til Overenskomsten og til kun at beskæftige omhandlede Montør Hansen, forsaavidt han er Medlem af Organisationen.

Til fuld Afgørelse betaler Indklagede til Forbundet 100,00 Kr.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR 2788.

Rørlæggere hos Firmaet A. Goth og Sønner, Fredericia.

Den 7. Juni 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2788: De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Rørlæggernes Fagforening i København mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark for Firmaet A. Goth & Sønner, Fredericia.

Sagen, der drejer sig om Brud paa Overenskomstens Bestemmelser for Behandling af faglig Strid, forhandledes og forligtes saaledes:

»Idet hver af Parterne fastholder sin principielle Opfattelse, enedes man om at nedsætte en Voldgift, der efter at have besigtiget det omstridte Arbejde skal afgøre, om det henhører under Rørprislistens Overenskomstomraade.

Samtidig enedes man om at anmode Afdelingsingeniør Carl Jensen om at fungere som Formand og Opmand i ovennævnte Voldgift.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2789.

Chauffører hos Vognmand P. C. Jensen, Randers.

Den 7. Juni 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2789: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Randers mod Dansk Arbejdsgiverforening for Randers Vognmandslaug for Firmaet P. C. Jensen, Randers.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Overenskomsten, forhandledes.

Direktør Chr. Jensen erklærede, at han har afskediget de 2 paagældende Arbejdere, fordi han ansaa dem for uegnede til Redningsarbejde.

Næstformand Eiler Jensen bemærkede, at han efter de Oplysninger, der er forelagt ham, ikke kunde anerkende, at Arbejderne har været uegnede, idet han tværtimod havde faaet det modsatte oplyst.

Sagen forhandledes yderligere og forligtes herefter saaledes:

»Arbejdsgiverne erkender, at en systematisk Afskedigelse af højere lønnede Arbejdere under en Overenskomst som den foreliggende er i Strid med denne, og at der derfor ved Afskedigelse af saadanne Arbejdere skal gives disse Meddelelse om Aarsag til Afskedigelsen.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Juli 1940 — 36. Aargang . Nummer 13

Arbejdsfordelingen

Uddrag af en Radiosamtale

Den 24. Juni havde Statsradiofonien arrangeret en Samtale om Arbejdsfordelingsloven. Deltagerne i denne Drøftelse var Formanden for Arbejdsfordelingsnævnet, Departementschef *H. de Jonquières,* Dansk Arbejdsgiverforenings Formand, *Esper Eising* og D. s. F.s Formand, *Laur. Hansen.*

Vi skal her gengive nogle Uddrag af Radiosamtalen, der indeholder en Del faktiske Oplysninger og derfor vil kunne tjene til Orientering og Vejledning for Organisationerne.

Diskussionen indlededes af *Jonquières,* der fastslog, at Arbejdsfordelingen først og fremmest skal gennemføres ved Overenskomster, truffet paa frivilligt Grundlag mellem Parterne; men fordi Ordningen er frivillig, er den ikke overladt til Vilkaarligheden. Her maa det først erindres, at med en Arbejdsfordeling er forbundet Adgang til Godtgørelse for Indtægtstab som Følge af Fordelingen.

Godtgørelsen slutter sig nøje til de almindelige Regler om Arbejdsløshedsunderstøttelse, og de, der skal have Godtgørelsen, skal ikke gaa til Kontrol i den Periode, de ikke arbejder. For at Godtgørelse kan ydes, forudsættes, at Arbejdsfordelingen er godkendt af Nævnet, der nu har trukket visse Linier op for de Krav, som maa stilles til en Fordelingsordning, der kan godkendes.

Nævnet maa forlange, *at der for det paagældende Omraade foreligger en Overenskomst, der fastsætter saavidt muligt ensartede Regler for Arbejdsfordeling,* altsaa ensartede for de Omraader, der er underkastet samme Arbejdsvilkaar, og Overenskomsten maa være bindende for de Virksomheder, som henhører under Overenskomstomraadet. Dette maa kræves, dels for at man kan have Overblik over Arbejdsfordelingen, og dels af Hensyn til Administrationen af Godtgørelsen.

Organisationerne, som skal forhandle sig til Rette, maa naturligvis tage Hensyn til forskelligartede Forhold indenfor Omraadet, men det maa ogsaa være klart, at Organisationerne stadig skal have Indsigt med Arbejdsfordelingen, og det er Organisationerne, der skal godkende nødvendige Afvigelser fra de almindelige Regler.

For at kunne godkende en Overenskomst, maa Nævnet tillige kræve, at Arbejdsfordelingen er gennemført i et Omfang, der staar i rimeligt Forhold til svigtende Beskæftigelsesmuligheder indenfor Omraadet, idet Hensigten ikke alene maa være *at fastholde de Arbejdere, der allerede er beskæftiget, men desuden at skaffe Beskæftigelse til Arbejdere, der allerede er ledige indenfor Faget,* og endelig eventuelt at inddrage ledig Arbejdskraft fra andre Omraader.

Jonquières gav iøvrigt nogle Oplysninger om Omfanget af de Arbejdsfordelingsordninger, der allerede var aftalt.

Eising udtalte visse Betænkeligheder med Hensyn til de Vanskeligheder, som opstaar for Arbejdsgiverne ved Gennemførelse af Arbejdsfordelingen. Da Loven nu imidlertid var gennemført, er det ogsaa rigtigst *at praktisere Arbejdsfordelingen, hvor der er Betingelse for,*

at dette kan ske; men naar vi (forhaabentlig snart) atter kommer ind under normale Forhold, vil Loven ikke længere være paakrævet.

Eising kritiserede endvidere de »stive og meget vidtløftige Regler«, som Loven indeholder vedrørende Arbejdsgivernes Tilbageholdelse af de Beløb af Arbejdernes Løn, som skal indbetales til Arbejdsløshedsfonden gennem Forsikringsselskaberne. Denne Fremgangsmaade vil give et ekstra Arbejde for Arbejdsgiverne ved Udregningen og for Arbejderne ved Kontrolleringen af Fradragene. I denne Forbindelse slog Eising til Lyd for en vis Tillempning af Fradragsbestemmelserne og sluttede sit Indlæg med paany at understrege, at det under de forhaandenværende Forhold maa anses for klogt og rigtigt at gennemføre Arbejdsfordeling, hvor dette kan lade sig gøre. *Hvis Arbejdsfordelingen ikke sker frivilligt, vil den sikkert ske tvangsmæssigt.*

Laur. Hansen ansaa Lovens Fradragsbestemmelse for at være det sekundære og vilde beskæftige sig med det, han ansaa for det vigtigste.

Efter Eisings Udtalelser syntes Besværlighederne at være særligt store for *Arbejdsgiverne* ved Gennemførelse af Loven om Arbejdsfordeling. Det er imidlertid sikkert, at for Arbejderne bliver Vanskelighederne mange Fold større, og jo mindre Arbejderhjemmets Budget er, jo værre er det. Erindrede om, at alle Lønmodtagere med en aarlig Indtægt paa over 1800 Kroner herefter skal betale Bidrag til Arbejdsløshedsfonden, og naar dertil kommer, at de Arbejdere, som omfattes af Aftalerne om Arbejdsfordeling, derved faar nedsat deres Indtjeningsmuligheder med fra 25 og helt op til 50 pCt., saa bliver der Smalhans i mange smaa Hjem. Vilde ikke tage i Betænkning at sige, at de Vanskeligheder, som Arbejdsgiverne kan komme ud for, er Bagateller i Forhold til det, som Arbejderne kommer til at tage.

Vi har paa Arbejderside *ikke* modtaget denne Lov med Glæde; men under Tidens Tryk og Øjeblikkets Alvor er vi klar til at gaa ind i et Arbejde for at faa det bedst mulige ud ogsaa af denne Lovgivning, idet en fornuftig Gennemførelse af Loven vil kunne give Beskæftigelse til mange ledige Hænder; men det forudsætter, at der vises Forstaaelse og Hensyntagen ogsaa fra Arbejdsgiverside.

Det er givet, at Organisationerne gennem Forhandling bør tilstræbe saa ensartede Regler for saa store Omraader som overhovedet muligt, men da disse Aftaler om Arbejdsfordeling skal tilpasses det praktiske Livs Forhold, maa vi slutte en saakaldt *Rammeoverenskomst,* d. v. s. en Hovedaftale mellem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer paa de Omraader, hvor der eksisterer Landsoverenskomster — eller Brancheoverenskomster for et større Omraade; og *derefter tillempes Hovedaftalen* paa den Maade, at der optages Forhandling mellem den enkelte Virksomhed, Tillidsmanden og om fornødent Fagforeningen med det Formaal at faa en saa smidig Aftale, at enhver Arbejds- og Produktionsmulighed kan udnyttes. En Hovedoverenskomst skal være saa vidtspændende, at man indenfor dens Rammer paa de enkelte Virksomheder kan tillempe Arbejdsfordelingen efter de for Virksomheden gældende Forhold, saaledes at der kommer flest mulige Folk i Arbejde, og der er her ikke Tale alene om en Fordeling af Arbejdet til de Arbejdere, der er i Virksomheden, — *men Aftalen maa bygges saaledes op, at vore arbejdsledige faar Beskæftigelse.*

De Aftaler, som træffes med organiserede Arbejdsgivere, maa udstrækkes til at gælde ogsaa i Aftaleforholdet med de *uorganiserede Arbejdsgivere.*

Der vil ikke kunne udbetales Understøttelse af Arbejdsfordelingskassen, før der foreligger en af *Arbejdsfordelingsnævnet godkendt Hovedaftale for paagældende Omraade.* Laur. Hansen stillede følgende Spørgsmaal til Jonquières: Kan der udbetales Forskud fra Arbejdsløshedsfonden til Arbejdsfordelingskassen, saa snart Hovedaftalen foreligger godkendt af Nævnet? Naar en Hovedaftale foreligger godkendt af Arbejdsfordelingsnævnet, saa behøver *de tillempede Aftaler* for de enkelte Virksomheder vel *ikke* at indsendes til Godkendelse?

Jonquières besvarede Laur. Hansens Spørgsmaal. Der kan ikke blive Tale om Understøttelse fra Arbejdsfordelingskassen, før Overenskomsten er godkendt af Nævnet, men Nævnet vil gøre, hvad der staar i dets Magt for at behandle Overenskomsterne saa hurtigt som muligt, og det vil ikke være udelukket, hvis de rent prak-

tiske Foranstaltninger til Udbetalingernes Tilrettelæggelse skulde trække en Smule ud, at give Understøttelse med tilbagevirkende Kraft, for saa vidt der ikke er udbetalt Understøttelse fra selve Arbejdsløshedskassen. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Forskud fra Arbejdsløshedsfonden til Arbejdsfordelingskasserne, efterhaanden som disse skal træde i Virksomhed, er det ordnet saadan, at Arbejdsløshedsfonden er villig til at yde de fornødne Forskud.

Endvidere fastslog Departementschefen, at *naar der foreligger en godkendt Aftale for et Omraade, skal de af Organisationerne godkendte lempede Ordninger for de enkelte Virksomheder ikke godkendes af Nævnet.*

Eising udtalte yderligere bl. a., at han ikke var uenig med Laur. Hansen i, at vi under Tidens Tryk og Alvor maa søge at føre Loven ud i Livet paa Frivillighedens Grundlag paa den bedst mulige Maade. Vi maa gøre det paa den Maade, at det hele bliver saa let som muligt baade for Arbejdsgiverne og Arbejderne, saavel hvad angaar Aftalerne om selve Arbejdsdelingen som Aftalerne om Praktiseringen af Fradragsreglerne og Aftalerne om Kontrollen. Dertil skal det ikke komme til at mangle hverken paa Forstaaelse eller Hensyntagen fra de Mænds Side, som af Arbejdsgiverforeningen er valgt til at være medvirkende ved Lovens Praktisering, og lad os samtidig haabe paa, at Tiderne snart maa ændre sig, saaledes at denne Lov, som ingen har modtaget med Glæde, ikke længere har nogen Berettigelse, og derfor hurtigst muligt maa forsvinde.

Laur. Hansen tilsluttede sig Eisings sidste Bemærkninger. Det drejer sig om at faa det bedst mulige ud af denne Lovgivning til Gavn for de arbejdsledige.

Men det bliver Arbejderne selv, som kommer til at trække det største Læs. Vilde derfor sige til alle dem, der skal betale Bidrag uden at deltage i Arbejdsfordelingen — fra den lille Kontordame med de 1800 Kroner og til Departementschefen — at de skal være himmelhenrykte, naar de faar Lov til at slippe saa billigt; i Virkeligheden burde alle Samfundets Borgere i Forhold til den Indtægt, de oppebærer, være med til at yde Bidrag, enten til Arbejdsløshedsfonden eller til Arbejdsløshedens Bekæmpelse.

Fra Arbejderside er vi trods alt klar til at gøre en Indsats for at tillempe Lovens praktiske Gennemførelse, for at den i sine Virkninger kommer til at betyde Beskæftigelse til de Tusinder af ledige Arbejdere, som sukker efter — og kun ønsker — Arbejde.

Jonquières afsluttede Radiosamtalen med at fremhæve, at de Byrder, der gennem Arbejdsfordelingen lægges paa Befolkningen, er en Følge af *ydre Forhold*, der har bevirket, at Beskæftigelsesmulighederne er aftagende, og at der vilde kunne blive Tale om Afskedigelser af Tusinder og atter Tusinder af Arbejdere. Her sætter Loven ind gennem et Apparat, der kan fordele Nedgangen i Beskæftigelsen paa saa mange som muligt, samtidig med, at der gives Adgang til en Understøttelse, der i *nogen Grad* kan bøde paa Indtægtstabet. Saa længe Forholdene er saa vanskelige, som Tilfældet nu er, vil det imidlertid gennem Arbejdsfordelings-Ordninger være muligt at borttage noget af den mest nagende Bekymring fra maaske mange Gange Titusinder Arbejderhjem. Ser man Loven under denne Synsvinkel, er de Ofre, der bringes, et Led i den Dagens Gerning, i hvilken den danske Befolkning viser sin Selvtugt.

Rundskue

REPRÆSENTATIONER. Til De samvirkende Fagforbunds Repræsentant i *Social-Demokratens* Kontrahentforsamling har D. s. F.s Forretningsudvalg valgt Formanden *Laur. Hansen* og til Repræsentant i *Folke-Feries Bestyrelse* Formanden for Dansk Jernbaneforbund, *Th. Petersen.* Begge Hverv var blevet ledige ved Ch. Petersens Udtræden af Forretningsudvalget. Paa samme Møde genvalgtes Næstformand *Eiler Jensen* til Repræsentant i Folke-Ferie.

ENGROSPRISTALLET. Det af Statistisk Departement offentliggjorte Engrospristal viser for Maj Maaned for første Gang siden Krigens Udbrud en omend kun begrænset Nedgang, nemlig fra 168 til 167. De enkelte Grupper viser ikke store Forskydninger, dog med Undtagelse af Gruppen Brændsel og mineralske Olier, hvor Pristallet er gaaet ned fra 336 til 285.

Iøvrigt har Priserne udviklet sig i en for Danmark gunstig Retning, idet Pristallet for Importvarer er gaaet ned fra 205 til 195, men er steget fra 119 til 126 for Eksportvarer.

Nævnskendelser.

For det i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn har der været indbragt forskellige Tvivlsspørgsmaal vedrørende Betaling af Dyrtidstillæg.

Nedenstaaende gengives Nævnets — henholdsvis Opmandens — Afgørelse af nogle Tvivlsspørgsmaal.

DYRTIDSTILLÆG AF ERSTATNINGSLØN.

Dansk Arbejdsmandsforbund har for Nævnet indbragt et Tvivlsspørgsmaal om Ydelse af Dyrtidstillæg til de hos Droskecentralen »Taxa« beskæftigede Chauffører i Forhold til den Minimaldagløn af Kr. 5,80, som er tilsikret Chaufførerne i Tilfælde af, at Vognen paa Grund af Reparation eller andre Aarsager staar helt eller delvis stille i 2 Timer eller derover. Samtidig ønskede »Taxa« Nævnets Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der skal ydes Dyrtidstillæg i Forhold til den hjemlede Godtgørelse af Kr. 5,80 pr. Køredag, hvor Opsigelsesvarslet paa 2 Dage ikke gives.

Om disse to Spørgsmaal afsagdes den 24. Maj følgende

Nævnskendelse:

Der vil være at yde forholdsmæssigt Dyrtidstillæg til det i §§ 5 og 7 i den mellem Droskecentralen »Taxa« og Droskechaufførernes Fagforening i København gældende Overenskomst hjemlede Beløb af Kr. 5,80, saaledes at Forholdet mellem dette Beløb og det i Overenskomstens § 5, sidste Stykke, omhandlede Beløb af Kr. 12,50 bestemmer, i hvilket Omfang det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg skal nedsættes.

NÆGTELSE AF DYRTIDSTILLÆG.

Dansk Arbejdsmandsforbund indbragte for Nævnet et Tvivlsspørgsmaal om Berettigelsen af, at et Firma i Odense nægtede at yde sine Bude overenskomstmæssigt Dyrtidstillæg.

Herom afsagdes den 24. Maj følgende

Nævnskendelse:

I Medfør af Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, Afsnit III, jfr. Afsnit, 1. Stk., er Odense Kafferisteri og Theimport, Odense, forpligtet til at yde de hos Firmaet som Bude beskæftigede Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund overenskomstmæssigt Dyrtidstillæg.

DYRTIDSTILLÆG AF »SINKETIMER«.

Dansk Glasarbejderforbund havde indbragt et Tvivlsspørgsmaal vedrørende Ydelse af Dyrtidstillæg af saakaldte »Sinketimer« for de hos A/S Holmegaards Glasværk beskæftigede Medlemmer samt Dyrtidstillæg for visse Arbejdstimer udenfor den normale Arbejdstid, som i Maanederne November til Maj medgaar til Indsætning af Potter.

Herom afsagdes den 24. Maj følgende

Nævnskendelse:

For Sinketimer tilkommer der de hos A/S Holmegaards Glasværk beskæftigede Medlemmer af Dansk Glasarbejderforbund et forholdsmæssigt Dyrtidstillæg til den i § 5 i den mellem Parterne gældende Overenskomst hjemlede Betaling for saadanne Timer, saaledes at Forholdet mellem denne Betaling og vedkommende Gruppes gennemsnitlige Arbejdsfortjenesteste pr. Time bestemmer, i hvilket Omfang det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg skal nedsættes. Selskabet er forpligtet til at yde overenskomstmæssigt Dyrtidstillæg i Forhold til de forannævnte Timer, der medgaar til Indsætning af Potter.

DYRTIDSTILLÆG TIL SYGETIMER.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund indbragte et Tvivlsspørgsmaal om Ydelse af Dyrtidstillæg i Forhold til det Beløb af 21 Kr. ugentlig, som i Sygdomstilfælde tilkommer de hos A/S De danske Sukkerfabriker beskæftigede Kedelpassere.

Herom afsagdes den 24. Maj følgende

Nævnskendelse:

A/S De danske Sukkerfabriker er forpligtet til at yde forholdsvis Dyrtidstillæg til det nævnte Beløb af 21 Kr. ugentlig, saaledes at Forholdet mellem dette Beløb og vedkommende Kedelpassers sædvanlige Ugeløn bestemmer, i hvilket Omfang det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg skal nedsættes.

DYRTIDSTILLÆGETS BEREGNING FOR IKKE FULDT BESKÆFTIGEDE.

Dansk Typografforbund har for Nævnet indbragt Spørgsmaalet om, hvilket Dyrtidstillæg der tilkommer fuldt beskæftigede Paalæggersker i Provinstrykkerier. Forbundet gjorde gældende, at vedkommende Kvinder principalt maa have Krav paa at faa fuld Dyrtidstillæg — altsaa for 48 Timer pr. Uge — idet Dyrtidstillægget efter Forbundets hidtidige tarifmæssige Pristalsregulering blev ydet fuldtud ogsaa ved forkortet Arbejdstid.

Arbejdsmarkedets Problemer.

Samarbejdet mellem offentlige Myndigheder, Arbejdsgivere og Arbejdere.

Den Internationale Arbejdsorganisations Forvaltningsraad besluttede paa et Møde i Februar 1940 at sætte Spørgsmaalet om Formerne for Samarbejdet mellem offentlige Myndigheder samt Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer paa Dagsordenen for den internationale Arbejdskonference, som var tænkt afholdt i 1940. I Henhold til denne Beslutning har det internationale Arbejdsbureau gennemført en Undersøgelse vedrørende de Forhold, der i de forskellige Lande bestaar med Hensyn til en saadan organiseret Samvirken mellem Myndighederne og Arbejdsmarkedets modstaaende Parter.

Resultatet af denne Undersøgelse foreligger nu i Form af en Beretning paa det engelske og franske Sprog[1]). Skønt Arbejdskonferencen og dermed Spørgsmaalets videre Behandling er udskudt foreløbigt paa Grund af den skærpede Krigssituation, turde det nu foreliggende Resultat af Undersøgelsen alligevel paaregne almindelig Interesse.

Tanken om til international Behandling at optage Spørgsmaalet om Formerne for Samvirke mellem Myndigheder, Arbejdsgivere og Arbejdere blev oprindelig rejst fra amerikansk Side. Den afgørende Betydning, dette Spørgsmaal har haft som Led i det sociale og økonomiske Genrejsningsarbejde i De forenede Stater, har bevirket, at man fra det Hold har ønsket at tilvejebringe en international Udveksling af Synspunkter og Erfaringer vedrørende dette Problem, som tilmed har faaet endnu større Aktualitet i den nuværende Situation. Saavel i krigsførende som neutrale Lande er Samarbejdet mellem Myndigheder, Arbejdsgivere og Arbejdere af vital Betydning for den nationale Kraftanspændelse i Produktionslivet. Et lignende Samarbejde synes at være lige saa nødvendigt, naar det gælder om med Held at løse de Problemer, som vil rejse sig efter Krigens Afslutning.

Trods den korte Tid, der har staaet til Raadighed ved Gennemførelsen af nævnte Undersøgelse, har Arbejdsbureauet med den Begrænsning, som har været nødvendig med Henblik paa Opgavens umiddelbare praktiske Formaal, været i Stand til at give en udførlig og alsidig Udredning af det foreliggende Problem. I Beretningens første Afsnit gives saaledes en Oversigt over Arbejder- og Arbejdsgivernes Retsstilling og indbyrdes Forbindelser dels i Lande med demokratisk Styre og dels i Lande med et diktatorisk eller autoritært Regime. Det andet Afsnit belyser Forholdene i de forskellige Lande med Hensyn til Afslutning og Tillempning af kollektive Overenskomster og Aftaler, Mægling og Voldgift i Arbejdstvister etc. Et Hovedafsnit i Beretningen er helliget Bestaaende af og Formerne for de modstaaende Parters Medindflydelse ved Forberedelse og Gennemførelse af sociale Love. Beretningen har desuden til Behandling optaget Spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Tendenser til en tilsvarende Samvirken har gjort sig gældende ogsaa paa det økonomiske Omraade.

Til Slut opstilles i Beretningen visse Hovedspørgsmaal, der var tænkt at skulle danne Udgangspunktet for Konferencens Forhandlinger. Disse Forhandlingspunkter omfatter bl. a. Spørgsmaalet om obligatorisk Udvidelse af Kollektivoverenskomsters Gyldighed til samtlige Arbejdere indenfor vedrørende Fagomraade, Fastsættelse af kollektive Overenskomster gennem offentlige Organer bestaaende af Repræsentanter for Myndighederne, Arbejdsgiverne og Arbejderne, Mægling og Voldgift i Arbejdskonflikter, Formerne for Samarbejde mellem Myndigheder, Arbejdsgivere og Arbejdere ved Forberedelse, Vedtagelse og Gennemførelse af Lovgivning paa det sociale og økonomiske Omraade.

[1]) Methods of Collaboration between Public Authorities, Workers Organisations and Employers Organisations. 346 Sider.
Methodes de collaboration entre les pouvoires publics, les organisations professionelles ouvrieres et les organisations professiolles patronales. 350 Sider. *Bureau International Travail, Genève 1940.*

Subsidiært krævede Forbundet, at der ydes Paalæggerskerne Dyrtidstillæg for det Antal Timer, som de faktisk faar Betaling for, naar en Normaltimeløn af 75 Øre lægges til Grund.

Herom afsagdes den 30. Maj følgende

Opmandskendelse:

De af Dansk Typografforbund i denne Sag rejste Krav kan ikke tages tilfølge.

MAJ-LØNREGULERINGENS IKRAFTTRÆDEN.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund indbragte et Tvivlsspørgsmaal om, hvorvidt Firmaer inden for Jern- og Metalindustriens Sammenslutning har været berettiget til ikke at lade den Lønregulering, der skal foretages i Henhold til det den 1. Maj 1940 offentliggjorte Pristal, omfatte den Uge, der afsluttedes Onsdag den 1. Maj om Aftenen. Som Eksempel anvendte Forbundet Forholdene hos A/S Recks Opvarmnings Comp.

Herom afsagdes den 1. Juni følgende

Opmandskendelse:

A/S Recks Opvarmnings Comp. er forpligtet til at betale sine Arbejdere Dyrtidstillæg i Overensstemmelse med det den 1. Maj 1940 offentliggjorte Pristal fra og med Torsdag den 25. April 1940.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Læder- og Skindarbejderforbund og A/S Carl Flachs Læderfabrik, Aarhus.

Ved et Fællesmøde den 11. Juni i Arbejdsgiverforeningen drøftedes en Uoverensstemmelse mellem Foreningen af danske Læderfabrikanter og Dansk Læder- og Skindarbejderforbund angaaende en Strid paa A/S Carl Flach's Læderfabrik, Aarhus. Sagen ordnedes paa følgende Maade.

Fabrikken udtaler, at den ikke agter ved Ansættelse af Arbejdsdrenge paa Pladser, hvor der hidtil udelukkende har været beskæftiget voksne Arbejdere, at overflødiggøre disse.

I Henhold til denne Udtalelse tilbagetager Arbejderne deres Vægring ved at betjene Spaltemaskinen med en Arbejdsdreng som Hjælper.

Dansk Mejeristforbund og Virkelyst Mejeri.

Den 21. Maj afholdtes i Holbæk Møde mellem D. s. F., Mejeriejer Elof Jensen, »Virkelyst Mejeri« og Dansk Mejeristforbund. Paa Mødet enedes man om følgende:

1. Til fuld Afgørelse af Forbundets Klage over, at Mejeriet i Tiden November—Maj har beskæftiget 1 Lærling mere end forudsat i Overenskomstreglerne i Faget, betaler Mejeriet Kr. 150,00, der betales til Forbundet senest 1. August d. A.
2. Skriftlig Overenskomst etableres mellem Mejeriet og Forbundet ved Tiltrædelse af den kollektive Overenskomst.

Dansk Typografforbund og Dansk Litograflaug.

Forbundet har klaget over, at Litograflauget havde vægret sig ved at fortsætte visse paabegyndte Forhandlinger om de i Firmaet Andersen & Bruun forekommende typografiske Arbejders Indordning under Bogtryktariffen.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. Juni motiverede Forbundet sit Krav om Videreførelse af de nævnte Forhandlinger, med det Formaal at opnaa, at Tariffen efterleves. Da Enighed herom ikke opnaaedes, forbeholdt Forbundet sig at indbringe Klage for D. f. V.

Dansk Typografforbund og Københavns Bogtrykkerforening.

Typografforbundet har indbragt Klage over, at Bogtrykkerforeningen har nægtet at medvirke ved faglig Voldgift til Afgørelse af et af Forbundet rejst Spørgsmaal om Forstaaelse af Tariffens § 1 A, Stk. 5.

Ved Sagens Behandling paa Møde i Arbejdsgiverforeningen den 14. Juni fastholdt Bogtrykkerforeningen sin Vægring ved at voldgifte i Spørgsmaalet, hvorfor Sagen indbringes for D. f. V.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2774.

Smede og Maskinarbejdere hos Firmaet Korsør Stenforretning.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 9. April 1940 i Sag Nr. 2774 Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem Firmaet Korsør Stenforretning, Nymølle Skærvefabrik, Hedehusene, mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne.

For Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem Firmaet Korsør Stenforretning, Nymølle Skærvefabrik, Hedehusene, har Dansk Arbejdsgiverforening indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne i Anledning af, at Forbundet overfor Firmaet har varslet og den 15. Marts 1940 iværksat Strejke omfattende de den nævnte Dag paa Fabriken beskæftigede 12 Medlemmer af Forbundet. Klagerne paastaar denne Strejke kendt ulovlig og Forbundet idømt en klækkelig Bod. — De Indklagede, der henviser til, at Strejken skyldes Firmaets Afskedigelse af en Smed, der var blevet valgt til Formand for Fagforeningen, paastaar sig frifundne, saaledes at Klagerne maa taale den etablerede Arbejdsstandsning, saalænge de opretholder Boycotningen af Fagforeningsformanden, og har subsidiært paastaaet Bortfald af Boden eller denne fastsat under Hensyn til formildende Omstændigheder.

Ved foreløbig Kendelse af 6. April 1940 blev den paabegyndte Arbejdsstandsning erklæret ulovlig.

Af det under Sagen oplyste kan følgende Data fremhæves.

Den foran nævnte Smed — Georg Kristensen — fik efter forskellige Forhandlinger i Eftersommeren 1939 sin Løn, der havde udgjort 1 Kr. 42 Øre i Timen, forhøjet til en Ugeløn af 80 Kr. (svarende til en beregnet Timeløn af ca. 1,72), og der maa gaas ud fra, at Forhøjelsen for en ikke uvæsentlig Del skyldtes hans betroede Stilling, idet han ved Tilrettelæggelsen af Arbejder paa Fabriken bistod Driftsbestyreren og i et vist Omfang var Stedfortræder for denne. Den 7. Oktober 1939 blev han valgt til Formand for Forbundets Afdeling i Roskilde. Da Firmaet fandt dette uforeneligt med hans særlige Stilling hos dette, blev det den 17/11 meddelt ham, at han i Løbet af 3 Maaneder maatte fratræde. Afskedigelsen gav Anledning til en Arbejdsstandsning den 18. November om Formiddagen, som fandt forligsmæssig Afslutning paa et Mæglingsmøde den 1. December, hvor Spørgsmaalet om selve Fratrædelsen var Genstand for

en resultatløs Forhandling. Det nævnte Emne behandledes derefter paa et Timandsmøde den 30/1 1940. I det af Sammenslutningen udfærdigede Referat hedder det: »— — — Efter Diskussion af Sagen stillede Sammenslutningen følgende Forslag: »Firmaet erklærer sig villigt til at udsætte Georg Kristensens Afskedigelse, indtil Firmaet kan danne sig et Overblik over, om Kristensens Forsømmelser er uforenelige med Firmaets Interesser. — Samtidig bortfalder Kristensens betroede Stilling som Driftsbestyrerens Stedfortræder, og Kristensen aflønnes derfor med en Timeløn, tilsvarende den, der for Tiden oppebæres af de bedste timelønnede Maskinarbejdere«. — Heroverfor stillede Forbundet følgende Forslag: »Firmaet erklærer sig villig til at udsætte Georg Kristensens Afskedigelse, indtil Firmaet kan danne sig et Overblik over, om Kristensens Forsømmelser er uforenelige med Firmaets Interesser. Kristensens Løn ændres til Timeløn, saaledes at den udregnes efter 2400 Timer i Forhold til hans nuværende Aarsløn. Forbundet gik med til paa disse Vilkaar at slutte Sagen for nærværende, men forbeholdt sig sin Stilling, hvis Firmaet senere afskedigede Kristensen.« Dette Forslag kunde Sammenslutningen ikke tiltræde. Herefter sluttedes Drøftelsen af Sagen med følgende Protokoltilførsel: Sagen diskuteredes. Enighed opnaaedes ikke, og begge Parter forbeholdt sig deres Stilling —«. I de nærmest paafølgende Uger fandt ingen Forhandlinger Sted mellem Parterne, og den 23. Februar afskedigedes Kristensen. Forbundet gav derefter 1. og 2. Strejkevarsel under Paaberaabelse af, at Afskedigelsen var et ualmindelig ondsindet Angreb paa Organisationsretten. Et Fællesmøde den 14. Marts bragte ikke Enighed om Lønspørgsmaalet, og Arbejdsgiverne erklærede sig vel villige til at beskæftige Kristensen som almindelig kvalificeret Arbejdskraft, men vilde ikke paatage sig den af Forbundet krævede Forpligtelse til, at han skulde være den første, der blev antaget. Strejken iværksattes derefter som varslet den følgende Dag. Forbundet har til Frifindelse — og i hvert Fald til Fritagelse for Bod — gjort gældende, at Firmaet som Begrundelse for de to Stillingers Uforenelighed ganske særlig havde paaberaabt sig de Forsømmelser, som Stillingen som Fagforeningsformand vilde føre med sig, men at den forløbne Tid havde vist, at disse Forsømmelser ikke kunde have den dem tillagte Betydning. Da Ugelønnen efter Aftale allerede var konverteret til Timebetaling, gik hans Fraværelse ikke økonomisk ud over Firmaet. Der maatte derfor formodes fra Firmaets Side at foreligge en i Kristensens Overtagelse af Formandsstillingen begrundet Forfølgning af ham, som ogsaa gav sig Udslag i en af Klagerne i Forslag bragt Nedskæring af Lønnen til ca. 1 Kr. 50 Øre pr. Time.

Klagerne hævder, at deres Stilling stadig har været, at Firmaet gerne beholdt Kristensen, men ikke i hans særlige Stilling som betroet Mand og da ejheller med den herved motiverede Del af hans Løn. Efter Tilkendegivelsen i November opretholdt Firmaet hans hidtidige Løn (omregnet til Timeløn) i 3 Maaneder, hvis han vilde søge andet Arbejde, eller man kunde komme tilrette, men da Forhandlingerne slog fejl, og der herefter ikke var nogen Lønbasis for Forholdets Fortsættelse, maatte dette ophøre med Fristens Udløb.

Driftsbestyrer A. Jørgensen har forklaret, at han som Følge af Kristensens nye Hverv fandt dennes Forbliven som hans — Driftsbestyrerens — i Forholdet overfor de andre Arbejdere betroede Medarbejder uforenelig med Firmaets Interesser baade i Almindelighed og ogsaa som Følge af, at det var nærliggende, at de ved forskellige Lejligheder begge vilde være fraværende fra Ledelsen paa samme Tid.

Det er ikke tvivlsomt, at Forbundet burde have søgt anden Afgørelsesmaade, saafremt et ulovligt Overgreb af organisationsfjendtlig Art antoges at foreligge, og den varslede og etablerede Arbejdsstandsning er, som i den foreløbige Kendelse fastslaaet, ikke lovmedholdelig. Men det af de Indklagede oplyste tillader ejheller den Antagelse, at Firmaets Holdning overfor Kristensen har været bestemt af usaglige Hensyn, der kunde komme i Betragtning til Undskyldning for Forbundets Indgriben og Autorisation af Strejken som Middel i det foreliggende Tilfælde. Selve det uheldige i, at Besættelsen af en Tillidspost som den omhandlede medfører en Forringelse af Paagældendes Stilling (eller endog hans Fratrædelse) vil undertiden kunne være af Betydning ved Bodens Fastsættelse, særlig naar det drejer sig om spontane Reaktioner fra Medlemmernes Side, men er ikke af samme Vægt overfor en overordnet Organisation med dens nøje Kendskab til de overfor virkeligt Overgreb anviste Veje. Det maa ogsaa bebrejdes Forbundet, at det ikke trods derom sket Henstilling vilde indgaa paa en Udsættelse af Strejken til retslig Prøvelse af dens Lovmedholdelighed.

Arbejdsstandsningen, der har varet i 16 Dage, indtraf paa en Tid, da Fabrikens øvrige Arbejde ligger stille, og hvori der foretages Reparationer af Maskiner og Materiel, for at dette kan være i Orden, naar Virksomheden genoptages. Der vilde have været fuld Beskæftigelse for de ansatte 12 Mand, men det definitive Tab er vanskeligt at ansætte, idet det blandt andet afhænger af, i hvilket Omfang der endnu foreligger uafhjulpne Mangler ved Redskaberne, naar den øvrige omfattende Virksomhed skal sættes i Gang.

Idet Klagernes Paastand efter det anførte vil

være at tage tilfølge, findes den af de Indklagede forskyldte Bod at burde bestemmes til 2000 Kr. og Indklagede at burde betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Den ovenomhandlede Arbejdsnedlæggelse har været ulovlig.

Til Klagerne betaler de Indklagede en Bod af 2000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

SAG NR. 2806.

Arbejdsmænd hos Vognmand Carl Hansen, Feldsted.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. Juni 1940 i Sag Nr. 2806 angaaende Genoptagelse af Sag Nr. 2610: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Feldsted mod Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for Aabenraa Amts Lastbilforening og dennes Medlem Vognmand Carl Hansen, Feldsted, blev Vognmand Carl Hansen kendt pligtig til at overholde en mellem Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund den 8. April 1938 oprettet Overenskomst samt — for Underbetaling og andre Overtrædelser af nævnte Overenskomst — tilpligtet at betale en Bod paa 1000 Kr. til Dansk Arbejdsmandsforbund. Vognmand Carl Hansen havde under Sagens Forberedelse afgivet skriftligt Tilsvar, men var, skønt lovlig stævnet, udeblevet ved Sagens Foretagelse i Den faste Voldgiftsret, og de af Klagerne nedlagte Paastande blev herefter taget til Følge overensstemmende med deres Fremstilling af Sagen.

Den saaledes afgjorte Sag har Vognmand Carl Hansen ved Skrivelser til Retten af 8. Marts og 24. Maj d. A. begæret genoptaget under Henvisning til Bestemmelserne i Retsplejelovens §§ 373 ff., idet han særlig har paaberaabt sig, at han som Lægmand ikke havde forstaaet Nødvendigheden af at give Møde i Retten, efter at han ved sit skriftlige Tilsvar havde gjort Rede for sit Standpunkt og bestridt Klageskriftets Rigtighed. Med Hensyn til, at Begæring om Sagens Genoptagelse først er fremkommet henimod et Aar efter Kendelsens Afsigelse, har han anført, at han efter at have raadført sig med en Sagfører blev bekendt med, at Kendelsen ikke kunde paaankes, men at han først i Marts Maaned 1940 blev vidende om, at Retsplejeloven aabnede en Mulighed for Genoptagelse af Sagen.

Ifølge Retsplejelovens §§ 373 og 374 er det en Betingelse for en Sags Genoptagelse ikke blot, at den dømte godtgør, at Udeblivelsen var ham utilregnelig, men tillige, at Begæring om Genoptagelse fremsættes, *saasnart det er muligt* og senest et Aar efter Dommens Afsigelse.

Herefter findes Betingelserne for Sagens Genoptagelse ikke at være opfyldte i nærværende Tilfælde, og den om Sagens Genoptagelse fremsatte Begæring vil derfor være at afvise.

Kendelse:

Den fremkomne Begæring om Genoptagelse af ovennævnte Sag afvises.

SAG NR. 2780.

Faglært Køkkenpersonale paa Hotel Phønix A/S.

Den 14. Juni 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2780: De samvirkende Fagforbund for Forbundet for faglært Køkkenpersonale mod Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark for Afdelingen for Storkøbenhavn og Nordsjælland for Hotel Phønix A/S.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Regler for Behandling af faglig Strid, forhandledes og afsluttedes med følgende Forlig:

Klagerne frafalder deres Krav om Sagens Afgørelse ved faglig Voldgift.

De Indklagede erkender, at Centralforeningens Hotel-Afdeling for Storkøbenhavn m. m. i det foreliggende Tilfælde i Henhold til Overenskomstens § 6 vil hæfte for de Forpligtelser, som ved en i Sagen afsagt Dom maatte blive paalagt A/S Hotel Phønix.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2785.

Træindustriarbejdere hos Fabrikant J. Jensen, Bryrup.

Den 31. Maj 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2785: De samvirkende Fagforbund for Træindustriarbejderforbundet i Danmark mod Fabrikant J. Jensen, Bryrup Savværk og Emballagefabrik, Bryrup.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes, at Indklagede til fuld Afgørelse af de begaaede Overenskomstbrud til Træindustriarbejderforbundet inden den 20. Juni 1940 betaler Kr. 500.

Eventuelt Krav paa Ferieløn er Forbundet uvedkommende.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Juli 1940 — 36. Aargang . Nummer 14

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold

IV. BESKÆFTIGELSESMULIGHEDERNE OG RAASTOFSITUATIONEN

(Fortsat)

Indledning: Under Omtalen af de Vanskeligheder, som dansk Arbejde for Tiden har at kæmpe med, vil det væsentlig sige Vanskelighederne ved at faa Kredit og ved at faa Raastoffer, har vi tidligere i Artikelserien nævnt de Lyspunkter, som maatte forudses for Pengeforholdenes Vedkommende, og vi nævnte sidste Gang, hvorledes vi havde bedømt Udsigterne rigtigt, idet Nationalbanken i Maj foretog en Discontonedsættelse fra 5½ til 4½ pCt. Siden da er der imidlertid indtruffet Begivenheder, som yderligere understreger, at vi er over de værste Kreditvanskeligheder, og at vi er paa Vej til lavere Rente. Efterhaanden som Vareimporten gaar ned, svinder Mulighederne for at genanbringe Pengene i Goder, de gaar da i Stedet for til Bankerne og viser sig som Pengerigeligheder. En saadan Pengerigelighed kommer imidlertid erfaringsmæssig altid Obligationerne til Gode. Det er det, der ogsaa er sket denne Gang, men i meget større Maalestok end tidligere. Straks ved Børsens Genaabning i Slutningen af Maj opstod en livlig Handel, der stadig — med faa Afbrydelser — er fortsat, saaledes at der i Løbet af blot 15 Dage var omsat for over 50 Mill. Kr. Ikke alene er derved det Kurstab, som Marts og første Uge af April bragte, indvundet, men Kurserne er desuden i mange Tilfælde steget op over Niveauet pr. Nytaar. Dette er heldigt, ikke mindst for Byggeriet, det betyder, at de henlagte Projekter atter passer til Finansieringsprojekter. Iøvrigt kommer vi senere i vor Gennemgang af Beskæftigelsessituationen til Byggeindustrien og kan da give et bedre Billede af Situationen end det er muligt at tegne det i Dag, hvor Forholdene endnu er i Støbeskeen. I Mellemtiden fortsætter vi vor Gennemgang af de danske Hovederhvervsgrene.

Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien.

Indenfor denne Gruppe er der særlig Grund til at omtale *Tobaks*industrien. Denne Industri bruger af Tobaksraastoffer henved 9 Mill. kg aarlig, heraf er over 8 Mill. kg Raatobak, som altsammen indføres, mens Resten er Affaldstobak, fremkommet ved Forbruget af Raatobak. For saa vidt nu dette Affald er opstaaet her i Landet, kan man med nogen god Vilje — og den har Produktionsstatistikken — sige, at det er af dansk Oprindelse. Men i sidste Instans hviler altsaa Tobaksindustrien paa Import af Raastoffer. Paa Grundlag heraf fremstilledes i 1938 en Produktion, hvis Salgsværdi var paa 106 Mill. Kroner.

Det er da ejendommeligt, at Dyrkningen af dansk Tobak spiller en saa ringe Rolle, som Tilfældet er. At Tyskland har en stor Tobaksavl og blander denne i Tobakken med samme Selvfølgelighed som Indmalingstvang for Mel, siger vel ikke saa meget. I Tyskland er Klimaet mere sydligt end her til Lands, hvilket præger Tobakken, og samtidig er den tyske Forbruger vænnet til alle Slags Surrogater. Langt mere interessant er det, at Sverige har en Tobaksavl. Denne Tobakskultur viser, at det maa være

muligt ogsaa her i Danmark at fremstille et Produkt, som blandet med indført Tobak, ikke gaar mod Gennemsnitsrygerens Smag. Der tænkes dog ikke her paa Blade af Kirsebær eller Hassel o. l.

Man har forsøgt sig med Tobaksdyrkning i Danmark, bl. a. under forrige Verdenskrig, men Resultatet skal have været nogle forfærdelige Kvalmepinde. Meget tyder paa, at der har manglet de nødvendige Forudsætninger for Produktionen, saaledes er antagelig Fermenteringen, d. v. s. den særlige Tørring, som kræves for at modne Tobakken, ikke sket paa den rigtige Maade.

Imidlertid har Akademiet for tekniske Videnskaber givet sig til at undersøge Spørgsmaalet, og ogsaa fra anden Side er der vist Interesse for Spørgsmaalet, bl. a. fra de fynske Husmænds Side. Sagen er, at Tobaksavlen egner sig udmærket som Biproduktion, eventuelt andelsmæssigt organiseret. De Resultater, der i de senere Aar er opnaaet paa Fyn, er lovende. Saaledes foretog man for et Par Aar siden en Prøve, idet der udsendtes Cigarer af dansk og udenlandsk Oprindelse til forskellige Rygere. Det viste sig, at 73 pCt. af de prøvende foretrak danske Cigarer — men de vidste heller ikke, at de var danske. Fabrikkerne har hidtil ikke vist særlig Interesse for den danske Avl, saa længe de kunde faa ubegrænsede Mængder ude fra. Hvis det da skal lykkes at avle Tobak, som i Kvalitet svarer til den svenske og tyske, saa bør Staten støtte Tobaksavlen ved Indblandingstvang og lignende Forholdsregler.

Det drejer sig under Fredsforhold om et meget vigtigt Valutaspørgsmaal, hvad man vil forstaa, naar Danmark i 1938 importerede Tobaksvarer til en Værdi af 27,5 Mill. Kr. og i 1939 til en Værdi af 33,9 Mill. Kr. Der indføres som tidligere sagt normalt 8 Mill. kg Tobak. Kunde Danmark blot producere ½ Mill. kg, vilde man efter Førkrigspriser kunne spare et Valutabeløb paa ca. 1½ Mill. Kr. I Krigs- og Blokadetider er det endnu mere end et Valutaspørgsmaal, det er Spørgsmaal om at holde Industrien oppe ved at »strække« Lagre og sparsomme Tilførsler. Med den Interesse, Husmændene har vist for Sagen, kunde Tobaksavlen formentlig med den nødvendige Indsats forholdsvis hurtig organiseres i den tiltrængte store Stil.

Til *Margarine*fabrikation medgaar udenlandske Fedtstoffer. Nu da Importen af disse automatisk standses, spørger man sig selv, om det ikke er muligt at erstatte dem med danske. Det skal dog straks tilføjes, at Spørgsmaalet ogsaa har rejst sig inden Krigen. Problemet staar nemlig i Forbindelse med den Omlægning af Landbrugsproduktionen, som maa gaa i Retning af, at en større Del af de nødvendige Korn- og Foderstoffer produceres herhjemme, at med andre Ord Oliekagerne saa vidt muligt erstattes med hjemmeavlet Foder. Indskrænkes Importen af Oliekager, bliver der ogsaa mindre af den Olie, der som Sideprodukt til Oliekager fremstilles herhjemme, og da Margarineproduktionen er den største Aftager af vegetabilske Olier, rejser Spørgsmaalet om Anvendelse af danske Fedtstoffer til Erstatning sig navnlig for denne Industri.

Alene hygiejniske Synspunkter taler nu for en Anvendelse af danske dyriske Produkter, de er under sundhedsmæssig Kontrol, og de skal ikke kemisk behandles. I Modsætning hertil er den sundhedsmæssige Betydning af Margarine noget omtvistet.

Men ogsaa andre samfundsmæssige Synspunkter taler for en Omlægning af Margarineindustrien. Det gælder om at nedbringe Eksporten af Svinefedt og anvende det i Margarinefremstillingen, samt at nedbringe Eksporten af Oksefedt og ganske særlig at sørge for, at alle de Biprodukter, hvoraf dette Produkt laves, kommer frem og bliver anvendt rationelt til Margarinefremstilling. Det er vel ikke muligt helt at undgaa Forbruget af udenlandske Raastoffer i Margarinen, men det kan nedbringes væsentlig, hvis danske Fedtstoffer anvendes. Det skulde være muligt at nedbringe Forbruget af udenlandske Fedtstoffer med ca. 45 pCt., og man kan lave en lige saa aromatisk Margarine af dyriske som af vegetabilske Raastoffer. Naar Margarinefabrikkerne hidtil har anvendt udenlandske vegetabilske Olier i Stedet for dansk animalsk Fedt, er det fordi det er et Prisspørgsmaal. Men det skal siges, at Prisforskellen ikke er saa stor, at det ikke kan forsvares at forcere Anvendelsen af de danske Fedtstoffer, særlig fordi Anvendelsen ernæringsmæssig og samfundsmæssig (Valutasynspunktet) vilde betale sig. En Omlægning af Landbrugsproduktionen — mere hjemmeavlet Foder — samt Anvendelse af Svine- og Oksefedt i Margarineproduktionen

vil under normale Forhold spare Danmark Valutabeløb for 40—50 Mill. Kr., og uden at Samhandelen med vore vigtigste Kunder skades.

Nu da der kun er ringe Muligheder for Import af Oliekager, er dette en yderligere Grund til at erstatte en Del af Kraftfoderet med hjemmeavlet Foder og erstatte udenlandsk Fedt med dansk Fedt. Nogen Dyrkning af Sojabønner og Solsikkerkager til Oliepresning kan man næppe vente, derimod er der bl. a. fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger med Støtte af Landbrugsministeriet sat ind paa Avl af Hør til Oliepresning, jævnfør forrige Artikel.

Tekstil- og Konfektionsindustrien.

Med Hensyn til Spørgsmaalene om Fremskaffelse af Raastoffer og Erstatninger for disse, er der flere Steder Arbejder i Gang, saaledes har man beskæftiget sig med Avl af Hørspindeplanter, ligesom senere Kunstuldproblemet er blevet undersøgt. Det samme gælder ogsaa Kunstsilkespørgsmaalet.

*Høra*vlen er blevet forholdsvis stærkt udviklet i de senere Aar. I Begyndelsen af 1940 var der tegnet saa meget Areal til Høravl, at den fornødne Hør kunde fremskaffes til Dækning af de eksisterende danske Hørvæveriers Kapacitet og muligvis nogen Eksport. Efter den 9. April er der kommet yderligere Fart paa Avlen bl. a. efter Opfordring af Landbrugsministeriets Hørudvalg. Det Offentlige kan støtte Udvidelsen af Væverierne, bl. a. gennem Erhvervenes Laanefond. Fra sagkyndig Side hævdes det (men vi gengiver Paastanden med nogen Varsomhed), at man ved Behandling af dansk Hør og Hamp til Tekstilproduktionen paa en særlig Maade vil kunne erstatte indført Bomuld til en aarlig Værdi af ca. 50 Mill. Kr. Man vil her, som ved de andre Planer, vi omtaler, sikre Beskæftigelsen i Industrien og samtidig give Landbruget en Afsætningsmulighed, som det ellers ikke har.

Der findes mange Maader at skaffe Raastoffer til Tekstilindustrien paa. Inden vi gaar til de mere »kunstige« Metoder, kan det nævnes, at der er Mulighed for Produktion af *Kanin-Uld,* ligesom et Produkt af Kaninavlen ogsaa vil være Skind. Man tænker vel næppe, at der aarlig indføres for ca. 2—5 Mill. Kr. Kaninskind her til Landet.

Det danske Landbrug har ogsaa andre Muligheder for at fremskaffe Raastoffer til Tekstilindustrien, vi kan bl. a. nævne Faareavlen. Der bruges 3000 Tons *Uld* om Aaret, men de knap 200.000 Faar, vi har, giver kun 450 Tons. Vi skal altsaa højt op for at blive selvforsynende, men Bestanden kan dog forøges flere Gange, uden at det vil genere Landbruget. For at sikre Klædefabrikkers Beskæftigelse er det rimeligt at gøre en Indsats her. Alene i Løbet af 2 Aar kan man naa op paa ½ Mill. Faar. Landbrugsministeriet har vist Interesse for Sagen ved at afsætte et Beløb paa Finansloven til Formaalet.

Det er altsaa givet, der kan fremstilles Uld herhjemme til Erstatning for indførte Varer, men det er ogsaa muligt at fremstille *kunstig Uld* til Erstatning for naturlig. Vi kommer i saa Fald til at gaa med Skummetmælkstøj. Af Skummetmælken fremstilles et Stof, der hedder Kasein, og det er forlængst godtgjort, at Kaseinuld kan anvendes i Kjolestoffer, lettere Herrestoffer og visse Trikotager samt til Garn. Naturligvis maa man ved Anlæg af Virksomheder til denne Udnyttelse af Skummetmælken tage Hensyn til Udvidelsen af Faareholdet, at ikke en Konflikt mellem Produktionen af kunstig og naturlig Uld fremkommer. [1])

*Kunst*silkespørgsmaalet er af stor Vigtighed. Det danske Forbrug af vævede Varer af eller med Kunstsilke androg i sidste Fredsaar 1938 1415 Tons. Importen af Kunstsilkegarn androg i 1938 ca. 1200 Tons til en Værdi af 6,7 Mill. Kr., i 1939 1700 Tons for 9,2 Mill. Kr. I Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning omtales et Kunstsilkeprojekt. En Kunstsilkeproduktion med en Kapacitet paa 900 Tons Spolesilke, d. v. s. ca. Halvdelen af Danmarks Import i 1939, var moden til Realisation umiddelbart før Krigen. I Betænkningen regnede man — paa Grundlag af Priser i August 1939 — med en Valutabesparelse paa ca. 4,7 Mill. Kr. aarlig, som imidlertid vilde blive forhøjet, hvis Danmark ogsaa selv blev i Stand til at levere Raastoffet til denne Raastofproduktion. Til Fremstillingen af Kunstsilke medgaar nemlig Træmasse (Cellulose), Importen af andre kemiske Raastoffer til Produktionen er ubetydelig. Kunstsilkeproduktionen vil fremme Teks-

[1]) Det bemærkes, at Kasein ogsaa kan bruges til følgende Formaal: Fremstilling af Galalith, Lim til Krydsfinér, visse Limfarver samt i Papirfabrikationen.

tilproduktionens Raastofforsyning og saaledes virke stimulerende paa Beskæftigelsen, og den vil i det lange Løb virke i Retning af billigere Priser.

Læder- og Skotøjsindustrien.

I denne Industri foreligger der for Øjeblikket ikke nær saa mange Muligheder for Fremstilling af Kunststoffer som inden for Tekstilindustrien. Det kan dog nævnes, at der arbejdes kraftig for Udnyttelse af Fiskeskind, navnlig Rødspætteskind. Skindene, der garves herhjemme, kan bruges baade til Handsker og Skotøj, først og fremmest til Børne- og Damesko. Det kan ogsaa anføres at Foreningen Dansk Arbejde beskæftiger sig med Spørgsmaalet om Regenerering af brugt Gummi og om Fremstilling af Kunstlæder af forskellig Slags, Møbelbetræk, Saalelæder o. s. v.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand Bech, Aalborg.

Ved Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juni forhandledes om Fastsættelse af overenskomstmæssige Priser for Afbæring af Brændsel. Forbundet krævede, at Vognmandsforeningen skulde indgaa paa at betale de samme Priser, som var gældende for Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne. Efter at man ved Udvalgsforhandling havde søgt at aftale Gennemsnitspris paa Grundlag af den paaberaabte Overenskomst og herunder havde forhandlet om de særlige Forhold vedrørende Udbringning af Koks fra Aalborg Gasværk, sluttede Forhandlingerne uden at Enighed opnaaedes.

Forbundet forbeholder sig sin Stilling, da der ikke foreligger overenskomstmæssige Vilkaar for heromhandlede Arbejde over for Vognmandsforeningens Medlemmer.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Klostergaard Sørensen, Aarhus.

Den 21. Juni afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af en Klage fra Centralforeningen af Murermestre i Danmark over, at Murerarbejdsmændene hos Murermester Klostergaard Sørensen, der opfører nogle Aldersrenteboliger for Aarhus Kommune, havde vægret sig ved at nedtage nogle indvendige Skillerumsstilladser medmindre de fik Timelønsbetaling herfor. Arbejdsgiveren mente, at dette Arbejde var indbefattet i Akkorden, men havde efter et Par Dages Forløb betalt Timelønnen under Protest.

Ved Fællesmødet krævede Arbejdsgiverne Erstatning i Anledning af den stedfundne Arbejdsvægring, hvilket Arbejdernes Repræsentanter ikke vilde yde, da de mente, at deres Krav var berettiget i H. t. en afsagt Voldgiftskendelse.

Da Enighed saaledes ikke var opnaaelig, endte Mødet resultatløst, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Bogbinderforbundet i Danmark og Firma N. Raackmann, Horsens.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juni drøftedes en af Bogbinderforbundet over for Foreningen af Arbejdsgivere inden for Papirvareindustrien rejst Klage over en hos Firmaet N. Raackmann, Horsens, beskæftiget Posemester, der efter det af Forbundet opgivne skal have opført sig uheldigt i flere Retninger over for de i Virksomheden beskæftigede Kvinder.

Sagen forhandledes, hvorefter der imellem Parterne opnaaedes Enighed om at henvise Forbundet til at forfølge den igennem Indgivelse af Politianmeldelse imod den paagældende Posemester.

Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund og Københavns Idrætsparks Svømmehal og Badeanstalt.

Ved en Forhandling den 27. Juni paa D. s. F.s Kontor opnaaedes Enighed om en Dyrtidstillægsoverenskomst gældende fra 1. April d. A. og løbende sammen med Hovedorganisationernes Dyrtidsoverenskomst og med samme Indhold.

Overenskomsten kan dog opsiges til 1. Oktober d. A., hvis der kan paavises væsentlige Ændringer i de for Tiden eksisterende Forhold. For 6 nærmere bestemte Badefunktionærer enedes man om en 14 Dages Opsigelsesfrist til en 1. eller 15. i Maaneden.

Dansk Typograf-Forbund og Dansk Litograflaug.

Vedrørende 3 litografiske Firmaer, der er Medlemmer af Lauget,

Aalborg litografiske Anstalt,
A/S Adolf Holst,
Aug. Laursen, Horsens,

var indført en Week-end-Ordning og forlænget Arbejdstid de 5 Dage om Ugen i Strid med den mellem Forbundet og Lauget bestaaende Overenskomst om Arbejdstidsbestemmelse.

Paa Grundlag af Forbundets Klage over Forholdet afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Juni, hvor Enighed imidlertid ikke opnaaedes, hvorfor Forbundet indbringer Klage over de skete Tarifbrud for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Kommunalarbejderforbunds Kongres

Den 20. Juli aabnede Dansk Kommunalarbejderforbund sin 16. Kongres med en kort Velkomsttale af Formanden, *Rasmus Olsen.*

Derefter fik D. s. F.s Formand, *Laur. Hansen,* Ordet og udtalte bl. a. følgende: Det, vi før kaldte daarlige Tider, staar for os i Dag i en helt anden Belysning. Vi vilde sikkert gerne bytte de Vilkaar, vi havde selv under de vanskeligste Perioder i de seneste Aar, med dem, vi har i Dag. Meget er ændret siden Krigens Udbrud og siden den 9. April. Det vilde være uklogt at lukke Øjnene for, at Vilkaarene i Fremtiden kan blive endnu vanskeligere. Dansk Fagbevægelse maa nu Dag for Dag udføre den Gerning, som Tiden kræver af os. Den faglige Hovedorganisation har udstedt den Parole til alle sine Tillidsmænd, at enhver skal blive paa sin Post. Disciplin maa nu mere end nogensinde før præge vort Arbejde. Vi har faaet en ny Kriselovgivning, og dansk Fagbevægelse er gaaet ind i et Arbejde for at faa det bedst mulige ud af denne Lovgivning. Det gælder nu om taalmodigt Dag for Dag at arbejde for at føre den danske Arbejderbefolkning bedst muligt gennem de vanskelige Dage, der vil komme. Laur. Hansen gav en Oversigt over Forholdene i vore skandinaviske Broderlande og appellerede til endnu stærkere Sammenhold, politisk og fagligt. Vi er Regeringens Chef Tak skyldig for den Gerning, han har udøvet, og haaber, at den Dag maa komme, da vi kan give denne Tak et virkeligt Udtryk. Nu gælder det imidlertid om at fortsætte Arbejdet og holde vore Organisationer intakt.

Rasmus Olsen aflagde Beretning. Det fremgik heraf bl. a., at Resultatet af Forbundets Arbejde for en Forbedring af Medlemmernes Lønvilkaar var lykkedes, idet der var gennemført Forbedringer i Nettolønnen, foruden talrige Forbedringer for Ydelser af forskellig Art. Forbundets Medlemsantal var 1. Januar 1940: 13.078 Medlemmer fordelt i 55 Afdelinger.

Kongressens 2. Dag var viet Beretningen og Fremlæggelse af Regnskabet, som blev enstemmigt godkendt. Efter Debat om Lovændringer overgik Kongressen til Behandling af en Række Forslag og Drøftelser af Arbejdsløshedskassens Forhold — et af Hovedbestyrelsen fremsat Forslag om Arbejdsløshedskassens Satser blev vedtaget.

Under Behandling af Forbundets Virksomhed i Fremtiden blev der foreslaaet og vedtaget en Resolution, hvori det hedder:

»Erkendende at Tid og Forhold ikke er gunstige for Fremsættelse af større principielle Krav, erindrer underskrevne Afdeling dog om de paa sidste ordinære Kongres i 1936 vedtagne Resolutioner, der bl. a. paalagde Forbundsledelsen at arbejde for:

1) Oprettelse af skriftlige Overenskomster for Tjenestemænd og Lønarbejdere,
2) Ret til 3 Ugers Ferie efter 15 Aars Ansættelse samt for saadanne enkelte Grupper, som har kontinuerlig eller stærkt skiftende Arbejdstid,
3) Lavere Alder for Ret til Afgang med fuld Pension,
4) Lige Løn for gifte og ugifte.

Disse principielle Krav bør ikke være glemt, og det paalægges den kommende Ledelse at have Opmærksomheden henledt herpaa og — saa snart Tid og Forhold atter maatte tillade det — at optage et energisk Arbejde for Kravenes Gennemførelse.«

Ved de efterfølgende Valg af Ledelse *genvalgtes Formand, Næstformand, Hovedkasserer og Revisorer,* og til den nye Post som Sekretær valgtes *Einer Rasmussen,* Brandfolkenes Organisation.

Ved Kongressens Afslutning udtalte Formanden Rasmus Olsen sin Tak til de Delegerede for den Samhørighed, der havde præget Kongressens Arbejde.

Den faste Voldgiftsret

SAG Nr. 2768.

Murere hos Murermester Fr. Nielsen, Tønder.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. Juni 1940 i Sag Nr. 2768: De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark og dets Afdeling i Tønder mod Murermester Fr. Nielsen, Markgade 23, Tønder.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark og dets Afdeling i Tønder indklaget Murermester Fr. Nielsen, Markgade 23, Tønder, i følgende Anledning:

Ifølge Klagernes Fremstilling har Indklagede, der er uorganiseret, den 20. Oktober 1938 forpligtet sig over for Fagforeningen til at overholde den Overenskomst, som til enhver Tid er gældende mellem »Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark« og »Murerforbundet i Danmark«.

Den 13. December 1939 fik Indklagede ifølge Klagernes videre Fremstilling udleveret Regnskab paa et Akkordarbejde, hvorved havde deltaget 3 Svende, og da Indklagede ikke fremsatte nogen Reklamation overfor Regnskabet indenfor de fastsatte Tidsfrister, var Akkordoverskudet forfaldent til Udbetaling den 20. December med i alt 193 Kr. Medens Indklagede heraf har betalt de 2 Svende de dem tilkommende Andele i Overskudet, har han vægret sig ved at betale den tredje Svend, Martin Nielsen, den ham tilkommende Andel i Overskudet: 162 Kr. 51 Øre, idet han over for Klagerne har gjort gældende, at denne Svend skulde have frafaldet sit Krav paa Overskudet.

Heroverfor hævder Klagerne, at Svenden *ved Akkordens Begyndelse* har ladet falde en tilfældig Bemærkning om, at han jo kunde give Afkald paa Overskudet, naar Mesteren var saa fattig, at han ikke kunde betale dette, men at der ikke fra Svendens Side er givet noget bindende Afkald paa Akkordoverskudet, og at et saadant Afkald, selv om det var givet, vilde være i Strid med Indklagedes overenskomstmæssige Forpligtelser over for Fagforeningen. Klagerne har herefter nedlagt Paastand paa, at Indklagede kendes pligtig til at udbetale det omhandlede Overskud til Murerforbundets Tønder-Afdeling, samt at der for hans Betalingsvægring idømmes ham en Bod.

Indklagede har afgivet Svarskrift, hvori han *dels* hævder, at der under Opførelsen af den paagældende Bygning blev truffet en fast Aftale mellem ham og Martin Nielsen, hvorved denne gav Afkald paa sin Andel i Overskudet, *dels* gør gældende, at Martin Nielsen, uanset at han stod som Medlem af Fagforeningen, faktisk var Mester og laa i Forhandlinger om Overtagelsen af et Byggearbejde i Entreprise.

Ved Sagens Foretagelse i Den faste Voldgiftsret har Indklagede, skønt lovlig stævnet, ikke givet Møde.

Herefter, og idet bemærkes, at det af Indklagede i hans skriftlige Tilsvar anførte, selv om det var rigtigt, ikke har kunnet frigøre ham for hans Forpligtelser over for Fagforeningen, vil Klagernes Fremstilling være at lægge til Grund for Sagens Afgørelse, saaledes at der paalægges Indklagede en Bod til Murerforbundets Tønder-Afdeling efter Omstændighederne paa 200 Kr., der tillige kan tjene til Dækning for Martin Nielsens Andel i Akkordoverskudet.

Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Indklagede, Murermester Fr. Nielsen, Markgade 23, Tønder, bør til Murerforbundet i Danmarks Afdeling i Tønder betale en Bod paa 200 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Indklagede med 100 Kr.

SAG NR. 2796.

Murere hos Murermester Krøjer Nielsen, Burgaarde.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. Juni 1940 i Sag Nr. 2796: De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark og dets Afdeling i Brædstrup mod Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og dennes Medlem, Murermester Krøjer Nielsen, Burgaarde.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark og dets Afdeling i Brædstrup indklaget Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og dennes Medlem Murermester Krøjer Nielsen, Burgaarde, i følgende Anledning:

Den 1. December 1939 blev der paa et Fællesudvalgsmøde mellem Hovedorganisationen for Mesterforeningerne og Murerforbundet behandlet nogle Uoverensstemmelser mellem Murermester Krøjer Nielsen og hans Svende ved Opførelsen af en Centralskole i Grædstrup. Forhandlingerne endte med et Forlig, i hvilket det blandt andet bestemmes, at Krøjer Nielsen skal genantage Murersvend Laurits Petersen, »saasnart der bliver Brug for en Svend paa Skolen«.

Under Anbringende af, at Krøjer Nielsen ikke har opfyldt denne Forpligtelse, paastaar Klagerne under denne Sag Krøjer Nielsen paalagt Bod og Erstatning til Laurits Petersen for det Tab, han har lidt ved ikke at blive genantaget.

Dette Tab har Klagerne beregnet til et Beløb af ca. 750 Kr. i mistet Arbejdsfortjeneste for den forløbne Tid.

De Indklagede erkender, at Laurits Petersen ikke er genantaget, og at Forliget er overtraadt af Krøjer Nielsen, men sidstnævnte vil ikke indrømme, at der fra hans Side er begaaet Brud paa Forliget derved, at han ikke efter den 7. Maj d. A. har genantaget Laurits Petersen, hvorhos baade Hovedorganisationen og Krøjer Nielsen protesterer mod Klagernes Beregning af det Laurits Petersen paaførte Tab blandt andet under Henvisning til, at Laurits Petersen vel ifølge Forliget har haft Krav paa at blive genantaget, men at der ikke herved er givet ham Sikkerhed for at have Beskæftigelse ved Byggearbejdet, lige indtil dette er fuldført, hvilket endnu ikke er Tilfældet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Krøjer Nielsen efter Forligets Indgaaelse i December 1939 med Forbigaaelse af Laurits Petersen har antaget en ny Svend. Efter Klagernes Fremstilling var denne beskæftiget ved Bygningen i 28 Timer, medens Krøjer Nielsen hævder, at det kun har drejet sig om 4 Timer; hvorledes dette i Virkeligheden forholder sig, er ikke oplyst. Laurits Petersen paaklagede Sagen til Fagforeningen, som lod Klagen gaa videre til Forbundet, der foranledigede, at Mesterorganisationens Formand paalagde Krøjer Nielsen at overholde Forliget ved at genantage Laurits Petersen.

Imidlertid gik Byggearbejdet i Staa paa Grund af Frosten og blev først genoptaget ca. 10. April 1940.

Krøjer Nielsen antog nu med Forbigaaelse af Laurits Petersen et Par nye Svende, hvilket gav Anledning til, at denne atter klagede til Fagorganisationerne, der foranledigede, at Mesterorganisationens Formand i Slutningen af April paany alvorligt paalagde Krøjer Nielsen at overholde Forliget ved *senest den 3. Maj* at genantage Laurits Petersen. Da Krøjer Nielsen af Hensyn til Beskæftigelsesforholdene ved Byggearbejdet bad om Henstand til den 7. Maj, gik Mesterorganisationens Formand ind paa at forelægge Murerforbundets Formand dette Ønske, og sidstnævnte indvilgede nu i at give Henstand til *den 7. Maj,* naar det saa var helt sikkert, at Laurits Petersen kom i Arbejde paa denne Dag. Da dette ikke skete, blev Sagen af Klagerne indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Om Grunden til, at Laurits Petersen ikke blev antaget til Arbejde den 7. Maj, har Krøjer Nielsen forklaret, at han efter Sagens Indbringelse for Organisationerne og efter den med disse trufne Aftale om, at Laurits Petersen skulde antages til Arbejde den 7. Maj, var gaaet ud fra, at han vilde give Møde paa Arbejdspladsen denne Dag uden hertil at behøve nogen direkte Tilsigelse fra Krøjer Nielsen. Han udeblev imidlertid fra Arbejdet, og Krøjer Nielsen gik herefter ud fra, at han ikke ønskede Arbejdet, og foretog sig herefter intet videre i Sagen.

Selv om Krøjer Nielsen nu efter det passerede med Rette kunde gaa ud fra, at Laurits Petersen vilde give Møde paa Arbejdspladsen uden nogen Meddelelse fra Krøjer Nielsens Side, og selv om der i saa Henseende af Forbundet eller Fagforeningen er givet Laurits Petersen mangelfuld Besked, finder Retten dog ikke, at Krøjer Nielsen efter de gentagne Paalæg, der var givet ham om at opfylde sin Forpligtelse til at genantage ham, har været berettiget til uden nærmere Undersøgelse af Grunden til hans Udeblivelse at fortolke denne som ensbetydende med, at han nu gav Afkald paa en Antagelse, som han gentagne Gange havde insisteret paa at opnaa. Der vil derfor ved Sagens Afgørelse ikke kunne bortses fra Krøjer Nielsens Forhold ogsaa efter den 7. Maj.

Den af Krøjer Nielsen herefter forskyldte Bod findes at burde bestemmes til 500 Kr., der tillægges Murerforbundet i Danmark, og hvoraf 300 Kr. tjener til Dækning som fuld Afgørelse af det Laurits Petersen paaførte Tab, saaledes at Krøjer Nielsens Forpligtelse til at genantage Laurits Petersen hermed bortfalder.

Sagens Omkostninger betales af de Indklagede.

Kendelse:

Murermester Krøjer Nielsen, Burgaarde, bør til Murerforbundet i Danmark betale en Bod paa 500 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

SAG NR. 2792.

Stenindustriarbejdere hos Stenhuggermester Laur. Billeschou, Vejle.

Den 28. Juni 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2792: Dansk Arbejdsgiverforening for Jyllands Stenhuggermesterforening for Stenhuggermester Laur. Billeschou, Vejle, mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Stenindustriarbejderforbund for Stenhuggersvendenes Fagforening for Jylland og omvendt.

Sagen, der drejede sig om en Arbejdsstandsning, forhandledes og forligtes saaledes:

Idet det fra Arbejderside erkendes, at den skete Arbejdsnedlæggelse har været ulovlig som stridende mod Septemberforliget, og at Uoverensstemmelsen angaaende Forstaaelsen af Overenskomsten burde have været behandlet efter de gældende Regler for Behandling af faglig Strid, betaler Stenhuggersvendenes Fagforening for Jylland i Bod og Erstatning til Stenhuggermester Laur. Billeschou 550 Kr., hvorefter Klagerne tager Klagen tilbage.

Adressefortegnelse

Arbejdsmandsforbund, Dansk. Axel Olsen, Nyropsgade 25, V. Telf. 2140.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Chr. Nielsen, Rosenørns Allé 14 4. Telf. Nora 3451.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet. H. C. Andersen, Rømersgade 22 3, K. Telf. Byen 6906.

Bogbinderforbundet. Th. Nielsen, Gothersgade 37, K. Telf. 12761.

Brolæggerforbund, Dansk. Alb. C. Nielsen, Fælledvej 4, N. Telf. Nora 6690 (Privat: Taga 4957).

Bødkerforbundet. R. Rude, Rømersgade 22 3, K. Telf. Byen 3146.

Børsteindustriarbejderforbundet. E. Knudsen, Bangertsgade 10. Telf. Vester 9160 v.

Drejerforbundet. M. Arnsfeldt, Colbjørnsensgade 20, St., V. Telf. Vester 8175.

Elektrikerforbund, Dansk. Vald. Jensen, Hauchsvej 17, V. Telf. 7918.

Forgylderforbundet. Arnold Jespersen, Thorsgade 102 3, N. Telf. Taga 1487 y.

Formerforbund, Dansk. Herman Hansen, Gl. Kongevej 6 4, V. Telf. Byen 2125 og Byen 6725.

Funktionærforbund, Dansk. M. Steenberg, Rosenørns Allé 12 4, V. Telf. 11043.

Fængselsfunktionærernes Organisation. W. Nielsen, Langagervej 2 B 4, Valby. Telf. Valby 5694 x.

Gartnerforbund, Dansk. Knud Pedersen, Todesgade 13 3, N. Telf. Nora 7247.

Glarmestersvendenes Forbund. M. C. Jensen, Overskousvej 1. Telf. Nora 8017 (10—12), Valby 1605.

Glasarbejderforbund, Dansk. C. J. Olsen, C. M. Larsens Allé 9, Kastrup. Telf. Kastrup 153.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. Alf. Christensen, Rømersg. 22 A 3, K. Telf. Palæ 6235.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen, Rosengaarden 8 St., K. Telf. Byen 5994.

Handels- og Kontormedhjælperforbund, Dansk. Gustav Pedersen, Vestre Boulevard 43, V. Telf. 143, 8143, 12143.

Handskemagerforbundet. C. Johansen, Ægirsgade 68, N. Telf. Taga 1965.

Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk. A. Johnsen, Forhaabningsholms Allé 45, V. Telf. 8729.

Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund, Albin Johanson, Eskildsgade 11. Telf. Eva 3491.

Husassistenternes Forbund. Fru Andrea Jørgensen, Slotsgade 3, N. Telf. Nora 4874.

Jernbaneforbund, Dansk. Th. Petersen, Nyropsgade 27 4, V. Telf. 4482, 15863.

Jern- og Metalsliberforbund, Dansk. Aage Sørensen, Sct. Knudsvej 46, V. Telf. Eva 3151.

Karetmagerforbund, Dansk. C. M. Carlsen, H. C. Ørstedsvej 28 C., V. Telf. Eva 2713.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. J. Herup, Vesselsgade 4 1, N. Telf. Nora 7559.

Keramisk Forbund. Einer-Jensen, Søndre Fasanvej 10, F. Telf. Godthaab 4039.

Kobbersmedenes Forbund. Ludv. Jensen, Valby Langgade 135. Telf. Valby 3281.

Kommunalarbejderforbund, Dansk. R. Olsen, Thorvaldsensvej 2, V. Telf. 14795.

Korkskærernes og Sortererskernes Forbund. Viktor Nilsson, Korsgade 66, N. Telf. Nora 6110 (11—13) (Privat: Taga 6049).

Kurvemagerforbundet i Danmark. Emil Johansen, Istedgade 118 4, V. Telf. Vester 9048 x.

Kvindeligt Arbejderforbund. Fru Fanny Jensen, Evaldsgade 7, N. Telf. 5123 og 11723.

Køkkenpersonale, Forbundet for faglært. Sverre Schmidt, Løngangsstræde 21, K. Telf. 14434.

Litografisk Forbund, Dansk. Marius Sørensen, Larslejstræde 1, K. Telf. Byen 3575.

Lokomotivmandsforbund, Dansk. N. Th. Brix, Nykærvej, Aalborg. Telf. Aalborg 3510.

Læder- og Skindarbejderforbund, Dansk. C. F. Petersen, Sdr. Boulevard 37 2, V. Telf. Vester 4512.

Malerforbundet. Fr. Jensen, Rømersg. 24, K. Tlf. 10385.

Mejeristforbund, Dansk. Lauritz Pedersen, Villavej 9, Roskilde. Telf. 1249.

Metaltrykkerforbund, Dansk. Helge Bjerring, Vester Søgade 2, V. Telf. Byen 197 v.

Murerforbundet i Danmark. M. Madsen, Dosseringen 36, N. Telf. 8054.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. J. M. Johansen, Grøndalsvænge Allé 28, F. Telf. Taga 4777.

Papirindustriarbejderforbundet. Magnus P. Elling, Rosenørns Allé 14 4, V. Telf. Nora 964.

Postforbund, Dansk. P. Jensen, Vodroffsvej 13, V. Telf. 14124.

Privatbanefunktionærernes Forbund. J. M. Herlak, Duebrødrevej 9, Aalborg. Telf. 3516.

Radiotelegrafistforeningen af 1917. C. A. Gottschalck, Cort Adelersgade 8, K. Telf. Byen 6326.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Anton Christensen, Fabersvej 36, Randers.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund. Anton Svendsen, Aalandsgade 57 3, S. Telf. Amager 7306.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Th. Clausen, Rathsacksvej 8. Telf. 16536.

Skibstømrerforbund, Dansk. G. Sigurdsson, Collinsgade 5, Ø. Telf. Øbro 6660.

Skorstensfejersvendenes Fagforbund. R. Christensen, Rosenørns Allé 12 3, V. Telf. Nora 1328 y.

Skotøjarbejderforbund, Dansk. P. Knudsen, Niels Ebbesens Vej 27. Telf. Eva 1474.

Skraatobaksarbejdernes Forbund. Th. Nielsen, H. C. Ørsteds Vej 19 B 1, V. Telf. Eva 632.

Skrædderforbund, Dansk. Josef Andersson, Vendersgade 29 1, K. Telf. 10518.

Slagteriarbejderforbund, Dansk. Fr. Berthelsen, Axelborg, V. Telf. 12765.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. P. Andersen, Vester Søgade 4, V. Telf. 5121, 8221.

Snedkerforbundet. Niels Madsen, Rømersgade 24 4, K. Telf. 12753, 12958.

Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforb., Dansk. H. M. Christensen, Klædebo Parkallé 21, Ø. Telf. 15880.

Specialarbejderforbundet. Fr. Andersen, Vester Søgade 2, V. Telf. Byen 5964.

Stenindustriarbejderforbund, Dansk. Vald. Andersen, Lobbæk, Bornholm. Telf. Lobbæk 74.

Stukkatørernes Forbund. Carlo Larsen, Vestergaardsvej 26 A 1, N. Telf. Taga 1817.

Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund. Ejnar Jensen, Bjelkes Allé 20 1, N. Telf. Taga 6180.

Søfyrbødernes Forbund. Rich. Jensen, Toldbodgade 10, K. Telf. Central 8436, 8936.

Sømændenes Forbund. Th. Laursen, Herluf Trolles Gade 5, K. Telf. Central 12491.

Textilarbejderforbund, Dansk. Axel Gjedsted-Jensen, Rosenørns Allé 14 3, V. Telf. 16765.

Tjenerforbundet i Danmark. V. Christensen, Vendersgade 24, K. Telf. 14732.

Tobaksarbejderforbundet. Dirk Nak, H. C. Ørsteds Vej 19 B 1, V. Telf. 12981.

Træindustriarbejderforbundet. J. Jensen, Rosenørns Allé 12 4, V. Telf. Nora 7306.

Typograf-Forbund, Dansk. K. A. Jørgensen, Evaldsgade 3, N. Telf. 4331.

Tømrerforbund, Dansk. Ingv. Dahl, Aaboulevard 10 5, V. Telf. Central 13935.

Dansk Dykkerforening. A. L. Mathiesen, Nørrebrogade 49 B.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. August 1940 — 36. Aargang . Nummer 15

I Kriselovgivningens Tegn

Krigen og navnlig Udviklingen siden 9. April har nødvendiggjort Gennemførelse af en Række Kriselove, der griber stærkt ind i det danske Folks Liv og ikke mindst i Organisationslivet. Der er sket dybtgaaende statslige Indgreb i Arbejdsmarkedets Forhold, Indgreb, som de paagældende Organisationer, Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, vilde have modsat sig under normale Forhold, men som de nu har maattet bøje sig for under Hensyn til de ændrede Vilkaar for det danske Samfund og i Erkendelse af, at alle Særinteresser maa vige for det ene store Maal: at bevare Landets nationale Selvstændighed og Folkestyret.

Forudsætningen for, at dette Maal kan blive virkeliggjort, er et enigt Samarbejde mellem de førende politiske Partier og Erhvervsorganisationer, og i dette Samarbejdes Interesser har ogsaa danske Arbejdere vist, at de er rede til at bringe Ofre.

For Arbejdernes Vedkommende er en af de mest vidtgaaende Kriselove Loven om Fordeling og Regulering af Arbejdet, og det er tillige den Lov, der paalægger dem den største Byrde, idet den paafører alle heraf berørte beskæftigede Personer et større eller mindre Løntab og desuden paalægger dem Forpligtelsen til at erlægge Bidrag til Arbejdsløshedsfonden. Det kan siges om denne Lov, at den kun foreskriver noget, der alligevel vilde ske, idet de svigtende Tilførsler af Raavarer med Tiden ogsaa uden Lov vilde medføre en Indskrænkning af Arbejdstiden, saaledes at Lovens egentlige Betydning kun ligger deri, at der skabes en ensartet og obligatorisk Ordning inden for de enkelte Fag, men derfor betyder den alligevel en følelig Nedgang i Arbejdsfortjenesten. Dette i Forbindelse med Pristalsreguleringens Ophævelse, den øgede Skattebyrde og Prisstigningerne i øvrigt bevirker, at navnlig de lavestlønnede Arbejderes Budget anspændes paa en saadan Maade, at det afgjort ikke kan bære nogen yderligere Belastning.

Forudsætningen for Kriselovenes Gennemførelse var da ogsaa, at der samtidig sattes en Stopper for Prisstigningerne, men dette er ikke lykkedes, og den nu gennemførte Kornlov og de bebudede Forhøjelser af Brødprisen peger heller ikke i den Retning. Det maa derfor siges, at denne Lov saavel som kommende Love af samme Karakter kun bør gennemføres i Forbindelse med en Dyrtidsordning. Arbejderklassen kan ikke fortsat bringe saa store Ofre, som Kriselovene paalægger, dersom Priserne faar Lov at stige og der ikke paa anden Maade gøres noget for at lette de tunge Byrder, der nu hviler paa Arbejderne.

Heldigvis synes Regeringen ogsaa at have Forstaaelsen heraf, thi i sin Tale ved Kornlovens Forelæggelse udtalte Landbrugsministeren, at de nye Korn- og Brødpriser i nogen Grad vilde forrykke Forudsætningerne for Ophævelsen af Arbejderlønningernes Pristalsregulering, og at det er Regeringens Hensigt, naar Forholdene er afklarede, at søge gennemført en vis Tilpasning mellem Arbejderlønningerne og de nye Priser. Vi haaber, at det vil være Regeringen muligt at finde frem til en antagelig Ordning, og vi fremhæver, at det efter vor

Opfattelse er livsnødvendigt, at de Arbejdslønninger, der nu er kommet ned paa det rene Eksistensminimum, sikres en rimelig Kompensation for eventuelle nye Stigninger paa de daglige Fornødenheder som Brød, Kød, Smør, Brændsel og Husleje. Paa Grund af den nu stærkt beskaarne Arbejdsfortjeneste er Arbejderne spændt saa haardt for, at de har vanskeligt ved at klare deres mange Forpligtelser, og med Henblik herpaa er det dobbelt forkasteligt, at visse Blade med vanlig Demagogi fremturer med urigtige Paastande om de alt for høje Arbejdslønninger og om, at Arbejderne gennem deres Fagforeninger har sikret sig en Fortrinsstilling fremfor de andre Befolkningsgrupper.

— — —

Spørgsmaalet om Landbrugets Arbejdskraft har gennem flere Aar været Genstand for udførlig Omtale i Pressen og paa Møder samt i en Række Udtalelser fra Landbrugets Side. Paastanden om, at Landbruget mangler den nødvendige Arbejdskraft samtidig med, at Tusinder landbrugskyndige Arbejdere gaar arbejdsløse og lever af Understøttelse i Byerne, har længe været et meget benyttet Nummer i L. S. og andre arbejderfjendtlige Kredses Agitation mod Fagforeningerne. Der vil nu blive Lejlighed til at konstatere, om denne Paastand er rigtig eller ej, idet Arbejds- og Socialministeriet har paalagt de offentlige Arbejdsanvisningskontorer i Samarbejde med Arbejdsløshedsudvalgene i Kommunerne straks at danne sig et Skøn dels over Behovet af Arbejdskraft til Høstarbejde, dels over Antallet af landbrugskyndige Arbejdere, der enten er ledige eller beskæftiget ved Arbejde af ikke-landbrugsmæssig Karakter, som f. Eks. Tørvegravning, Stødoptagning, Vejarbejder, større Jordarbejder eller lignende.

Dette Skridt er af visse Kredse hilst som en Løsning af Problemet om Landbrugets Arbejdskraft, og det skal nu vise sig, om de senere Aars talrige Klager over manglende Arbejdskraft har været berettiget. Foreløbig synes der endnu at herske Tvivl herom, thi efter de hidtil foreliggende Udtalelser af ledende Mænd inden for forskellige Landbrugsorganisationer hilses Loven ganske vist med Glæde og betegnes som det helt rigtige i den givne Situation, men samtidig erklæres, at de selv og Medlemmerne i deres Organisationer ikke mener at faa Brug for ekstra Arbejdskraft, og at det formentlig kun er de store Landbrugsvirksomheder, der kommer til at trænge til Ekstraarbejdere i Høsten. Paa den anden Side erklærer Lederen af Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, at Landbruget vil kunne faa anvist al den Arbejdskraft, det har Brug for. En virkelig Afklaring af hele denne Sag er i høj Grad ønskelig og vil formentlig nu blive tilvejebragt.

Det er tillige Hensigten, at Arbejdsgivere, som beskæftiger landbrugskyndige Arbejdere ved de ovenfor anførte Arbejder, eventuelt af Arbejdsanvisningskontorerne skal opfordres til i fornødent Omfang at afskedige disse, for at de kan overføres til Høstarbejde, hvorefter de straks vil blive erstattet ved Anvisning af Ikke-Landbrugsarbejdere.

Denne tvungne Overføring af Arbejdskraft er noget ganske nyt herhjemme og betyder selvsagt et alvorligt Indgreb i den personlige Frihed, som kun kan forsvares med Nødvendigheden af at sikre Høsten. Vi anerkender en saadan Nødvendighed, saafremt den virkelig foreligger, men udtaler samtidig Forventningen om, at eventuelle Indgreb praktiseres paa den mest lempelige Maade og saaledes, at de paagældende Arbejdere skades mindst muligt.

Det turde dog i denne Forbindelse ogsaa være paa sin Plads at rejse Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg til Landarbejdere. Naar der nu gennem Statens Medvirken sikres Landbruget Toppriser paa alle Landbrugsprodukter, en meget lønnende Produktion og tillige den fornødne Arbejdskraft, som tilmed kan tvinges til at opgive mere vellønnet Arbejde, er det rimeligt, at der gives Landarbejderne et Dyrtidstillæg til Dækning af de seneste Maaneders stærke Prisstigninger. Vi haaber, at ogsaa dette Spørgsmaal tages op ikke alene til Overvejelse, men til snarlig Løsning.

— — —

Fagbevægelsens ledende Mænd har gentagne Gange tilsagt deres loyale Medvirken til Løsning af de mange Vanskeligheder, Krigstilstanden har rejst for dansk Erhvervsliv, og den for nylig afholdte Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund har udtalt sig i samme Retning. Det gælder for Situationen som Helhed saavel som for de Foranstaltninger, der kræves i hvert enkelt Tilfælde. Til Gengæld maa Fagbevægelsen forvente, at de umotiverede Angreb mod Fagforeningerne og de urimelige Beskyld-

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold.

V. Beskæftigelsesmulighederne og Raastofsituationen.

Træ- og Papirindustri.

I vor Omtale af Beskæftigelsessituationen, som den ser ud i Dag, har vi navnlig behandlet to Problemer, Kapital- og Raastofvanskeligheder. Ved Undersøgelsen af de Muligheder, der er for at komme bort fra Vanskeligheder vedrørende Raastofforsyningen, er vi naaet til Træ- og Papirindustrien.

I 1938 indførtes der til Danmark for ca. 4½ Mill. Kr. Krydsfinér. Størstedelen af Importen kom fra Finland, Letland, England (fra U.S.A. og Kanada) og Sverige. Kun hvad angaar Krydsfinér fra England kan altsaa egentlig Spørgsmaalet om Raastofmangel gøre sig gældende, og det Hul, der herved er opstaaet, maatte for saa vidt kunne dækkes ved at overføre Importen paa de skandinaviske Lande. Imidlertid vil en Forøgelse af den danske Krydsfinérproduktion faa en gunstig Indflydelse paa Beskæftigelsen, ikke blot direkte, men ogsaa indirekte, idet anseelige Beløb af vore Eksportindtægter saa i Stedet kan bruges til at betale Raastoffer og Halvfabrikata, som vi ikke selv raader over eller kan producere.

Der produceres allerede Bøgekrydsfinér herhjemme til Dækning af 25 pCt. af Danmarks Forbrug, men det vil uden Vanskeligheder være muligt at fordoble Krydsfinérproduktionen, altsaa til 50 pCt. af Forbruget. Produkterne finder Anvendelse saavel inden for Bygningsindustrien til Døre, Paneler, Gulve og Lofter, som inden for Møbelindustrien, og mange andre Industrier vil heller ikke kunne opretholdes, hvis ikke den fornødne Mængde Finér forefindes.

En Fordobling af den danske Krydsfinérproduktion vil efter Beregninger, der hviler paa Førkrigspriser betyde, at henved 1/3 af de nuværende Beløb, der gaar til Import af Krydsfinér, kan spares. Man kan regne Importbeløbets Formindskelse som en *ren* Gevinst, da det danske Bøgekrydsfinérs Fremstilling bestaar af 97 pCt. dansk Arbejde, idet kun Afskrivning og Reparationer af Maskiner, indført her til Landet til Bearbejdning af Træet, indgaar med 3 pCt. som udenlandsk Andel af Produktprisen.

Handelsministeriets Bøgetræs-Udvalg har i sin Betænkning omtalt nogle nye Anvendelsesomraader for Træ, navnlig Bøgetræ; man har i saa Henseende været inde paa Spørgsmaalet bl. a. vedrørende følgende Anvendelser: Brolægning, Rørledninger og Siloer (til Ensilering af Grøntfoder). Men som man vil se, er der navnlig Tale om, at Træ vil erstatte andre danske Raastoffer, f. Eks. Cement, og i det Omfang det drejer sig om Erstatning for udenlandske Raastoffer, maa man bemærke, at Brændselssituationen i Danmark formentlig i Øjeblikket er saadan, at en udvidet Anvendelse af Træ i Produktionen kun er mulig paa Grundlag af Import, men selv om Situationen lige i Øjeblikket er saaledes, synes det alligevel ikke uden Interesse at pege paa de Muligheder, der ellers er for at basere Industrien paa danske Raastoffer.

Foruden hvad vi allerede har nævnt, melder sig i denne Forbindelse Spørgsmaalet om Produktion af Bøgecellulose. Danmark importerede i 1938 ca. 63.000 Tons Cellulose til en Værdi af 8,6 Mill. Kr. Importen kom fra Sverige og Finland, og for saa vidt kan det samme Synspunkt, som blev fremhævet for Bøgekrydsfinér, gøres gældende her. Fordelen ved en dansk Bøgecelluloseproduktion ligger foruden i den direkte beskæftigelsesmæssige i den raastofmæssige, at der spares et ikke ubetydeligt Beløb om Aaret til Anvendelse for Indkøb af Raastoffer paa andre Felter — Raastoffer, vi ikke

---

ninger om Magtmisbrug og lignende endelig ophører. Erhvervslivet er for Tiden inde i en Nedgangsperiode, som ikke kan undgaa at paavirke Fagforeningernes Virksomhed saavel som Arbejdernes Leveforhold, men Fagbevægelsen maa kræve, at der ved alle Kriseforanstaltninger ogsaa tages fornødent Hensyn til Arbejdernes Interesser, og at det ikke bebrejdes Fagforeningerne, at de varetager disse Interesser. Det Indtryk skulde nødigt fæstne sig i Arbejdernes Sind, at de af Forholdene affødte Foranstaltninger alene gennemføres paa Arbejderklassens Bekostning.

selv har inden for Landets Grænser. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har i sin Beskæftigelsesbetænkning i en Førkrigsberegning paavist, at en Hjemmeproduktion paa 7500 Tons Bøgecellulose vilde komme til at spare et Importbeløb paa omkring 1,6 Mill. Kr. Fradrages derefter Udgifterne, vil en forøget Kulimport som Følge af, at det bliver nødvendigt at erstatte 30.000 m^3 Bøgeved med tilsvarende Brændselsværdi i Kul, og kommer hertil Importforøgelse paa Grund af importerede Raaprodukter af Celluloseproduktion, skulde der blive en Nettobesparelse paa noget over 1 Mill. Kroner, hvilket vilde blive forhøjet ved Fremstilling af Silkecellulose.

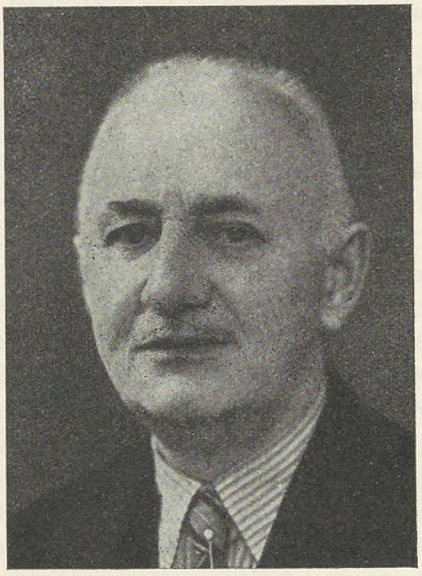
Sten-, Ler- og Glasindustrien.

Man skal lede længe efter et Industriomraade, hvis Eksistens i højere Grad hviler paa en dansk Raastofbasis, end Tilfældet er med Sten-, Ler- og Glasindustrien. Man behøver blot at tænke paa, at der her er Tale om Stenbruddene, Teglværkerne, Kalkværkerne og Cementindustrien, og man vil forstaa, at der her ikke ret godt vil kunne blive Tale om Raastofmangel. Ikke mindst vigtig er i denne Henseende Kalk-(Kridt)-forekomsterne, og de er saa enorme, at man kan sige, at vi i Danmark i bogstavelig Forstand lever paa Kridt. Vi erindrer i denne Forbindelse om, at der af Kalk først og fremmest laves Cement, men af Betydning er ogsaa brændt Kalk til Fremstilling af Mørtel. Den ubrændte Kalk bruges som Raamateriale ved Produktion af bl. a. Karbid, Kvælstofgødning, Soda, Glas, Cellulose, Farver, Tapeter o. s. v.

Skal man nævne et Omraade, hvor der nu kan være Tale om at skaffe en dansk Erstatning for tidligere Import, kan man nævne Vejbelægningen. Man har i Aar kunnet konstatere, at de lette permanente Vejbelægninger som Tjære, Asfalt, Asfaltbeton m. fl. i mange Tilfælde er ødelagt af Frosten, saaledes at ret store Reparationsarbejder maa til, for at sætte Vejene i nogenlunde Stand igen. Derimod er som Helhed de chaussébelagte Veje uberørte af Vinterens Vejrlig, hvad der skulde synes at være en udmærket Propaganda for en udvidet Brug af Brolægning af Gader og Veje. Det hertil nødvendige Materiale er saa dansk som vel muligt; der bliver først og fremmest Tale om Anvendelse af den bornholmske Granit.

Hans Jacobsen

fratraadt.



Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 28.—30. Maj d. A. meddelte Hovedkasserer *Hans Jacobsen,* at han ikke ønskede Genvalg. Tiltrods for, at han endnu er i fuld Vigør og har bevaret sin Arbejdsevne, mente han alligevel ikke, at han med Henblik paa sine 67 Aar burde søge Genvalg og ansaa det for rigtigst at give Plads for yngre Kræfter.

Den 1. April 1939 kunde Jacobsen fejre sit 25 Aars Jubilæum som fastlønnet faglig Tillidsmand, idet han i 1914 valgtes til Sekretær i Dansk Skrædderforbund. I 1919 blev han valgt til Sekretær i De samvirkende Fagforbund, i 1928 blev han Næstformand og i 1929 overtog han Stillingen som Hovedkasserer. Hans Jacobsen kan saaledes se tilbage paa en 21-aarig Virksomhed i den faglige Centralorganisations Tjeneste. I denne Aarrække har han øvet en stor, betydningsfuld Indsats til Gavn for de fagorganiserede Arbejdere, som er almindelig paaskønnet. Hans Arbejde inden for dansk Arbejderbevægelse har været præget af Vidsyn, Klogskab, Ærlighed og Saglighed. Han har aldrig været bange for at tage Standpunkt og har om fornødent forfægtet sine Meninger med hensynsløs Styrke, men han har tillige loyalt bøjet sig for de tagne Beslutninger, selv om de gik ham imod.

Gennem de mange Aar har Hans Jacobsen med aldrig svigtende Aarvaagenhed og Energi varetaget sine mange Tillidshverv, og Arbejderne har ikke kunnet ønske sig nogen bedre Repræsentant for deres Interesser. Den Hyldest, Jacobsen var Genstand for paa Generalforsamlingen, var et tydeligt Udtryk for Anerkendelse og Taknemlighed for veludført Gerning.

Den 24. Juli tog Hans Jacobsen Afsked med Forretningsudvalget, hvis ældste Medlem han var baade af Alder og Anciennitet, og det siger sig selv, at der ved den Lejlighed lød mange anerkendende Ord og en hjertelig Tak for hans mangeaarige Virksomhed, ligesom der blev vist ham Opmærksomhed fra forskellig Side. Efter endt Revision den 25. Juli fratraadte Hans Jacobsen saa som Hovedkasserer og overgav Stillingen til sin Efterfølger, *Aksel Olsson.*

Hans Jacobsen er dermed udtraadt af De samvirkende Fagforbunds Ledelse, men han afbryder dog ikke enhver Forbindelse med Fagbevægelsen, idet han fortsat beklæder en Række Tillidsposter indtil de respektive Valgperioders Udløb. Overgangen fra den aktive Fagforeningsmands rastløse Virksomhed til Pensionærens mere fredelige Tilværelse gøres derved mindre brat, og Hans Jacobsen faar Mulighed for at bevare Kontakten med vor Organisation.

Ogsaa paa denne Plads skal der lyde en oprigtig Tak til Hans Jacobsen for godt og kammeratlig Samarbejde gennem de mange Aar, og samtidig udtaler vi Ønsket om, at det endnu i mange Aar maa være Hans Jacobsen forundt at følge Udviklingen inden for den Bevægelse, han har viet sine bedste Kræfter og givet sine bedste Aar.

Rundskue

ARBEJDSSTANDSNINGER I 1939. I Aaret 1939 blev der iværksat 14 Konflikter, af hvilke 3 endnu var løbende ved Aarets Udgang.

Desuden var der ved Nytaar 1939 endnu 5 Konflikter løbende fra 1938, saaledes at der i alt har været 19 Konflikter. Disse Konflikter har direkte berørt 19 Virksomheder og 523 Arbejdere og medført et Tab paa ca. 16.000 Arbejdsdage mod i 1938 ca. 90.000 Arbejdsdage og i 1937 ca. 21.000 Arbejdsdage.

ARBEJDSFORDELINGEN. Ifølge en foreløbig Beretning fra Arbejdsfordelingsnævnet har Nævnet siden sin Nedsættelse den 8. Juni godkendt ca. 65 Overenskomster, der kan betegnes som *Rammeoverenskomster* i den Forstand, at Parterne har bundet sig til at gennemføre en Arbejdsfordeling, mens Arbejdstidsnedsættelsens Omfang og Form er overladt til Afgørelse ved Forhandling mellem Parterne eller de respektive Underorganisationer og Enkeltvirksomheder. De Omraader, for hvilke der er godkendt Overenskomster, omfatter et Arbejdertal paa omkring 175.000.

Foruden disse Rammeoverenskomster for bestemte Fagomraader har Nævnet godkendt en almindelig Overenskomst, indgaaet mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, om Gennemførelse af en Arbejdsfordeling mellem paa den ene Side Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, der ikke er eller kan være omfattet af en af Nævnet godkendt Overenskomst, og paa den anden Side Foreninger eller Forbund under De samvirkende Fagforbund. Endvidere har Nævnet godkendt Aftaler, der er indgaaet henholdsvis af Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund paa den ene Side og Arbejdsgivere, som ikke er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, paa den anden Side. Det Antal Arbejdere, der er omfattet af disse Overenskomster, kan ikke for Tiden angives, men maa forventes at ville blive betragteligt.

De Organisationer, der ikke allerede har taget Stilling til Gennemførelse af en saadan Arbejdsfordeling, opfordres til snarest at gøre dette, ogsaa af Hensyn til, at det i Medfør af Loven paahviler Nævnet pr. 1. September at afgive Indstilling til Arbejdsministeriet om den frivilligt gennemførte Arbejdsfordelings Omfang som Grundlag for Ministeriets Overvejelser med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt det for at opnaa de ved Loven tilsigtede Formaal skulde være nødvendigt at gennemføre andre Forholdsregler.

Der vil senere her i Bladet blive givet en samlet Oversigt over Nævnets Arbejde og dets Resultater.

DANSK TEKSTILARBEJDERFORBUND. Forbundet har udsendt sin Beretning for Regnskabsaaret 1. April 1939—31. Marts 1940, hvori der gives en Oversigt over Virksomheden inden for de forskellige Arbejdsgrene. Efter en Redegørelse for Overenskomstbevægelsen samt forskellige Lønbevægelser og Konflikter omtales Fagets Ferieordning, der som bekendt har været meget omstridt fra en Del Medlemmers Side, ligesom der gives Oplysning om fornyede eller nyoprettede Overenskomster med Enkeltfirmaer, om det nordiske og internationale Samarbejde samt om Forbundets Oplysningsarbejde.

Gennemsnitsledigheden inden for Industrien har i 1939 været 10 pCt. imod 13,8 pCt. i det foregaaende Aar, altsaa en procentmæssig betydelig Nedgang. Forbundets samlede Medlemstal er i Beretningsperioden steget fra 16.774 til 17.570, altsaa en Fremgang paa 796 Medlemmer.

Med Hensyn til den fremtidige Beskæftigelse i Faget hedder det, at der trods en ringe Bedring i de tre første Maaneder i 1940 nu er Udsigt til, at man i højere Grad vil nedsætte Arbejdstiden for herved at faa Raamaterialerne til at strække til længst muligt.

Skotøjarbejdernes Forbundskongres.

I Dagene den 8.—11. Juli holdt Dansk Skotøjarbejderforbund sin ordinære Kongres i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej i København. Kongressen, der talte 120 Deltagere, aabnedes af Formanden, *P. Knudsen,* der bød Velkommen og i store Træk redegjorde for den foreliggende Situation og derefter mindedes de i Kongresperioden afdøde Medlemmer, de danske Søfolk, der satte Livet til under Arbejdet for at skaffe Landet de nødvendige Forsyninger, samt de danske Soldater, der faldt paa deres Post den 9. April.

Efter at *Einar Larsen* havde budt Velkommen til København paa de københavnske Afdelingers Vegne, fik Kongressens Gæster Ordet. Sekretær *Einar Nielsen* bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og omtalte de Problemer, Fagbevægelsen staar over for i Dag, samt de skete statslige Indgreb, der er affødte af de ændrede Vilkaar for Landets Økonomi. Under Hensyn til alle foreliggende Forhold maa Fagbevægelsen yde sin aktive Medvirken i Bestræbelserne for at bevare Nationens Selvstyre og Folkestyret, der er en Forudsætning for vor Bevægelses fortsatte Arbejde. Med Henblik paa den kommende Tids mange Vanskeligheder er Enighed og Sammenhold i Rækkerne en bydende Nødvendighed. — Derefter hilste Forretningsfører *Th. Clausen* fra Sadelmager- og Tapetsererforbundet Kongressen paa sit Forbunds Vegne.

Til Dirigenter valgte Kongressen *M. Hallberg, Charles Koch* og *Axel Christensen,* alle København, til Sekretærer Forbundssekretær *Henry Petersen* og *Axel Samsø,* Fredericia.

Formandens Beretning.

P. Knudsen aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Forbundets Medlemstal er i Kongresperioden steget med 164. Den 1. Marts 1940 havde Forbundet 6263 Medlemmer, heraf 2997 Mænd, 2694 Kvinder, 329 Ungarbejdere og 243 Lærlinge. Enkelte Afdelinger er blevet nedlagt og deres Medlemmer overflyttet til andre Afdelinger, hvorved Afdelingernes Antal er gaaet ned fra 49 til 46.

Formanden omtalte dernæst Arbejdet paa Overenskomstomraadet og den indførte Dyrtidsordning samt redegjorde i Tilslutning hertil for de senest vedtagne sociale Love.

Forbundets Lønarbejde havde givet gode Resultater og kunde sammenfattes derved, at der i Kongresperioden var opnaaet Forhøjelser i Lønningerne. Forhøjelserne androg gennemsnitlig for Hovedstaden 8,6 pCt. for Mænd og 5,5 pCt. for Kvinder. I Provinsen androg Lønforhøjelserne gennemsnitlig 7 pCt. for Mænd og 11,7 pCt. for Kvinder.

Formanden sluttede sin Beretningstale med at udtale Ønsket om, at Optimisme maatte præge Arbejdet i Forbundet og alle dets Afdelinger i den kommende Tid.

I Diskussionen deltog en lang Række Talere. Man drøftede forskellige Forhold indenfor Faget, Dyrtidsordningen og de nu gennemførte Kriselove. Efter at Formanden havde repliceret til de forskellige Talere, godkendtes Beretningen enstemmigt.

Hovedkasserer *Peter Nielsen* fremlagde Regnskabet og udtalte i denne Forbindelse nogle personlige Bemærkninger i Anledning af, at han agtede at trække sig tilbage fra sin Plads som Hovedkasserer.

Regnskabet blev enstemmigt godkendt. Formanden udtalte en Tak til den afgaaende Hovedkasserer for mere end 26 Aars Arbejde i Forbundet, og Formandens Tale hilstes med stærkt Bifald af Kongressen, der hyldede Peter Nielsen paa forskellig Maade.

Kongressens Vedtagelser.

I Tilslutning til Beretningen vedtoges en Række Udtalelser.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien viser for Juni Maaned i Forhold til Maj en Nedgang fra 95 til 92 (Basisaar 1935 = 100). Med Undtagelse af Sten-, Ler- og Glasindustrien samt grafisk og teknisk-kemisk Industri er Tallet gaaet ned for alle Industrigrupper. For Jern- og Metalindustrien er Tallet gaaet ned fra 102 til 95, for Tekstilindustrien fra 103 til 96, for Beklædningsindustrien fra 103 til 99.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Juni 1940 beregnet til 1.096.000 mod 1.117.000 i Maj 1940 og henholdsvis 1.413.000 og 1.389.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Kongressen udtalte sin Anerkendelse af *Arbejdet paa Minimallønsomraadet,* men paalagde samtidig Hovedbestyrelsen at arbejde for en *yderligere Forhøjelse af Minimallønningerne.* Kongressen opfordrede til fortsat Arbejde for at faa *Ungarbejdere fra 15 Aars Alderen* ind under Overenskomsten og for at faa fjernet Overenskomstens Bestemmelse om, at *unge Kvinder* skal have været beskæftiget 1 Aar ved Faget for at have Krav paa Minimallønnen.

Kongressen bemyndigede Hovedbestyrelsen til at optage Forhandlinger med Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter om at *fastlægge Ferietiden fra første Lørdag Aften i Juli Maaned.* Udtalelsen herom vedtoges med alle Stemmer mod 3. Enstemmigt tilsluttede Kongressen sig Kravet om Forbundets Ret til paa lige Fod med Fabrikanterne at kræve *Akkord indført paa Stanserierne.*

Med alle Stemmer mod 2 vedtoges endvidere følgende Udtalelse:

»Kongressen konstaterer, at Afbrydelsen af Danmarks Handelssamkvem med en Række Lande har medført, at man fra Statens Side har genemført en Række Kriselove tilsigtende at fordele den ved Situationen begrænsede Arbejdsmængde og Adgangen til Indtægt.

Idet Kongressen erkender, at Kriselovene er nødvendiggjort af Situationen, maa vi dog beklage, at en saa stor Del af Byrderne er lagt paa Arbejderne, medens vi ikke finder Lovgivningen bl. a. angaaende Kontrollen med Prisstigningen paa Varemarkedet og Udbyttebegrænsningen tilstrækkelig vidtgaaende.

Imidlertid føler Kongressen sig overbevist om, at Socialdemokratiet har gjort, hvad der var muligt for at mildne Vilkaarene for Arbejderklassen, og at det ikke har været gørligt at naa til et andet Resultat, naar politiske Følger, som kunde drage meget farlige Konsekvenser med sig for Arbejderklassen, skulde undgaas.

Kongressen udtaler sin Tillid til, at Socialdemokratiet fortsat vil handle med Arbejderklassens Vel for Øje og føler sig overbevist om, at Partiet vil arbejde for, at de Love, der i Dag er dikteret Arbejderne af en Nødsituation, bliver ophævet, saasnart Forholdene tillader det, og tilsiger derfor Partiet sin Støtte til fortsat at kunne bevare sin Indflydelse i Regeringen.«

Valgene.

Til Formand genvalgtes med Akklamation *Peder Knudsen,* til Næstformand *Einar Larsen* og til Sekretær *Henry Petersen.* Som ny Hovedkasserer valgtes Kassereren i Københavns Afdeling, *Olaf Hansen.*

Ved Valgene til den nye Hovedbestyrelse genvalgtes for København *Valborg Larsen, Ingeborg Olsen, Charles Koch, N. P. Eriksen* og *Hallberg* og nyvalgtes *Carlo Jensen.* For Jylland genvalgtes *Axel Samsøe,* Fredericia, *S. Sørensen,* Viborg, *Georg Carøe,* Randers, og nyvalgtes *B. Segall, Esbjerg.* For Sjælland genvalgtes *Vald. Eghave,* Havdrup. For Fyn nyvalgtes *Madsen,* Odense, og for Lolland-Falster, Bornholm og Langeland genvalgtes *Sv. Jacobsen,* Nakskov.

Til Revisorer valgtes *Kaj Petersen* og *Jacob Jensen,* begge København, til Voldgiftsmænd *Axel Christensen* og *Charles Koch.*

Næste Kongres afholdes i *Esbjerg.*

Kongressen afsluttedes med Taler af Gæsterne og Forbundsformanden, der udtalte Ønsket om godt Samarbejde i den kommende Kongresperiode.

Nævnskendelser.

Det i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn har truffet Afgørelse i følgende Tvivlsspørgsmaal vedrørende Betaling af Dyrtidstillæg.

DYRTIDSTILLÆG TIL SLAGTERIARBEJDERE.

De samvirkende Fagforbund har udbedt sig en Udtalelse fra Overenskomstnævnet om, hvorvidt Danske Slagtermestres Landsforening, der under 20. November 1939 har indgaaet en Overenskomst med Dansk Slagteriarbejderforbund om Regulering af Arbejdslønningerne efter Pristallet, har været berettiget til at instruere sine Medlemmer om ikke at betale Dyrtidstillæg til Forbundets Medlemmer.

Sagen har været behandlet i Nævnets Møde den 14. Juni, og da der trods telegrafisk Indvarsling ikke var givet Møde af Danske Slagtermestres Landsforening, er Nævnets Behandling af Sagen sket alene paa Grundlag af de foreliggende skriftlige Oplysninger i Sagen.

Nævnet har herefter eenstemmigt udtalt, at Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 ikke kan afgive Hjemmel til helt at ophøre med at udbetale Dyrtidstillæg til Medlemmer af Dansk Slagteriarbejderforbund.

BESTEMMELSE AF DET PRISTAL, DER SKAL ANVENDES.

Forbundet for faglært Køkkenpersonale har gennem D. s. F. anmodet Nævnet om at træffe Afgørelse af, hvilket Pristal, der efter Pristal-Lovens Ikrafttræden skal benyttes ved Regulering af Lønningerne i Overenskomstforholdet med Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger.

Herom afsagdes den 15. Juni følgende:

Opmandskendelse:

I Overenskomstforholdet mellem Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark og Forbundet for faglært Køkkenpersonale vil Lønningerne efter Gennemførelse af Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 være at regulere efter Pristallet 128.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenører i Aalborg.

Forbundet havde krævet 50 pCt. Tillæg til den overenskomstmæssige Timeløn for Arbejdsmænd beskæftiget paa Flyvepladserne ved Aalborg. Kravet begrundedes i den ved dette Arbejde forbundne Risiko.

Den 8. Juli afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen om Spørgsmaalet, hvor Kravet imidlertid afvistes af Arbejdsgiverforeningen, som henviste til, at dette Spørgsmaal eventuelt burde løses af Regeringen, f. Eks. ved en Art Krigs-Risikoforsikring.

Fællesmødet sluttede saaledes uden Resultat.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralorganisationen af Vognmænd i København.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Juli behandledes to af Chaufførernes Fagforening i København over for Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn rejste Klager.

Sagerne forhandledes, og idet Parterne i begge Sager forbeholdt sig deres principielle Standpunkter, indgik Arbejdsgiverforeningen paa, at Vognmand Max I. Madsen til fuld Afgørelse af den over for ham rejste Klage betaler til Chaufførernes Fagforening Kr. 7,17, samt at De forenede Vognmandsforretninger til fuld Afgørelse af det over for dem paastaaede Forhold betaler Kr. 15,00 til Chaufførernes Fagforening.

Arbejdsløsheden

i Juni 1940

Ved Udgangen af Juni Maaned 1940 var der i alt 84.731 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 101.422 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 500.168, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Juni 16,9 mod 20,3 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 12.046 mod 14.434 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 12.046 er 9134 tilmeldt Hovedstaden og 2912 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Juni er saaledes opgjort til 96.777 mod 115.856 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Juni 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 53.341 eller 11,1 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 10.741, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 64.082 ved Udgangen af Juni 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Februar	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts	30,6	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April	26,0	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj	20,3	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni	16,9[1])	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli		11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
August		9,5	16,9	15,1	12,3	14,7	15,5	21,4	29,2
September		12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Oktober		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
November		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
December		32,2	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for April, Maj og Juni Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
April	31,3	23,5	26,9	24,5	28,6	24,6	28,4	35,2	33,7
Maj	19,8	14,7	22,5	19,8	17,7	19,2	20,4	29,5	26 3
Juni	14,9[1])	15,2	20,8	17,6	14,5	15,6	18,9	25,4	24,7

Øvrige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
April	22,5	12,4	15,8	12,9	13,8	14,1	17,0	24,5	24,0
Maj	20,6	9,5	14,0	11,4	9,8	11,2	14,4	21,0	23,8
Juni	18,3[1])	8,4	13,8	11,5	9,3	10,7	13,3	19,6	25,1

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Juni 1940[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Juni 1940[1])	Maj 1940	Juni 1939	Maj 1939
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	4 629	29,3	30,6	10,7	12,0
2. Jernindustrien	5 784	20,9	25,3	6,8	7,3
3 Anden Industri m. v.	13 542	21,3	21,5	10,3	11,0
4. Handel	1 435	8,8	9,6	4,7	6,5
5. Arbejdsmænd	13 558	27,1	28,7	14,1	16,1
6. Andre Fag	3 965	20,7	23,6	12,6	15,7
I alt	42 913	22,3	23,9	10,6	12,0
Provinsen:					
1. Byggefag	4 815	15,9	22,1	4,5	5,3
2. Jernindustrien	5 200	18,8	24,8	5,5	6,0
3. Anden Industri m. v.	12 175	18,7	19,4	10,3	11,3
4. Handel	1 532	7,1	8,5	4,2	5,2
5. Arbejdsmænd	16 831	11,1	17,1	15,6	14,3
6. Andre Fag	1 265	11,2	14,3	8,2	10,5
I alt	41 818	13,6	18,0	11,4	11,3
Hele Landet	84 731	16,9	20,3	11,1	11,5

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigste Fag ved Udgangen af Maj 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl.ult. Maj 1940	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Maj 1940	April 1940	Maj 1939	April 1939
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 840	24,9	39,1	4,2	12,3
Hustømrere	1 511	15,0	33,4	7,7	14,6
Snedkere	3 266	28,9	35,8	14,5	18,6
Malere	2 649	29,6	38,4	2,5	6,0
Sadelmagere og Tapetserere	877	28,8	26,3	4,0	5,7
Blikkenslagere	895	32,5	31,1	11,2	18,2
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	603	46,2	40,1	13,9	16,8
Smede- og Maskinarb.	9 297	23,2	20,6	5,7	8,4
Specialarbejdere	307	24,7	17,5	14,9	13,0
Formere	633	28,0	23,7	8,4	12,8
Elektrikere	1 143	26,9	26,9	9,7	11,9
Skibstømrere	380	28,3	25,2	0,4	0,8
Mølleriarbejdere	100	8,8	10,7	11,0	14,2
Bageri- og Konditoriarb.	1 664	27,3	32,4	21,8	26,9
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	707	35,9	37,5	17,2	20,6
Bryggeriarbejdere m. fl.	1 155	16,1	20,7	2,9	6,7
Slagteriarbejdere	1 497	16,7	25,4	17,3	19,5
Mejerifaget	139	9,8	13,8	8,3	11,3
Landmejerister	279	8,5	8,7	5,1	6,0
Tobaksarbejdere	2 519	28,9	29,0	14,5	17,1
Tekstilarbejdere	3 068	18,8	17,3	9,5	10,5
Skræddere	2 047	12,1	11,0	5,6	7,2
Hatte- og Buntmagere	512	30,4	27,6	8,5	9,0
Skotøjsarbejdere	882	16,6	15,8	17,8	20,5
Barberere	338	23,3	25,5	15,2	19,7
Træindustriarbejdere	1 170	17,8	24,5	10,1	14,9
Karetmagere	342	28,8	33,9	3,6	4,9
Keramikere	271	12,5	14,4	5,6	7,4
Papirindustriarbejdere	116	6,2	6,6	4,2	5,4
Bogbindere	1 820	35,2	27,0	16,8	18,6
Typografer	1 935	26,4	22,8	6,3	6,7
Kvindelige Arbejdere	4 861	25,4	26,1	13,6	17,6
Handels- og Kontormedhj.	3 136	9,1	8,7	5,8	7,0
Funktionærer	264	7,2	6,6	4,6	4,8
Arbejdsmænd	39 716	19,8	31,3	14,7	23,5
Murarbejdsmænd	563	36,4	40,4	22,1	33,0
Tjenere	1 734	26,7	35,0	18,0	25,8
Landkokke	347	28,0	24,0	8,2	16,7
Sømænd	1 664	35,7	37,7	27,2	28,9
Søfyrbødere	852	34,6	40,5	25,3	28,0
Kedel- og Maskinpassere	158	6,7	8,7	5,0	6,2
Gartnere	182	7,8	14,1	7,7	8,1
Husassistenter	74	2,9	3,3	1,6	2,7
Musikere	683	33,6	45,8	23,1	32,5
Danske Teknikere	106	10,5	10,2	2,8	3,4
Telefonstanden	18	0,9	0,9	0,3	0,4
Arbejdsledere	70	2,7	2,9	2,6	2,8
Arbejdsløshedskasser i øvr.	2 032	23,5	23,8	11,3	13,6
I alt	101 422	20,3	26,0	11,5	16,9

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Juni 1940 var 4119 organiserede og 529 personligt tilmeldte, i alt 4648 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 4062 organiserede og 454 personligt tilmeldte, i alt 4516, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Juni 1939, var 4472 organiserede og 517 personligt tilmeldte, i alt 4989, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2793.

Frisører hos Frisørmester Erik Knudsen, Frederiksborgvej 180.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. Juni 1940 i Sag Nr. 2793: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Frisørmester Erik Knudsen, Frederiksborgvej 180, København.

Ved et den 16. Februar 1940 i Den faste Voldgiftsret indgaaet Forlig erkendte Indklagede, Frisørmester Erik Knudsen, Frederiksborgvej 180, København, at have overtraadt en af ham den 11. Maj 1939 med Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund indgaaet Overenskomst og forpligtede sig til fremtidig at overholde Overenskomsten i fuldt Omfang, derunder kun at beskæftige organiserede Svende, hvorhos han til fuld Afgørelse af den rejste Klage vedtog at betale 75 Kr. til Forbundet.

De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund har nu paany indklaget Frisørmester Knudsen med Paastand om, at han idømmes en Bod i Anledning af, at han efter Forligets Indgaaelse fortsat overtræder Overenskomsten ved at have en uorganiseret kvindelig Svend beskæftiget og ved at aflønne hende under den overenskomstmæssige Minimalløn af 63 Kr. ugentlig.

Indklagede har ved Møde i Retten erkendt Klagens Rigtighed, idet han efter Forligets Indgaaelse har aflønnet den paagældende uorganiserede kvindelige Svend med kun 50 Kr. ugentlig. Han har erklæret at være ude af Stand til at yde den overenskomstmæssige Betaling.

Herefter vil Klagernes Paastand være at tage til Følge, saaledes at Boden bestemmes til 300 Kroner.

Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Indklagede, Frisørmester Erik Knudsen, Frederiksborgvej 180, København, bør til Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund betale en Bod paa 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Indklagede med 100 Kr.

SAG NR. 2797.

Kuske hos Vognmand C. Olsen, Wildersgade 11.

Den 21. Juni 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2797: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kuskenes Fællesforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og dennes Medlem Vognmand G. Olsen, Wildersgade 11, København.

Sagen, der drejede sig om Overenskomstbrud, forhandledes og forligtes saaledes, at Klagerne efter de ved Retsmødet faldne Udtalelser tog Klagen tilbage.

SAG NR. 2743.

Arbejdsmænd hos Firmaet Korsør Stenforretning (Løsning Skærvefabrik).

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Maj 1940 i Sag Nr. 2743: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker og dennes Medlem Korsør Stenforretning.

Under nærværende Sag har Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker og dennes Medlem Korsør Stenforretning for Brud paa en mellem Korsør Stenforretnings Filial i Løsning (Løsning Skærvefabrik) og Forbundets derværende Afdeling i 1935—36 indgaaet mundtlig Aftale, ifølge hvilken Fabrikken har forpligtet sig til ved Antagelse af Arbejdskraft at antage Medlemmer af Forbundets Løsning Afdeling, saalænge denne har tilstrækkelig kvalificeret Arbejdskraft ledig, og har paastaaet Fabrikken kendt pligtig at overholde Aftalen og idømt en efter Rettens Skøn passende Bod for det begaaede Brud paa denne. Subsidiært — for det Tilfælde, at Retten ikke maatte finde det tilstrækkeligt godtgjort, at en saadan udtrykkelig Aftale er indgaaet — har Klagerne anført, at der i alt Fald gennem en fast Praksis, der er fulgt i Aarene 1935—36 til Efteraaret 1939, er skabt en Kutyme af samme Indhold som den paastaaede Aftale, og har støttet deres Paastand paa, at Firmaet siden sidstnævnte Tidspunkt har brudt denne Kutyme.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de bestrider, at der har foreligget en Aftale eller etableret en Kutyme som paastaaet.

For Voldgiftsretten er der afgivet Forklaringer af Formanden for Forbundets Løsning Afdeling Abel Mikkelsen, af Arbejdsmand Oscar Jensen, af Inspektør ved Fabrikken Oscar Hansen og af Medindehaver af Korsør Stenforretning, Ingeniør Gustav Kähler.

Af de afgivne Forklaringer og det iøvrigt oplyste fremgaar følgende:

Virksomheden i Løsning havde indtil 1935 været drevet som en Entreprise, hvis Opgave havde været at tømme Statsbanernes Arealer for Sten og bearbejde disse, men i nævnte Aar besluttede man at etablere Virksomheden som en fuldstændig privat Forretning. For at gennemføre Planen foretoges Ombygninger af Fabrikken og Indførelsen af moderniserede Driftsmetoder, derunder Anskaffelse af en Gravemaskine.

I Anledning af disse Ændringer optoges lokal Forhandling mellem Virksomheden og Løsning

Afdelingen om en Overenskomst angaaende de fremtidige Arbejdsforhold. Under denne Forhandling, der førtes i Efteraaret 1935, og hvori blandt andet Vidnet Hansen deltog paa Virksomhedens Vegne og Vidnerne Mikkelsen og Jensen med flere paa Arbejdernes Vegne, krævede Hansen, at Arbejderne, der hidtil havde faaet et Tillæg paa 10 Øre i Timen, skulde gaa ned til 7 Øre i Lighed med, hvad der var Tilfældet i Firmaets andre Virksomheder, medens Arbejderne som Vilkaar herfor krævede, at Virksomheden skulde forpligte sig til udelukkende at beskæftige Medlemmer af Løsning Afdelingen. Efter Mikkelsens Forklaring, der støttes af Vidnet Jensens Forklaring, indgik Inspektør Hansen herpaa. Denne har derimod forklaret, at han ikke vilde afgive noget Løfte herom og ejheller vilde underskrive et af Mikkelsen affattet Udkast til Overenskomst, der indeholdt en Passus desangaaende, men at han udtalte, at Firmaet altid havde taget Hensyn til Egnens Folk i videst muligt Omfang, naar der blandt disse forefandtes kvalificeret Arbejdskraft, og det vilde man blive ved med.

Mikkelsen har videre forklaret, at der derefter hengik nogen Tid, uden at man gjorde videre ved Sagen, men i Marts 1936 havde han under et Besøg, Ingeniør Kähler aflagde paa Fabrikken, en Samtale med denne, hvorunder han paany rejste Kravet om udelukkende Beskæftigelse af Løsning-Afdelingens Arbejdere. Kähler svarede hertil, at han af Hensyn til Arbejdsgiverforeningen ikke var glad for at afgive Løftet skriftligt, men at han kunde faa det vidnefast af Inspektør Hansen. Nogen Tid efter — formentlig i April 1936 — havde Vidnet i Overværelse af 2 Arbejdere, deriblandt Vidnet Jensen, en Sammenkomst med Inspektør Hansen, hvorunder Hansen afgav et Løfte som af Klagerne under Sagen anført.

Medens Vidnet Jensen om Sammenkomsten med Hansen har forklaret i det væsentlige overensstemmende med Mikkelsen, har Direktør Kähler benægtet at have haft en Samtale med Mikkelsen af det angivne Indhold, ligesom Inspektør Hansen har benægtet, at den af Mikkelsen nævnte Sammenkomst overhovedet har fundet Sted.

Med Skrivelse af 18/6 1936 til Korsør Stenforretning, sendte Mikkelsen paa Afdelingens Vegne en den 9. s. M. dateret »Lokal Overenskomst« med Anmodning om at faa den underskrevet. I denne Overenskomst, der ikke var underskrevet af Afdelingen, findes blandt andet Bestemmelsen om det 7 Øres Tillæg, hvorimod der intet findes angaaende Antagelse af Arbejdskraft.

Det hedder videre i Skrivelsen:

»Jeg vil ikke undlade samtidig at oplyse, at for vi er indgaaet paa vedlagte Overenskomst er Betingelsen den, at der kun maa antages Arbejdere til Værket som er Medlemmer af Løsning Afdeling, det er ikke indført i Overenskomsten, men vi har det vidnefast, og det maa vi forlange overholdt.«

Det anføres derhos, at der er sket visse nærmere angivne Brud paa nævnte Aftale.

Herpaa svarede Ingeniør Kähler paa Korsør Stenforretnings Vegne i saalydende Skrivelse af 18/6:

»Idet vi hoslagt fremsender Lokal-Overenskomsten i underskrevet Stand, meddeler vi Dem, at vi absolut ikke har afgivet noget Løfte om at give Deres Afdelings Medlemmer Monopol paa at faa Arbejdet paa Fabrikken, og at vi under ingen Omstændigheder vil binde os hertil. Iøvrigt mener vi, Forlangendet er overenskomststridigt, idet der ikke ses at være Hjemmel for et saadant Krav i Overenskomsten.

Det er derimod rigtigt, at vi under Forhandlingerne har udtalt, at vore Dispositioner naturligvis ikke tog Sigte paa at udelukke Deres Medlemmer, forsaavidt de efter vort Skøn er egnede til Arbejdet og udfører det tilfredsstillende, men det er lige saa ubestrideligt, at vi meget skarpt understregede, at vi paa ingen Maade vilde gaa ind paa det af Dem fremsatte Krav, men tværtimod forbeholdt os vor fuldstændige Frihed i denne Henseende.

Dette Standpunkt fastholder vi og vil stadig fastholde, og dersom De herefter ikke vil underskrive den Overenskomst, der er vedtaget, ser vi ingen anden Løsning, end De lader Organisationerne tage Sagen op.«

I en Skrivelse af 22/6 udtalte Mikkelsen blandt andet, »at det Standpunkt, Stenforretningen indtager, forbavser mig, angaaende at der kun maa antages Arbejdere, der er Medlemmer af Løsning Afdeling, da vi er gaaet 3 Øre ned i Timen for at faa denne Bestemmelse indført, det er sket ved Forhandling med Herr Inspektør Hansen, som Herr Kähler er vidende om. Ved Forhandling med Herr Kähler paa Skærvefabrikkens Kontor talte vi om Sagen, vi blev enige om ikke at indføre det i Overenskomsten, men vi maatte faa det vidnefast, og det har vi faaet af Herr Inspektør Hansen, og det maa vi henholde os til, og hvis det ikke bliver overholdt, maa vi kræve de 3 Øre udbetalt med tilbagevirkende Kraft.«

Endelig svarede Ingeniør Kähler herpaa under 26/6, som følger:

»Vi har modtaget Deres Skrivelse af 22. d. M., hvis Indhold forekommer os mærkeligt, og som vi ikke ret forstaar.

Der har fundet lokale Lønforhandlinger Sted, og man er blevet enige om Satserne. Hvorledes man herefter kan nægte at underskrive den Overenskomst, man er blevet enige om, med den Motivering, at vi benytter en Smed som Smører, eller hvorledes man kan forlange et forhøjet Tillæg, hvis vi ikke opfylder det Krav, De har

stillet under Forhandlingerne, og som har været debatteret men afvist af os, inden Enighed opnaaedes, kan vi ikke finde ud af, og vi fra vor Side maa forlange, at de aftalte Lønsatser respekteres og ikke gøres til Genstand for Krav om Forhøjelser i den aftalte Overenskomstperiode.

Vi beklager derfor at maatte henvise til vort Brev af 18. d. M., hvis Indhold stadig nøje dækker vort Standpunkt.«

Skønt Overenskomsten af 9/6 1936 aldrig er blevet underskrevet paa Afdelingens Vegne, er dens Bestemmelser dog stedse blevet anvendt i Forholdet mellem Fabrikken og dens Arbejdere, og det maa ligeledes anses ubestridt, at der i de følgende ca. 3 Aar i det store og hele kun er blevet antaget Arbejdere, der var Medlemmer af Løsning-Afdelingen.

I August 1939 blev der imidlertid antaget en Arbejder, der var Medlem af Vejle-Afdelingen, men tidligere i en længere Aarrække havde haft Arbejde paa Fabrikken. Herover rejste Afdelingen Klage, der først behandledes efter Reglerne for faglig Strid, hvorefter der, da Striden ikke afsluttedes ad denne Vej, indgaves Klage over Forholdet til Den faste Voldgiftsret.

Under det forberedende Møde den 9/2 1940 angav Klagerne, at der i Tiden efter, at Sagen var blevet rejst mellem Organisationerne, forelaa ca. en halv Snes Antagelser af anden Arbejdskraft i Løsning, og de har derefter i en Kontinuationsklage anført 14 Tilfælde, hvori Fabrikken siden Oktober 1939 skal have antaget Arbejdere, der ikke har været Medlemmer af Løsning-Afdelingen.

Efter de foreliggende modstridende Parts- og Vidneforklaringer findes der at maatte lægges afgørende Vægt paa den ovenfor citerede Korrespondance fra Juni 1936, under hvilken Ingeniør Kähler paa den indklagede Virksomheds Vegne bestemt har bestridt at have afgivet noget Løfte som det paastaaede, har vægret sig ved at give noget saadant Løfte og har henvist Afdelingen, hvis den vilde fastholde sit Standpunkt, til at lade Organisationerne tage Sagen op, hvilken Anvisning Afdelingen ikke har fulgt.

Det vil herefter ikke kunne statueres, at der er afgivet et Løfte eller indgaaet en Aftale med det af Klagerne angivne Indhold, ligesom det ejheller kan antages, at der ved det Faktum alene, at Virksomheden i Aarene 1936—39 i det store og hele kun har beskæftiget Arbejdere, der var Medlemmer af Løsning-Afdelingen — en Praksis, der efter de givne Forhold var ganske naturlig — skulde være skabt en Kutyme, der kunde indskrænke Virksomhedens frie Valg af Arbejdskraft.

Det maa vel efter det foreliggende — derunder en af de Indklagede fremlagt Erklæring fra Formand Vald. Pedersen, der deltog i den i Efteraaret 1935 stedfundne Forhandling — antages, at der i Forbindelse med Løntillæggets Nedsættelse fra 10 til 7 Øre — der iøvrigt efter de Indklagedes Paastand modsvaredes ved en øget Beskæftigelsesgrad — er givet Afdelingen et vist Tilsagn om eller dog stillet den i Udsigt, at der fortrinsvis vilde blive beskæftiget Arbejdere fra Løsning-Afdelingen; men selv om der derved maatte være skabt en Ret for Afdelingen til at rejse Klage i Tilfælde af, at Virksomheden klart maatte handle i Strid hermed, findes det af Klagerne i Sagen oplyste ikke tilstrækkeligt til at fastslaa noget Ansvar for Virksomheden paa dette Grundlag.

Den oprindelige Klage angik som nævnt en Arbejder, der tidligere i længere Tid havde arbejdet paa Fabrikken, hvad der maatte udgøre fyldestgørende Grund for en Genantagelse, og hvad de i Kontinuationsklagen nævnte 14 Arbejdere angaar, har de Indklagede oplyst, at de 7 af disse tilhørte Naboafdelingen Hedensted, der først i 1937 udskiltes fra Løsning-Afdelingen og saaledes omfattedes af det eventuelt i 1935—36 givne Tilsagn, at det delvis har drejet sig om Arbejde, udført uden for Løsning-Afdelingens naturlige Omraade, at et Par af de nævnte Arbejdere ikke ses at have været beskæftiget paa Fabrikken, at en enkelt Arbejder omvendt har haft Arbejde der i mange Aar, og at Antagelsen i de øvrige Tilfælde skyldes, at Afdelingen ikke har anvist tilstrækkelig kvalificeret Arbejdskraft. Det sidste er bestridt af Afdelingen, men fyldestgørende Oplysninger i saa Henseende er ikke forelagt Retten.

Efter alt det saaledes anførte vil de Indklagede være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter samtlige Omstændigheder at burde deles mellem Parterne.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker og dennes Medlem Korsør Stenforretning, bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. August 1940 — 36. Aargang . Nummer 16

EN NY TID

Tilpasningsproces, Omlægning af Erhvervslivet, Indlemmelse i et økonomisk Storrum og lignende Problemer sætter for Tiden Sindene i Bevægelse herhjemme og drøftes i hele Pressen. Tankerne optages stærkt af det, der nu sker, og i Tilslutning til de fra tysk Side skitserede Planer fremsættes Forslag og Planer til en Nyordning. Mange af disse bærer dog tydeligt Præg af, at visse Kredse interesserer sig mere for en politisk og social end for en økonomisk Nyordning og med Utaalmodighed afventer den videre Udvikling, omend det maa staa klart for enhver, at det nye ikke bliver nogen Ændring til det bedre.

Det er rigtigt, at vi — uanset hvornaar og hvordan Krigen end ender — staar foran Overgangen til en ny Tid og at det allerede i det Overgangsstadie, vi nu befinder os i, vil være nødvendigt at løse en Række Problemer og gennemføre endog ret vidtgaaende Foranstaltninger, men denne Opgave kan dog, saaledes som Forholdene ligger i Dag, i alt væsentlig kun løses af Regeringen, der i sin nuværende Sammensætning med Rette kan siges at repræsentere det danske Folk og have dets fulde Tillid.

Med Hensyn til de hidtil foreliggende Forslag og Planer viser det sig, at enhver tænker sig den fremtidige Ordning i Overensstemmelse med sine egne Ønsker. Det gælder ikke mindst for Arbejderbevægelsens Modstandere, som synes at være af den Mening, at man kan overvinde alle Vanskeligheder blot ved at undertrykke Arbejderbevægelsens og navnlig Fagforeningernes Virksomhed. Vi tænker her ikke paa de mange yderliggaaende »Bevægelser« og »Partier« hvoraf flere først er opstaaet efter den 9. April, der nu vejrer en Chance og ved systematisk Nedrakning af deres eget Lands Styre og Forhold, ved tarveligt Angiveri og underdanig Leflen søger at vinde Indflydelse og slavisk vil efterligne Tilstandene i andre Lande, men paa de reaktionære Kredse, som altid har lagt saavel Folkestyret som Arbejderbevægelsen for Had og tror at kunne mele deres egen Kage ved at røve Arbejdernes Rettigheder og forringe Levestandarden. Fra den Side søger man at gøre Socialdemokratiet og Fagbevægelsen til Syndebuk for Tidens Ulykker. Man bebrejder ikke dansk Arbejderbevægelse, der har haft saa stor Indflydelse paa Udviklingen i de sidste Aartier, at Befolkningen lever under for daarlige Kaar, tværtimod, man angriber den, fordi Folket har det for godt og Forholdene er blevet for gode herhjemme. Hvilken besynderlig Indstilling og hvilken iøjnefaldende Mangel paa saglige Argumenter. Som om det ikke maa være enhver Folkebevægelses Maal at forme Forholdene saa gunstige som vel muligt for Landets Befolkning. Vort Folks høje økonomiske, sociale og kulturelle Standard, som vækker saa stor Beundring og har skaffet Danmark saa mange oprigtige Venner rundt om i Verden, er i den hjemlige Reaktions Øjne noget nær en Forbrydelse og Aarsagen til alt det Onde, der vederfares os for Tiden.

Heldigvis er Forholdet dog dette, at vide Kredse udenfor den egentlige Arbejderbefolkning tilfulde forstaar og anerkender Arbejder-

bevægelsens Indsats i dansk Samfundsliv. Ingen ringere end Højres gamle Partiformand og nuværende Handelsminister, *Christmas Møller*, har i en Tale ved Aabningen af Købestævnet i Fredericia givet Udtryk herfor. Vi gengiver nedenfor et Afsnit af denne Tale, der indeholder en fordomsfri Vurdering af de politiske og sociale Forhold og paa træffende Maade understreger Betydningen af et frit Organisationsliv:

»Til Trods for, at mægtige Kriser har raset over vort Land, var det dog saaledes, at der paa næsten alle Omraader var Fremgang og Opgang i 1939. Selv om der naturligvis var Vanskeligheder med Landbrugskriser, og vi ikke havde løst Arbejdsløshedsproblemet til Bunds, saa kan det ikke nægtes, at det folkestyrede Danmark havde skabt et Samfund af Orden og Ligelighed, af Jævnhed, som vi længes tilbage til.«

Om Fagforeningerne udtalte Christmas Møller følgende:

»Hvor ofte har man ikke i Striden om Arbejdsydelsen hørt nedsættende og mindre veloovervejede Bemærkninger — og saa er Sandheden jo dog den, at den danske Arbejders Arbejdspræstation staar betydeligt over, hvad andre Landes Arbejdere præsterer.

Lad os ikke glemme, til hvilket højt Stade Fagbevægelsen har ført den danske Arbejder. Ret skal jo være Ret: Den faglige Organisations mægtige Betydning for dette Lands og dette Folks Fremgang maa vurderes meget højt. Jeg tror naturligvis, som saa mange andre, at vi ogsaa i Forholdet Arbejder—Arbejdsgiver kommer ind i ændrede Forhold, og lykkeligt vilde det naturligvis være, om der fandt et saa snævert Samarbejde Sted som overhovedet muligt mellem Produktionens forskellige Led, men den danske Fagbevægelse er et Led i dette Lands og dette Folks Fremgang mod bedre Tilstande for hele Befolkningen. Dette mener jeg, det er nyttigt i Anledning af mange Betragtninger, som sikkert for Tiden fremsættes, at understrege.«

Christmas Møller fremhævede endvidere den sociale Lovgivnings Betydning med følgende Ord:

»Naar vi skal gøre Status op, lad os saa ogsaa erkende, at vi paa mange Omraader havde skabt en social Lovgivning, omfattende Syge, Gamle, Invalider, som de vel ikke har haft den bedre noget andet Sted i Verden.

Og lad det vel være rigtigt, at vi har kunnet kæmpe, dengang vi havde Raad dertil og Lejlighed dertil, om mangt og meget, at vi syntes, at Skatterne var for haarde, saa er de vistnok haardere de fleste andre Steder i Verden, at Indgrebene var store, saa ved vi, at de i Fremtiden vil blive større; saa lad os sige Sandheden, som den er, at det danske Samfund, saaledes som Flertal og Mindretal og vi alle i Fællesskab havde skabt det, var et Samfund, som i saa høj Grad passede til vor Natur, hvor de faa havde for meget og færre for lidt, et Samfund, som gav Mulighed for den enkelte dygtige til at arbejde sig frem, som gjorde Arbejdsdrengen fra Nakskov til Handelsfyrste, Tobaksarbejderen til Statsminister, som gav Rum og Plads for Dygtighed, Initiativ og Energi.«

Det er intet Under, at disse Ord har skurret slemt i Ørene paa alle dem, der i Aarevis har ført en forbitret og demagogisk Kamp mod det demokratiske Folkestyre og mod »Fagforeningernes Magtmisbrug, Understøttelsespolitik og Tariffer«. Christmas Møllers Udtalelser har end ikke fundet udelt Tilslutning hos de egne Partifæller. Saaledes betegner »Nationaltidende« Talen som en Lovprisning af det hidtil herskende politiske System, som en Likvidering af den tidligere Kritik af dette Systems Skatte- og Restriktionspolitik, ja som en »uhørt Provokation«. Det forundrer os forsaavidt ikke, thi det gamle Ord om, at Sandheden er ilde hørt, har stadig Gyldighed, nu endog mere end nogensinde. Men det er alligevel en Kendsgerning, at Folkestyret har skabt gode Kaar for Befolkningen i vort Land, og at Fagbevægelsen ved sit Arbejde har været med til at fremme denne Udvikling. Naar den danske Arbejder har naaet en saa høj Standard baade i fagmæssig, økonomisk og kulturel Henseende, er det ikke mindst Fagforeningernes Værk, og dette har igen været Grundlaget for den almindelige økonomiske Fremgang i vort Land. Der er nu engang ingen Mulighed for øget Produktion og almindelig Velstand, saafremt den lønarbejdende Klasse, der udgør en saa betydelig Del af Befolkningen og er i stadig Vækst, lever i Fattigdom og Nød. Den Dag, det lykkes *varigt* at nedpresse denne Befolkningsgruppes Levevilkaar til det rene Eksistensminimum — hvad der grundet paa Forhold, vi ikke er Herre over, desværre allerede *midlertidigt* er sket for store Dele af Ar-

bejderbefolkningen — vil Detailhandlere og Husejere, Haandværksmestre og Landbrugere erfare, at Nedskæringen i hvert Fald ikke har været til deres Fordel, og de vil — for at tale med Christmas Møller — længes tilbage til de gamle Tilstande. Man kan nemlig ikke skabe et blomstrende Erhvervsliv med gode Kaar for de Erhvervsdrivende blot ved at sænke Arbejdslønningerne og undertrykke Fagforeningerne, lige saa lidt som man kan lette Skattebyrden og begrænse Statsindgreb og Restriktioner ved at afskaffe Folkestyret. Forholdene i andre Lande taler deres tydelige Sprog i saa Henseende og burde afholde os fra Fejlvurderinger.

— — —

Fagbevægelsen er for saa vidt nu inde i en Modgangsperiode, som de ændrede Forhold tvinger til Indskrænkninger paa alle Omraader og umuliggør Forbedringer. Men det er i Modgangstider, en Bevægelse skal vise sin Styrke, og det kan ikke understreges stærkt nok, at Fagbevægelsen har hele sin Styrke behov for at afvise de mange Angreb og forhindre, at en kommende Nyordning gennemføres paa det arbejdende Folks Bekostning. Jævnsides hermed stilles der i disse Krisetider store Krav til Fagbevægelsen og dens ledende Mænd, hvis Medvirken paakaldes til Løsning af en Række nye Problemer. Det kan uden Overdrivelse siges, at Fagbevægelsen aldrig har været stillet overfor saa mange og alvorlige Opgaver som netop nu, og overalt gælder det om at afstemme de afvigende Interesser efter hinanden for at naa frem til en Helhedsløsning, som vort Land og Folk kan være tjent med. For at støtte Arbejdet paa disse mange Felter er det en uafviselig Pligt for de fagorganiserede Arbejdere at bevare Enighed og Sammenhold i Rækkerne og slutte endnu tættere op om deres Organisationer. Selv om Tiden er ond og haard, er der ingen Grund til Mismod og Forsagthed, og Organisationsarbejdet maa være præget af det Mod, den Handlekraft, Realitetssans og sunde Optimisme, som altid har kendetegnet Fagbevægelsen og ført den frem til sin nuværende Position. Vore Modstandere skal ikke faa Lejlighed til at triumfere, thi Fagbevægelsen vil ogsaa i Tiden, der kommer, vise sig stærk nok til at tilbagevise alle Angreb og hævde sig som Repræsentant for Arbejdernes økonomiske og sociale Interesser.

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold.

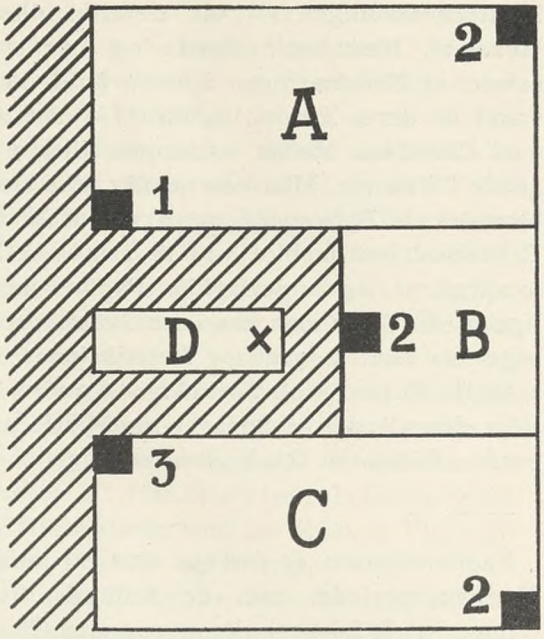
VI. Beskæftigelsesmulighederne og Raastofsituationen.

Det kan ikke være anderledes, end at tænkende Mennesker under Indtryk af de store Begivenheder og Omvæltninger beherskes af en Følelse af, at alle Ting og Forhold er i Støbeskeen. Det kan heller ikke være anderledes, end at en saadan Følelse præger ens Indstilling over for mange af Tidens Spørgsmaal, og at man er tilbøjelig til at spørge, om det overhovedet lønner sig at beskæftige sig med Forhold, som peger ind i Fremtiden paa Grund af samme Fremtids fuldstændige Usikkerhed. Netop det Emne, som vor Artikkelserie her behandler: Arbejdsmuligheder under de nye Forhold, er et Emne, der ganske typisk beskæftiger sig med Forhold, som for en væsentlig Del hører Fremtiden til, og det er derfor meget naturligt, at det Spørgsmaal kan rejses, om ikke Tiden kan anvendes paa en bedre Maade end at skrive og læse om dette Emne. Et ganske særlig stort Spørgsmaalstegn er mange Medborgere i Øjeblikket tilbøjelig til at sætte ved Spørgsmaalet om Industriens fortsatte Muligheder i Danmark.

Vi har nu i denne Artikkelserie beskæftiget os med adskillige danske Industrier og deres Muligheder i Dag og i den kommende Tid og har kunnet paavise, at der paa forskellige Punkter foreligger Muligheder for at forøge den danske Industris Raastofbasis. Vi skal se flere Eksempler herpaa i denne og kommende Artikler. Men det er paa den anden Side klart, at Danmarks Industri paa væsentlige Punkter fortsat maa støtte sig paa udenlandske Raa- og Hjælpestoffer. Det er paa disse Punkter Tvivlen og Mismodet sætter ind. Det hævdes, at de politiske Forandringer vil medføre saa stor Risiko for den danske Industri, at man lige saa godt kan opgive ethvert Arbejde paa at styrke og forøge den danske Industri. Forsaavidt der bag denne Opfattelse ligger den Anskuelse, at Danmarks Industri er et Kunstprodukt, som ikke har naturlig Berettigelse herhjemme, er det nødvendigt med det samme at stemple denne Anskuelse som forkert. Danmark har to Forudsætninger for Industri, som politiske Foran-

dringer ikke kan rokke væsentlig ved, men som økonomisk Samarbejde over større Omraader snarere vil give forøget Betydning. Den første Forudsætning er helt stedbunden: Danmarks mange naturlige Havne og disse Havnes gunstige Beliggenhed i »Østersørummet«, for at bruge et af Tidens aktuelle Begreber. Denne Omstændighed i Forbindelse med Søtransportens store Billighed i Forhold til Landtransporten vil altid betinge gode Muligheder for Industri i Danmark. Den anden Forudsætning er Danmarks høje Standard med Hensyn til faglærte og tillærte Arbejdere. Man vil maaske indvende, at denne Fordel ikke er saa rodfæstet i Stedet, som den første Forudsætning, men heroverfor kan man erindre om den gamle Sandhed, som Nationaløkonomiens Grundlægger, Adam Smith, formulerede saaledes, at af al Slags Bagage og Gods er Mennesket det vanskeligste at faa flyttet.

De fleste vil sikkert straks indrømme, at Danmark med Hensyn til de to nævnte Forudsætninger er godt stillet, men vil maaske indvende, at Mangelen paa de væsentlige Raastoffer, saasom Kul og Jern, altid vil gøre Industri i Danmark mindre naturlig. Dette er imidlertid ikke rigtig. Der er ikke nogen Industri i Europa, der er beliggende saaledes, at den har alle sine Raastoffer samlet omkring sit Sæde. Vel findes der inden for Europas Industrier Enkeltvirksomheder eller Samlinger af Enkeltvirksomheder, der er saa velsituerede, at de har deres vigtigste Raastoffer lige i Nærheden; men disse kan i ingen Tilfælde tilfredsstille det samlede Behov for Industrivarer af den paagældende Art, og derfor findes der ogsaa inden for alle Brancher en Majoritet af Virksomheder, som maa have transporteret et eller flere af deres Raastoffer over længere Strækninger. Derfor vil Steder, hvor der er billig Transport til og fra, altid have en Chance for at tiltrække Industri, og saaledes vil godt beliggende Havne altid være en vigtig Lokaliseringsfaktor for Industri. Man kan meget vel tænke sig, og der kan fra Virkelighedens Verden ogsaa gives Eksempler paa, at en Egn af Verden bliver Sæde for Industri, uden at nogen af denne Industris Raastoffer findes i vedkommende Egn, men alene som Følge af billig Transport. Illustrationen viser fire Lande, A, B, C og D, hvor A, B og C er udstyret med Raastofferne 1, 2 og 3, medens Landet D er i Besiddelse af en velbeliggende Havn mærket X. Det er umiddelbart indlysende, at den Industri, der benytter Raastofferne 1, 2 og 3, vil blive placeret ved Havnen X i Landet D, skønt dette Land ikke har nogen af Raastofferne. Landet A har ganske vist baade Raastofferne 1 og 2, men Transporten af Raastoffet 2 fra deres egne Raastofkilder er relativ dyr, idet det drejer sig om Landtransport, jævnfør Tegningen. Noget lignende gælder Landet C. Det Sted, der har de billigste Transportomkostninger, er, som en simpel Opmaaling vil vise, utvivlsomt X.



Er det saaledes klart, at der er naturlige Betingelser for Industri i et bestemt Land, og dette har medført Eksistensen af en Industribefolkning, bevirker dette naturligvis i anden Omgang Opstaaen af en hel Del Industri og Haandværk, hvis Lokalisering bliver bestemt af Afsætningsmarkedets Tilstedeværelse mere end af Raastofspørgsmaal og Transportbillighed af Raastoffer.

Nu hører man imidlertid den Indvending, at en Del af den danske Industri er sikret — ikke ved Tilstedeværelsen af Havn og naturlig lokalt Marked — men derigennem, at man ad politisk Vej, det vil sige gennem Told og Importregulering har sikret de paagældende Industrier en Eksistens i Danmark. Naar nu de politiske Forhold kommer helt i Støbeskeen, siger Pessimi-

sterne, saa løber vi den Risiko, at ogsaa de politiske Forhold, der har betinget en saadan Beskyttelse, ændres. Vi staar her over for den farligste af alle de pessimistiske Anskuelser, idet det jo ikke kan nægtes, at man kan finde Eksempler paa Virksomheder i Danmark, hvor Told synes at spille en større Rolle for Eksistensen end Transportbillighed og lokalt Marked. Men inden man giver Pessimisterne Ret i deres Indvendinger, vil det være rigtigst at undersøge, om ikke Nabolandenes Industri, hvorfra man venter den ødelæggende Konkurrence, ogsaa er beskyttet af Told- og Indførselsregulering nogenlunde af samme Karakter og Styrke. Hvis det ligger saaledes, og det vil Praksis vise, at det gør i næsten alle Tilfælde, saa staar vi altsaa over for, at Industrierne gensidigt værner sig mod hinandens Dumping, d. v. s. Undersalg af en vis Del af Produktionen. Det er nærliggende at slutte, at naar ens hjemlige Industri værner sig mod Nabolandene, saa er den daarligere end disse; men naar man saa opdager, at Nabolandene ogsaa værner sig, saa er Beviset for, at den hjemlige Industri er mindre konkurrencedygtig, faldet væk. Ingen ved endnu, i hvilket Omfang økonomiske Skranker vil falde i Europa; men det er overvejende sandsynligt, at hvis en Del af de egentlige gensidige Dumping-Beskyttelsesforanstaltninger bliver ophævet, vil Industrierne — naar ingen af dem alligevel har saa store Fortrin frem for de andre, at de gennem en Konkurrencekamp kan blive eneste Hane i Kurven — hjælpe sig gennem anden Form for Dumping-Beskyttelse, nemlig indbyrdes Aftaler om Priser og Deling af Markedet. Det vil erindres, at man ogsaa inden for nationale Grænser har kendt til Dumping-Konkurrence, idet f. Eks. Teglværkerne i Jylland, Fyn og paa Sjælland for adskillige Aar siden paaførte hinanden Dumping-Konkurrence gennem Salg af en vis Del af deres Produktion til billigere Priser i de andre Landsdele, og at denne Krig, da Toldmidlet ikke kunde anvendes, endte i en Kartelaftale — men ikke at der, efter at Kampen var sluttet, kun fandtes Teglværker i en af de tre Landsdele.

De i det foregaaende fremførte Argumenter fører da til den Følgeslutning, at selvom man ikke kan se bort fra, at Told- og Importreguleringen kan være Lokaliseringsfaktor for Industri, saa spiller denne Faktor ikke nær den samme store Rolle som de økonomiske Lokaliseringsfaktorer, og derfor vil politiske Forandringer normalt heller ikke betyde Revolutioner i Industriernes Lokaliseringer. Man maa maaske her over for indvende, at hele denne Tankegang kun kan gælde i en Tid, hvor *Staterne* ikke bestemmer Udenrigshandelen. Nu lever vi imidlertid under dirigeret Økonomi, og uanset at det eventuelt af transportmæssige Grunde og af Hensyn til Eksistensen af dygtig Arbejdskraft kunde betale sig fra et europæisk Synspunkt at føre Raastoffer til Danmark og industrielt bearbejde dem der, saa vil dette ikke ske i en Tid som vor, hvor Raastofferne ikke strømmer derhen, hvor der kan betales mest for dem, men hvor de betydende Stormagters Salg af Raastoffer afhænger af en statslig Beslutning. Med andre Ord, man befrygter at Danmark ikke skulde kunne skaffe sig tilstrækkelige Raastoffer gennem sine Handels- og Clearingaftaler med de leveringsdygtige Naboer. Det ses ikke klart, hvorpaa en saadan Anskuelse grunder sig. De Metoder, hvorunder vor Udenrigshandel foregaar, er naturligvis anderledes under Planøkonomi end under Liberalisme, men Udenrigshandelen og den internationale Arbejdsdelings bestemmende Aarsager: Raastoffernes lokale Fordeling, Transportens Billighed eller Kostbarhed, Arbejdskraftens ulige Grad af Dygtighed de forskellige Steder og Kundernes lokale Fordeling ændrer sig jo ikke, fordi man anvender en anden økonomisk Teknik i Udenrigshandelen. Hvis det var saaledes, at de store Lande, der er gaaet over til Planøkonomi, havde en usædvanlig stor Arbejdsløshed, kunde der naturligvis være en Tilbøjelighed til for disse Lande »at holde paa« deres Raastoffer, men det modsatte er jo Tilfældet. Der er ogsaa talt meget om, at de store planøkonomiske Lande tilstræber i enhver Henseende at være sig selv nok økonomisk set, og det er rigtig, at de har tilstræbt en større økonomisk Selvhjulpenhed paa vigtige Punkter, men den Ekspansion, vi ser i Øjeblikket, ledsages dog samtidig med Forsikringer om, at der ønskes økonomisk Samarbejde over større geografiske Omraader, og Skridt til at realisere disse Ønsker tages gennem løbende Handelsforhandlinger.

Det kan ikke nægtes, at de Næringsgrene som bruger Raastoffer, som vi vanskeligt kan faa gennem Varebytte, altsaa Raastoffer, som vi hid-

til har købt for fri Valuta, vil faa Vanskeligheder i Fremtiden; men det er ikke rigtig, at det særlig skulde være Danmarks Industri i Modsætning til Danmarks Landbrug, der vil blive berørt heraf. Det er i den Forbindelse tilstrækkeligt at erindre, at Landbrugets indkøbte Raastoffer, Foderkorn og Oliekager hidtil ikke har været fremskaffet gennem Byttehandler, men ved Køb ved fri Valuta, og det er ogsaa derfor, at vi i denne Artikkelserie under Omtalen af Landbruget lagde stærkt Vægt paa Paavisningen af Mulighederne for større Hjemmeavl af Raastoffer.

Pessimisterne har imidlertid endnu et Argument, naar de fremsætter deres Tvivl om Industriens Fremtidsmuligheder i Danmark, idet der henvises til den høje Arbejdsløn herhjemme. Bag denne Henvisning ligger det snævre Arbejdsgiversynspunkt, der betragter høj Arbejdsløn som en Hindring for Udførelse af mere Arbejde, og som ikke kan forstaa den samfundsøkonomiske Betragtning, at en høj Arbejdsløn maa være Maalet for alle vore samfundsøkonomiske Bestræbelser. Gaar man imidlertid ind paa Omkostningssynspunktet, saa vil det være velkendt, at det ikke er Timelønnens absolutte Højde, det kommer an paa, men Arbejdsomkostningen pr. produceret Vareenhed, og den kan jo godt være lav med høj Timeløn, nemlig naar Arbejdseffektiviteten er stor. Det er ogsaa velkendt, at Nationaløkonomerne altid har regnet den relative høje Arbejdseffektivitet i Danmark for vor Industris største Aktiv.

Nu er det klart, at Fornuftsargumenter ikke bider stærkt paa Folk, som er af den Mentalitet, at de tror Verden gaar under, hver Gang det bliver Tordenvejr, og det ovenanførte er derfor ogsaa rettet til de Læsere, som vil forsøge køligt at vurdere de industrielle Muligheder herhjemme. For disse maa der være Opmuntring at hente i Henvisningen til vore hjemlige Aktiver: Den tekniske Standard og vore gode Havne. Nu bør imidlertid Erkendelsen af, at vi har et stort Aktiv i Mulighederne for billige Raastoftilførsler, og at dette *kan* være vigtigere end Eksistensen af Raastoflejre inden for vort nationale Omraade, ikke føre over i den modsatte Grøft, nemlig til den Anskuelse, at saa behøver vi vel ikke at gøre noget for at forøge vor hjemlige Raastofbasis. Det er umiddelbart indlysende, at Besiddelsen af *en* Fordel ikke bør virke som en Sovepude, der holder en fra at søge at udnytte *andre* forhaandenværende Muligheder. Vi har derfor ogsaa i de foregaaende Artikler forsøgt at paavise, hvilke Muligheder der ligger for en forøget Fremskaffelse af danske Raastoffer.

Mere om Sten-, Ler- og Glasindustrien.

Saaledes omtalte vi i sidste Artikkel, at den hjemlige Raastofbasis ogsaa kunde forøges inden for Sten-, Ler- og Glasindustrien, uanset vi her staar over for et Industriomraade, hvis Eksistens altid i høj Grad har hvilet paa dansk Raastofbasis. Foruden det Eksempel, der blev nævnt i denne Artikkel, skal der i dette Nummer peges paa de Oplysninger, der siden den Gang er fremkommet ved et Interview i Bladet »Dansk Arbejde« med Geologen Dr. S. A. Andersen, en af de tre Danskere, der har været knyttet til det dansk-amerikanske Selskab, som har Koncession paa at udnytte Værdierne i Danmarks Undergrund. Det vil vides, at dette Selskab under de nuværende Forhold maa ligge stille, men at de tre paagældende Eksperter for at udnytte deres Arbejdskraft og Erfaring har startet et Selskab kaldet Geologisk Efterforskningsselskab, der, som Navnet viser, vil gaa i Gang med at efterforske danske Raastoffer. Som Følge af den omtalte Koncession til det dansk-amerikanske Selskab maa det nye Selskab ikke søge efter Raastoffer, som ikke tidligere har været udnyttet. Det bliver derfor væsentlig Raastoffer som Teglværksler, Moler, Grus og Sten, Mergel, Brunkul, Glassand og Salt, der kommer i Betragtning. Vi skal her indskrænke os til at pege paa Glassandet. Det er kendt, at Danmark har en ikke ubetydelig Import af Glassand, skønt vore Geologer siger, at det maa være muligt at fremskaffe Glassand af samme Kvalitet som det Sand, vi hidtil har indført fra Belgien. Det er værd at agte paa de Resultater, som kan opstaa af det her tagne Initiativ.

Et godt Eksempel paa en pludselig Fremkomst af en hel ny Fabrikation paa Grundlag af hidtil upaaagtede Raamaterialer er den mærkelige Stenuldsfabrik i Hedehusene, der for 5-6 Aar siden paa Grundlag af et amerikansk Patent begyndte at lave uldlignende Isolationsmateriale af Sten, tilsat visse kemiske Stoffer og smeltet under høj Varme i en Smelteovn. Gennem den hemmeligholdte patenterede Me-

tode blæses det flydende Stenmateriale ind i et Kølerum, hvor de uldagtige Fibre dannes og dernæst sammenpresses til et Isolationsmateriale, der kan anvendes baade til Varmeisolation og til Lydisolation. Materialet er brandsikkert og kan ikke angribes af Fugt og Svamp. Offentlighedens Øjne blev første Gang rettet mod denne Fabrik, da den brændte i Juni 1938. Fabrikken blev straks genopført og har efter Sigende siden arbejdet paa fuld Kraft.

Metalindustrien.

Da der ingen Metalforekomster er her i Landet, vil de af Krigen midlertidig vanskeliggjorte Tilførselsforhold her spille en ganske særlig Rolle. Som det vil vides, har da Handelsministeriet ogsaa maattet gennemføre Rationeringsbestemmelser for Metaller.

For nogle Aar siden fremkom der nogle mystiske Meddelelser i Pressen om Fremstilling af Jern ad syntetisk Vej, en Slags Cementjern. Det viste sig imidlertid senere at forholde sig saaledes, at Cementfabrikkerne havde opdaget, at man kunde anvende Cementindustriens Rotérovne i Stedet for de saakaldte Højovne til Jernfremstilling. Men der kræves stadig en Jernerts eller en jernholdig Masse som Grundlag for Udvindingen, og dette Raamateriale faas dels direkte fra Udlandet, dels fra et Affaldsprodukt fra Svovlsyrefabrikkerne. Med en aarlig Produktion paa 15.000 Tons vil man have dækket Danmarks Forbrug af Raajern med en Trediedel. Foruden at vi nu har denne Raajernsfremstilling, som altsaa er ganske ny, og som maa forventes nu at komme op paa højeste Kapacitet, er det saaledes, at ca. ¼ af det Jern, som anvendes i Metalindustrien, igen kommer frem paa Markedet i Form af Affald, og af dette fremstilles der nyt Jern. Det bør ogsaa nævnes, at man maa udvide den rationelle Anvendelse af smaa Jernspaaner til Raajernsfremstilling, som man allerede nogle Steder er inde paa.

Vanskeligst stiller det sig med vor Forsyning af Staal. Importen heraf andrager ca. 400.000 Tons om Aaret, og der fremkommer aarligt et Affald paa ca. 100.000 Tons, men kun $^1/_5$ af dette Affald bruges til Genfremstilling af Staal paa de hjemlige Staalværker, hvis Produktion, der i alt er paa ca. 30—40.000 Tons, for Restens Vedkommende hviler paa importerede Materialer. Hjemmeproduktionen vil kunne forøges en Del med de eksisterende Anlæg, men der kan kun fremstilles bestemte Artikler, nemlig Raaemner til Smedning og specielt staalstøbte Genstande.

Hvad der mangler, er imidlertid et Valseværk for Staalprodukter, saaledes at man i nogen Grad kunde blive uafhængig af Importen af valsede Produkter, saaledes som man efterhaanden fuldstændigt er blevet det for de ikkevalsede Produkters Vedkommende.

I Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning er omtalt et Projekt angaaende et Staal- og Valseværk. Oprettelsen af Værket er baseret paa Udnyttelsen af ca. 90.000 Tons Skrot, hvad der forudsætter Anvendelsen af ca. 35.000—40.000 Tons indført Raajern. Værket skal dække $^1/_3$ af det gennemsnitlige Forbrug i Danmark og tænkes baseret paa en Produktion af ca. 60.000 Tons Skibsbygningsplader og 60.000 Tons Stangjern. De valutariske Fordele er meget store. I en Førkrigsberegning har man regnet med en Valutagevinst paa henved 15 Mill. Kr.

Oprettelsen af en dansk Staalproduktion — der direkte vil have stor beskæftigelsesmæssig Betydning — vil være af største Vigtighed for den danske Industri, fordi et saadant Værk vil give den Raastofbasis, som den danske Industri trænger til. Forholdene kræver, at man beskæftiger sig med dette Problem, som er lige vigtigt ud fra raastofmæssige, som ud fra beskæftigelsesmæssige Synspunkter.

Rundskue

REPRÆSENTATIONER. D. s. F.s Forretningsudvalg har indvalgt Hovedkasserer *Aksel Olsson* som De samvirkende Fagforbunds Repræsentant i Bestyrelsen for »Hipa« og den danske Matteotti-Komité samt i Arbejderbevægelsens sønderjyske Landsforening og endvidere indstillet ham til Medlem af Arbejdsanvisningens A-Nævn. Samtlige Hverv var blevet ledige ved *Hans Jacobsens* Afgang som Hovedkasserer.

LUFTVÆRNSFORENINGEN. Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i Maj d. A. blev der givet Forretningsudvalget Bemyndigelse til at optage Samarbejde med Luftværnsforeningen. I Overensstemmelse hermed er D. s. F. efter Forretnings-

Landbrugets Arbejdskraft.

Spørgsmaalet om Landbrugets Arbejdskraft har i de senere Aar spillet en vis Rolle i Agitationskampagnen mod Fagforeningerne. Fra Landbrugets og navnlig L. S.s Side har man paastaaet, at mange Arbejdere foretrak at oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse og Socialhjælp frem for at tage Arbejde paa Landet, medens Dansk Arbejdsmandsforbunds Landarbejdergruppe altid har tilbagevist denne Paastand og henvist til, at der var et stort Antal ledige voksne Landarbejdere, og at der kun var Mangel paa unge Arbejdere, saaledes at denne Mangel altsaa skyldes naturlige Aarsager og tillige den Omstændighed, at Landbrugernes egne Sønner og Døtre i stort Tal søger fra Landet til Byerne.

Klagerne over manglende Arbejdskraft i Landbruget er aldrig helt forstummet og er ogsaa blevet gentaget i Aar. Man har endog paastaaet, at Høsten var i Fare af den Grund, og dette foranledigede Arbejds- og Socialministeriet til at lade de offentlige Arbejdsanvisningskontorer i Samarbejde med Kommunernes Arbejdsløshedsudvalg foretage en Undersøgelse af hele denne Sag. Resultatet af denne Undersøgelse foreligger nu i Form af en saalydende Meddelelse fra Arbejds- og Socialministeriet:

»Paa Grundlag af de nu til Arbejds- og Socialministeriet indsendte Indberetninger kan det oplyses, at samtlige 31 Anvisningskontorer har ment med den inden for hvert Omraade tilgængelige Arbejdskraft at kunne dække det fornødne Behov for Høstarbejdere.

Behovet udgjorde efter de foreliggende Oplysninger omkring 3000 Arbejdere. Heroverfor stod ca. 15.000 Arbejdere, der tidligere har været beskæftiget ved Landbrugsarbejde, og af hvilke ca. 9000 var ledige og ca. 6000 nu beskæftiget ved Arbejder af ekstraordinær Karakter, men som i paakommende Tilfælde vilde have kunnet frigøres i Overensstemmelse med de af Ministeriet angivne Retningslinier.

Herefter skulde der — mener man i Arbejds- og Socialministeriet — ikke være nogen som helst Vanskeligheder med Anvisning af Arbejdskraft til Høstarbejde, og det skulde end ikke være nødvendigt at gribe ind i bestaaende Arbejdsforhold.

Skulde der opstaa yderligere Behov for Arbejdskraft ved Høsten, kan dette tilfredsstilles af Arbejdsløshedsudvalgene i Kommunerne i Samarbejde med de offentlige Arbejdsløshedskontorer.

Ministeriet har desuden paalagt de lokale Arbejdsløshedsudvalg at skaffe oplyst, hvor megen fast eller midlertidig Arbejdskraft Landbruget efter Høsten 1940 har Brug for udover den allerede sikrede Arbejdskraft. Indberetningen herom skal være Ministeriet i Hænde inden 7. September d. A. Saa snart Indberetningerne er modtaget, og Optællingen foreligger, vil der tilgaa Offentligheden Meddelelse om Resultatet.«

---

udvalgets Beslutning indtraadt i Dansk Luftværnsforenings Københavns Kreds. Til D. s. F.s Repræsentant i Foreningen har Forretningsudvalget udpeget Hovedkasserer *Aksel Olsson.*

DANSKE ARBEJDERE I TYSKLAND. For Tiden har henimod 10.000 danske Arbejdere Beskæftigelse i Tyskland. Paa Initiativ af den danske Generalkonsul i Hamborg og under Medvirken af Statens Udvandringskontor er der nu nedsat et Udvalg med det Formaal at skaffe kunstnerisk og oplysende Underholdning for disse Arbejdere.

Udvalget bestaar af Departementschef *Graae* fra Undervisningsministeriet, Sekretær *Einar Nielsen,* De samvirkende Fagforbund, Direktør *Sperling,* Dansk Folke-Ferie, og Udvandringschef *H. F. Ulrichsen.* Udvalget vil sammen med nogle af de kunstneriske Kræfter, der allerede er engageret til Formaalet, foreløbig i Midten af denne Maaned foretage en Rejse til de Steder i Tyskland, hvor de danske Arbejdere er beskæftiget. Der vil paa disse Steder blive holdt danske Foredrag og arrangeret den bedst mulige Underholdning.

Til Sagens Fremme har De samvirkende Fagforbund for sit Vedkommende bevilget et Tilskud paa 5000 Kr.

PRISTALLET. Statistisk Departements Udregning af Detailpristallet for Juli foreligger nu. Efter at Forbrugsafgifterne og Skatterne er regnet fra og efter at Arbejdsskatten er fradraget bliver Pristallet for Juli 223, naar Juli-Pristallet 1914 regnes til 100. For April Maaned var Tallet 218 Points.

Løn under Flyvervarsling.

I Anledning af, at der i den senere Tid paa forskellige Arbejdspladser var opstaaet Uoverensstemmelser angaaende Betaling af Løn under Flyvervarsling, meddelte Dansk Arbejdsgiverforening i et Cirkulære til sine tilsluttede Organisationer og Enkeltvirksomheder, at der under Flyvervarsling skulde ske Fradrag i Lønnen for det Tidsrum, Arbejderne var nødsaget til at opholde sig i Beskyttelsesrum. De samvirkende Fagforbund protesterede mod denne ensidige Afgørelse, og der blev derefter optaget Forhandling mellem Hovedorganisationerne om en mere rimelig Løsning af Spørgsmaalet.

Disse Forhandlinger er afsluttet med det Resultat, at der mellem Hovedorganisationerne blev oprettet en Overenskomst, der herefter maa betragtes som gældende i Aftaleforholdet mellem de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer og Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening.

Overenskomsten har følgende Ordlyd:

OVERENSKOMST:

1) Hvor Arbejdet under Luftalarm afbrydes ved Arbejdernes Ophold i Beskyttelsesrum, skal, hvor det er Arbejdsgiveren muligt, den tabte Arbejdstid for samtlige Arbejdere uanset deres Lønningsform indvindes samme Arbejdsdag, ved at Arbejdet fortsættes udover den gældende Arbejdstids Ophør uden Tillæg af Overarbejdsprocenter, dog ikke udover 2 Timer.
2) Ved Skiftearbejde udlignes Arbejdstabet saa vidt muligt ved Arbejde af samme eller af de afløsende Hold. — Træder Luftalarm hindrende i Vejen for Afløsningen, er Holdet, der skulde afløses, pligtig til uden ekstra Betaling fra Arbejdsgiveren at fortsætte Arbejdet, indtil Afløsning naar frem.
3) Foranstaaende Bestemmelser er ikke til Hinder for, at der lokalt kan træffes Aftale om en anden Udligning af den tabte Arbejdstid.
4) Den tabte Arbejdstid, for hvilken Udligning ikke finder Sted, sammenlægges indenfor hver Lønningsuge, og for den saaledes sammenlagte Tid ydes der Arbejderne halv Timeløn efter ansat Timeløn, eller, hvor denne Lønningsform ikke findes, efter den for vedkommende Fag gældende normale Timeløn.
5) Denne Overenskomst kan opsiges til den 1. i en Maaned med en Maaneds Varsel.

København, den 31. Juli 1940.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Laur. Hansen. *P. Andersen.*
For Dansk Arbejdsgiverforening:
Hans L. Larsen. *T. K. Thomsen.*

De finske Fagforeningers Kriseprogram.

Den 18. Juli afholdt den finske Landsorganisation Delegeretmøde i Helsingfors, hvor man drøftede den foreliggende Situation og vedtog et saakaldt Kriseprogram, der formulerer Fagbevægelsens Krav vedrørende en Række Problemer, der med Henblik paa de særlige Forhold staar først paa Dagsordenen i vore Dages Finland.

Med Hensyn til Lønspørgsmaal henviste Mødet først til Fagforeningernes Bestræbelser for at tilvejebringe en Udligning mellem Lønninger og Priser. Der er ganske vist allerede opnaaet Lønforhøjelser for enkelte Arbejdergrupper, men de hidtil opnaaede Resultater er dog ikke tilfredsstillende, og Arbejderne har langt fra opnaaet Dækning for Dyrtiden. Fagforeningernes Bestræbelser paa Lønomraadet bør derfor fortsættes, og Regeringen opfordres til i sin almindelige økonomiske Politik mere maalbevidst end hidtil at virke for en Tilpasning af Lønningerne. Arbejderne opfordres til at slutte sig til Fagforeningerne for dermed at støtte Arbejdet for at faa gennemført Lønforhøjelser.

Der kræves kraftig Fremme af Foranstaltninger med det Formaal at skabe Beskæftigelse for evakuerede Arbejdere, der med Hensyn til Lønforhold og Arbejdsbetingelser bør være ligestillet med de øvrige Arbejdere. Man bør herved gaa ud fra den Grundsætning, at Arbejderne ikke tvinges til at skille sig fra deres Familier, og at faglærte Arbejdere saa vidt muligt beskæftiges i deres eget Fag.

Der kræves endvidere Gennemførelse af lignende Beskæftigelsesforanstaltninger for demobiliserede Arbejdere, hvis Arbejdspladser enten er blevet besatte med andre Arbejdere eller helt lukkede.

Regeringen opfordres til med alle til Raadighed staaende Midler at forhindre unødvendige Prisstigninger paa livsnødvendige Varer. Man udtaler sig for Fastsættelse af en Normal- eller Maksimalpris, der bør ligge saa nær op ad Fredsprisen som muligt.

Arbejdstiden i Sovjetrusland.

Som allerede meddelt i Dagspressen blev der den 27. Juni ved Forordning gennemført en Forlængelse af Arbejdstiden i Sovjetrusland. For samtlige Arbejdere og Funktionærer forlænges Arbejdstiden fra 7 til 8 Timer i Virksomheder med en 7 Timers Arbejdsdag, fra 6 til 7 Timer i Virksomheder med en 6 Timers Arbejdsdag (overvejende Grubevirksomheder), fra 6 til 8 Timer for Kontorpersonale samt fra 6 til 8 Timer for Arbejdere, der er fyldt 16 Aar. Samtidig forlænges Arbejdstiden ogsaa paa den Maade, at 7 Dages Ugen indføres i Stedet for 6 Dages Ugen i alle statslige, kooperative og samfundsmæssige Virksomheder, hvorved den syvende Dag — Søndagen — regnes som Hviledag.

Det forbydes Arbejdere og Funktionærer egenmægtigt at forlade Virksomheden eller egenmægtigt skifte Arbejdsplads. Dette kan kun ske med Bedriftsledelsens Tilladelse. Arbejdere og Funktionærer, som uden saadan Tilladelse ophører med Arbejdet eller skifter Arbejdsplads, skal straks stilles for en Domstol og idømmes Fængsel i mindst 2 og højst 4 Maaneder. Udebliver en Arbejder eller Funktionær uden gyldig Grund fra Arbejdet, skal han idømmes Strafarbejde paa Arbejdspladsen i indtil 6 Maaneder, i hvilket Tidsrum Arbejdslønnen nedsættes med 25 pCt.

Arbejdslederne er pligtige til nøje at overholde disse Bestemmelser. En Arbejdsleder, der antager en Person, der paa ulovlig Maade har forladt sin gamle Arbejdsplads, drages til Ansvar for Retten.

Forordningen og dens drastiske Straffebestemmelser motiveres med Forholdene i andre Lande. Arbejderne i de kapitalistiske Lande arbejder nu fra 10 til 12 Timer pr. Døgn, og paa Grund heraf har de imperialistiske Stater, saaledes hedder det i Motiveringen, kunnet øge deres Produktion af Krigsmateriel. Derfor maa Arbejdstiden ogsaa forlænges i Sovjetrusland for at Fremstillingen af Krigsmateriel kan forøges tilsvarende.

Lønnen forbliver den samme som for den kortere Arbejdstid og Akkordsatserne nedsættes, saaledes at der ikke opnaas højere Arbejdsfortjeneste. I en Tale, som den russiske Landsorganisations Formand, Schwernik, holdt samme Dag, som Forordningen traadte i Kraft, understregede han stærkt Nødvendigheden af, at ogsaa Arbejderne bringer Ofre for Fædrelandets Forsvar. »Saafremt vi gik med til Lønforhøjelser svarende til Arbejdstidens Forlængelse, vilde der jo ikke være Tale om noget Offer fra Arbejdernes Side. Derfor maa alle Lønninger forblive uforandrede, Produktionsnormerne maa højnes og Akkordsatserne sænkes i Forhold til den længere Arbejdstid.«

Bødkerforbundets Jubilæumskongres.

Den 18.—20. Juli holdt Bødkerforbundet sin 17. Kongres i København, der faldt sammen med Forbundets 50 Aars Jubilæum. Kongressens Forhandlinger og ikke mindst selve Aabningsmødet stod da ogsaa helt i Jubilæets Tegn, idet saavel den fungerende Forretningsfører som Repræsentanterne for de indbudte Organisationer samt de mange Æresgæster, deriblandt de tidligere Forbundsformænd *Bresemann* og *E. Svendsen*, omtalte denne Begivenhed og fremhævede enkelte særlige Træk i Organisationens Historie. De samvirkende Fagforbunds Repræsentant, Næstformand *Eiler Jensen*, ønskede ligeledes Forbundet Held og Lykke i Dagens Anledning og overrakte en Træskulptur som Gave fra den faglige Centralorganisation. I sin Hilsningstale kom Eiler Jensen ogsaa ind paa en Omtale af den foreliggende Situation og fremhævede Betydningen af, at Enighed og Sammenhold bevares inden for vor Bevægelses Rækker.

Kongressen aabnedes af Forbundets Viceforretningsfører *N. M. Jespersen*, der bød Gæster og Delegerede velkommen. Efter Gæsternes Taler konstituerede Kongressen sig med *N. P. Christensen*, Aalborg, og *Mortensen*, Køben-

havn, som Dirigenter, nedsatte Mandatudvalget og gik saa over til Behandling af Dagsordenens Punkt 4:

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN

N. M. Jespersen aflagde denne Beretning og redegjorde herunder for Afstemningsreglerne og Gennemførelsen af den tvungne Svendeprøve i Faget. Han omtalte derefter Forholdene indenfor Faget og fremhævede, at Faget er i Tilbagegang. Industrialiseringen har været haard ved Bødkerne. Ganske vist har Ledigheden i den sidste 5 Aars Periode været mindre end i den foregaaende Periode, men dette skyldes sikkert Medlemstallets Nedgang. Det er lykkedes flere Bødkere at faa anden Beskæftigelse. Derved er de Lediges Antal formindsket. I April 1935 var Medlemstallet 459, den 1. April i Aar 355 — en Nedgang paa 104 Medlemmer. Den laveste Ledighedsprocent blev naaet i Juli 1939 med 11 pCt., den højeste Ledighedsprocent opviste Januar 1937 med 37,5 pCt. Der er i Kongresperioden ophævet 4 Afdelinger.

Jespersen omtalte derefter udførligt den Overenskomst vedrørende Pristalsregulering, som efter Krigens Udbrud var afsluttet mellem Arbejdsgiverforeningen og D. s. F., og efter en Gennemgang af Forholdene i Begravelseskassen og Arbejdsløshedskassen samt andre interne Forhold i Faget sluttede han sin Beretning. Efter nogen Diskussion blev Beretningen enstemmigt godkendt, og det samme var Tilfældet med de paa Tryk foreliggende Regnskaber for de forskellige Kasser.

De foreliggende Forslag til Ændring af Forbundets Love affødte en Diskussion, der navnlig drejede sig om et af Hovedbestyrelsen stillet Ændringsforslag vedrørende Medlemmers Optagelse, hvorefter der i vedkommende Lovbestemmelse kun skal være Tale om »Bødkere« og ikke som nu om »Arbejdere«. Træarbejdersekretariatets Repræsentant, *Niels Madsen*, advarede imod at sætte Pigtraad om Faget og imod at afskære Forbindelsen med de Arbejdere, som ved Industrialiseringen kunde faa Indpas i Fagets Omraade uden at have egentlig haandværksmæssig Uddannelse, men heroverfor blev der gjort gældende, at en saadan Omredigering af Lovparagraffen var nødvendig efter den nu indførte tvunge Svendeprøve. Ændringsforslaget blev vedtaget.



N. M. Jespersen, Bødkerforbundets nye Formand.

Det blev vedtaget at forhøje Sygeunderstøttelsen. Kontingentet til Forbundet blev uforandret. Alle Paragrafer vedrørende Begravelseskassen blev strøget. Bødkernes Begravelseskasse er indgaaet i Forsikringsselskabet »Danmark«. Endelig vedtog man, at Valg af Forretningsfører skal ske med absolut Stemmeflerhed.

Endvidere vedtog Kongressen en enstemmig Indstilling fra Hovedbestyrelsen om at yde Forbundets Forretningsfører, *Rasmus Rude*, der paa Grund af Sygdom havde ønsket at nedlægge sit Hverv, en Erkendtlighed for hans 23 Aars energiske Arbejde som Leder af Forbundet, og bevilgede Rude en aarlig Hædersgave paa 600 Kr.

VALG AF LEDELSE

Til ny Forretningsfører valgtes *N. M. Jespersen* og til Viceforretningsfører *Viggo Olsen*, København. Som Medlemmer af Hovedbestyrelsen nyvalgtes *Einar Hansen* og *Chr. Jørgensen*, København. Fra Provinsen genvalgtes *N. P. Christensen*, Aalborg, *Charles Hansen*, Aarhus, og *Høj*, Sønderborg, medens *Berg Rasmussen*, Odense, nyvalgtes.

Forbundets næste Kongres finder Sted 1945 i København.

Stenindustriarbejdernes Forbundskongres.

I Dagene den 10.—12. Juli holdt Dansk Stenindustriarbejderforbund sin 23. ordinære Kongres i Rønne. Alle Forbundets Afdelinger var repræsenteret, og der var desuden mødt en Række indbudte Gæster, deriblandt De samvirkende Fagforbunds Repræsentant, Sekretær *Julius Nielsen,* der bragte en Hilsen fra de øvrige fagorganiserede Arbejdere i vort Land og udtalte Ønsket om, at Kongressens Forhandlinger og Beslutninger vilde være til Gavn for Forbundet og dets Medlemmer.

Kongressen aabnedes af den fungerende Formand, *Vald. Andersen,* der bød Velkommen og kort omtalte den foreliggende Situation med dens mange Vanskeligheder for det danske Samfund og ikke mindst for det arbejdende Folk.

Tiden, der kommer, vil uden Tvivl stille store Krav til Arbejderbevægelsens Sammenhold og Enighed, thi allerede i nogen Tid har man kunnet skimte de ansvarsløse Kræfter, som mener Tiden er inde til et Fremstød mod Arbejderbevægelsen. Det er imidlertid min Overbevisning, udtalte Formanden, at den danske Arbejderbevægelse med sine stolte Traditioner vil gennemskue enhver Forklædning, man maatte blive stillet overfor, og bestaa enhver Prøvelse, den vil blive udsat for.

Efter Godkendelse af Mandaterne og Forretningsorden konstituerede Kongressen sig med *Aage Hornbæk* og *Vald. Olsen* som Dirigenter og *Ejnar Brandt* og *Otto Nielsen* som Sekretærer.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN

Vald. Andersen fik saa Ordet for at aflægge Beretning om Forbundets Arbejde i Perioden 1937—1940. Begyndelsen havde været lovende, og Medlemstallet naaede op paa 1094. Indtil December 1938 havde Beskæftigelsen været normal, men derefter havde der været Tilbagegang grundet paa svigtende Eksport og mindre Efterspørgsel efter Granit til indenlandsk Forbrug. Han omtalte visse Bestræbelser for at faa Indførselsforbudet for Granit hævet og understregede heroverfor Nødvendigheden af at benytte Landets egne Raamaterialer.

Formanden redegjorde derefter for Overenskomstbevægelserne og de herved opnaaede Resultater, Dyrtidsordningen, Ferieloven, Arbejdsfordelingen og en Række andre Spørgsmaal. Formanden sluttede sin Beretning med en Henvisning til den usikre Fremtid, der ikke tillader at drage bestemte Slutninger med Hensyn til Virksomheden. Forandringerne sker nu i saa hurtigt Tempo, at Vedtagelser, som træffes i Dag, kan være forældede om en Uge. Det maa derfor være Hovedledelsens Opgave nøje at følge Udviklingen og tilpasse Organisationsarbejdet derefter.

Efter Beretningen fulgte en grundig Debat, hvorunder en lang Række Talere havde Ordet. Man drøftede forskellige Spørgsmaal, bl. a. Priskuranten, Stenimporten, Pristalsreguleringens Bortfald samt Fagbevægelsens fremtidige Arbejde. Derefter godkendtes Beretningen.

Hovedkasserer *Laurits Hansen* aflagde Regnskabsberetning for Treaarsperioden, som ligeledes godkendtes. Da Laurits Hansen ikke ønskede Genvalg paa Grund af Alder, bragte Formanden ham en Tak for hans Arbejde og foreslog ham udnævnt til Æresmedlem. Kongressen gav sin Tilslutning hertil og hyldede den afgaaende Hovedkasserer.

FORSLAG OG LOVÆNDRINGER

Fra Afdelingerne forelaa en Række Forslag. Det første Forslag, der gik ud paa at Forbundets Revisorer valgtes som kritiske Revisorer, vedtoges enstemmigt.

Endvidere vedtoges et Forslag om, at der skal arbejdes hen til ensartede Regler for alle Forbundets Medlemmer vedrørende Arbejdshvile 1. Maj.

Af andre vedtagne Forslag kan nævnes et Forslag om, at Forbundet under Overenskomstforhandlingerne skal arbejde hen til, at der kun maa beskæftiges organiseret Arbejdskraft hos de Mestre, man har Overenskomst med.

Det vedtoges, at Forbundet skal arbejde hen til, at der indføres en Tillidsmandsordning og at der nedsættes et Udvalg til en grundig Revision af Priskuranten.

Med 24 Stemmer mod 4 forkastedes et Forslag om, at der indføres et fast Kontingent til Forbundet, og med 21 Stemmer mod 6 nedstemtes et Forslag fra Københavns og Sjællands Afdelinger om, at naar der er Arbejde at faa i en af

disse Afdelinger, er gensidig Overflytningspligt først gældende efter 3 Maaneders Forløb.

Endvidere vedtoges enkelte Forslag til Lovændringer.

VALG AF LEDELSE

Til Formand valgtes *Vald. Andersen,* og til ny Hovedkasserer *Vald. Olsen,* begge med Akklamation.

Til Hovedbestyrelsesmedlemmer valgtes: *Ejner Brandt,* København, *W. Ottesen,* Aalborg, *Carl Frederiksen,* Allinge, *Ernst Jonassen,* Allinge, og *Aksel Hansen,* Roskilde.

Den næste Kongres holdes i København.

Efter Afslutningstaler af Gæsterne og Forbundsformanden sluttede Dirigenten Kongressen med et kraftigt besvaret Leve for Forbundet.

Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring

Arbejdsdirektørens Indberetning.

Som det fremgaar af Arbejdsdirektørens Indberetning til Socialministeriet om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring for Regnskabsaaret 1938/39 var Antallet af offentlige Arbejdsanvisningskontorer 29 ved Udgangen af Regnskabsaaret, det samme Antal som ved Udgangen af forrige Regnskabsaar. Af det samlede Antal Tilmeldinger: 1.500.978 var 1.351.231 Tilmeldinger af Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, medens Resten: 149.747 var personlige Tilmeldinger. I Forhold til Aaret før viser de samlede Tilmeldinger en Stigning paa 29,6 pCt. Kontorerne anviste Arbejde i 124.256 Tilfælde, hvoraf kun 20.860 angik Medlemmer af Arbejdsløshedskasser. Det fremgaar heraf, at de arbejdssøgende i langt det største Antal Tilfælde selv har skaffet sig Arbejde.

Arbejdsløshedsstatistiken viser, at Arbejdsløsheden i Regnskabsaaret 1938/39 har været noget større end i det foregaaende Aar. Gennemsnittet af samtlige ledige har i 1938/39 været ca. 8000 højere end i Aaret før. I 43 Kasser var den gennemsnitlige Ledighed større end Aaret forud, i 22 Kasser var den lavere og i 3 Kasser uforandret.

Antallet af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser har igennem Regnskabsaaret været uforandret 68. Antallet af nydende Medlemmer i disse 68 Kasser er pr. 31. Marts 1939 opgjort til ialt 473.082, hvoraf 77.214 eller 16,3 pCt. Kvinder.

Kassernes samlede Indtægt i Hovedforsikringen udgjorde 76.463.312 Kr., i Fortsættelseskasserne 27.178.935 Kr., medens den samlede Udgift i Hovedforsikringen beløb sig til 80.789.138 Kr. og i Fortsættelseskasserne til 20.474.727 Kr. I Regnskabsaaret 1938/39 har Arbejdsløshedsforsikringen haft godt 15 Mill. Kr. større Totalindtægt end i det foregaaende Aar. Forsikringens Totaludgifter er til Gengæld steget med ca. 13 Mill. Kr.

I Regnskabsaaret er der udbetalt ca. 18 Mill. Kr. mere i Understøttelse end i det foregaaende Regnskabsaar. Merudgiften har i særlig Grad ramt Hovedforsikringen, der har udbetalt 22,8 Mill. Kr. mere end i Aaret forud. I Fortsættelseskasserne har der været en Mindreudbetaling paa ca. 5 Mill. Kr.

Hovedforsikringen har i Regnskabsaaret haft en Formuetilbagegang paa ca. 4,3 Mill. Kr. og Fortsættelseskasserne en Fremgang paa ca. 6,7 Mill. Kr. Den samlede Formue pr. Medlem, der pr. 31. Marts 1938 udgjorde ca. 197 Kr., udgjorde den 31. Marts 1939 ca. 193 Kr. Medregnes de Kasserne tilkommende, men endnu ikke udbetalte Tilskud, andrager Hovedforsikringens Formue 64,7 Mill. Kr. og den samlede Formue i begge Forsikringer 100,1 Mill. Kr. eller 212 Kr. pr. Medlem. 27 Kasser omfattende 18 pCt. af det samlede Medlemstal har en Formue paa over 300 Kr. pr. Medlem, 30 Kasser omfattende ca. 32 pCt. af Kassernes Medlemmer har mellem 100 og 300 Kr. Formue pr. Medlem, og 11 Kasser omfattende henved 50 pCt. af Medlemmerne har under 100 Kr. Formue pr. Medlem.

Det samlede Medlemsbidrag pr. Medlem har i 1938/39 andraget ca. 97 Kr., den samlede Understøttelse pr. Medlem har andraget 210 Kr. og den gennemsnitlige Dagpengesats 3,66 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Funktionærforbund og Hafnia og Danske Phønix Afdelingskontor, Amagertorv.

Den 30. Juli afholdtes der et Møde under Medvirken af De samvirkende Fagforbund til Behandling af en Klage fra Dansk Funktionærforbund over, at »Hafnia«s Afdeling, Amagertorv 1, ikke havde betalt Dyrtidstillæg for Maj Maaned, jvf. Maj-Pristallet.

Der opnaaedes Enighed om, at Firmaet efterbetaler, og at der snarest belejligt etableres en Forhandling for at tage Standpunkt til eventuelle senere Forhold, forsaavidt Loven om Regulering skulde ophøre.

Dansk Funktionærforbund og Gummifabriken »Tretorn«, Helsingør.

Paa Foranledning af Forbundets Klage over, at dets i ovennævnte Firma beskæftigede Medlemmer ikke havde faaet udbetalt det fulde

Dyrtidstillæg i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 31. Juli, hvor man enedes om, at manglende Dyrtidstillæg for den forløbne Periode skal betales med Pristal 183 som Udgangspunkt, beregnet efter 56 ugentlige Timer.

Endvidere fastsattes det fra 1. Juni d. A. for de paagældende Funktionærer gældende Dyrtidstillæg.

Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund og Kooperative Marketenderier.

Ved Forhandling den 24. Juni er opnaaet Enighed om Forlængelse af Overenskomsten for Peter Lieps Hus og Forsamlingsbygningen, Rømersgade, til 1. April 1942.

Under Forhandlingerne enedes man om at foretage Forhøjelser af de hidtil gældende Lønninger, ligesom man enedes om Forandringer af Overenskomstens Bestemmelser om Arbejdstid og Personalets Forhold til Organisationen.

De forhøjede Lønninger træder i Kraft fra og med 1. Juni.

Dansk Typografforbund og Firmaet C. W. Obel, Aalborg.

Den 30. Juli behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Dansk Typografforbund over Firmaet C. W. Obel, Aalborg.

Sagen behandledes, og man enedes om at henvise den til lokal Behandling i Aalborg, Mandag den 5. August d. A. For saa vidt dette Møde ikke fører til noget Resultat, er man enige om, at den af De samvirkende Fagforbund for Den faste Voldgiftsret indbragte Sag fremmes til Domsforhandling uden nyt Fællesmøde.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Handelshuset »Balto«.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juli behandledes en Klage vedrørende Tørveproduktion ved Hammer med følgende Resultat:

Saavel om den rejste Klage som om Spørgsmaalet om Indførelse af Akkord optages omgaaende Forhandlinger mellem de direkte interesserede Parter. For saa vidt Forhandlingerne ikke skulde hidføre en Løsning af Spørgsmaalet, forbeholder Arbejdernes Repræsentanter sig at indgive Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Biscuitfabriken »Dan«.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juli behandledes en Klage vedrørende Biscuitfabriken »Dan«, som grundet paa Benzinrestriktionerne var overgaaet til at transportere sine Varer pr. Cykle og overflytte de paagældende Chauffører til Cyklekørsel, hvorved den bestaaende Overenskomst blev tilsidesat, idet de paagældende Chauffører blev aflønnet efter Budoverenskomsten.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholder sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralorganisationen af Vognmænd.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Juli drøftede man Spørgsmaalet om Betaling til Kuske og Chauffører for Læsning af Vogne, som kører Tørv.

Man kunde ikke opnaa Enighed om nogen Pris, hvorfor der blev meddelt Arbejdsgiverforeningen, at man i Henhold til Overenskomstens Bestemmelser forbød Kuske og Chauffører i Fremtiden at læsse Tørv.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2790.

Frisører hos Frisørmester Herluf Hansen, Esbjerg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. Juni 1940 i Sag Nr. 2790: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Frisørmester Herluf Hansen, Torvegade 52, Esbjerg.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund indklaget Frisørmester Herluf Hansen, Torvegade 52, Esbjerg, med Paastand om, at der idømmes Indklagede en Bod i Anledning af, at han har overtraadt en mellem ham og sidstnævnte Forbund den 17. Februar 1932 indgaaet Overenskomst ved i Tiden fra 9. Oktober til 21. December 1939: 1) at have beskæftiget en uorganiseret Svend, uanset at han ved Overenskomstens § 1 havde forpligtet sig til udelukkende at beskæftige Medlemmer af Forbundet og 2) at have aflønnet denne Svend med 20 Kr. om Ugen plus Kost og Logi, uanset at Svenden ifølge Overenskomstens § 5, der afskaffer Kost- og Logisystemet, skulde have været aflønnet med 50 Kr. ugentlig og yderligere for præsteret Overarbejde skulde have modtaget 13 Kr. 80 Øre ugentlig. Klagerne opgør herefter den samlede Underbetaling til 481 Kr. 80 Øre, hvori dog intet er fradraget for Værdien af ydet Kost og Logi.

Indklagede er, skønt lovlig stævnet, udeblevet ved Sagens Foretagelse her i Retten.

Herefter, og idet bemærkes, at det af Indklagede i Brev af 3. Januar d. A. til Forbundet anførte, at Overenskomstforholdene i en Periode, hvor han ikke drev Forretning, er blevet ændrede, ikke vilde kunne føre til hans Frifindelse, vil Sagen være at afgøre efter Klager-

nes Sagsfremstilling, til hvilken intet er fundet at bemærke. Den forskyldte Bod findes at burde bestemmes til 250 Kr.

Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Indklagede, Frisørmester Herluf Hansen, Torvegade 52, Esbjerg, bør til Dansk Soigne-rings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund betale en Bod paa 250 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Indklagede med 100 Kr.

SAG NR. 2808.

Typografer i København.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. Juli 1940 i Sag Nr. 2808: De samvirkende Fagforbund for Dansk Typografforbund og dets Københavns Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bogtrykkerforening.

Under Forhandlingerne mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund i Anledning af de Arbejdsoverenskomster, der omfattedes af Statens Forligsmands Ændringsforslag og fornyedes ved Lov Nr. 52 af 10/3 1939, fandt der i Bestemmelserne i § 1 om Arbejdstiden, som almindeligvis er 8 Timer daglig indenfor en nærmere fastsat Afgrænsning — nogle Ændringer Sted. I Stk. 4 bestemtes, at Arbejdstiden er effektiv, og Spisetid er ikke indbefattet deri, samt at paa alle Hold holdes ½ Times Spisepause. Som Stk. 5 blev tilføjet:

»Hvor der arbejdes i Døgndrift, vil Døgndriftslovens Bestemmelser om en Brutto-Arbejdstid paa højst 8 Timer (altsaa inkl. den halve Times Spisepause) være at iagttage for de Arbejdere, der deltager i Døgndriftsarbejdet.«

Ved den i det citerede Stykke nævnte Lov henvises der til Lov Nr. 62 af 12. Februar 1919, hvis Bestemmelser om Døgndrift er føjet til § 24 i Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabriker m. v. samt det offentliges Tilsyn hermed.

Ved Klage af 23. November 1939 til Bogtrykfagets Voldgiftsret paastod Forbundet Københavns Bogtrykkerforening kendt pligtig at anerkende en Del nærmere angivne Arbejdsforhold som Eksempler paa, at der arbejdedes i Døgndrift i den i nysnævnte Stk. 5 mente Forstand, og at Bogtrykkerforeningen i det Omfang, hvori Stk. 5 ikke var opfyldt, tilpligtedes at yde Efterbetaling. I sit Svar af 26. Januar 1940 gjorde Bogtrykkerforeningen gældende, at Tilføjelsen ikke sagde andet end, at hvor der arbejdes i Døgndrift i Døgndriftslovens Forstand skulde Døgndriftsloven følges. Foreningen paastod sig frifundet og anførte, at skulde der være Tvivl om, hvorvidt noget af de af Forbundet nævnte Tilfælde faldt ind under Døgndriftsloven, maatte hver enkelt Sags Afgørelse henvises til de civile Domstole. Der afholdtes et Voldgiftsmøde den 8. Februar 1940, hvor der udvekledes Bemærkninger vedrørende Spørgsmaalet om Voldgiftsrettens Kompetence, og hvor Voldgiftsrettens Formand henstillede, at Parterne søgte at blive enige om det rent faktiske med Hensyn til de i Klagen omhandlede Arbejdsforhold. Fra Dansk Typografforbund fremkom derefter en Redegørelse for en Række af disse, ligesom Bogtrykkerforeningen i en Skrivelse derom gav nogle Oplysninger, men ved et Voldgiftsmøde den 7. Maj 1940 erklærede de af Københavns Bogtrykkerforening valgte Voldgiftsdommere i Forstaaelse med Foreningen, at de ikke ansaa Voldgiftsretten for kompetent til at paakende Sagen, og at de derfor ikke vilde deltage i den videre Behandling og ikke vilde anerkende en Afgørelse truffet af Voldgiftsrettens øvrige Medlemmer eller af Formanden. Det hedder i en af Formanden for Voldgiftsretten afgiven Erklæring om Sagens Gang videre:

»Med Bemærkning, at Kompetencespørgsmaalet maatte afgøres af Voldgiftsretten, og under Henvisning til, at Dansk Typograf-Forbund bl. a. har hævdet, at Tarifens § 1 A, Nr. 5, har et andet Indhold end Døgndriftslovens Bestemmelser, henstillede Formanden, at man som Grundlag for Sagens videre Behandling enedes om, *at* Kendelsen i første Række skulde afgøre dette Spørgsmaal, samt *at* Kendelsen, saafremt den kom til at gaa ud paa, at nævnte Tarifbestemmelse kun er en Gentagelse af Døgndriftslovens Bestemmelser, ikke skulde afgøre de foreliggende konkrete Spørgsmaal, der saa naturligt vilde kunne forelægges Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, medens Kendelsen, hvis den kom til at gaa ud paa, at Tarifbestemmelsen har et selvstændigt Indhold, ogsaa skulde afgøre disse Spørgsmaal.

Fra Forbundets Side var man villig til at acceptere dette Forslag, medens de af Københavns Bogtrykkerforening valgte Voldgiftsdommere i Forstaaelse med Foreningen erklærede ikke at kunne tiltræde Forslaget, hvorfor de maatte fastholde deres Vægring ved at deltage i Sagens videre Behandling og Paakendelse.

Formanden bemærkede, at han herefter maatte anse Voldgiftsretten for ude af Stand til at foretage videre i Sagen.«

De samvirkende Fagforbund har derefter paa Dansk Typografforbunds Vegne under denne Sag indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Bogtrykkerforenings Vegne for uberettiget Vægring ved at medvirke til Afgørelse af den af Forbundet for den faglige Voldgiftsret rejste Sag om Overenskomstens Forstaaelse, saaledes at Københavns Bogtrykkerforening kendes pligtig til at yde saadan Medvirkning, og at der paalægges Indklagede Bod for det af dem udviste Forhold. De henviser særligt til

de udtrykkelige Bestemmelser i Tariffen, der i § 116 fastsætter, at opstaaende Strid om Forstaaelse af Tariffen *skal* i Mangel af Bilæggelse ved Forhandling eller Mægling afgøres af en Voldgiftsret, og i § 122, at i Tilfælde af Tvivl om, hvorvidt en Sag kan afgøres af Voldgiftsretten, denne selv afgør sin Kompetence. § 1 A, Stk. 5, er en Bestanddel af Tariffen, og den krævede Afgørelse vil saaledes komme til at bero paa Forstaaelse af Tariffen og ikke paa Fortolkning af Døgndriftsloven. De henviser endvidere til, at den nævnte Vedtægtsbestemmelse ligeledes er af et andet Indhold end Loven, jævnfør Bestemmelsen om Spisepausen, og benytter noget andre Udtryk, saaledes ved at tale om de Arbejdere, der deltager i *Døgndriftsarbejdet*, hvilket kan være et videre Udtryk end Lovens om den Arbejder, som deltager i *Døgndriften*. Denne Opfattelse er efter deres Formening bestyrket ved et af dem fremført Eksempel. En udtrykkelig Bestemmelse i en Overenskomst om, at en gældende Lov skal komme til Anvendelse, vilde være formaalsløs, saa at det maa have Formodningen for sig, at det har været Hensigten med Indføjelsen at give Vedtægten et videre Omraade end Lovens.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne, idet de benægter, at Lovens Nævnelse som sket i Overenskomsten i sig selv har den af Klagerne hævdede Betydning. De gør gældende, at en saadan Henvisning jævnlig forekommer og netop kan være naturlig, naar Loven som her til en vis Grad modificerer de foranstaaende Regler om Arbejdstiden. Hertil kommer, at Anførelsen af Loven er motiveret ved den Ordning, der som af Klagerne selv paapeget blev fastslaaet med Hensyn til Spisepausen, men iøvrigt blev Indførelsen i Overenskomsten først accepteret, efter at der var opnaaet en Affattelse, der ikke paalagde Københavns Bogtrykkerforening anden Forpligtelse end i Døgndriftsloven allerede indeholdt. En anden Mening kan efter hele Sammenhængen ejheller indlægges i Ordene, der maa ses som en kort Gengivelse af Lovindholdet og i ringe Grad er varierende fra Lovens Ord. Saafremt noget andet havde været Meningen, maatte det — som med Hensyn til Spisepausen — paa i al Fald nogenlunde utvetydig Maade have fundet Udtryk. Det har al Sandsynlighed imod sig, at Bogtrykkerforeningen i Forholdet mellem Parterne skulde være indgaaet paa Indrømmelser afhængige af uvisse Fortolkninger og have givet Afkald paa sædvanlig administrativ og judiciel Behandling af de herhen hørende Spørgsmaal. Henvisningen maa derfor forstaas som betydende, at Loven kommer til Anvendelse, hvor der arbejdes i Døgndrift i Lovens Forstand og da efter det Indhold, der gives den ved de Afgørelser, som træffes af de i Loven bestemte Myndigheder, jævnfør i sidstnævnte Henseende Tilsynssystemet i Fabrikloven af 1913, denne Lovs Paatalebestemmelser saaledes i §§ 42—44 og en Række civile Domme (se bl. a. Ugeskrift for Retsvæsen 1939 — 387) saavelsom ogsaa det af Voldgiftsrettens Formand bemærkede om, at de konkrete Spørgsmaal ud fra den af Indklagede hævdede Forstaaelse af Stk. 5 naturligt forelægges Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet. De finder det godtgjort ved en af dem gengiven Skrivelse af 9. September 1939 fra Forbundet til Foreningen, at Forbundet da var af ganske samme Opfattelse. De benægter, at noget af Klagerne anført Tilfælde i Henhold til Variationen i Udtrykkene (ml. Loven og Tarifbestemmelsen) kan henføres under sidstnævnte. Efter det anførte vilde Voldgiftsretten ved at medtage Tilfælde, som ikke efter Loven henhører under denne, komme udenfor sin Kompetence, og da saadanne Tilfældes Inddragelse netop er Øjemedet med den for Voldgiftsretten rejste Sag, fandt de det hensigtsløst at fortsætte dens Behandling. Efter deres Formening maa Voldgiftsrettens manglende Kompetence til at tage Klagernes Paastand til Følge, som Forholdene har udviklet sig, kunne fastslaas her under Sagen af Den faste Voldgiftsret, som ogsaa ellers kunde komme til at tage Stilling til nævnte Spørgsmaal.

Som Sagen er forelagt, er det ikke klart, om nogle eller enkelte af de for Fagets Voldgiftsret af Typografforbundet paaklagede Forhold har Hensyn til paastaaede Virkninger af den Indrømmelse, der er sket ved Fikseringen af Spisepausen. Men ogsaa bortset herfra ses det ikke, at de Indklagede kan være berettigede til — tilmed efter at have deltaget i Sagens Paabegyndelse for Voldgiftsretten — ved at nægte deres Medvirkning at udelukke denne fra overensstemmende med Tariffens § 122 at tage Kompetencespørgsmaalet under Paakendelse, derunder ogsaa at afvise Klagemaalet, hvis den finder, at der ikke i det almindelige Indhold af Stk. 5 er givet Udtryk for en overenskomstmæssig Udvidelse af Døgndriftslovens Omraade. Sagens Behandling for den faglige Voldgiftsret findes derfor som af Klagerne paastaaet at burde fortsættes, hvorimod der ikke findes tilstrækkelig Grund til at tage Paastanden om Bod til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Den ovenfor omhandlede Sag bør fortsat behandles af Bogtrykfagets Voldgiftsret.

Sagens Omkostninger, Kr. 300,00, betaler hver af Parterne med Halvdelen.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. September 1940 — 36. Aargang . Nummer 17

NYORDNING

af Forholdene paa Arbejdsmarkedet

Det kan ikke nægtes, at Udviklingen ogsaa herhjemme tager en saadan Fart, at den er ved at vende op og ned paa bestaaende Forhold og tilvante Forestillinger. Det er saaledes slet ikke saa længe siden, at Handel og Landbrug højlydt beklagede sig over Statens Indgreb og betegnede disse som i høj Grad skadelige for det private Initiativ, for Produktionslivet og for Udenrigshandelen. Man drømte i visse Kredse endog om Tilbagevenden til frie Handelsforhold, men er paa ublid Maade vaagnet op af denne Drøm og fundet sig iført en solid Spændetrøje, der ikke giver Rum for Bevægelsesfrihed. Paa samme Maade er det gaaet de andre Erhverv.

Ikke mindst den 9. April har bevirket, at Udviklingen ikke gaar i Retning af Ophævelse, men henimod en Skærpelse af de statslige Restriktioner. For at opretholde Vareomsætningen med Udlandet og for i størst muligt Omfang at holde det hjemlige Produktionsliv i Gang paakaldes Statens Medvirken fra alle Sider, og vi lever nu under en statslig dirigeret Økonomi, der ikke giver det private Initiativ et saa stort Spillerum som Liberalismen, der faktisk er sunket i Grus, idet andre og nye Former er traadt i Stedet.

Det er indlysende, at den her skitserede Udvikling, der er blevet stærkt fremskyndet af den Tvangssituation, hvori vort Land nu befinder sig, ikke har undgaaet ogsaa at paavirke Organisationslivet. Naar Staten griber støttende og regulerende ind paa snart sagt alle Omraader, ja endog er tvungen til i alle Enkeltheder at tilrettelægge Vareomsætning og Produktion samt kontrollere Prisdannelsen, er det givet, at »Kræfternes frie Spil« maa ophøre.

Det var Overvejelser af denne Art og ikke mindst Hensynet til de særlige Forhold, der gjorde sig gældende i vort Land, der foranledigede de 2 faglige Hovedorganisationer, De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening, til at optage Forhandlinger med det Formaal at finde frem til en Nyordning med Hensyn til Fastsættelse af Løn- og Arbejdsvilkaar og Afgørelse af opstaaende Uoverensstemmelser, saaledes at Freden paa Arbejdsmarkedet sikredes og at der samtidig skabtes Mulighed for at udvide Samarbejdet til andre Felter. Begge Organisationers Ledelser var klar over, at det ikke nyttede at give op for de bestaaende Vanskeligheder, men at man maatte have en positiv Indstilling over for vor Tids Foreteelser og derfor selv burde foretage den nødvendige Tilpasning, idet det i modsat Fald maatte befrygtes, at Nyordningen vilde blive Organisationerne paatvunget fra anden Side. Det gjaldt altsaa om at tilvejebringe en Ordning, der uden slavisk Efterligning af Tilstanden i andre Lande opfyldte det tilstræbte Formaal og samtidig sikrede Arbejdsmarkedets 2 førende Organisationer det Selvstyre og den Selvstændighed, der er en Forudsætning for en resultatrig Virksomhed.

Disse Forhandlinger er resulteret i følgende Henvendelse fra de 2 Hovedorganisationer til Arbejds- og Socialministeriet:

»De Begivenheder, som har ramt vort Samfund, og som har medført en saa alvorlig Begrænsning af Landets Afsætningsmuligheder, nødvendiggør de mest intensive Bestræbelser for indenfor de af Forholdene afstukne Rammer at holde Produktionslivet i Gang og skabe Beskæftigelse for det størst mulige Antal Arbejdere. Alle Samfundsfaktorer maa indstille sig paa at yde Bidrag til Løsningen af den Opgave, uanset om der bliver Tale om Ofre og om Ændring af Retningslinjer, som hidtil har bestaaet deres Prøve.

Fred paa Arbejdsmarkedet.

Ud fra denne Opfattelse har Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbunds Ledelser optaget Forhandlinger for at søge at finde en Form, under hvilken de i Fællesskab kunde gøre en Indsats i denne Henseende. Man har da i første Linje fæstnet sig ved, at de foreliggende Forhold gør det ønskeligt at befri Samfundet for den Fare for Produktionslivets bedst mulige Udfoldelse, der ligger i Risikoen for Arbejdsstandsninger.

Dette nødvendiggør, at der tilvejebringes en Form, under hvilken overenskomstmæssige Spørgsmaal om Løn- og Arbejdsforhold, om hvilke Enighed ikke har kunnet opnaas Organisationerne imellem, kan finde deres Afgørelse uden Anvendelse af det Middel, der hidtil har ligget i Arbejdskampe, og det er endvidere ønskeligt, at der bliver Mulighed for at tilvejebringe Ensartethed i Regler om Løn- og Arbejdsforhold paa Omraader, hvor der hidtil har hersket Vilkaarlighed i saa Henseende.

Samarbejde med Bibeholdelse af Selvstændigheden.

For at tilvejebringe den nødvendige Samhørighed er man enig om, at Arbejdsgivere og Arbejdere med fuld Bibeholdelse af deres Selvstændighed maa indgaa i et Samarbejde, der tager Sigte paa i Fællesskab at virke til Gavn for det arbejdende Samfunds faglige, økonomiske og sociale Interesser og til Fremme af produktionsmæssige og erhvervsmæssige Formaal.

Ledelserne af de 2 Hovedorganisationer fremsender derfor hermed til Regeringen et Forslag til Lov om Arbejdsforhold, der er bygget over foranstaaende Betragtninger. Det er heri foreslaaet, at der oprettes et Arbejds- og Forligsnævn, der skal træffe endelig Afgørelse i saadanne kollektive Spørgsmaal vedrørende Løn- og Arbejdsforhold, der ikke har kunnet ordnes ad sædvanlig Vej, og hvis Afgørelse ikke i Forvejen er tillagt administrative eller faglige retslige Organer, saaledes at Nævnet dels kan bestemme, at overenskomstmæssigt fastsatte Arbejds- og Lønvilkaar er bindende ogsaa for dem inden for Omraadet, der ikke er omfattet af Overenskomsten, dels kan fastsætte Løn- og Arbejdsvilkaar paa Omraader, hvor Overenskomst ikke findes, eller hvor hidtidig Overenskomst er udløbet, uden at ny Overenskomst har kunnet opnaas.

For at begrænse Omraadet for Nævnets Virksomhed foreslaar man, at ingen Sag kan behandles for Nævnet, som ikke først har været behandlet i et efter de 2 Hovedorganisationers Indstilling nedsat Fællesudvalg, der skal forsøge at forlige Sagen, og som, hvis Flertal kan opnaas for en Sags Afgørelse, endelig afgør denne, saaledes at Nævnet kun behandler de Sager, der henvises til det af Fællesudvalget, fordi der her ikke har kunnet tilvejebringes Flertal for Sagens Afgørelse, eller som i Overensstemmelse med de i Forslaget indeholdte Regler kan indankes for Nævnet.

En Fælles Front til Samfundets Bedste.

Idet de 2 Hovedorganisationer henstiller, at dette Forslag gøres til Genstand for Regeringens Overvejelse, og for saa vidt Regeringen kan tiltræde det, forelægges til Rigsdagens Behandling, ønsker man at udtale, at naar Arbejdsgivere og Arbejdere gennem disse Foranstaltninger søger at tilvejebringe en fælles Front til Samfundets Bedste, og hver for sig inden for deres Omraade vil yde den højeste Indsats for at søge at bringe Landet ud af de Vanskeligheder, hvori det befinder sig, ud fra den Indstilling, at alle Særinteresser maa bøjes for Samfundets Interesser, saa er man klar over, at Udviklingen kan nødvendiggøre andre Foranstaltninger end de her foreslaaede, og at nye Opgaver kan rejse sig til hurtig Løsning. De 2 Hovedorganisationer vil hver for sig og i Fællesskab med Agtpaagivenhed følge Udviklingen og er indstillet paa, naar Forholdene gør det paakrævet, i Fællesskab at tilvejebringe egnede

Foranstaltninger ved egen Hjælp eller med Bistand af Regeringen og Rigsdagen.

Man foreslaar derfor, at der gives Nævnet Beføjelse til at afgive Indstilling til Regeringen om Gennemførelse af saadanne Foranstaltninger af lovmæssig eller administrativ Karakter, der maatte findes paakrævet, og man stiller sig til Raadighed for Regeringen, naar som helst denne maatte ønske Raad fra Arbejdsgivere og Arbejdere i Forening angaaende Forhold, der vedrører det arbejdende Samfund, ligesom man er rede til at paatage sig Løsningen af de Opgaver, som Regeringen maatte henlægge til vor Løsning.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde.

Det i Henvendelsen omtalte »Forslag til Lov om Arbejdsforhold« blev forelagt paa et den 23. August afholdt ekstraordinært Repræsentantskabsmøde i De samvirkende Fagforbund. Formanden *Laur. Hansen* redegjorde her for Baggrunden for Forhandlingernes Optagelse og Forslagets Tilblivelse, gennemgik de enkelte Punkter i Forslaget og omtalte de Følger, Forslagets Gennemførelse vilde faa for Ordningen af Arbejdsmarkedets Forhold. Hensigten er at skabe et fælles Organ til Afgørelse af de interessemæssige Forhold, og han udtalte i denne Forbindelse Haabet om, at det vilde vise sig muligt at udvide dette Organs Myndighed til ogsaa at omfatte Afgørelser i Sager vedrørende en Række Arbejdslove, saasom Overarbejdsloven, Ferieloven, Lærlingeloven m. fl.

I sin Tale understregede Laur. Hansen meget stærkt Situationens Alvor, manede til Sammenhold i Fagbevægelsen og anbefalede paa hele Forretningsudvalgets Vegne at tiltræde Forslaget, som han haabede vilde virke til Gavn for dansk Arbejderbevægelse.

Mødets Dirigent, *Einer-Jensen*, stillede derefter et Forslag til Udtalelse, som Repræsentantskabet vedtog med alle Stemmer imod tre. Mødet talte 300 Deltagere.

Udtalelsen er saalydende:

Repræsentantskabet tager de af Formanden fremsatte Udtalelser til Efterretning og bemyndiger De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg til sammen med Dansk Arbejdsgiverforening til Arbejdsministeren at fremsætte Indstilling om at søge ophøjet til Lov det for Repræsentantskabet forelagte »Forslag til Lov om Arbejdsforhold«.

Regeringen fremsætter Lovforslag.

De 2 Hovedorganisationers Henvendelse og Forslag blev tilstillet Arbejds- og Socialministeren, der meddelte, at det var hans Hensigt omgaaende at forelægge Sagen til Behandling i Regeringen. Det forlød samtidig, at et Lovforslag paa Grundlag af Hovedorganisationernes Henvendelse og Forslag vilde blive fremsat paa Rigsdagen straks ved dens Aabning, men da dette Nummer af Bladet gik i Trykken, var dette dog endnu ikke sket, saaledes at vi først i det næste Nummer vil kunne offentliggøre saavel Hovedorganisationernes Forslag som Regeringens Lovforslag.

Priser og Lønninger

I en Artikel i »Berlingske Tidende« den 22. August 1940 tvivler Professor Jørgen Pedersen — idet han direkte vender sig mod Fagforeningerne — paa, at der ved Pristalsreguleringens Bortfald blev lovet, at yderligere Prisstigning skulde hindres. Han har i hvert Fald ikke bemærket det.

Dette er en mærkelig Udtalelse. Der kan nemlig overhovedet ikke være nogen Tvivl om, at den offentlige Mening i Almindelighed forventer, at Priskontrollen — nu efter at have faaet forøgede Bemyndigelser — standser Prisstigningerne, og det er en Forventning, der ikke blot næres af Fagforeningskredse, som Jørgen Pedersen siger. Saaledes skrev »Ekstrabladet« den 16. Maj i en Forhaandsomtale af Regeringens Kriseplan, hvor vigtigt det er, at man bevarer et fast Tag om Priserne. »De danske Forbrugere har haft en lykkelig Tid siden 9. April, *forsaavidt som de har været sikret mod al Prisforhøjelse*«. Med Henblik paa en ny Prislov fortsætter Bladet, »hvis Lønskruen kunne standses ..... saa maatte der endnu et længere Tidsrum frem kunne skaffes *Prisro*«.

I en ledende Artikel den 22. Maj fastslaar »Politiken«, at »den foreslaaede nye Form for Fastsættelse af Varepriserne, Priskontrollens

udvidede Myndighed, ... er fremsat som en Konsekvens af Standsningen af Lønreguleringen efter Pristallet. Arbejderne har erklæret, at de er parat til at yde Ofre, men de vil ikke være de eneste, der gør det. *Det bliver de saa absolut heller ikke, saaledes som Forslagene viser*«. I Forbindelse med en Omtale af Princippet om Kostprisen siger Bladet, at Forandringen fra Genanskaffelsesprisen til Kostprisen ikke skulde faa alt for stor praktisk Betydning, »*naar samtidig Prisniveauet stabiliseres.* .....«.

Den 22. Maj omtalte »Social-Demokraten« Bestræbelserne for at undgaa en økonomisk Inflation, idet Bladet udtalte, »hvilke Vanskeligheder der end kan være os beskaaret frem i Tiden, er det af den største Betydning, at vi bevarer en konstant Pengeværdi, det er nemlig for alle *Lønmodtagere,* hvoraf Flertallet af det danske Folk bestaar, af afgørende Værdi«. Den 31. Maj siger Bladet i en Omtale af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, »at Arbejdernes Hovedinteresse ikke i dette Øjeblik ligger i at opnaa saa høje Lønninger som muligt samtidig med stigende Priser, men i et stabilt Prisniveau. En *saa vidtgaaende* Indsats til Regulering af Priserne har nemlig blandt andre Fordele ogsaa den, at den kommer alle de mindrebemidlede til Gode ..... det er derfor socialt rigtigt, at Fagforbundene samtidig med, at de har paapeget Lønmodtagernes Interesser, har henledt Opmærksomheden paa den stærkest mulige Kontrol med Priserne paa alle nødvendige Forbrugsartikler«.

Af en Omtale af Kriseprogrammet i Dagbladet »Børsen« den 15. Maj fremgaar det ogsaa, at man fra denne Side venter en »*Fastlæggelse af Varepriser*«, idet man skriver, at man maa sikre Befolkningen de vigtige Livsfornødenheder, men naar man gaar derudover og ønsker en udvidet Priskontrol, saa maa man nære alvorlige Betænkeligheder ved at give Priskontrolraadet (under den nuværende Ledelse) en forøget Myndighed.

Det kan ogsaa nævnes, at den kendte Industrimand, Direktør Thorkild Juncker, Aarhus Oliefabrik — den Mand, der har skabt Fakultetet for Bedriftsøkonomi ved Aarhus Universitet, ved hvilket Universitet Jørgen Pedersen som bekendt er Professor — i et Foredrag den 16. August ifølge »Nationaltidende«s Referat har udtalt: »Priserne stiger *trods alle tidligere Løfter til Arbejderne.* Vi maa have Forbud mod Prisstigninger. Et klart Forbud«. Det er i denne Forbindelse ikke uinteressant, at Direktør Juncker er Industriraadets Repræsentant i Priskontrolraadet.

At ogsaa ledende Politikere har haft en Forventning om Stabilisering af Prisniveauet fremgaar med stor Tydelighed af Referaterne af Forhandlingerne i Rigsdagen omkring Prisloven.

Her skal blot som vigtige og typiske Eksempler nævnes Handelsministerens Udtalelse ved Lovens Behandling i Landstinget: »Det er givet, at over for de Foranstaltninger, der er truffet for at holde Lønniveauet nede, har det været nødvendigt ogsaa at finde frem til Midler, som kan anvendes til paa bedst mulig Maade at holde Prisniveauet nede, og ud fra dette Synspunkt maa Lovforslaget bedømmes«.

Endvidere citeres den socialdemokratiske Ordfører Gustav Pedersens Udtalelse i Folketinget: »Der er antagelig Enighed om, at det Formaal, der søges opnaaet ved Gennemførelsen af det foreliggende Lovforslag, nemlig at hindre Prisstigninger, der begynder at tendere mod Inflationen, ikke blot er paakrævet, men er en nødvendig Forudsætning for hele det Lovkompleks, der behandles her i Dag. *Man kan nemlig ikke, naar man stiller saa store Krav, som der bliver stillet til store Befolkningsgrupper, i første Række Lønmodtagerne, risikere, at Varemangelen vil skabe den Inflation, som var Hensigten at undgaa gennem disse Lovforslag,* der stiller Krav om Resignation hos Lønarbejderne paa mange Maader«. »Det drejer sig om en paa bred Basis gennemført Ordning, der skal forhindre Prisstigning for praktisk talt alle Varegrupper, hvor det er muligt at hindre Prisstigning« .....

Endelig citeres ogsaa den konservative Ordfører i Folketinget Hr. Prieme, der indledede sine Betragtninger saaledes: »Det foreliggende Lovforslag om Priser ser jeg som et Led i den Samling af Lovforslag, som er foretaget med det Formaal *at stabilisere Priserne her i Landet paa det Niveau, hvorpaa de i Dag befinder sig,* et Formaal, som jeg tror alle her i Landet vil hilse med Glæde«.

Det er altsaa Professor Jørgen Pedersens Fejl, at han ikke har bemærket den almindelige Forventning om Hindring af Prisstigninger, og nogen Grund til særlig at falde over Fagforeningerne har han i hvert Fald ikke.

Industriens Fremtidsmuligheder

I forrige Nummer af »Arbejderen« bragte vi i Artikelserien »Arbejdsmuligheder under de nye Forhold« nogle Betragtninger over dansk Industris Fremtidsmuligheder. Industriraadets Organ »Tidsskrift for Industri« bringer i sit Nummer for 15. August under Titlen »Sønderdelende eller samlende Kræfter i vort Folk« ligeledes en Artikel om samme Emne, der paa træffende Maade imødegaar den fejlagtige Opfattelse om Industriens fremtidige Muligheder, der næres i vide Kredse indenfor Landbruget, vort Lands mest beskyttede Erhverv. Da det her drejer sig om et Spørgsmaal, der i lige høj Grad berører Industridrivende og Industriarbejdere, bringer vi i det følgende et Uddrag af denne Artikel, der taler et tydeligt Sprog og turde kunne paaregne Interesse hos alle vore Læsere.

»Fra yderliggaaende agrarisk Side er der i den senere Tid, særlig med de efter den 9. April skabte Forhold som Baggrund, startet en Agitation, der turde være lige saa farlig, som den er ensidig. I grove Træk gaar den ud paa, at Danmark hurtigst muligt skal foretage den fornødne økonomiske Nyordning paa den Maade, at man ganske overvejende baserer Landets Økonomi paa Landbruget og i Overensstemmelse hermed anlægger den fornødne Handelsomsætning udadtil paa Udveksling af danske Landbrugsvarer mod fremmede Industrivarer. Det skulde kunne gaa lige o-p: op — og det hele tager sig da uhyre let og ligetil ud!

At det vil forudsætte en Bortskæring eller i al Fald en overordentlig stærk Beskæring af dansk Industri, synes ikke at volde større Hovedbrud, eftersom denne Erhvervsgren i de paagældende Kredse øjensynlig opfattes som noget højst unaturligt, ja uønskeligt. Følgelig maa der skæres resolut igennem, idet det »unaturlige« maa vige for det »naturlige«.

Hvad der skal blive af de to Trediedele af Landets Befolkning, der ikke lever af Landbrug m. m., faar man ikke at vide i Detailler, udover at der henvises til, at Bybefolkningen bør søge tilbage til Landet. Da det imidlertid netop er Formaalet at simplificere og ekstensivere Landbruget, synes det svært at fatte, hvorledes dette Erhverv skal kunne optage en større Befolkningsdel end under de hidtidige Forhold. Herom dog senere.

— — —

Det er rigtigt, at Danmark af Naturen ikke er særlig begunstiget med Hensyn til industrielle Raastoffer o. lign., men selv om Landbruget selvsagt her har en noget anden Stilling, maa det dog fremhæves, *at baade Landbrug og Industri her i Danmark er bygget op som udpræget Forædlingsproduktion, med Tilførsler i stor Stil af udenlandske Raastoffer og Hjælpemidler.* Man har saa at sige frigjort sig fra det begrænsede Areal, der staar til Nationens Raadighed, og ved ekspansiv Vilje og Dygtighed bygget en økonomisk Struktur op af enestaaende Art. Uden dette var det danske Landbrug — der i sin meget intensive Form ret beset selv arbejder under industrielle Former — aldrig naaet frem til sin moderne Udvikling med de imponerende Tal for sin Produktionskapacitet og sin Eksport, der har skabt dansk Landbrugs verdenskendte Position. Det har oparbejdet denne paa Basis af storstilet Import af fremmed Korn og Foderstoffer, Gødningsstoffer o. s. v., har forædlet disse i sit højtudviklede Mejeribrug og sit Svineopdræt, der igen var kombineret med Kvægholdet m. m., og som tilsammen resulterede i Eksporttal, der relativt ikke blev naaet af noget andet Land.

Paa tilsvarende Maade er moderne dansk Industri bygget op. Den er som nævnt fattig paa hjemlige Raastoffer, men Landets geografiske Beliggenhed og Form, med Havet saa at sige til alle Sider, har til Gengæld gjort det rigt paa gode Havne og dermed skabt Adgang til billige søværts Tilførsler af de fornødne Raavarer og andre Materialer, hvoraf den danske Industri tilvirker sine Arbejdsprodukter.

Hvor dygtigt og naturligt dansk Industri er vokset op — iøvrigt i en overmaade sund Vekselvirkning med vort Landbrug som med andre skabende og omsættende Erhverv: Handel, Teknik, Skibsfart o. s. v. — fremgaar af den Kendsgerning, som vistnok vil forbavse de fleste, selv i vort eget Land, for slet ikke at tale om Udlandet, *at af Danmarks samlede Befolkning lever nøjagtig lige saa stor en Del af Industri og Haandværk som af Landbruget, nemlig begge Grupper med hver ca. 30 pCt.* Paa det nærmeste

svarer den danske Industriprocent til Sveriges, idet Industri og Haandværk i dette Land møder med 31 pCt. af den samlede Befolkning, Landbruget med ca. 30 pCt. — og dog regnes Sverige som bekendt for et decideret Industriland.

Myten om Danmark som et udpræget Landbrugsland er derfor i alt Fald beskæftigelsesmæssigt set saa fejlagtig som noget — og til syvende og sidst er det dog *Menneskene,* levende Mennesker af Kød og Blod, der i Fællig skal føre Landets Trivsel og Traditioner videre og fremad, som er det afgørende for alle de Problemer, Erhvervs- og Befolkningsstatistikens tørre Tal dækker over.

Vi anfører derfor disse Tal med Stolthed, men uden mindste Trang til hverken at forklejne Landbruget eller ville tage nogen Del af dets berettigede Glorie fra det. Vi ser nemlig i den Kendsgerning, de nævnte Tal dækker over, først og fremmest et Udtryk for den danske Befolknings Vilje og Evne til ikke at stagnere i Ensidighed og daadløst affinde sig med givne, snævre Rammer, men tværtimod *i Folkets økonomiske Arbejde at skaffe tilstrækkelig Alsidighed, der igen kan være Basis for en høj social Standard og en rig kulturel Udfoldelse.*

Paa denne Baggrund er det baade urimeligt og urigtigt at tale om »et særlig naturligt« Erhverv, saa sandt hele den danske Produktionsopbygning paa Land og i By, maaske dog mest netop i Industrien, bygger paa Tilstedeværelsen af den mest nødvendige af alle naturlige Betingelser for Erhvervsudfoldelse, nemlig *den menneskelige Faktor!*

Vi skal ikke være lige saa ensidige som de nævnte nye og beklagelige Strømninger indenfor dansk Landbrug og vil villigt erkende, at dansk Industri som allerede nævnt i høj Grad er skabt ved Vekselvirkning netop med Landbruget. Men just den Dygtighed, Vilje og medfødte Færdighed, der har skabt moderne dansk Industri og Teknik, og som bunder saa dybt i vort Folk, at mange af vore store Industrigrundlæggere har haft deres Vugge midt i det grønne danske Land, ligesom den danske Arbejder direkte indvandret fra Landet har vist sig i Besiddelse af ubestridelige industrielle Anlæg, Flid og Dygtighed, turde være det bedste Vidnesbyrd om, at dansk Industri saa sandt ikke er en eller anden kunstig Udvækst paa det danske Folkelegeme!

Det er blot tragisk, at der i Nationens nuværende svære Stunder kan føres en saadan Propaganda som den omtalte og netop fra Sider, der taler højest om Folkefællesskab o. lign. kan graves saa dybe og forgiftende Grøfter i vort Folk. Vi vil tro, at »Skulder ved Skulder og Haand i Haand« var et bedre Motto at møde Tidens skæbnesvangre Problemer med!

— — —

Lad os imidlertid fra det mere principielle gaa over til de rent aktuelle Kendsgerninger, der belyser, hvordan det staar til med det saakaldte »naturlige« Landbrug den Dag, da ogsaa det er ude for Afspærring af sine Tilførsler af Raastoffer m. m. Ulykkeligvis er Billedet som nævnt lige for Haanden og saa mørkt, som det kan være.

Vi gengiver her Hovedtrækkene i den skete Omvæltning, som nylig er meddelt af Landbrugsraadets dertil nedsatte særlige Udvalg. Hovedformaalet er at nedskære de stærkt kornkrævende Æg- og Flæskeproduktioner og saavidt muligt holde Malkekvægbestanden nogenlunde vedlige. Da der mangler de normalt importerede 1,6 Mill. Tons Korn og Oliekager, bliver Reduktionen af Husdyrbestanden under alle Forhold meget stærk. En vis Reduktion af vor Kvægbestand, vort Landbrugs Stolthed, kan ikke undgaas, og for Svin og Fjerkræ er Reduktionen af nærmest katastrofal Karakter.

Svineholdet, der har givet saa uhyre Indtægter til Landbruget, vil det være nødvendigt at nedskære fra ca. 3 Mill. Stk. Svin til mellem 1,5 og 2 Mill. Stk., altsaa til næsten Halvdelen. Værre endnu er det med Fjerkræet. I Fjor udgjorde Bestanden 14 Mill. Stk. voksne Høns og 16 Mill. Kyllinger. Efter Programmet skal ogsaa denne Avl, der er blevet udviklet med saa store Omkostninger og saa stort Arbejde, nedbringes til ialt 7 Mill. Stk. voksne Høns.

I Tal skal vi gengive, hvad disse Reduktioner betyder — overfor hvilke man endda maa huske, at vi har en Høst staaende paa vore Marker, der er stimuleret ved mægtige Tilførsler af udenlandske Gødningsstoffer, der ogsaa vil bortfalde. For *Smøreksporten* er der stillet forskellige Beregninger op, men antagelig vil den næppe blive mere end 50.000 Tons aarlig. Den androg i 1938 158.000 Tons. *Flæskeeksporten* beregnes til 40.000 Tons. Den var i 1938 ca. 178.000 Tons. Paa samme Vis beregnes *Ægeksporten* til ca. 21 Mill. kg. Den androg i 1938 ca. 93 Mill. kg.

Vi spørger, om man paa Basis af disse Tal — der repræsenterer en uudsigelig Ulykke for hele vort Samfund — virkelig har Trang til at fremhæve vort Landbrug som det udpræget »naturlige« Erhverv i dette Land?

Viser disse Tal ikke netop det modsatte — nemlig at vort Landbrug i Lighed med vor Industri har været bygget op som mægtig og dygtig Forædlingsvirksomhed, just efter de Linjer, vi tidligere har gjort Rede for?

Skal Udtrykket »det naturlige danske Landbrug« tydes derhen, at det kun omfatter den Afgrøde og den derpaa baserede Husdyravl, *som saa at sige vokser op af sig selv,* af den danske Jord, — der jo tilmed ingenlunde er saa overdreven frugtbar, som det populært menes — ja, da bliver der ikke meget tilbage af den store, stolte Bygning, som Landbrugets Mænd i de sidste Menneskealdre i Samarbejde med Videnskab, Teknik og Industri har bygget op!

Tilbage vil i Stedet blive et fattigt, reduceret Landbrug — og skal dettes Opretholdelse tilmed købes paa Industriens og Haandværkets Bekostning, ja, saa bliver det sandelig et saare trist, fattigt og snævert Grundlag, hvorpaa vort Folk skal leve videre.

— — —

Vi siger det ganske aabent, at *det heller ikke vil være til Gavn for de Lande, der er tænkt at være vore Leverandører af Industrivarer, først og fremmest vor sydlige Nabo, naar den danske Industri er skaltet ud og Reduktionen af det danske Landbrug til sit »naturlige« Virkeomraade er fuldført!* Det vil blive et saare kummerligt Afsætningsmarked, der i saa Tilfælde vilde foreligge i Stedet for det overmaade blomstrende, som det hidtidige danske Erhvervssamfund gennem mange Aar repræsenterede for Tyskland.

— — —

Det danske Samfund og alle dets Erhverv vil med positiv Vilje gaa ind til de nødvendige Omlægninger, Tiden maatte kræve. Men maatte det baade indefra og udefra ikke glemmes, at det for ingen af Parterne vil være til nogen Gavn eller Nytte at reducere Danmark til det Ubetydelighedens Format, der nødvendigvis maa blive en Følge af de nye Retningslinier, som her er belyst, eller af andre Forholdsregler, der paa tilsvarende Vis vil underbinde større eller mindre Dele af vore Erhverv og dertil hørende Befolkningsgrupper.«

Svenske Problemer

For det svenske Erhvervsliv har Krigen ligeledes medført ændrede Vilkaar, der dog i mange Henseender er forskellige fra dem, der er opstaaet for Erhvervslivet i Danmark. Vort Lands Eksport omfatter jo for største Delen Landbrugsvarer, som det er muligt at finde Afsætning for sydpaa, medens Hovedparten af den svenske Eksport bestaar af Raavarer saasom Malm, Træ, Papir og Cellulose, der hidtil gik vestpaa og som det nu ikke er muligt at afsætte i andre Lande i samme Omfang.

Værdien af Sveriges Eksport udgjorde i 1938 1,9 Milliarder Kr., deraf for 472 Mill. Kr. Papir, Pap og Cellulose, for 200 Mill. Kr. Træ og for 190 Mill. Kr. Malm. Denne Eksport gik hovedsagelig til Storbritannien, Holland, Frankrig, Belgien, Italien og U. S. A., og kun for Malmens Vedkommende er Tyskland Hovedaftageren. Da Handelsforbindelsen med ovennævnte vestlige Lande nu er afbrudt, er de paagældende Industrier haardt ramt og Arbejdsløsheden meget stor, ligesom Krigen og de svigtende Tilførsler af vigtige Raavarer har medført store Vanskeligheder for en Række andre Erhvervsgrene og ikke mindst for Byggefagene, hvor Ledigheden er meget omfattende. For Sverige som Helhed har dog den Omstændighed, at Hæren holdes paa Krigsfod og Oprustningen foregaar for fuld Kraft, hidtil gjort det muligt at holde Arbejdsløsheden indenfor rimelige Grænser.

Det Forhold, at enkelte Erhvervsgrene ligger helt stille og andre som f. Eks. Rustningsindustrien arbejder under Højtryk, har rejst Spørgsmaalet om Betimeligheden af tvungen Overflytning af Arbejdskraft fra Omraader med stor Arbejdsløshed til Omraader med Behov for Arbejdskraft. Man haaber dermed at kunne lette Trykket for de kriseramte Industrier og Industriomraader. Selv om visse Kredse er tilbøjelig til at tillægge en saadan Foranstaltning for stor Betydning, indtager de svenske Fagforeninger dog en positiv Holdning til dette Problem, men de er principielt af den Opfattelse, at man bør tilstræbe en frivillig Ordning, og først naar det viser sig, at en saadan ikke kan tilvejebringes, mener man, at der skal anvendes Tvang. Man er dog ganske klar over de mange Vanskeligheder,

der er forbunden med en Løsning af dette Problem og ligeledes klar over, at planløse og daarligt overtænkte Overflytninger vil være baade skadelige og unyttige.

Ligesom i Danmark blev der ogsaa i Sverige i sin Tid mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Hovedorganisationer indgaaet en Pristalsregulerings-Overenskomst, der giver Arbejderne ¾ Kompensation for indtraadte Prisstigninger. Denne Dyrtidsordning blev til at begynde med hilst med almindelig Tilfredshed og betegnet som en stabiliserende Faktor i den svenske Folkehusholdning, men det varede ikke længe, forinden Kritiken mod denne Ordning satte ind. De Argumenter, man betjener sig af i Angrebet paa Pristalsreguleringen, er af samme Art som dem, der herhjemme anførtes mod Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, nemlig at de kvartalsvise Lønforhøjelser medfører yderligere Prisstigninger og sluttelig fører til Inflation, og det kræves, at Fagforeningerne i Samfundets Interesse afstaar fra Beskyttelse mod Prisstigningerne. Det samme Krav fremsættes dog ikke med Hensyn til de øvrige Befolkningsgruppers Indtægter.

I denne Forbindelse har man ogsaa fremsat Tanken om et Krigs-Pristal, saaledes at Prisstigninger som Følge af Vareknaphed og lignende ikke medtages ved Pristalsberegningen. Andre Forslag gaar ud paa, at Lønninger udover et nærmere fastsat Beløb undtages fra Pristalsreguleringen eller at Dyrtidstillægget gradueres efter Arbejdsfortjenestens Størrelse.

Fra Fagforeningernes Side henviser man heroverfor til, at Arbejderne jo slet ikke faar fuld Dækning for Prisstigningen og ogsaa paa anden Maade maa tage deres Part af Krigstilstandens Byrde. Før man derfor begynder at tale om yderligere og mere omfattende Sænkning af Levestandarden for dem, der har Aarsindtægter paa 2000—3000 Kr., burde man rejse det Spørgsmaal, om ikke i det mindste en dobbelt saa høj Standard kan betragtes som et Maksimum for alle svenske Medborgere i Krigstid. Skaber man en øverste Grænse for Arbejdslønnen og bestemmer man gennem Lovgivningen Levestandarden for Arbejderne, saa maa man ogsaa fastsætte Levestandarden for de øvrige Borgere. Dersom man f. Eks. gennem en Lovgivning ophæver Arbejdernes Lønkompensation for de grundet paa Krigstilstanden opstaaede Prisstigninger, kan dette efter de svenske Fagforeningers Mening kun godkendes under Forudsætning af, at alle Svenskere giver sig tilfreds med samme Standard. Dette maa ogsaa gælde med Hensyn til Arbejdstidens Længde og andre Forhold.

Den svenske Arbejdsgiverforenings Ledelse har allerede tilkendegivet Ønsket om en Revision af Pristalsreguleringsaftalen, men der har dog ikke som fejlagtig meddelt i Dagspressen fundet Forhandlinger Sted mellem Hovedorganisationerne. En Revision kan kun ske ved Overenskomstens Udløb, og den svenske Landsorganisation har meddelt Arbejdsgiverforeningen, at man paa det kommende Formandsmøde, der som sædvanlig finder Sted engang i Efteraaret, vil tage Stilling til saavel dette Spørgsmaal som til Lønspørgsmaalet som Helhed.

Indskrænkning
af Lærlingenes Arbejdstid

Dansk Arbejdsgiverforening har forelagt Arbejds- og Socialministeriet Spørgsmaalet om, hvorvidt der som Følge af de nuværende ekstraordinære Forhold maatte være Adgang til at ophæve løbende Lærekontrakter samt foretage Indskrænkning af Lærlingenes Arbejdstid.

Ministeriet har om denne Sag brevvekslet med Lærlingeraadet, der med Hensyn til det førstnævnte Spørgsmaal har udtalt, at en Virksomhed, saafremt den ikke mener at have det for Lærlingens Uddannelse fornødne Arbejde, maa forhandle med Lærlingen og dennes Værge om en eventuel Ophævelse af Lærekontrakten, ved hvilken Forhandling det faglige Udvalg eventuelt vil kunne træde hjælpende til; saafremt en frivillig Overenskomst ikke opnaas, maa Læreforholdet fortsættes, idet dog bemærkes, at Læremesterens voldgiftsretlige Ansvar under saadanne Omstændigheder formentlig vil være udelukket, naar han dokumenterer at have gjort, hvad der stod i hans Magt for Lærlingens Uddannelse.

Med Hensyn til det andet Spørgsmaal har Lærlingeraadet udtalt, at Raadet forudsætter, at der Læretiden igennem skaffes Lærlingene den

fornødne faglige Uddannelse, men iøvrigt maa være af den Formening, at det ikke vil kunne paalægges Virksomhederne alene af Hensyn til Lærlingene at være i Gang med længere daglig Arbejdstid end den, der gælder for voksne Arbejdere som Følge af den af de ekstraordinære Forhold foraarsagede Indskrænkning i den almindelige Arbejdstid.

I sin Besvarelse af ovennævnte Spørgsmaal henholder Arbejdsministeriet sig til denne af Lærlingeraadet fremsatte Udtalelse.

Rundskue

FAGLIG SAMLING. Den nys i Horsens afholdte Kongres i Blikkenslagerforbundet vedtog med 87 Stemmer mod 17 at sende et Forslag om Forbundets Indmeldelse i D. s. F. ud til Urafstemning blandt Medlemmerne med Kongressens Anbefaling. Forbundet udtraadte i 1900 af De samvirkende Fagforbund i Forbindelse med en Konflikt hos Burmeister & Wain, og alle Forsøg paa at faa Forbundet genindmeldt er siden strandet. Ved en i 1936 foretaget Urafstemning forkastedes saaledes et Forslag om Indmeldelse med 1033 Stemmer imod 619. Det maa haabes, at den senere Tids Begivenheder ogsaa vil have belært Blikkenslagerne om Nødvendigheden af, at alle fagorganiserede Arbejdere i vort Land staar samlede indenfor den faglige Centralorganisation.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Indekstal for Industriproduktion i Juli viser i Forhold til Juni Maaned en Nedgang fra 92 til 90 (Basisaar 1935 = 100). For Tekstilindustrien viser Indekstallet en Stigning fra 96 til 99, for Sten-, Ler- og Glasindustrien fra 68 til 69 og for Jernindustrien fra 95 til 96. Alle øvrige Industrigrupper viser større eller mindre Nedgang.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Juli 1940 beregnet til 1.093.000 mod 1.096.000 i Juni 1940 og henholdsvis 1.392.000 og 1.413.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

OPLYSNINGSARBEJDET. Den internationale Højskole i Helsingør afholder ogsaa i Aar et Vinterkursus for unge Arbejdere, der varer fra 3. November til 26. April. Undervisningen er tilrettelagt baade for Begyndere og viderekomne.

Betalingen er 100 Kr. pr. Maaned. Baade mandlige og kvindelige Elever optages. Skolen sørger for Sengetøj og Lagener, men Haandklæder medbringes. Arbejdsløse kan søge Understøttelse til Dækning af hele Opholdet ved at indgive Ansøgning derom paa Skemaer, der faas sammen med Program for Kursus ved Henvendelse til Skolen.

Snedkerforbundets Kongres

Fra 3. til 7. August holdt Snedkerforbundet i Danmark sin 22. Kongres i København. Der var mødt Repræsentanter for samtlige Afdelinger med Undtagelse af een samt en Række Gæster, herunder ogsaa 2 Repræsentanter for de svenske Snedkere.

Forbundets Formand, *Niels Madsen,* aabnede Kongressen med et Velkommen til Gæster og Delegerede. Han omtalte derefter den senere Tids alvorlige Begivenheder, hvis Følger endnu ikke kan overses, og udtalte Forvisningen om, at det vil være muligt for dansk Fagbevægelse at bevare de Rettigheder, der allerede er opnaaet, samt at fortsætte Arbejdet for Højnelse af det arbejdende Folks Levevilkaar.

Efter Formandens Aabningstale bragte de talrige Gæster en Hilsen fra deres Organisationer og udtalte de bedste Ønsker for Kongressens Forløb og Beslutninger. Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Laur. Hansen,* hilste Snedkerne fra de fagorganiserede Arbejdere, som staar tilsluttet den faglige Hovedorganisation, og omtalte Fagbevægelsens Opgaver i den foreliggende Situation, der rummer saa alvorlige Vanskeligheder for Land og Folk og ikke mindst for Fagbevægelsen, hvis Virksomhed angribes fra mange Sider. Disse Angreb vil dog strande paa Arbejdernes enige Sammenhold.

Da Gæstetalernes Række var Slut, konstituerede Kongressen sig med *Johs. Kolby,* Aalborg, og *Carl Nielsen,* København, som Dirigenter og *Axel Berg, Chr. Madsen,* København, samt *Viggo Svane,* Hobro, som Sekretærer.

FORMANDENS BERETNING.

Niels Madsen aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden i den 5-aarige Kongresperiode.

Medlemstallet er steget fra 9568 ved sidste Kongres til 11.019. Det samlede Timelønsgennemsnit for hele Landet var i 1935 155,7 Øre og i 1939 167,3 Øre. Men hvis man paa Grundlag af Prisudviklingen undersøger Reallønnens Udvikling, viser det sig, at Reallønnen i dette Femaar er dalet med 2 Points eller ca. 1½ pCt. Lønudviklingen inden for Forbundet har dog været paavirket af, at der er givet Tillæg til de lavere Lønninger, og for at faa et retfærdigt Billede, maa man gaa længere tilbage end til

1935. Gør man det, viser det sig, at Reallønnen i 1939 var 7 pCt. højere end i 1927/29.

Formanden omtalte Valutareguleringens Indflydelse paa Fagets Standard. Snedkerne er vel nok et af de Fag, der i størst Udstrækning har nydt godt af Importreguleringen. I 1931 indførtes Møbler for et Beløb af over 2½ Million Kr., medens der i 1936 kun importeredes for 192.000 Kr. Danmark har ogsaa været i Stand til at eksportere Snedkerarbejde, idet der i 1938 eksporteredes for 502.000 Kr.

Formanden gik derefter over til en udførlig Omtale af Overenskomstforholdene i Faget. Et af Periodens vigtigste Spørgsmaal var Kvinders og andre ufaglærte Arbejderes Indgriben i Faget. Det er ikke saaledes, at der findes Monopol paa alt Arbejde vedrørende Snedkeriet. Tværtimod er Forbundets Standpunkt dette, at enhver, der kan skaffe sig Arbejde, har Lov til at udføre det, men man vil ikke finde sig i, at de Lønvilkaar, der er opnaaet for Medlemmerne, undergraves derved, at Dele af Faget udspecialiseres og derefter udføres til en lavere Betaling end den, der er gældende efter Overenskomsterne. Formanden omtalte i denne Forbindelse ogsaa Forbundets Kamp imod Smudskonkurrencen inden for Snedkerfaget.

Under en Omtale af de aktuelle Opgaver, Forbundet havde givet sig i Lag med, omtalte Formanden Aftalerne om Arbejdsdeling. Forbundet vil ikke gennemføre Arbejdstidsnedsættelse, hvor det ikke kan medføre enten Ansættelse af flere Folk eller at de, der er i Arbejde, bliver der længere, end Tilfældet ellers vilde være. Det er imidlertid ikke noget nyt, at Snedkerne frivilligt paatager sig Ofre for at fordele Byrderne ved Arbejdsløsheden. Angaaende Betalingen til Arbejdsdelingen kunde det med Rette anføres, at alle burde betale hertil, og at de, der har de store Indtægter, burde betale noget mere.

Formanden vendte sig skarpt imod den kommunistiske Bevægelses Splittelsesarbejde indenfor Fagforeningerne og sluttede sin Beretning med en Tak til Medarbejderne paa Kontoret og til Afdelingernes Tillidsmænd for det udmærkede Samarbejde.

I den ret langvarige *Diskussion om Beretningen* deltog en lang Række Talere, hvoraf Hovedparten udtalte Anerkendelse af det udførte Arbejde og Tilslutning til den Politik, som i de sidste vanskelige Maaneder er ført af Arbejderbevægelsen som Helhed.

Derefter godkendtes Beretningen med alle Stemmer mod 2, og ligeledes godkendtes de af Hovedkasserer *Chr. Sørensen* forelagte Regnskaber. Enstemmigt vedtoges en Udtalelse, der paalægger Ledelsen at arbejde for, at Arbejdsdelingen gøres obligatorisk ved Lov. Med alle Stemmer mod 4 vedtoges endvidere en af Hovedbestyrelsen foreslaaet Udtalelse, hvori der først udtales en Tak til Regeringen Stauning for dens politiske Indsats i Kongresperioden og for det sociale Lovgivningsarbejde. Det hedder derefter i Resolutionen:

»Kongressen erkender Nødvendigheden af en Tilpasning til den nye økonomiske Situation med Landets begrænsede Eksportmuligheder, og vi føler os forvisset om, at vore Ledere i det politiske Samarbejde med andre Partier vil gøre deres yderste for at skaane vore daarligst stillede Klassefæller under denne Tilpasningsproces.

Vi erkender, at det under den nuværende Situation maa være det politiske Arbejdes første Bud at medvirke til, at Danmark genvinder sin fulde Selvstændighed og bevarer Demokratiet, som er en Del af det danske Folks Væsen.

Kongressen udtaler som sin Opfattelse, at det er i Arbejderklassens Interesse, at vort Partis Repræsentanter forbliver i Regeringen for derved i størst mulig Udstrækning at faa Indflydelse paa den kommende Tids Udvikling.«

FORSLAG OG LOVÆNDRINGER.

Paa Forslag af Hovedbestyrelsen vedtog Kongressen, at *Sygdom* fritager for *Kontingentydelse* til Forbund og Arbejdsløshedskasse i indtil halvandet Aar.

Hovedbestyrelsen havde endvidere i denne Forbindelse foreslaaet, at Medlemmer skulde betale Kontingent til Arbejdsløshedskassen eller udtræde af denne, dersom Sygdommen strakte sig over 78 Uger, men dette blev forkastet.

Der var fremsendt en Række større Forslag om en videre Udbygning af *Forbundets forsikringsmæssige Ydelser* til Gavn for Medlemmerne, men Kongressens store Flertal var enig om at lade disse Spørgsmaal udgaa til bedre Tider. Et Forslag om en Understøttelse til gamle Medlemmer maatte saaledes afvises paa Grund af de vældige Beløb, dets Gennemførelse vilde kræve.

Et Forslag fra Hovedbestyrelsen om, at Hovedbestyrelsen skal vælge det tilstrækkelige Antal *Sekretærer* under rimelig Hensyntagen til,

at de forskellige Brancher i Faget bliver repræsenteret, blev vedtaget.

Det vedtoges at stille et Beløb paa indtil 1000 Kr. om Aaret til Raadighed til Støtte for Afdelingernes *Oplysningsvirksomhed.*

To Forslag fra henholdsvis Aarhus Bygningssnedkere og Odense Afdeling om at optage *Provinsrepræsentanter* i Forretningsudvalget forkastedes.

Et Forslag om at oprette en *Feriefond for arbejdsløse Medlemmer,* saaledes at disse kunde oppebære et Tilskud paa højst 35 Kr., forkastedes med 51 Ja- mod 123 Nej-Stemmer, men det vedtoges at opfordre Ledelsen til at udarbejde en Oversigt over de med Oprettelse af en saadan Fond forbundne Omkostninger og derefter ved Urafstemning lade Medlemmerne træffe den endelige Afgørelse.

Et Forslag om at fritage Medlemmerne for *Kontingent i Ferieugerne* samt et Forslag om forskudsvis Udbetaling af en Ugeløn til Medlemmer, der paa Grund af Betalingsstandsning ikke faar deres Tilgodehavende, forkastedes. Derimod vedtoges et Forslag om at lade fremstille et *Fagemblem* samt et Forslag gaaende ud paa, at Forbundsledelsen skal søge at realisere Tanken om Oprettelse af en *Voldgiftsret for alt Bygningssnedkerarbejde* i hele Landet.

VALG AF LEDELSE.

Med Akklamation genvalgtes Formanden *Niels Madsen,* Hovedkassereren *Chr. Sørensen,* Rejsesekretæren *Laur. Petersen* og Sekretær og Næstformand *Carl Nielsen.* Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes for København: Bygningssnedkerne *Bloch Sørensen, H. Schnoor* og *Sofus Jensen,* Møbelsnedkerne *Jens Rosendahl* og *Vilh. Glob.* For Modelarbejderne *T. Frederiksen,* for Pianosnedkerne *Enoch Larsen* og *Siegfred Andersen.* Sjællandske Nordkreds valgte *H. Bjerring,* Holbæk, sjællandske Sydkreds *Henry Jacobsen,* Slagelse, Fynskredsen *Chr. Nielsen,* Odense, og *Nygaard Nielsen,* Svendborg, Lolland-Falster *Johs. Andersen,* Stubbekøbing, Nordjylland *Johs. Kolby,* Aalborg, Vestjyllandskredsen *Carl Tulstrup,* Holstebro, Østjyllandskredsen *Niels Juel,* Aarhus, Sydjylland *S. M. Sørensen,* Esbjerg, Sønderjyllandskredsen *A. Truelsen,* Haderslev.

Kongressen sluttede med Tale af Gæsterne og Formanden og med et Leve for Forbundet.

Dansk Mølleriarbejderforbunds Kongres

I Dagene den 28.—31. Juli holdt Dansk Mølleriarbejderforbund sin 20. ordinære Kongres i København. Der var mødt 39 Delegerede fra Afdelingerne samt en Del Gæster, deriblandt Sekretær *Julius Nielsen,* der bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og udtalte Ønsket om, at Kongressens Forhandlinger og Beslutninger vilde være til Gavn for Forbund og Medlemmer.

Kongressen aabnedes af Formanden *M. Johansen,* der bød Gæster og Delegerede Velkommen og redegjorde for den nuværende alvorlige Situation samt understregede Betydningen af et enigt Samarbejde for at overvinde Tidens Vanskeligheder.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN.

Efter at Kongressen havde valgt Dirigenter og Sekretærer fik *Formanden* Ordet for at aflægge Beretning om Virksomheden i den forløbne 5-aarige Kongresperiode. Fagets Beskæftigelsesforhold havde gennemgaaende været ret gode. Den Begrænsning af Importen, som allerede kunde bemærkes ved sidste Kongres, er fortsat, til Gavn for Beskæftigelsen i Faget, og for Øjeblikket importeres der ikke Mel her til Landet.

Bortset fra Udviklingen i de seneste Maaneder er der ikke sket særligt store Udsving i lønmæssig Henseende, og det har været muligt at bevare det Leveniveau, Forbundet har oparbejdet. I agitationsmæssig Henseende er der opnaaet gode Resultater, og overenskomstmæssige Forhold er gennemført paa mange Arbejdspladser, der før laa brak.

Formanden omtalte i denne Forbindelse de forskellige Overenskomstbevægelser og de herved opnaaede Resultater og redegjorde desuden for den gennemførte sociale Lovgivning. Han sluttede sin Tale med følgende Ord: — Vi maa bevare Troen paa, at der vil komme lysere Tider for Arbejderne, og at det vil blive muligt at fortsætte vort Forbunds mere end 45-aarige Arbejde under frie Forhold. Formodentlig bli-

ver det nødvendigt at revidere vore Anskuelser paa nogle Omraader. Økonomisk som politisk har Forholdene gjort ganske andre Forholdsregler nødvendige end under sidste Krig, og det har ikke kunnet undgaas, at Arbejderklassen er kommet til at bære sin betydelige Del af Byrderne.

Vi vil bevare Haabet om lysere Tider for den danske Arbejderklasse, hvis dybeste Ønske og Interesse er: et frit Folk i et frit, demokratisk Land med en fri Arbejderbevægelse.

Efter nogen Diskussion godkendtes saavel Beretningen som de forelagte Regnskaber, og Kongressen gik saa over til Behandlingen af en Række

INDSENDTE FORSLAG.

Paa Forslag af Afdelingerne i Aarhus, Hadsten og Horsens vedtoges det, at et Forretningsudvalgsmedlem skal vælges i Provinsen — hidtil har hele Forretningsudvalget været bosat i København — men der skete den Tilføjelse, at Provinsens Repræsentant i Forretningsudvalget foreløbigt skal vælges Øst for Storebælt.

Et Forslag fra Aarhus om, at hver Kreds vælger sit Hovedbestyrelsesmedlem, forkastedes.

Endelig drøftede man Spørgsmaalet om at faa hævet de ufaglærtes Grundløn til samme Stade som de faglærtes.

Kongressen tiltraadte enstemmigt en Henstilling fra Haderslev Afdeling om at arbejde for 14 Dages Opsigelse for Arbejdere med et halvt til 1 Aars Anciennitet i en Virksomhed.

Efter Forslag fra Hovedbestyrelsen vedtoges det ligeledes enstemmigt, at fem Øre pr. Uge samt et Beløb paa 18.000 Kr. af Strejkekassen overføres til Administrationskassen, hvis Gæld til Strejkekassen samtidig slettes. Denne Disposition begrundes med Ønske om for Tiden at undgaa Kontingentforhøjelse.

Det vedtoges endvidere at indmelde Formanden i D. s. F.s Pensionskasse.

VALG AF LEDELSE.

Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation *Marius Johansen.*

Ligeledes enstemmigt genvalgtes tre københavnske Hovedbestyrelses- og Forretningsudvalgsmedlemmer, *Chr. Jensen, Hartvig Christensen* og *Sv. Steckhahn,* medens *P. Mortensen* nyvalgtes som Hovedbestyrelsesmedlem for København i Stedet for Forbundets mangeaarige Sekretær, *C. L. Nielsen,* der udnævntes til Æresmedlem.

For Provinskredsene genvalgtes til Hovedbestyrelsen *Alf. Johs. Jensen,* Rungsted, *C. A. Jensen,* Nykøbing F., *Chr. Madsen,* Odense, *B. P. Andersen,* Skive, *Marius Pedersen,* Aarhus, og *Oluf Olsen,* Kolding.

Til at indtræde i Forretningsudvalget som Repræsentant for Provinsen valgtes *C. A. Jensen,* Nykøbing F.

Det besluttedes at afholde Forbundets næste Kongres i København 1945.

Kongressen sluttede med Taler af Gæsterne og Formanden og med Afsyngelse af »Danmark for Folket«.

Glarmestersvendenes Forbundskongres

Den 29. og 30. Juli holdt Glarmestersvendenes Forbund Kongres i Horsens. Der var mødt ca. 40 Repræsentanter for Forbundets 13 Afdelinger.

Efter at Forbundets Forretningsfører *M. C. Jensen* havde budt velkommen, konstituerede Kongressen sig med *Troensgaard Nielsen,* Roskilde, og *Fr. Nielsen,* Odense, som Dirigenter samt *Svend Aagesen* og *Fr. Hansen,* København, som Sekretærer.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN.

Forretningsføreren aflagde Beretning om Virksomheden siden Kongressen i 1938, hvor de københavnske Glarmestersvendes Fagforening genindtraadte i Forbundet efter mange Aars Adskillelse. Denne Sammenslutning havde haft stor Betydning for Forbundets Arbejde og givet gode Resultater. Det er saaledes lykkedes at faa benyttet Akkordlønsprincippet i alle Forbundets Afdelinger, maaske anvendes Princippet i alle Afdelinger ikke i fuld Udstrækning, men det var Forbundets Ønske, at man stadig vilde have Opmærksomheden henvendt paa dette

Spørgsmaal, saaledes at Akkordlønsprincippet kunde blive fuldt effektivt overalt.

Forbundet har i Kongresperioden sat ind paa at faa afsluttet Overenskomster med uorganiserede Mestre, og det er lykkedes allerede nu at faa afsluttet Overenskomst med 62 Mestre, der staar uden for Lauget, derved skabes der ensartede Arbejdsforhold paa alle Værksteder, uanset om de paagældende Mestre er Medlemmer af Lauget eller foretrækker at staa uden for Organisationen. Endnu skal der dog ofres megen Tid paa denne Del af Forbundets Virksomhed, inden dette Arbejde kan betragtes som afsluttet.

Ordningen af Fagets Udlæreforhold er endnu ikke afsluttet, idet den Overenskomst mellem Svendene og Mestrene, der er opnaaet om obligatorisk Svendeprøve, endnu ikke har faaet Ministeriets Godkendelse.

Formanden omtalte derefter Afdelingernes Virksomhed og forskellige Grænsestridigheder med andre Fag.

Angaaende Arbejdsfordelingen havde Forbundet opnaaet den Ordning, at Glarmestersvendene spadserer hver fjerde Uge.

Om Beretningen udspandt der sig en lang Diskussion, hvori et stort Antal af de Delegerede deltog. Det var særligt Udlæreforholdene og Arbejdsfordelingen, der var Genstand for Diskussionen. Beretningen godkendtes med alle Stemmer mod to.

Forretningsføreren oplæste det reviderede Regnskab, der enstemmigt godkendtes.

Efter længere Drøftelse vedtog Kongressen enstemmigt at henstille til samtlige Afdelinger, at man søgte Tilslutning til Byggefagenes Sammenslutning.

VALG AF LEDELSE.

Til Forretningsfører genvalgtes *M. C. Jensen* med Akklamation. Det samme var Tilfældet med Sekretæren og Redaktøren af Fagbladet *Sv. Aagesen,* København.

Som Hovedbestyrelsesmedlemmer valgtes for København: *K. Knudsen, Chr. Lorentsen* og *Chr. Mikkelsen.*

For Sjælland-Falster valgtes *Troensgaard Nielsen,* Roskilde, og *Otto Petersen,* Næstved, for Fyn *Fr. Nielsen,* Odense, for Jylland *Poul Jensen,* Aalborg, og *Gunnar Holm,* Fredericia.

Det vedtoges at afholde næste ordinære Kongres i Odense.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Juli 1940 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i April 1940 gældende Priser 129 og efter de nu for Juli foretagne Beregninger 136.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Juli 150 mod 143 for April.

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	Juli 1939 Kr.	Okt. 1939 Kr.	Jan. 1940 Kr.	April 1940 Kr.	Juli 1940 Kr.
Fødevarer	1121	1206	1256	1325	1383	1446
Klæder, Fodtøj, Vask	458	497	536	598	720	729
Bolig	450	490	490	500	500	500
Brændsel, Belysning..	164	169	202	244	346	328
Skatter, Kontingenter og lign.	479	529	529	534	564	702
Andre Udgifter	756	771	795	855	921	958
I alt ..	3428	3662	3808	4056	4434	4663

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	Juli 1939	Okt. 1939	Jan. 1940	April 1940	Juli 1940
Fødevarer	100	108	112	118	123	129
Klæder, Fodtøj, Vask	100	109	117	131	157	159
Bolig	100	109	109	111	111	111
Brændsel, Belysning..	100	103	123	149	211	200
Skatter, Kontingenter og lign.	100	110	110	111	118	147
Andre Udgifter	100	102	105	113	122	127
I alt ..	100	107	111	118	129	136

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Juli udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 233 mod 222 for April. Herved maa dog tages i Betragtning, at i Pris-

talsbudgettets Totalbeløb pr. Juli 1940, 4663 Kr., indgaar den i § 45, Stk. 1 i Lov om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. af 27. Marts 1940 omhandlede Skatte- og Afgiftsforøgelse med et Beløb, der er beregnet til 116 Kr. Naar det paa Basis af Juli 1914 beregnede Pristal nedsættes med det Antal Points, som svarer til dette Beløb, fremkommer Tallet 227, jfr. Lovens § 45, Stk. 2. Hvis det nævnte Tal yderligere nedsættes med det Antal Points, som svarer til det i § 16 i Lov om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde af 30. Maj 1940 fastsatte Bidrag fra Lønmodtagerne, ansat til 84 Kr., fremkommer Tallet 223. Til Sammenligning anføres, at en Reduktion af Pristallet for April 1940 i Forhold til den i ovennævnte § 45 omhandlede Skatte- og Afgiftsforøgelse gav Tallet 218.

Ved Siden af de her omhandlede Beregninger, foretaget paa Grundlag af det foran nævnte Budget, har man pr. Juli 1940 foretaget en, delvis skønsmæssig, Beregning af den Forskydning, som fremkommer i Forbrugets Totaludgift, naar man tager Hensyn til de gældende Rationeringer af Sukker, Kaffe, Te og Margarine (i Forbindelse med den skete Forøgelse af Smørforbruget). Det samlede Resultat af Beregningen viser en Nedgang i Totaludgiften paa ca. 20 Kr., hvad der svarer til 1 Point i det Pristal, der beregnes med Juli 1914 som Basis. I denne Beregning er der ikke taget Hensyn til Brændselsrationeringen, idet man har skønnet, at de hidtil tildelte Rationer af udenlandsk Brændsel for de Befolkningskredse, som Pristalsbudgettet repræsenterer, meget nær svarer til de Mængder, som Budgettet regner med.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenør G. C. Andersen, København.

Den 10. Juli afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af en Klage over en Arbejdsstandsning over for Murermester og Entreprenør G. C. Andersen, der driver nogle Tørvemoser. Arbejdsstandsningen omfattede ca. 120 Mand og varede 3 Dage, men Arbejdet var genoptaget den 25. Juni, efter at Arbejdsgiverne havde deponeret 1000 Kr. som Garanti for en eventuel Efterbetaling.

Mødet endte uden Resultat, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klagen for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Kommunalarbejderforbund og Odense Kommune.

Fra Dansk Kommunalarbejderforbund var der fremført Klage over, at Odense Byraad havde begaaet Brud paa Overenskomsten ved ikke at have aflønnet 4 nærmere betegnede Funktionærer ved Svømmehallen med Maanedsløn, men kun med Timeløn.

I den Anledning afholdtes der den 16. Maj Møde i Odense under D. s. F.s Medvirken. Mødet resulterede ikke i et Forlig paa Realiteterne, men man enedes om, at Sagen i Stedet for Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret skulde afgøres ved faglig Voldgift, etableret i København, og med en af Den faste Voldgiftsrets Formænd som Opmand.

Den faglige Voldgift blev afholdt paa De samvirkende Fagforbunds Kontor den 28. Juni med Professor Krabbe som Opmand.

Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund og Firmaet H. H. Mathiassens Fabrikker.

En Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Juni. Forhandlingerne sluttede med følgende Resultat:

De samvirkende Fagforbund forbeholder sig at indgive Klage til Den faste Voldgiftsret angaaende Aflønningsforholdene paa Fabrikken. Forinden dette sker, afholdes et Møde mellem Organisationerne til Drøftelse af Lønforholdene paa Fabrikken.

Dansk Typograf-Forbund og Brdr. Rasmussen, København.

Den 5. Juli afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af en Klage over, at et Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere inden for Papirvareindustrien, Brdr. Rasmussen, Gadelandet, Brønshøj, havde brudt Overenskomsten i Ly af en Proforma-Overdragelse af Trykkeriet.

Arbejdsgiverne oplyste, at Firmaet havde udmeldt sig af Organisationen pr. 1. Juli d. A.

Da det ikke kunde lykkes at faa forelagt den paastaaede Kontrakt mellem Hr. Rasmussen og den Mand, Trykkeriet er paastaaet overdraget til, erklærede Forbundet at ville indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester H. Anker-Larsen, Bagermester H. Bryggemann og Bagermester P. Herbst, København.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Juli behandledes en Klage over, at Bagermester Anker-Larsen og Bagermester H. Bryggemann ikke havde fulgt den organisationsmæssige Ferieaftale, for saa vidt angaar Indklæbning af Feriemærker, med følgende Resultat:

Bagermester Henning Anker-Larsen erkender, at Feriemærkerne skulde have været indklæbet Uge for Uge og beklager stærkt, at dette ikke er sket.

Idet Arbejdsgivernes Repræsentanter iøvrigt beklager, at Sagen ikke blev ordnet ved fagrets-

lig Mægling grundet paa, at de omhandlede Bagermestre udeblev fra Mødet, sluttedes Sagen med, at ovennævnte tre Firmaer inden Udgangen af indeværende Maaned dokumenterer, at Feriebøgerne er i Orden ved disses Forevisning for Fagforeningen.

Da Bagermester Herbst trods skriftlig Tilsigelse ved anbefalet Brev uden at melde Forfald var udeblevet fra Mødet, forbeholdt Forbundet sig sin Stilling med Hensyn til Sagens videre Forfølgning.

Murerforbundet og Centralforeningen af Murermestre i Danmark.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Juni behandledes en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter angaaende Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg til Lærlinge med følgende Resultat: Den indenfor Murerfaget i Provinsen den 20. Februar d. A. trufne Aftale vedrørende Dyrtidstillæg til Lærlinge gælder ogsaa for Centralforeningens Afdeling for Murermestre i Nordsjælland. Under Hensyn til de foreliggende særlige Forhold er Parterne enige om, at Dyrtidstillægget i Henhold til Aftalen udbetales første Gang fra og med indeværende Lønningsuge, dog at Efterbetaling til Lærlinge finder Sted i de Tilfælde, hvor der i Svendenes Akkordoverskud er tilbageholdt Dyrtidstillæg for Lærlingetimer, og hvor dette Dyrtidstillæg ikke af Mesteren er viderebetalt til Lærlingen. Dyrtidstillægget er for Tiden 3 Øre pr. Time.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Motorfabriken Bukh, Kalundborg.

Fra Forbundet var indbragt Klage over, at Firmaet uden Forhandling med Arbejderne havde reduceret forskellige Akkordpriser. Paa Fællesmødet den 17. Juli behandledes denne Klage uden at Enighed opnaaedes, hvorfor Forbundet indbringer Klage for Den faste Voldgiftsret for Brud paa den gældende Overenskomsts § 7 og Anmærkningen til samme Paragraf.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Firmaet Chr. & Carl Grau, Gentofte.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juli behandledes en af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning rejst Sag om en uvarslet Arbejdsstandsning i ovennævnte Firma.

Paa Mødet opnaaedes Enighed paa følgende Grundlag: Arbejdet genoptages, og de verserende Uoverensstemmelser om Lønspørgsmaal skal den følgende Dag behandles paa et i den Anledning berammet Mæglingsmøde.

Snedkerforbundet og Snedkermester H. C. Ludvigsen, Nykøbing F.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juli behandledes en overfor ovennævnte Snedkermester rejst Klage med følgende Resultat:

Idet Arbejdsgiverforeningen og Centralforeningen erkender, at Snedkermester Ludvigsens Vægring ved at efterleve den under 11. April d. A. afsagte faglige Voldgiftskendelse og den i Forbindelse hermed trufne Organisationsaftale af 1. Juli om Betaling af Kr. 179,47 har været uberettiget, sluttes Sagen med, at Ludvigsen ved Underskriften af nærværende Dokument betaler Forbundet det omstridte Beløb, Kr. 179,47.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Dansk Grundejer Abonnement.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Juli om Underbetaling af Ungarbejdere i ovennævnte Firma tilbød Arbejdsgiverforeningen at betale Kr. 454,28 til Afgørelse af Underbetalingen for de 4 organiserede Ungarbejdere, som har været beskæftiget i Firmaet.

Tilbage var da Spørgsmaalet om Erstatning for 4 uorganiserede Ungarbejdere, som ogsaa var underbetalt. Om Beløbets Størrelse for disse kunde der intet bestemt oplyses, og man enedes derfor om at lade Sagen gaa tilbage til lokal Forhandling mellem Underorganisationerne, saaledes at der gives Ungdomsafdelingen og Dansk Arbejdsmandsforbund Adgang til gennem Firmaets Opgørelse og Bøger at konstatere, hvor meget de paagældende uorganiserede Ungarbejdere har faaet for lidt, og at man derefter foretager den endelige Opgørelse af Beløbet.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralorganisationen af Vognmænd.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Juli behandlede man Spørgsmaalet om Betalingen for Turistkørsel under Henvisning til den forandrede Form for denne Kørsel og enedes om følgende:

Det sidste Punktum i Overenskomsten af 28. Maj 1938 udgaar og erstattes med følgende:

For Arbejde, som paabegyndes senere end dette Tidspunkt, betales paa Hverdage 15 Kr. 50 Øre og paa Søn- og Helligdage 19 Kr. 50 Øre, indbefattet Betalingen for den nødvendige Staldtjeneste og det nuværende Dyrtidstillæg og uanset Kørslens Varighed.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Isoleringsfirmaet Carl Pers.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. August behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Isoleringsfirmaet Karl Pers nægtede at overholde Overenskomsten, en Overenskomst, der tilpligter Firmaet kun at beskæftige Medlemmer af Fagforeningen.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer. (Benzin-Overenskomsternes Udløbstid.)

Mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer opstod i Slutningen af 1939 og i Begyndelsen af 1940 Divergenser om Overenskomstforholdene hos Benzinfirmaerne: Det danske Petroleums Aktieselskab, Det forenede Olie Kompagni og A/S Dansk Shell, der havde indmeldt sig i Sammenslutningen. Der blev afholdt en Række Forhandlinger, dels mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening, Indbringelse for Overenskomst-Nævnet og endelig Henvisning til direkte Forhandling mellem Underorganisationerne. Disse Forhandlinger resulterede i 2 Overenskomster, henholdsvis for københavnske Chauffører og for københavnske Lager- og Pakhusarbejdere.

Princippet i Overenskomsterne giver en Erkendelse af, at de nævnte Firmaer ikke automatisk kan henføres under bestaaende Overenskomster, idet de 2 Overenskomster paa væsentlige Omraader afviger fra Sammenslutningens sædvanlige Overenskomster.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Københavns Brødfabriker.

Forbundet havde klaget over, at Københavns Brødfabriker, Strandlodsvej 13, havde afskediget Tillidsmanden. Aarsagen til Afskedigelsen var, at Firmaet havde krævet, efter Flyveralarm, at Rugbrødsholdet skulde fortsætte udover deres Arbejdstid med Arbejde i Fintbrødsholdet, trods det, at Bageriloven og dennes Tillæg forbyder en saadan Forlæggelse, hvorfor Tillidsmanden nægtede at efterkomme dette Krav.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. August, og det blev fra Arbejdsgiverside tilbudt at indsætte den afskedigede Tillidsmand paa en tilsvarende Arbejdsplads.

Forbundet, der krævede Genantagelse og Erstatning for den hengaaede Tid, forbeholdt sig at indbringe Sagen til Afgørelse ved en faglig Voldgift.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2795.

Frisører hos Frisørmester A. Holm, Aarhus.

Den 5. Juli 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2795: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder Forbund mod Frisørmester A. Holm, Tordenskjoldsgade 77, Aarhus.

De i Sagen mødte Repræsentanter for Parterne bemærkede, at Indklagede ikke har været Medlem af den i Klageskriftet nævnte Centralforening, men derimod af De danske Provinsers Barber- og Frisørforening, men var enige om, at Overenskomsten mellem Forbundet og Mesterforeningen er af samme Indhold.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Overenskomsten, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender sig omfattet af Overenskomsten og betaler til fuld Afgørelse af den rejste Klage til Forbundet 50 Kr. inden 1. August d. A.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2803.

Chauffører hos Snedkermester E. Rosenbeck Hansen.

Den 27. Juli 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Behandling af Sag Nr. 2803: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund for Chaufførernes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiverforening for Snedkerlaugets Bygningssnedker-Afdeling for Snedkermester E. Rosenbeck Hansen, Rødovrevej 330, i hvilken Sag forberedende Møde afholdtes den 12. d. M.

Sagen, der drejede sig om Overenskomstbrud, forhandledes og forligtes saaledes:

»Til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler Indklagede til Dansk Arbejdsmandsforbund Kr. 240,00, at betale inden 15 Dage fra Dato.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2822.

Elektrikere hos Installatør Holger Sørensen.

Den 16. August 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2822: De samvirkende Fagforbund for Dansk Elektrikerforbund mod Installatør Holger Sørensen, København.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Overenskomstens Lærlingebestemmelse, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender Klagens Rigtighed og forpligter sig fremtidig til at overholde Overenskomsten, derunder kun at beskæftige Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund og kun at antage det Antal Lærlinge, der hjemles Ret til.

Forbundet vil af Hensyn til de 2 Lærlinge ikke kræve disse afskedigede og indgaar paa at slutte Sagen med, at Indklagede til Forbundet betaler en Bod stor 100 Kr., at betale med Kr. 50,00 pr. 1. September og Kr. 50,00 pr. 1. Oktober d. A.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. September 1940 — 36. Aargang . Nummer 18

Loven om Arbejdsforhold

Den af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab den 23. August givne Bemyndigelse til Forretningsudvalget til sammen med Dansk Arbejdsgiverforening til Arbejds- og Socialministeriet at fremsætte Indstilling om at søge ophøjet til Lov et Forslag til Lov om Arbejdsforhold blev overgivet Ministeriet og er nu gennem lang Tids Forhandling indenfor Regeringen og de Regeringen tilsluttede Partier resulteret i, at der den 12. September blev fremsat Forslag til Lov om Arbejdsforhold. Loven, som den nu fremtræder, afviger paa flere Punkter fra den Indstilling, der forelaa fra de 2 Hovedorganisationer, Afvigelser, som paa flere Omraader er af forringende Natur og som efter alle Solemærker at dømme er fremkommet ved de andre Partiers, i Særdeleshed Venstres Indvirkning, en Indvirkning, der stærkt maa beklages og som har gjort Loven ringere, set ud fra det samlede Erhvervslivs Interesser.

De 2 Hovedorganisationers Forslag havde været Genstand for en indgaaende Behandling af kyndige Folk, der nøje havde afvejet og taget Hensyn til det hele Erhvervsliv, og som ud fra alle Synspunkter havde afvejet Forslagets Enkeltheder, saaledes at man uden Skade for nogen uden videre kunde have taget de 2 Hovedorganisationers Indstilling.

Den principielle Retningslinje er dog i alt væsentligt bibeholdt, saaledes at Formaalet med Loven vil kunde opnaas. Der skabes Fred paa Arbejdsmarkedet ved et Samarbejde, hvor Organisationerne bibeholder deres Selvstændighed. Loven er til Samfundets Bedste, og den aabner Adgang til uden Arbejdsstandsning at faa afgjort og ordnet Løn- og Arbejdsvilkaarene, baade hvor kollektive Overenskomster allerede findes og hvor kollektive Overenskomster anses for hensigtsmæssig og hvor der indenfor Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere maatte opstaa Uoverensstemmelser om Interessespørgsmaal.

Loven har følgende Ordlyd:

FORSLAG TIL LOV OM ARBEJDSFORHOLD.

§ 1.

Stk. 1. Til Varetagelse af faglige, økonomiske og sociale Interesser for derved at fremme Landets produktionsmæssige og erhvervsmæssige Forhold oprettes der et Arbejds- og Forligsnævn. Efter Indstilling af Hovedorganisationerne udnævner Arbejdsministeren 3 Repræsentanter for hver af Hovedorganisationerne, henholdsvis Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund i Danmark, til Medlemmer af Nævnet samt en Stedfortræder for hvert Medlem. Ved Behandling af de i § 2 nævnte Forhold ledes Nævnet af et Formandsskab bestaaende af 3 af Kongen udnævnte Medlemmer; samtidig med Udnævnelsen af disse Medlemmer udnævnes der af Kongen 3 Stedfortrædere for Medlemmerne. Udnævnelsen af Formandsskabets Medlemmer og Stedfortrædere, der alle skal have Indsigt i økonomiske og sociale Forhold, og af hvilke ingen maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser, har Gyldighed til Lovens Udløb.

Stk. 2. Ved Behandling af Sager vedrørende Løn- og Arbejdsvilkaar for Arbejdsgivere eller Arbejdere, der ikke kan anses for tilstrækkeligt repræsenteret igennem de efter Hovedorganisationernes Indstilling valgte Medlemmer, udtræder efter Arbejdsministerens nærmere Bestemmelse i det enkelte Tilfælde henholdsvis 4 eller 2 af de nævnte Medlemmer repræsenterende henholdsvis Arbejdsgiver- og/eller Arbejderinteresser, og for saa vidt de paagældende Arbejdsgiveres eller Arbejderes faglige Interesser i Henseende til Løn- og Arbejdsvilkaar varetages af en Or-

ganisation, indtræder i Stedet for de saaledes udtraadte Medlemmer efter Arbejdsministerens nærmere Bestemmelse som Medlemmer henholdsvis 4 eller 2 Repræsentanter for den eller de paagældende Organisationer. Findes en saadan Organisation ikke, indtræder som Medlemmer henholdsvis 4 eller 2 Repræsentanter for de paagældende Interesser; dersom de paagældende ikke selv kan tilvejebringe en efter Arbejdsministerens Skøn egnet Repræsentation, udpeger Den faste Voldgiftsret Medlemmerne, der skal have Kendskab til Arbejdsforholdene inden for det paagældende Omraade, og som saavidt muligt skal repræsentere de paagældende Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser.

Stk. 3. Nævnets Beslutninger træffes ved Stemmeflerhed indenfor Nævnets Medlemmer; for saa vidt der ved Afstemningen ikke kan opnaas Flertal for Sagens Afgørelse, træffer Formandsskabet Afgørelsen.

Stk. 4. Nævnets Sekretær udnævnes af Arbejdsministeren efter Nævnets Indstilling.

Stk. 5. Arbejdsministeren er bemyndiget til at fastsætte de nærmere Regler for Nævnets Forretningsgang.

§ 2.

Stk. 1. Det paahviler Arbejds- og Forligsnævnet at træffe Afgørelse af saadanne Spørgsmaal vedrørende overenskomstmæssige Løn- og Arbejdsforhold, der i Medfør af Reglerne i § 4 indankes eller forelægges for det. Nævnet kan herunder i Tilfælde, hvor Gyldighedsperioden for Løn- og Arbejdsvilkaar, der er fastsat af Nævnet, ad overenskomstmæssig Vej eller af det i § 4 nævnte Fællesudvalg, er udløbet, uden at ny Bestemmelse har kunnet træffes ad sædvanlig Vej, fastsætte, paa hvilke Vilkaar der skal arbejdes inden for paagældende Omraade.

Stk. 2. Nævnet træffer derhos Afgørelse af Uoverensstemmelser, der forelægges det, om kollektive eller generelle Løn- og Arbejdsvilkaar for Arbejdsgivere eller Arbejdere, der ikke er omfattet af en Overenskomst herom, idet det er en Betingelse for Fastsættelse af Løn- og Arbejdsvilkaar for saadanne Arbejdsgivere eller Arbejdere, at denne af Nævnet skønnes paakrævet for at opnaa en af Hensyn til Arbejdsforholdenes rolige Udvikling ønsket Ensartethed i Lønningerne eller en Tilpasning, hvorved saavel Produktionens Omfang og Kvalitet som Antallet af beskæftigede tages i Betragtning. For saa vidt een af Parterne ikke ønsker Uoverensstemmelsen forelagt til Nævnets Afgørelse, kan den anden Part indbringe Spørgsmaalet om Uoverensstemmelsens Forelæggelse for Nævnet for et af Den faste Voldgiftsret nedsat Udvalg bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke Formanden skal opfylde Betingelserne for at blive valgt til Medlem af Nævnets Formandsskab. Dersom dette Udvalg finder, at de for dette foreliggende Oplysninger sandsynliggør, at den i 1. Pkt. nævnte Betingelse er til Stede, forelægges Sagen for Nævnet.

§ 3.

Stk. 1. Nævnet er berettiget til at afgive Indstilling til Arbejdsministeren om Gennemførelsen af saadanne Foranstaltninger af lovmæssig eller administrativ Karakter, der tjener til Fremme af de i § 1 nævnte Interesser. Nævnet skal være raadgivende for Arbejdsministeren i Tilfælde, hvor Ministeren finder det ønskeligt at forelægge dette Spørgsmaal vedrørende de under Arbejdsministeren henhørende Anliggender, ligesom Arbejdsministeren er bemyndiget til indenfor dette Omraade at tillægge Nævnet Løsningen af særlige, afgrænsede Opgaver.

Stk. 2. Ved Løsningen af de i Stk. 1 nævnte Opgaver kan der tilforordnes Nævnet den fornødne sagkyndige Bistand, ligesom der, hvis det skønnes ønskeligt, af Arbejdsministeren i det enkelte Tilfælde kan beskikkes Nævnet en Leder, der ikke maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser.

§ 4.

Stk. 1. Til Behandling af saadanne Spørgsmaal om overenskomstmæssige Løn- og Arbejdsforhold, der ikke har kunnet ordnes ad sædvanlig overenskomstmæssig Vej, og hvis Afgørelse ikke i Henhold til Lov eller overenskomstmæssige Aftaler er tillagt administrative eller fagligretlige Organer, nedsættes der efter Indstilling af de 2 Hovedorganisationer af Arbejdsministeren et Fællesudvalg bestaaende af 3 Medlemmer med 3 Stedfortrædere for hver af de nævnte Organisationer, dog saaledes at Bestemmelsen i § 1, Stk. 2, finder tilsvarende Anvendelse. Til Medlemmer og Stedfortrædere af Fællesudvalget kan ikke vælges Personer, der er valgt til Medlemmer af eller Stedfortrædere i det i Medfør af § 1 nedsatte Nævn.

Stk. 2. Fællesudvalget optager, for saa vidt en forligsmæssig Løsning ikke kan tilvejebringes, Spørgsmaalet til Afgørelse, og opnaas der inden for Udvalget Flertal for Sagens Afgørelse, er denne Afgørelse bindende for Parterne, dog at Parter, der ikke er Medlemmer af en af de to Hovedorganisationer saavelsom 2 af de af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer inden for en Frist af 14 Dage har Appelret til Arbejds- og Forligsnævnet; skønner Nævnet, at Sagen er af uvæsentlig Betydning, kan Nævnet afvise Sagen, i hvilket Tilfælde Fællesudvalgets Afgørelse er endelig.

Stk. 3. Opnaas der ikke indenfor Udvalget Flertal for Sagens Afgørelse, forelægges denne, saafremt en af Parterne eller 2 af de af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer inden for en Frist af 14 Dage begærer det, Arbejds- og Forligsnævnet til Afgørelse efter Regler i § 2.

Stk. 4. Udvalgets Sekretær udnævnes af Arbejdsministeren efter Udvalgets Indstilling.

§ 5.

Stk. 1. Ved Sagernes Behandling for Arbejds- og Forligsnævnet skal Parterne skriftligt afgive deres Paastande, hvorefter Sagen behandles ved mundtlig Forelæggelse efter tilsvarende Regler som gældende ved Den faste Voldgiftsret.

Stk. 2. Arbejds- og Forligsnævnet kan paalægge Parterne Sagsomkostninger og bestemme disses Størrelse og Fordeling.

Stk. 3. Sager vedrørende Brud paa de af Arbejds-

og Forligsnævnet trufne Beslutninger eller paa Afgørelser af det i § 4 nævnte Udvalg indbringes for Den faste Voldgiftsret og behandles i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 om Den faste Voldgiftsret.

§ 6.

Stk. 1. Saavel Arbejds- og Forligsnævn som Fællesudvalget og det i § 2, Stk. 2, omhandlede Udvalg har Adgang til at indkalde Enkeltpersoner og Organisationer, der i saa Fald har Pligt til at give Møde for at meddele saadanne Oplysninger, som de paagældende Organer maatte anse for nødvendige af Hensyn til deres Afgørelser.

Stk. 2. Tilsidesættelse af Bestemmelserne i Stk. 1 straffes med Bøde, for saa vidt ikke højere Straf maa antages forskyldt. Sager herom behandles som Politisager. Bøder tilfalder Statskassen.

§ 7.

Udgifter til Vederlag til Nævnets Formandsskab og Formanden for det i § 2, Stk. 2, omhandlede Udvalg samt til Nævnets og Fællesudvalgets Sekretariat og den i § 3 omhandlede særlige Bistand for Nævnet afholdes af Statskassen.

§ 8.

De overenskomstmæssige Aftaler mellem Organisationerne er fortsat gældende, for saa vidt de ikke er i Modstrid med nærværende Lovs Bestemmelser.

§ 9.

Denne Lov, der træder i Kraft straks, er gældende til 1. November 1941, for saa vidt den ikke ved kongelig Anordning sættes ud af Kraft forinden. Saa længe Loven gælder, maa Arbejdsstandsninger ikke iværksættes inden for de af Loven omfattede Arbejdsomraader, medmindre det drejer sig om de særlige Undtagelsestilfælde, der er omhandlet i § 5 i Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Lov Nr. 5 af 18. Januar 1934 om Mægling i Arbejdsstridigheder som ændret ved Lov Nr. 96 af 20. Marts 1940 sættes ud af Kraft, saa længe nærværende Lov har Gyldighed. I Stedet for den i § 9, Stk. 2, i Lov om Apotekervæsenet Nr. 107 af 31. Marts 1932 omhandlede Henvisning til Forligsinstitutionen træder Behandling efter Bestemmelserne i nærværende Lov.

Som man ser, etableres der et Nævn, som ledes af et Formandsskab, bestaaende af 3 af Kongen udnævnte Medlemmer, der alle skal have Indsigt i økonomiske og sociale Forhold, og af hvilke ingen maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser, d. v. s. et uvildigt Formandsskab, der, om man saa maa sige, repræsenterer Samfundet.

Nævnet bestaar iøvrigt af 6 Medlemmer, valgt af de 2 Hovedorganisationer, dog saaledes at hvis Nævnet beskæftiger sig med Overenskomster, som ikke henhører under de 2 Hovedorganisationer, sker der en Udskiftning af Nævnets Medlemmer, saaledes at de udenfor staaende Organisationer, eller eventuelt uorganiserede, bliver fuldgyldigt repræsenteret.

Nævnet kan altsaa afgøre Uoverensstemmelser indenfor Hovedorganisationerne, udenfor Hovedorganisationerne og mellem Parter, der slet ikke henhører under nogen Organisation.

Selv om der ikke mellem Parterne er Enighed om Sagens Forelæggelse for Nævnet, har man dog anset det for rigtigst at aabne Mulighed for Nævnet at tage en Sag under Paakendelse, idet et af Den faste Voldgiftsret nedsat Udvalg kan fastslaa, at Betingelser for Fastsættelse af Løn- og Arbejdsvilkaar for et ikke overenskomstmæssigt Omraade er tilstede.

I Henhold til § 3 er der tilsikret Arbejdsministeren en omfattende og værdifuld Bistand fra Organisationerne til at yde Medvirkning og Samarbejde til Samfundets Bedste.

Imellem de to Hovedorganisationer bliver der oprettet et Fællesudvalg, der behandler Sagen indenfor det overenskomstmæssige Omraade. Det vil være at forudse, at et meget stort Antal af Sagerne finder deres Afgørelse indenfor Fællesudvalget, saaledes at Nævnet ikke kommer i Funktion.

Alle Afgørelser, der træffes af Fællesudvalget eller af Nævnet, er bindende, og Brud paa saadanne Afgørelser kan paaklages og paakendes for Den faste Voldgiftsret.

Det skal nu vise sig, om Loven i den nuværende Skikkelse skaber Afgørelsesinstanser, der i den Udstrækning, som det maa være paakrævet for det hele Erhvervsliv, kan løse Opgaverne, eller om de af de politiske Partier foretagne Forringelser lader udækkede Omraader tilbage; det er Spørgsmaalet!

Til Sammenligning med det af Regeringen fremsatte og nu paa Rigsdagen vedtagne Lovforslag aftrykkes nedenstaaende det Forslag til Lov om Arbejdsforhold, som de 2 Hovedorganisationer den 24. August tilstillede Arbejds- og Socialministeren sammen med den i forrige Nummer af »Arbejderen« gengivne Henvendelse.

Forslag til Lov om Arbejdsforhold.

§ 1.

Stk. 1. Til Varetagelse af det arbejdende Samfunds faglige, økonomiske og sociale Interesser samt til Fremme af produktionsmæssige og erhvervsmæssige Formaal oprettes der et Arbejds- og Forligsnævn. Efter Indstilling af Hovedorganisationerne udnævner

Arbejdsministeren 3 Repræsentanter for hver af Hovedorganisationerne, henholdsvis Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund i Danmark, til Medlemmer af Nævnet samt en Stedfortræder for hvert Medlem. Ved Behandling af de i § 2 nævnte Forhold ledes Nævnet af en af Kongen udnævnt Formand. Samtidig med Udnævnelse af Formand udnævnes der af Kongen 2 Stedfortrædere for denne. Udnævnelsen af Formand og dennes Stedfortrædere, der ikke maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser, har Gyldighed indtil Lovens Udløb.

Stk. 2. Ved Behandling af Spørgsmaal vedrørende Omraader, der efter Nævnets Opfattelse ikke er tilstrækkeligt repræsenteret igennem de fornævnte Medlemmer, skal Nævnet i fornødent Omfang supplere sig med Repræsentanter for de paagældende Arbejdsgiver- og Arbejderinteresser.

Stk. 3. Nævnets Sekretær udnævnes af Arbejdsministeren efter Nævnets Indstilling.

Stk. 4. Ministeren er bemyndiget til at fastsætte de nærmere Regler for Nævnets Forretningsgang. Det skal herunder bestemmes, at de to Stedfortrædere for Formanden sammen med denne deltager som Medlemmer af Nævnet i Tilfælde, hvor Formanden paa Grund af en Sags særlige Beskaffenhed ønsker dette, eller hvor $^2/_3$ af Nævnets øvrige Medlemmer fremsætter Ønske herom.

§ 2.

Stk. 1. Det paahviler Arbejds- og Forligsnævnet at træffe Afgørelse af saadanne Spørgsmaal vedrørende Løn- og Arbejdsforhold, der indankes for det eller forelægges Nævnet af det i § 4 omhandlede Fællesudvalg. Arbejds- og Forligsnævnet kan herunder bestemme, at Løn- og Arbejdsvilkaar, der er fastsat af Nævnet, ad overenskomstmæssig Vej eller af det i § 4 nævnte Fællesudvalg, inden for det paagældende Omraade er bindende ogsaa for dem, der ikke er tilsluttet de faglige Organisationer. I Tilfælde, hvor Gyldighedsperioden for saadanne Bestemmelser udløber, uden at ny Bestemmelse har kunnet træffes ad sædvanlig Vej, kan Nævnet fastsætte, paa hvilke Vilkaar der skal arbejdes inden for paagældende Omraade, ligesom Nævnet, hvor det skønner det paakrævet, kan fastsætte Løn- og Arbejdsvilkaar for Omraader, hvor Overenskomst herom ikke findes.

Stk. 2. De af Nævnet i Henhold til denne Bestemmelse trufne Afgørelser er endelige og kan ikke indbringes for Domstolene.

§ 3.

Stk. 1. Nævnet er berettiget til at *afgive Indstilling* til Arbejds- og Socialministeren om Gennemførelsen af saadanne Foranstaltninger af lovmæssig eller administrativ Karakter, der tjener til Fremme af de i § 1 nævnte Interesser. Nævnet skal være *raadgivende* for Arbejdsministeren i Tilfælde, hvor Ministeren finder det ønskeligt at forelægge dette Spørgsmaal vedrørende de under Arbejdsministeriet henhørende Anliggender, ligesom Arbejdsministeren er bemyndiget til inden for dette Omraade at *tillægge* Nævnet *Løsningen* af særlige, afgrænsede Opgaver.

Stk. 2. Ved Løsningen af de i Stk. 1 nævnte Opgaver kan der tilforordnes Nævnet den fornødne sagkyndige Bistand, ligesom der, hvis det skønnes ønskeligt, af Arbejdsministeren i det enkelte Tilfælde kan beskikkes Nævnet en Leder, der ikke maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser.

§ 4.

Stk. 1. Til Behandling af kollektive eller generelle Løn- og Arbejdsforhold, der ikke har kunnet ordnes ved Forhandling mellem Parterne eller ad sædvanlig overenskomstmæssig Vej, og hvis Afgørelse ikke i Henhold til Lov eller overenskomstmæssig Aftale er tillagt administrative eller fagligretlige Organer, nedsættes der efter Indstilling af de 2 Hovedorganisationer af Arbejdsministeren et Fællesudvalg bestaaende af 3 Medlemmer med 3 Stedfortrædere for hver af de nævnte Organisationer. Til Medlemmer og Stedfortrædere af Fællesudvalget kan ikke vælges Personer, der er valgt til Medlemmer af eller Stedfortrædere i det i Medfør af § 1 nedsatte Nævn.

Stk. 2. Fællesudvalget optager, for saa vidt en forligsmæssig Løsning ikke kan tilvejebringes, Spørgsmaalet til Afgørelse, og opnaas der inden for Udvalget Flertal for Sagens Afgørelse, er denne Afgørelse bindende for Parterne, dog at Parter, der ikke er Medlemmer af en af de to Hovedorganisationer, inden for en Frist af 14 Dage har Appelret til Arbejds- og Forligsnævnet, der dog kan afvise Sagen, for saa vidt det skønner denne af uvæsentlig Betydning, i hvilket Tilfælde Fællesudvalgets Afgørelse er endelig.

Stk. 3. Opnaas der ikke inden for Udvalget Flertal for Sagens Afgørelse, forelægges denne, saafremt en af Parterne inden for en Frist af 14 Dage begærer det, Arbejds- og Forligsnævnet til Afgørelse efter Regler i § 2.

§ 5.

Stk. 1. Ved Sagernes Behandling for Arbejds- og Forligsnævnet skal Parterne skriftligt afgive deres Paastande, hvorefter Sagen behandles ved mundtlig Forelæggelse efter tilsvarende Regler som gældende ved Den faste Voldgiftsret.

Stk. 2. Arbejds- og Forligsnævnet kan paalægge Parterne Sagsomkostninger og bestemme disses Størrelse og Fordeling.

Stk. 3. Sager vedrørende Brud paa de af Arbejds- og Forligsnævnet trufne Beslutninger eller paa Afgørelser af det i § 4 nævnte Udvalg indbringes for Den faste Voldgiftsret og behandles i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 om Den faste Voldgiftsret.

§ 6.

Stk. 1. Saavel Arbejds- og Forligsnævnet som Fællesudvalget har Adgang til at indkalde Enkeltpersoner og Organisationer, der i saa Fald har Pligt til at give Møde for at meddele saadanne Oplysninger, som de paagældende Organer maatte anse for nødvendige af Hensyn til deres Afgørelser.

Stk. 2. Tilsidesættelse af Pligter i Medfør af Stk. 1 straffes med Bøde.

§ 7.

Udgifter til Vederlag til Nævnets Formand og dennes Stedfortrædere samt til Nævnets Sekretariat og den i § 3 omhandlede særlige Bistand for Nævnet afholdes af Statskassen.

§ 8.

Stk. 1. Lønarbejdere, der hører til et Omraade, for hvilket der findes en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse, skal, for saa vidt de opfylder Arbejdsløshedslovens Betingelser for Medlemsskab, være Medlemmer af en saadan Kasse. Arbejdsløshedskasserne kan for nye Optagelser bestemme, at de paagældende skal have været Medlem og have haft Arbejde i 52 Uger for at opnaa Understøttelsesret.

Stk. 2. Pligten efter foranstaaende Bestemmelse skal være opfyldt inden 1. Oktober 1940. Lønarbejdere, der ikke opfylder deres Pligt i saa Henseende, straffes med Bøde og er, indtil Optagelse har fundet Sted, i Trangstilfælde som Følge af Arbejdsløshed afskaaret fra at oppebære Hjælp til Underhold i Henhold til Forsorgsloven i Form af Særhjælp og Kommunehjælp uden Retsvirkninger.

Stk. 3. Arbejdsgivere, der ikke er Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening eller en anden af Ministeriet anerkendt Arbejdsgiverorganisation, skal til Arbejdsløshedsfonden betale det dobbelte af det i Arbejdsløshedslovens § 28, Stk. 2, fastsatte Bidrag.

§ 9.

De overenskomstmæssige Aftaler mellem Organisationerne er fortsat gældende, for saa vidt de ikke er i Modstrid med nærværende Lovs Bestemmelser.

§ 10.

Denne Lov, der træder i Kraft straks, er gældende til 1. November 1941, for saa vidt den ikke ved kongelig Anordning sættes ud af Kraft forinden. Saa længe Loven gælder, maa Arbejdsstandsninger ikke iværksættes inden for de af Loven omfattede Arbejdsomraader, medmindre det drejer sig om de særlige Undtagelsestilfælde, der er omhandlet i § 5 i Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Loven af 18. Januar 1934 om Mægling i Arbejdsstridigheder sættes ud af Kraft, saa længe nærværende Lov har Gyldighed.

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold.

Byggeriet.

Det Spørgsmaal rejser sig, om der nu, da Importmulighederne er saa vanskelige, er Fare for Byggeriet. Det er vistnok en almindelig Antagelse, at Byggeri medfører et særligt stort Træk paa vore Tilførsler af udenlandsk Valuta, fordi en væsentlig Del af Byggematerialerne, frem for alt Træ og Jern, maa indføres fra Udlandet. Denne Opfattelse er imidlertid paa væsentlige Punkter ubegrundet, idet en summarisk Beregning har vist, at Boligbyggeriets Forbrug af udenlandske Raastoffer ligger under det Gennemsnit, som gælder for hele den danske Industri. Efter Erfaringer fra 1935 krævedes der for at beskæftige en Arbejder i et Aar ved Boligbyggeriet for ca. 1600 Kr. udenlandske Materialer. Det tilsvarende Gennemsnitstal for hele den danske Industri var, bortset fra Eksportslagterierne, over 2000 Kr.

En stor Del af de udenlandske Byggematerialer, der bliver brugt, kunde i og for sig uden større Ændringer i Kvalitet og Pris allerede under de saakaldte normale Forhold være produceret herhjemme. Naar de alligevel er blevet købt i Udlandet, skyldes det dels, at de fremmede Varer nu engang er blevet indarbejdet paa det danske Marked, dels skyldes det handelspolitiske Hensyn. Som paapeget i Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning, skulde der ikke ved en Udvidelse af Byggeriet være noget i Vejen for at fremskaffe Varer som Rør, Sanitetsartikler, Fliser, Tapeter, elektriske Artikler og lignende gennem en Udvidelse af Produktionen i danske Virksomheder. Ligeledes skulde der, navnlig i Løbet af nogle Aar, være store Muligheder for at fremskaffe en større Del af Træet fra de danske Skove. Under almindelige Omstændigheder vil Træ alene udgøre op til Halvdelen af de udenlandske Materialer til Boligbyggeriet, men netop for Træ bestaar der store Muligheder for ved en rationel Planlæggelse af og Kontrol med Boligproduktionen fra det offentliges Side at opnaa Besparelser i udenlandsk Valuta. Det er bekendt, at de senere Aars Importregulering allerede har forøget Anvendelse af f. Eks. dansk Træ stærkt. Paa denne Konto er det altsaa gode Muligheder for en Besparelse af udenlandsk Valuta. En Besparelse kan ogsaa opnaas ved at lade udenlandsk Træ erstattes af andre Materialer, som i hvert Fald delvis kan fremskaffes

herhjemme; det gælder bl. a. Jernbeton, og i Etageadskillelsen kan Træbjælker erstattes af Jernbetonribber udfyldt med dansk Tegl.

I de seneste Aar har man beskæftiget sig en Del med den saakaldte Klinkerbeton, der i længere Tid har været kendt i Sverige, og som efter manges Mening betegner en afgørende Vending inden for Boligbyggeriet. Almindelig Beton er en Blanding af Cement, Grus og Skærver, men Skærver er et daarligt isolerende Materiale baade med Hensyn til Lyd og Varme. Hvad man nu har fundet ud af, er at erstatte Skærverne i Betonblandingen med en haardtbrændt og porøs Lerskærve, hvis Raastof — Rødleret — vi har nok af her i Landet. Resultatet er, at Blinkerbeton har den samme Styrke som almindelig Beton, men derudover besidder den varme- og lydisolerende Egenskaber, saaledes at man vil slippe for at foretage kostbare og omfattende Isoleringsforanstaltninger. Ved Anvendelse af Klinkerbeton og i Forbindelse hermed særlige Konstruktionsprincipper, er det beregnet, at et 5-Etages Hus kan fremstilles 10—12 pCt. billigere end sædvanligt, regnet pr. Kvadratmeter Gulvflade. Uden at vi ellers i særlig Grad skal indlade os paa en Omtale af tekniske Finesser, maa det ogsaa nævnes, at man i Tyskland har fremstillet et Byggemateriale, som sparer Jern i saa utroligt et Omfang som til 85 og 90 pCt. Man erstatter Jernbjælker med Betonbjælker, idet denne Beton er støbt over haardt spændte Staalstrenge. Det nødvendige Kvantum Staal er kun 2,7 pCt. af den hidtil anvendte Jernmængde. Der er altsaa Tale om en Byggeteknik, der i høj Grad er tiltalende ud fra danske raastofmæssige Synspunkter.

Nu er Spørgsmaalet om Besparelse paa Jern- og Jernbetonkonstruktioner til en vis Grad et Spørgsmaal om Bygningsautoriteternes Krav med Hensyn til disse Konstruktioner kan reduceres. Ved Jernbetonkonstruktioner f. Eks. regner man med en vis Spænding i Jernet, som er godkendt af Bygningsmyndighederne. Da Jernforbruget staar i omvendt Forhold til Jernspændingen, vil en Forøgelse af den tilladte Spænding bevirke en tilsvarende Nedgang i Jernforbruget. Teknikere hævder, at man vil kunne tillade en saa stor Forhøjelse af Jernspændingen, at en Jernbesparelse paa ca. 15 pCt. kan opnaas. For visse Specialjern, der har fundet Anvendelse i Jernbetonkonstruktioner er der allerede fastsat en Forhøjelse af den tilladte Spænding af Københavns Bygningsmyndigheder. Maaske kan denne Spænding under de nuværende Forhold yderligere forøges. For Jernbjælker gælder lignende Betragtninger.

De her beskrevne Ændringer i de nugældende konstruktive Regler samt Tilladeligheden af, at Varmerør — Staalrør indstøbt i Undersiden af Loftet, der udføres af Jernbeton — anvendes som Armeringsrør, hvad de ikke har maattet tidligere i Danmark, men nok i andre Lande, skulde alene give en samlet Besparelse i Bygningsprisen paa 15—20 pCt. Ændringer af denne Art vil kunne gennemføres administrativt, uden at der sker Forandringer i den bestaaende Lovgivning. Vi har ikke tilsigtet at give en udtømmende Redegørelse for alle de tekniske Problemer, der rejser sig, men skal blot endnu, mens vi er ved Jernet, nævne, at det fra Arkitektside fornylig er blevet fremhævet, at det Byggeri, der er mest tiltrængt, nemlig de smaa billige Huse, kan fremstilles ganske uden Jernbjælker, og med et Minimum af Rundjern til ganske faa Jernbetonenkeltheder. At Byggeriet paa Landet især kræver lidt Valuta er almindelig kendt. Vi skal vende tilbage til dette Spørgsmaal senere.

Forudsætningerne for, at der kommer flere danske Materialer i Byggeriet, eller rettere forholdsvis færre udenlandske, er naturligvis, at det offentlige sikrer sig Ret til Kontrol med Byggeriets Materialeanvendelse, saaledes at denne kan tilrettelægges med Henblik paa den størst mulige Besparelse af udenlandske Materialer til Fordel for danske og saaledes, at det samfundsmæssigt ønskede Byggeri fremmes.

Vi maa altsaa komme til det Resultat, at Byggeriet ikke bør stagnere paa Grund af Materialevanskeligheder, dels kan vi øse af de hjemlige Materialekilder, og dels skulde det være muligt at faa tilrettelagt Handelspolitikken saaledes, at Import i fornødent Omfang kan finde Sted. Herved maa det dog bemærkes, at det sidste Spørgsmaal ikke kan løses ensidigt af den danske Regering, det maa ske i Samarbejde med andre Nationer. Men det kan anføres, at der i den sidste Tid har været Planer fremme om flersidige Varebytningstransaktioner i stor Stil. Her kommer saaledes en trekantet Clearing mellem Danmark, Sverige og Tyskland paa Tale, idet Danmark betaler Sverige med sit Tilgodehavende i Berlin, hvor Sverige har en Gæld. Paa

denne Maade skulde det f. Eks. være muligt at faa svensk Træ til Danmark i større Omfang end forudsat i en fornylig afsluttet Handelsoverenskomst.

Naturligvis gaar det ikke an at regne med, at der trods alle Bestræbelser ikke kan komme til at foreligge Materialemangel i betydeligere Omfang. Her maa det offentlige træde til og søge at fordele Byggematerialer og Bygningsartikler til Brug ved de af det offentlige støttede Byggeforetagender og andre Byggeforetagender, der faar det offentliges Godkendelse. Med andre Ord, skulde det endelig vise sig nødvendigt, maa Byggeriet sættes paa Ration. Man maa fremfor alt undgaa, at der fra Bygherrernes Side konkurreres om en eventuelt begrænset Mængde Materialer. Det vil nemlig for det første blive vanskeligt for den enkelte i en saadan Situation, hvor Sagen overlades til sig selv, at skaffe *alle* de Materialer, som nu er nødvendige til Gennemførelse af et Byggeforetagende, og desuden er det jo meget muligt, at de enkelte, for hvem det lykkes at skaffe sig *alle* Materialer, ikke netop gennemfører det Byggeri, som samfundsmæssigt er saa nødvendigt, at det gaar forud for alt andet Byggeri. En saadan Konkurrence om de knappe Materialer vil ogsaa føre til Prisstigninger, som betyder mindst for det luksusprægede Byggeri, som man af samfundsmæssige Grunde bør indskrænke, hvis der er Knaphed paa Materialer.

Efter denne Indledning, hvor vi har berørt nogle Problemer vedrørende selve Grundlaget for Byggeriet og Materialernes Tilstedeværelse, gaar vi over til at se paa, hvilke Bygge-Planer der venter paa en Løsning.

I Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning er der givet en indgaaende Omtale af Mulighederne for at forøge Byggeriet. Man kan opdele Byggeriet i flere Grupper: det erhvervsmæssige Byggeri, offentlige Bygninger og offentligt Byggeri samt endelig for det tredie Boligbyggeriet.

Hvad det erhvervsmæssige Byggeri angaar, har vi i nogle tidligere Artikler peget paa en Del vigtige industrielle Projekter, som der er Grund til at realisere snarest, og ved Realisation af saadanne Projekter vil der blive Tale om en omfattende Byggevirksomhed, uden at det dog er muligt at sige, hvor meget det kommer til at dreje sig om, ogsaa af den Grund, at man ikke paa Forhaand kan vide, hvor mange Projekter der vil kunne udføres i Bygninger, som er blevet overflødige i Medfør af en eventuel Omlægningsproces i den danske Erhvervsstruktur.

Det erhvervsmæssige Byggeri omfatter ogsaa Byggeri for Haandværkere og mindre Industridrivende, og her vil det i Hovedsagen komme til at dreje sig om Byggeri til Erstatning for forældede og saneringsmodne Værksteder, hvor der er daarlig Plads, uhensigtsmæssige Niveauforskelle i Gulvene, daarlige Trapper og ingen Reservetrapper og altsaa stor Brandfare, daarlige Lysforhold og Udenomsbekvemmeligheder (Toiletter, Vask m. m.). Den Tanke er ikke urimelig, at en Del af Statens Midler anvendes til Bygning af billige gode Værksteder for den arbejdende Haandværker under en Form, der foruden forskellige andre Hensyn ogsaa søger den mest hensigtsmæssige Indretning af de paagældende Ejendomme. Her kommer det fra flere Sider rejste Forslag om et Bygningsanlæg med Lokale til Leje for mange Haandværkere samtidig, det saakaldte Haandværkerhus, i Betragtning. En Samling af Haandværksvirksomheder i særlige Kareer med visse Fællesindretninger har mange Fordele, ikke alene samfundsmæssige Fordele — i hygiejnisk og arbejderbeskyttelsesmæssig Henseende — men ogsaa privatøkonomiske, som dels hænger sammen med de samfundsmæssige — bedre Lokaler giver større Effektivitet i Arbejdet — men ogsaa er selvstændige; det er f. Eks. givet, at fælles Udstillingslokaler, fælles Lagerplads (formentlig med Afskilring) fælles Transportforetagender o. s. v. i mange Tilfælde vil betyde privatøkonomiske Fordele.

Vender vi os til Byggeriet i Landbruget, er det givet, at der ikke bliver Tale om noget Byggeri af Betydning med Henblik paa egentlig Udvidelse i den danske Landbrugsindustri og det danske Landbrug i det kommende Aar. Dermed skal ikke være sagt, at der ikke foreligger store Byggeopgaver paa Landet. Man har tidligere talt om, at det danske Landbrug i forskellige Henseender ikke arbejder paa Højde med Tiden, og at der, for at faa Omkostningerne sænket, burde ske en Rationalisering. Flere Former af disse Bestræbelser, saasom Mejeri- og Slagteridriftens Rationalisering, vilde medføre Byggeri. Nu vil det vel imidlertid gaa saaledes, at Indskrænkningen i Landbrugsproduk-

tionen bliver af et saadant Omfang, at Produktionen vil kunne koncentreres paa færre Steder, uden at der vil blive Tale om noget større Byggeri udover Ombygninger.

Der foreligger imidlertid alligevel store Muligheder for at udvide Byggeriet i Landbruget, og vi kan her henvise til, at der fornylig af Landbrugsministeren er blevet nedsat et Udvalg, der skal tage sig af dette Problem. Om Baggrunden for Udvalgets Arbejde har Landbrugsministeren udtalt, at de lave Landbrugspriser gennem 6—8 Aar har ført med sig, at Fornyelse og Vedligeholdelse og Forbedring af et stort Antal Boliger paa Landet stadig blev udskudt, og det samme var Tilfældet med Landbrugets Driftsbygninger. Dette Tilbageskridt i Landbrugets Bygningsforhold skal nu af Udvalget tages op til Undersøgelse, og det er Meningen, at Udvalget meget hurtigt skal forelægge Regeringen de Resultater, det kommer til.

Det er af Vigtighed, at Boligforholdene for Landbrugets Arbejdere gøres mere tidssvarende. Hvis Boligforholdene paa Landet ikke er paa Højde med Boligforholdene i Byerne, vil det være medvirkende til at skyde Arbejdskraften fra Landbruget. Med Hensyn til Driftsbygningerne er Forholdet det, at Udskydelsen af nødvendige Reparationer og Vedligeholdelse rummer en Fare for, at Bygningerne forfalder alt for tidligt, hvad der maa hindres. Det maa ogsaa tages med i Betragtning, at for Husdyrene er det absolut uheldigt, om de skal opholde sig i daarlige og usunde Bygninger.

For Beskæftigelsen vil det være af stor Betydning, om der paa Landet kan udføres et omfattende Bygningsarbejde. Det drejer sig her om et Arbejdsomraade, der praktisk talt ikke kræver udenlandske Materialer, og foruden til Bygningshaandværkere vil Beskæftigelsen brede sig til Byggematerialeindustrierne. For begge Grupper af Bygninger bliver der ikke blot Tale om Nybygning, men ogsaa om Reparation.

Fra Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Side har man som bekendt i flere Aar arbejdet med disse Spørgsmaal, saaledes som det ogsaa kom frem i Beskæftigelsesbetænkningen, hvor man foreslog at der burde ske en nøje Undersøgelse af alle forhaandenværende Muligheder for et omfattende Nybyggeri af Landbrugsbygninger. Hvad særlig Landarbejderboliger angaar, har man beregnet, at der uden Overproduktion aarlig kunde oprettes 5000 Landarbejderboliger i 5 Aar — med de Udgifter, der er regnet med i de hidtidige Bevillingslove paa dette Omraade, skulde der da bevilges 30 Mill. Kr. om Aaret. Den endelige Bestemmelse om, hvor mange Penge, der skal anvendes, maa naturligvis træffes i Forbindelse med Bestemmelse om eventuel offentlig finansiel Støtte til almindeligt Byggeri af nye Landbrugsbygninger, ligesom Hensyn maa tages til Tilrettelægning af en jævn, langvarig Byggevirksomhed og ikke en kortvarig hidsig Byggevirksomhed.

Nedsættelsen af det omtalte Udvalg, der skal organisere disse Arbejder, maa altsaa hilses med Tilfredshed.

Nordiske Nyheder

DEN SVENSKE LANDSORGANISATIONS REPRÆSENTANTSKABSMØDE. Den 3. og 4. September holdt den svenske Landsorganisation Repræsentantskabsmøde i Stockholm. Mødet, der talte 120 Deltagere, drøftede *den kommende Overenskomstsituation*, der vil omfatte henimod 600.000 Arbejdere. Omkring Aarsskiftet udløber Overenskomster for ca. 450.000 Arbejdere, og disses Opsigelsesfrist udløber i indeværende Maaned. Yderligere Overenskomster for godt 120.000 Arbejdere, bl. a. i Byggefagene, udløber den 1. April 1941 og skal opsiges inden Aarets Udgang. Næsten alle Overenskomster falder ind under den mellem Landsorganisationen og Svensk Arbejdsgiverforening indgaaede Pristalsregulerings-Aftale, som Repræsentantskabet ligeledes tog Stilling til.

Landsorganisationens Formand, *Aug. Lindberg*, redegjorde for den faglige Situation, og derefter fulgte en Diskussion, der afsluttedes med Vedtagelsen af en Beslutning, som dog ikke vil blive offentliggjort foreløbig.

Mødet behandlede endvidere *den økonomiske Situation og Arbejdsløshedsspørgsmaalet* og vedtog en Udtalelse, hvori der kræves effektive Foranstaltninger til Arbejdsløshedens Bekæmpelse. Afspærringen fra Verdensmarkedet maa ikke betyde, at man slaar sig til Ro i Forventning om bedre Tider. Der maa skabes nye Markeder og foretages Skridt, der kan stimulere Erhvervslivet, sætte Arbejde i Gang og styrke Landets økonomiske Beredskab, saaledes at Folkets Levestandard kan bevares i den størst mulige Udstrækning.

Med Henblik paa det forestaaende *Valg til Sveriges II.-Kammer* vedtoges en Udtalelse, hvori det til Slut hedder:

I Erkendelsen af, at Socialdemokratiets Politik er et sikkert Værn for Riget og en god Beskyttelse for det arbejdende Folk samt en ubrydelig Hævdelse af De-

mokratiet opfordrer Landsorganisationens Repræsentantskab alle fagligt organiserede Arbejdere at stemme paa Socialdemokratiet.

ET NYT SVENSK FAGFORBUND. De svenske Sadelmagere og Tapetserere, som hidtil har tilhørt Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, der i adskillige Aar har været en dansk-svensk Organisation, har paa Grund af den sidste Tids Begivenheder i Danmark og de heraf følgende Vanskeligheder for det nødvendige indre Samarbejde oprettet deres eget Forbund, der paabegynder sin Virksomhed den 1. Oktober i Aar og vil tælle ca. 3700 Medlemmer. Til Forbundsformand har Ledelsen valgt *Levi Carlsson*. Det nye Forbund, der vil staa tilsluttet Nordisk Læderindustriarbejder-Union og Skandinavisk Træarbejder-Sekretariat samt den svenske Landsorganisation, afholder sin første Kongres i Marts 1941.

Spørgsmaalet om Oprettelse af et selvstændigt svensk Forbund har ofte været paa Tale og skulde ogsaa have været til Behandling paa den Forbundskongres, der oprindelig var paatænkt afholdt i Sommer i København, men blev udsat et Aar. Foreteelserne i Danmark har imidlertid fremskyndet Afgørelsen.

ARBEJDSLØSHEDEN I SVERIGE. Ifølge de foreliggende Oplysninger fra svenske Fagorganisationer med tilsammen 715.706 Medlemmer var ved Udgangen af Juni Maaned 64.304 eller 9 pCt. af Medlemmerne arbejdsløse. Ved Udgangen af den foregaaende Maaned var de tilsvarende Tal 72.347 og 9,9 pCt.

Forholdene paa det svenske Arbejdsmarked er dog ikke saa gunstige som det synes at fremgaa af disse Tal. Der finder nu omfattende Hjemsendelser Sted af Værnepligtige, som har været indkaldt til Beredskabstjeneste, ligesom Beskæftigelsen indenfor flere Industrier er i aftagende. Siden September er Industriproduktionen gaaet omtrent 15 pCt. tilbage, og en yderligere Nedgang er sandsynlig. Antallet af beskæftigede Industriarbejdere er gaaet omkring 18 pCt. ned. Selv om man ikke ved noget bestemt om, i hvilken Udstrækning forkortet Arbejdstid eller Overarbejde forekommer, kan man sikkert regne med, at der er sket en Indskrænkning af Beskæftigelsesgraden paa ca. 20 pCt. i det forløbne Aar. Man regner med en meget betydelig Arbejdsløshed i den kommende Vinter.

EN FINSK BYGNINGSARBEJDER-OVERENSKOMST. I Henhold til en mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer indenfor Byggefagene i Helsingfors indgaaet Overenskomst er Timelønningerne forhøjet med 1,25 Finmark pr. Time og Akkordsatserne med 10 pCt.

Saafremt Pristallet stiger eller falder mindst 10 Points, skal et af Organisationerne nedsat Udvalg træde sammen og tage Bestemmelse om en Lønregulering. De nu gennemførte Lønforhøjelser er en Godtgørelse for de allerede indtraadte Prisstigninger.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad.

Raadsmøde — Formandsskifte.

Den 4. September holdt Arbejderbevægelsens Erhvervsraad et Møde, hvor der blev aflagt Beretning om Virksomheden og foretaget Valg af ny Formand.

Beretningen aflagdes af Raadets Formand, Borgmester *Peder Christensen*, der indledende henviste til, at Krigstidens Problemer havde lagt saa megen Beslag paa Erhvervsraadets Tid og Arbejde, at man ikke havde kunnet udsende de sædvanlige *Kvartalsoversigter*, et Forhold, som imidlertid vilde blive rettet i den kommende Tid. Der kan snart ventes en økonomisk Oversigt over første Halvaar 1940. Gennem de udsendte *Erhvervsnoter* er der søgt at give Raadets Medlemmer Underretning om forskellige økonomiske Forhold af øjeblikkelig Interesse, men Begivenhederne har været i saa hastig Udvikling, at en normal Underretningstjeneste slet ikke har kunnet opretholdes.

Under denne Tids Udvikling har Raadet øvet sin Indflydelse og Medvirkning til Problemernes Løsning gennem den *daglige Repræsentation* paa de mange forskellige Felter, hvor Erhvervslivets Forhold har været til Drøftelse. Alle Spørgsmaal har samlet sig i Forretningsudvalgets Drøftelser og Beslutninger og er derfra gennem Raadets Repræsentanter og den daglige Ledelse omsat i positiv Indstilling overfor de foreliggende Opgaver.

Peder Christensen gav derefter en Oversigt over den *økonomiske Situation* og understregede, at Enighed, Dygtighed og Tilpasning er det, Danmark trænger til i denne vanskelige og farlige Tid. Og der er aldeles ingen Grund til Omlægning af hverken det politiske eller økonomiske Organisationsliv i Danmark for at løse Tidens Problemer.

Efter en Henvisning til, at Lønstop maa følges af Prisstop, men at det kniber med at holde Balance mellem Priser og Lønninger, udtalte Formanden til Slut:

Vi har krævet Statens Indgreb i Prisforhold, men i første Række peget paa Produktionen og Forsyningen som det vigtigste og anbefalet, at

man koncentrerer sig om de vigtigste Varer og Tjenesteydelser. Det er ikke tilstrækkeligt betryggende, at der rationeres. Der maa ogsaa tages Hensyn til den ringe Mulighed for at købe andre Varer til Kompensation for det rationerede Forbrug og til, at de haardt arbejdende har et større Behov, hvis en Rationering skal være retfærdig.

Efter enstemmig Godkendelse af Beretningen vedtoges følgende Udtalelse:

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad tilsiger Regeringen sin gode Medvirken under den erhvervsøkonomiske Omlægning og Tilpasning, som nødvendiggøres af Krigens Afbrydelse af Danmarks Handelsforbindelser mod Vest. Erhvervsraadet forudsætter, at denne Omlægning og Tilpasning kan foregaa under rolige og veloovervejede Former i nøje Samarbejde mellem Regeringen og Landets Erhvervsorganisationer, og mellem disse indbyrdes, som en naturlig Udvikling af vort Lands Erhvervsmuligheder under de givne Forhold.

VALG AF FORMAND.

Fra Formanden forelaa Meddelelse om, at han ønskede at fratræde som Formand for Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, fordi Bestridelsen af dette Hverv under Raadets voksende Virksomhed kræver mere Tid, end hans Stilling som Borgmester fortsat kan afse.

Fra Raadets Forretningsudvalg forelaa en Indstilling om at udpege fhv. Minister, Folketingsmand *Ludvig Christensen* til Formand for Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, paa Grund af hans særlige Indsigt i alle sociale Spørgsmaal og alsidige Kendskab til alle Forhold vedrørende den kooperative og faglige Bevægelse.

Valget skete enstemmigt, og efter at den nye Formand havde takket for den Tillid, der herved var vist ham, udtalte den afgaaende Formand, Borgmester P. Christensen, følgende:

»Naar jeg nu forlader denne Formandsstilling, er det med en virkelig Glæde over at have været med til at grundlægge Arbejderbevægelsens Erhvervsraad og føre Raadets Virksomhed ud i Livet. Dette Organ har faaet sin Plads og sine Opgaver blandt Danmarks Hovederhverv. Indenfor et saa vidtspændende Omraade mødes Modsætninger, ligesom der lejlighedsvis opstaar Blæst om Standpunkter. Jeg kan imidlertid baade personligt og paa Raadets Vegne udtale min Glæde over et behageligt Samarbejde til alle Sider gennem de forløbne Aar. Dette gælder udad overfor Regeringen, Ministeriernes Embedsmænd, offentlige Institutioner og de private Hovederhverv, og det gælder indad overfor Organisationerne og Selskaberne indenfor den samlede Arbejderbevægelse.

Jeg lykønsker min Efterfølger til den interessante og indholdsrige Gerning, som han gaar ind til, og jeg ønsker for Raadet, at det stedse maa kunne fylde sin Plads som Organ for Lønerhvervet og som ansvarligt Led i det danske Samfund.«

Raadsmødet udtalte en Tak til den afgaaende Formand for hans betydningsfulde Indsats i de første vanskelige Aar af Raadets Virksomhed.

Jernbaneforbundets Kongres.

I Dagene den 20.—22. August holdt Dansk Jernbaneforbund sin 31. ordinære Kongres i Randers.

I Kongressen deltog 131 Delegerede foruden Forbundets Hovedbestyrelse og en Række indbudte Gæster.

Aabningstalen holdes af Forretningsføreren *Th. Petersen,* der bl. a. udtalte:

Nu er det ikke den enkeltes Sag og Vel det drejer sig om, men det er hele Folkets Sag at være med til at føre vort Land frelst ud af Begivenhederne. Lad vor Jubilæumshilsen til de Kammerater, som har ført vort Forbund frem gennem de 40 Aar være, at selv om tunge og svære Tider vil komme, vil vi fortsat gøre vor Pligt. Lad Rygterne hvile, lad fortsat godt Kammeratskab og Sammenhold være det fremherskende. Nu netop skal det bestaa sin Prøve. Vi lever i Haabet om, at Freden igen maa holde sit Indtog, og vi vil medvirke til, at der da, som hidtil, skal være en enig og handlekraftig Arbejderklasse i Danmark. Jeg byder Velkommen til Arbejdet og erklærer Dansk Jernbane Forbunds 31. Kongres for aabnet.

Efter at Kongressen havde konstitueret sig med Baneformand *Hjortkilde,* Graasten, og Portør *M. Andersen,* Aarhus, som Dirigenter, fik Gæsterne Ordet til deres Hilsningstaler.

Togbetjent *Petersen* bød Velkommen paa Randers Afdelingens og Borgmester *Chr. Sørensen* paa Randers Kommunes Vegne. Derefter talte Svensk Jernbaneforbunds Formand, *Aksel Löfgreen* og Sekretær i Norsk Jernbaneforbund, *Rounge,* mens Sekretær *Ernst Berg* bragte en

Hilsen fra De samvirkende Fagforbund, hvoraf Forbundet altid har været et trofast Medlem. Han omtalte den foreliggende Situation og understregede, at netop fordi Fagbevægelsen har slaaet Rod i Virkelighedens Verden, er den levedygtig og indtager en stærk Position.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN.

Forretningsfører *Th. Petersen* aflagde Beretning om Forbundets Arbejde i den forløbne Kongresperiode. Stiftelsesfesten den 23. Oktober i Fjor var paa Grund af Forholdene fejret i Stilhed. Han rettede i denne Forbindelse en varm Tak til de Mænd, der havde været med i Arbejdet i de 40 Aar.

Th. Petersen gav endvidere en udførlig Redegørelse for de Forhandlinger om Reguleringstillæg efter Pristallet i Februar 1939, der var ført med Finansministeren. Forhandlingerne var sluttet med, at den nuværende Ordning løber til Udgangen af Oktober i Aar, hvorefter begge Parter staar frit.

Videre kom Forretningsføreren ind paa Minefaretillæg og Risikotillæg, Stedregulering og forskellige andre Anciennitetsforhold. Spørgsmaalet om forlænget Ferie for Tjenestemænd var stillet i Bero. Forretningsføreren meddelte Resultatet af Forhandlingerne om Normeringslov for de to sidste Aar, ligesom han redegjorde for de Forhandlinger, der har været ført om de særlige Spørgsmaal med de forskellige Myndigheder.

Finlandsindsamlingen under Mottoet: en Timeløn til Finland havde givet 12,306 Kr., eller 1,70 Kr. i Timen.

Forretningsføreren sluttede med at omtale Fremtidens Arbejde, der vilde blive fortsat under normale, men mere indskrænkede Former.

Den efterfølgende Diskussion, hvorunder en lang Række Talere havde Ordet, afsluttedes med enstemmig Godkendelse af Beretningen.

En ligeledes enstemmigt vedtaget Udtalelse giver overfor Hovedbestyrelsen Udtryk for Ønsket om, at en Række betydelige Spørgsmaal, som f. Eks. Spørgsmaalet om en almindelig Lønrevision, Ændringer i Pensionsloven samt Feriens Udvidelse, som det under Hensyn til de ekstraordinære Forhold har været nødvendigt at stille i Bero, maa blive taget op til fortsat Behandling, saasnart Mulighed herfor foreligger. Det paalægges endvidere Hovedbestyrelsen at drage Omsorg for, at Tjenestemandslønningerne ikke forringes i Forhold til den øvrige Befolknings Levefod. Derefter hedder det i Kongressens Udtalelse:

»I Forventning om det bedste Sammenhold inden for vor Organisation paapeger Kongressen Nødvendigheden af et fortsat Samarbejde med den øvrige Fagbevægelse og tilsiger iøvrigt vort Forbunds ubetingede Tilslutning til alle Kredse i vort Land, som under behørig Hensyntagen til de øjeblikkelige Vilkaar vil arbejde for det danske Folks fremtidige Styrelse efter Retningslinjer, der stemmer med hele dets Indstilling og kulturelle Udviklingstrin.

Kongressen udtaler sin Anerkendelse overfor Landets ansvarlige Ledelse for den tagne Beslutning under den militære Besættelse den 9. April, og selv om Fremtiden vil stille os overfor en Række vanskelige Spørgsmaal, nærer vi stærk Tillid til, at den siddende Regering i Samarbejde med Lovgivningsmagten vil være i Stand til at løse disse Spørgsmaal paa den for vort Folk bedste og værdigste Maade.

Vort Forbunds Medlemmer vil som hidtil være sig det Ansvar bevidst, som paahviler dem baade som Samfundsborgere og Statstjenestemænd og loyalt øve deres Gerning efter Anvisninger fra de lovlige Myndigheder og paatage sig de Byrder, som Hensynet til Almenvellet nødvendiggør.

Landets Krav til samtlige Borgere er at vise Samfundssind, Loyalitet og Sammenhold, saaledes som det har fundet Udtryk mellem de fem politiske Partier paa Rigsdagen, og paa det skarpeste maa der tages Afstand fra Personer, som i en for deres Fædreland vanskelig Situation vil forsøge at sprede Tvedragt og Splittelse mellem Landsmænd.

I sikker Tillid til, at Danmark ogsaa i Fremtiden maa kunne bevare sin nationale Selvstændighed, udtaler Kongressen Haabet om, at den nuværende Krigstilstand med dens mange ulykkelige Virkninger om føje Tid maa blive afløst af en paa Retfærdighed og Ligevægt opbygget Fred, som kan føre Folkene sammen i et nært Samarbejde for de høje menneskelige Maal, som er fælles for alle.«

De af Hovedkasserer *R. Kantsø* fremlagte Regnskaber, der udviste en Formue i Hovedkassen paa 3,1 Mill. Kr. eller 412 Kr. pr. Medlem, blev enstemmigt godkendte.

FORSLAG OG LOVÆNDRINGER.

Derefter behandledes en Række Lovændringer, stillet af Hovedbestyrelsen, Stationspersonalets Afdeling i 1. Distrikt og Togpersonalets Afdeling. Forslagene var af rent intern Karakter. Hovedbestyrelsens Forslag blev vedtaget, Stationspersonalets overlodes til et 5 Mands Udvalg, og Togpersonalet trak deres Forslag tilbage.

Sluttelig vedtoges forskellige Forslag fra Hovedbestyrelsen om Bevillinger, bl. a. et Forslag om at bevilge 2 Kr. pr. Medlem til Deltagelse i et Kursus for Forbundets Tillidsmænd.

Det overlodes til Hovedbestyrelsen at bestemme Stedet for næste Kongres.

Paa Forslag af Hovedledelsen besluttede Kongressen at udnævne den tidligere Forretningsfører, *Ch. Petersen,* samt 2 pensionerede Medlemmer, Banearbejder *C. F. Madsen* og Pakhusformand *L. C. Jensen* og endvidere den fungerende Sekretær *C. F. V. Poulsen* til Æresmedlemmer. Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation Th. Petersen.

Kongressen sluttede med Taler af Gæsterne og Forretningsføreren og med Afsyngelse af Sangen »Der er et yndigt Land«.

Kedel- og Maskinpassernes Forbundskongres.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund afholdt den 14.—16. August sin 16. ordinære Kongres i København. Der var mødt Delegerede fra Forbundets Afdelinger og en Række Gæster, deriblandt ogsaa en Repræsentant fra Sverige.

Kongressen aabnedes af Formanden *J. Herup,* der bød Velkommen til Delegerede og Gæster. Han understregede Samarbejdets Betydning i den nuværende alvorlige Tid og henviste til, at Befolkningen havde maattet give Afkald paa mange tilvante Goder. Aarsagen til disse Afsavn er velkendt. Indenfor vort lille Omraade, udtalte Formanden, maa vi forstaa, at vi kun har Udsigt til at klare os igennem ved Sammenhold og gensidig Hensyntagen.

Derefter fik Kongressens Gæster Ordet til deres Hilsningstaler. De samvirkende Fagforbunds Formand, *Laur. Hansen,* bragte en Hilsen fra Landets øvrige fagorganiserede Arbejdere og omtalte derefter de store Begivenheder, vi nu er Vidner til. Fra flere Sider fremføres nu Angreb paa Fagbevægelsen og Arbejdernes Rettigheder. Fagbevægelsen er for Tiden ude i Modgang, men netop derfor skal Sammenholdet nu staa sin Prøve. Naar Enigheden bevares i Rækkerne, er der ingen Grund til at være forsagt, og Modstanderne vil ikke faa Lejlighed til at triumfere.

Forinden Kongressen, der til Dirigenter valgte *H. Jensen, C. Larsen* og *Th. Vilstrup-Olesen* samt til Sekretærer *A. Cervin* og *L. Møller,* gik over til Dagsordenen, vedtoges det enstemmigt at yde et Beløb paa 15 Kr. til hvert arbejdsløs Medlem.

Paa Hovedbestyrelsens Vegne foreslog Herup endvidere at udnævne Laur. Hansen til Æresmedlem. Under kraftigt Bifald overrakte Herup Laurits Hansen et Diplom med Udnævnelsen, og det nye Æresmedlem takkede for Opmærksomheden.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN.

J. Herup aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden. Medlemstallet er steget med 69 og udgør nu 2365 i 60 Afdelinger.

Forbundets Arbejdsløshed har været dalende i Kongresperioden. Gennemsnitsprocenten for Arbejdsløsheden var i 1936 6,5, i 1939—40 6,1. Det store Arbejde, der i Afdelingerne er udført for at faa de arbejdsløse Kolleger ind paa Virksomhederne som Afløsere, har holdt Arbejdsløsheden nede, og Ferieloven og Overarbejdsloven har virket i samme Retning.

Formanden meddelte, at der har været stor Stigning i Antallet behandlede Sager indenfor de forskellige Omraader i Forbundet og redegjorde endvidere for Arbejdet for gennem Dyrtidsoverenskomsten at holde Medlemmerne skadesløse for Prisstigningerne, og han udtalte herunder en Anerkendelse af De samvirkende Fagforbunds Indsats.

I en Omtale af Prisforholdene henstillede Formanden til Regeringen at skride kraftigere ind mod Prisforhøjelserne, om ikke paa anden Maade saa ved Fastsættelse af Maksimalpriser.

Arbejdsfordelingen appellerer til Medlemmernes Solidaritetsfølelse, idet de, der er i Arbejde, og som mener sig garderet mod Afskedigelse, maa være indstillet paa at dele med andre. Vi

maa nemlig gøre os klart, at saafremt det i den foreliggende Situation forhaandenværende Arbejde ikke deles, vil vi blive udsat for en Arbejdsløshed af et Omfang, som vi aldrig tidligere har kendt.

Herup sluttede sin Beretning med en Omtale af den politiske Situation.

Den efterfølgende Diskussion afsluttedes med enstemmig Godkendelse af Formandens Beretning. I Tilslutning hertil vedtoges en Resolution, der udtaler en Tak til Regeringen Stauning-Munch for dens Indsats i de forløbne vanskelige Aar og for Afgørelsen den 9. April. Derefter hedder det i Resolutionen:

»Kongressen erkender, at de for Danmark ændrede Forhold, derunder de stærkt begrænsede Eksport- og Importmuligheder, nødvendiggør en Tilpasning til den nye økonomiske Situation, og vi er klar til at bære vor Del af de Byrder, de ændrede Forhold har medført, idet vi som en absolut Forudsætning forventer, at Samlingsregeringen — under Hensyn til, at Arbejdslønningernes Pristalsregulering er ophævet ved Lov — modsvarende gennemfører saa effektive Foranstaltninger til Standsning af den i den seneste Tid stedfundne Forhøjelse af Priserne paa saa godt som alle nødvendige Livsfornødenheder, at man derved forhindrer Arbejderhjemmenes økonomiske Sammenbrud.

Vi tilsiger Regeringen vor fulde Støtte i Arbejdet for at bevare et selvstændigt og demokratisk Danmark med politisk Frihed.«

Af Kongressens øvrige Vedtagelser kan nævnes en Beslutning om at sætte alle Kræfter ind for en Forbedring af Arbejdstidsforholdene for de Medlemmer, der endnu arbejder under den for Faget gældende Bestemmelse om 160 Timers Arbejde paa 3 Uger. Endvidere vedtoges det at udvide Forretningsudvalget med et Medlem fra Provinsen.

VALG AF LEDELSE.

Kongressen genvalgte med Akklamation *J. Herup* til Formand og *Svend Hansen* til Hovedkasserer. Til ny Sekretær valgtes ved skriftlig Afstemning *Anton Christensen,* Aalborg.

Hovedbestyrelsen bestaar af 21 Medlemmer, hvoraf følgende fem er selvskrevne: Forbundsformanden, Hovedkassereren, Forbundssekretæren og Formændene for de to københavnske Afdelinger, henholdsvis *Hans Jensen* og *Frantzen.* De øvrige 16 blev *Martin Nielsen,* Aalborg, *Chr. Madsen,* Aarhus, *Rudolf Andersen,* Silkeborg, *Søren Pedersen,* Horsens, *J. M. Nielsen,* Esbjerg, *Carl Larsen,* Odense, *Vilstrup-Olesen,* Kalundborg, *Rs. Pedersen,* Køge, *A. L. Jørgensen,* Sakskøbing, *H. Wolters,* Sønderborg, *Aksel Larsen,* Rønne, *L. Kammersgaard, Albert Jørgensen, A. Cervin, Lauritz Møller* og *Søren Pedersen,* alle København.

Kongressen afsluttedes med Taler af Gæsterne og Forbundsformanden og med Afsyngelse af en i Dagens Anledning forfattet Sang.

Arbejdsløsheden

i Juli Maaned 1940

Ved Udgangen af Juli Maaned 1940 var der i alt 81.541 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 84.636 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 500.895, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Juli 16,3 mod 16,9 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 10.878 mod 12.046 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 10.878 er 8.679 tilmeldt i Hovedstaden og 2199 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Juli er saaledes opgjort til 92.419 mod 96.682 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Samtlige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Februar	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts	30,6	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April	26,0	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj	20,3	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni	16,9	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli	16,3[1]	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
August		9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
September		12,5	16,8	16,5	12 9	14,9	16,4	20,9	29,6
Oktober		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
November		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
December		32,2	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Juli 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 53.296 eller 11,0 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 10.392, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 63.688 ved Udgangen af Juli 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

I følgende Oversigt har man for Maj, Juni og Juli Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Maj	19,8	14,7	22,5	19,8	17,7	19,2	20,4	25,6	26 3
Juni	14,8	15,2	20,8	17,6	14,5	15,6	18 9	29,5	24,7
Juli	16,0[1])	15,0	21,2	19,1	16,4	15,6	19,0	25,4	30,7

Øvrige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Maj	20,6	9,5	14,0	11,4	9,8	11,2	14,4	21,0	23,8
Juni	18,3	8,4	13,8	11,5	9,3	10,7	13,3	19,6	25,1
Juli	16,5[1])	8,3	13,8	12,5	9,3	10,7	12,9	19,3	27,5

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Juli 1940[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Juli 1940[1])	Juni 1940	Juli 1939	Juni 1939
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	4 481	28,7	29 4	10,2	10,7
2. Jernindustrien	4 972	17,9	21,8	6,4	6,8
3 Anden Industri m. v.	12 543	19,8	21,3	9,9	10,3
4. Handel	1 451	8,8	8,3	5,2	4,7
5. Arbejdsmænd	12 822	25,3	26,7	12,8	14,1
6. Andre Fag	3 746	19,5	20,8	11 9	12,6
I alt	40 015	20,7	22,3	10,0	10,6
Provinsen:					
1. Byggefag	4 567	15,1	15,5	5,7	4,5
2. Jernindustrien	4 174	15,1	18,4	5,7	5,5
3. Anden Industri m. v.	10 453	16,1	18,9	10,6	10,3
4. Handel	1 398	6,5	7,0	4,2	4,2
5. Arbejdsmænd	19 865	13,1	11,0	15,8	15,6
6. Andre Fag	1 069	9,4	11,0	7,8	8,2
I alt	41 526	13,5	13,5	11,7	11,4
Hele Landet	81 541	16,3	16,9	11,0	11,1

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Juni 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Juli 1940 var 4188 organiserede og 537 personligt tilmeldte, i alt 4725 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 4119 organiserede og 529 personligt tilmeldte, i alt 4648, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, Juli 1939, var 4426 organiserede og 457 personligt tilmeldte, i alt 4883, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Fag	Antal Arbl.ult. Juni 1940	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Juni 1940	Maj 1940	Juni 1939	Maj 1939
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 161	19,1	24,9	1,5	4,2
Hustømrere	1 203	12,0	15,0	4,5	7,7
Snedkere	2 647	23,4	28,9	12,8	14,5
Malere	2 082	23,2	29,6	5,3	2,5
Sadelmagere og Tapetserere	883	29,2	28,8	9,1	4,0
Blikkenslagere	780	28,0	32,5	8,6	11,2
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	604	46,4	46,2	12,8	13,9
Smede- og Maskinarb.	7 045	17,5	23,2	5,1	5,7
Specialarbejdere	291	23,0	24,7	9,6	14,9
Formere	588	26,0	28,0	11,3	8,4
Elektrikere	978	23,2	26,9	8,4	9,7
Skibstømrere	274	20,5	28,3	5,9	0,4
Mølleriarbejdere	80	7,1	8,8	9,7	11,0
Bageri- og Konditoriarb.	1 243	20,5	27,3	16,6	21,8
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	644	33,2	35,9	19,3	17,2
Bryggeriarbejdere m. fl.	609	8,5	16,1	1,5	2,9
Slagteriarbejdere	1 178	13,4	16,7	13,1	17,3
Mejerifaget	93	6,5	9,8	6,3	8,3
Landmejerister	125	3,8	8,5	1,3	5,1
Tobaksarbejdere	2 305	26,4	28,9	12,1	14,5
Tekstilarbejdere	5 333	32,6	18,8	8,7	9,5
Skræddere	2 594	15,3	12,1	10,4	5,6
Hatte- og Buntmagere	504	30,1	30,4	12,2	8,5
Skotøjsarbejdere	1 241	23,4	16,6	19,2	17,8
Barberere	247	16,9	23,3	12,8	15,2
Træindustriarbejdere	928	14,3	17,8	10,3	10,1
Karetmagere	237	20,1	28,8	3,2	3,6
Keramikere	204	9,4	12,5	4,4	5,6
Papirindustriarbejdere	39	2,1	6,2	3,2	4,2
Bogbindere	1 364	26,3	35,2	15,7	16,8
Typografer	1 691	23,0	26,4	4,0	6,3
Kvindelige Arbejdere	4 353	22,9	25,4	11,0	13,6
Handels- og Kontormedhj.	2 667	7,7	9,1	4,5	5,8
Funktionærer	230	6,3	7,2	3,8	4,6
Arbejdsmænd	29 832	14,8	19,8	15,2	14,7
Murarbejdsmænd	503	32,5	36,4	16,0	22,1
Tjenere	1 410	21,4	26,7	11,6	18,0
Landkokke	280	21,8	28,0	4,3	8,2
Sømænd	1 359	29,4	35,7	23,8	27,2
Søfyrbødere	737	29,9	34,6	23,2	25,3
Kedel- og Maskinpassere	108	4,6	6,7	3,4	5,0
Gartnere	210	8,9	7,8	9,5	7,7
Husassistenter	64	2,6	2,9	2,2	1,6
Musikere	575	28,1	33,6	16,8	23,1
Danske Teknikere	94	9,3	10,5	0,4	2,8
Telefonstanden	112	5,6	0,9	0,1	0,3
Arbejdsledere	68	2,6	2,7	2,2	2,6
Arbejdsløshedskasser i øvr.	1 839	21,2	23,5	11,4	11,3
I alt	84 636	16,9	20,3	11,1	11,5

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindeligt Arbejderforbund og Aarhus Stiftstidende.

En Uoverensstemmelse angaaende Beregningen af Dyrtidstillæg efter Overenskomsten af 31. Oktober 1939 behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. August med følgende Resultat:

Man enedes om at fiksere Dyrtidstillægget for Bladbudene til Kr. 2,30 pr. Uge. Dette Tillæg vil være at udbetale fra Udløbet af indeværende Lønningsuge og indtil videre.

Murerforbundet og Entreprenør Binderup Hansen, Aarhus.

Ved et Fællesmøde den 9. August i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage fra Murerforbundet over, at Entreprenør Binderup Hansen ikke overholdt sin Overenskomst med Forbundet, hvad angik Tildeling af Ferieløn.

Da det paa Mødet blev meddelt, at Ingeniør Binderup Hansen var insolvent og ikke kunde betale, erklærede Murerforbundet, at det vilde stille Sagen i Bero.

Riggernes- og Sejlmagernes Forbund og Firmaet Aug. Olsen, København.

En Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter om Betaling af Skurpenge, Kr. 1,00 pr. Mand pr. Dag, for de Arbejdere, som er beskæftiget paa B. & W.s Skibsværft, Refshaleøen, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 2. August.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed, og Sagen er nu indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Slagteriarbejderforbund og Philip W. Heymann.

Dansk Slagteriarbejderforbund havde klaget over, at Philip W. Heymanns Fabrikker, trods den gældende Ugeløns-Overenskomst, antager Ekstraarbejdere for enkelte Dage.

Ved et Fællesmøde den 6. August behandledes Sagen, uden at der opnaaedes Enighed. Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Murerforbundet contra Murermester Vald. B. Olesen, Aarhus.

I Anledning af en Klage fra Murerforbundet i Danmark over Murermester Vald. B. Olesen, Aarhus, er man dels ved et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne og Parterne den 9. August, og dels ved senere Forhandling, enedes om at afgøre den foreliggende Uoverensstemmelse saaledes:

Idet hver af Parterne forbeholder sig sit principielle Syn paa den foreliggende Sag, enes man om, for ikke at forvolde Ret og Parter unødigt Besvær og Udgift, at slutte Sagen med, at Murermester Vald. B. Olesen til fuld Afgørelse af den foreliggende Uoverensstemmelse betaler til Murerforbundet i Danmark Kr. 35.00.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Maskinmestrenes Forening.

Mellem Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Maskinmestrenes Forening var der opstaaet en Uoverensstemmelse om nogle paa Isefjordværket ved Kyndby Strand beskæftigede Kedelpassere, der stod som Medlemmer af Maskinmestrenes Forening og som Maskinmestrenes Forening, trods en gældende Gensidighedsoverenskomst nægtede at overflytte. Der er i den Anledning foretaget Besigtigelse af Værket, for at anstille Sammenligning med andre Værker, og endelig har Sagen været forelagt en faglig Voldgift.

Flere Forbund contra Aarhus Maskinfabrik m. fl.

Ved et den 26. August paa Foranledning af Arbejds- og Socialministeriet afholdt Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Underorganisationer, behandlede man Spørgsmaalet om, at der gives Aarhus Maskinfabrik, Aalborg Skibsværft, Frederikshavn Skibsværft og Svendborg Skibsværft Dispensation fra Loven om Forbud mod Overarbejde til uden Afspadsering at lade Arbejderne arbejde over i indtil 4 Timer daglig i 3 Maaneder.

Man var paa alle Sider enige om, at det heldigste vilde være, om man i Stedet for Overarbejde kunde faa Arbejdet udført helt eller delvis ved at sætte flere Arbejdere paa, f. Eks. ved Indførelse af 2-Holds-Drift, for saa vidt der er kvalificeret Mandskab til Stede hertil.

For saa vidt dette imidlertid ikke kan lade sig gøre, var man enige om, at Arbejdet kan udføres ved Overarbejde som ovenfor anført, hvis den fornødne Dispensation hertil gives af rette Vedkommende.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2821.

Jern- og Metalslibere hos Firmaet Københavns Forkromningsanstalt.

Den 23. August 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2821: De samvirkende Fagforbund for Dansk Jern- og Metalsliberforbund mod Københavns Forkromningsanstalt ved N. W. Madsen, Ryesgade 3, N.

Sagen, der drejede sig om et proforma Kompagniskab, forhandledes.

Klagerne foreviste den i Klagen nævnte skriftlige Overenskomst samt af Indklagede N. W. Madsen underskrevne Tillæg til Overenskomsten.

De Indklagede erkendte herefter, at det i Klagen nævnte Overenskomstforhold mellem Parterne bestaar.

De Indklagede udtalte derhos, at de i Kontraktens § 6, 2. Stk. nævnte Regler er saaledes at forstaa, at det aarlige Driftsoverskud skal deles ligelig mellem Parterne, saaledes at den i sidste Punkt nævnte Forretningsregel først kommer til Anvendelse, saafremt der senere fra en af Siderne maatte blive indskudt ny Kapital i Selskabet.

Klagerne udtalte, at de efter at være blevet gjort bekendt med den efter Klagens Indgivelse oprettede Interesseoverenskomst og med det i Dag af de Indklagede erklærede tog Klagen tilbage.

SAG NR. 2816.

Bagere hos Bagermester E. Sørensen, Ebberup.

Den 23. August 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2816: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund mod Fyens Stifts Bagerforening for Bagermester E. Sørensen, Ebberup.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Ferieaftale, forhandles og forligtes saaledes:

»Indklagede, Bagermester E. Sørensen, erkender at have brudt Ferieoverenskomsten og beklager dette og forpligter sig til fremtidigt fuldt og helt at overholde Overenskomsten.

Til Afgørelse af den rejste Klag betaler Bagermester E. Sørensen til Forbundet 50,00 Kr., der betales med 25 Kr. 15. September og 25 Kr. 1. Oktober d. A.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2813.

Arbejdsmænd i Esbjerg.

Den 9. August 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2813: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund for Arbejdsmændenes Fagforening i Esbjerg mod Dansk Arbejdsgiverforening for Esbjerg Vognmandsforening.

Sagen, der drejede sig om Nægtelse af at lade en Sag afgøre ved faglig Voldgift, forhandledes og forligtes saaledes:

Parterne er enige om inden 8 Dage at optage Lokalforhandling om det rejste Spørgsmaal, og i Mangel af Enighed lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift, idet Parterne forbeholder sig ved Voldgiften at lade sig repræsentere ved Hovedorganisationerne.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2798.

Skibstømrere hos Skibs- og Baadebygmester Carl Andersen, Faaborg.

Den 2. August 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2798: De samvirkende Fagforbund for Dansk Skibstømrerforbund mod Skibs- og Baadebygmester Carl Andersen, Faaborg.

Sagen, der drejede sig om Vægring ved at betale Dyrtidstillæg, forhandledes og forligtes saaledes, at Indklagede til fuld Afgørelse af Sagen senest den 15. August til Skibstømrerforbundet betaler et Beløb af 75 Kr.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2800.

Murere hos Bygmester F. Jensen, Svendborg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 9. August 1940 i Sag Nr. 2800: De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark mod Bygmester F. Jensen, St. Jørgens Vej 65, Svendborg.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark paastaaet Bygmester F. Jensen, St. Jørgens Vej 65, Svendborg, tilpligtet at udstede Feriemærker for ialt 119 Kr. 88 Øre, som Indklagede skal skylde to hos ham i Ferieaaret 1939—40 beskæftigede Medlemmer af Murerforbundet.

Indklagede har afgivet skriftligt Tilsvar, hvori han har paastaaet sig frifundet under Anbringende af, at han har et Erstatningskrav mod de paagældende Svende for Tab paaført ham ved mangelfuldt udført Arbejde. Rigtigheden heraf er bestridt af Klagerne, der desuden henviser til, at Indklagede ikke indenfor den foreskrevne Reklamationsfrist har fremsat nogen Kritik af det af Svendene udførte Akkordarbejde.

Indklagede er, skønt lovlig stævnet, udeblevet ved Sagens Foretagelse i Den faste Voldgiftsret.

Herefter vil Sagen være at afgøre overensstemmende med Klagernes Sagsfremstilling og Paastand, dog saaledes, at Indklagede, overensstemmende med en af Klagerne nedlagt subsidiær Paastand, dømmes til at indbetale Beløbet Kr. 119,88 til Murerforbundets Afdeling i Svendborg, som vil have at drage Omsorg for, at Beløbet anvendes overensstemmende med Ferieoverenskomsten. Til yderligere at paalægge Indklagede en Bod for Overenskomstbrud har Retten ikke fundet tilstrækkelig Anledning.

Sagens Omkostninger bør udredes af Indklagede.

Kendelse:

Indklagede, Bygmester F. Jensen, St. Jørgens Vej 65, Svendborg, bør til Murerforbundets Afdeling i Svendborg betale 119 Kr. 88 Øre.

Sagens Omkostninger betaler Indklagede med 150 Kr.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10541 Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. Oktober 1940 — 36. Aargang . Nummer 19

Lov om Regulering af Arbejdslønninger

Det betones fra alle Sider og er jo ogsaa saa ubetinget rigtigt, at det i denne Danmarks Skæbnetime gælder om, at alle Danske staar sammen, deler ondt og godt med hinanden og søger at gøre Forholdene saa taalelige for hverandre som det i det hele taget er muligt i den foreliggende Situation. Vi maa alle vise Samfundssind for at føre Land og Folk frelst gennem Tidens Vanskeligheder og henimod en forhaabentlig lysere Fremtid. Dette betyder tillige, at vi maa søge frem til en ligelig Fordeling af Krigstilstandens Byrder, saaledes at en enkelt Gruppe ikke høster Fordele paa de øvrige Befolkningsgruppers Bekostning. Det er ud fra denne Betragtning, at de danske Arbejdere har paataget sig de store Ofre, som Pristalsreguleringens Ophævelse, Arbejdsfordelingsloven samt de øvrige Kriselove betyder for Arbejderhjemmene, og det skete endvidere under den Forudsætning, at de øvrige Befolkningsgrupper vilde paatage sig de samme Forpligtelser, og frem for alt, at der vilde blive sat Stopper for Prisstigningerne. Det har aldrig været og kan heller aldrig være Meningen, at der skabes en øverste Grænse for Arbejdslønnen, mens der ikke paalægges Landets øvrige Borgere nogen som helst Begrænsning i saa Henseende.

Det har imidlertid vist sig, at de forskellige Foranstaltninger, som skulde bidrage til at hindre Prisstigningerne, kun har været lidet effektive, og at Priserne paa Fødevarer og andre Livsfornødenheder stiger frå Dag til Dag. Følgen heraf har været, at Arbejderbefolkningen har maattet indskrænke sig, medens andre Befolkningsgrupper ikke blot har opretholdt, men endog forøget deres Forbrug.

Med Henblik paa denne Udvikling gav Landbrugsministeren ved Kornlovens Fremsættelse Tilsagn om, at Arbejdslønnen skulde tilpasses efter de forventede højere Brødpriser. Dette Løfte har Regeringen nu indfriet ved det den 19. September fremsatte Forslag til Lov om Regulering af Arbejdslønninger, som den 20. September blev færdigbehandlet og vedtaget af begge Rigsdagens Ting.

I Anledning af denne Lov har forskellige Højre- og Venstreblade fremsat den Paastand, at det er en forfejlet og forhastet Lovgivning, man her er gaaet med til, at Lønforhøjelserne vil afføde nye Prisstigninger, og at Arbejderne saaledes kun midlertidig vil høste Fordele af Lønstigningen, idet det altid vil være Priserne, der vinder i Kapløbet mellem Løn og Priser.

Hertil ønsker vi at bemærke, at vi ikke deler de mange Betænkeligheder, der i saa Henseende næres i visse Kredse. Vi har gentagne Gange her i Bladet givet Udtryk for, at hverken Fagforeningerne eller Arbejderne er interesseret i Lønforhøjelser som Følge af Prisstigninger, tværtimod, men naar disse ikke kan undgaas, maa Arbejderne have berettiget Krav paa et rimeligt Dyrtidstillæg. Det er ogsaa ganske fejlagtigt at ville give det Indtryk af, at det er Lønforhøjelserne, der er den væsentlige Aarsag til Prisstigningen. Land- og Skovbrugets Produkter opviser saaledes den største Prisstigning, uden at de paagældende Arbejdere har faaet en eneste Øre i Lønforhøjelse, og lignende Eksempler kunde anføres for mange andre Omraader.

Det er en Kendsgerning, at Forbruget her i Landet hidtil har været omtrent uforandret paa de fleste Omraader, tiltrods for, at den reelle

Indkomst, der staar til Raadighed for Befolkningen, er anslaaet at være formindsket med en Fjerdedel, sandsynligvis endog en Del mere. Der er ikke Tvivl om, at Arbejderbefolkningen tvungen af Omstændighederne har maattet tage sin fulde Part af denne Nedgang, og naar Forbruget alligevel er opretholdt, maa andre Kredse af Befolkningen være saa heldigt stillede, at de har kunnet forøge deres Forbrug. Men det siger sig selv, at hvis denne Udvikling fortsætter, vil Byrderne komme til at hvile saa ensidige, at den brede Befolkning maa føle sig forurettet. Derfor er det kun naturligt, at Regeringen søger at fjerne de største Uretfærdigheder.

Ingen vil kunne benægte, at de stadige Prisforhøjelser tilsammen med de paa Grund af Arbejdsløshed og Arbejdsfordeling stærkt forringede Indtægter tynger haardt paa Arbejderhjemmenes smaa Budgetter, ja endog ganske har sprængt disse, saaledes at Arbejderne ikke mere ved, hvordan de skal klare Dagen og Vejen. Derfor hilser vi den nu gennemførte Lov som et Skridt i den rigtige Retning og som en omend kun lille Indrømmelse til de daarligst lønnede Arbejdere.

— — —

Fra forskellige Sider, der ikke er Fagforeningerne alt for venligsindede, har man gjort gældende, at Fagforeningerne ligeledes burde yde deres Bidrag til at lette det økonomiske Tryk, der ligger paa Medlemmerne, og at dette bl. a. kunde ske ved at ophøre med Opkrævningen af Bidraget til Strejkekassen. I denne Forbindelse fremsættes ganske absurde Paastande om Størrelsen af Strejkebidraget og Forbundenes Formuer. Det kan kun skyldes Uvidenhed eller ond Vilje, naar man paa denne Maade søger at bibringe Offentligheden den Opfattelse, at det netop er Strejkebidraget, der vejer saa tungt i det samlede Kontingent, thi det er jo almindelig bekendt, at det er Bidraget til Arbejdsløshedskassen, der er afgørende for det samlede Kontingents Størrelse, mens Strejkebidraget kun spiller en underordnet Rolle. Ifølge De samvirkende Fagforbunds Statistik for 1939, der omfatter omtrent 500.000 Medlemmer, udgjorde Kontingentet til Arbejdsløshedskasserne gennemsnitlig 102 Kr. pr. Medlem pr. Aar, Kontingentet til Forbundenes Administration- og Strejkekasse derimod kun 35 Kr. pr. Medlem pr. Aar eller 67 Øre ugentlig, og for de over 100.000 halvtbetalende endog kun 17 Kr., henholdsvis 33 Øre. En Række Forbund har endvidere allerede udbetalt betydelige Beløb i Form af Hjælp til arbejdsløse og syge, og dertil kommer, at der paa Grund af Kriseforholdene stilles saa betydelige Krav til Forbundenes forskellige Hjælpefond etc., at Forbundene nu arbejder med store ugentlige Underskud, der maa dækkes af den forhaandenværende Formue. Vi gentager derfor, at det er ganske misvisende at bibringe Offentligheden den Opfattelse, at det ad denne Vej er muligt at yde Medlemmerne Kompensation for Prisstigningen.

— — —

Loven omfatter ikke Landbrugets Arbejdere, hvad der maa betegnes som en virkelig Mangel. Der foreligger nemlig ingen plausibel Grund til netop at holde de daarligst lønnede Arbejdere i vort Land udenfor denne Lov, hvis Formaal jo er at yde de mest trængende en lille Hjælp i disse vanskelige Krisetider. Trods mange og langvarige Forhandlinger har det hidtil ikke været muligt at bevæge Landbrugerne til at yde deres Arbejdere et rimeligt Dyrtidstillæg. Først blev alle Krav i den Retning afslaaet under Henvisning til Landbrugets daarlige økonomiske Forhold, og selv nu, hvor dette Argument ikke godt kan benyttes, har det ikke været mulig at naa til Enighed om en for Arbejderne antagelig Ordning.

Det er ikke godt at faa Øje paa, hvorfor netop Landbruget skulde være ude af Stand til at betale Dyrtidstillæg. Priserne paa Landbrugets Varer er i hvert Fald nu oppe i Rekordhøjder, der bringer samtlige Landets Husmødre til Fortvivlelse. Man vil maaske indvende, at Henvisningen til disse Toppriser er et noget overfladisk Argument, og vi vil derfor ved Hjælp af nogle Tal nærmere belyse Landbrugets Rentabilitet.

Betragtes hele Landbruget under eet, er der hidtil ikke sket nogen Forringelse, tværtimod. Derimod har der indenfor dette Erhverv fundet en Indtægtsforskydning Sted. I Januar Maaned regnede man med, at Prisforskydningerne havde betydet et Minus for Husmanden og de smaa Gaardmænd paa 10 pCt. af Indtægten og et Plus for Gaardmændene og særlig for de store Gaarde paa 10—20 pCt. Husmændene har dog af Staten faaet Tilskud til Indkøb af Foderstoffer. Maksimalpriserne paa Korn, som kom lige efter Krigens Udbrud, betød en stor Gevinst for de Land-

mænd, der producerede Korn enten tilstrækkelig til sig selv eller ligefrem som Kornsælgere.

Naar man kommer ned paa en lav Landbrugsproduktion, vil det betyde mindre Indtægter for Landet, men i Overgangen forøges Landbrugets Pengerigelighed som Følge af større Salg, medens Reduktionen staar paa. Indtil nu er Besætningerne ikke reduceret i overvældende Grad. Ved Tællingen af Svinebestanden den 10. August 1940 var Antallet af Svin saaledes kun lidt mindre end i Juni Maaned og kun lidt mindre end ved Hovedtællingen den 15. Juni 1939. Men overfor en kommende Indtægtsnedgang som Følge af mindre Produktion staar Indtægtsstigningen som Følge af de højere Priser paa Landbrugets Varer.

Fortjenstmulighederne i Landbruget i det kommende Aar kan vi skønne os til ved en Sammenligning mellem Høstudbyttet i Kroner og Produktionsnedgangen og se, hvad der vejer mest til.

Vi regner med en Kornhøst paa 32.000.000 hkg. Priserne er pr. hkg. steget med 9 Kr., det giver 288 Mill. Kr., hvortil kommer Indtægtsstigningen paa de øvrige Afgrøder. I 1938 var der i hele Landet en Høst paa 116.056 Mill. Afgrødeenheder. Da dette var et særligt godt Aar, regner vi med kun 110 Mill. Afgrødeenheder. Heraf udgør Korn ca. 45 Mill. Enheder eller ca. 41 pCt. Da man kan regne med en tilsvarende Merfortjeneste paa de andre Afgrøder som paa Kornet, giver de andre Afgrøder antagelig en Merfortjeneste i Landbruget paa ca. 410 Mill. Kr. Ialt faar vi en Merfortjeneste paa ca. 700 Mill. Kr. Sammenligner man med Priserne før Krigen, er Fortjenesten naturligvis langt større. Heroverfor staar en Indtægtsnedgang ved Produktionens Nedsættelse som Følge af manglende Foderstoffer. Hvis man regner med den Produktionsnedgang, som Landbrugsraadet selv opstiller: Nedgang i Smørproduktionen paa ca. 60 Mill. kg, i Flæskeproduktionen paa ca. 125 Mill. Kr. og i Ægproduktionen paa 70 Mill. kg giver dette ialt en Nedgang i Eksportværdien regnet med Priserne før Krigen paa ca. 400 Mill. Kr., men herfra skal trækkes, hvad der spares af Omkostningerne ved den mindre Produktion. Alene i sparet Kornimport er der omkring 200 Mill. Kr., saaledes at Tabet ved Produktionsnedgangen skulde blive højst ca. 240 Mill. Kr. Derved kommer vi til, at Landbruget sandsynligvis i det kommende Aar vil faa en Merindtægt paa mindst 700 Mill. Kr. ÷ 240 Mill. Kr. = 450 Mill. Kr.

Den her givne Redegørelse viser altsaa, at der ikke skulde være noget i Vejen for, at Land- og Skovbruget kan yde sine Arbejdere et rimeligt Dyrtidstillæg.

Ved Fremsættelsen af Loven om Lønregulering blev der henvist til, at der den 20. September skulde finde et Forhandlingsmøde Sted om Dyrtidstillæg til Landbrugets Arbejdere, og man gav Udtryk for Haabet om, at de modstaaende Organisationer her vilde naa til Forstaaelse om en Ordning ad frivillig Vej. I modsat Fald gav Regeringen Løfte om at vilde bringe Sagen i Orden ved Lov.

Ved Lovforslagets 2. Behandling i Folketinget meddelte det nedsatte Udvalgs Ordfører, *Einer-Jensen,* at der i Udvalget var Enighed om, at saafremt det ikke ved Forhandling lykkedes at løse Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg til Landbrugets, Slagteriernes og Mejeriernes Arbejdere, maatte Sagen ordnes ved en særlig Lov. Der var endvidere i Udvalget Enighed om, at en saadan lovlig Ordning ikke maatte lade vente for længe paa sig, men burde have Virkning fra samme Dato som Loven om Lønregulering.

Forhandlingerne er som allerede sagt afbrudt uden Resultat, og det maa herefter forventes, at Regeringen snarest indfrier sit Løfte om at ordne Sagen ved Lov, saaledes at det her omtalte urimelige Forhold bringes ud af Verden, og Landbrugets Arbejdere endelig faar den saa haardt tiltrængte Lønforbedring.

Lov

Tillæg til Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 om det for Regulering af Arbejdsløninger gældende Pristal.

(Vedtaget af Landstinget ved 3. Behandling den 20. September 1940 overensstemmende med Vedtagelsen i Folketinget.)

§ 1.

Stk. 1. De Beløb, der ved Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal er fastlagt som Grænse for Dyrtidstillæg, forhøjes med følgende Beløb:

for mandlige Arbejdere, der i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fag-

forbund erholdt Regulering med 0,85 Øre pr. Time pr. Point, ... 6,25 Øre pr. Time, for kvindelige Arbejdere, der ved Overenskomsten erholdt Regulering med 0,55 Øre pr. Time pr. Point, ... 4,15 Øre pr. Time, og for Ungarbejdere, der ved Overenskomsten erholdt Regulering med 0,35 Øre pr. Time pr. Point, 2,60 Øre pr. Time.

Stk. 2. Udbetaling af de i Stk. 1 omhandlede Tillæg begrænses dog saaledes, at ingen Ugelønning derved forhøjes ud over et Beløb af 80 Kr.; resterende Dele af Tillæg samt Tillæg til Lønninger, der udgør 80 Kr. ugentlig eller derover, indbetales af vedkommende Arbejdsgiver til Arbejdsløshedsfonden og indgaar i de Midler, der staar til Raadighed for Arbejdsfordelingskasserne, jfr. Lov Nr. 280 af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde. De i saa Henseende fornødne Regler fastsættes af Arbejds- og Socialministeren.

Stk. 3. De i Stk. 1 omhandlede Tillæg beregnes fra og med Udløbet af den ved nærværende Lovs Ikrafttræden løbende Lønningsperiode, dog senest fra og med Ugedagen efter Lovens Ikrafttrædelsesdag.

§ 2.

Inden for Omraader, som er omfattet af Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940, men hvor den i § 1 omhandlede Lønordning ikke direkte finder eller kan finde Anvendelse, gælder Bestemmelserne i § 1 med fornøden Tilpasning.

§ 3.

Stk. 1. Overtrædelse af Indbetalingspligten i Medfør af § 1, Stk. 2, herunder Afgivelse af urigtige Oplysninger eller urigtige Indbetalinger, straffes med Bøder, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar, for saa vidt ikke højere Straf maa antages forskyldt. Sager herom behandles som Politisager. Bøder tilfalder Statskassen.

Stk. 2. De øvrige i Loven indeholdte Bestemmelser indgaar som Led i vedkommende kollektive Overenskomster.

§ 4.

Stk. 1. Tvivlsspørgsmaal vedrørende Anvendelsen af nærværende Lov afgøres endeligt og med forbindende Virkning for Parterne af det i Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 § 2 omhandlede Nævn.

Stk. 2. Udgifterne ved Behandlingen af saadanne Sager afholdes af Statskassen.

§ 5.

Denne Lov træder straks i Kraft og gælder til 1. Marts 1941.

Loven fastsætter saaledes, at der for alle de Omraader, som er omfattet af Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, eller omfattet af Aftaler af principiel samme Karakter, sker en Forhøjelse efter følgende Regel:

For *mandlige Arbejdere,* der i Henhold til Hovedoverenskomsten oppebærer et Dyrtidstillæg af 16,15 Øre pr. Time, sker der en Forhøjelse af 6,25 Øre pr. Time, til ialt 22,40 Øre pr. Time.

For *kvindelige Arbejdere,* der oppebærer et Dyrtidstillæg af 10,45 Øre pr. Time, sker der en Forhøjelse af 4,15 Øre pr. Time, til ialt 14,60 Øre pr. Time.

For *Ungarbejdere,* der ved Hovedoverenskomsten oppebærer 6,65 Øre pr. Time, sker der en Forhøjelse af 2,60 Øre pr. Time, til ialt 9,25 Øre pr. Time.

Den nye Lønudbetaling finder Sted fra og med den Lønningsperiode, der begynder den 24. September 1940 eller senere, dog senest fra og med Ugedagen efter Lovens Ikrafttrædelsesdag, som er Mandag den 23. September, hvor Loven blev stadfæstet af Kongen.

I Forbindelse med Loven har Socialministeriet udsendt følgende officielle Redegørelse:

»Alle Indtjeninger indenfor en Uge, der ligger under 80 Kr., har Ret til at faa Supplering ved de her nævnte Tillæg, dog højst indtil 80 Kr., saaledes at f. Eks. mandlige Arbejdere, der tjener 77 Kr., faar de fulde 3 Kr., medens f. Eks. 78 Kr. og 79 Kr. faar henholdsvis 2 Kr. og 1 Kr. Alle Lønninger paa 80 Kr. eller derover indenfor en Uge faar intet Tillæg. Dog skal Arbejdsgiverne udrede hele Tillægget, men for alt der rækker udover 80 Kr., sker Indbetaling af Arbejdsgiveren til Arbejdsløshedsfonden.«

Iøvrigt vil de Fortolkninger, der er sket i Forbindelse med Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, formentlig i alt væsentlig ogsaa gælde for denne Lov. Opstaaede Tvivlsspørgsmaal afgøres endeligt og med forbindende Virkning for Parterne af Overenskomst-Nævnet, der efter Henstilling fra Arbejds- og Socialministeriet har udtalt sig om forskellige Spørgsmaal vedrørende Fortolkningen af Lovens Bestemmelser om Lønberegninger etc.

Saa snart Ministeriets endelige Bekendtgørelse foreligger, skal vore tilsluttede Organisationer blive holdt underrettet gennem et Cirkulære.

Hos danske Arbejdere i Tyskland.

I Ugen 16.—22. August deltog D. s. F.s Sekretær, Einar Nielsen, i den danske Udvandringschefs Rejse til danske Arbejdere i Tyskland, og i nedenstaaende Artikel bringer vi Einar Nielsens Beretning om Turen.

12.000 Danske var i Arbejde i Tyskland i Slutningen af August, da jeg sammen med Udvandringschef Ulrichsen deltog i en Rundrejse til de Byer, hvor Størsteparten af vore Landsmænd er beskæftigede. Der tales herhjemme altid om »danske Arbejdere« i Tyskland. Betegnelsen er ikke helt rigtig. De Folk, der først drog hjemmefra, var ikke for alles Vedkommende Arbejdere, lige saa lidt som de Tusinder, der herhjemme strømmede til Tørvemoser og større jydske Anlægsarbejder i alle Tilfælde var Arbejdere.

Paa den første Dag i Berlin besøgte vi Arbejdere i et Herberg i Udkanten af Byen. 80 Mand boede i Etagesenge i en Forsamlingssal, der vel før havde været anvendt til Møder og Bal. Det var lidt trangt med Pladsen, men stod ikke saa daarligt til med Humøret. De 3 Mand, jeg først kom i Samtale med, havde i Danmark haft selvstændig Forretning, henholdsvis Isenkram, Grønthandel og Ismejeri. De var ikke helt tilfredse med igen at være Arbejdere, men lo alligevel befriet, da en af dem sagde: »Naa, ja, men man vaagner da aldrig mere om Natten og sveder ved Tanken om de Veksler, der forfalder i Morgen«! I Berlin, Hamburg, Lübeck og Kiel traf vi mange saadanne Folk, der havde lidt Forlis hjemme. Skuespillere, Arkitekter, Smaamestre, Ekspedienter og Detailhandlere. Nu var de Murarbejdsmænd, Jord- og Betonarbejdere eller Fabriksarbejdere.

Vi traf ogsaa en Repræsentation for dansk Ungdom, der — omend de var Arbejdere — ikke før havde haft lignende Arbejde hjemme. Cyklebud eller Mælkeassistent var meget ofte Svaret, naar der spurgtes om tidligere Beskæftigelse. 2 unge Knøse, der kom hen til os, under Besøget paa en stor jernindustriel Virksomhed, angav tidligere Arbejde i Danmark som Barber og Gartner.

Naar man undtager Maskinarbejdere, Murere, Tømrere, Snedkere, Malere og Havnearbejdere og andre egentlige Specialarbejdere, hvis Antal er under Halvdelen af den samlede danske Styrke, faar man Indtrykket af, at en Del af de øvrige er kommet til Tyskland, fordi de var »slaaet ud hjemme«, nogle er rejst af ren Eventyrlyst og vel ogsaa enkelte, som »følte Jorden brænde« under sig, altsaa altsammen Grunde, der altid før har ført til Udvandring, naar Chancen var der.

Denne Omstændighed har naturligvis givet et noget misvisende Indtryk af danske Arbejderes Beskaffenhed og har medført Vanskeligheder i Lejrene, Vanskeligheder, der dog siges at være overvundet ved, at en stor Del af dem, der umiddelbart rejste hjem igen, netop fortrinsvis var de uegnede Elementer, og at de senere Tilkomne i højere Grad hørte til den Kreds af arbejdssøgende, der har haft Føling med tilsvarende Erhverv i Danmark.

Saa uensartet de danske Arbejdere end er i deres Sammensætning, siges Kammeratskabet mellem dem at være godt. Det var for os Besøgende et uforglemmeligt Syn at se dem, f. Eks. i Hamburg foran »Haus der Arbeit«, Søndag Eftermiddag i Hundredvis komme over Pladsen til Indgangen, barhovede — som unge Mennesker bruger hjemme — eller med bløde Hatte, ranke og raske i Bevægelserne, et lille Udsnit af de Tusinder, som ikke er bange for at rejse ud i Verden og tage fat, naar Lejlighed bydes. Deres Antal i Tyskland er i sig selv en tilstrækkelig Tilbagevisning af visse Blades Paastande om »Arbejdsskyhed« og »Arbejdsulyst« blandt de arbejdsløse.

— — —

Arbejdsforholdene i Tyskland er naturligvis stærkt afvigende fra de hjemlige. Arbejdsordningen hviler paa andre Principper. Krigsforholdene sætter snævre Grænser for Erhvervelsen af daglige Fornødenheder, ligesom Indkvarteringen byder paa uvante Vilkaar.

Efter den gældende Lovgivning er det Staten, der gennem Arbejdskontorerne disponerer over Arbejdskraften og dirigerer den til de Steder, hvor Anvendelsen er paakrævet, uanset om den enkeltes Uddannelse svarer til det paagældende Arbejde.

For en dansk Maler og Bager er dette til at begynde med uforstaaeligt og utilfredsstillende. Men Ønsket om Beskæftigelse ved eget Fag

kan kun imødekommes, for saa vidt disse Beskæftigelser nødvendigvis skal besættes; frit Beskæftigelsesvalg kan ikke indrømmes under den raadende Mangel paa Arbejdskraft, lige saa lidt som Arbejdsskifte kan tillades, med mindre Arbejdskontoret har givet sit Samtykke.

Den tyske Rationering tilmaaler knappe Levnedsmiddelrationer i Sammenligning med, hvad danske Arbejdere plejer at bruge. Rationeringen forudsætter dog, at der ydes Ekstrarationer til Personer, der er beskæftiget med haardt Arbejde, og denne Ordning kommer ogsaa de danske Arbejdere til gode.

Kritikken mod Maden rettedes imidlertid ikke saa meget mod Rationerne, som mod Tillavningen. At den var ordentlig tillavet, var der ingen Strid om, men den laves paa en anden Maade end hjemme, sammensættes anderledes og er derfor Anledning til Utilfredshed. For »valsende Svende« før i Tiden har dette Problem vist aldrig eksisteret, men det gør det nu, hvor Hundreder af danske Arbejdere spiser sammen. Enkelte Steder, saaledes i Lejren i Geestacht, har Ledelsen imødekommet Kritikken ved at ansætte en dansk Kok.

I al Almindelighed maa det siges, at Maden er god. Udvandringschefen og jeg havde et Par Gange Lejlighed til paa Arbejdspladser at spise den kødløse Middag. Hos Siemens serveredes en Portion Ærtefrikadeller med Kartofler og Sovs til en Pris af 20 Pfg. Den var upaaklagelig. I Buxtehude — udenfor Hamburg — fik vi en Ærtesuppe, lige saa kraftig og tyk som gule Ærter hjemme og i rigelig Mængde.

Naar vi spurgte Arbejderne, var der altid nogle der klagede, men straks et Flertal af de omkringstaaende, der omgaaende raabte, at man ikke kunde klage over Kosten; dog var man nogle Steder utilfredse med Tørkosten, Ulempen med at lave den til og Knapheden paa Smør.

Rationerne var i intet Tilfælde saa smaa, at der var Grund til Bekymring. De kunde variere noget fra Sted til Sted, f. Eks. Brød fra 3.000 gr. til 3.500 gr. ugentlig, Kød fra 1.000 gr. til 1.210 gr. ugentlig, Smør fra 225 gr. til 320 gr. ugentlig, og hvor de var størst, erklærede Arbejderne, at man ingen Grund havde til at rekvirere Pakker hjemme fra.

Af andre Fornødenheder, Tobak, Øl og Spiritus, kan der i hvert Fald for de to sidste Deles Vedkommende købes ubegrænset af gode Varer til eventyrligt billige Priser, medens Tøj og Fodtøj forudsætter særlig Tilladelse og vel kun kan erhverves i Undtagelsestilfælde. Beklædningen vil for mange blive et alvorligt Problem til Vinter og nødvendiggøre Indkøb i Danmark.

Betalingen for Kost og Logi i Lejrene var gennemgaaende ret lav, fra 7 til 14 Mark, og Lejrenes Indretning var som Regel god. Sengetøjet skiftedes, og der var flere Steder varmt Vand i Vaskerummet, ofte Brusebade og Tørrerum til Arbejdstøjet.

Sengeredningen var imidlertid et Anliggende, der mange Steder — og med Rette — irriterede Lejrcheferne, særligt hvor det var yngre Arbejdere, det drejede sig om; ældre Arbejdere, gifte Mænd eller de faa, der havde gjort Værnepligt, kunde Kunsten!

Det tyske Tarifsystem afviger ogsaa betydeligt fra det danske. Den faglærte Arbejder ligger ubestridt i Spidsen, og Familieforsørgere ydes et særligt Tillæg; ogsaa den ufaglærte Familieforsørger faar det særlige Tillæg, men kan ikke, saaledes som danske Murarbejdsmænd og Jord- og Betonarbejdere, opnaa højere eller blot tilsvarende Timelønninger som faglærte Arbejdere; for Arbejdere under 20 Aar gælder særlige Satser.

Arbejdsugen er mange Steder 60 Timer og mere, men det er ingen Regel. Der findes Virksomheder, hvor der blot arbejdes 48 Timer eller 52—54; for Skifteholdsarbejde almindeligvis 48 Timer. Mange af de danske Arbejdere ønsker selv 60 Timers Arbejde eller mere pr. Uge for at kunne præstere det efter Reglerne tilladte Hjemsendelsesbeløb af henholdsvis 125 og 80 Mark pr. Maaned til Familie eller Paarørende hjemme, Vedligeholdelse af Forpligtelser, Tilsendelse af Fødevarer m. m.

Timelønnen for faglærte Bygningsarbejdere ligger omkring 0,91—1,12 Mark, for Metalarbejdere noget tilsvarende, for Jord- og Betonarbejdere og Murarbejdsmænd omkring 0,72—0,85 Mark. Lønnen varierer i Størrelse efter Sted (Provins og By) og tilsyneladende ogsaa efter Firmaets Art. Adskillelsestillægget for Forsørgere ydes i Bygningsindustrien og saa vidt vides ogsaa i en Del af Metalindustrien med som Regel 1 eller 1,50 Mark om Dagen efter Hjemstedsbyens Størrelse, men i nogle Industrier med 2 Mark daglig.

Nettolønnen afhænger imidlertid af Størrel-

sen af Fradragene til Skatter, Forsikringer o. l., Fradrag, der var antaget at udgøre ca. 20 pCt., men som i Praksis er ret uensartede, stigende til 30 pCt. og i Enkelttilfælde mere.

Reglerne for Adskillelsestillæg og Fradrag har derfor skabt en Del Utilfredshed blandt de danske Arbejdere, men er i den seneste Tid underkastet en gunstig Ændring efter Direktiver fra Arbejdsministeriet, særligt tilsigtende Lempelser for de Arbejdere, der har Forpligtelser overfor Familie i Hjemlandet.

Ogsaa om Feriespørgsmaalet har der været en Del Misfornøjelse, efter at det havde vist sig, at Retten til Ferie efter 3 Maaneders Forløb kun gjaldt gifte Arbejdere — der er dog her i flere Tilfælde vist Imødekommenhed fra Firmaernes Side.

— — —

Det daglige Program for Rejsen var almindeligvis, at Dagen begyndte med Møde i det stedlige Arbejdsamt, hvor man drøftede alle Forhold vedrørende danske Arbejdere og derefter tog ud for at bese de Arbejdspladser og Lejre, som Udvandringschefen ønskede at besøge. Vi havde overalt uhindret Adgang til at tale med vore Landsmænd og Adgang til overfor Bedriftsledelsen eller Arbejdsamts Repræsentanter at forebringe de Spørgsmaal, Arbejderne havde rejst i Samtalen med os.

I Berlin, Hamburg, Geestacht og Kiel var der om Aftenen Underholdning for de danske Arbejdere, og ved disse Sammenkomster havde vi Lejlighed til at tale med mange af Arbejderne om deres Forhold, og bl. a. om Mulighederne for Fremskaffelse af Bøger og Blade hjemme fra, Kontingentet til den danske Arbejdsløshedsforsikring o. a.

I Hamburgomraadet, hvor vi opholdt os i 2 Døgn, havde vi særlig Lejlighed til at iagttage den Virksomhed, der udfoldedes fra Arbejdsamts Side og kunde konstantere, at man alvorligt bestræbte sig for at gøre Forholdene saa gode som muligt for de danske Arbejdere.

Ved vor Rejses Begyndelse i Tyskland aflagde vi Besøg i det tyske Arbejdsministerium, hvor man drøftede de Bestræbelser, der var gjort for at fremskynde Pengeforsendelserne over Deutsche Bank til den danske Landmandsbank; efter de Oplysninger vi fik, maa man gaa ud fra, at Pengeforsendelserne i Fremtiden kommer hurtigere frem.

Arbejdsministeriet udtalte under vort Besøg sin Tilslutning til Tanken om, at det danske Udvandringskontor stationerede en Embedsmand i Tyskland, der kunde hjælpe de danske Arbejdere til rette og virke som Mellemled og Formidler overfor de tyske Myndigheder, og denne Tanke er nu ført ud i Livet ved Sekretær Skadegaards Afrejse til Hamborg, hvor Kontor er oprettet.

Jern- og Metalslibernes Forbundskongres.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund afholdt den 9. og 10. September sin 15. ordinære Kongres i København i Overværelse af 37 Delegerede fra Forbundets 14 Afdelinger med godt 600 Medlemmer. Forbundets Formand, *Aage Sørensen,* aabnede Kongressen med et Velkommen til Delegerede og Gæster. Han omtalte dernæst de ekstraordinære Forhold, hvorunder Arbejdet nu maa foregaa, og udtalte Haabet om en lysere Fremtid for vort Folk og vor Bevægelse.

Efter Formandens Aabningstale valgte Kongressen *E. Herbst* og *H. Ibsen* til Dirigenter samt *Albert Christensen* og *Vald. Carlsson* til Sekretærer.

De samvirkende Fagforbunds Formand, *Laur. Hansen,* bragte en Hilsen fra de fagorganiserede Arbejdere indenfor den faglige Centralorganisation og understregede, at dansk Arbejderbevægelse nu i denne sin Skæbnetime i Praksis skal vise, at Kammeratskab og Solidaritet er mere end Ord. Han omtalte endvidere de Byrder, som Krigstilstanden har lagt paa Arbejdernes Skuldre, og fremhævede Nødvendigheden af, at de andre Samfundsklasser nu tager deres Part. Efter en Redegørelse for den paatænkte Lovgivning om Arbejdsforholdene omtalte Laur. Hansen Angrebene paa Fagbevægelsen og sluttede med en Opfordring til at bevare Enighed og Sammenhold indenfor vor Bevægelse.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN.

Aage Sørensen fik derefter Ordet og for at aflægge Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Han indledede med nogle Betragt-

ninger over Beskæftigelsesforholdene. I Beretningsperioden har Forbundets Arbejdsløshedsprocent vist store Udsving; den var i Juni 1939 6,8, men er nu oppe paa 34—35 pCt.

Lønudviklingen viser en Fremgang, størst for Akkordfortjenesten i Provinsen. Gennemsnitsfortjenesten pr. Time er for hele Landet 187 Øre. Der er almindeligvis en noget højere Fortjeneste hos de uorganiserede Arbejdsgivere. Forbundet staar i lønmæssig Henseende blandt de førende indenfor Centralorganisationen af Metalarbejdere.

Formanden gennemgik Overenskomstforholdene og de paa dette Omraade opnaaede Resultater samt omtalte den sociale Lovgivning, der betød et væsentligt Fremskridt. Han redegjorde endvidere for Arbejdet paa andre Arbejdsomraader og for Bestræbelserne for at faa gennemført forbedrede Beskyttelsesforanstaltninger og sluttede sin Beretning med en Tak til Afdelingerne, Centralorganisationen af Metalarbejdere og De samvirkende Fagforbund for godt kammeratligt Samarbejde i Kongresperioden.

Formandens Beretning efterfulgtes af en længere Diskussion, hvorunder en lang Række Talere havde Ordet og som afsluttedes med Beretningens enstemmige Godkendelse. Det samme var Tilfældet med Regnskaberne.

VEDTAGELSER OG VALG.

Under Behandlingen af indsendte Forslag vedtoges bl. a. at nedsætte Kontingentet, naar Administrationskassens Beholdning andrager 25.000 Kr. eller derover.

Det vedtoges endvidere, at Kontingentet i de 2 Ferieuger nedsættes til samme Beløb, som de arbejdsløse betaler.

Kongressen vedtog at yde en Brændselshjælp til arbejdsløse Medlemmer og til Medlemmer, som i større Omfang er ramt af Nedskæringen gennem Arbejdsfordelingen.

Den ordinære Kongres skal afholdes hvert 4. Aar i Stedet for hidtil hvert 3. Aar.

Som et Udtryk for den Enighed, der havde præget Forhandlingerne, besluttede Kongressen med Akklamation at genvælge Formanden *Aage Sørensen* og Hovedbestyrelsesmedlemmerne *John Nordell* og *H. P. Larsen*. De øvrige Medlemmer af Hovedbestyrelsen vælges i Afdelingerne.

Kongressen afsluttedes med en Tale af Formanden og med Leveraab for Forbundet.

Arbejdslønnen i Industrien.

Oktober Kvartal 1939 og Aaret 1939.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Oktober Kvartal 1939 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Tillæg for Overarbejde, Holdskifte m. v. ikke er includeret i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester.

I Tabel 1 er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Oktober Kvartal 1939 og for de 4 foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Oktober Kvartal 1939 var 151 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 181 Øre, for Arbejdsmænd 152 Øre og for Kvinder 98 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. I Forhold til det foregaaende Kvartal, Juli Kvartal 1939, har der været Stigning i Timefortjenesten for samtlige Grupper af Arbejdere. Opgangen i Timefortjenesten skyldes, dels at Akkordfortjenesten var større i Oktober Kvartal end i Juli, dels at der fra 10. November 1939 og Kvartalet ud udbetaltes et Dyrtidstillæg, der androg for mandlige

Tabel 1. Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Oktober Kvartal 1939 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. $^{31}/_{12}$ 1939	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		Okt. Kv. 1939	Juli Kv. 1939	April Kv. 1939	Jan. Kv. 1939	Okt. Kv. 1938
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	29700	198	192	191	187	190
Ufagl. —	28269	163	158	157	155	157
Ialt Mænd...	57969	181	176	174	172	174
Kvindl. Arbejdere	22594	100	98	98	98	97
Samtl. Arbejdere	80563	158	155	154	152	153
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	26604	164	158	157	155	157
Ufagl. —	39247	145	140	139	138	140
Ialt Mænd...	65851	153	148	147	146	147
Kvindl. Arbejdere	14088	96	93	93	94	93
Samtl. Arbejdere	79939	143	139	138	136	138
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	56304	181	175	174	172	174
Ufagl. —	67516	152	148	147	146	148
Ialt Mænd...	123820	166	160	160	159	160
Kvindl. Arbejdere	36682	98	96	96	96	96
Samtl. Arbejdere	160502	151	147	146	144	146

Arbejdere 5,1 Øre pr. Time og for kvindelige Arbejdere 3,3 Øre.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Oktober Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold. Tillægget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,7 og 0,6 Øre. Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, for hvilke Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde 1,4 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 1,0 pCt. i Oktober Kvartal 1938. Stigningen i Overarbejdet skyldes formentlig Dispensationer fra Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde. For Overarbejde udbetales efter 10. November 1939 det samme Dyrtidstillæg pr. Arbejdstime som for Arbejde i normal Arbejdstid, jfr. ovenfor.

I Tabel 2 er for hele Aaret 1939 angivet den gennemsnitlige Timefortjeneste for Hovedgrupper af

Tabel 2. Den gennemsnitlige Timefortjeneste ved Akkord og i Timeløn i Aarene 1939 og 1938.

	1939			1938		
	Akkord	Timeløn	Tilsammen	Akkord	Timeløn	Tilsammen
København	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Faglærte Arbejdere...	210	176	192	201	172	186
Ufaglærte — ...	195	143	158	193	140	154
Ialt Mænd...	204	158	176	198	155	170
Kvindl. Arbejdere....	112	85	99	110	83	97
Samtl. Arbejdere...	174	141	155	168	139	151
Provinsen						
Faglærte Arbejdere...	175	144	158	169	141	154
Ufaglærte — ...	167	128	141	161	126	137
Ialt Mænd...	171	134	148	165	131	144
Kvindl. Arbejdere....	110	76	94	109	75	92
Samtl. Arbejdere...	158	126	139	153	124	135
Hele Landet						
Faglærte Arbejdere...	193	160	176	186	157	170
Ufaglærte — ...	178	135	148	174	132	144
Ialt Mænd...	187	145	161	181	143	157
Kvindl. Arbejdere....	111	82	97	110	80	95
Samtl. Arbejdere...	166	133	147	161	131	143

Arbejdere med Fordeling mellem Fortjenesten ved Arbejde paa Akkord og i Timeløn. Til Sammenligning er anført de tilsvarende Tal for 1938. Der har for alle Grupper været en procentvis næsten ens Stigning i Fortjenesten fra 1938 til 1939.

Som foran anført er Tillæg for Overarbejde og Tillæg for Arbejde i skiftende Hold ikke indbefattet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. For Aaret 1939 er der foretaget en Opgørelse over Fortjenesten herved, og for Hovedgrupperne af Arbejdere meddeles i nedenstaaende Tabel 3 Resultaterne af denne Opgørelse.

Med Hensyn til Overarbejdets Omfang skal anføres, at for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde Antallet af Overarbejdstimer i Aaret 1939 1,0 pCt. af samtlige Arbejdstimer. For faglærte Mænd var Procenten 0,9, for ufaglærte Mænd 1,3 og for Kvinder 0,6. For København var Procenten 1,0 og for Provinsen ligeledes 1,0.

Angaaende Sommerferieret og Feriegodtgørelse skal bemærkes, at efter Lov af 13. April 1938 om Ferie med Løn har enhver Person, der omfattes af Lovens Regler, Ret til 1 Dags Ferie for hver Maaned, i hvilken

Tabel 3. Gennemsnitlig Tillæg pr. Time i Aaret 1939.

	Overarbejde			Holdskifte		
	København	Provinsen	Hele Landet	København	Provinsen	Hele Landet
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arbejdere.....	0,8	0,9	0,8	0,9	0,4	0,6
Ufagl. Arbejdere.....	1,1	0,9	1,0	0,9	0,5	0,6
Ialt Mænd.....	1,0	0,9	0,9	0,9	0,4	0,6
Kv. Arbejdere.....	0,3	0,2	0,2	0,4	0,8	0,6
Samtl. Arbejdere	0,8	0,8	0,8	0,7	0,5	0,6

han har udført Arbejde i den paagældende Virksomhed. Feriegodtgørelsen udgør 4 pCt. af den Løn, der er udbetalt ham for det Arbejde, der danner Grundlaget for Ferieretten.

Rundskue

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien viser for August i Forhold til den foregaaende Maaned en Nedgang fra 90 til 89 mod 118 for August 1939 (Basisaar 1935 = 100). For Tekstilindustrien er Indekstallet i Forhold til den foregaaende Maaned sunket fra 99 til 79, for Træindustrien fra 92 til 81 og for Grafisk og tekn.-kem. Industri fra 85 til 82, mens Tallet for de øvrige Industrigrupper enten er uforandret eller viser en mindre Stigning.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for August 1940 beregnet til 1.080.000 mod 1.090.000 for Juli 1940 og henholdsvis 1.428.000 og 1.392.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

FORMANDSSKABET I ARBEJDSNÆVNET. Arbejds- og Socialministeriet meddeler:

»Paa Arbejds- og Socialministerens derom nedlagte Forestilling har Kongen under Dags Dato udnævnt følgende Medlemmer og Stedfortrædere for disse i Formandsskabet i det i Henhold til § 1 i Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold oprettede Arbejds- og Forligsnævn:

Direktør i Arbejds- og Fabriktilsynet Erik Dreyer med Rigsadvokat F. Pihl som Stedfortræder,

Landsdommer Victor Hansen med Byretsdommer T. C. Myhrdal som Stedfortræder og

Professor i Driftsøkonomi ved Aarhus Universitet Thorkild Kristensen med Kontorchef ved Københavns Universitet K. O. Vedel-Petersen som Stedfortræder.

Om Nævnets Sammensætning iøvrigt vil der fremkomme Meddelelse, naar Arbejds- og Socialministeriet har modtaget Hovedorganisationernes Indstilling herom«.

Bryggeriarbejdernes Forbundskongres.

Den 14. og 15. September holdt Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund ekstraordinær Kongres i Odense i Overværelse af 116 Delegerede, Hovedbestyrelsens Medlemmer og Gæster, bl. a. Formanden for De samvirkende Fagforbund *Laur. Hansen.* Hovedpunktet paa Kongressens Dagsorden var Spørgsmaalet om Forbundets Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund.

Efter Formanden *Marius Madsens* Aabningstale og Valg af *Carl Christiansen* og *M. Nielsen* til Dirigenter talte Slagteriarbejderforbundets Formand *Fr. Berthelsen* paa Gæsternes Vegne og kom herunder ogsaa ind paa Samlingsspørgsmaalet. Han understregede Samarbejdets Betydning og opfordrede Kongressen til at bidrage til, at ogsaa Bryggeriarbejderne sluttede op om den faglige Centralorganisation.

Spørgsmaalet om Forbundets Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund indledes af Formanden *Marius Madsen,* der omtalte de Vanskeligheder, der tidligere havde stillet sig hindrende i Vejen for Indmeldelsen. Disse Hindringer var blevet fjernet i 1937, men ved Urafstemningen i 1938 havde Medlemmerne udtalt sig imod Indmeldelsen. Stillingen er dog nu en anden. Efter den 9. April har ingen hverken Raad eller Lov til at kaste Forpligtelsen til Samarbejde til Side.

Formanden understregede, at Forbundet med Henblik paa de nye Institutioner, der gennem Loven om Arbejdsforhold er oprettet, maa placere sig saa stærkt som muligt. Derfor foreslaar Hovedbestyrelsen nu en Indmeldelse, hvorved Forbundet faar Medindflydelse paa en Række Omraader og er med til at bygge et Bolværk op om hele den danske Fagbevægelse.

Derefter fik *Laur. Hansen* Ordet og redegjorde for De samvirkende Fagforbunds Opbygning og Virksomhed. Han omtalte derefter Tidens Spørgsmaal og Fagbevægelsens Stilling efter den 9. April. Fagbevægelsen er gaaet ind i et positivt Arbejde for at udnytte Kriselovgivningen til Fordel for Arbejderne. Baggrunden for denne Lovgivning er Afbrydelsen af vore Handelsforbindelser vestpaa, og Socialdemokraterne i Regering og Rigsdag er gaaet saa langt som mulig for at varetage Arbejdernes Interesser. Det maa ikke et Øjeblik glemmes, at der har været en 9. April.

Formanden omtalte de mange Angreb paa Fagbevægelsen og den Mistænkeliggørelse, der drives fra visse Sider. Der fremsættes bevidst falske Paastande med Hensyn til Fagforeningernes Kontingent og Formuer. Han redegjorde derefter for Loven om Arbejdsforhold, hvormed der forhaabentlig er lagt Grunden til et Organ, for hvilket alle Spørgsmaal vedrørende Arbejdsforholdene kan indbringes og afgøres.

Laur. Hansen sluttede med at udtale, at han blot vilde lægge Kendsgerningerne paa Kongressens Bord og saa overlade Afgørelsen til Medlemmerne. Jeg tror paa Kammeratskabet i dansk Fagbevægelse, udtalte han, og jeg tror, at Ordene om Solidaritet var mere end Ord, og at vi trods alle Vanskeligheder vil forstaa at holde sammen og holde ud sammen.

Efter Laur. Hansens Tale, der hilstes med stærkt Bifald, begyndte en Diskussion, hvorunder 37 Talere havde Ordet. Ved skriftlig Afstemning anbefalede Kongressen derpaa med 96 Stemmer imod 36 Medlemmerne til at stemme for Indmeldelsen ved den Urafstemning, som skal finde Sted.

ANDRE VEDTAGELSER.

Med alle Stemmer imod 3 vedtog Kongressen endvidere et af Hovedbestyrelsen fremsat Forslag til Overenskomst med Arbejdsgiverne om Arbejdsdeling. Forslaget gaar ud paa, at Medlemmerne giver Afkald paa 42 Arbejdsdage i Perioden fra 23. September 1940 til 31. Marts 1941, mens Brænderiarbejderne giver Afkald paa 30 Arbejdsdage. Alle Medlemmer, der af forskellige Grunde ikke kan være med i Arbejdsdelingen, skal betale et ekstra Kontingent paa 7 Kr. om Ugen i 30 Uger.

Desuden vedtog Kongressen med alle Stem-

Arbejdsløsheden

i August Maaned 1940

Ved Udgangen af August Maaned 1940 var der i alt 89,594 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 80.928 arbejdsløse ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 502,049, bliver Arbejdsløshedsprocenten for August 17,8 mod 16,1 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 11,108 mod 10,878 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 11,108 er 9113 tilmeldt Hovedstaden og 1995 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af August er saaledes opgjort til 100,702 mod 91,806 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, August 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 46,097 eller 9,5 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 10,230, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 56,327 ved Udgangen af August 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1932.

Samtlige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Februar	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts	30,6	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April	26,0	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj	20,3	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni	16,9	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli	16,1	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
August	17,8[1])	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
September		12,5	16,8	16,5	12 9	14,9	16,4	20,9	29,6
Oktober		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
November		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
December		32,2	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

[1]) Foreløbigt Tal.

I følgende Oversigt har man for Juni, Juli og August Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Juni	14,8	15,2	20,8	17,6	14,5	15,6	18,9	25,4	24,7
Juli	15,8	15,0	21,2	19,1	16,4	15,6	19,0	25,6	30,7
August	20,41[1])	11,8	20,4	18,3	16,6	17,3	19,7	25,6	31,2

Øvrige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Juni	18,3	8,4	13,8	11,5	9,3	10,7	13,3	19,6	25,1
Juli	16,3	8,3	13,8	12,5	9,3	10,7	12,9	19,3	27,5
August	16,11[1])	8,0	14,3	12,9	9,5	11,3	12,9	18,8	28,0

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt:

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Aug. 1940[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Aug. 1940[1])	Juli 1940	Aug. 1939	Juli 1939
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	4 080	26,2	28,2	9,8	10,2
2. Jernindustrien	5 070	18,3	18,0	6,0	6,4
3 Anden Industri m. v.	12 417	19,6	19,7	9,1	9,9
4. Handel	1 595	9,6	8,7	5,7	5,2
5. Arbejdsmænd	13 767	27,4	25,5	13,4	12,8
6. Andre Fag	4 006	20,9	19,5	12.7	11,9
I alt	40 935	21,3	20,7	9,9	10,0
Provinsen:					
1. Byggefag	4 331	14,2	14,6	5,0	5,7
2. Jernindustrien	3 521	12,6	15,0	4,0	5,7
3. Anden Industri m. v.	10 117	15,7	15,8	10,5	10,6
4. Handel	1 567	7,2	6,8	4,6	4,2
5. Arbejdsmænd	27 981	18,2	12,8	11,2	15,8
6. Andre Fag	1 142	10,0	9,4	8,2	7,8
I alt	48 659	15,7	13,3	9,3	11,7
Hele Landet	89 594	17,8	16,1	9,5	11,0

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Juli 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

mer imod 8 et af Hovedbestyrelsen stillet Forslag om Bevilling af Ekstrahjælp til arbejdsløse og syge Medlemmer.

Næste ordinære Kongres afholdes 1943 i Randers.

Kongressen sluttede med Taler af Gæsterne og Forbundsformanden.

Fag	Antal Arbl.ult. Juli 1940	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Juli 1940	Juni 1940	Juli 1939	Juni 1939
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 034	18,2	19,1	1,4	1,5
Hustømrere	1 087	10,6	12,0	4,8	4,5
Snedkere	2 389	21,1	23,4	13,5	12,8
Malere	2 062	22,9	23,2	6,0	5,3
Sadelmagere og Tapetserere	963	31,4	29,2	13,2	9,1
Blikkenslagere	648	23,3	28,0	8,7	8,6
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	546	42,3	46,4	12,7	12,8
Smede- og Maskinarb.	5 655	14,0	17,5	5,3	5,1
Specialarbejdere	279	22,2	23,0	12,6	9,6
Formere	609	27,1	26,0	7,1	11,3
Elektrikere	754	17,7	23,2	6,4	8,4
Skibstømrere	188	14,0	20,5	5,0	5,9
Mølleriarbejdere	81	7,2	7,1	10,0	9,7
Bageri- og Konditoriarb.	1 044	17,3	20,5	17,0	16,6
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	643	33,2	33,2	18,9	19,3
Bryggeriarbejdere m. fl.	602	8,4	8,5	2,2	1,5
Slagteriarbejdere	1 169	13,2	13,4	14,0	13,1
Mejerifaget	75	5,3	6,5	4,6	6,3
Landmejerister	71	2,2	3,8	0,6	1,3
Tobaksarbejdere	2 371	27,2	26,4	10,2	12,1
Tekstilarbejdere	1 936	11,9	32,6	8,0	8,7
Skræddere	3 376	19,9	15,3	13,0	10,4
Hatte- og Buntmagere	484	29,1	30,1	9,7	12,2
Skotøjsarbejdere	1 102	20,8	23,4	13,5	19,2
Barberere	206	14,3	16,9	9,9	12,8
Træindustriarbejdere	1 131	17,4	14,3	11,5	10,3
Karetmagere	185	15,8	20,1	4,8	3,2
Keramikere	188	8,6	9,4	4,6	4,4
Papirindustriarbejdere	26	1,4	2,1	2,7	3,2
Bogbindere	1 390	26,7	26,3	13,2	15,7
Typografer	1 607	22,0	23,0	4,2	4,0
Kvindelige Arbejdere	4 304	22,6	22,9	11,3	11,0
Handels- og Kontormedhj.	2 682	7,8	7,7	4,7	4,5
Funktionærer	227	6,2	6,3	3,9	3,8
Arbejdsmænd	32 032	15,8	14,8	15,0	15,2
Murarbejdsmænd	476	31,1	32,5	15,0	16,0
Tjenere	1 292	19,4	21,4	9,9	11,6
Landkokke	238	18,7	21,8	4,5	4,3
Sømænd	1 259	27,5	29,4	22,9	23,8
Søfyrbødere	627	25,5	29,9	21,1	23,2
Kedel- og Maskinpassere	102	4,3	4,6	3,2	3,4
Gartnere	234	9,8	8,9	11,4	9,5
Husassistenter	74	3,1	2,6	2,1	2,2
Musikere	526	25,6	28,1	16,2	16,8
Danske Teknikere	89	8,8	9,3	0,6	0,4
Telefonstanden	100	5,0	5,6	0,1	0,1
Arbejdsledere	68	2,6	2,6	2,1	2,2
Arbejdsløshedskasser i øvr.	1 697	19,6	21,2	12,2	11,4
I alt	80 928	16,1	16,9	11,0	11,1

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af August 1940 var 3995 organiserede og 487 personligt tilmeldte, i alt 4482 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde mod 4188 organiserede og 537 personligt tilmeldte, i alt 4725, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, August 1939, var 4274 organiserede og 493 personligt tilmeldte, i alt 4767, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. De saaledes beskæftigede er ikke medregnet under Antal arbejdsløse, ligesom de Arbejdere, der er delvis ledige paa Grund af Reglerne om Arbejdsdeling, ikke er regnet som arbejdsløse.

Nordiske Nyheder

EN FAGLIG KONFERENCE I HELSINGFORS. Den finske Landsorganisation holdt den 11. September en Konference, hvori deltog Landsorganisationens Ledelse og Medlemmerne af de tilsluttede Organisationers Bestyrelser. Konferencen drøftede indgaaende Fagbevægelsens Stilling i den Brydningstid med store økonomiske og politiske Omvæltninger, som Finland nu befinder sig i. Konferencen vedtog en Udtalelse, der indeholder Retningslinier for Fagbevægelsens Virksomhed i den nuværende Situation, samt besluttede at rette en Henvendelse til Regeringen med Anmodning om at lade foretage en Undersøgelse angaaende Foranstaltninger, der maatte anses nødvendige for en planmæssig Ledelse af den statlige dirigerede Produktionsvirksomhed, for Gennemførelse af Demokrati paa det økonomiske Omraade og Anerkendelse af Fagbevægelsens Stilling.

I nævnte Udtalelse henvises til, at det kapitalistiske Systems indre Modsætninger fører til Centralisation og Statsindgreb i det økonomiske Liv, men ogsaa under en saadan Udvikling maa Arbejdernes demokratiske Rettigheder være sikret. Fagforeninger maa være repræsenteret i alle statlige Organer, som behandler Spørgsmaal vedrørende Arbejdsmarked og Produktionsforhold.

Efter en Understregning af Demokratiets Betydning for Fagforeningernes Frihed og Virksomhed slutter Udtalelsen med en Opfordring til alle Lønarbejdere i Finland om at tilslutte sig Fagforeningerne og til de fagligt organiserede Arbejdere om at bevare Sammenholdet i Organisationerne og tilbagevise alle Forsøg paa at skabe Splid om Spørgsmaal, der ligger udenfor Fagbevægelsens egentlige Arbejdsfelt.

FINSK TEKSTILARBEJDERKONGRES. Den 7. og 8. September holdt Finsk Tekstilarbejderforbund Kongres i Helsingfors. Dagsordenen omfattede bl. a. Spørgsmaalet om de politiske Strømninger indenfor Arbejderbevægelsen og Fagorganisationerne. Kongressen vedtog i denne Forbindelse en Resolution, der godkender Forbundets Virksomhed og tager kraftig Afstand fra alle Bestræbelser, der ikke har noget at gøre med det faglige Arbejde. Endvidere fordømmes de Kredse, som med alle Midler søger at drage Fagbevægelsen ind i det politiske Livs Malstrøm.

Til Forbundssekretær genvalgte Kongressen Emil Huunonen.

LØNBEVÆGELSER I FINLAND. I den senere Tid har de finske Fagforbund gennemført talrige Lønbevægelser med det Formaal at skaffe Medlemmerne i hvert Fald nogen Dækning for de under og efter Krigen indtraadte stærke Prisstigninger. Paa Grundlag af den i sin Tid mellem Landsorganisationen og Arbejdsgiverforeningen indgaaede Hovedoverenskomst har der i en lang Række Fag fundet Lønforhandlinger

Sted med det Resultat, at Lønningerne er blevet forhøjet med fra 10 til 25 pCt.

Tidligere nægtede Arbejdsgiverne i de fleste Fag at forhandle om Løn- og Arbejdsvilkaarene med de modstaaende Fagorganisationer, men med Oprettelsen af Hovedoverenskomsten er Fagforeningernes Forhandlingsret anerkendt, og det har som sagt derved været muligt at forhandle sig til Rette om Dyrtidstillæg. Paa den Maade har det været muligt at undgaa Arbejdskonflikter, og i Fagforeningskredse mener man, at der dermed er gjort et betydningsfuldt Skridt henimod en overenskomstmæssig Ordning af Forholdene paa det finske Arbejdsmarked.

FAGLIG SAMLING I SVERIGE. I Sverige er der fornylig sket en Sammenslutning af 2 store Organisationer ved de svenske Jernbaner, nemlig Svensk Jernbaneforbund og Svensk Lokomotivmandsforbund.

Ved Sammenslutningen af de 2 Forbund har der været mange ret vanskelige Spørgsmaal, bl. a. Formueforholdene og Ejendomsforholdene til et Par Feriehjem m. fl., men disse Spørgsmaal er blevet løst paa tilfredsstillende Maade.

Med Undtagelse af det overordnede Kontorpersonale omfatter den nye Organisation alle ved de svenske Baner beskæftigede.

SKANDINAVISK MALERKARTEL. Malernes skandinaviske Sammenslutning, der bestaar af Malernes Organisationer i Danmark, Finland, Norge og Sverige har i 1939 forsøget sit Medlemstal med 1956 til 29.504, fordelt paa ialt 394 Afdelinger. Den største Medlemsfremgang opviser det svenske Forbund med 1050 flere Medlemmer, derefter følger Danmark med 681, Finland med 200 og Norge med 25 flere Medlemmer.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Carl Pers.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. September behandledes en Klage over, at Isoleringsarbejdernes Fagforening havde etableret en ulovlig Arbejdsstandsning overfor Firmaet Carl Pers. Fagforeningen motiverede sin Handling som værende i Forbindelse med eksisterende Strid om Firmaets Pligt til at tage Fagforeningens Medlemmer til alt Arbejde Øst for Storebælt.

Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Arbejdsgiverforeningen vilde indgive Klage til Den faste Voldgiftsret, medens Arbejderne vilde kontraindklage for Brud paa Overenskomsten.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester Fru E. Hertz.

Den 3. September afholdtes der i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde, hvor der behandledes en Klage fra Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund over, at Bageriindehaver Fru E. Hertz, Strandvej 142, Medlem af Københavns Bagerlaug, formentlig omgik Overenskomsten ved at beskæftige en Bagersvend og kalde ham Bestyrer, jvf. en oprettet Kontrakt. — Der opnaaedes ikke Enighed og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Maskinmestrenes Forening.

Denne tidligere refererede Sag har nu været behandlet ved faglig Voldgift, der har afsagt følgende Kendelse:

»Maskinmestrenes Forening er forpligtet til at overføre de paa Isefjordværket ved Kedelpasning beskæftigede Undermaskinmestre til Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.«

Dansk Skibstømrerforbund og A/S Burmeister & Wain, Skibsværftet, Refshaleøen.

En Uoverensstemmelse mellem Dansk Skibstømrerforbund og A/S Burmeister & Wain, Skibsværftet, Refshaleøen, behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. August.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling i Sagen.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenør P. Hansen, Odense.

En Klage fra Forbundet over Brud paa en mellem Forbundets Afdeling og Entreprenøren indgaaet Aftale om Udbetaling under Akkord behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. September.

Enighed opnaaedes ikke og Forbundet forbeholdt sig Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Funktionærforbund og Berlingske Tidende I/S.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. September behandledes en Klage fra Forbundet over, at I/S Berlingske Tidende ved Ansættelse af nyt Vagtpersonale havde fraveget de overenskomstmæssige Bestemmelser, forhandlet med uvedkommende Part og endvidere besvaret Forbundets Henvendelse om Forhandling paa en for Organisationen krænkende Maade.

Sagen diskuteredes uden at Enighed opnaaedes, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Dansk Funktionærforbund og A/S De forenede Vagtselskaber.

Forbundet havde klaget over, at Selskabets Gilleleje Afdeling havde brudt Overenskomstens

Opsigelsesbestemmelser i Forholdet overfor et af Forbundets Medlemmer.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. September behandledes og afsluttedes Sagen derhen, at selv om det principielle Spørgsmaal vedrørende den paagældende Overenskomstsbestemmelses Anvendelse ikke afgøres, betaler Aktieselskabet til Forbundet 80 Kr.

Kvindeligt Arbejderforbund og A/S Det danske Rengørings Selskab.

Under Henvisning til, at Mørklægningsbestemmelserne lagde Hindringer i Vejen for Rengøringsarbejdets sædvanlige Udførelse i Morgentimerne, ønskede Aktieselskabet for nogle nærmere angivne Kvinders Vedkommende Ret til, uden den i Overenskomsten foreskrevne Ekstrabetaling, at lade Rengøringen udføre i Eftermiddagstimerne. Om dette Spørgsmaal afholdtes der Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. September.

Forbundet kunde ikke gaa med til en Afvigelse fra Overenskomstlønningens Bestemmelser, men erklærede sig efter en Drøftelse villig til at optage lokal Forhandling vedrørende hvert enkelt af de omhandlede Kvinders Arbejdsforhold, bl. a. for at undersøge, om det ikke var muligt at træffe de nødvendige Mørklægningsforanstaltninger eller finde andre Former for Arbejdets Udførelse.

Dansk Tekstilarbejderforbund og Tekstilfabrikantforeningen.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 12. September drøftedes en Uoverensstemmelse om, hvilken Betaling der i Tilfælde af Flyvervarsling tilkommer Arbejdere indenfor Tekstilindustrien.

Man drøftede det paaklagede Tilfælde fra A/S Ravnholm Strømpefabrik, uden at Enighed opnaaedes, hvorefter man vedtog at anmode Overenskomstnævnet om at afgøre Sagen med bindende Virkning for Parterne.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand A. C. Gravesen, Esbjerg.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. September behandledes en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter om Betaling for Holddriftarbejde paa Flyvepladsen ved Esbjerg.

Enighed opnaaedes ikke og Forbundet forbeholdt sig at føre Klagen videre til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Rutebilejer Johs. Enevoldsen, Viby.

Mellem ovennævnte Parter var opstaaet Uoverensstemmelse om Godtgørelse for Uniform.

Ved den opstaaede Korrespondance er Sagen gaaet i Orden, ved at den paagældende Rutebilejer har ydet sine Chauffører Beklædningsgodtgørelse i Henhold til Overenskomsten.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Isoleringsarbejdere hos A/S Burmeister & Wain.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. September behandledes en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over Isoleringsarbejderne hos A/S Burmeister & Wain for en Lørdag den 14. September stedfunden Arbejdsstandsning.

Fra Fagforeningens Side blev det bestridt, at Arbejdernes Udeblivelse den omhandlede Lørdag var ensbetydende med Arbejdsvægring, idet man henviste til den under 27. August indgaaede Arbejdsfordelingsaftale, hvorefter Arbejdstiden nedsattes til 40 Timer, saaledes at Lørdag holdes fri.

Der opnaaedes ikke Enighed om en forligsmæssig Afgørelse af Uoverensstemmelsen. Arbejdsgiverforeningen opsagde under Mødet den indgaaende Arbejdsfordelingsaftale og forbeholdt sig Klages Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Overarbejdsloven.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Entreprenør P. Hansen, Odense.

I Strid med den mellem Entreprenørforeningen og Forbundet gældende Afspadseringsaftale og Henstilling fra Entreprenørforeningen til Entreprenøren, havde Entreprenøren gennem længere Tid ladet en Traktorfører samt en Tillidsmand arbejde 12 Timer daglig uden Afspadsering.

Firmaet henviste til, at Arbejdet antageligt vilde være forbi i Løbet af 3—4 Uger og at Timelønnen fremdeles indestod indtil Afspadsering kunde foretages.

Enighed om Affindelse for den begaaede Overtrædelse kunde ikke opnaas og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling vedrørende Sagens videre Behandling.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2791.

Chauffører hos Vognmand Norman Nielsen, Laanum pr. Stoholm.

Den 2. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2791: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Mønsted mod Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for

Skiveegnens Autovognmandsforening og Vognmand Norman Nielsen, Laanum pr. Stoholm.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og afgjordes saaledes:

»Vognmand Greiff vedtager paa indklagede Vognmand Norman Nielsens Vegne, at denne til fuld Afgørelse af Sagen til Dansk Arbejdsmandsforbund under Executionstvang betaler en Bod paa 200 Kr.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2824.

Slagteriarbejdere hos Medlemmer af Danske Slagtermestres Landsforening.

Den 30. August 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2824: De samvirkende Fagforbund for Dansk Slagteriarbejderforbund mod Danske Slagtermestres Landsforening.

Sagen, der drejede sig om Betaling af Dyrtidstillæg, forhandledes og forligtes saaledes:

»Landsforeningen forpligter sine Medlemmer til at betale det omstridte Dyrtidstillæg for de 5 Lønningsuger i Maj 1940.

Klagerne frafalder Bod og tager Sagen tilbage.«

SAG NR. 2834.

Mejerister paa Outrup Andelsmejeri.

Den 6. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2834: De samvirkende Fagforbund for Dansk Mejeristforbund mod Mejeriernes Arbejdsgiverforening for Outrup Andelsmejeri.

Sagen, der drejede sig om et Underbetalingsforhold, forhandledes og afgjordes saaledes:

»Idet Parterne er enige om, at eventuelt Tilgodehavende for udført Overarbejde bør afregnes Uge for Uge, enedes man under Hensyn til Vanskelighederne ved nu efter 1½ Aars Forløb at føre Bevis for, hvorvidt og i hvilket Omfang Overarbejde er udført, at slutte Sagen derved, at Outrup Andelsmejeri til fuld Afgørelse af Sagen til Klagerne — Forbundet — betaler 200 Kroner.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2818.

Typografer hos Firmaet Brdr. Rasmussen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 2. September 1940 i Sag Nr. 2818: De samvirkende Fagforbund for Dansk Typograf-Forbund og dets Københavns Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening, Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien og Firmaet Brdr. Rasmussen, Brønshøj.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Typograf-Forbund og dets Københavns Afdeling indklaget Dansk Arbejdsgiverforening, Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien og Firmaet Brdr. Rasmussen, Brønshøj, i følgende Anledning:

Ved en mellem Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien og Dansk Typograf-Forbund den 21. Februar 1939 afsluttet Overenskomst tiltraadte den nævnte Forening for alt typografisk Trykarbejde, der udføres i de under Foreningen hørende Virksomheder, de til enhver Tid bl. a. mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund gældende Tariffer. Herfra gjordes dog visse Undtagelser, navnlig saaledes at kvindelige Arbejdere, der paa Akkord udførte Posetrykning og Paalægning af Poser og Indpakningspapir, ikke skulde omfattes af Typografoverenskomsten, men derimod af Foreningens Overenskomst med Bogbinderforbundet. Formslutning og Tilretning ved mekanisk drevne Digler og Specialmaskiner skulde dog i alle Tilfælde udføres af faglærte typografiske Trykkere.

I Efteraaret 1939 rejste Dansk Typograf-Forbund Klage over, at Firmaet Brdr. Rasmussen, der paa dette Tidspunkt var Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien, i Strid med Overenskomsten af 21. Februar 1939 lod de hos Firmaet beskæftigede kvindelige Medlemmer af Bogbinderforbundet udføre Arbejde, der ifølge Overenskomsten var forbeholdt faglærte Trykkere, og ved et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne indgik Firmaet i November s. A. paa at ansætte en faglært Typograf og iøvrigt til fuld Afgørelse af det paaklagede Forhold at betale 500 Kr.

Firmaet er pr. 1. Juli d. A. udtraadt af den nævnte Arbejdsgiverforening, men er fremdeles overfor Dansk Typograf-Forbund bundet ved Overenskomsten af 21. Februar 1939.

Da Firmaet, der ialt i sin Virksomhed beskæftigede ca. 20 kvindelige Arbejdere, fandt det uøkonomisk at aflønne en faglært Trykker i Firmaets Trykkeriafdeling, hvor ca. 5 Kvinder iøvrigt, efter Bogbinderoverenskomstens lavere Tariffer, udførte det i typografisk Henseende forholdsvis primitive Arbejde med Posetrykning, besluttede det at nedlægge Trykkeriafdelingen og sælge Trykkemaskinerne. Efter et i Bladene indrykket Avertissement, der fremkaldte adskillige Henvendelser til Firmaet, kom dette i Forbindelse med en faglært Typograf, Arne Jørgensen, og mellem ham og Firmaet oprettedes der den 24. April 1940 med Benyttelse af den sædvanlige trykte Formular en Afbetalings-Købekontrakt om Trykkerimaskinerne m. m. for en samlet Købesum af 16.000 Kr., hvoraf

intet skulde betales ved selve Overtagelsen, men som skulde forrentes og afdrages med et fast maanedligt Beløb paa 200 Kr.

De overdragne Trykkemaskiner, der hidtil havde haft til Huse i en Del af den af Firmaet lejede Bygning, hvori Firmaets øvrige Virksomhed blev drevet, blev nu flyttet over i en anden paa samme Grund beliggende Bygning, der hidtil havde været anvendt til Beboelse, og ved en den 1. Maj d. A. oprettet Lejekontrakt blev denne Bygning udlejet til Jørgensen til Brug for Trykkeriet for en aarlig Leje af 1200 Kr. at betale med 100 Kr. maanedlig og med et gensidigt Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder til den 1ste i en Maaned.

Mellem Firmaet og Jørgensen, der løste Næringsbrev som Bogtrykker, var det aftalt, at Jørgensen som Betaling for Posetrykning for Firmaet skulde have den af ham til de kvindelige Arbejdere, som efter Jørgensens Forklaring aflønnes efter Bogbinderoverenskomstens Tariffer, udbetalte Akkordløn med Tillæg af 33⅓ pCt. Der var iøvrigt ingen Aftale om, at Jørgensen skulde have Eneret paa eller Fortrinsret til at levere saadant Arbejde til Firmaet, men dette maa antagelig have været en med begge Parters Interesse stemmende faktisk Forudsætning for hele Ordningen. Hvad angaar Udførelse af andet Trykningsarbejde for Firmaet var begge Parter frit stillede, og deres Forklaring under Sagen gaar ud paa, at Firmaet har ladet sig Tryksager levere ogsaa af andre Bogtrykkere med Forbigaaelse af Tilbud fra Jørgensens Side.

Ogsaa med Hensyn til Forskaffelse af andre Kunder end Brdr. Rasmussen var Jørgensen frit stillet, og hans Forklaring gaar ud paa, at det i ikke ubetydeligt Omfang er lykkedes ham at skaffe sig andre Kunder.

Det regnskabsmæssige Mellemværende mellem Parterne er — noget afvigende fra Kontrakterne — praktiseret saaledes, at der finder *ugentlige* Opgørelser Sted, saaledes at der hver Uge betales 50 Kr. paa Købesummen for Maskinerne og 25 Kr. i Husleje. Jørgensen har opgivet sin ugentlige Nettofortjeneste siden Ordningens Etablering til at have varieret mellem 60 Kr. og 110 Kr.

Klagerne har under nærværende Sag gjort gældende, at den hele Transaktion mellem Firmaet og Jørgensen er Proformaværk sigtende til at omgaa Overenskomsten af 21. Februar 1939 og derfor er ulovlig. Klagerne nedlægger Paastand om, at Firmaet Brdr. Rasmussen for den saaledes begaaede Ulovlighed idømmes en Bod, for hvis Betaling Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien hæfter ifølge den gældende Overenskomst.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de bestrider, at den trufne Ordning er Proformaværk eller paa anden Maade i Strid med Overenskomsten af 21. Februar 1939.

Retten finder at maatte tage de Indklagedes Frifindelsespaastand til Følge.

Foreløbig bemærkes, at det naturligvis — uanset Overenskomsten af 21. Februar 1939 — maatte staa Firmaet frit for at nedlægge sin Trykkeriafdeling og sælge Maskinerne, og at den Omstændighed, at Firmaets *Bevæggrund* hertil har været et Ønske om at frigøre sig for en efter Firmaets Mening ufordelagtig Overenskomst med Typograf-Forbundet derfor ikke *i sig selv* kan betragtes som en »Omgaaelse« af den nævnte Overenskomst. En Betingelse for at statuere en ulovlig Omgaaelse af eller Tilsidesættelse af Overenskomsten maatte det i hvert Fald være, at den etablerede Ordning enten ikke er det, som den giver sig ud for at være eller dog efter hele sin Beskaffenhed i det væsentlige lader Jørgensen indtage Stillingen som Lønarbejder og ikke som selvstændig Forretningsdrivende i Forhold til Firmaet, hvoraf Følgen maatte blive, at hans Arbejdsvilkaar med Hensyn til Løntarif, Arbejdstid m. m. maatte være undergivet den faglige Overenskomsts Bestemmelser.

Til at statuere noget saadant har Retten imidlertid ikke fundet tilstrækkeligt Grundlag i de foreliggende Oplysninger, hvorved særlig bemærkes, at man ikke har kunnet tillægge det afgørende Betydning, at der ikke ved Overdragelsen af Maskinerne er betinget en kontant Udbetaling fra Jørgensens Side.

Voldgiftssagens Omkostninger bør betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening, Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien og Firmaet Brdr. Rasmussen, Brønshøj, bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Typograf-Forbund og dets Københavns Afdeling, i denne Sag fri at være.

Voldgiftssagens Omkostninger, 300 Kr., betaler hver af Parterne med Halvdelen.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 · Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. Oktober 1940 — 36. Aargang . Nummer 20

Regeringens Beskæftigelsesplan

Den 7. Oktober offentliggjorde Regeringens Beskæftigelsesudvalg Hovedlinjerne i en omfattende Plan for Tilvejebringelse af Arbejde. Naar disse Linjer læses, vil væsentlige Dele af denne Plan allerede være fremsat som Lovforslag i Rigsdagen, og der vil antagelig senere blive Lejlighed til i Enkeltheder at redegøre for de vigtigste Afsnit i denne vidtspændende Lovgivning, der tilsigter at bringe 50.000 Mand i Arbejde, og hvis Omkostninger vil beløbe sig til 200 Millioner Kroner.

Beskæftigelsesudvalget (det samlede Ministerium med Undtagelse af Udenrigsministeren, Justitsministeren, Kirkeministeren og Forsvarsministeren) betoner, at de Forslag, der nu fremsættes, er at opfatte som *en foreløbig Beskæftigelsesplan,* idet Udvalget vil fortsætte sin Virksomhed og stadig have Opmærksomheden henvendt paa beskæftigelsesfremmende Lovgivning af forskellig Art. De indtil nu fremsatte Planer kan deles i 5 Afsnit, af hvilke det første angaar *Udbygning af Produktionsmidlerne,* ikke mindst paa Landbrugets Omraade.

*

Til Landvindingsarbejder, Afvanding o. s. v. stiller Statskassen 25 Millioner Kr. til Raadighed som Tilskud. I samme Forbindelse kan nævnes en Udvidelse af Grundforbedringsloven, der allerede i en Aarrække har haft stor beskæftigelsesmæssig Betydning. Der oprettes en Grundforbedringsfond, som kan stille indtil 30 Mill. Kr. til Raadighed, og der indføres i Loven udvidet Ret til Ekspropriering af Arealer til Afvanding, saaledes at et planlagt Arbejde ikke strander paa en enkelt Grundejers Modstand. Arbejder af denne Karakter vil kunne forøge Afgrøden af den danske Jord, og samme Hensigt har de planlagte Skovplantninger paa Hedearealerne. Det drejer sig her om Arbejder til en samlet Udgift paa 6,5 Mill. Kr. Der er desuden en 10 Millioner Kroners Plan om Kultivering af Mosearealer paa tilsammen op mod 30.000 Tdr. Land, og endvidere udvides Loven om Opførelse af Ensilagebeholdere, hvilket baade har beskæftigelsesmæssig Betydning og bidrager til Løsning af Foderstofproblemet.

Paa Industriens Omraade har Staten foreløbig foruden gennem Oprettelse af Kreditfonden bidraget med 2½ Mill. Kr. til Oprettelse af et Staalværk, som kan beskæftige 250 Mand. Desuden foretages der en Række Undersøgelser vedrørende Oprettelse af nye Industrier, bl. a. et Koksværk med dertil hørende Fremstilling af Benzin og Kvælstof.

*

Byggeriets vældige Indflydelse paa Beskæftigelsessituationen som Helhed er velkendt, og ogsaa paa dette Omraade vil der blive sat ind. Paa Grund af svigtende Tilførsler af Træ og Jern er Mulighederne noget begrænsede, men en grundig Vedligeholdelse af faste Ejendomme betyder Beskæftigelse for mange Hænder og stiller ikke overvældende Krav om Raastoffer og Materialer. Det vil være daarlig Økonomi at udvise overdreven Sparsommelighed paa det nævnte Omraade, idet en uforholdsmæssig stærk Ødelæggelse af Værdierne let kan blive Følgen.

Der fremsættes Lovforslag om Til- og Ombyg-

ning og Hovedreparation af Bygninger i Landbruget. 15 Mill. Kr. stilles til Raadighed, og der peges bl. a. paa Betydningen af, at Karlekamre og Landarbejderboliger bringes i tidssvarende Stand. Den eksisterende Lov om Arbejderboliger paa Landet udvides, og der stilles yderligere 8 Mill. Kr. til Raadighed for Gennemførelse af Lovens Formaal.

Beskæftigelsesudvalget er ogsaa opmærksom paa Betydningen af, at der iværksættes omfattende *Varmeisoleringsarbejder*. Dette har ikke alene beskæftigelsesmæssig Virkning, men vil ogsaa betyde en Lettelse af den vanskelige Brændselssituation. Et Lovforslag herom fremsættes, og der stilles ialt 30 Mill. Kr. til Raadighed som Tilskud til Udgifterne ved almindelige Istandsættelsesarbejder, Varmeisoleringsarbejder og andre Forbedringer paa Beboelseseiendomme i Byerne.

*

Planens tredie Afsnit vedrører offentlige Arbejder, hvorved man særlig tilsigter at skaffe Beskæftigelse for langvarigt arbejdsløse. 35 Mill. Kr. vil blive anvendt som Tilskud ved Udførelsen af Vejanlæg, Viadukter, Havne- og Kanalanlæg, Kloaker, Vandkraftværker o. s. v. De allerede igangværende Arbejder, Rømødæmningen og Kalvebod Strand, vil blive fortsat, og desuden findes der i Finanslovforslaget en Række andre Statsarbejder.

Kommunernes Indsats bør nævnes i samme Forbindelse. Flere Byer med Hovedstaden i Spidsen har allerede fremlagt omfattende Arbejdsplaner, og den kommunale Laanefond, der ved Kriselovgivningen i Maj fik en væsentlig Udvidelse, vil ogsaa yde sin Medvirkning til Igangsættelse af kommunale Arbejder.

*

En særlig Gruppe Arbejder vil have stor Betydning paa sundhedsmæssige og kulturelle Omraader. Folkeskoleloven af 1937 udvides saaledes, at der ydes Tilskud til Indretning af Læsestuer, Biblioteker og Lokaler til Ungdomsskoleundervisning; den gamle Tanke om Oprettelse af *Sognegaarde* til Gavn for Ungdommen paa Landet vil nu kunne realiseres. Ændringen i Skoleloven medfører tillige, at der gives Tilskud til Fremme af Skolebyggeriet i Almindelighed, og endvidere foreslaas Statstilskud til Indretning af Svømmebassiner og Idrætspladser. Denne Del af Beskæftigelsesplanen indeholder desuden Forslag om Bevilling af 3 Mill. Kr. til Anlæg af Veje og Stier i de »grønne Omraader« i Hovedstadens Omegn.

*

Alle de omtalte Foranstaltninger tilsigter at skaffe Arbejde for Forsørgere og Personer over 25 Aar, medens der for yngre Ikke-Forsørgere træffes særlige Foranstaltninger ved en Udvidelse af Lovgivningen om Ungdomslejre. De unge vil i Lejrene blive beskæftiget ved Arbejde af en saadan Art, at Deltagerne opøves til at kunne gøre Fyldest ved ordinært Arbejde, og desuden gennemføres Undervisning af Sport.

*

Planen, hvis Finansiering ordnes gennem særlig Lovgivning, der ikke indebærer Forhøjelse af de eksisterende Skatter, har overalt i Offentligheden faaet en gunstig Modtagelse — naturligvis med Undtagelse af de politiske Retninger, der har stillet sig uden for al Samhørighed med den øvrige Del af Befolkningen. Selv den Del af Pressen, der tidligere har benyttet enhver Anledning til at kaste sig over Regeringens Beskæftigelsesforanstaltninger med haanlig Kritik, indrømmer uforbeholdent, at der her er tilvejebragt en virkelig *Plan,* der spænder vidt, og hvori intet har Præg af Nødhjælp eller Tilfældighed. Den Beskæftigelse, der ved Planens Gennemførelse kan opnaas for 50.000 Mand og de Vilkaar, der i øvrigt maa regnes at blive gældende for visse Arbejdsomraader, betyder ingen endelig Løsning af Arbejdsløshedsproblemet, men Fagorganisationerne har saa megen mere Grund til med fuld Styrke at gaa ind for Planens Gennemførelse, som mange af Regeringens Forslag i det store og hele falder sammen med de Beskæftigelsesplaner, der foresloges gennemført i den Betænkning om Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder i Danmark, som Arbejderbevægelsens Erhvervsraad offentliggjorde allerede i Oktober 1939. Fagorganisationerne vil derfor med allerstørste Interesse følge Tingenes Udvikling og hver paa sit Omraade bidrage til, at de tilvejebragte Muligheder udnyttes til det yderste Maal.

Dyrtidstillæg og Lønberegning.

Medens der ved Ydelse af Dyrtidstillæg efter Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939 kun har været at tage i Betragtning, hvilket Timeantal, der skulde reguleres, medfører det i den nu vedtagne Lov om Regulering af Arbejde fastsatte Tillægs Begrænsning til Lønninger under 80 Kr., at man for denne nye Regulerings Vedkommende tillige maa regne med den oppebaarne Løn, hvilket igen vil sige, at man af den ugentlige eller maanedlige Løn skal udfinde de Poster, der vil være at betragte som Løn.

Den fastsatte Reguleringsgrænse rejste imidlertid ogsaa en Række Problemer om, hvorledes Stillingen vilde være for Arbejdere paa Kost og Logi, for Arbejdere paa Arbejdsfordeling, Arbejdere med Indtægter fra flere Arbejdssteder, Akkordarbejde og Løsarbejde, og efter Forhandling med Overenskomstnævnet har Arbejds- og Socialministeriet i Cirkulære af 4. Oktober meddelt følgende Regler for Tillægenes Beregning og deres Indbetaling til Arbejdsløshedsfonden i de Tilfælde, hvor Udbetaling til de paagældende Arbejdere ikke finder Sted som Følge af at Lønindtægten er 80 Kr. og derover:

I. Tillægenes Beregning.

1. Da det i Loven omhandlede Løntillæg skal beregnes fra og med Udløbet af den ved Lovens Ikrafttræden løbende Lønningsperiode, dog senest fra og med Ugedagen efter Lovens Ikrafttrædelsesdag, og da Loven traadte i Kraft Mandag den 23. September 1940, vil Løntillægget være at beregne for Lønningsperioder, der begynder med Tirsdag den 24. September eller senere.

2. Ved »Ugeløn« forstaas den enkelte Arbejders ugentlige Lønningsindtægt, hvad enten denne er Resultatet af Arbejde i normal Arbejdstid eller skyldes Arbejde i en kortere Arbejdstid, herunder nedsat Arbejdstid i Henhold til Lov Nr. 280 af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde.

3. Ved Fastsættelse af Lønningsindtægten medregnes paagældendes samlede Lønningsindtægt, uanset om den hidrører fra flere Arbejdssteder, men saaledes at der kun regnes med Lønindtægter, der falder ind under Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal, hvorved bemærkes, at Arbejdsgiveren i Almindelighed vil have Kendskab til disse Forhold gennem Indbetaling af Bidrag i Medfør af Lov Nr. 280 af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde.

Fra foranstaaende Regel om Sammenlægning af Arbejdsindtægter undtages dog i Overensstemmelse med et af Overenskomstnævnet af 1939 taget Standpunkt Løsarbejdere, der arbejder hos skiftende Arbejdsgivere.

4. Ved Fastsættelse af Lønningsindtægten medregnes ikke blot den kontante Løn, men ogsaa Værdien af Naturalydelser, saasom Kost og Logi, i Overensstemmelse med de af Skattevæsenet fastsatte Beløb. Eventuelle Pensionsbidrag, der udredes af Lønmodtageren, og Bidrag i Henhold til Lov Nr. 280 af 30. Maj 1940 om midlertid Fordeling og Regulering af Arbejde fradrages ikke.

5. Ved Fastsættelse af Lønningsindtægten medregnes ikke den paagældende tilkommende Feriegodtgørelse eller eventuelt udbetalt Arbejdsløshedsunderstøttelse eller Godtgørelse i Henhold til Lov Nr. 280 af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde.

6. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Tillæg der skal medregnes ved Fastsættelsen af Lønningsindtægten, vil de Regler være at følge, som efter Ferielovgivningen er lagt til Grund ved Udfindelsen af det Lønbeløb, hvoraf Feriegodtgørelsen beregnes. Heraf følger, at der ikke skal tages Hensyn til Tillæg, der ydes som Erstatning for særlige Omkostninger, Risiko og lign., eller til Overarbejdstillæg, Skifteholdstillæg og Tillæg for forskudt Arbejdstid, medens Dyrtidstillæg og Tillæg af mere lønmæssig Karakter, saasom Anciennitetstillæg og lign. vil være at medregne.

7. I de Tilfælde, hvor der ydes Forskud paa eller finder à conto Udbetaling Sted af Lønninger, hvis Størrelse ikke straks kan fastsættes (f. Eks. Akkordlønninger), maa det til sin Tid opgøres, hvilket Beløb Akkorden faktisk gennemsnitlig har givet pr. Uge. For saa vidt den ugentlige Udbetaling ikke naar op paa 80 Kr., udbetales der Løntillæg for hver Uge, men saaledes, at de udbetalte Tillæg til sin Tid fradrages i Akkordoverskudet, hvis det viser sig, at Arbejderne pr. Uge gennemsnitlig har tjent 80 Kr. eller derover paa Akkorden. I modsat Fald sker der intet Fradrag, og Udbetaling af Løntillæg finder ogsaa Sted for den Uge, i hvilken Akkordoverskudet udbetales.

8. Da Loven gælder til 1. Marts 1941, kommer kun Lønning for Arbejde, der er udført indtil denne Dato, i Betragtning.

II. Tillægenes Indbetaling til Arbejdsløshedsfonden.

9. Samtidig med Indbetalingen af tilbageholdte Bidrag for Lønmodtagere i Henhold til Lov af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde, jfr. Socialministeriets Bekendtgørelse af 2. Juni 1940 og Vejledning af samme Dato, skal paagældende Arbejdsgiver til det Forsikringsselskab, hvortil Indbetaling finder Sted, indbetale de Løntillæg, der ikke vil være at udbetale til vedkommende Arbejder. Indbetalingen skal være ledsaget af en Lønningsopgørelse paa en af Arbejdsdirektøren godkendt Blanket med Angivelse af Tillægets Størrelse for hver enkelt Arbejder.

Hvis det ikke paahviler Arbejdsgiveren at indbetale Løntillæg for nogen Arbejder, skal Meddelelse herom

tilgaa Forsikringselskabet paa samme Maade som Meddelelse om, at ingen bidragspligtig Arbejder har været beskæftiget i den paagældende Periode, jfr. fornævnte Bekendtgørelse af 2. Juni 1940.

Saafremt Forsikringsselskaberne ikke modtager Indbetaling (evt. Erklæring) fra Arbejdsgivere i Overensstemmelse med foranstaaende, paahviler det Forsikringsselskaberne at bringe Afregning i Erindring overfor disse, samt, for saa vidt Afregning ikke opnaas, at afgive Indberetning herom til Arbejdsdirektoratet.

10. Første Indbetaling (evt. Erklæring) skal finde Sted sammen med Opgørelsen for Oktober Maaned 1940 over tilbageholdte Bidrag fra Lønmodtagere i Henhold til Lov af 30. Maj 1940 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde.

11. For Arbejdsgivere, der i Medfør af Ulykkesforsikringslovens § 15 er fritaget for at afgive Risiko efter Loven til et anerkendt Selskab, sker Indbetalingen (Indsendelse af Erklæring) direkte til Arbejdsløshedsfonden.

12. Forsikringsselskaberne skal straks efter Modtagelsen af de med Lønningstillægene følgende Lønningsopgørelser gennemgaa disse, dels med Henblik paa, at der er indgaaet Opgørelser (Erklæring) fra samtlige de Forsikringstagere, hvem Indbetalingspligten paahviler, dels med Henblik paa, at de fra de enkelte Arbejdsgivere modtagne Beløb er rigtigt udregnet, og at Beløbet saa vidt muligt er i Overensstemmelse med de for Selskabet foreliggende Oplysninger om de af paagældende Arbejdsgivere beskæftigede Lønmodtageres Antal og Lønninger.

Det paahviler Forsikringsselskaberne straks efter Modtagelsen af de af Arbejdsgiverne indbetalte Løntillæg at videresende disse til Arbejdsløshedsfonden. Endvidere paahviler det Selskabet til Arbejdsdirektoratet at indsende Indberetning om Forsikringstagere, der maatte have undladt at betale skyldigt Løntillæg, samt om Personer, der har afgivet urigtige Oplysninger eller fejlagtige Beregninger.

Reglerne for Indbetalingen til Arbejdsløshedsfonden har naturligvis mest Interesse for Arbejdsgiverne, men en Fremgangsmaade, flere Arbejdsgivere synes at betjene sig af overfor Arbejdere med Lønninger over 80 Kr., gør dog nogle Bemærkninger nødvendige.

Det er meddelt De samv. Fagforbund, at det Beløb, der af Arbejdsgiveren skal indbetales til Arbejdsløshedsfonden, opføres paa Lønningsposer eller Sedler, dog uden at komme til Udbetaling, men i nogle Tilfælde med den Virkning, at den saaledes fikserede højere Løn medfører Forhøjelse af Lønafgiften til Arbejdsfordelingen, hvorved fremkommer det mærkelige Resultat, at Loven om Lønforhøjelse for nogle Arbejdere med Løn over 80 Kr. medfører Lønforringelse.

Naturligvis har denne Praksis ogsaa medført Spørgsmaal om, hvorvidt Arbejderne skal have disse ikke udbetalte 3 Kr. med i Skatteopgørelsen og om de skal medtages ved Beregning af Ferieløn.

Med Hensyn hertil ligger Tingene dog saaledes, at Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund er enige om, at nævnte Beløb ikke skal opføres paa Lønningslisterne (Lønposerne) og heller ikke skal medregnes ved Fastsættelsen af Arbejdernes Afgift jfr. Arbejdsfordelingsloven. Den Del af det foreliggende Dyrtidstillæg, der ikke udbetales Arbejderne, kan ikke medregnes i den skattepligtige Indtægt, og der skal heller ikke ydes Ferieprocenter heraf.

Som altid ved nye Lønordninger vil der ogsaa efter Retningsliniernes Udsendelse dukke nye Spørgsmaal op, f. Eks. hvad der forstaas ved Løsarbejde og hvorvidt der ved Arbejdsfordeling med Ugeturnus er Krav paa Tillæg, saafremt den gennemsnitlige Lønindtægt for den aftalte Turnustid ligger under 80 Kr.; om disse Spørgsmaal vil der blive givet nærmere Meddelelse saa snart Forhandlingerne har været ført med Ministeriet eller naar Afgørelse foreligger fra Nævnet.

Dyrtidstillæg i Land- og Skovbrug

Endelig efter mange og vanskelige Forhandlinger lykkedes det den 9. Oktober at faa afsluttet en Overenskomst indenfor Landbrugs-Omraadet om et Dyrtidstillæg til de Arbejdere, der gennem hele den henrundne Tid intet som helst havde faaet i Dyrtidstillæg.

Da Tillægget til Loven om Løn-Stop gav andre Arbejdere et Tillæg paa 3 Kr. pr. Uge for Mænd, 1,99 Kr. for Kvinder og 1,25 Kr. for Ungarbejdere, var Landbrugets Arbejdere ikke omfattede af denne Lovgivning, men det blev af Arbejds- og Socialministeren fremført, at Regeringen forventede, at der for disse Omraader ved Forhandling blev truffet en Ordning, da det ellers maatte overvejes at træffe en Ordning ad Lovgivningens Vej.

Slagteriarbejderne, Handels- og Kontormedhjælperne og Kedelpasserne beskæftigede indenfor Andelsslagterierne havde ved Voldgiftskendelse af 6. Juni faaet Dyrtidstillæg i Lighed med andre Arbejdere, og de har ved Forhandling nu opnaaet de samme Løntillæg, som er fastsat i den sidste Lov.

For de øvrige Landbrugsarbejdere er ført Forhandling baade den 20. September og den 9. Oktober og sidstnævnte Dato opnaaedes der Enighed om følgende Overenskomst med Supplement:

Ved et Møde i Dag i København mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Mejeristforbund, Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, Arbejdsgiverforeningen for Landbruget paa Sjælland og Møen (herunder de dertil sluttede Planteskoler), De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger, Mejeriernes Arbejdsgiverforening, Skovbrugets Arbejdsgiverforening for Sjælland og Dræningsmesterforeningerne for Gl. Roskilde-, Holbæk og Frederiksborg Amter enedes man om følgende:

Gældende fra 1. Oktober d. A. ydes der følgende Dyrtidstillæg:

Landbrugsoverenskomsterne og Sukkerroeoverenskomsten:

De i Landbrugsoverenskomsternes §§ 20 og 36 fastsatte Lønninger faar et Dyrtidstillæg paa 1 Kr. pr. Dag.

De i §§ 22, 24 og 39 fastsatte Lønninger faar et Dyrtidstillæg paa 50 Øre pr. Dag.

De i Sukkerroeoverenskomsternes tilsvarende §§ indeholdte Lønninger faar tilsvarende Dyrtidstillæg.

De i § 32 indeholdte Lønsatser faar følgende Dyrtidstillæg: 6 Kr., 120 Kr. 4 Kr., 3 Kr.

De øvrige i Overenskomsterne indeholdte Satser, med Undtagelse af Satserne for de mandlige Medhjælpere (§ 56), faar et Dyrtidstillæg paa 12½ pCt.

Planteskoleoverenskomsten og Dræningsoverenskomsterne:

De overenskomstmæssige Lønninger faar et Dyrtidstillæg paa 12½ pCt.

Skovbrugsoverenskomsterne:

Timelønnen faar et Dyrtidstillæg paa 12 Øre. De øvrige i Overenskomsterne indeholdte Satser faar et Dyrtidstillæg paa 12½ pCt.

Mejerioverenskomsterne:

De overenskomstmæssige Lønninger faar et Dyrtidstillæg paa 3 Kr. pr. Uge.

Forsaavidt angaar Landbrugsarbejde er Parterne enige om, at man — saalænge Sommertiden varer — anbefaler sine Medlemmer, at Arbejdstiden forlægges paa en saadan Maade, at Dagens Lys udnyttes bedst muligt.

København, den 9. Oktober 1940:

(Underskrifter.)

SUPPLEMENT.

Mejeriernes Arbejdsgiverforening foranlediger, at der med Virkning fra senest 1. Novbr. 1940 etableres en Overenskomst, hvorefter der indtil videre af Dansk Mejeristforbunds yngre (ugifte) Medlemmer kan købes Kost paa Mejerierne til en Pris, lig den for Mejerilærlinge gældende.

Det forudsættes, at de respektive Parter paa det enkelte Mejeri er enige om, at der skal bestaa et Kostforhold.

Den 10. Oktober 1940.

(Underskrifter.)

Denne Dyrtidsordning skal dække for hele den hengaaende Periode, baade for Tiden forud for den famøse Voldgiftskendelse og for Tiden efter.

De opnaaede Dyrtidstillæg staar, hvad angaar Kroner og Ører, paa langt nær Maal med hvad andre Arbejdere har opnaaet, men midt i en Overenskomstperiode og med Voldgiftskendelsen bag sig, var der ikke andre Muligheder end at forhandle sig tilrette om det mest mulige, og det har ikke været muligt at formaa Arbejdsgiverne til at yde mere.

Der er dog en vis Tilfredsstillelse i, at der endelig er truffet en Ordning, thi det var uforsvarligt, at Landbrugets Arbejdsgivere i denne iøvrigt vanskelige Tid tog kraftige Indtægter ind, medens Landarbejderne fortsat med deres smaa Lønninger skulde klare overfor de skete Prisstigninger og forøgede Udgifter. Der maa da senere søges yderligere Bod paa den skete Forfordeling.

Priser og Lønninger

Nedenstaaende gengives et Indlæg, som vi med Anmodning om Optagelse har modtaget fra *Professor Jørgen Pedersen* i Anledning af Artiklen: *Priser og Lønninger* i »Arbejderen« Nr. 17 for 1. September 1940:

Hr. Redaktør.

For det første forekommer det mig besynderligt, at De i Deres Artikel taler om, at jeg »er faldet over Fagforeningerne« ved min Artikel: Maksimalpriser i Berlingske Tidende for 22. August. Thi alt, hvad jeg nævner om Fagforeningerne, er, at man fra den Side har paastaaet, at det ved Pristalsreguleringens Bortfald blev lovet, at yderligere Prisstigning skulde hindres. At jeg har Ret heri bevises jo tilfulde af Deres Artikel, og det kan vel ikke kaldes et Overfald at nævne Kendsgerninger, navnlig da det ikke kan være fornærmeligt for de paagældende at sige, at de har fremsat en saadan Paastand.

Dernæst søger De ved en Række Citater af Avisartikler eller Enkeltmandsudtalelser at dokumentere, at jeg har været meget daarligt orienteret, naar jeg ikke har lagt Mærke til, at et saadant Løfte er blevet afgivet i Forbindelse med Pristalsreguleringens Ophør, med andre Ord: jeg skulde faktisk have snorksovet i den Periode og ikke lagt Mærke til, hvad der foregik.

Selv om saa var, forekommer det mig ærlig talt, at Spørgsmaalet ikke vilde være en Omtale værd, thi min Artikel handlede jo ikke om, hvorvidt et saadant Løfte var afgivet, og der er intet i den Argumentation, der er afhængig af, om dette var sket eller ej. Den handlede nemlig om det irrationelle i at indføre Maksimalpriser uden samtidig at rationere Varen, og om hvorvidt man tvangsmæssigt bør holde Priserne nede i Tilfælde, hvor en Prisforhøjelse tjener til at fremkalde en større Produktion. Det er dog Spørgsmaal, som er betydelig vigtigere, end om det var undgaaet min Opmærksomhed, at det nævnte Løfte var afgivet.

Ikke desto mindre viser det sig, at Beskyldningen for saadan Uopmærksomhed ikke er berettiget, og atter kan jeg henvise til Deres egen Artikel. Denne Artikel taler nemlig hele Tiden om, at der skulde have dannet sig en Forventning om, at Priserne ikke vilde stige yderligere, men jeg har ikke i min Artikel benægtet, at en saadan Forventning eksisterer, jeg taler om et Løfte, og det ligger i Sagens Natur, at jeg dermed kun kan mene et Løfte afgivet af Regeringen, da ingen andre er kompetent til Afgivelse af saadant Løfte. Det eneste Citat, Artiklen har, af autoritative Udtalelser, er den daværende Handelsministers Udtalelse om, at man vil »finde frem til Midler, som kan anvendes til paa bedst mulig Maade at holde Prisniveauet nede«. Samme Udtalelse er alt andet end klar, men man maa have mig undskyldt, naar jeg forstaar den saaledes, at man vilde bestræbe sig for i størst mulig Udstrækning at hindre Prisstigning — ikke som et Løfte om, at Prisstigning ikke skulde finde Sted — i hvert Fald har man jo ikke holdt dette Løfte, og jeg kan ikke tænke mig, at Hr. Kjærbøl vil hævde, at han har afgivet det.

Derimod synes jeg, Deres Artikel viser, at der faktisk har været en meget udbredt Forventning om, at Prisstigning vilde blive hindret, og at Handelsministeren ved sine vage Udtalelser har et væsentligt Ansvar for, at denne uberettigede Forventning er opstaaet. Dette er meget beklagelig, for det kan ikke andet end skabe Uro og Misfornøjelse. Jo før det gaar op for Folk, at man ikke kan bevare uforandret Levestandard, naar Udbyttet af ens Arbejde synker voldsomt, desto bedre er det. At foregøgle Folk, at dette Kunststykke kan gøres ved Hjælp af Prisregulering, er simpelthen Svindel, og det vil før eller senere blive klart for enhver. Jeg skal ikke benægte, at man ved Lov og tilstrækkelig drastiske Straffe kan holde Priserne nede, men at der skulde være vundet noget ved at sætte Prissystemet ud af Funktion og søge at erstatte det med en Uendelighed af direkte produktions- og forbrugsregulerende Foranstaltninger kan jeg ikke se — og man har jo heller ikke gjort det.

(sign.) *Jørgen Pedersen.*

— — —

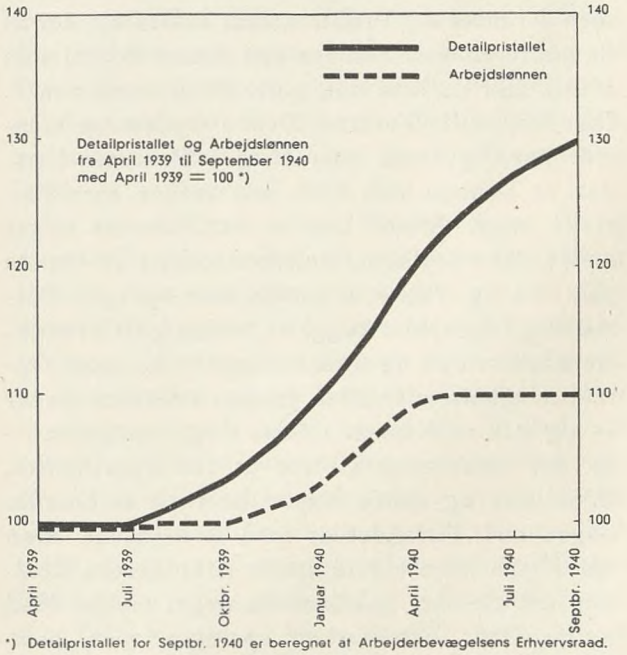
Professor Jørgen Pedersen kan ikke lide, at vi har karakteriseret hans Bemærkning om, at det fra *Fagforeningskredse* paastaas, at Prisstigning efter Lønreguleringens Bortfald skulde hindres, paa den Maade, at han »er faldet over Fagforeningerne«. Hertil er at sige, at denne Beskyldning for »aandeligt Overfald« har Professoren selv været ude om ved sin meget ejendommelige Maade at udtrykke sig paa. Thi det lig-

ner jo ikke noget at sige, at Fagforeningskredse har paastaaet, at ved Prisreguleringens Bortfald skulde yderligere Prisstigning hindres, al den Stund, at Fagforeningerne var nogle af de eneste herhjemme, som ikke ytrede sig offentligt om dette Spørgsmaal ved Prisreguleringens Bortfald, og heller ikke behøvede at gøre det, da Politikere og Presse af praktisk talt alle mulige Farver fremkom med Udsagn om, at yderligere Prisstigning nu skulde hindres. Og ikke alene lader Professoren i Strid med de historiske Kendsgerninger Fagforeningerne paastaa, at et Løfte om Modvirkning af yderligere Prisstigning blev givet, men han tilføjede, for at svække Læsernes Tillid til Paastande fremsat af Fagbevægelsen, at han ikke havde bemærket, at der var afgivet nogle Løfter. Vi har tilladt os at dokumentere, at der *er* afgivet saadanne Løfter. Jørgen Pedersen finder ganske vist blandt de mange Citater kun én autoritativ Udtalelse, nemlig en, der er fremsat af daværende Handelsminister Kjærbøl. Uden paa nogen Maade at ville forklejne Johs. Kjærbøl maa det maaske være tilladt at sige, at det i denne Forbindelse i og for sig har saa megen Betydning, hvad han har sagt, som hvad han ikke har sagt. Og Handelsministeren benægtede ikke, at f. Eks. den konservative Ordfører havde Ret, naar han under Debatten om den nye Prislov hævdede at Loven havde »det Formaal at stabilisere Priserne her i Landet paa det Niveau, hvorpaa de i Dag befinder sig«. Om man vil sige, at der ved Lønreguleringens Bortfald *samtidig* med en ny Prislovs Ikrafttræden er givet Arbejderne et Løfte om, at Prisstigning skulde undgaas, eller der er skabt en Forventning hos dem, en Forskel, Jørgen Pedersen lægger megen Vægt paa, vil vi ikke hæfte os ved. Os forekommer det kun at være en gold Strid om Ord.

Iøvrigt mener Professor Jørgen Pedersen, at det er Svindel at fortælle Folk, at Priserne kan holdes. Efter hans Mening er det tværtimod ønskeligt, at de stiger. Det siges rentud i den Artikel i »Berlingske Tidende« om Maksimalpriser, som er Udgangspunkt for denne Diskussion: »Naar vore Levevilkaar bliver ringere, findes der nemlig kun to Muligheder: Stigning i Priserne og samme Løn eller uforandrede Priser med nedsat Løn; *den første Metode er den fordelagtigste for det arbejdende Samfund.*«

Hele denne Tankegang har jo som Basis en Opfattelse af Samfundstilstanden, som daarlig svarer til Virkeligheden. Det er tydeligt, at Professor Jørgen Pedersen her opererer med Forhold, som enkelte Forskere paa Universitetet regner med er Udtryk for Samfundstilstanden ude i det virkelige Liv, mens det i nogen Grad er en Afspejling af Samfundstilstande, der allerede er ved at forandre sig. Man kan ikke med et saadant teoretisk Udgangspunkt opstille Normer for det Samfund, der eksisterer i Dag, og som stadig forandrer sig i Retning af mere og mere Statsregulering. Med andre Ord: Jørgen Pedersens Ræsonnement, der i det foreliggende Tilfælde bygger paa en liberalistisk-privatkapitalistisk Opfattelse, har for Situationen i Dag overhovedet ingen Værdi.

Jørgen Pedersen anbefaler altsaa Prisstigninger. Nu er det interessant, at han jo er den, der skarpest er gaaet imod Pristalsreguleringen, idet dens Bibeholdelse vilde fremkalde den onde Cirkel, altsaa betyde Prisstigning. Professoren har Gang paa Gang hævdet, at saa længe denne Ordning bestod, svævede alle Foranstaltninger til Bekæmpelse af Inflation i Luften. Derfor maatte denne Overenskomst sættes ud af Spillet. Men, Haanden paa Hjertet, hvem tør, efter at have kastet et Blik paa nedenstaaende Diagram, vove at sige: Kurven viser, at paa det



*) Detailpristallet for Septbr. 1940 er beregnet af Arbejderbevægelsens Erhvervsraad.

Tidspunkt begyndte Pristalsreguleringen, og paa det ophørte den. Ingen tør gøre det. Men

saa er det altsaa falsk Tale at nævne Lønreguleringen som den afgørende Inflationsfaktor.

At Arbejderne søgte at sikre deres Realindtægt, er Jørgen Pedersen en Modstander af, for det fører til Inflation. Men Priskurvens Forløb viser ikke Lønreguleringens inflationsskabende Betydning. At Lønreguleringen vil sætte sit Præg paa Prisforløbet er givet, men der kan være Grund til at gøre op med den Tanke, at naar Lønnen reguleres efter Varepriserne, og Varepriserne efter Lønnen, saa bliver man aldrig færdig, saa har vi den evige Spiral. En saadan Opfattelse tager ikke i Betragtning den aftagende Virkning en Pris-Lønregulering har. Stiger f. Eks. Fragterne til det dobbelte, er det samme jo ikke Tilfældet med Varepriserne, de gaar maaske 10 pCt. op. Og Lønreguleringen medfører selvfølgelig ikke engang 10 pCt. Opgang i Varepriserne, men — alt under Hensyn til Arbejdslønnens Andel af Omkostningerne — eventuelt kun nogle faa Procent, og saaledes dør Bevægelsen hen.

Naar Jørgen Pedersen finder Stigning i Priserne i sin Orden, og dermed, at andre Samfundsklasser end Arbejderne bevarer deres Realindtæger, skyldes det bl. a. følgende Ræsonnement: Prisen virker som *Opmuntringspræmie* og denne Prisens Opgave maa ikke afsvækkes. Med andre Ord, naar Landets Totalindtægt gaar ned, skal efter hans Mening Lønnen holdes konstant, men Avancer og Profitter skal sættes op, for at de andre Klasser kan faa den samme Andel som hidtil. Gør de ikke det, gider Producenten m. fl. ikke fremstille Varerne. Denne Opfattelse kommer navnlig frem, naar Jørgen Pedersen hævder, at Lønnen skal være den samme, men Priserne stige. Altsaa Løn er et, Priserne noget andet. Men hvilken Funktionsforskel er der da paa Løn og Varepris, kunde man spørge? Formentlig ingen, idet begge er Betaling til Produktionsfaktorerne, og altsaa begge virker som Opmuntringspræmier. Men Jørgen Pedersen mener — og det er Kernen i hans Argumentation — at der skal mere til for at faa Fabrikanter, Grossister og andre Kapitalister til at bestille noget, end Tilfældet er med Arbejderne. Man kan altsaa uden videre skære Arbejderens Realløn ned, de skal nok bestille noget endda. Med andre Ord: Professoren springer over, hvor Gærdet er lavest, han slaar ned paa de økonomisk svageste, dem der daarligst kan spænde Livremmen mere ind. I og for sig er det en ejendommelig Opfattelse hos en Mand, der for nogle Aar siden med Henblik paa Renteomkostningen hævdede et andet Synspunkt. En lav Rente, sagde Professor Jørgen Pedersen dengang, behøver ikke at hæmme Opsparingen. Naar blot man gjorde Kapitalisterne klart, at de ikke kan faa mere i Profit end saa og saa meget, saa skulde de nok investere og ikke lægge sig til at dø. Men akkurat det samme Synspunkt kan naturligvis gøres gældende over for Grossereren, Fabrikanten o. s. v., saaledes som det ogsaa er sket Gang paa Gang fra Fagbevægelsens Side.

Rundskue

ARBEJDS- OG FORLIGSNÆVNET. I Fortsættelse af den i forrige Nummer af Bladet indeholdte Meddelelse om Udnævnelse af Formandsskabet i Arbejds- og Forligsnævnet har Arbejds- og Socialministeriet under den 2. Oktober meddelt, at Ministeriet efter Indstilling fra de to Hovedorganisationer har udnævnt Medlemmerne af *Arbejds- og Forligsnævnet* samt *Fællesudvalget,* som begge er oprettet i Henhold til Lov af 14. September om Arbejdsforhold.

Sammensætningen blev følgende:

Arbejds- og Forligsnævnet:

For *Dansk Arbejdsgiverforening:* Formanden, Oldermand *Esper Eising* og Næstformændene Direktør *H. L. Larsen* samt Civilingeniør *T. K. Thomsen* — deres Suppleanter er Direktør *Johan Jensen,* A/S Galle & Jessen, Købmand *Hakon Schmidt,* Middelfart, og Tømrermester *S. Sørensen,* Horsens.

For *De samvirkende Fagforbund:* Formanden, *Laurits Hansen,* Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund, *Axel Olsen,* og Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *Peter Andersen.* — Deres Suppleanter er Hovedkasserer i De samv. Fagforbund, *Aksel Olsson,* Formanden for Kvindeligt Arbejderforbund, Fru *Fanny Jensen* og Formanden for Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, *Th. Clausen.*

Fællesudvalget:

For *Dansk Arbejdsgiverforening:* Direktør *Sophus Agerholm,* Direktør *A. M. Westh* og Vicedirektør *Carl Plum.* — Deres Suppleanter er Direktør *Johan Schrøder,* Direktør *Sven Nørvig* og Kontorchef, cand. jur. *Walter Elmquist.* For *De samvirkende Fagforbund:* Næstformanden *Eiler Jensen,* Formanden i Snedkerforbundet, *Niels Madsen* og Næstformanden i Arbejdsmandsforbundet, *Robert Nielsen.* — Deres Stedfortrædere er: Sekretærerne *Einar Nielsen* og *Ernst Berg* samt Formanden for Tobaksarbejderforbundet, *Dirk Nak.*

Formandsskabet bestaar som allerede meddelt af Direktør *Erik Dreyer*, Landsdommer *Victor Hansen* og Professor *Thorkild Kristensen*, Aarhus. For hver af dem er udnævnt en Stedfortræder: Rigsadvokat *Pihl*, Byretsdommer *T. C. Myrdal* og Kontorchef *K. O. Vedel-Petersen*.

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold.

VIII. Byggeriet.

Det blev sidste Gang nævnt, at man ved en Omtale af Mulighederne for at forøge Byggeriet for Oversigtens Skyld kan dele dette i flere Grupper: det erhvervsmæssige Byggeri, offentlige Bygninger og offentligt Byggeri samt endelig for det tredie Boligbyggeriet. Vi skal da i denne Artikel tage fat paa de to sidste Kategorier.

Hvis man i Flæng skal nævne nogle Byggeopgaver i Forbindelse med offentlige Bygninger, bliver det saadanne Ting som Forsamlingsgaarde, Centralsygehuse, Daghjem for Børn af arbejdende Kvinder. Imidlertid bliver der antagelig her kun Tale om Byggeri, hvis andre Former svigter, idet det dog maa siges, at Opførelsen af Daghjemmene er en Opgave, der trænger sig paa.

Et Omraade, hvor der kan gøres en stor beskæftigelsesmæssig Indsats, er Skolebyggeriets Felt. Her har en for et Par Aar siden vedtagen Lov givet Mulighed for Nedlæggelse af de smaa Landsbyskoler, idet der i Stedet for skal bygges større Centralskoler omfattende flere Kommuner. Bestemmelserne om Statstilskud til Udgifterne herved maa anses for gode. Det ses af de sidste Oplysninger i Sagen, at Undervisningsministeriet nu er indstillet paa at søge denne Udvikling fremmet.

En særlig Form for Skolebyggeri er Opførelsen af tekniske Skoler og Erhvervsskoler, som ikke mindst vil faa deres Betydning i en Tid, hvor den danske Erhvervsstruktur gennemgaar større Forandringer. Disse Forandringer vil nemlig ogsaa sætte sig Spor i en Arbejdsmarkedsregulering, der forudsætter en Undervisning af teknisk erhvervsmæssig Karakter i stærkt udvidet Maalestok. Det vil blive en af den kommende Tids største Opgaver at etablere en rationel almenfaglig Uddannelse, ikke mindst af de unge Arbejdere; det drejer sig om en Undervisning, der foruden at følge de industrielle og erhvervsmæssige Linier i Samfundet, skal bibringe Forstaaelse af Arbejdsprocesserne, Arbejdsmaterialerne og Arbejdsredskaberne, saaledes som det er udformet i Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning. Tilvejebringelsen af en saadan Undervisning kan ikke ske inden for Rammerne af de nu eksisterende tekniske Skoler.

Det bliver vel imidlertid til *Boligbyggeriet*, man først og fremmest skal sætte sin Lid, naar Talen er om at fremme Beskæftigelsen. Grundloven for Boligbyggeriet er den bekendte Lov af 13. April 1938 om Laan til Boligbyggeri og Huslejenedsættelse for mindrebemidlede børnerige Familier. Herved reserveredes de Penge, Samfundet mente at kunne stille til Raadighed for Boligformaal i Byerne til det sociale Boligbyggeri, d. v. s. Byggeri, som staar under Indenrigsministeriets Kontrol og indskrænker Selskabernes Selvstændighed meget stærkt. Her skal blot nævnes, at de sociale Boligselskabers Midler, herunder de Midler, der maatte fremkomme ved Omprioritering, skal anvendes til Boligformaal og sikres behørigt. Den omhandlede Lov (med senere Ændringer) har lagt et solidt Fundament for en fortsat Udvikling af det sociale Boligbyggeri her i Landet. I denne Forbindelse maa ogsaa nævnes det mellem de forskellige Kategorier af sociale Byggeforetagender etablerede Samarbejde om en effektiv Udnyttelse af Lovens Midler, der for Finansaaret 1940—41 andrager 22 Mill. Kr.

Vi har tidligere omtalt Mulighederne for at fremskaffe Materialer og peget paa forskellige Udveje. Vi har nu ogsaa paavist, at det rent organisatoriske Apparat til Udnyttelse af Byggeopgaverne er i Orden. Men dermed er jo ikke givet, at der kommer noget Byggeri. Ganske vist er der ingen Grund til at tænke sig, at Behovet efter Lejligheder som saadan skulde blive mindre. Usikkerheden kommer paa et andet Punkt. Det, der vil være Tvivl om, og som vil gøre ikke alene de private, men ogsaa de sociale Byggeforetagender tilbageholdende, er det Spørgsmaal, om Folk fortsat vil have Raad til at betale de Lejer, der skal til for at dække alle Omkostninger ved nyopførte Huse. Der er Fare for, at

der vil opstaa en stærk Spænding mellem paa den ene Side Folks Evne til at betale — de vil jo efterhanaden blive tvunget til at indskrænke deres Lejeudgifter som Følge af almindelig Dyrtid — og paa den anden Side de Krav, som stigende Byggeomkostninger netop forudsætter, at Lejerne kan honorere.

Ved en i Foraaret vedtagen Ændring til Loven af 13. April 1938 har man, for at nedsætte Omkostningerne ved Byggeriet, givet det sociale Byggeri en Skattefritagelse for Nybyggeri i 22 Aar, ligesom det kan faa en 10 Aars Rentenedsættelse paa 1 pCt. og Udsættelse med Afbetaling af Statens Laan. Ogsaa det private Byggeri faar Skattefrihed, nemlig i 12 Aar. Disse Foranstaltninger skulde for det sociale Byggeri gøre det muligt at holde Lejen nede paa et Førkrigsniveau, men hvor udmærkede de end er, saa kommer man formentlig ikke uden om, at der ikke er Tale om andet end et Forsøg paa at rette Virkningerne af uheldige Forhold, uden at Aarsagerne til disse Virkninger udryddes. De to Felter, der i denne Henseende maa sættes ind paa, er henholdvis Materiale- og Finansieringsomkostningerne. Selv med de ovennævnte Lempelser har man jo ingen Garanti for, at ikke stigende Omkostninger sætter en Bom for Byggeri. Ser vi paa det sociale Byggeri, er der jo ingen Mulighed for Gevinst eller Spekulation med Boligerne, som leveres Beboerne til Foreningernes egen Produktionspris. Eventuelt Overskud gaar ikke til private Formaal, men reserveres fremtidige Boligformaal, hvad der ogsaa gælder de Kapitaler, som opspares ved Afdrag paa Prioritetsgælden. Paa den anden Side har det sociale Byggeri ingen stor Modstandskraft i Tilfælde af, at det kommer ud for Risiko som Følge af Ændring i Byggepriserne, I Tilfælde af et Fald i Byggepriserne, »naar Freden engang bryder løs«, som medfører en tilsvarende Sænkning af Lejeniveauet, bliver Foreningernes Boliger, der er opført til en tidligere højere Pris, ramt skæbnessvangert, idet der ikke haves noget Overskud og derfor heller ikke Midler til Nedskrivning af Ejendomme.

Hvad det gælder om, er at faa Haand i Hanke med Materialepriserne. Med Hensyn til udenlandske Materialer staar vi jo magtesløse, dog kun overfor Prisstigningstendenserne uden for Danmarks Grænser. Ligger Aarsagen til Stigninger derimod her i Landet, og er der navnlig Tale om danske Byggematerialer, skulde vi gennem en effektiv Priskontrol have en Chance for at holde Priserne nede, idet man tager haardt paa Monopolelementer. Det er meget oplysende, at ca. 90 pCt. af Stigningen fra 1932 til 1937 i Byggeomkostningerne skyldes stigende Materialepriser, og Udviklingen er senere fortsat. Den offentlige Støtte, der er blevet ydet Byggeriet, har jo paa alle Omraader gaaet ud paa at bringe de Omkostninger i Byggeriet ned, som det oftest lige kunde øve Indflydelse paa. Rentenedsættelsen er et Middel til Nedbringelse af Finansieringsomkostningerne, Skattelettelser bringer de offentlige Byrder ned, og endelig er offentlige Garantier for Bygelaan ogsaa omkostningsbesparende. Og en ikke uvæsentlig Del af disse Lettelser, som bestemt ikke har været ydet af Hensyn til Materialeindustrierne, har disse overtaget ved den Prispolitik, de har ført. Gennem Indskrænkning af Udbud og Prisforhøjelser har disse Industrier tilført sig selv en Monopolgevinst, som Samfundet har maattet betale i Form af højere Skatter og Arbejdsløshed. Skal man naa nogen Vej med Støtte fra det offentlige til Boligbyggeriet, maa man sikre sig, at de Omkostningsgrupper, man ikke direkte kan øve Indflydelse paa, ikke stiger og derved gør Støtten illusorisk eller rettere sagt fører Støtten over til Materialeindustriernes egen Monopolpulje.

De her nævnte Problemer findes naturligvis ikke blot i en Krisetid, men de gør sig i en saadan Tid særlig stærkt gældende, derfor nævnes de her. I en Periode, hvor Samfundets Realindtægt gaar tilbage, vil Monopolselskaberne i Kraft af deres Magtfylde alligevel være i Stand til at sikre en uforandret Realindkomst for deres Aktionærer m. v., det sker ved, at Priserne paa deres Produkter forhøjes uforholdsmæssig meget mere, end en naturlig Knaphed kræver. Derfor er der en særlig Grund til at tage sig af Industriernes Prispolitik i en saadan Periode. Hertil har vi Priskontrollen, men den har jo ogsaa andet at beskæftige sig med end at kontrollere Bygningsmaterialernes Priser. En effektiv Kontrol bliver først mulig, naar et særligt Korps af Embedsmænd helt vil kunne hellige sig en gennemgribende Kontrol paa sit specielle Felt. Nu er det et stort Fremskridt, at Licitationsbetingelsernes Anerkendelse er blevet en lovmæssig Betingelse for Ydelse af Statsstøtte, men helt

tilfredsstillende bliver det først, naar Byggeomkostningernes — selve Materialeprisernes — Godkendelse ogsaa er en Nødvendighed, for at et Byggeforetagende kan faa Støtte. I langt de fleste Tilfælde vil Kontrollen være ganske simpel ved, at man gennem Opgivelse af Leverandørerne kan konstatere, at disse i Forvejen er underkastet den løbende prismæssige Kontrol gennem (tvungent) Medlemsskab i en Branchesammenslutning, som er kontrolleret af Priskontrolraadets Byggekontor. Kun hvor dette ikke er Tilfældet, vil det blive nødvendigt at foretage en direkte Kontrol med de budgetterede Udgifter.

Under en Gennemgang af de Spørgsmaal, der falder ind under Problemet: Mulighederne for at forøge Byggeriet (og derefter holde det konstant) er det ogsaa naturligt at omtale Byggeriets Finansieringsforhold. Straks efter Krigens Udbrud ramte store finansielle Vanskeligheder Byggeriet, den private Opsparing svigtede Obligationerne, hvis Kurser faldt stærkt. Det skyldtes den almindelige Usikkerhed, Skattesnyderpanik og navnlig Inflationsfaren. Med et stigende Prisniveau vil Afkastet af Obligationerne, som jo lyder paa en nominel uforandret Rente, blive reelt mindre værd, og Kapitalisterne løber derfor fra Pengeværdier til Realværdier eller Aktier. Lovgivningsmagten kom Byggeriet til Hjælp med en Lov om kortfristede Obligationer. Fordelen er, at Kurstabet kan nedbringes, ja ganske forsvinde, om Renten blot sættes tilstrækkelig højt, og at den høje Rente kun skal betales i nogle Aar, indtil Kurserne paa de lange Obligationer atter har rettet sig. At det ikke er de Vises Sten, der her er fundet, fremgaar af, at man jo ogsaa kunne ordne Sagen ved lange konvertable Laan. Under alle Omstændigheder maa man være klar over, at der i en risikofyldt Tid skal meget høje Renter til for at lokke den private Kapital frem til Køb af Obligationer. Der kan derfor ikke være Tvivl om, at skal der holdes endog et minimalt Byggeri i Gang, maa Staten træde til. Det har den nu allerede gjort ved de tidligere nævnte Lovbestemmelser om Skatte- og Rentelempelse; vi kan ogsaa nævne, at der kan ydes Forskudslaan paa Statslaan til Kommunerne, og med Kommunernes Kaution kan ogsaa andre faa Forskud paa Statslaan, hvilket tilsigter at lette Opnaaelse af Byggelaan.

Særlige Vanskeligheder volder de yderste Prioriteter, thi ogsaa de Folk, der plejer at levere de sidste Penge til Byggeriet, holder sig tilbage under usikre Forhold. Her har nu Boligforeningerne den Fordel, at de kan opnaa Statslaan som 3. Prioritetslaan til en rimelig Rente, mens private Bygherrer maa søge 3. Prioritetslaan paa det private Laanemarked, ofte til en meget høj Rente. Dette Forhold er af væsentlig Betydning for Huslejens Størrelse. Spørgsmaalet er da, om man skal udstrække denne Ordning til ogsaa at omfatte private Byggeforetagender. Herved maa det tages i Betragtning, at ethvert Boligselskab kan opnaa nævnte Fordel mod iøvrigt at underkaste sig Kontrol, men i samme Øjeblik er der ikke Tale om privat, men socialt Byggeri. Under alle Omstændigheder er det givet, at den omtalte Hjælp forudsætter et indgaaende Tilsyn, for at Hjælpen virkelig faar den rigtige Anvendelse.

Det maa indrømmes, at de Hjælpeforanstaltninger af finansiel Art, der hidtil har været fremme, kun er Lapperier, som ikke gaar til Ondets Rod. Men de politiske Muligheder synes ikke gunstige for en rationel Løsning. Det er jo saaledes, at det er Grundejerne, der behersker Kredit- og Hypothekforeningerne, og Grundejerinteresser præger den Udlaanspolitik, der føres. Vort Realkreditsystem plejer at blive fremhævet som noget enestaaende, men dette System er jo ikke den eneste Form, hvorunder Byggeriet kan finansieres. Hvis Staten optog hele Prioritetsbehovet, vilde der opnaas bedre Kurser, og der kunde ske en Fordeling til de enkelte Laantagere, uden at de behøvede at betale Kurstab til Spekulanterne.

Som med Materialeprisspørgsmaalet saaledes ogsaa med Finansieringsforholdene, det er karakteristisk, at det er de glemte Skader, der her tages op. Det er i og for sig ikke Reformer, der specielt har noget med de øjeblikkelige Vanskeligheder at gøre, men som bliver akutte, hver Gang der bliver Krise for Byggeriet.

Danske Arbejdere i Tyskland

Under Udvandringschefens og Sekretær i De samvirkende Fagforbund Einar Nielsens Besøg i Tyskland i August konstateredes det, at mange af de i Tyskland beskæftigede danske Arbejdere havde Vanskeligheder ved og fandt det urimeligt, at de skulde yde Medlemsbidrag til de danske Arbejdsløshedskasser samtidig med, at de yder Bidrag til den tyske Arbejdsløshedsforsikring.

I den Anledning er der blevet ført en Række Forhandlinger, og Arbejds- og Socialministeriet har nu udtalt, at det intet har at erindre imod, at det tillades en anerkendt Arbejdsløshedskasses Hovedledelse at fritage de af Kassens Medlemmer, der har faaet anvist Arbejde i Tyskland, for at yde Medlemsbidrag for den Periode, de arbejder der.

Paa samme Maade vil Kasserne kunne bestemme, at alle betalte Medlemsbidrag for den Tid, i hvilken de paagældende har arbejdet i Tyskland, betragtes som forudbetalte Bidrag for Tiden efter deres Tilbagekomst til Danmark.

Beslutning om Kontingentfrihed baade for Arbejdsløshedskassens og Forbundenes Kontingenter er til nu truffet af: Tekstilarbejderforbundet, Kobbersmedenes Forbund, Kurvemagerforbundet, Snedkerforbundet, Kedel- og Maskinpasserforbundet, Forgylderforbundet, Træindustriarbejderforbundet, Slagteriarbejderforbundet, Funktionærforbundet, Forbundet for faglært Køkkenpersonale, Hatte- og Buntmagerforbundet, Skræderforbundet, Typografforbundet, Smede- og Maskinarbejderforbundet, Formerforbundet, Elektrikerforbundet, Bogbinderforbundet, Papirindustriarbejderforbundet, Karetmagerforbundet, Gørtlerforbundet, Handels- og Kontormedhjælperforbundet, Sadelmager- og Tapetsererforbundet, Brolæggerforbundet, Billedskærerforbundet og Tobaksarbejderforbundet. Endvidere er Jern- og Metalsliberforbundets, Specialarbejderforbundets og Tjenerforbundets Medlemmer fritaget for Kontingent til Arbejdsløshedskassen.

Nordiske Nyheder

NORSK FAGBEVÆGELSE. Der foreligger hidtil kun sparsomme Efterretninger om Fagbevægelsens Stilling i Norge. Det viser sig imidlertid, at der i Forbindelse med de politiske Omvæltninger i Norge har været nogen Uro indenfor de den faglige Landsorganisation tilsluttede Forbund, der virkede opløsende paa Organisationsarbejdet. I den Anledning udsendte Landsorganisationens Ledelse et Opraab til Medlemmerne om at gøre deres Pligt og staa samlede om deres Organisationer og erklærede samtidig, at Fagforeningerne ogsaa i Fremtiden vil arbejde for Arbejdernes faglige og økonomiske Interesser.

Den videre Udvikling fremgaar af følgende Meddelelse, som Sekretariatet for Arbejdernes faglige Landsorganisation udsendte den 2. Oktober:

»Efter det politiske Skifte, der indtraadte Onsdag den 25. September, har Repræsentanter for Landsorganisationen været indkaldt til Konference med de tyske og norske Myndigheder.

Under disse Konferencer blev det meddelt, at Myndighederne ansaa et Skifte i Landsorganisationens øverste Ledelse for en Nødvendighed efter det, der var sket.

Konferencen førte til, at Landsorganisationens fungerende Formand Elias Volan og den fungerende Næstformand Näss er traadt tilbage fra deres Stillinger.

I deres Sted er tiltraadt som Formand Jens Tangen, Formanden i Norsk Bygningsarbejderforbund, som Næstformand Ludvig Buland, Funktionærforbundet, og som Sekretær Sekretæren i Norsk Kommuneforbund, Erling Olsen.

Näss vil indtage sin tidligere Stilling som Formand for Norsk kemisk Industriarbejderforbund.«

Det meddeles endvidere fra Norge, at der forestaar en fuldstændig Omorganisation af Fagbevægelsen og at denne saavel som Norsk Arbejdsgiverforening vil blive underlagt den nye Statsledelse. Arbejdsløn og Arbejdsvilkaar skal i Fremtiden fastsættes af Socialdepartementet og 8 Timers Arbejdsdagen vil blive suspenderet, i det mindste foreløbig, for at alle Nationens Kræfter kan samles om Genopbygningen.

FINSK TRÆARBEJDERKONGRES. Den 15. September holdt Finsk Træarbejderforbund sin 3. ordinære Kongres i Helsingfors i Overværelse af 49 Delegerede fra 47 Afdelinger, Forbundsledelsen samt en Række Gæster fra finske Arbejderorganisationer og svenske Træarbejderforbund.

Formanden *J. Virtanen* aflagde Beretning om Virksomheden i 1937—39, der godkendtes. Forbundsstyrelsen opfordredes til at arbejde hen til Oprettelse af landsomfattende Overenskomster og særlige Landsoverenskomster for de forskelige Branchegrupper. Indtil dette er sket, skal der søges afsluttet Overenskomster for de enkelte Byer og Arbejdsomraader.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om de internationale Forbindelser vedtog Kongressen at opretholde Medlemsskabet i Skandinavisk Træarbejdersekretariat samt i den internationale Bygnings- og Træarbejder-Union, saalænge disse Organisationer har Mulighed for at fortsætte deres Virksomhed.

Kongressen behandlede en Række indre Organisationsanliggender og Spørgsmaalet om den sociale Lovgivning. Til Forbundsformand genvalgtes J. Virtanen. Til Slut vedtoges et Opraab til Medlemmerne og de uorganiserede Træarbejdere om at slutte op om Forbundet.

NY PRISTALSBEREGNING I SVERIGE. Den svenske Socialstyrelse har til Regeringen fremsat Forslag om en ny Beregningsmaade for Pristallet, der i stadig større Udstrækning danner Grundlag for Reguleringen af Lønningerne. Det foreslaas, at direkte og indirekte Skatter fremtidig ikke skal medregnes i det af Socialstyrelsen udregnede Pristal. Endvidere skal der ved Beregningen tages Hensyn til den mindre Varemængde som Følge af Rationering og svigtende Varetilførsler.

SVENSK POSTFORBUND. Den 25.—28. September holdt Svensk Postforbund sin 21. Kongres i Stockholm. Kongressen talte 190 Deltagere, deriblandt en Repræsentant for det finske Postforbund. Af Beretningen fremgaar, at Medlemsantallet i den fireaarige Kongresperiode er steget fra 7505 til 9625.

Det vedtoges at ansætte 2 fastlønnede Tillidsmænd, hvoraf den ene skal være Redaktør af Fagbladet. Efter Behandling af en Række indre Organisationsanliggender valgtes den hidtidige Forbundskasserer C. G. Olsén til Forbundsformand.

Lønbevægelser og Konflikter

Bødkerforbundet mod A/S Dansk Sojakagefabrik.

Ved et Fællesmøde den 23. September behandledes en Klage fra A/S Dansk Sojakagefabrik over, at de paa Fabriken beskæftigede Bødkersvende efter Indblanding af Forbundsformanden havde nedsat Arbejdspræstationen ved et Arbejde med Fremstilling af nogle Saltekar paa Timeløn.

Forbundsformanden erkendte, at en saadan Indblanding fra hans Side var uberettiget.

Man enedes iøvrigt om, at de omtalte Saltekar udføres paa Timeløn.

Man var endvidere enige om, at Tønder, paa hvilke Bugbaandene er faldet af eller skal nittes om, som hidtil indgaar som Forhalere.

Radiotelegrafistforeningen af 1917 og Dansk Radio Aktieselskab.

En Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter vedrørende Dyrtidstillæg til Radiotelegrafister behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. September.

Sagen drøftedes; der opnaaedes ikke Enighed, men man vedtog at lade Sagen afgøre ved Overenskomstnævnet.

Dansk Typografforbund og Dansk Litograflaug.

Under Overenskomstsituationen i 1939 sluttedes mellem ovennævnte Parter en Aftale, efter hvilken Forhandling skulde optages om en Tiltrædelse af Bogtrykfagets Provins-Tarif for de under Laugets Afdeling 1 beskæftigede mandlige og kvindelige Trykkeriarbejdere.

Disse Forhandlinger blev forsøgt, men var endt uden Resultat, hvorfor Forbundet havde indbragt Klage til De samvirkende Fagforbund over Laugets Holdning.

Spørgsmaalet blev behandlet paa et Fællesmøde den 20. Maj d. A. i Arbejdsgiverforeningen, men da ogsaa denne Forhandling endte resultatløst, indbragte Forbundet Klage for Den faste Voldgiftsret. Her blev imidlertid den 13. September sluttet et Forlig, der gaar ud paa, at Sagen udsættes til Behandling under Hovedorganisationernes Medvirken. Denne Forhandling fandt Sted i Arbejdsgiverforeningen paa et Fællesmøde den 24. September, hvor Enighed opnaaedes om Oprettelse af Tarif for ovennævnte Omraade. Denne Tarif afviger paa enkelte Punkter, som nærmere er præciseret i Aftalen, fra Bogtrykfagets Tarif.

I Forbindelse med denne Sag havde gennem længere Tid verseret Forhandlinger om en Klage fra Forbundet over, at 3 af Laugets Medlemmer i Provinsen havde overtraadt Provins-Tarifens Arbejdstidsbestemmelser. Efter Afslutningen af førnævnte Aftale, blev Klagen i sidstnævnte Sag trukket tilbage af De samvirkende Fagforbund.

Overarbejdsloven

Bogbinderforbundet og Firmaet C. Drechsler, København.

En Klage fra Københavns Papæskefabrikantforening over, at Firmaet C. Drechler ikke har kunnet faa udført noget nødvendigt Overarbejde, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19 September. — Sagen behandledes, og der opnaaedes Enighed om følgende:

»Arbejdernes Repræsentanter erkender, at den omhandlede Vægring ved at udføre nødvendigt Overarbejde har været uberettiget, og vil foranledige, at Overarbejdet paabegyndes i Dag.«

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2826.

Bagere hos Bagermester P. Herbst.

Den 20. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2826: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagernes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bagerlaug for Bagermester P. Herbst, Ryesgade 58, København.

Sagen, der drejede sig om Brud paa Ferieaftale, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede, Bagermester Herbst, forpligter sig til som fuld Afgørelse af Sagen til Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund under Eksekutionstvang at betale et Beløb paa 150 Kr., der erlægges med 25 Kr. maanedlig, første Gang den 1. Oktober d. A. og derefter den 1. i hver Maaned, indtil hele Beløbet er betalt. Udebliver et enkelt Afdrag til den fastsatte Betalingsdag, er hele Restbeløbet dermed forfaldent.

Beløbet indbetales paa Forbundets Kontor Rosenørns Allé 14, København.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2837.

Smede og Maskinarbejdere hos Firmaerne Vilh. Hansen og B. Petersen, Nykøbing F.

Den 20. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2837: De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dets Afdeling i Nykøbing F. mod Firmaerne Vilh. Hansen og Bernh. Petersen, Nykøbing F.

Sagen, der drejede sig om Betaling af Dyrtidstillæg, forhandledes og afgjordes saaledes:

»Direktør Kjølsen indgaar paa de 2 Firmaers Vegne paa at betale henholdsvis for Firmaet Th. Østergaards Eftfl. 122,40 Kr. og Firmaet Bernh. Petersen 91,80 Kr. Beløbene at indbetale til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Vester Søgade 4, København V., senest Oktober dette Aar.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2827.

Arbejdsmænd hos Jysk Telefon-Aktieselskab.

Den 28. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Behandling af Sag Nr. 2827: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Jydsk Telefon-Aktieselskab.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes herefter saaledes:

»Til fuld Afgørelse af den rejste Klage, og idet hver af Parterne forbeholder sig sin principielle Opfattelse, indgaar Jydsk Telefon-Aktieselskab paa at betale til Dansk Arbejdsmandsforbund 500 Kr.

Selskabet har intet at indvende mod Georg Andersen og erklærer, at man, naar Forholdene atter muliggør Beskæftigelse af løst antagne Arbejdsmænd indenfor Aalborg Ingeniørkontors Omraade, er villig til at antage Georg Andersen, dersom han er ledig og søger Arbejde, og der ikke fra den paagældende Kommune stilles bestemt Krav om Beskæftigelse af Sognets egne Arbejdsløse.

Retten fastsatte Sagens Omkostninger til 150 Kr., der betales med Halvdelen af hver af Sagens Parter.«

SAG NR. 2828.

Frisører hos Frisørmester Vilh. Nielsen, Viborg.

Den 27. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2828: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Frisørmester Vilhelm Nielsen, Hjultorvet 4, Viborg.

Sagen, der drejede sig om Overenskomstbrud, forhandledes og forligtes saaledes:

»Sagsøgte erkender at have overtraadt Overenskomsten og forpligter sig til fuld Afgørelse af Sagen at betale en Bod stor 100 Kr. til Forbundet inden 1. Januar 1941.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2829.

Frisører hos Frisørmester J. Damgaard-Hansen, Ribe.

Den 27. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2829: De samvirkende Fagforbund for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund mod Vestjysk Centralforening for Barberer og Frisører for Frisørmester J. Damgaard-Hansen, Ribe.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes.

Rejsesekretær Vald. Olsen maatte paa Organisationens Vegne erkende, at Damgaard-Hansen har overtraadt Overenskomsten, men da det havde været umuligt at faa Damgaard-Hansen til at svare, havde Omfanget ikke kunnet oplyses. Da Damgaard-Hansen formentlig sidder meget smaat i det — han faar Invalideunderstøttelse — henstillede han, at Boden blev sat saa lavt som muligt. Forbundet foreslog under de anførte Omstændigheder en Bod paa 50 Kr. Rejsesekretær Vald. Olsen forpligtede Indklagede til at betale Boden 50 Kr. inden 1. November til Forbundet.

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2835.

Slagteriarbejdere hos Firmaet Philip W. Heymann.

Den 27. September 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til fortsat Forberedelse af Sag Nr. 2835: De samvirkende Fagforbund for Dansk Slagteriarbejderforbund og Slagteriarbejdernes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiverforening for Danske Konservesfabrikanters Arbejdsgiverforening og Firmaet Philip W. Heymann, i hvilken Sag sidste forberedende Møde afholdtes den 30. August d. A.

Sagen, der drejede sig om Betaling for Korttidsarbejde, forhandledes paany og forligtes herefter saaledes:

»Parterne er enige om, at den under 7. September 1940 oprettede Overenskomst mellem A/S De danske Vin- og Konservesfabrikker og disses Arbejdere bliver gældende som organisationsmæssig Aftale mellem Forbundet og Fabrikantforeningen.

Angaaende A/S De forenede Conservesfabriker er Parterne derhos enige om, at der optages Forhandlinger inden 1. November 1940 om Antagelsesforholdene ved Fiskebollefabrikationen i Vinterhalvaaret.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2814.

Handels- og Kontormedhjælpere i Bogø Brugsforening.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. September 1940 i Sag Nr. 2814: De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund mod Bogø Brugsforening.

Paa et den 24. Maj 1939 i 18. Kreds (Sydsjælland) under Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger afholdt Møde, hvori blandt andet Medlemmerne af Bestyrelsen for Bogø Brugsforening var tilstede, vedtoges det at overdrage et af Brugsforeningerne i Kredsen valgt Udvalg det Hverv i Forening med Brugsforeningsuddelerforeningens Bestyrelse for samme Kreds at forhandle med Dansk Brugsforenings-Medhjælperforening om en Overenskomst.

Efter at der ved de i Henhold til denne Beslutning førte Forhandlinger var opnaaet Enighed om Indholdet af en saadan Overenskomst, sendtes der ved Skrivelse af 16. Juni 1939 fra Kredsudvalget samtlige Brugsforeninger i Kredsen — i alt 62 — Meddelelse herom, idet der vedlagdes et Udkast til Overenskomsten, der — som det hedder i Skrivelsen — »anbefales til Godkendelse af de enkelte Uddelere og Brugsforeninger, saaledes at Overenskomsten træder i Kraft 1. September d. A., saafremt der ikke forinden er gjort Indsigelse derimod«.

Den 27. Juni 1939 sendte Bogø Brugsforening Kredsudvalget ved dets Formand, Gaardejer P. Bille, Tollerup, saalydende Skrivelse:

»I Anledning af den modtagne Skrivelse angaaende Lønforholdene i Brugsforeningen skal Bestyrelsen for Bogø Brugsforening herved meddele, at vi ikke ser os i Stand til at foretage noget med Hensyn til Forandring af Lønforholdene, da dette alene bestemmes af vor Generalforsamling, som først afholdes den 6. August.«

Efter hvad de Indklagede har anført — nogen Udskrift af Generalforsamlingsprotokollen er ikke fremskaffet — besluttede Generalforsamlingen ikke at tiltræde Overenskomsten, men der sendtes ikke Kredsudvalget eller Medhjælperforeningen nogen Meddelelse herom.

Den 27. September 1939 afholdtes et Møde mellem Gaardejer Bille som Formand for Kredsudvalget, Formanden for Uddelerforeningens 18. Kreds Chr. Hansen og Formanden for Dansk Brugsforenings-Medhjælperforen. Henry Knudsen. Fra dette Møde foreligger saalydende:

Protokolat til Overenskomsten for 18. Kreds.

Efter at have gennemgaaet Forholdene i samtlige Brugsforeninger enedes Parterne om indtil videre at lade følgende Brugsforeninger være undtaget Overenskomsten:

Kraneled Brugsforening pr. Borre og
Ørslev Brugsforening pr. Vordingborg.

Saasnart Forholdene ved lokale Forhandlinger er bragt i Orden, gaar ovennævnte Brugsforeninger ind under Overenskomsten paa samme Betingelser og med Ikrafttræden pr. 1. September 1939.«

Samme Dato blev Overenskomsten, der fremtræder som afsluttet mellem Brugsforeningerne og Uddelerne i 18. Kreds paa den ene Side og Dansk Brugsforenings-Medhjælperforening under Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund paa den anden Side, underskrevet af en Repræsentant for hver af de 4 Parter.

Efter hvad Formanden for Medhjælperforeningen Henry Knudsen har forklaret for Retten, fik hver af Brugsforeningerne to Eksemplarer af Overenskomsten. I de fleste Tilfælde overleveredes Eksemplarerne personligt af en Repræsentant for Medhjælperforeningen, men i nogle Tilfælde — og deriblandt Bogø Brugsforening — sendtes Eksemplarerne pr. Post, eet til Bestyrelsens Formand og eet til Uddeleren.

Formanden for Bogø Brugsforenings Bestyrelse R. P. Rasmussen har benægtet at have modtaget et saadant Eksemplar.

Under nævværende Sag paastaar Klagerne, De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, der hævder, at de Indklagede, Bogø Brugsforening, er bundet ved Overenskomsten af 27/9 1939, disse tilpligtet at overholde denne tilligemed det til Overenskomsten knyttede Beskæftigelsesregulativ. Endvidere paastaas de Indklagede tilpligtede at efterbetale, hvad de har betalt for

lidt til deres Medhjælpere og ikendt en Bod for de begaaede Overenskomstbrud.

Kravet om Efterbetaling opgøres som følger:

Ifølge Overenskomstens § 10, 4. Stk., skal der i Foreninger med over 200.000 Kroners Omsætning beskæftiges 1 Mand i de to første Lønklasser. Da Foreningens Omsætning efter det sidst afsluttede Aarsregnskab før Overenskomstens Ikrafttræden var 224.000 Kr., skal de to Mand, der har været Medhjælpere indenfor Aaret 1/9 1939 til 31/8 1940, aflønnes henholdsvis i 1ste og 2den Lønklasse med den i Overenskomstens § 2 nævnte Maanedsløn, henholdsvis af 125 Kr. og 100 Kr. Den ældste Medhjælper, der har været ansat hele Aaret for en Løn af 100 Kr. pr. Maaned, har saaledes faaet udbetalt 300 Kr. for lidt, og den anden Medhjælper, der ansattes den 1. November 1939 og har oppebaaret 60 Kr. om Maaneden, har faaet udbetalt 400 Kr. for lidt.

De Indklagede paastaar sig frifundne, idet de gør gældende, at de hverken selv har indgaaet paa nogen Overenskomst eller bemyndiget nogen til at indgaa Overenskomst paa deres Vegne, og at der ikke er nogen Hjemmel for at anse dem forpligtede, fordi de ikke udtrykkeligt har tilkendegivet, at de ikke vilde indgaa paa Overenskomsten.

Det er ubestridt, at Kredsudvalget kun har haft Bemyndigelse til at forhandle og ikke til at slutte nogen Overenskomst med bindende Virkning for de enkelte Brugsforeninger. Paa den anden Side var det ganske naturligt, at Kredsudvalget, hvem det var lykkedes at udføre det givne Hverv ved at enes med de andre Parter i Forhandlingerne om Indholdet af en Standardkontrakt, som de — med god Grund, som det har vist sig — kunde gaa ud fra, at det store Flertal af Kredsens Brugsforeninger vilde tiltræde; i Cirkulæreskrivelsen af 16/6 tilkendegav Medlemmerne, at de, der ikke inden en vis Frist af rimelig Længde gjorde Indsigelse, ansaas som bundne. Det var nemlig den Fremgangsmaade, der maatte formodes at volde Medlemmerne som Helhed mindst Ulejlighed. Men ialtfald maatte de Indklagede være klare over, *at* Kredsudvalget eller dettes Formand, Gaardejer Bille, gik ud fra, at de vilde være bundne, hvis de ikke protesterede, og *at* Udvalget ligeledes vilde tilkendegive de øvrige Parter dette. Heri burde de derhos forstaa, at han vilde blive yderligere bestyrket ved deres Brev af 27/6, der intet indeholdt om, at Brugsforeningen ikke vil give Meddelelse om Resultatet om Generalforsamlingen. At Gaardejer Bille er gaaet ud fra, at Sagen var i Orden for de Indklagedes Vedkommende, og har underrettet Medhjælperforeningen og Forbundet herom, fremgaar da ogsaa saavel af Protokollatet af 27/9 som af hans Forklaring i Retten.

Da de Indklagede saaledes ved uden rimelig Grund at undlade at give de af dem selv valgte Forhandlere den af disse krævede Besked om deres Vægring ved at indgaa paa Overenskomsten, har givet Forbundet og Foreningen fuld Føje til at gaa ud fra, at Overenskomstforholdet var i Orden, findes de at maatte anses som bundne ved Overenskomsten af 27/9 1939 og det deri indeholdte Beskæftigelsesregulativ. Det bemærkes endnu herved, at det efter det oplyste maa antages, at Klagerne ogsaa efter den 27/9 med fornøden Energi har søgt at faa Forholdet i Orden, og at de Indklagede overhovedet ikke har villet reagere paa Henvendelser herom fra Klagernes Side forinden Sagens Anlæg.

De Indklagede findes derhos at have forskyldt en Bod, der — ogsaa under Hensyn til de Indklagedes hele lidet rimelige Holdning under hele Sagen — findes at burde fastsættes til 1000 Kr., der tillige indeholder Dækning for den indtil 1. September foreliggende Underbetaling. Boden tillægges Handels- og Kontormedhjælpernes Forbund.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af de Indklagede.

Kendelse:

De Indklagede, Bogø Brugsforening, er pligtige at overholde den i Sagen omhandlede Overenskomst af 27/9 1939 med dertil som § 11 knyttet Beskæftigelsesregulativ.

De Indklagede bør derhos til Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund bøde 1000 Kr.

Endelig betaler de Indklagede Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter Kendelsens Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. November 1940 — 36. Aargang . Nummer 21

Fagforbundenes Midler

Gennem længere Tid har Spørgsmaalet om Fagforbundenes Strejkekasser og Formuer været et flittigt benyttet Emne i visse arbejderfjendske Dagblade, der paa Grundlag af Paastande, som ikke har nogen som helst Bund i Virkeligheden, retter stadige Angreb paa Fagforeningerne og deres Ledelser.

Blandt de Blade, der demonstrerer deres Samfundssind og Vilje til nationalt Samarbejde ved usandfærdige Beskyldninger mod og Mistænkeliggørelse af Arbejdernes faglige Organisationer, kan især nævnes »Jyllandsposten«, der i sit Nummer for 10. Oktober igen er ude paa Krigsstien med en ganske forvrænget Fremstilling af Fagforeningernes Kontingent- og Formueforhold. Vi skal ikke her opholde os ved de usmagelige Angreb paa Fagforeningernes Tillidsmænd, der er et Udtryk for Redaktionens fuldstændige Uvidenhed om de virkelige Forhold og en Gentagelse af de forslidte Beskyldninger, som fremsattes mod Arbejdernes Tillidsmænd, da Fagbevægelsen endnu var i sin Vorden, men vil holde os til selve Kendsgerningerne. Indledningsvis henviser vi til, at Bladets Stilling til Fagbevægelsen med al ønskelig Tydelighed fremgaar af følgende Bemærkning, som det knytter til de gentagne Opfordringer til Medlemmerne om at staa sammen om Fagforeningerne: »Som om noget er mere ligegyldig end Parti og Fagforeninger, naar Tiderne er saa alvorlige for Land og Folk«. Denne karakteristiske Udtalelse afslører Redaktionens totale Mangel paa Forstaaelse af, at der er meget andet, der vil forsvinde her i Landet, hvis Bladets lønlige Haab om en snarlig Ødelæggelse af dansk Fagbevægelse — der kun kan ske med fremmed Hjælp — skulde gaa i Opfyldelse.

Det er betegnende for de her omtalte Angreb, at man undgaar at anføre konkrete Tal, men nøjes med Fremsættelse af almindelige Betragtninger, uden at føre Bevis for disses Rigtighed. »Jyllandsposten« søger for en Gangs Skyld at underbygge sine usandfærdige Paastande med et Citat fra »Arbejderen«, der skal have meddelt, »at det gennemsnitlige Kontingent pr. Medlem er 137 Kr. aarligt, og heraf gaar »kun« 35 Kr. til Strejkekassen«. Bladet opstiller derefter følgende enkle Regnestykke: ½ Million organiserede Arbejdere à 35 Kr., det giver 17½ Mill. Kr. pr. Aar.

Det er næsten overflødigt at bemærke, at Citatet er falsk. Vi henviste i »Arbejderen« til, at det er Kontingentet til Arbejdsløshedskassen, der er afgørende for det samlede Forbundskontingents Størrelse, og at Kontingentet til Arbejdsløshedskasserne i 1939 udgjorde gennemsnitlig 102 Kr. pr. Medlem og Kontingentet til *Administrations-* og Strejkekasserne gennemsnitlig 35 Kr. eller 67 Øre ugentlig pr. heltbetalende Medlem og for de over 100.000 halvtbetalende Medlemmer 17 Kr. eller 33 Øre ugentlig pr. Medlem.

»Jyllandsposten« fortier altsaa for det første, at de 35 Kr. pr. Aar repræsenterer Kontingentet baade til *Administration* og Strejkekasse, idet en Række Forbund ikke opkræver et særligt Strejkebidrag, og for det andet undgaar det at nævne de over 100.000 halvtbetalende Medlemmer. Men dersom det havde citeret rigtigt, vilde det opstillede Regnestykke ganske vist heller

ikke passe og Bladets Paastand svæve frit i Luften.

Sandheden er altsaa, at det meget omtalte Strejkebidrag, hvis Eftergivelse skulde sætte Medlemmerne i Stand til at frigøre sig for Dyrtidens Tryk, kun udgør et ganske ringe Beløb. Dette fremgaar iøvrigt ogsaa af De samvirkende Fagforbunds Love, hvis § 21 foreskriver, at de tilsluttede Organisationers Kontingent skal være saa stort, at der til vedkommende Organisations Strejkefond kan henlægges 10 Kr. pr. heltbetalende og 5 Kr. pr. halvtbetalende Medlem pr. Aar, d. v. s. knapt 20 og 10 Øre pr. Uge.

De her anførte Tal er som nævnt Gennemsnitstal, og til nærmere Belysning af hele det omtalte Forhold vil vi derfor anføre Kontingentets Størrelse i enkelte Forbund. Vi begynder med det største, Dansk Arbejdsmandsforbund med godt 197.000 Medlemmer ved Udgangen af 1939. Her udgør Kontingentet til Administrations- og Strejkekasse Kr. 20,80 pr. heltbetalende og 13 Kr. pr. halvtbetalende Medlem pr. Aar. For Typografforbundet er de tilsvarende Tal Kr. 36,40 og Kr. 20,55, for Snedkerforbundet Kr. 52,00 og Kr. 26,00. Mange Forbund opkræver et ensartet Kontingent for alle Medlemmer, og vi anfører enkelte af disse. I Murerforbundet udgør Kontingentet til begge Kasser saaledes Kr. 30,00 pr. Medlem pr. Aar, i Tømrerforbundet Kr. 17,50, i Tekstilarbejderforbundet Kr. 33,60 og i Stenindustriarbejderforbundet Kr. 46,80. Til Slut anfører vi enkelte af de Forbund, som har delt Bidraget til Administration og Strejkekasse. I Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund udgør Kontingentet til Administrationsfonden Kr. 6,24 og til Strejkekassen Kr. 35,36 pr. Medlem pr. Aar, i Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund henholdsvis Kr. 18,00 og Kr. 6,00, samt i Kvindeligt Arbejderforbund henholdsvis Kr. 7,80 og Kr. 10,40. Vi har her taget en Række store Forbund som typisk Eksempel, og noget lignende ligger Forholdene for de andre Organisationer indenfor samme Industrigruppe. Som man ser, er det helt andre Tal end dem, Blade som »Jyllandsposten« plejer at operere med, men til Gengæld er de i Overensstemmelse med Sandheden.

»Jyllandsposten« beskæftiger sig ogsaa med Fagforbundenes Formuer og skriver i Forbindelse med de nu fremsatte Beskæftigelseslove, hvis Gennemførelse vil kræve 200 Mill. Kr., bl. a. følgende:

> »Hvad om Fagforeningerne nu mødte frem og sagde: Værsaagod, her er Pengene. Vi har sparet dem sammen for at bruge dem under Arbejdskampe, men nu er det jo et bandlyst Begreb, og saa synes vi, at Pengene skulde bruges til virkelig Gavn for Arbejderne, som gennem mange Aar har maattet paalægge sig Afsavn for at indbetale dem. I kan bruge dem i Stedet for Penge, som I tænker paa at laane, eller I kan bruge dem til en yderligere Kraftanstrengelse for at skaffe Beskæftigelse; det overlader vi ganske til Folkets kaarne Repræsentanter, blot Arbejdernes Penge faar Lov til at vende tilbage til Arbejderne.«

Det er os bekendt, at »Jyllandsposten« allerede tidligere har opgjort Forbundenes samlede Formue til nogle Hundrede Millioner Kr., men vi maa desværre bekende, at dette Beløb kun forefindes i Bladets alt for livlige Fantasi. Vi har henvist til, at langt den største Del af det samlede Kontingent gaar til Arbejdsløshedskasserne, som ogsaa ligger inde med den overvejende Del af Formuen, men alligevel udgjorde i Følge den sidst foreliggende Indberetning fra Arbejdsdirektøren til Socialministeriet de statsanerkendte Arbejdsløshedskassers samlede Formue i Hovedforsikring og Fortsættelseskasser ved Udgangen af Regnskabsaaret pr. 31. Marts 1939 ikke mere end 100,1 Mill. Kr. eller 212 Kr. pr. Medlem. Disse Midler er urørlige for andre Formaal end dem, Arbejdsløshedsloven foreskriver.

En tilsvarende samlet Opgørelse foreligger ikke med Hensyn til Forbundskassernes Beholdninger, der ikke er undergivet De samvirkende Fagforbunds Kontrol, men de Midler, der forefindes i de forskellige Fonds, og som Forbundene selv kan disponere over, er selvfølgelig langt mindre og turde i Øjeblikket kunne anslaas til ca. 60 Kr. pr. Medlem. Det kunde derfor være rart at vide, hvorfra »Jyllandsposten« har de flere Hundrede Millioner Kr., som skal staa til Fagforbundenes Disposition, og det Spørgsmaal trænger sig ligeledes paa, hvorfor Bladet ikke stiller det samme Krav om Aflevering af Formuen til Landbrugets Organisationer og til

de andre Erhvervsorganisationer. Er det kun Fagforbundenes Kasser, der skal tømmes? De Værdier, der skabes ved Beskæftigelsesplanernes Gennemførelse kommer ikke blot Arbejderne, men hele Samfundet tilgode, og med hvilken Ret vil man derfor fritage Samfundet for de hermed forbundne Udgifter og læsse dem over paa Fagforbundene, der i Forvejen er spændt haardt for?

Det kan endnu tilføjes, at Forbundene i de senere Maaneder har udbetalt betydelige Summer i Form af ekstra Hjælp til syge, arbejdsløse og trængende Medlemmer, for at hjælpe dem over disse vanskelige Krisetider, og efter de foreliggende Oplysninger har denne Ekstrahjælp andraget adskillige Millioner Kr. Dette i Forbindelse med, at Forbundene, for at undgaa Kontingentforhøjelse som Følge af den stigende Arbejdsløshed, allerede har maattet og stadig maa overføre Midler fra Administrations- og Strejkefonden til Arbejdsløshedskassen, bevirker en betydelig Nedgang i Forbundenes Formuer. Dertil kommer, at Krigstilstanden ogsaa i Fremtiden vil gøre det nødvendigt at udbetale Ekstraunderstøttelse til de daarligst stillede, ligesom Forbundene til enhver Tid maa være i Stand til at efterkomme deres lovmæssige økonomiske Forpligtelser overfor Medlemmerne. Der er saaledes ingen Tvivl om, at Fagforbundene i den kommende Tid vil faa god Brug for deres opsparede Midler.

De samme Blade, som ellers prædiker Opsparingens Nødvendighed, vender sig nu mod »Kapitalophobningen« i Fagforbundene og kræver, at Forbundenes Pengemidler skal uddeles til Medlemmerne eller anvendes til Fremme af Beskæftigelsen og af Erhvervslivet som Helhed. Kravet lyder maaske bestikkende i nogle Folks Øren, men er iøvrigt ganske hen i Vejret, thi Forbundene har givetvis ikke hengemt disse Midler i Pengeskabene, hvor de ligger uvirksomme hen. De er anbragt i Kredit-, Stats- og Kommune-Obligationer eller henstaar i Bankerne og opfylder saaledes allerede den samfundsnyttige Funktion, som nu kræves med saa megen Brask og Bram. Saafremt Forbundene vilde fordele deres Formue blandt Medlemmerne, vilde der til det enkelte Medlem kun blive saa ringe et Beløb, at det hurtigt vilde smuldre hen, og det vilde forudsætte Realisation af Værdier, Udbud af Obligationer og Udtræk af Banker og Sparekasser, der ikke vilde være til Gavn, men til Skade for hele Erhvervslivet.

Vi ønsker til Slut at understrege, at vi paa ingen Maade føler os forpligtet til at staa hverken »Jyllandsposten« eller andre arbejderfjendtlige Blade til Regnskab for Fagforbundenes Kontingent- og Formueforhold. Det er et indre Organisationsanliggende, som kun vedrører Medlemmerne. Dansk Fagbevægelse er opbygget paa et saa demokratisk Grundlag, at Medlemmerne, og Medlemmerne alene, til enhver Tid har Mulighed for at træffe Beslutning i saa Henseende. Naar vi for en Gangs Skyld saa udførligt har beskæftiget os med alle disse horrible Paastande, sker det kun for at forhindre, at der bibringes Offentligheden et ganske falsk Billede af de virkelige Forhold.

Det er ganske vist rigtigt, at Kontingentet i de fleste Forbund efterhaanden er blevet ret stort og kan virke trykkende i disse Krisetider med de stadige Prisforhøjelser. Men naar dette er Tilfældet, skyldes det jo kun den Omstændighed, at Fagforeningernes Medlemmer gennem Selvforsikring mod Følgerne af den ondartede, men uforskyldte Arbejdsløshed frivilligt har paataget sig Byrder, der rettelig burde paahvile hele Samfundet. Det er ofte blevet fremhævet af Folk udenfor Arbejderbevægelsen, at dersom de andre Erhvervsgrupper paa samme Maade som Arbejderstanden skabte sig en Forsikring til Imødegaaelse af de Vanskeligheder, der er en Følge af indtrædende økonomiske Kriser, vilde det ikke Gang paa Gang være nødvendigt at anmode om Statens økonomiske Støtte. Det er derfor ganske forkasteligt at ville benytte de fagorganiserede Arbejderes Offervilje med Hensyn til at bistaa deres kriseramte Kammerater som Argument i Angrebet paa deres faglige Organisationer, hvis store Indsats for Arbejderklassens sociale og økonomiske Højnelse er almindelig anerkendt. Arbejderne er ganske klare over, at hele den forløjede Agitation, der føres paa dette Spørgsmaal, ikke bunder i Medfølelse med Arbejderne og deres Kaar, men udelukkende har det Formaal at lægge Fagforeningerne for Had, at skabe Splid og Mistro blandt Medlemmerne og saaledes undergrave den Fagbevægelse, som altid har været en Torn i Øjet paa hele den hjemlige Reaktion.

Dyrtidstillægget

Arbejdsfordeling og skiftende ugentlig Arbejdstid.

Efter at Socialministeriet ved Cirkulæret af 4. Oktober har truffet Bestemmelse om, at *Arbejdere paa Arbejdsfordeling* ogsaa kan oppebære Dyrtidstillæg, saafremt den i Ugen ved Arbejde indtjente Løn ikke overstiger den ved Loven fastsatte Grænse af 80 Kr., meldte sig i Praksis Spørgsmaalet, om hvorledes de Arbejdere vilde være stillet, hvis Arbejdsfordeling var aftalt som Ugeturnus og som vel i Arbejdsugerne havde 80 Kr. eller derover i Løn, men hvis gennemsnitlige Ugeindtægt for den aftalte Turnusperiode, som Følge af Afspadseringsugen, vilde komme til at ligge under 80 Kr.

Ved Cirkulærets Bestemmelse om *Beregningen af Ugefortjenesten under Akkordarbejde,* hvorved den gennemsnitlige Fortjeneste skulde lægges til Grund, var forsaavidt givet en Retningslinie, og efter Forhandling med Ministeriet og Arbejdsgivernes Repræsentanter i Arbejdsfordelingsnævnet opnaaedes derfor Enighed om at følge den angivne Linie, ogsaa i de Tilfælde, hvor der forelaa Aftale om Arbejdsfordeling ved Ugeturnus, saaledes at man f. Eks. ved en Ugeturnus paa 5 Uger, hvor der arbejdes 4 Uger og spadseres 1 Uge, udfinder den ugentlige Løn ved at dividere Lønindtægten med 5 og — saafremt Indtægten er under 80 Kr. — udbetaler Dyrtidstillægget for de præsterede Arbejdstimer, men naturligvis under Iagttagelse af Lovens Regler iøvrigt.

Gennemsnitsberegningen vil endvidere ogsaa kunde anvendes paa Virksomheder, hvor der er Aftale om *skiftende ugentlig Arbejdstid,* f. Eks. saadanne Virksomheder, hvor der som Følge af Søndagsarbejde for en 3 Ugers Periode kan være Tale om, at enkelte Uger overstiger de normale 48 Timer, medens der i andre Uger arbejdes mindre end 48 Timer. Lønforholdene kan paa saadanne Virksomheder medføre, at 80 Kr.s Grænsen overskrides i Ugen med den længste Arbejdstid, og forsaavidt der foretages Beregning for hver enkelt Uge, vilde der med den aftalte skiftende Arbejdstid fremkomme den Uretfærdighed, at Dyrtidstillægget kun kommer til at virke i Ugerne med den mindre Arbejdstid. Denne Uretfærdighed vil nu kunne undgaas ved at beregne Lønnens Gennemsnit for Turnusperioden. — Organisationerne er gennem udsendt Cirkulære blevet underrettet om de her omtalte Fortolkninger.

Danske Arbejdere i Tyskland

I Tilslutning til den i forrige Nummer af Bladet givne Oversigt over Forbund, der har fritaget deres Medlemmer for at svare Kontingent til Arbejdsløshedskasse og Forbund for den Periode, i hvilken de arbejder i Tyskland, kan det meddeles, at Dansk Jern- og Metalsliberforbunds Medlemmer ogsaa er tilstaaet Fritagelse for Kontingent til Forbundet. Det samme gælder for Medlemmer af Tjenerforbundet.

Foruden de allerede nævnte Organisationer har følgende Forbund truffet Beslutning om Kontingentfrihed baade for Arbejdsløshedskassen og Forbundet: Skorstensfejersvendenes Fagforbund, Malerforbundet, Børsteindustriarbejdernes Forbund, Bødkerforbundet, Glarmestersvendenes Forbund, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, Keramisk Forbund, Korkskærernes Forbund, Mejeristforbundet, Tømrerforbundet, Kommunalarbejderforbundet, Skotøjarbejderforbundet, Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbundet, Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund, Murerforbundet og Stukkatørernes Forbund, mens Litografisk Forbund har tilstaaet sine Medlemmer Kontingentnedsættelse.

Rundskue

STATSTJENESTEMÆNDENES LØNTILLÆG. Efter Indbydelse af Finansminister Buhl fandt der den 12. Oktober Lønforhandlinger Sted med Repræsentanter for Tjenestemændenes 4 Hovedorganisationer: Danske Statsembedsmænds Samraad, Centralorganisation I (Sølvsnorene), Centralorganisation II (Guldsnorene) og Danmarks Lærerforening.

Forhandlingerne drejede sig om den Reguleringstillægsordning, som fra 1. November skal afløse den nugældende. Der opnaaedes herved Enighed om, for

de resterende 5 Maaneder af indeværende Finansaar fortsat at yde det midlertidige maanedlige Tillæg paa 14 Kr., som koster Statskassen 1 Mill. Kr. pr. Maaned. Dette Tillæg ydes udover de i Tjenestemandsloven fastsatte Lønninger.

BRYGGERIARBEJDERNE OG D. S. F. Ved den fornylig i Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund afholdte ekstra Kongres i Odense drøftedes Forbundets Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund, og Kongressen besluttede med stort Flertal at anbefale Indmeldelsen.

Ved Urafstemningen om dette Forslag er Indmeldelsen imidlertid forkastet. Der blev afgivet 1298 Stemmer for og 4554 Stemmer imod Indmeldelse.

Der var Flertal for Indmeldelse blandt de i Provinsafdelingerne afgivne Stemmer, men stort Flertal imod i København, hvor man saaledes endnu ikke har forstaaet Betydningen af en Samling om Landets faglige Centralorganisation.

BEKÆMPELSE AF ARBEJDSLØSHEDEN. Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse omfatter nu 51 Lokalafdelinger med ialt 3000 Medlemmer.

Spildindsamlingen er nu foruden i Storkøbenhavn gennemført i ca. 50 Købstæder og et Par Hundrede Landkommuner. I Arbejdsløn er udbetalt 260.000 Kr., hvoraf i Storkøbenhavn 140.000 Kr. Gennemsnitslønnen er beregnet til 51,14 Kr. pr. Uge, og Antallet af beskæftigede anslaas i Øjeblikket til at være ca. 1000.

L. A. B. har startet en Reparationskampagne, der er under stadig Udvikling og allerede har givet gode Resultater. Endvidere har L. A. B. i Løbet af Sommeren beskæftiget et stort Antal Arbejdere ved Stødoptagning og i L. A. B.s Tørvemoser. Forskellige Lokalafdelinger har med Held arbejdet paa at faa den arbejdsløse Ungdom fra Byerne ud at arbejde paa Landet. Foreningen har virket for en Ophjælpning af Kaninholdet, og der er oprettet mange Kaninfarme rundt om i Landet.

Iøvrigt har L. A. B. arbejdet paa mange andre Omraader og opnaaet gode Resultater.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er for August og September Maaned uforandret 89 mod 117 for September 1939 (Basisaar 1935 = 100). I Forhold til August 1940 er Indekstallet for Tekstilindustrien i September gaaet ned fra 87 til 85, for Beklædningsindustrien fra 97 til 96, for Sten-, Ler- og Glasindustrien fra 73 til 67 og for grafisk og teknisk-kemisk Industri fra 82 til 80. Derimod viser Træindustrien en Stigning fra 81 til 83, Læderindustrien fra 89 til 96 og Jernindustrien fra 99 til 101, mens Tallet for Næringsmiddelindustrien er uforandret 90.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for September 1940 beregnet til 1.105.000 mod 1.080.000 i August 1940 og henholdsvis 1.431.000 og 1.428.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Lov om Arbejdsforhold

Med Forfatterens Tilladelse aftrykker vi efter *Ugeskrift for Retsvæsen* nedenstaaende Artikel om Lov om Arbejdsforhold af 14. September 1940 af Docent Dr. juris *Knud Illum*.

Ved den nye Lov om Arbejdsforhold, der indeholder et almindeligt Forbud mod Arbejdsstandsning, indsættes nye Organer til Fastsættelse af Arbejdsvilkaarene, hvor Parterne i Arbejdsforholdet ikke selv kan enes om Indgaaelsen af kollektiv Overenskomst. I Henhold til Loven oprettes:

1. Et *Fællesudvalg* bestaaende af 3 Medlemmer (med 3 Stedfortrædere) udnævnt af Arbejdsministeren efter Indstilling af Dansk Arbejdsgiverforening og et lige Antal Repræsentanter udnævnt efter Indstilling af De samvirkende Fagforbund. Udvalgets Opgave er at behandle Spørgsmaal om nye kollektive Overenskomster, hvor de bestaaende Overenskomster er udløbne. Hvor Parterne i Overenskomstforholdet ikke er tilsluttet Hovedorganisationerne og derfor ikke kan anses tilstrækkeligt repræsenteret ved de af Hovedorganisationerne indstillede Medlemmer, udtræder indtil to af de af hver af Organisationerne indstillede Medlemmer for at give Plads for Repræsentanter for Partsinteresserne efter Bestemmelse af Arbejdsministeren i hvert enkelt Tilfælde, jfr. nærmere § 4, 1. Pkt. i f. smh. med § 1, 2. Stk. Under Forhandlingerne paa Rigsdagen har Arbejdsministeren bundet sig til at benytte denne Udvej i ethvert Tilfælde hvor det begæres af en af Parterne.

2. Et *Tremandsudvalg* nedsat af Den faste Voldgiftsret til foreløbig Afgørelse af, om Sag om Fastsættelsen af generelle Arbejdsvilkaar uden for tidligere Overenskomsters Omraade skal kunne indbringes for det straks nedenfor omtalte Arbejds- og Forligsnævn. Udvalgets Formand skal have Indsigt i økonomiske og sociale Forhold og maa ikke repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser.

3. Et *Arbejds- og Forligsnævn* sammensat paa lignende Maade som Fællesudvalget af 6 af Hovedorganisationerne udpegede Medlemmer (med Stedfortrædere). Ingen kan dog paa een Gang være Medlem eller Stedfortræder baade i Fæl-

lesudvalg og Nævn. Nævnet kan i Medfør af Lovens § 3 afgive Indstilling til Arbejdsministeren om Spørgsmaal af faglig, økonomisk og social Karakter til Fremme af Landets produktionsmæssige og erhvervsmæssige Forhold, ligesom Arbejdsministeren kan indhente Udtalelser fra Nævnet og henlægge til det Løsningen af særlige Opgaver inden for Arbejdsministeriets Omraade. Ved Behandlingen af disse Sager kan der tilforordnes Nævnet den fornødne sagkyndige Bistand, ligesom Arbejdsministeren kan beskikke Nævnet en uvildig Leder. Nævnets Hovedopgave er imidlertid i Henhold til § 2 at fastsætte Arbejdsvilkaarene i Sager, der indankes for Nævnet fra Fællesudvalget eller indbringes gennem Tremandsudvalget. Ved Behandlingen af disse Sager ledes Nævnet af et Formandsskab bestaaende af 3 af Kongen udnævnte Medlemmer (med Stedfortrædere), der alle skal have Indsigt i økonomiske og sociale Forhold, og af hvilke ingen maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser. Under Rigsdagsforhandlingerne har Arbejdsministeren derhos afgivet Tilsagn om, at mindst eet af Formandsskabets Medlemmer skal opfylde Betingelserne for Beskikkelse som Dommer i en kollegial Ret.

Ved Afstemning i Nævnet stemmer først Medlemmerne; hvis Enighed ikke opnaas mellem disse, træffer Formandsskabet Afgørelsen. Da denne Fremgangsmaade stemmer med den i de faglige Voldgiftsretter benyttede, maa det antages, at Formandsskabets Afgørelse efter almindelig Voldgiftspraksis skal træffes inden for de af Nævnsmedlemmernes Vota angivne Grænser. Hvor Parterne i Sagen ikke kan anses for tilstrækkeligt repræsenteret ved Hovedorganisationernes Repræsentanter, gælder Regler om nye Medlemmers Indtræden svarende til de om Fællesudvalget omtalte.

Ved denne Sammensætning af Organerne til Afgørelsen af Interessekonflikter mellem Arbejdsgivere og Arbejdere har en gammel Strid fundet sin foreløbige Afslutning. Fra Regeringspartiernes Side har man imod kraftig Modstand fra Dansk Arbejdsgiverforening og Rigsdagsoppositionen flere Gange fastholdt, at Afgørelsen af Arbejdsvilkaarene, hvor Samfundet greb ind, maatte ske i Rigsdagen og ikke i en upartisk Voldgiftsret med et upolitisk Formandsskab. I 1936 sejrede Oppositionen; men efter Valg, der gav Regeringen Flertal i begge Ting, opfyldtes Regeringens Ønske, idet Rigsdagen ophøjede Forligsmandens Forslag til Lov.

Den nugældende Lov hviler ligesom det i sin Tid af den daværende Formand for Dansk Arbejdsgiverforening, Julius Madsen, fremsatte Forslag om en overenskomstmæssig Voldgift i Interessekonflikter paa Tanken om Afgørelse ved Forhandling mellem Partsrepræsentanter og — hvis disse Forhandlinger strander — ved Formidling af Parternes Interesser ved et upolitisk Organ. I denne Grundtanke er der imidlertid en indre Modsigelse. Hvad enten Formandsskabet i Arbejds- og Forligsnævnet vil tage sit Udgangspunkt for Lønfastsættelsen i Arbejdernes Leveomkostninger, i Industriens Bæreevne, i Beskæftigelseshensyn eller i Hensynet til en passende Indtægtsfordeling mellem de forskellige Samfundsklasser under Erhvervslivets skiftende Vilkaar, er det Betragtninger af socialpolitisk Natur, der ligger til Grund for Afgørelsen. Afgørelsen burde derfor efter Sagens Natur ligge hos en Myndighed med politisk Ansvar. Ordningen hviler endvidere paa den Forudsætning, at Spørgsmaalet om Arbejdsvilkaarenes Fastsættelse i alt væsentligt er et Spørgsmaal mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne selv. En saadan Opfattelse er ogsaa naturlig i en Tid, hvor de økonomiske Kræfter faar Lov til at udfolde sig frit; naar Staten derimod gennem Rigsdag og Regering griber dybt ind i næsten alle Erhvervslivets Forhold, vil den Lønpolitik, som Parterne og Arbejds- og Forligsnævnet driver, let kunne komme til at kollidere med den almindelige økonomiske Politik, som føres af Regering og Rigsdag. Det maa tillige erindres, at Arbejdsvilkaarenes Fastsættelse ikke alene paavirker Parterne selv. Under givne Forhold paavirker Forandringer i Lønnen maaske mindre de implicerede Arbejdsgiveres Indtægter end Forbrugernes og andre Erhvervsgruppers, f. Eks. Landbrugets Indtægter. Disse Samfundsgrupper kunde ogsaa ønske at have et Ord med ved den autoritative Fastlæggelse af Arbejdsvilkaarene, og deres Interesser vil netop være repræsenteret ved Regering og Rigsdag, ikke ved den oprettede Partsvoldgift. Det virker da ogsaa paafaldende, at Loven om Arbejdsforhold, der knæsætter Partsprincippet, er gennemført i en Overenskomstperiode, hvor man af almindelige samfundsmæssige Grunde har maattet tilsidesætte Overenskomsternes Bestemmel-

ser om Pristalsregulering. I de samme Dage, hvor Loven er gennemført, drøftedes Spørgsmaalet om et lovmæssigt Tillæg til Arbejdslønnen under Hensyntagen til, hvad der kunde forenes med Regeringens øvrige Erhvervspolitik, uden Tanke paa, at Principperne i Lov om Arbejdsforhold krævede, at Afgørelsen overlodes til Parternes og eventuelt det nye Nævns Afgørelse.

Lovens Anvendelsesomraade er iøvrigt meget ubestemt angivet som »overenskomstmæssige Løn- og Arbejdsforhold« og Fastsættelse af »kollektive eller generelle Løn- og Arbejdsvilkaar, der ikke er omfattet af Overenskomst«. Det Forbehold om Undtagelse fra Nævn og Fællesudvalg, der tages i § 4 med Hensyn til Spørgsmaal, hvis Afgørelse ved Lov eller overenskomstmæssig Aftale er tillagt fagligretlige eller administrative Organer, maa efter Sagens Natur ogsaa være anvendeligt, hvor der ikke forud bestaar nogen kollektiv Aftale (§ 2, 2. Stk.). Spørgsmaal om Tjenestemænds Stilling, der direkte afgøres ved Lov, maa ogsaa være undtaget fra Arbejdslovens Omraade. Uagtet der ikke i Lovens Ordlyd findes direkte Støtte derfor, tør man vel nok antage, at Forholdet mellem Personer, der indtager en arbejdsledende Stilling efter Septemberforligets § 5, jfr. § 3 i Handels- og Kontormedhjælperfagets Hovedoverenskomst, ikke berøres af Loven. Da Arbejdsledernes Stilling falder uden for De samvirkende Fagforbunds Virkeomraade, synes det unaturligt at henlægge Arbejdslederne under de af denne Organisations Repræsentanter saa stærkt prægede Organer. Derimod kan man næppe undtage Arbejdsforholdet i kooperative Bedrifter fra Lovens Omraade lige saa lidt som Arbejdsforhold, der hører under Medhjælperloven.

Under Fællesudvalget hører som nævnt Spørgsmaal om overenskomstmæssige Løn- og Arbejdsforhold. Til Indbringelsen hører da, at der bestaar eller har bestaaet et Overenskomstforhold, der er udløbet eller opsagt. Dersom der fra en faglig Overenskomsts Ophør er hengaaet saa lang Tid, at der ikke mere kan være Spørgsmaal om Overenskomstens Fornyelse eller Forlængelse, maa Forholdet imidlertid ligestilles med det Forhold, at der kræves generel Lønfastsættelse uden for de hidtidige Overenskomsters Omraade, og Sagen maa afvises af Fællesudvalget som hørende under Tremandsudvalg og Nævn. Gøres det fra Indklagedes Side gældende, at det Spørgsmaal, der forelægges Fællesudvalget, er reguleret ved bindende, ikke opsagte Bestemmelser, og denne Paastands Urigtighed ikke er aabenbar, bør Behandlingen udsættes, til Spørgsmaalet om Paastandens Rigtighed er afgjort ved Den faste Voldgiftsret. Idet Lovens § 8 opretholder bestaaende overenskomstmæssige Aftaler, for saavidt de ikke er i Modstrid med Lovens Bestemmelser, maa en Lønfastsættelse i Strid med bestaaende Aftaler være udelukket. Som Følge heraf synes der ikke under Behandlingen at kunne fremsættes Paastand paa Indførelse i Fællesudvalgets Kendelser (eller Nævnets) af Bestemmelser, som forrykker bestaaende overenskomstmæssige Forpligtelser. Indførelse af Bestemmelse om Fortrinsret til Arbejde for Medlemmer af Fagforeningerne vil som et Indgreb i Arbejdsgiverens Ret til at lede og fordele Arbejdet ikke kunne optages i Kendelsen mod Arbejdsgiverens Protest. At Kendelsen ikke kan fravige den almindelige Lovgivning er klart; kan Parterne fravige Loven ved kollektiv Aftale, naar den godkendes af administrative Myndigheder (Ferieordning), kan Bestemmelser, der skal træde i Stedet for saadan Aftale, næppe optages i Kendelsen. Mere tvivlsomt er Forholdet, hvor Loven frit giver Adgang til Fravigelse ved kollektiv Overenskomst som i flere Tilfælde Overarbejdsloven. Hvor der allerede tidligere er truffet godkendte Ferieaftaler eller Aftaler om Overarbejde og dets Afspadsering, synes Nævnet dog af praktiske Grunde at maatte betragtes som berettiget til at bestemme Forholdets uforandrede eller delvise Fortsættelse.

Spørgsmaal om Fornyelse af en opsagt eller udløbet Overenskomst skal ifølge § 4 først behandles ad sædvanlig overenskomstmæssig Vej. Dette maa for Overenskomster mellem Parter, der er tilsluttet Hovedorganisationerne, betyde, at man maa gaa frem efter Reglerne i de mellem Hovedorganisationerne i 1936 vedtagne Forhandlingsregler, saaledes at Forhandlinger paabegyndes i Underorganisationerne og derefter i Mangel af Overenskomst fortsættes mellem Hovedorganisationerne. Af Hensyn til den Tid, der medgaar til Sagens Behandling for Fællesudvalg og Arbejds- og Forligsnævn, havde det formentlig været hensigtsmæssigt, om Loven havde forkortet de i Forhandlingsreglerne fastsatte Frister for Forhandlingernes Tilendebringelse,

hvorefter Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne først skal være afsluttede ved Overenskomstens Udløbstid. Hvis den ene af Parterne har gjort væsentligt Brud paa sine Forpligtelser efter Forhandlingsreglerne, maa dette vistnok bevirke, at denne Part er bundet til Overenskomstens Fortsættelse, og hans Begæring om Behandling for Fællesudvalget maa kunne kræves afvist.

Er Talen om et Overenskomstforholds Fornyelse uden for Hovedorganisationernes Omraade, findes ingen »sædvanlig overenskomstmæssig Vej« for Forhandling om Fornyelsen, men det maa formentlig kræves, at den Part, der fremsætter Begæring om Behandling for Fællesudvalget, har udfoldet rimelige Bestræbelser for at faa Konflikten bilagt ved en Realitetsdrøftelse med Modparten.

Ogsaa Interessekonflikter, der opstaar, medens den faglige Overenskomst, resp. Fællesudvalgs- eller Nævnskendelse er løbende, synes at kunne indbringes for Fællesudvalget, eventuelt derfra for Nævnet. Konflikten maa da forinden være behandlet i Overensstemmelse med Normen for Behandling af faglig Strid eller de tilsvarende overenskomstmæssige Bestemmelser ved Mægling og organisationsmæssig Forhandling. Hvis den ene Part vægrer sig ved at deltage i Mægling, kan den anden Part tilpligtes at yde sin Medvirkning ved Den faste Voldgiftsret, og efter Omstændighederne maa det da kunne siges, at det endnu ikke har vist sig, om Sagen kan ordnes ad sædvanlig faglig Vej, før Bistand er søgt hos Voldgiftsretten.

Eksempel paa Interessekonflikter, der kan opstaa under en Overenskomstperiode, frembyder Opsigelse af en Særoverenskomst, naar der ikke i andre Overenskomster findes Bestemmelser, der kan træde i Stedet for Særoverenskomsten. Hvor en Akkordprisliste for en enkelt Virksomhed inden for Jernindustrien opsiges midt i en Overenskomstperiode, gælder vel i Henhold til Fagets almindelige Overenskomst, at Arbejdet kan fordres udført i Timeløn, men paa den anden Side anerkendes Arbejdernes Ret til ved Arbejdsstandsning i Overenskomstperioden at søge en ny Akkordprisliste gennemført. Under Arbejdsloven synes da Fastsættelsen af en ny Akkordprisliste at være et saadant overenskomstmæssigt Løn- og Arbejdsforhold, der falder ind under Fællesudvalgets og Nævnets Kompetence[1]). Ganske vist er disse Organer ikke særlig egnede til Afgørelse af en saadan Konflikt. I særlig Grad synes det at være forbundet med unødigt Omsvøb, hvis løbende Spørgsmaal om Betalingen for nyt Arbejde — i Særdeleshed Akkordarbejde — skal kunne indbringes til Behandling efter Loven. I mange Fag kan dette undgaas, fordi den faglige Overenskomst indeholder Hjemmel for Konfliktens Afgørelse ved Voldgift eller nyt Akkordarbejdes Udførelse i Timeløn i Mangel af Enighed om Akkordbetalingen. I Fag, hvor saadan Hjemmel ikke findes, er imidlertid Indbringelse for Fællesudvalg og Nævn den eneste anviste Vej til Konfliktens Løsning uden Arbejdsstandsning.

I Fag, hvor Minimallønsystemet er gældende, finder en almindelig Lønfastsættelse ikke Sted, men Lønnen bestemmes i hvert enkelt Tilfælde ved fri Forhandling mellem Arbejdere og Arbejdsgivere inden for den Grænse, der angives ved Fagets Minimalløn. Ved den saakaldte »Løfteparagraf« hjemles der dog Organisationerne Ret til Paatale, saafremt der ved enkelte Virksomheder bestaar et vist Misforhold med Hensyn til Lønningernes Højde. Om forgæves Paatale giver Ret til Varsling af Strejke — eventuelt efter at det ved faglig Voldgift er slaaet fast, at et Misforhold er til Stede — er ikke afgjort ved Den faste Voldgiftsret[2]). Antages det imidlertid, at Adgangen til Paatale ikke alene er en Ret til at kræve Forhandling, maa det formentlig følge af § 4 i Lov om Arbejdsforhold, at Spørgsmaalet om Fastsættelse af Lønninger i Tilfælde, hvor et Misforhold er konstateret — eventuelt ved faglig Voldgift —, kan indbringes for Fællesudvalget og derfra til Nævnet.

Om Behandlingen af de for Fællesudvalget indbragte Sager findes kun den Bestemmelse i Lovens § 6, at Udvalget — ligesom iøvrigt Arbejds- og Forligsnævnet, men ikke det i § 2, 2. Stk., omhandlede Tremandsudvalg — har Adgang til under Bødeansvar at indkalde Enkelt-

---

[1]) Hvor Fagets almindelige Overenskomst var fornyet ved Lov i Forbindelse med Strejkeforbud i Overenskomstperioden, antoges det, at Akkordprislister maatte anses som uopsigelige, jfr. f. V. K. 1754. Hertil synes der ikke at være tilstrækkelig Føje nu, da §§ 2 og 4 i Lov om Arbejdsforhold anviser Udveje til Konfliktens Løsning uden Arbejdsstandsning.

[2]) Se herom min Bog Kollektiv Arbejdsret S. 157 ff.

personer og Organisationer, der i saa Fald har Pligt til at give Møde for at meddele saadanne Oplysninger, som de paagældende Organer maatte anse for nødvendige af Hensyn til deres Afgørelser. Nogen særlig Mødepligt for Parter er ikke foreskrevet; men gennem Anvendelse af § 6 kan en udebleven Part indkaldes. Parten maa da møde paa egen Bekostning, og der er ikke tillagt Udvalget Beføjelse til at paalægge Sagsomkostninger. I Overensstemmelse med de almindelige Grundsætninger for den faglige Forhandling maa det antages, at Organisationer under De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening repræsenteredes ved Hovedorganisationerne under Forhandlingerne for Udvalget.

Forhandlingerne for Fællesudvalget maa antages først og fremmest at blive rettet mod Opnaaelse af Forlig om Arbejdsvilkaarene. Det fremgaar ikke af Loven, om indgaaede Forlig i Overensstemmelse med vedkommende Organisationers Vedtægter til deres Gyldighed fordrer Godkendelse ved Urafstemning eller anden i Vedtægterne foreskreven Afstemning. Det harmonerer imidlertid bedst med Lovens Principper, om det antages, at et af Repræsentanter for Fællesudvalget indgaaet Forlig ubetinget skal binde de repræsenterede Organisationer, saa meget mere som en bindende Afgørelse vil kunne faas ved Afsigelse af Kendelse i Overensstemmelse med, hvad Parterne har kunnet enes om.

Hvis Forlig ikke opnaas, men der mellem Medlemmerne af Fællesudvalget er Flertal for en Afgørelse af Konflikten, kan Udvalget afsige Kendelse, der sikkert i Overensstemmelse med almindelig faglig Praksis ved Overenskomsters Forlængelse kan have tilbagevirkende Kraft til de tidligere Aftalers og Bestemmelsers Udløbstid.

Kendelsen afslutter Konflikten; dog kan to af Hovedorganisationernes Repræsentanter inden 14 Dage indanke Kendelsen for Arbejds- og Forligsnævnet. Formaalet med Udvalgsbehandlingen er først og fremmest at formindske Sagernes Antal for Arbejds- og Forligsnævnet og forberede Sagernes Behandling for dette. Det havde sikkert været henigtsmæssigt, om Fællesudvalget havde faaet en uvildig Formand, der ledede Forhandlingerne, omend han naturligvis ikke burde have Stemme ved Afgørelserne.

Parter uden for Hovedorganisationerne har en særlig Adgang til at indanke Fællesudvalgets Kendelse for Arbejds- og Forligsnævnet. Dette skyldes sikkert den noget uheldige Sammensætning, som Udvalget har i Sager, hvor saadanne Parter optræder. Hvis f. Eks. der foreligger det almindelige Tilfælde, at en Arbejdsgiver uden for Arbejdsgiverforeningen indklages af en Organisation under De samvirkende Fagforbund, vil Arbejdsgiveren være repræsenteret ved indtil 2 Medlemmer, som træder i Stedet for de ordinære Medlemmer, medens Modparten vil have 3 Medlemmer, og sidste Medlem repræsenterer Arbejdsgiverforeningen. Dette Medlems Interesser i en almindelig Lønhævning hos uorganiserede Arbejdsgivere vil ofte falde sammen med Fagforbundets, og Princippet om ligelig Repræsentation er paa afgørende Maade tilsidesat. Under Forhandlingerne om Loven paa Rigsdagen blev dette paapeget, og det foresloges, at Parterne uden for Hovedorganisationerne skulde udpege samtlige henholdsvis Arbejder- og Arbejdsgiverrepræsentanter; men Forslaget blev afvist med den Motivering, at Kontinuiteten i Afgørelserne maatte sikres. I Stedet findes altsaa en særlig Adgang til Appel, en Adgang, hvis Betydning imidlertid forringes ganske afgørende, dels derved, at Arbejds- og Forligsnævnet kan afvise Sagen, hvis den er af uvæsentlig Betydning, dels — og navnlig — derved, at Nævnet først stemmer uden Formandsskabets Deltagelse, hvorved Fællesudvalgets uheldige Sammensætning gentages i Nævnet. Kun hvis mod Forventning Repræsentanterne for Partsinteresserne fraviger Fællesudvalgets Kendelse, deltager det uvildige Formandsskab i Afgørelsen. En fuldt tilfredsstillende Ordning, der baade sikrede Kontinuitet og uvildig Afgørelse, kunde være opnaaet, saafremt Formandsskabet i de omtalte Sager straks tog Del i Nævnets Afgørelse. De tre uvildige Stemmer vilde da kunne støtte den betrængte Parts to Stemmer og opnaa Majoritet.

Har en Sag ikke kunnet finde sin endelige Afgørelse ved Fællesudvalget, og den forelægges for Arbejds- og Forligsnævn, gælder om Behandlingsmaaden, at Parterne Paastande skal foreligge skriftligt. Iøvrigt behandles Sagen mundtligt i Overensstemmelse med de Regler, som er fastsat for Den faste Voldgiftsret. Den Kendelse, som afsiges, er en endelig forbindende Afgørelse for den Tid, hvori den efter sit eget

Kendelser fra Overenskomst-Nævnet

Forstaaelse af Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939.

Der er af Overenskomst-Nævnet afsagt en Opmandskendelse, der har principiel Betydning, idet den fastslaar, at der er Opsigelsesret i Overenskomstperioden for saadanne Overenskomster, der ikke kan kaldes for egentlige organisationsmæssige Aftaler.

Man kan saa gisne over, hvad der menes med »ikke at være egentlige organisationsmæssige Aftaler«. Hidtil har man opfattet enhver kollektiv Aftale og afsluttet med en Arbejderorganisation, som værende en organisationsmæssig Aftale; men der staar i Præmiserne i nedenfor anførte Sag, at man ikke af Formuleringen af Hovedoverenskomsten kan finde noget sikkert Støttepunkt for, at den har haft til Hensigt at forny lokale eller private Aftaler for Tiden indtil 1. Marts 1941, idet Overenskomstens Fornyelse af samtlige mellem Organisationer eller Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund gældende Overenskomster naturligst forstaas som kun omfattende egentlige organisationsmæssige Aftaler. D. v. s., at hvis man kan fastslaa en Aftale, som værende ikke egentlig organisationsmæssig, kan den opsiges til enhver Tid med almindeligt Opsigelsesvarsel.

Opmandskendelsen har følgende Ordlyd:

Opmandskendelse.

Den 1. Maj 1939 blev der mellem *Isoleringsfirmaet Carl Pers*, der er Medlem af Foreningen af Isoleringsfabrikanter Øst for Storebælt, og *Isoleringsarbejdernes Fagforening i København* truffet Aftale om, at »fremtidigt Arbejde, der forekommer Øst for Storebælt, skal udføres af underskrevne Fagforenings Medlemmer.«

Den 11. Marts 1940 opsagde Firmaet Aftalen til Ophør, og da det i August 1940 fik noget Isoleringsarbejde for Helsingør Skibsværft, antog det hertil 2 Mand fra Helsingør og 2 Mand fra Odense, der ikke var Medlemmer af Isoleringsarbejdernes Fagforening i København. Dette gav Stødet til en Arbejdsnedlæggelse hos et andet Firma, og under den herved foranledigede Sag ved Den faste Voldgiftsret rejste De samvirkende Fagforbund en Kontraklage, hvorved de paastod Firmaet Carl Pers kendt forpligtet til vedblivende at overholde den ovennævnte Aftale af 1. Maj 1939, idet denne efter Forbundenes Mening ikke lovligt har kunnet opsiges som sket, idet den maa anses for at være omfattet af Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund og derfor at være forlænget til den 1. Marts 1941.

Dansk Arbejdsgiverforening hævdede heroverfor, at Overenskomsten af 31. Oktober 1939 ikke kunde antages at omfatte en Særaftale af den Beskaffenhed som Aftalen af 1. Maj 1939, der ikke eller dog ikke direkte er af lønmæssig Karakter. Men iøvrigt maatte Tvivlsspørgmaal herom efter Arbejdsgiverforeningens Mening afgøres af Overenskomstnævnet af 1939, som efter Afsnit V i Overenskomsten af 31. Oktober endelig afgør Tvivlsspørgsmaal vedrørende Overenskomstens Fortolkning.

I Den faste Voldgifts Kendelse af 13. September 1940 i Sag Nr. 2842 udtaler Retten herefter, at forannævnte Spørgsmaal maa henskydes til Afgørelse af Overenskomstnævnet eller eventuelt ved faglig Voldgift. Sagen er herefter af De samvirkende Fagforbund indbragt for Overenskomstnævnet.

Under Proceduren for Overenskomstnævnet har Parterne gentaget deres forannævnte Paastande for Den faste Voldgiftsret og har til Begrundelse af deres Standpunkter yderligere anført følgende Betragtninger:

De samvirkende Fagforbund har hævdet, at

Indhold skal gælde, og det kan næppe antages, at Parterne kan indbringe ny Sag under Henvisning til Prisforandringer m. v. Under de nuværende urolige Forhold kan Spørgsmaal om Gyldighedstiden for Kendelserne let volde Vanskelighed, hvis man ikke finder det forsvarligt paany at gribe til en almindelig Pristalsregulering eller tager særligt Forbehold om ny Prøvelse, hvis Fællesudvalg og Nævn skønner, at Forholdene er undergaaet en væsentlig Forandring. Til Forskel fra Behandlingen i Fællesudvalget kan Sagsomkostninger paalægges Parterne. I Overensstemmelse med Praksis ved Den faste Voldgiftsret tænkes der vistnok først og fremmest paa Omkostninger, der tillægges det offentlige til Dækning af Udgifterne ved Nævnsbehandlingen.

(Fortsættes.)

naar vedkommende Overenskomst ikke kun er en Enkeltmandsoverenskomst, men — som i det foreliggende Tilfælde — en kollektiv Overenskomst, maa den anses for at være forlænget ved Overenskomsten af 31. Oktober 1939, der for Tiden indtil 1. Marts 1941 fornyer »samtlige mellem Organisationer eller Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund gældende Overenkomster ...«

Formaalet med Overenskomsten af 31. Oktober 1939 var netop i Arbejdsfredens Interesse at sikre en Forlængelse af alle mellem fornævnte Parter gældende Overenskomster eller Aftaler. Man har da ogsaa fra Forbundenes Side modsat sig, at Underorganisationerne i Tiden siden nævnte Overenskomst opsagde Aftaler, som det i og for sig kunde være ønskeligt at gøre sig fri af. — Endelig har man anført, at da den under 1. Maj 1939 indgaaede Særoverenskomst ikke indeholder Bestemmelser om, hvorledes den kan opsiges, betyder dette, at den maa løbe sammen med den mellem Parterne gældende almindelige Overenskomst.

Overfor dette sidste har man fra Arbejdsgiverside henvist til, at der ved Siden af de mellem Organisationerne afsluttede Overenskomster er indgaaet tusindvis af lokale Aftaler, der ikke indeholder nogen særlig Opsigelsesfrist, men som dog kan opsiges indenfor Overenskomstperioden med almindeligt Varsel.

Iøvrigt har man fra Dansk Arbejdsgiverforenings Side anført, at det kun er egentlige organisationsmæssige Aftaler, der er fornyet ved Overenskomsten af 31. Oktober 1939, og at den i Sagen omdiskuterede Aftale som en rent privat Aftale mellem vedkommende Firma og Fagforeningen derfor hverken omfattes af nævnte Overenskomsts Ord eller Hensigt. — Der vil heller ikke, fordi denne Særaftale falder bort, fremkomme noget Hul i Overenskomstforholdet mellem Parterne.

Endelig har man fra Arbejdsgiverside henvist til, at Punkt IV, 3, i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 — der afskærer Parterne fra at benytte en Ændring af Pristallet som Grundlag for Opsigelse af bestaaende lokale Prislister og hermed ligestillede Akkordpriser eller andre lokale Aftaler af lønmæssig Karrakter, men iøvrigt giver Parterne Adgang til at opsige disse lokale Vedtagelser i Henhold til Overenskomsten — netop viser, at lokale Aftaler ikke ved Overenskomsten af 31. Oktober 1939 uden videre er forlænget for hele dennes Gyldighedsperiode.

Overfor dette sidste Argument har man fra De samvirkende Fagforbund anført, at Bestemmelsen i Punkt IV, 3, kun gælder for Overenskomster indenfor Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, og at der derfor ikke fra denne Bestemmelse kan drages Slutninger indenfor andre Overenskomstomraader. —

Da der ikke indenfor Organisationernes Repræsentanter i Nævnet har kunnet opnaas et Flertal for Sagens Afgørelse, vil denne være at træffe af Opmanden, som derfor bemærker følgende:

Den foran citerede Bestemmelse i Punkt IV, 3, i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 giver efter Opmandens Skøn intet Bidrag til Afgørelse af den foreliggende Tvist, *dels* fordi Bestemmelsen fremtræder som en Særaftale indenfor Overenskomsten, og *dels* fordi man vel paa den ene Side kan hævde, at Bestemmelsen dog viser, at lokale Aftaler kan opsiges inden 1. Marts 1941, men paa den anden Side med lige saa stor Ret kan henvise til, at denne Opsigelsesret her udtrykkeligt er forbeholdt.

Det maa imidlertid efter Opmandens Mening have Formodningen imod sig, at Overenskomsten af 31. Oktober 1939 skulde have haft til Formaal at forlænge ikke blot de organisationsmæssige Aftaler, men ogsaa alle andre Aftaler, selvom de kun er rent lokale eller private. — Det ligger i Sagens Natur, at Hovedorganisationerne ikke kan have Overblik over alle trufne Aftaler af denne Art, og derfor heller ikke er i Stand til at overse Rækkevidden af at forlænge disse Aftaler for et Aar.

Der kan da heller ikke i Formuleringen af Overenskomsten af 31. Oktober 1939 findes nogt sikkert Støttepunkt for, at denne har haft til Hensigt at forny saadanne lokale eller private Aftaler for Tiden indtil 1. Marts 1941, idet Overenskomstens Fornyelse af samtlige mellem Organisationer eller Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund gældende Overenskomster naturligst forstaas som kun omfattende egentlige organisationsmæssige Aftaler.

Da den mellem Firmaet Carl Pers og Isoleringsarbejdernes Fagforening i København under 1. Maj 1939 trufne Aftale, der ikke har nogen Tilknytning til den mellem Foreningen af Isoleringsfabrikanter Øst for Storebælt og Isoleringsarbejdernes Fagforening i København gældende kollektive Overenskomst, ikke kan betragtes som en organisationsmæssig Aftale, kan den herefter ikke anses for at være omfattet af Overenskomsten af 31. Oktober 1939.

Herefter afsiges følgende

Kendelse:

Den under 1. Maj 1939 mellem Isoleringsfirmaet Carl Pers og Isoleringsarbejdernes Fagforening i København indgaaede Aftale kan ikke anses for omfattet af Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund.

København, den 7. Oktober 1940:
(sign.) *Dreyer.*

Forstaaelse af Tillæg til Lov Nr. 276.

Overenskomst-Nævnet har i en Strid mellem Bryggeriforeningen og Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund afsagt en Opmandskendelse, hvorefter det tillades Bryggeriforeningen at yde Bryggeriarbejderne et ringere Tillæg end det i Lovtillægget stipulerede paa 6,25 Øre pr. Time, hvilket igen vil sige, at det tillades Bryggeriforeningen ved Overskridelse af 80 Kr.-Grænsen at indbetale mindre til Arbejdsfordelingskassen end andre Arbejdsgivere. Kendelsen har virket overraskende, men er altsaa afsagt.

Man mente fra Arbejderside, at der ved Lønstoppet var trukket en Streg, og fra denne Streg at regne skulde Dyrtidstillæg, i Henhold til Lovtillægget, gives ensartet for alle Arbejdere, bortset fra saadanne Omraader, der naturligt havde afvigende Forhold, saasom Søfolk, drikkepengelønnede Fag o. l.

Kendelsen har følgende Ordlyd:

Opmandskendelse.

(Bryggeriindustrien)

I det mellem Bryggeriforeningen og *Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund* gældende Overenskomstforhold blev der allerede i 1934 indført en Pristalsregulering af Normallønningerne og de i Særoverenskomster indeholdte Akkordsatser. Reguleringen foretages ved Ændring af selve Normallønningerne og Akkordsatserne og sker saaledes ikke i Form af Dyrtidstillæg.

Da Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal gennemførtes, bragtes Loven til Anvendelse paa det nævnte Overenskomstforhold, saaledes at de paa Grundlag af April-Pristallet 1940 regulerede Lønninger og Akkordsatser blev reguleret ned til det ved Januar-Pristallet 1940 bestemte Niveau.

Efter Gennemførelsen af Lov af 23. September 1940 om Tillæg til den fornævnte Lov er der mellem Bryggeriforeningen og Forbundet opstaaet Uoverensstemmelse om, hvorledes Lovens Bestemmelser skal gennemføres i Parternes Overenskomstforhold, og under Henvisning til Lovens § 4, hvorefter Tvivlsspørgsmaal vedrørende Lovens Anvendelse afgøres endelig og med forbindende Virkning for Parterne af Overenskomstnævnet af 1939, har Bryggeriforeningen anmodet Nævnet om at træffe Afgørelse i Sagen.

Fra Bryggeriforeningens Side hævdes det, at den forannævnte, særlige Pristalsregulering indenfor Faget maa bevirke, at man ikke skal anvende Lovens § 1 men derimod dens § 2, hvorefter Bestemmelsen i § 1 med fornøden Tilpasning skal anvendes »indenfor Omraader, som er omfattet af Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940, men hvor den i § 1 omhandlede Lønordning ikke direkte finder eller kan finde Anvendelse«.

Som Følge heraf hævder Bryggeriforeningen, at Reguleringen maa gennemføres paa den Maade, at man udpeger, hvilket Pristal (med Juli 1914 som Basis) den i Lovens § 1 fastsatte Dyrtidsregulering svarer til, og derefter, da Bryggeriforeningens Pristalsregulering benytter Prisniveauet i Aaret 1931 som Basis, udfinder det hertil svarende Pristal og endelig paa Grundlag heraf foretager Lønreguleringen i Overensstemmelse med de i Overenskomsten indeholdte Reguleringsbestemmelser. Bryggeriforeningen naar herved til det Resultat, at Reguleringen skal finde Sted paa Grundlag af et Pristal paa 135,85, og at den gældende Forhøjelse af Normallønningerne og Akkordsatserne paa 11 pCt. derfor maa ændres til 14 pCt., naar man benytter 135 som Grundlag, eller subsidiært 15 pCt., hvis man bruger Tallet 135,85. Dette betyder en Lønforhøjelse indenfor de forskellige Lønningsgrupper, der bliver mindre, end hvis Bestemmelserne i § 1 i Loven af 23. September 1940 blev bragt til Anvendelse, men der er efter Bryggeriforeningens Mening intet unaturligt heri, eftersom Loven af 30. Maj 1940 medførte et mindre Fradrag for Bryggeriernes Arbejdere end for de Arbejdere, der omfattedes af den i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund indeholdte Lønregulering.

Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund hævder i Modsætning til Bryggeriforeningen, at Forbundets Medlemmer maa have Krav paa, i Lighed med andre Arbejdere, at faa Tillæg i Overensstemmelse med de i § 1 i Loven af 23. September 1940 indeholdte Bestemmelser, saaledes at de opnaar samme Kompensation for den stedfundne Prisstigning som andre Arbejdere. Forsaavidt Bryggeriernes Arbejdere ikke fuldtud henføres under Loven af 23. September 1940 § 1, kunde man fra Forbundets Side have krævet heller ikke at blive henført under Loven af 30. Maj 1940. Et saadant Krav har man imidlertid ikke stillet, og naar Forbundet saaledes lod den af sidstnævnte Lov følgende Nedsættelse af Lønningerne finde Anvendelse fuldtud indenfor Overenskomstforholdet med Bryggerierne, maa det til Gengæld have Krav paa at opnaa hele den ved Loven af 23. September 1940 § 1 fastsatte Forhøjelse af Lønningerne. Overfor Bryggeriforeningens Henvisning til, at der intet unaturligt er i, at Bryggeriernes Arbejdere nu faar et mindre Tillæg end de andre Arbejdere, anfører man, at Bryggeriernes Arbejdere, da Loven af 30. Maj 1940 traadte i Kraft, havde opnaaet et betydeligt min-

dre Løntillæg end de Arbejdere, der var omfattet af Overenskomsten af 31. Oktober 1939.

Heroverfor anfører man fra Bryggeriforeningen, at dette sidste var en Følge af, at Overenskomsten mellem Foreningen og Forbundet indeholder andre Reguleringsbestemmelser end Overenskomsten af 31. Oktober 1939, og at det iøvrigt opvejes af, at Forbundet opnaaede Pristalsregulering af Lønningerne allerede i 1934. Endelig anfører Foreningen, at Forbundets Standpunkt i Sagen vil betyde, at Loven af 23. September 1940 bryder ind i det Reguleringssystem, der er aftalt mellem Parterne, hvilket ikke kan have været Lovens Mening. —

Da der ikke indenfor Organisationernes Repræsentanter i Nævnet har kunnet opnaas et Flertal for Sagens Afgørelse, vil denne være at træffe af Opmanden, som derfor bemærker følgende:

De i § 1 i Loven af 23. September 1940 nævnte Dyrtidstillæg er i selve Paragrafen sat i direkte Relation til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 og dennes Gruppeinddeling. Allerede dette taler for, at § 1 kun skal finde Anvendelse paa de Overenskomstforhold, der direkte er omfattet af nævnte Overenskomst, eller hvor dennes Bestemmelser om Lønregulering efter Pristal er bragt direkte i Anvendelse.

Samme Resultat kommer man til ved at se paa Lovens § 2. Den fastslaar, at en Tilpasning af Bestemmelsen i § 1 skal finde Sted ikke blot — hvad der er nødvendigt — indenfor Omraader, hvor den i § 1 omhandlede Lønordning ikke direkte *kan* finde Anvendelse, men ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor denne Lønordning ikke direkte *finder* Anvendelse — altsaa selvom der teoretisk intet var til Hinder for en saadan Anvendelse.

Endelig naar man til samme Resultat ved en Betragtning af Sagens Realitet: Bryggeriarbejderne har allerede i 1934 faaet en Lønregulering efter Pristal, medens de fleste øvrige Arbejdere først opnaaede dette ved Overenskomsten af 31. Oktober 1939. Forsaavidt Forholdene ikke havde gjort det nødvendigt at gribe ind i Reguleringen af Arbejdslønningerne efter Pristal, vilde disse to forskellige Regulerings-Systemer være løbet videre uafhængige af hinanden og med det Resultat, at de to Grupper af Arbejdere i forskellig Grad havde faaet Dækning for Prisstigningen. Der er ingen Holdepunkter for at antage, at Lovgivningsmagten har haft til Formaal ved Loven af 23. September 1940 at søge denne Ulighed udlignet ved nu at give de paagældende et ensartet Tillæg, og det ses da heller ikke, at Lovgivningen kan være interesseret i at bryde ind i de enkelte Overenskomsters Reguleringssystem. Loven af 30. Maj 1940 gør da heller ikke dette, og det kan da heller ikke antages, at Loven af 23. September 1940, der fremtræder som et Tillæg til Loven af 30. Maj 1940, har tilsigtet dette. Det bemærkes i denne Forbindelse, at Loven af 30. Maj 1940 under Hensyn til, at den ogsaa omfattede Lønregulering, der i Princippet svarede til den ved Overenskomsten af 31. Oktober 1939 gennemførte, gjaldt fuldtud for Bryggerifagets Overenskomster, hvad enten Parterne ønskede dette eller ej.

Under Hensyn til foranstaaende finder Opmanden at maatte statuere, at Overenskomstforholdet mellem Bryggeriforeningen og Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund omfattes af § 2 i Loven af 23. September 1940, og at der i Princippet intet er at indvende imod den af Bryggeriforeningen foreslaaede Form for Tilpasningen af Bestemmelserne i § 1 paa nævnte Overenskomstforhold. —

Herefter afsiges følgende

Kendelse:

Overenskomstforholdet mellem Bryggeriforeningen og Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund omfattes af § 2 i Loven af 23. September 1940 om Tillæg til Lov Nr. 276 af 30. Maj 1940 om det for Regulering af Arbejdslønninger gældende Pristal.

København, den 8. Oktober 1940.

(sign.) *Dreyer.*

Nordiske Nyheder

NORDISK FAGFORENINGS-KONFERENCE. Den 24. og 25. Oktober afholdtes i Helsingfors en nordisk faglig Konference og den 26. Oktober og følgende Dage holdt den finske Landsorganisation Kongres i samme By. Ved Konferencen og Fagforeningskongressen var De samvirkende Fagforbund repræsenteret af sin Formand *Laur. Hansen.*

DET SVENSKE PRISTAL. Den 7. Oktober offentliggjorde den svenske Socialstyrelse Pristallet for III. Kvartal, der viste en Stigning med 4 Points, d. v. s. fra 193 til 197 med 1914 = 100 som Basisaar. Da den mellem de to Hovedorganisationer indgaaede Pristals-regulerings-Aftale bestemmer, at Lønningerne skal reguleres, dersom Pristallet falder eller stiger med mindst 6 Points, vil der altsaa ikke finde nogen Lønforhøjelse Sted i denne Omgang.

ARBEJDSLØSHEDEN I SVERIGE. Den svenske Arbejdsmarkedskommissions Beretning om Stillingen paa Arbejdsmarkedet i August Maaned viser, at Beskæftigelsen indenfor Industri, Byggevirksomhed, Handel m. v. er sunket med 15 pCt. i Forhold til samme Maaned i Fjor. Arbejdsløsheden er blevet modvirket af det udvidede Forsvarsberedskab og de dermed sammenhængende Foranstaltninger, men i August Maaned er Arbejdsløsheden indenfor Fagforbundene dog dobbelt saa høj og Antallet af understøttelses-

søgende arbejdsløse 40 pCt. højere end paa samme Tid Aaret før.

OPLYSNINGSARBEJDET I SVERIGE. Det svenske Oplysningsforbund holdt fornylig Aarsmøde i Stockholm. 13 af Forbundets 15 Rigsorganisationer var repræsenteret. Ogsaa i Sverige former Oplysningsarbejdet sig ret vanskeligt, ikke mindst paa Grund af, at mange Lærere og Organisationsledere er indkaldt til Hæren. 6000 Studiekredse har været i Arbejde, hvad der betyder en Nedgang med 11 pCt., men denne Nedgang rammer navnlig Landdistrikterne.

Aarsmødet vedtog en Udtalelse, der understreger Betydningen af en udvidet Studievirksomhed, hvorved Opmærksomheden særlig bør fæstnes ved Folkeforsørgelsen og Arbejdsmarkedets Problemer samt Modsætningerne mellem demokratiske Samfundssyn og Diktaturets Ideologier. Man udtaler Forventning om, at de offentlige Myndigheder og Arbejderorganisationerne støtter Virksomheden gennem Bevilling af økonomisk Tilskud.

VALGET I SVERIGE. Den faglige Landsorganisations Sekretariat har i Henhold til en af Repræsentantskabet given Bemyndigelse bevilget 300.000 Kr. til Dækning af det svenske Socialdemokratis Omkostninger ved det fornylig afholdte Rigsdagsvalg.

SVENSK METALARBEJDERFORBUND. Medlemstallet i Svensk Metalarbejderforbund er fra Aarets Begyndelse til Udgangen af August Maaned steget fra 165.000 til 172.000. Af Forbundets Medlemmer er kun 4 pCt. arbejdsløse.

Arbejdslønnen i Industrien

JANUAR KVARTAL 1940

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Januar Kvartal 1940 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Tillæg for Overarbejde, Holdskifte m. v. ikke er indbefattet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester.

I Tabel 1 er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Januar Kvartal 1940 og for de fire foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Januar Kvartal 1940 var 156 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 187 Øre, for Arbejdsmænd 159 Øre og for Kvinder 105 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. I Forhold til det foregaaende Kvartal, Oktober Kvartal 1939, har der været Stigning i Timefortjenesten for samtlige Grupper af Arbejdere.

Tabel. 1. Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Januar Kvartal 1940 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 31/3 1940	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		Jan. Kv. 1940	Okt. Kv. 1939	Juli Kv. 1939	April Kv. 1939	Jan. Kv. 1939
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	28179	199	198	192	191	187
Ufagl. —	24760	167	163	158	157	155
Ialt Mænd...	52939	184	181	176	174	172
Kvindl. Arbejdere	21713	107	100	98	98	98
Samtl. Arbejdere	74652	162	158	155	154	152
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	22517	170	164	158	157	155
Ufagl. —	27999	151	145	140	139	138
Ialt Mænd...	50516	160	153	148	147	146
Kvindl. Arbejdere	13711	103	96	93	93	94
Samtl. Arbejdere	64227	148	143	139	138	136
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	50696	187	181	175	174	172
Ufagl. —	52759	159	152	148	147	146
Ialt Mænd...	103455	172	166	160	160	159
Kvindl. Arbejdere	35424	105	98	96	96	96
Samtl. Arbejdere	138879	156	151	147	146	144

Opgangen i Timefortjenesten skyldes hovedsagelig en Stigning i Dyrtidstillægget. Medens der i de første 4 Uger af Januar Kvartal udbetaltes det samme Dyrtidstillæg som i Slutningen af Oktober Kvartal, var dette Tillæg i de sidste Uger af Januar Kvartal 16,15 Øre pr. Time for mandlige Arbejdere og 10,45 Øre pr. Time for kvindelige Arbejdere mod henholdsvis 5,1 Øre og 3,3 Øre i de første Uger.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Oktober Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold. Tillægget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,8 og 0,8 Øre. Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, for hvilke Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde 1,3 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 1,0 pCt. i Januar Kvartal 1939. Stigningen i Overarbejdet skyldes formentlig Dispensationer fra Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde. For Overarbejde udbetales efter 10. November 1939 det samme Dyrtidstillæg pr. Arbejdstime som for Arbejde i normal Arbejdstid, jfr. ovenfor.

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindeligt Arbejderforbund og Aktieselskabet Bladkompagniet.

Bladkompagniet havde med Kvindeligt Arbejderforbund ønsket en Forhandling om Ferieordning for de kvindelige Avisbude. Denne Forhandling fandt Sted i Arbejdsgiverforeningen den 9. Oktober, hvor Aktieselskabet fremsatte sit Ønske om, at Budenes Ferietid kunde blive fordelt paa hele Aaret, saaledes at der som Ferie-Afløsere kunde engageres et vist Antal Bude, der efter Tur passede de forskellige Distrikter under de faste Budes Ferie. Arbejdsgiverforeningen ønskede D. s. F.s Medvirken til, at den Dispensation fra Ferieloven, som en saadan Foranstaltning nødvendiggjorde, søgtes opnaaet af Parterne i Forening.

Paa Forhandlingsmødet kunde Kvindeligt Arbejderforbund ikke imødekomme Bladkompagniets Ønske, men da dette Ønske var motiveret med en Række Fejlekspeditioner under afvigte Ferieperiode, henvistes hele Spørgsmaalet til Forhandling mellem Budene og Bladkompagniet, som dog forbeholdt sig eventuelt at ville rejse Spørgsmaalet paany, hvis lokal Forhandling ikke skulde give Resultat.

Radiotelegrafistforeningen af 1917 og Dansk Radio Aktieselskab.

Den 7. Oktober afholdtes Fællesmøde til Behandling af en Række Afskedigelser af Radiotelegrafister fra D. F. D. S.s Skibe. Fra Arbejderside beklagede man sig over, at Afskedigelserne havde fundet Sted umiddelbart efter, at det havde vist sig umuligt at opnaa Enighed om en Arbejdsfordelingsaftale, medens man fra Arbejdsgiverside hævdede, at Forholdet havde udviklet sig saaledes, at man kun kunde beskæftige et Faatal af de hidtidigt beskæftigede Telegrafister.

Der besluttedes intet paa Mødet, men D.F.D.S. gav Tilsagn om at overveje Mulighederne for at beskæftige Radiotelegrafisterne om Bord i Skibene, eventuelt ogsaa ved Arbejde, der var afvigende fra det egentlige Telegrafistarbejde.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2811.

Typografer hos A/S Andersen & Bruuns Fabrikker.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 6. September 1940 i Sag Nr. 2811: De samvirkende Fagforbund for Dansk Typograf-Forbund og dets Københavns Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Litograflaug og A/S Andersen & Bruuns Fabrikker.

A/S Andersen & Bruuns Fabrikkers Hovedvirksomhed er Fremstilling af Kapsler, Tuber og Staniol. Selskabet staar som Enkeltvirksomhed under Dansk Arbejdsgiverforening og har sine overenskomstmæssige Forhold dækket af Overenskomster med Fabriksarbejdernes Forbund og Kvindeligt Arbejderforbund. Selskabet har imidlertid desuden haft en Afdeling for litografisk Produktion af forskellig Art og i den Anledning været Medlem af Dansk Litograflaug i en Aarrække. Med Udgangen af 1939 har Selskabet nedlagt denne Afdeling og er udtraadt af Lauget med sædvanligt 6 Maaneders Varsel til 1. Juli 1940.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Typograf-Forbund og dets Københavns Afdeling indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Litograflaug og A/S Andersen & Bruuns Fabrikker med Paastand om, at det indklagede Firma kendes pligtig til med Hensyn til typografisk Arbejde at følge den mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund afsluttede Tarif (i det følgende kaldet Bogtryktariffen).

Klagerne gør til Støtte for deres Paastand følgende gældende:

I den Aarrække, Selskabet har været Medlem af Dansk Litograflaug, har Litograflauget optraadt som Selskabets organisatoriske Repræsentant i alle Spørgsmaal vedrørende de ved de omhandlede Arbejders Omraade beskæftigede Arbejdere, og man har fulgt den Betragtning, at de ved litografisk Trykarbejde beskæftigede faglærte Folk har været underkastet Tariffen med Lauget og Litografisk Forbund, medens de ved litografisk Trykarbejde beskæftigede ufaglærte Arbejdere har været underkastet den mellem Lauget og Dansk Typograf-Forbund gældende Tarif, hvorhos man i alle Sager, der angik de ved typografisk Trykarbejde beskæftigede faglærte og ufaglærte Folk, har antaget den mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund gældende Tarif som Rettesnor. Udover disse 2 Omraader har Selskabet udført Trykarbejde af noget speciel Karakter, men dette har dog i Princippet henhørt under typografisk Tryk; i nogle af disse Forhold har man ikke anvendt typografisk faglært Arbejdskraft eller fulgt Bogtryktariffen, og disse Forhold har netop i de sidste 2—3 Aar været Genstand for adskillige skriftlige og mundtlige Forhandlinger mellem Lauget og Forbundet, i flere Tilfælde i Form af officielle Mæglingsmøder paa selve Arbejdsstedet.

Den sidste Forhandling paa Stedet om disse Forhold fandt Sted den 22. Januar d. A., og der aftaltes ved denne Lejlighed mellem Mæglingsmændene, at der gaves Selskabet en Frist

paa et Par Uger til Overvejelse af, paa hvilken Maade det i acceptabelt Omfang maatte kunne tænke sig bedst at imødekomme de af Forbundet fastholdte Krav om de paaklagede Forholds Indordning under Bogtryktariffen. — I Skrivelse af 9. Februar d. A. meddelte imidlertid Lauget, at dette nu ikke mente mere at kunne medvirke i Forhandlinger vedrørende typografisk Arbejde, fordi Selskabet havde opgivet sin Afdeling for litografisk Tryk. Den 14. Juni d. A. har der været afholdt Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne, uden at Enighed kunde opnaas. — Endvidere henviser Klagerne til, at det hidtil har været Kotume mellem Lauget og Forbundet at anlægge den Betragtning, at hos Firmaer, der var Medlemmer af Lauget, men som drev baade litografisk og typografisk Trykkerivirksomhed, skulde Tarifen mellem Lauget og Forbundet efterleves, hvad det litografiske Trykarbejde angik, og Tarifen mellem Bogtrykkerforeningen og Forbundet efterleves, hvad det typografiske Trykarbejde angik — dette uanset om Firmaet kun var Medlem af Lauget og ikke tillige af Bogtrykkerforeningen. — Endelig hævdes det, at Selskabet er bundet af Bogtryktariffen for saa vidt angaar det hos Selskabet forekommende typografiske Arbejde, og at dets Vægring ved fortsat Forhandling og eventuel Nedsættelse af faglig Voldgift til Konstatering af, om det paagældende Arbejde er typografisk Arbejde, er et Brud paa Tariffen.

Om det Arbejde, der har været Genstand for den nysnævnte Forhandling er oplyst: Efter at Selskabet gennem længere Tid havde fabrikeret farvet Staniol og derefter Staniol med forskelligt farvede Mønstre, blev der anskaffet nye Maskiner, hvormed man ogsaa kunde fremstille Staniol med Firmanavne og lignende, idet der i Gummivalserne var udskaaret Bogstaver m. m. Det var disse nye Maskiners Anskaffelse, der i 1938 gav Anledning til Dansk Typograf-Forbunds Indgriben. Efter at Forbundet ved Skrivelse af 28/6 1938 havde forbeholdt sig sin Stilling, blev der først ved Skrivelse af 18/11 1939 paany rettet Henvendelse til Selskabet om Sagen, og derefter fulgte de før nævnte Forhandlinger.

De Indklagede, der i Svarskriftet har paastaaet Frifindelse, har under Domsforhandlingen paastaaet Sagen afvist under Henvisning til, at Litograflauget ingen overenskomstmæssig Forpligtelse har overfor Dansk Typograf-Forbund med Hensyn til Bogtryktariffen. Den Omstændighed, at Selskabet som Medlem af Lauget rent faktisk har betalt Trykarbejde efter Bogtryktariffen, kan ikke sidestilles med Indgaaelse af Overenskomst, og denne kan heller ikke anses tiltraadt ved de Forhandlinger, der Tid efter anden har fundet Sted. I en Skrivelse af 7. Marts 1933 fra Lauget til Forbundet har Lauget næst at anerkende, at Arbejdet ved enkelte Presser skulde betales i Overensstemmelse med Bogtryktariffen, da ogsaa paa flere Punkter protesteret mod at anvende dennes almindelige Regler, da disse maatte anses som Lauget uvedkommende.

Retten skal udtale følgende:

Det mellem Lauget og Forbundet passerede, derunder navnlig at Lauget har optraadt som sit Medlems organisatoriske Repræsentant ogsaa for saa vidt angaar Forhold, der falder ind under Bogtryktariffen, findes ikke, blandt andet paa Grund af den Tilknytning, der faktisk har bestaaet mellem Litograf- og Bogtrykvirksomhed, at kunne medføre, at Lauget foruden at være bundet af sine egne Overenskomster med henholdsvis Litografisk Forbund og Dansk Typograf-Forbund, ogsaa skulde være blevet Part i det Overenskomstforhold, der bestaar mellem dette Forbund og Københavns Bogtrykkerforening. Da tilmed det indklagede Selskab er ophørt med den Del af sin Virksomhed, som betingede Medlemsskab af Lauget, er dermed Grundlaget for Anvendelsen af Bogtryktariffen bortfaldet, og da der saaledes ikke ses at foreligge nogen Ret for Forbundet til at gribe ind i de mellem andre Forbund og Selskabet bestaaende Overenskomstforhold, vil der ikke kunne gives Klagerne Medhold i den nedlagte Paastand.

Retten finder ikke, at Sagen bør afvises, idet Retten har Kompetence til at afgøre, om der foreligger en Overenskomst, og Tvisten mellem Parterne kun har drejet sig om, hvorvidt Lauget maatte antages at have tiltraadt Bogtryktariffen. Herefter maa de Indklagede frifindes.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at udrede med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. November 1940 — 36. Aargang . Nummer 22

Fagbevægelsens Problemer

Hvor staar dansk Fagbevægelse i Dag? I hvilken Udstrækning har Krise og Krig og den heraf affødte Lovgivning paavirket Fagbevægelsens Arbejdsmuligheder? Hvilke Opgaver og Problemer vil den blive stillet overfor i Fremtiden? — Det er de Spørgsmaal, der for Tiden gøres til Genstand for mangeartede Betragtninger i den offentlige Diskussion, omtales i Pressen og drøftes i vore Organisationer. Det er vigtigt, at der under disse Diskussioner ikke gives et falsk Billede af de virkelige Forhold, at der ikke oparbejdes Stemninger, der kan skade vor Bevægelse, at der skabes Klarhed angaaende de Vilkaar, under hvilke vi maa arbejde i den nuværende vanskelige Situation.

Loven om Arbejdsforhold forbyder Iværksættelse af Strejker og Lockouter og henviser Interessetvister til Afgørelse for et mellem de to faglige Hovedorganisationer, Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, nedsat Fællesudvalg, henholdsvis et Arbejds- og Forligsnævn, hvorved det af Regeringen udnævnte Formandsskab giver Udslaget i sidste Instans. Hovedorganisationerne har erkendt, at en saadan Nyordning af Arbejdsmarkedets Forhold er en Nødvendighed i den Tvangssituation, hvori Landet for Tiden befinder sig.

Denne Lov er blevet hilst med almindelig Tilfredshed, fordi den sikrer Freden paa Arbejdsmarkedet i en Tid, der er saa fuld af Vanskeligheder for Land og Folk, og dermed letter den Tilpasning af Landets Økonomi, der er paakrævet paa Grund af den ændrede Tilstand i Europa. En Undtagelse danner dog de to Yderpartier, Kommunister og Nationalsocialister, der i den Anledning retter rasende Angreb paa Fagbevægelsen og dens Ledere, der har givet deres Tilslutning til dette Indgreb i Organisationernes Frihed. De danske Kommunister føler sig ligesom Folkene omkring Frits Clausen og Svinekrone-Bach først og fremmest som Repræsentanter for en fremmed Magt og et fremmed »System«, men de er ikke desmindre i allerhøjeste Grad forargede, naar der herhjemme foretages et Skridt, der, omend kun svagt, minder om Tilstanden i de Lande, de til daglig priser som et ideelt Forbillede. Kommunisterne sværmer saaledes for Sovjetunionen, hvor Strejkeretten aldrig har bestaaet, hvor Fagforeningernes Ledelser udpeges af det kommunistiske Parti og udenom Medlemmerne, som ikke har den ringeste Indflydelse paa Fastsættelsen af Løn- og Arbejdsvilkaar, hvor Arbejdere, der »egenmægtig« skifter Arbejdsplads, straffes med fra 2 til 4 Maaneders Fængsel og hvor Arbejdere, der blot en eneste Dag uden gyldig Grund forsømmer deres Arbejdsplads idømmes »Strafarbejde« paa Arbejdspladsen i indtil 6 Maaneder med 25 pCt.s Lønnedsættelse i samme Tidsrum, og hvor hver Arbejder skal være forsynet med en Skudsmaalbog, der indeholder Oplysning om Opførsel og Afskedigelsesgrund. De samme Kommunister, der skamroser disse Tilstande i Sovjetunionen, er imidlertid dybt rystede over ethvert Indgreb i dansk Organisationsliv, benægter dets Nødvendighed og taler om Likvidering af Fagbevægelsen og om Fagforeningsførernes »Forræderi«. Denne Optræden kan kun betegnes som det rene Hykleri, som en bunduærlig Spekulation i Uvidenhed og Utilfreds-

hed, som et Forsøg paa at fiske i rørte Vande til Fremme af snævertsynede Partiformaal.

Men ogsaa udenfor denne forholdsvis snævre Kreds af yderliggaaende gives der paa spredte Hold Udtryk for den Opfattelse, at Loven om Arbejdsforhold med dens Forbud mod Arbejdsstandsninger om ikke just gør Fagforeningerne overflødige saa dog i væsentlig Grad indsnævrer deres Arbejdsomraade og Arbejdsmuligheder. Det er den længst forældede Opfattelse af Fagforeningerne som rene Strejkeorganisationer, der gør sig gældende, og den bunder ikke saa meget i daarlig Vilje som i Ukendskab til de virkelige Forhold. Fagforeningerne har altid betragtet Strejken som den sidste Udvej, deres Virksomhed omfatter forlængst ikke mere kun selve Lønomraadet, men er efterhaanden blevet saa vidtspændende, at den gør sig gældende paa snart sagt alle Omraader af det økonomiske og sociale Liv. Samtidig med, at de to Hovedorganisationer voksede i Styrke, udviklede der sig et Samarbejde og en Forhandlingsvilje, der ganske vist ikke udelukkede Konflikter, men dog gjorde disse til en Undtagelse. I Tiden fra 1925 til 1933 forekom der ikke en eneste Storkonflikt, omend Statsindgreb dengang endnu var et ukendt Begreb, og Tiden efter det første Statsindgreb i 1933 opviser kun en 5-Ugers Storkonflikt i 1936. Det er altsaa ikke Arbejdskampe, der i de sidste 15 Aar har været det fremherskende Træk i Fagforeningernes Virksomhed. Fagforeningerne har fra første Færd foretrukket Forhandlingsvejen frem for Kampen, uden at dette paa nogen Maade har paavirket det faglige Arbejdes Resultater. Tværtimod. I den næsten uafbrudte Arbejdsfredsperiode fra 1925 har Fagbevægelsen været i Stand til at udbygge sine Positioner og styrke sin Indflydelse i en saadan Grad, at vore politiske Modstandere endog paastod, at den var den egentlige Herre i Landet og dikterede Regeringens Politik. Dette var en Overdrivelse, men det er rigtigt, at Fagbevægelsen er blevet en Faktor i det økonomiske Liv, som alle maa regne med.

Intet er derfor mere fejlagtig end at tro, at Forligs- eller Voldgiftsinstanser gør Fagbevægelsen overflødig eller forringer dens Betydning, thi Arbejdernes organisatoriske Styrke vil altid være afgørende for det Hensyn, der fra Samfundets Side vil blive taget til Arbejdernes Krav. Foruden Lønkampe er der et meget stort Arbejdsfelt for Fagforeningerne, som det gælder at bearbejde. Der stilles i disse Krisetider store Krav til Fagforeningerne og deres ledende Mænd, hvis Medvirken paakaldes til Løsning af en Række nye Problemer, derunder ogsaa Praktiseringen af de mange nye Love. Det kan uden Overdrivelse siges, at Fagbevægelsen aldrig har været stillet overfor saa mange og alvorlige Opgaver som nu, og overalt gælder det om at afstemme de afvigende Interesser efter hinanden for at naa frem til den Helhedsløsning, som vort Land og Folk er bedst tjent med. Jævnsides hermed arbejdes der for at holde Organisationslivet frisk og levende, bevare Aktionsevnen og Medlemmernes Tillid og Tro paa Organisationernes Fremtidsmuligheder.

I den nuværende Situation, der er saa kritisk for vort Land, har dansk Fagbevægelse tilsagt sin loyale Medvirken til Løsning af de mange Vanskeligheder, der rejser sig for det danske Samfund. Det gælder for Situationen som Helhed saavel som for alle de Foranstaltninger, der kræves i hvert enkelt Tilfælde. Dette Tilsagn er givet under Forudsætning af, at Krigstilstandens Byrder fordeles ligeligt paa alle Befolkningsgrupper, saaledes at der ogsaa tages tilbørligt Hensyn til Arbejdernes Interesser. Her opstaar imidlertid et Problem, der vækker almindelig Utilfredshed. Pristalsreguleringens Ophævelse er ikke blevet fulgt af et tilsvarende Prisstop, tværtimod vedbliver Priserne at klatre i Vejret, og vi kan endnu ikke se nogen Ende paa Prisopgangen.

Pristalsreguleringens Ophævelse krævedes med den Motivering, at de stadige Lønstigninger kun førte til yderligere Prisforhøjelser og vilde ende med Inflation, men Udviklingen viser, at Priserne stiger, og endog ret kraftig, ogsaa uden Dyrtidstillæg til Lønarbejderne, hvis Eksistensgrundlag nu er alvorligt truet. Man maa jo betænke, at det ikke kun er Prisstigningerne, men ogsaa Arbejdsfordelingen, der forringer Købeevnen, og at det desværre er en Kendsgerning, at disse 2 Ting i Forening i mange Tilfælde halverer Arbejdsfortjensten. Ogsaa andre Erhvervsgruppers Indtægter er gaaet betydelig ned, og dette er Grunden til, at Kravet om effektiv Kontrol med Priserne nu rejses fra alle Sider.

De samvirkende Fagforbund modtager for Tiden mange Henvendelser og Resolutioner fra

Fagforeningerne og deres Medlemmer, der protesterer imod Prisfordyrelsen, skildrer den uholdbare Situation for Arbejderhjemmene og kræver Foranstaltninger herimod, men disse Tilkendegivelser er for saa vidt overflødige, som De samvirkende Fagforbunds Ledelse tilfulde er klar over dette Forhold og sætter alt ind paa at opnaa den nødvendige Udligning mellem Priser og Løninger. Medlemmerne kan være ganske forvisset om, at hvad der kan gøres fra De samvirkende Fagforbunds Side for at lette Trykket paa Arbejderhjemmenes Budgetter, bliver og vil fortsat blive gjort.

Det maa dog i denne Forbindelse udtrykkelig understreges, at Prisudviklingen til Dels skyldes Forhold, som selv ikke Regeringen er Herre over. Det samme gælder om adskillige af den sidste Tids Love, som er affødt af de ekstraordinære Forhold. De samvirkende Fagforbund har ikke paataget sig Ansvaret for alle de nu gennemførte Lovforanstaltninger, men erkender paa den anden Side de ekstraordinære Forhold, der er Aarsagen dertil. De samvirkende Fagforbund er klar over, at Krigens Kaar betyder Mangel og Afsavn, men de vil af yderste Evne fortsætte deres Bestræbelser for en ligelig Fordeling af Krigens Byrder. De fagorganiserede Arbejdere kan paa dette saavel som paa alle andre Punkter have fuld Tillid til den faglige Centralorganisations Ledelse.

Der er sluttelig een Ting, som vi stadig maa erindre og som ikke kan fremhæves stærkt nok. Det er, at dansk Fagbevægelse i den nuværende kritiske Situation kun har følgende Valg: *enten* at være loyal Deltager i et nationalt Samarbejde til Støtte af Samlingsregeringens Bestræbelser for i det videst mulige Omfang at sikre Landets Økonomi samt dets Frihed, Uafhængighed og Selvstyre, der er Grundlaget for vor Bevægelses Eksistens og frie Virksomhed — med de Ofre, dette kræver af Arbejderne — *eller* at lade sig drive ud i det Kaos, som de yderliggaaende Elementer i Strid med Landets sande Interesser tilstræber for at fremme partipolitiske Formaal. Der findes intet andet Valg. Ingen forstandig fagorganiseret Arbejder vil være i Tvivl om, hvilken Vej Fagbevægelsen bør vælge.

Lov om Arbejdsforhold

Af Dr. juris. *Knud Illum*

(Fortsat)

For Arbejdsforhold, der ikke hidtil har været omfattet af nogen kollektiv Overenskomst, indeholdt Hovedorganisationernes Forslag Udkast til en Ordning, der har Forbilleder i fremmed Ret, f. Eks. tysk Ret i Tiden efter Verdenskrigen. Idet Arbejds- og Forligsnævnet traf Afgørelse om de Sager, som indbragtes for det fra Fællesudvalget, skulde Nævnet kunne bestemme, at de fastsatte Arbejdsvilkaar inden for det paagældende Omraade tillige skulde være bindende for dem, der ikke var tilsluttet de faglige Organisationer. Inden for de svagt organiserede Fag som Landbruget og Handels- og Kontormedhjælperfaget vilde den foreslaaede Bestemmelse medføre, at de Overenskomstbestemmelser, som maatte blive truffet mellem Fagforbundene og de mindre Grupper af organiserede Arbejdsgivere efter Arbejds- og Forligsnævnets eget Initiativ og ved generel Bestemmelse kunde udvides til hele Erhvervet, naar blot Organisationerne kunde enes derom. At Spørgsmaalet om de uorganiseredes Stilling rejses netop i Forbindelse med en almindelig Voldgiftsordning, er ganske naturligt. Saa længe Lønfastsættelsen principielt er overladt til de økonomiske Kræfters frie Spil, kan ingen med Rette klage over den Konkurrence, der paaføres ham af andre. I det Øjeblik Lønfastsættelsen sker ved dertil beskikkede Myndigheder efter almene Hensyn, træder Kravet om Lighed for Loven frem og fordrer ligelig Behandling af alle Arbejdere og Arbejdsgivere. Paa den anden Side burde Afgørelsen dog ligge hos en Myndighed, der ikke alene repræsenterede Organisationsinteresser. Hovedorganisationernes Forslag mødte imidlertid afgørende Modstand inden for Venstre, og omend Loven har bibeholdt Adgangen til at fastsætte almindelige Arbejdsbetingelser for de hidtil uorganiserede, er der dog lagt saadanne Hindringer i Vejen for Gennemførelsen, at Loven paa dette Punkt maa antages kun at faa ringe Betydning.

Efter Lovens § 2, 2. Stk., træffer Arbejds- og Forligsnævnet Afgørelse af Uoverensstemmelser, der forelægges det, om kollektive eller generelle Løn- og Arbejdsvilkaar for Arbejdsgi-

vere eller Arbejdere, der ikke er omfattet af en Overenskomst herom, idet det dog er en Betingelse for Fastsættelse af Løn- og Arbejdsvilkaar for saadanne Arbejdsgivere eller Arbejdere, at denne af Nævnet skønnes paakrævet for at opnaa en af Hensyn til Arbejdsforholdenes rolige Udvikling ønsket Ensartethed i Lønningerne eller en Tilpasning, hvorved saavel Produktionens Omfang som Antallet af beskæftigede tages i Betragtning. Forinden Indbringelsen for Nævnet skal der dog først foreligge en Afgørelse fra det foran omtalte Tremandsudvalg, hvorefter Udvalget finder det sandsynligt, at disse Betingelser for Lønfastsættelse foreligger.

Betydningen af den Omredaktion, som foretoges inden Forelæggelsen for Rigsdagen, bestaar først og fremmest deri, at Nævnet kun afgør de Sager, som forelægges det, og ikke selv kan tage Initiativet til Lønfastsættelsen. Efter Principperne for Forelæggelsen maa hver Part være repræsenteret. Drejer Sagen sig om Lønfastsættelse inden for Landbruget, maa hver Arbejdsgiver, der skal omfattes af Ordningen, særskilt indkaldes. Indkaldelsen maa dernæst udgaa fra Modparten, d. v. s. Arbejderne paa Arbejdspladsen, eller en Organisation, der repræsenterer dem ifølge Anmodning eller i Kraft af Arbejdernes Medlemsskab i Organisationen. Dette er kommet tydeligt frem i Arbejdsministerens Udtalelser over for det af Folketinget nedsatte Udvalg: »Endvidere blev det ved Forhandlingerne fastslaaet, at Hovedorganisationerne ikke, som af nogle befrygtet, kan etablere Uoverensstemmelse i et Arbejdsforhold og ved deres Initiativ faa Sagen frem for Fællesudvalg eller Tremandsudvalg og Arbejds- og Forligsnævn. Hvor den ene eller begge Parter er uorganiserede, kan en Organisation ikke paatage sig den paagældende Sag, medmindre Ønske derom fremkommer fra vedkommende Part.«

Herefter turde en generel Ordning af Arbejdsforholdene i Medfør af Lovens § 2, 2. Stk., i svagt organiserede Fag med mange Smaabedrifter være uigennemførlig. I Tilfælde, hvor Sag indbringes for Tremandsudvalg og Nævn, har Hovedorganisationernes Indflydelse imidlertid stadig en urimelig Overvægt. I Tremandsudvalget vil to Medlemmer repræsentere Hovedorganisationerne, og med Hensyn til uorganiserede Parters Repræsentation i Nævnet henvises til det foran anførte.

Hvorledes iøvrigt uorganiserede Arbejdere repræsenteres ved Tremandsudvalg og Fællesudvalg, er ikke afgjort ved Loven. Da individuelle Arbejdsforhold ikke ligger inden for Lovens Omraade, tør det formentlig antages, at en enkelt Arbejder ikke kan rejse Sag. Paa den anden Side synes det ikke tilstrækkelig begrundet at stille Krav om, at Majoriteten af Arbejderne optræder; sammenholder man Spørgsmaalet med Lovens Strejkeforbud, synes man at maatte kræve et saadant Antal Arbejdere, som efter Virksomhedens Omfang vilde kunne iværksætte Arbejdsstandsning, hvis de understøttede deres Lønkrav med Trusel om Afbrydelse af Arbejdsforholdet. Da Organisationernes Repræsentationsret støtter sig paa Arbejdernes Partsinteresse, synes man at maatte fordre et tilsvarende Antal Arbejdere tilsluttet Organisationen, for at denne kan rejse Sag. Herved kan ogsaa anføres Arbejdsministerens Udtalelse under Forhandlingerne i Folketinget: »Jeg vil gerne her sige, at hvis det ærede Medlem (Krag) har tænkt paa, at f. Eks. en Organisation, af hvilken nogle Arbejdere, der rejser en eller anden Sag, er Medlemmer, ikke maa være en Slags Sagfører for de paagældendes Interesser, saa er det en fejl Opfattelse af Lovforslagets Forudsætninger.«

Hvem der da egentlig er Parter i det ved Afsigelsen af Kendelse i Henhold til § 2, 2. Stk., opstaaede Retsforhold, kan ogsaa frembyde Tvivl. Kan f. Eks. en Organisation, der ikke selv har medvirket ved Kendelsens Istandbringelse, klage ved Den faste Voldgiftsret i Anledning af Brud begaaet af uorganiserede, alene fordi nogle faa Arbejdere er Medlemmer af Organisationen? Kan Organisationen optræde som Klager, fordi den har medvirket ved Indbringelsen for Nævnet, men ikke mere tæller Arbejdere hos den paagældende Arbejdsgiver mellem sine Medlemmer? Hvem tilfalder en idømt Bod for Underbetaling; vel ikke de Arbejdere, som selv har indgaaet paa Arbejdsvilkaar stridende mod den trufne Bestemmelse? Hvor Arbejdsvilkaar fastsættes, uden at der findes nogen Organisation, der haandhæver de trufne Bestemmelser, havde det været naturligt udtrykkeligt at fastsætte, at de i Strid med Bestemmelserne indgaaede Arbejdsaftaler var ugyldige. Selv om Den faste Voldgiftsret nærmest hælder til den modsatte Opfattelse med Hensyn til egentlige kollektive Overenskomster (og derfor forment-

lig ogsaa med Hensyn til Fastsættelser efter § 2, 1. Stk.), synes Retshaandhævelseshensyn at kræve et andet Standpunkt for Arbejdsaftaler i Strid med den nye Art Bestemmelser.

Ifølge § 5, 3. Stk., indbringes Sager vedrørende Brud paa de af Arbejds- og Forligsnævnet trufne Beslutninger eller Afgørelser af Fællesudvalget for Den faste Voldgiftsret og behandles i Overensstemmelse med Loven om Den faste Voldgiftsret paa samme Maade som Overenskomstbrud. I Lovens § 9 findes derhos et almindelig formuleret Forbud mod Arbejdsstandsning, der alene undtager de i § 5 i Norm for Behandling af faglig Strid omhandlede Tilfælde, d. v. s. Tilfælde af Betalingsstandsning eller Fare for Arbejdernes Liv, Velfærd eller Ære. Trods den tilsyneladende klare Affattelse er Strejke- og Lockoutforbudets Rækkevidde usikker. Dette træder frem, naar man sammenholder det med Bestemmelsen i § 5, 3. Stk., der alene hjemler en Sanktion mod Strejke og Lockout, der strider mod en afsagt Kendelse. Mod Arbejdsstandsninger i Tiden før Kendelsens Afsigelse indeholder Loven ingen udtrykkelig Hjemmel til Sanktion, ej heller mod Arbejdsstandsning, der iværksættes, hvor Sag slet ikke indbringes for Arbejds- og Forligsnævnet. Man synes da ikke at have noget Retsmiddel mod Parter, der maatte kunne enes om hellere at afgøre deres Konflikt ved Kamp end ved Afgørelse ved Nævnet. Endelig findes der en Del Tilfælde, hvor Arbejdsstandsning kan iværksættes under en løbende Overenskomstperiode uden for de i Normen nævnte Tilfælde, hvoraf kan nævnes Opsigelse af visse Særoverenskomster uden for Hovedoverenskomstens Udløbstid, nyt Arbejde, der ikke omfattes af Overenskomsten, samt Opsigelse af Priskuranter og maaske Arbejdsstandsning i Forbindelse med forgæves faglig Paatale om Lønningernes Højde i enkelte Virksomheder i Fag med Minimalløn. Disse Arbejdsstandsninger strider ikke mod de faglige Overenskomster, og da ej heller mod de Bestemmelser af overenskomstmæssig Art, som maatte blive truffet i Henhold til Loven af Fællesudvalg og Nævn.

Fra Hovedorganisationernes Side har det vistnok været Meningen, at Forbudet mod Arbejdsstandsning skulde være almindeligt. Man har formentlig overset, at Sanktionsbestemmelsen ikke var saa vid, at den ramte alle de af Forbudet omfattede Tilfælde. Paa Rigsdagen er der faldet Udtalelser i samme Retning. Under Landstingsbehandlingen siger Stensballe saaledes: »Jeg tror, man kan sige, at der fra alle Sider er Enighed om Forbudet mod Strejker og Lockouter, saaledes som det findes udtrykt i Lovforslagets allersidste Paragraf, § 9; men der er vel ogsaa Enighed om, at naar disse Kampmidler forbydes, maa Retsforholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere sikres ved et særligt Organ.«

Andre Udtalelser er mindre klare. Saaledes udtalte Arbejdsministeren i Folketingsudvalget, »at det maa være en Forudsætning for Sagens Indbringelse for de forskellige Instanser, at der ikke under en Sags Behandling fra nogen af de paagældende Parters Side iværksættes Aktion over for Modparten.« Denne Udtalelse synes at forudsætte, at »Aktion« iværksat inden Sagens Indbringelse for de forskellige Instanser er lovlig. I samme Retning gaar Udtalelser af Krag og Arbejdsministeren under Lovforslagets anden Behandling i Folketinget.

Der synes da at have hersket Enighed om, at i hvert Fald et effektivt Forbud mod Arbejdsstandsning under Sagens Behandling for de ved Loven oprettede Organer var tilstræbt; dette kan imidlertid kun opnaas ved en udvidende Fortolkning af Bestemmelsen i § 5, 3. Stk., saaledes at Brud paa Arbejdsfreden inden Afgørelsen hører under Den faste Voldgiftsrets Beføjelse. Bedst stemmende med Lovens Formaal forekommer det mig imidlertid at være at holde fast ved det omfattende Forbud mod Arbejdsstandsning og anse enhver Strejke eller Lockout, der ikke falder ind under Normens § 5, som underlagt Den faste Voldgiftsrets Paakendelse og Sanktionsmidler. Den eneste begrundede Undtagelse er Forekomsten af nyt Arbejde under Overenskomstperioden, idet Konflikt herom kendetegnes ved, at man ikke kan angive Vilkaar, hvorunder Arbejdet skal paabegyndes. For saadanne Arbejdskonflikters Bilæggelse burde Loven imidlertid have hjemlet en særskilt Behandling ved faglig Voldgift eller Hjemmel for Arbejdets Udførelse i Timeløn i Overensstemmelse med de i Hovedorganisationernes Forhandlingsregler indeholdte Normalbestemmelser. Mangelen af en Bestemmelse herom kan imidlertid i nogen Grad afhjælpes, saafremt Fællesudvalg og Arbejds- og Forligsnævn virker hen

til en udvidet Anvendelse af Forhandlingsreglernes Mønsterbestemmelser.

Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Forbudet mod Arbejdsstandsning bliver afgørende for Spørgsmaalet om Parternes Frigørelse ved Udløb af Overenskomster eller Kendelser under Lovens Gyldighedstid. Inden for Septemberforligets Omraade har Kravet om Varsel af Strejke og Lockout medført, at en udløbet Overenskomsts Bestemmelser maa overholdes, indtil der fra den ene eller den anden Side med behørigt Varsel iværksættes Arbejdsstandsning, idet kollektivt Krav om Nedsættelse eller Forhøjelse af Lønninger, selv om Arbejdets Fortsættelse tilbydes, da maa sidestilles med Arbejdsstandsning. Paa tilsvarende Maade maa et absolut Forbud mod Arbejdsstandsning medføre, at Parterne ikke kan blive frigjort for hidtidige Arbejdsvilkaar uden igennem ny Overenskomst eller Afgørelse af Fællesudvalg og Arbejdsnævn. Hvis den Mellemløsning, for hvilken Arbejdsministeren gjorde sig til Talsmand under Rigsdagsforhandlingerne, akcepteres af Den faste Voldgiftsret, bliver Følgen, at der, saafremt og saa længe Sag verserer, maa arbejdes paa de hidtidige Vilkaar. Hvis Sag ikke er rejst, vil Parterne — eventuelt efter Strejke- eller Lockoutvarsel efter Septemberforliget — kunne rejse Krav om Reduktion eller Forhøjelse af Lønningerne. Hvis endelig den snævreste Fortolkning af Strejkeforbudet lægges til Grund, maa det antages, at Strejkeforbudet slet ikke gør Indskrænkning i Parternes Adgang til Frigørelse efter gældende Bestemmelsers Udløb.

Arbejdsloven er tidsbegrænset og udløber den 1. November 1941. Dette betyder dog næppe, at de i Henhold til Loven inden 1. November 1941 trufne Bestemmelser ikke kan have Gyldighed ud over denne Dato. Den 1. November er nemlig en meget usædvanlig Udløbsdato for kollektive Overenskomstforpligtelser, der i Henhold til de mellem Hovedorganisationerne vedtagne Forhandlingsregler normalt udløber den 1. Marts. Hvis ikke de urolige økonomiske Forhold medfører en ganske ekstraordinær Forkortelse af Gyldighedstiden for overenskomstmæssige Bestemmelser, maa det derfor formodes, at den 1. Marts 1942 vil blive den Dag, hvor de i Henhold til Loven trufne Bestemmelser udløber.

Endelig maa det sikkert antages, at Forbudet mod Arbejdsstandsning ophæver den Særstilling, som man tidligere har tillagt Medlemmer af Arbejdsgiverorganisationer, som indmeldes under Konflikt. Af Forbudet mod Støtte til Parter uden for Hovedorganisationerne, som indeholdes i Septemberforligets § 2, udledtes det, at disse nye Medlemmer ikke faldt ind under Fagets almindelige Overenskomst, forinden Konflikten med den modstaaende Organisation var bilagt ved Forlig, der hyppigt kunde give Anledning til Særfordringer for det indmeldte Medlems Vedkommende. Da Arbejdsstandsninger nu er forbudt, kan en Konflikt af den Art, hvortil Septemberforliget sigter med sit Støtteforbud, næppe siges at foreligge, selv om Forhandling om Overenskomst er indledet, eller endog Sag er indledet i Henhold til § 4 eller § 2, 2. Stk., inden Indmeldelsen.

I § 8 i Hovedorganisationernes Forslag fandtes en Bestemmelse, hvorefter Lønarbejdere, der hører til et Omraade, for hvilket der findes en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse, skal være Medlemmer af en saadan Kasse. Bestemmelsens Plads i Loven om Arbejdsforhold og dens Sammenhæng med en Bestemmelse, hvorefter Arbejdsgivere uden for Dansk Arbejdsgiverforening eller en anden af Staten anerkendt Arbejdsgiverorganisation skulde betale dobbelt Bidrag til Arbejdsløshedsfonden, viser, at Formaalet ikke alene var en Styrkelse af Arbejdsløshedskasserne, men ogsaa af Fagforeningerne. Den, der indmelder sig i Arbejdsløshedskassen, vil tillige i Regelen indmelde sig i Fagforeningen, saa meget mere som Arbejdsløshedskasserne i vidt Omfang med Støtte af Arbejdsdirektoratet, men med meget tvivlsom Hjemmel i Arbejdsløshedsforsikringsloven kræver forhøjet Bidrag af Medlemmer, der staar uden for Fagforeningerne. Det fremsatte Forslag kunde ikke gennemføres imod Venstres Modstand, men Arbejdsministeren forbeholdt sig, at Spørgsmaalet kunde tages op igen ved Behandling af Loven om Arbejdsløshedsforsikring.

Det maa da ogsaa erkendes, at en igennem økonomiske Sanktioner gennemført Tvang til Medlemsskab i Fagforeninger og Arbejdsgiverorganisationer i høj Grad vil kunne fremme Fastsættelsen af generelle Arbejdsbetingelser for hidtil uorganiserede Arbejdsgivere og Arbejdere. Den foreslaaede Fremgangsmaade har store Fortrin frem for en direkte Organisationstvang, der vanskelig kan gennemføres over

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold.

Brændsel og Kraftproduktion.

En vigtig Forudsætning for, at de Arbejdsmuligheder, vi i foregaaende Artikel har omtalt, kan blive udnyttet, er, at der staar tilstrækkelige Mængder Brændsel til Raadighed.

Det normale aarlige Brændselsforbrug er blevet anslaaet til 7 Mill. Tons omregnet til Kulenheder. Heraf kan man regne med, at Industri, Landbrug og Gartneri har taget 30 pCt., eller ca. 2,1 Mill. Tons paa sin Kappe. I nogle Beregninger foretaget før den 9. April kom man til, at det normale Brændselsforbrug fra Maj 1940 til Maj 1941 maatte sættes ned med ca. 20 pCt. under et. Der var i disse Beregninger regnet med en Reduktion af Forbruget til Industrien m. v. paa 15 pCt. Siden er Brændselsspørgsmaalet som bekendt traadt ind i en helt ny Fase, efter at Danmark har mistet Forbindelsen med England, som hidtil har leveret os 78,5 pCt. af vor Import af Kul, Koks og Olier til Brændsel. Det gjaldt da om i videst mulig Omfang at udfylde dette Hul paa anden Maade, og det er foregaaet dels ved større Leverancer fra Tyskland og dels ved en forøget Anvendelse af de hjemlige Brændselsreserver. Alligevel har det, som alle ved, været nødvendigt at foranstalte Rationering af Brændsel. Denne tager naturligvis først og fremmest Hensyn til, at Erhvervslivet skal holdes i Gang, men det vil være fejlagtigt at tro, at der med Tildelingerne til Industri og Haandværk er noget Spillerum for en større Beskæftigelsesudvidelse, tværtimod. Og skulde det vise sig, at Brændselslagrene skulde blive saa smaa, at der ikke bliver nok selv til en meget nødtørftigt Opvarmning, maa det ventes, at man vil knappe af paa Rationerne til Erhvervslivet. Det maa huskes, at Tyskland skal levere os ikke mindre end 2½ Gang saa meget Brændsel (Kul, Koks og Olie) regnet i Kulenheder, som det plejer, for at vi kan opretholde et Forbrug, der er nedskaaret med $^1/_3$ og det selv efter, at den hjemlige Brændselsproduktionen regnes til det 4-dobbelte af det normale. Selvom man ikke tvivler om, at Tyskland er i Stand til at levere disse Mængder, saa vil man forstaa, at der skal en Kraftanstrengelse til for at skaffe større Brændselsmængder til Veje som Basis for en Udvidelse af Beskæftigelsen, saaledes som vi har været inde paa.

Er der noget Omraade, hvor Fremskaffelse og Anvendelse af danske Raastoffer til Erstatning for udenlandske hurtigst er kommet til at spille en Rolle, er det iøvrigt paa Brændselsomraadet. Normalt er den Del af den indenlandske Brændselsproduktion, som omsættes, for Brændes Vedkommende 540.000 Tons, for Tørvs Vedkommende 455.000 Tons. Desuden er der herhjemme i mindre Omfang blevet fremstillet Tørvebriketter og Brunkul. Omregnet til Kulenheder har den normale indenlandske Brænd-

---

for den, der ikke betaler de vedtægtsmæssige Ydelser, fordi det hidtil anvendte Middel herimod er Eksklusion. Paa den anden Side er det Middel, man har foreslaaet til Sikring af Overholdelsen af Arbejdernes Forpligtelse til at være Medlem af Arbejdsløshedskasserne, nemlig Bødestraf, et lidet egnet Middel. Restanter vil ikke betale deres Bidrag til Arbejdsløshedskasserne, fordi man lægger et Bødebeløb til. En almindelig Pligt til Medlemsskab i Arbejdsløshedskasserne kan efter mit Skøn kun gennemføres, hvis det paalægges Arbejdsgiverne at tilbageholde Arbejdernes Bidrag til Arbejdsløshedsforsikringen. For en saadan Ordning taler iøvrigt ikke blot fagforeningsorganisatoriske Grunde, hvis Berettigelse kan diskuteres, men ogsaa den mere almindelige Betragtning, at en Kreds af Arbejdere, der har ret fast Arbejde, ikke bør unddrage sig Byrden ved at bidrage til Afbødelse af Arbejdsløshedens Virkninger, en Betragtning som har ført til, at Fagforeningerne har gjort det til en Pligt for deres Medlemmer at være Medlemmer af Arbejdsløshedskassen.

selsforsyning da været ca. 600.000 Tons. Man mente i Forsommeren, at Brændeproduktion i Aar vilde blive ca. 25—30 pCt. større end det normale. Samtidig skulde Tørveproduktionen efter nøgterne Opgørelser kunne 3-dobles, saaledes at man alt i alt kunde regne med en Fordobling af den indenlandske Brændselsproduktion omsat i Kulenheder. Hvorvidt dette Program har kunnet holdes, foreligger der endnu ingen Oplysninger om, men i og for sig er der ingen Grund til at tro, at en effektiv Udnyttelse af de hjemlige Brændselsreserver ikke skulde kunne bidrage væsentligt til at tilvejebringe den fornødne Brændselsmængde.

Naar vi ser bort fra Importmulighederne med Hensyn til Brændsel, som Danmark i vidt Omfang er uden Indflydelse paa, maa vi imidlertid foruden at nævne den Opgave at fremskaffe danske Brændselsstoffer til Erstatning for udenlandske, ogsaa pege paa de Muligheder, der ligger i en bedre Udnyttelse af de forhaandenværende — indenlandske og udenlandske — Brændselsmængder. Vi tænker her paa Nedlæggelse af særlig brændselsslugende Virksomheder og Produktionens Overførelse til mindre brændselsslugende Virksomheder i Forbindelse med Kraftproduktionen. Naturligvis eksisterer der det samme Problem om Koncentration og Samarbejde ved den videre Udnyttelse af Kraften, men vi holder os her alene til selve Kraftfremstillingen.

Der findes i Landet op mod 500 Elektricitetsværker, deraf ca. 150 By- og Oplandscentraler, mens Resten er smaa Værker. Det er fortrinsvis de aller største Værker, som bruger Kul til Dampmaskiner eller Turbineanlæg, mens langt de fleste anvender Olie som Brændselsstof. Og det er Olien, det i særlig Grad kniber med. Da vi ikke for Tiden modtager andet end meget smaa nye Tilførsler, svinder Beholdningerne mere og mere. Trafikministeren nedsatte i Maj Maaned et Udvalg med den Opgave at tilrettelægge den mest hensigtsmæssige Udnyttelse af Landets Elektricitetsværker. For at undgaa at komme til at staa overfor rene Standsninger i Elektricitetsproduktionen er det tvingende nødvendigt at gennemføre Omlægninger og Sammenlægninger med Anvendelse af andet end Olie til Fyring. Ligeledes vil det være nødvendigt, at f. Eks. industrielle Virksomheder, der i stærk Grad anvender Olie til deres Kraftmaskiner, gaar til Omlægninger med Benyttelse af Kul, eller ogsaa faar tilført Kraft, f. Eks. fra de kommunale Elektricitetsværker.

Udvalget afgav Indstilling i August Maaned. Ved de Foranstaltninger, der iværksættes, skelnes mellem By- og Landværkerne. For de førstes Vedkommende bliver der Tale om et nært Samarbejde, idet der etableres nye Forbindelsesledninger (Samleskinner). Ved det planlagte Samarbejde — i Østjylland, i Vestjylland og paa Fyn — opnaar man at faa et samlet Salg paa ca. 625 Mill. KWT. paa brændselsøkonomiske dampdrevne Produktionsanlæg, idet der i Forvejen findes et teknisk Samarbejde mellem Hovedværkerne — Ørsteds-, Isefjords- og Masnedø-Værkerne. Kun 14 mindre Byværker med et aarligt Salg paa 10 Mill. KWT. er paa Grund af isoleret Beliggenhed ikke draget ind under Samarbejdet.

Sammenslutningen betyder paa Grundlag af den nævnte Produktion (Opgørelsen for Produktionen i 1937—38, at ca. 40.000 Tons Brændselsolie erstattes med fast Brændsel. Besparelsen vil ved daværende Prisforhold mellem Kul og Olie næppe blive mindre end svarende til 35—50.000 Tons Kul, ved en Kulpris paa 80 Kr. pr. Ton altsaa 2,75—4 Mill. Kr.

For Landværkernes Vedkommende ligger det saaledes, at de fleste har søgt eller vil søge Tilslutning til Højspændingsanlæg forsynet med dampdrevne Produktionsanlæg. Anlægsudgifterne ved Gennemførelse af den af Udvalget foreslaaede Sammenslutning vil blive ca. 9½ Mill. Kr.

Man kunde af det foregaaende forledes til at tro, at Spørgsmaalet om den mest hensigtsmæssige Produktion af Elektricitet var af en ganske ny Dato. Men det er slet ikke Tilfældet. Gennem en lang Række af Aar har Myndigheder og Teknikere søgt at løse Problemet om Rationalisering af Elektricitetsforsyningen ved at understøtte en Overgang fra mange mindre til faa større Elektricitetsværker. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har i sin Beskæftigelsesbetænkning fra i Fjor understreget Nødvendigheden af en Rationalisering, der bringer hele Landet ind under eet samlet Ledningssystem. Denne Redegørelse er af principiel Karakter og ikke øjebliksprægt, saaledes som det maatte være Tilfældet med ovennævnte Udvalgs Indstilling. Udgangspunktet for Arbejderbevægelsens Erhvervsraad er, at Industri og Haandværk i deres

Kraftforbrug i væsentlig Grad er afhængig af Elektricitet. Den industrielle Udvikling vil stille betydelige Krav til Produktion af Elektricitet. Endelig vil en væsentlig Nedsættelse i den Pris, hvortil Elektricitet kan stilles til Raadighed for industrielle Forbrugere, være en ikke betydningsløs Stimulans til en øget Produktion.

Produktions- og Fordelingssystemets nuværende Opbygning og de nuværende Udviklingstendenser viser, at det danske Produktionssystem er inde i en Koncentrationsperiode. Koncentrationsforløbet har imidlertid kun delvis været under offentlig Kontrol og mangler derfor den planmæssige Karakter, der er nødvendig, for at alle Fordele ved Koncentrationen skal kunne opnaas. Der er ingen Tvivl om, at det offentliges Kontrol med Udbygningen af Produktions- og Fordelingssystemet skal strammes, ikke alene ved at den nuværende Kontrol med Investeringerne udvides, men ved at Udviklingen efter et forudgaaende Undersøgelsesarbejde bringes ind under en samlet Plan, som det offentlige har Magtmidler til at realisere. Paa Grundlag af 1929-Udvalgets Undersøgelser synes det sandsynligt, at en saadan Plan i første Række maa tage Sigte paa Tilvejebringelsen af et eller to højspændte Ledningssystemer (Kabelsystemer), hvortil Størstedelen af Landets Produktions- og Fordelingscentraler knyttes. Hermed vilde man skabe det nødvendige Grundlag for en rationel Produktions- og Fordelingsordning. Produktionen kan efterhaanden koncentreres om de største og billigste Værker, der kan holde fælles og derfor mindre Reserver til Imødegaaelse af Topbelastning og Driftsforstyrrelser, og Udvidelser kan foretages for hele Produktionssystemet under eet, hvorved det bliver muligt at anvende den højeste Teknik.

Rationaliseringsprojektet har ikke alene Relation til Beskæftigelsesplanen gennem de Besparelser ved Kraftproduktionen, det vil kunne give Anledning til. Lige saa stor Betydning maa der ud fra beskæftigelsesmæssige Synspunkter tillægges Projektet, fordi det vil kunne danne Basis for betydelig mere vidtgaaende Omlægninger i den danske Kraftforsyning. Der tænkes her paa

1) en Udnyttelse af vore egne naturlige Kraftkilder til Produktion af Elektricitet, naar Konjunkturerne gør det rentabelt.
2) Tilførsel af billig Elektricitet fra Nabolandene, først og fremmest Norge.
3) Produktionen af Elektricitet ved Udnyttelse af Spildedampen fra Fabrikker med stort Varmeforbrug, evt. Koordinering af Elektricitetsproduktionen og Boligopvarmning i de større Byer gennem Etablering af Fjernvarmeledningssystemer.

Alle disse Muligheder for videre Udvikling af den danske Elektricitetsforsyning forudsætter nødvendigvis Tilstedeværelsen af et samlet Ledningssystem.

En Nedsættelse af Kraftpriserne vil ikke alene øge Forbruget af Elektricitet parallel med Produktionsudvidelsen. En Del Virksomheder vil antagelig se deres Fordel i at gaa over fra Anvendelse af anden Kraft til Anvendelse af Elektricitet. Virksomheder, der ikke før har anvendt Kraftmaskiner, vil anskaffe Elektromotorer, og en vis Overgang vil vel ogsaa finde Sted fra Egen-Produktion af Elektricitet til Aftagen fra offentlige Værker. I hvilket Omfang, Forbruget af Elektricitet vil stige af disse Grunde, vil afhænge af Prisnedsættelsens Størrelse og Form og af Omfanget af den almindelige Stigning i Produktionen, som udvidet Beskæftigelse tilsigter.

Uanset hvilken af de mulige Fremgangsmaader, man vælger for Rationaliseringen, vil det ud fra en udvidet Beskæftigelses Synspunkt være af Betydning, at der paa Basis af det ved Rationalisering tilvejebragte sammenhængende Ledningssystem for Højspændingsstrøm over hele Landet i højere Grad end nu kunde finde en Udnyttelse Sted af vore egne Kraftkilder i Perioder, hvor det udenlandske Brændsel er dyrt eller Besparelser i Forbruget af udenlandsk Valuta er af Betydning, eller hvor det overhovedet er meget vanskeligt at faa udenlandsk Brændsel nok. De Muligheder, der foreligger i denne Henseende knytter sig dels til en Udnyttelse af Tørv som Brændsel ved Elektricitetsproduktionen, dels til en Produktion af Elektricitet ved Vandkraft.

Om Erhvervsraadets Tanke kan realiseres, beror paa, i hvor høj Grad der kan skaffes Materialer til de Kabelforbindelser, der skal danne Rygraden i et fælles landsomfattende System, men dette kan jo højst være et Tidsspørgsmaal.

Rundskue

DEN FAGLIGE SITUATION. De samvirkende Fagforbund afholdt Tirsdag den 5. November Formandsmøde. Heri deltog Forbundsformændene og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, en Forsamling paa ialt 90 Deltagere.

Til Dirigent valgtes Tømrerforbundets Formand, *Ingv. Dahl.*

De samvirkende Fagforbunds Formand, *Laur. Hansen,* redegjorde for hele den foreliggende Situation og den Lovgivning vedrørende Arbejdsforhold, der er gennemført i Løbet af Sommeren og Efteraaret. Endvidere redegjorde han for Prisudviklingen set i Forhold til Loven om Lønstop og med Henblik paa den kommende Overenskomstsituation.

Efter nogle Forespørgsler, der blev besvaret af Formanden, toges de givne Meddelelser til Efterretning.

— — —

Det kan endnu bemærkes, at der den 15. November har fundet et Fællesmøde Sted mellem Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, hvor man drøftede den faglige Situation.

ANKENÆVNET. For det Ankenævn, der er nedsat i Henhold til Loven om Arbejdsforhold, er til Formand udnævnt Den faste Voldgiftsrets Formand, Højesteretsdommer *P. Poulsen,* og som Bisiddere Bogtrykker *K. Rosendahl,* Esbjerg, og Folketingsmand *Einer-Jensen.*

ANDELSBEVÆGELSENS OMFANG. »Andelsbladet« giver en Redegørelse for dansk Andelsbevægelses Betydning under de nuværende Forhold. Det fremgaar heraf, at paa *Mejeriomraadet* udgør den paa Andelsmejerierne leverede Del af Mælkemængden 91 pCt. af den samlede Mælkemængde, som leveres til danske Mejerier.

Gennem Andels-Smøreksportforeningerne foregaar 50 pCt. af den samlede *Smørudførsel.*

Paa Andels-*Svineslagterierne* slagtes omkring 85 pCt. af samtlige Svin, som normalt leveres paa Eksportslagterier.

Gennem Dansk Andels Ægeksport og Andelsslagteriernes særlige Ægeksport foregaar ca. 25 pCt. af den samlede *Ægudførsel.*

Gennem Andels-Kreatureksportforeninger foregaar ca. en Trediedel af den danske *Kød- og Kvægudførsel.*

Gennem Andels-Foderstofforretningerne foregaar normalt en Omsætning, der svarer til ca. Halvdelen af det samlede Forbrug af *Handelsfoderstoffer.*

Gennem Dansk Andels-Gødningsforretning dækkes normalt ca. 40 pCt. af det samlede Forbrug af *Handelsgødningsstoffer.*

Og endelig kan man fastslaa, at 20—25 pCt. af den samlede Omsætning af *almindelige Forbrugsvarer* normalt foregaar gennem Brugsforeningerne og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

Statstjenestemændenes Repræsentantskabsmøde

Statstjenestemændenes Centralorganisation I, Funktionærklasserne, afholdt den 9. Novbr. ordinært Repræsentantskabsmøde i Studenterforeningen. Der var mødt 82 Repræsentanter repræsenterende 26 Foreninger med ialt 25,000 Medlemmer.

Formanden, Landstingsmand *Charles Petersen* bød Velkommen og mindedes de under Krigssituationen faldne Landsmænd, deriblandt tre af Centralorganisationens Medlemmer, tre Tjenestemænd i Grænsegendarmeriet, der faldt ved Grænsen den 9. April.

Beretningen for den forløbne Periode godkendtes. Enkelte Lovændringer vedtoges. Til Formand genvalgtes Landstingsmand *Charles Petersen.* Til Bestyrelsen genvalgtes endvidere Næstformand *P. Jensen* (Dansk Postforbund), Sekretæren, *Chr. Vejre,* og Kassereren, Overtoldbetjent *K. Olsen.*

Repræsentantskabet vedtog enstemmigt følgende Udtalelse:

Idet Beretningen for den forløbne Virksomheds-Periode godkendes, tager Repræsentantskabsmødet til Efterretning, at Spørgsmaalet om en Revision af Tjenestemandsloven, samt Spørgsmaalet om en Forlængelse af den aarlige Ferie for de ældre Tjenestemænd er blevet udskudt paa Grund af de ekstraordinære Tilstande. Repræsentantskabsmødet forventer, at Styrelsen vil tage disse Spørgsmaal op til Behandling og Løsning, saa snart Forholdene gør det muligt.

Mødet udtaler endvidere sin sikre Forventning om, at Regeringen hurtigst muligt vil træffe effektive Foranstaltninger til Modvirkning af de Prisforhøjelser, som nu har taget et saadant Omfang, at Eksistensgrundlaget for Tjenestemændene og andre store Befolkningsgrupper, som lever af Løn, paa det alvorligste trues. Der skal i denne Henseende henvises til, at Priserne paa de nødvendige Livsfornødenheder, som for et Husholdningsbudget i 1935 fastlagdes til 3428 Kr. aarligt, i de sidste 9 Maaneder fra Januar 1940 til Oktober 1940 ifølge Statistisk Departements Opgørelse er steget fra 4056 Kr. til 4964 Kr., hvilken Prisstigning for de allerfleste Tjenestemænds Vedkommende betyder en Værdiforringelse af Lønningerne paa mere end 22 pCt., for hvilke de ingen som helst Erstatning har faaet. En saadan Sænkning af Levestandarden virker særlig følelig for det store Flertal af Tjenestemændene, hvis Lønninger ligger betydeligt under Udgiftsbeløbene i det Husholdningsbudget, Statistisk Departement arbejder med.

Sluttelig udtaler Repræsentantskabet Tillid til, at

Regeringen maa kunne føre vort Fædreland gennem Tidens Vanskeligheder og bevare vort Folks Frihed og Selvstyre. I Arbejdet for dette for alle Danske fælles Maal tilsiger vi paa samtlige Organisationers Vegne Tjenestemændenes ubetingede Loyalitet og Støtte.

Malerforbundets Jubilæumskongres

I Dagene den 26. til 31. Oktober holdt Malerforbundet i Danmark sin 16. Kongres i København, der faldt sammen med dets 50 Aars Jubilæum, idet Forbundet blev stiftet den 1. November 1890. Dengang var der mødt 17 Delegerede fra 7 Afdelinger, mens den nu afholdte Kongres talte 130 Delegerede fra 73 Afdelinger.

Ganske naturligt satte Jubilæet sit Præg paa Kongressen baade med Hensyn til de smukke og højtidelige Former, hvorunder Kongressen aabnedes, de mange indbudte Gæster saavel som med Hensyn til de holdte Taler og Kongresforanstaltningerne iøvrigt. Blandt de indbudte Gæster var bl. a. Arbejds- og Socialminister *Kjærbøl,* Forbundets 2 Æresmedlemmer og tidligere Formænd, *Rudolf Poulsen* og *Ernst Carlsen,* Repræsentanter for det svenske og finske Forbund samt Næstformand *Eiler Jensen* fra De samvirkende Fagforbund.

Kongressen aabnedes med Musik og Sang og en Tale af Forbundsformand *Fr. Jensen,* der bød Delegerede og Gæster velkommen og mindedes de i Kongresperioden afdøde Kammerater. Han henviste til den vanskelige Tid, i hvilken Jubilæums-Kongressen fandt Sted, og understregede Forbundets store Indsats gennem de 50 Aar. Danmarks Malere kunde med Fortrøstning se Fremtiden i Møde.

Til Dirigenter valgtes derefter Forbundssekretær *Chr. Mathiesen* og *Refsgaard,* København, samt *Alb. Andersen,* Aarhus.

Efter Nedsættelse af de forskellige Udvalg gav Formanden Ordet til de mange Gæster, der overbragte Hilsener og Lykønskninger. Næstformand *Eiler Jensen* hilste Kongressen fra den faglige Centralorganisation og ønskede til Lykke med Jubilæet. Han redegjorde i korte Træk for den foreliggende Situation og de af Forholdene skabte og nødvendiggjorde Kriselove og takkede til Slut Forbundet for godt kammeratligt Samarbejde gennem de svundne Aar og udtalte Ønsket om et resultatrigt Kongresarbejde. Ved den senere afholdte Jubilæumsfest overrakte Eiler Jensen De samvirkende Fagforbunds Jubilæumsgave, en Maler, skaaret i Træ.

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN.

Forbundsformanden *Fr. Jensen* supplerede den trykte Beretning med en Række Oplysninger om Virksomheden og Forbundets Udvikling og Vækst. Han omtalte den store Medlemsfremgang siden 1935. Af den samlede Fremgang paa 1610 Medlemmer falder 1355 paa Provinsafdelingerne. Formanden omtalte derefter Overenskomstforhandlingerne og de herved opnaaede Resultater, Ulykkesforsikringens stigende Udgiftskonto, de forøgede Udgifter til Kursus- og Oplysningsarbejdet og de uheldige Forhold med den obligatoriske Akkord i Provinsen, hvor en effektiv Revision tiltrænges.

Angaaende Arbejdsfordelingen oplyste Formanden, at mange arbejdsløse var kommet i Gang ved denne Foranstaltning, men det er muligt, at Arbejdsfordelingen ophæves i de fire Vintermaaneder, hvor Malerne i Forvejen har kort Arbejdstid.

Endelig vendte Fr. Jensen sig mod Tanken om at dele ud af Forbundets Midler. Vinteren vilde sikkert bringe stor Arbejdsløshed, og det var mere gavnligt, om man sammen med andre Forbund — maaske ogsaa med Arbejdsgiverne, det vilde i hvert Fald være naturligt — kunde stille et Beløb til Raadighed til produktive Formaal, for Eksempel til et omfattende Boligbyggeri. Det vilde gavne den arbejdsløse mere end et mindre kontant Beløb.

I Diskussionen om Formandens Beretning deltog en lang Række Talere. Man drøftede Muligheden af en ensartet Ordning af Ferieproblemet, Arbejdsfordelingen, Lærlingenes Organisering, Forbundets Midler samt en Del indre Organisationsforhold. Efter at Formanden havde svaret de enkelte Talere, blev Beretningen enstemmigt godkendt. Desuden vedtoges — ligeledes enstemmigt — følgende Udtalelse:

— De af Krigen skabte Forhold har betydet økonomiske Byrder for den danske Arbejderbefolkning,

saaledes at Levefoden er betydelig sænket. Danske Arbejdere ser derfor med alvorlig Bekymring paa, at der samtidig med en Standsning af den automatiske Lønudligning i Henhold til Pristallet sker Prisstigninger, f. Eks. paa Landbrugsvarer, derunder livsvigtige Fornødenheder. Andre Samfundsklasser tager ved stigende Priser Dækning for Dyrtiden. Det maa derfor kræves, at der bliver en effektiv Priskontrol og et Stop for urimelige og ubeføjede Prisstigninger.

Malerforbundets Delegeretmøde mener det berettiget, at Stat og Kommune gaar i Spidsen for Vedligeholdelse af disses Ejendomme, forbilledligt for de private Ejendomsbesiddere til Fremme af Beskæftigelsesmulighederne. I denne Forbindelse peges der paa Hensigtsmæssigheden i at føre et effektivt Boligtilsyn, der foruden det beskæftigelsesmæssige ogsaa tager Sigte paa det sundhedsmæssige.

Delegeretmødet udtaler samtidig Ønske om, at Loven om Arbejdsfordeling bliver ændret saaledes, at der gives Bemyndigelse til for Arbejdsfordelingsnævnet om fornødent at paabyde Arbejdsfordeling. Delegeretmødet er fuldt klar over Tidens Vanskeligheder, men maa kræve, at Byrderne, som Tiden medfører, bæres af alle Samfundsklasser. Vort Maal maa være: Fagbevægelsens Selvstændighed i Kampen for Frihed og Socialisme.

Hovedkasserer *Hans Rasmussen* fremlagde derefter *Regnskabet,* som efter en meget kort Debat blev godkendt enstemmigt.

KONGRESSENS VEDTAGELSER.

Det vedtoges at yde *Juleunderstøttelse* til Medlemmer, der er ramt af Karensaar- og 26 Ugers-Bestemmelsen. Et Forslag om *Ændringer i Repræsentationen* blev derimod forkastet. Fra flere Sider var der rejst Ønske om Kontingentfrihed for de arbejdsløse. Efter en lang Diskussion vedtog de Delegerede, at de arbejdsløse *fritages for Forbundskontingent,* naar de har opbrugt deres Understøttelse. Et Forslag om, at Delegerede ikke skulde vælges ved Urafstemning, blev forkastet.

Et Forslag fra Hovedbestyrelsen gaaende ud paa at inddele Landet i 8 Kredse, indenfor hvilke de 12 Repræsentanter skal vælges, blev vedtaget.

Det vedtoges at oprette en *ny Sekretærpost,* og at de to Forbundssekretærer skal være Medlem af Hovedbestyrelsen, og med stort Flertal besluttedes endvidere, at Provinsen skal have 2 Medlemmer i Forretningsudvalget. Der førtes en længere Diskussion om et af Hovedbestyrelsen stillet Forslag vedrørende *Afholdelse af Fagmøder.* Forslaget blev trukket tilbage, og den gamle Ordning — samlede Fagmøder for hver Landsdel — forbliver i Kraft.

Tre Forslag, stillet af Hovedbestyrelsen i Anledning af Forbundets 50 Aars Jubilæum, blev vedtaget efter en længere Diskussion. De vedtagne Forslag var følgende: Forbundet yder en *Ekstrahjælp til arbejdsløse Medlemmer,* 24 Kr. til gifte og 16 Kr. til ugifte, der indenfor Tidsrummet 1. August—1. November har været arbejdsløse i 30 Dage.

Der udbetales til hver Afdeling et Beløb svarende til 10 Kr. pr. Medlem. Pengene skal anvendes efter en Generalforsamlings Beslutning.

Endelig ydes der fra Forbundets Side en Jubilæumsgave paa 5000 Kr. til *Oprettelse af et Legat* for gamle Medlemmer. Det blev tillige vedtaget, at syge eller invalide Medlemmer kan fritages for Kontingent efter Indstilling til Forbundet fra Afdelingerne.

Afholdelse af *Tillidsmandskursus* i næste Kongresperiode for Afdelingernes Tillidsmænd blev vedtaget uden Diskussion. Et Forslag om at søge obligatorisk *Opmaalingssystem* i alle Akkordbyer foranledigede en lang Diskussion, men blev vedtaget enstemmigt. Derimod forkastedes et Forslag fra Helsingør gaaende ud paa at søge *obligatorisk Akkord* for alle Afdelinger i Landet.

VALG AF LEDELSE.

Til Forbundsformand genvalgtes *Fr. Jensen,* til Næstformand *Edv. F. Olsen,* til Hovedkasserer *Hans Rasmussen* og til Sekretær *Henry Nielsen.* Den nye Sekretærstilling blev besat med *Edv. Olesen,* København.

Til Forretningsudvalget valgtes for Øerne *Aug. Henriksen,* Odense, og for Jylland *L. C. Sørensen,* Aarhus, for København *Jul. Carbell* og *P. Bredsgaard.* Til Revisorer genvalgtes *Sophus Christiansen* og *Fr. H. Nielsen,* København.

Det vedtoges, at næste Kongresperiode skal vare 5 Aar.

Ved Afslutningen af Kongressen havde Gæsterne Ordet, og fra Svenskerne overraktes et stort Sølvskrin som Jubilæumsgave. Formanden, Fr. Jensen, sluttede af med et stærkt besvaret Leve for Malerforbundet i Danmark.

Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling

Den 8. November holdt Dansk Arbejdsgiverforening ekstra Generalforsamling til Behandling af 3 paa et forudgaaende Hovedbestyrelsesmøde formulerede Forslag, nemlig:

1) at der ikke opkræves Kontingent til Dansk Arbejdsgiverforening samt Hjælpefondsbidrag for Januar, April, Juli og Oktober Kvartaler 1941,
2) at der til produktive Formaal overføres 5 Mill. Kr. fra Dansk Arbejdsgiverforenings Reservefond til dens Dispositionsfond,
3) at der til de Fag, der ønsker det, gives Tilladelse til at anvende til produktive Formaal den Del af Fagets Hjælpefond, der overstiger 1,5 pCt. af den af Medlemmerne i de 3 foregaaende Kalenderaar gennemsnitligt udbetalte Arbejdsløn, naar den herom indenfor Faget trufne Beslutning om saadanne Beløbs Anvendelse godkendes af Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg.

Efter at Murermester A. Andersen, Nyborg, var valgt til Dirigent, anbefalede Arbejdsgiverforeningens Formand, Oldermand Eising, de 3 Forslag.

Punkt 1 vedtoges enstemmigt uden Diskussion. Under Punkt 2 foreslog Formanden paa Hovedbestyrelsens Vegne Vedtagelsen af en saalydende Resolution:

Idet Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling udtaler Ønsket om, at Arbejdsgiverforeningen yder sin Medvirkning til Afhjælpning af Arbejdsløshedsspørgsmaalet, bemyndiger den Hovedbestyrelsen til at overføre 5 Mill. Kr. fra Reservefonden til Dispositionsfonden og til at anvende dette Beløb til Støtte for Formaal af beskæftigelsesmæssig Karakter med særlig Hensyntagen til saadanne Opgaver, der kan give fremtidig Beskæftigelse.

Denne Resolution vedtoges enstemmigt og hilstes med stærkt Bifald.

Under Punkt 3 gjorde Formanden opmærksom paa, at saafremt dette Forslag udnyttedes fuldt ud, vilde dette betyde, at der kunde

stilles yderligere ca. 4 Mill. Kr. til Disposition for produktive Formaal. Ogsaa dette Forslag vedtoges enstemmigt.

Generalforsamlingen, der var besøgt af ca. 500 Repræsentanter fra hele Landet, varede kun 20 Minutter. Den sluttede med Leveraab for Dansk Arbejdsgiverforening.

Nordiske Nyheder

OVERENSKOMSTER I SVERIGE. Ved Udgangen af 1939 havde de under den svenske Landsorganisation hørende Forbund ialt 15.380 kollektive Overenskomster, hvad der i Forhold til Aaret før betyder en Stigning med 2171. Rundt 960.000 Arbejdere i 64.887 Virksomheder havde ordnet deres Arbejdsforhold paa overenskomstmæssigt Grundlag, og deraf var 81.000 uorganiserede, mens 7000 tilhørte den syndikalistiske Landsorganisation. 47,9 pCt. af samtlige berørte Medlemmer i Landsorganisationen omfattedes af lokale Overenskomster og 52,1 pCt. af Landsoverenskomster.

LØNFORHØJELSE FOR SVENSKE SKOVARBEJDERE. Den første af Efteraarets store Overenskomstopgørelser i Sverige er nu blevet truffet, idet de interesserede Parter har tiltraadt et af Mæglingskommissionen fremsat Forslag til Overenskomst for Skovbruget i Mellem- og Sydsverige. Direkte berører Overenskomsten 17.000 Arbejdere, og et omtrent lige stort Antal Arbejdere berøres indirekte, da Overenskomsten bliver normgivende for andre Skovbrugsomraader, hvor Overenskomstforholdet endnu ikke er bragt i Orden. Resultatet af de yderst vanskelige og langvarige Forhandlinger er bl. a. en Forhøjelse af Lønningerne med fra 5 til helt op paa 15 pCt. for enkelte nærmere bestemte Arbejder.

NORSK FAGBEVÆGELSE. Repræsentantskabet for Norges faglige Landsorganisation har godkendt Bestyrelsens Beslutning om at gaa ind i et aktivt Samarbejde med det nye Regime. Den 28. og 29. Oktober blev der holdt Repræsentantskabsmøde i Oslo, hvor alle de Forbund, som staar tilsluttet Landsorganisationen, var repræsenteret. Der var mødt 124 Delegerede fra hele Landet.

I en Resolution anerkendes det Standpunkt, som Organisationens Ledelse har taget under de nye Forhold, og man paapeger at det er nødvendigt at holde denne Linje for at bevare Organisationen som et Instrument til at varetage Arbejdernes Interesser.

Det fastslaas, at *Fagorganisationens principielle Stilling er uforandret.* Den skal fortsat være en Fællesnævner for alle de norske Arbejdere og have til Hovedopgave at virke for bedre Levestandard og større sociale Rettigheder. Til Slut retter Repræsentantskabet en Appel til Landets Arbejdere om at slutte op om den faglige Landsorganisation.

Fagforeningskongres i Finland

I den sidste Uge i Oktober holdt den faglige Landsorganisation sin 3. Kongres i Helsingfors, der forsaavidt havde Karakter af en Jubilæumskongres som Landsorganisationen i sin nuværende Form har bestaaet i 10 Aar. Medlemstallet, der ved Starten i Oktober 1930 udgjorde 14.600, var i 1939 steget til 73.000, men som Følge af Krigen har der været en mindre Tilbagegang i 1940. Der var mødt 96 Delegerede og et meget stort Antal Gæster, deriblandt ogsaa Repræsentanter for den svenske og danske Landsorganisation. De samvirkende Fagforbund var repræsenteret af sin Formand *Laur. Hansen.*

Kongressen aabnedes med en gribende Hyldest til de 841 fagorganiserede Arbejdere, der er faldet i Kampen for Finlands Frihed. Derefter talte Gæsterne, og Formanden *E. Vuori* aflagde Beretning om Virksomheden i den 3-aarige Kongresperiode. I Forbindelse med denne Beretning drøftedes mange aktuelle Spørgsmaal: Fagbevægelsens Holdning under Krigen, Hovedoverenskomsten med Arbejdsgiverforeningen, internationale Spørgsmaal, Organisationsanliggender m. m. Ved de talrige Afstemninger paa Kongressen viste det sig, at Oppositionen mønstrede $^1/_3$ af de stemmeberettigede Delegerede.

Kongressen vedtog en Resolution, der i skarpe Ord fordømmer Oppositionens Splittelsesarbejde indenfor Fagforeningerne og udtaler sig for en Samling til Løsning af Fagbevægelsens sande Opgaver. Endvidere vedtoges en Udtalelse mod den Forfølgelse af Fagforeningernes og Arbejdernes Tillidsmænd, der stadig finder Sted paa enkelte større Arbejdspladser.

Til Formand genvalgtes *E. Vuori,* og det samme var Tilfældet med Forretningsudvalget, hvoraf Socialminister *Fagerholm* og Trafikminister *Saalovara* er Medlem.

Kongressens Forhandlinger viste ærlig Vilje til at føre Fagbevægelsen frelst gennem Tidens Vanskeligheder, men tillige, at Krigen og Fredsslutningen har rejst en Række nye Problemer for det finske Samfund og Folk, som ogsaa paavirker og vanskeliggør Fagforeningernes Arbejde. Kongressen var et Vidnesbyrd om, at finsk Fagbevægelse har Evne til at fortsætte sit Arbejde til Gavn for det arbejdende Folk.

Detailpristallet

OKTOBER 1940

De af Det statiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Oktober 1940 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Juli 1940 gældende Priser 136 og efter de nu for Oktober foretagne Beregninger 145.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Oktober 160 mod 150 for Juli.

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	Okt. 1939 Kr.	Jan. 1940 Kr.	April 1940 Kr.	Juli 1940 Kr.	Okt. 1940 Kr.
Fødevarer	1121	1256	1325	1383	1446	1634
Klæder, Fodtøj, Vask	458	536	598	720	729	777
Bolig	450	490	500	500	500	500
Brændsel, Belysning	164	202	244	346	328	326
Skatter, Kontingenter og lign.	479	529	534	564	702	739
Andre Udgifter	756	795	855	921	958	988
I alt	3428	3808	4056	4434	4663	4964

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	Okt. 1939	Jan. 1940	April 1940	Juli 1940	Okt. 1940
Fødevarer	100	112	118	123	129	146
Klæder, Fodtøj, Vask	100	117	131	157	159	170
Bolig	100	109	111	111	111	111
Brændsel, Belysning	100	123	149	211	200	199
Skatter, Kontingenter og lign.	100	110	111	118	147	154
Andre Udgifter	100	105	113	122	127	131
I alt	100	111	118	129	136	145

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Oktober udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 248 mod 233 for Juli. Herved maa dog tages i Betragtning, at i Pristalsbudgettets Totalbeløb pr. Oktober 1940, 4964 Kr., indgaar

den i § 45, Stk. 1 i Lov om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. af 27. Marts 1940 omhandlede Skatte- og Afgiftsforøgelse med et Beløb, der er beregnet til 120 Kr. Naar det paa Basis af Juli 1914 beregnede Pristal nedsættes med det Antal Points, som svarer til dette Beløb, fremkommer Tallet 242, jfr. Lovens § 45, Stk. 2. Hvis det nævnte Tal yderligere nedsættes med det Antal Points, som svarer til det i § 16 i Lov om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde af 30. Maj 1940 fastsatte Bidrag fra Lønmodtagere, ansat til 120 Kr., fremkommer Tallet 236. Til Sammenligning anføres, at de tilsvarende Reduktioner af Pristallet for Juli 1940 gav henholdsvis 227 og 223.

Ved Siden af de her omhandlede Beregninger, foretaget paa Grundlag af det foran nævnte Budget, har man pr. Oktober 1940 foretaget en, delvis skønsmæssig, Beregning af den Forskydning, som fremkommer i Forbrugets Totaludgift, naar man tager Hensyn til de gældende Rationeringer af Brød, Sukker, Kaffe, Te og Margarine (i Forbindelse med den skete Forøgelse af Smørforbruget). Det samlede Resultat af Beregningen viser en Nedgang i Totaludgiften paa ca. 45 Kr., hvad der svarer til 2 Points i det Pristal, der beregnes med Juli 1914 som Basis. I denne Beregning er der ikke taget Hensyn til Brændselsrationeringen, idet man har skønnet, at de hidtil tildelte Rationer af udenlandsk Brændsel for de Befolkningskredse, som Pristalsbudgettet repræsenterer, meget nær svarer til de Mængder, som Budgettet regner med.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenører i Aalborg.

Vedrørende en Uoverensstemmelse paa Flyvepladserne i Aalborg førtes der den 10. Oktober i Arbejdsgiverforeningen Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken.

Sagen henvistes til lokal Behandling.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Droskecentralen »Taxa«.

Ved et Fællesmøde den 14. Oktober behandledes en Uoverensstemmelse mellem Droskecentralen Taxa og Droske-Chaufførernes Fagforening.

Det oplystes paa Mødet, at der fra begge Parters Side var stillet Forslag til en midlertidig Kriseoverenskomst, men at der ikke havde kunnet opnaas Enighed.

Sagen drøftedes, og fra Droske-Centralen »Taxa«s Side stillede man paany sit Kriseforslag med følgende Ændring:

Punkt 2 affattes saaledes:

»Denne Kriseaftale ophæver ikke Overenskomstens § 8, der fremdeles er gældende i hele sit Omfang.

I saadanne Tilfælde, hvor en Vognmand kører for en anden Vognmand, maa der i intet Tilfælde ske nogen Underbetaling af den normale Chaufførløn.«

Hovedorganisationerne henstiller til Parterne, at man paa dette Grundlag paany optager Forhandling i Fællesudvalget; forsaavidt en saadan Forhandling ikke fører til noget Resultat, forbeholder Dansk Arbejdsmandsforbund sig at indbringe Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

Den 14. Oktober afholdtes der et Møde i F. D. B. paa Grund af en Klage fra D. A. F. over, at man, formentlig i Strid med den trufne Arbejdsfordelingsaftale havde afskediget nogle ugelønnede Arbejdere henholdsvis i Randers og i Vemb.

F. D. B. hævdede, at de paagældende Arbejdere igennem Aarene kun havde været beskæftiget om Sommeren, saaledes at Behandlingen af dem nu ikke var afvigende fra tidligere.

Man var enige om, at Arbejdsfordelingsaftalen ikke tog Sigte paa egentlige Løsarbejdere, men paa Grund af de i Sagen omhandlede Arbejderes stærkere Tilknytning til Virksomheder, enedes man om at inddrage dem i Arbejdet ved en Arbejdsfordeling.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand Chr. Hansens Arbejdsplads, Vesterbrogade 2.

En mellem Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening vedrørende Firmaet Chr. Hansen, Frederikssundsvej 129, opstaaet Strid, enedes man paa et Fællesmøde den 16. Oktober om at afgøre paa følgende Maade:

»Lønnen udbetales saa vidt muligt i Arbejdstiden.

Chaufføren skal kun undtagelsesvis beskæftiges ved Arbejdsmandsarbejde ved Nedbrydning og da til tarifmæssig Betaling.

Man er enig om, at Overarbejde, der skal afspadseres, kan finde Sted, hvor det er strengt nødvendigt, saasom ved Gesimsers Nedtagning, ved Etablering af en Overkørsel og ved Læsning af fremmede eller egne Vogne, der skal langt væk, og som er mødt inden Fyraften.«

Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund og Militærhospitalet.

Det er nu lykkedes at faa den mellem ovennævnte Parter gennem flere Maaneder verserede Sag ud af Verden, idet Finansministeriet har tiltraadt, at der fra 1. August d. A. at regne og til 31. Marts 1941 ydes den mandlige Funktionær

paa Badeanstalten 25 Kr. og den kvindelige Funktionær 18 Kr. maanedlig i Dyrtidstillæg.

Dansk Tømrerforbund og Entreprenør B. Binderup-Hansen, Aarhus.

Efter en Henvendelse fra Dansk Tømrerforbund med Beklagelse over, at Entreprenør B. Binderup-Hansen, Aarhus, ikke kunde betale et Løntilgodehavende til Tømrersvendene paa Kr. 2.553,59, idet Entreprenøren var insolvent, er der rettet en Henvendelse til Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, da nævnte Entreprenør har udført Byggearbejde for Fællesforeningen.

Henvendelsen resulterede i, at Fællesforeningen har interveneret, hvorefter Bankforbindelsen har fremskaffet Arbejdernes Tilgodehavende.

Murerforbundet og Dansk Tømreforbund— Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og Entreprenørforeningen.

Ved en den 18. Oktober under Hovedorganisationernes Medvirken afholdt Forhandling om en saakaldt »Soltid«, er der mellem de respektive Parter opnaaet Enighed om følgende Aftaler:

Ved en Forhandling den 18. Oktober mellem Københavns Murer- og Stenhuggerlaug paa den ene Side og Murerforbundet i Danmark, Murersvendenes Fagforening af 1919 for København og Omegn og Murarbejdsmændenes Fagforening paa den anden Side enedes man om at forelægge for de respektive kompetente Forsamlinger et Forslag om, at saa længe Sommertiden bibeholdes, forskydes Arbejdstiden i Maanederne November, December, Januar og Februar en Time uden Ekstrabetaling. Samtidig forskydes Spisetiderne i Forhold hertil.

Ved en Forhandling den 18. Oktober mellem Københavns Tømrerlaug og Entreprenørforeningen paa den ene Side og Dansk Tømrerforbund og den faglige Afdeling paa den anden Side enedes man om, at saa længe Sommertiden bibeholdes, forskydes Arbejdstiden en Time uden Ekstrabetaling.

For saa vidt det i den Anledning skulde være nødvendigt at forskyde Spisetiderne, aftales dette lokalt.

Kvindeligt Arbejderforbund og Centralvaskeriet, Lyngbyvej.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Oktober behandledes Klage fra Kvindeligt Arbejderforbund over, at Centralvaskeriet havde nægtet at udbetale Dagpenge ved Ulykkestilfælde til 2 Medlemmer af Forbundet.

Forbundet begrundede Kravets Berettigelse med Henvisning til, at der betales Dagpenge under Ulykkestilfælde fra Centralvaskeriet, og at denne Forpligtelse, jvf. Overenskomstens Bestemmelser med Dampvaskeriejerforeningen, ogsaa maatte gælde efter at Centralvaskeriet i 1939 havde overtaget Dampvaskeriet »Heimdal«.

Der opnaaedes ikke Enighed og Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Skrædderforbund og Beklædningsindustriens Sammenslutning.

Den 4. Oktober forhandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen om Dyrtidstillæg for Dansk Skrædderforbunds Medlemmer. Man enedes om at lade Sagen gaa til ny lokal Forhandling mellem Parterne for at søge at opnaa en tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet. — Den 9. Oktober har Dansk Skrædderforbund meddelt, at Sagen er gaaet i Orden.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2840.

Smede og Maskinarbejdere hos Akts. Motorfabriken Bukh, Kalundborg.

Den 11. Oktober 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2840: De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og Akts. Motorfabriken Bukh, Kalundborg.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Idet begge Parter fastholder deres principielle Opfattelse, afsluttes den foreliggende Sag paa følgende Grundlag:

Ved Forandringer af hidtidige Akkorder, herunder ogsaa Akkorder fra før 1. Marts 1938, skal der forhandles mellem Parterne under samme Former som hidtil.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 1. December 1940 — 36. Aargang . Nummer 23

20 Millioner Kroner i Ekstrahjælp

Et Vidnesbyrd om faglig Solidaritet.

Efter den klare Redegørelse for det virkelige Forhold vedrørende Fagforbundenes Midler, der blev givet i »Arbejderen« for 1. November, er der ligesom blevet nogen Stilhed om dette Spørgsmaal i Pressen, men enkelte Blade har dog benyttet Arbejdsgiverforeningens Beslutning om Bevilling af 5 Mill. Kr. til produktive Formaal samt Kontingentfrihed for Aaret 1941 som Anledning til at drage en Sammenligning mellem Arbejdsgiverforeningens og Fagforbundenes Holdning og søger at paavise, at Arbejdsgiverforeningens Ledelse i langt højere Grad end Fagbevægelsens har Øje for Tidens Vanskeligheder og Vilje til at lette det økonomiske Tryk, der hviler paa Medlemmerne.

Heroverfor er det nødvendigt at henvise til, at Fagforbundenes Medlemmer indtager en anden social Stilling end Arbejdsgiverforeningens, og man derfor paa Arbejderside maa vælge en anden Form for Støtten til kriseramte Medlemmer. Denne Støtte yder Forbundene som Frikontingenter bl. a. til Arbejdsløshedskasserne, som Tilskud fra Reservefonden til Arbejdsløshedskassen, som Ekstrahjælp til syge og arbejdsløse Medlemmer o. s. v.

Der foreligger nu en samlet Opgørelse over Størrelsen af den Hjælp, som Forbundene i indeværende Regnskabsaar — altsaa i Tiden fra 1. April 1940 til 31. Marts 1941 — yder til nævnte Formaal, og paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 20. November gav Formanden, *Laur. Hansen,* nærmere Oplysninger om hele dette Forhold. Af Formandens Redegørelse fremgaar, at der i nævnte Tidsrum fra Forbundenes Reservefond er eller vil blive overført ca. 8,3 Mill. Kr. til Arbejdsløshedskasserne til Dækning af Ekstrakontingent, som det ellers paa Grund af den store Arbejdsløhed vilde være nødvendigt at opkræve, ligesom der er eller vil blive udbetalt 6,3 Mill. Kr. i Huslejehjælp, Brændselshjælp og lignende. Ialt vil Forbundene saaledes af deres Midler anvende 14.585.000 Kr. til Hjælp for deres arbejdsløse, syge og gamle Medlemmer. Hertil kommer saa, at Forbundenes lokale Afdelinger rundt om i Landet ogsaa af deres Midler har foretaget Udbetaling af ekstra Understøttelser til deres Medlemmer. Der foreligger endnu ikke nær Oplysninger fra alle Afdelinger, men disse Beløb er hidtil opgjort til 895.000 Kroner. Desuden har enkelte Forbund og deres Afdelinger ydet foreløbige Laan til deres Arbejdsløshedskasser, ligesom andre Forbund for Tiden lader foretage Urafstemning om Ekstrahjælp til deres arbejdsløse, uden at man i Øjeblikket kan opgøre, hvor meget dette beløber sig til.

For at fuldstændiggøre Billedet maa det endnu tilføjes, at det af Medlemmerne i enkelte Forbund direkte betalte Ekstrakontingent til Arbejdsløshedskassen i Regnskabsaaret 1940—41 beløber sig til 2,6 Mill. Kr. Slutresultatet bliver saaledes, at Forbundene og deres Afdelinger samt Medlemmer ekstraordinært i Regn-

skabsaaret har udredt eller vil udrede mindst 20 Mill. Kr., som altsaa vil komme de mest trængende Medlemmer tilgode. Dette Beløb, der næsten udelukkende tages af Forbundets Midler, betyder frem for alt en Aflastning af Arbejdsløshedskasserne og dermed ogsaa af Stat og Kommuner.

Med Henblik paa de lige anførte Tal vil man forstaa, at det er ganske misvisende, naar visse Kredse vil give det Udseende af, at Fagforbundenes Ledelser kun har Tanke for at puge Penge sammen i Kasserne og er uvillige til at anvende de opsparede Midler til Fordel for Medlemmerne. Laur. Hansen sluttede da ogsaa sin Redegørelse for denne Sag med følgende Bemærkning:

Maa jeg derfor sige til alle de velmenende Dagblade og andre, som giver Anvisning efter Anvisning paa, hvorledes Forbundene skal anvende de Midler, som de ligger inde med, at her kan de godt spare sig videre Ulejlighed.

Der er desværre al Udsigt til, at Arbejdsløsheden vil stige yderligere, efterhaanden som Raastofferne slipper op, saaledes at der ogsaa i Fremtiden vil blive stillet store Krav til Forbundenes finansielle Ydeevne. Hvis Udviklingen fortsætter som hidtil, er der derfor Fare for, at de endnu forhaandenværende Reserver, som slet ikke svarer til de Fantasibeløb, der foresvæver enkelte arbejderfjendtlige Blade, vil vise sig ganske utilstrækkelige til at yde supplerende Understøttelse for dermed at bidrage til, at den værste Nød holdes borte fra Arbejderhjemmene.

Paa visse Hold synes man at nære den Opfattelse, at Fagorganisationerne er pligtige at staa alle og enhver til Regnskab for Kassebeholdningerne og deres Anvendelse, mens der ikke stilles tilsvarende Krav til andre Erhvervsorganisationer. Fagforbundene afviser enhver uvedkommende Indblanding i indre Organisationsanliggender, som kun Medlemmerne kan træffe Beslutning om, og de forbeholder sig Ret til at anvende deres opsparede Midler paa den Maade, som Medlemmerne beslutter, og som de enkelte Medlemmer er bedst tjent med.

Lov om Arbejdsforhold

Kommentarer til Dr. jur. Knud Illums Artikel.

I »Arbejderen« Nr. 21 og 22 har vi med Tilladelse gengivet Dr. jur. *Knud Illums* Artikel i »Ugeskrift for Retsvæsen«. Det er en dygtig og interessant Analysering af Loven om Arbejdsforhold, og vi er i den heldige Situation, at vi er enig med Forfatteren paa en Række vigtige Punkter. Dette gælder blandt andet Forfatterens Betragtninger over Afstemningerne i Nævnet og Formandsskabets Stilling hertil. — Uden at komme ind paa alle Enkeltheder, som Forfatteren beskriver i sin Artikel, ønsker vi at knytte nogle Bemærkninger til det fremførte. Vi skal dog nu, da Loven er en Kendsgerning og affødt af den særlige Tid, vi lever i, ikke komme ind paa Doktorens Betragtninger om, at Afgørelsen burde ligge hos en Myndighed med politisk Ansvar, men vi mener, at under de nuværende Forhold vilde de to Hovedorganisationers Forslag have været det bedste at ophøje til Lov uden væsentlige Ændringer.

Forfatteren bemærker vedrørende Kendelser afsagt af henholdsvis Fællesudvalget og Nævnet bl. a. følgende:

»Indførelse af Bestemmelse om Fortrinsret til Arbejde for Medlemmer af Fagforeningerne vil som et Indgreb i Arbejdsgiverens Ret til at lede og fordele Arbejdet ikke kunne optages i Kendelsen mod Arbejdsgiverens Protest.«

Vi kan kun delvis give Forfatteren Ret. Bemærkningen er sikkert rigtig, hvor Septemberforliget er gældende, men næppe rigtig udenfor Septemberforligets Omraade. Vi kan i denne Forbindelse i Anledning af Forfatterens Betragtninger om Optagelse i Overenskomsterne af lovmæssige Foranstaltninger udtale, at vi ogsaa tror, at en Kendelse kan fastlægge en Ferieordning, f. Eks. analogt med andet Sted gældende og af Myndighederne godkendt Ferieordning.

Vi er helt enig med Doktoren i, at opsagte Særoverenskomster, der ikke automatisk afløses af andre Overenskomster, ligesom opsagte Ak-

kordprislister samt Løfteparagrafsager skal finde deres Afgørelse ved Fællesudvalg og Nævn.

Der er meget, som tyder paa, at Doktoren har Ret i, at Fællesudvalget skulde have haft en uvildig Formand (uden Stemmeret), men nu er det ikke saaledes, derfor maa Hovedorganisationernes Repræsentanter skiftevis lede Møderne.

Vi tror, Doktoren tager fejl i Bedømmelsen af Betydningen af Nævnets og Fællesudvalgets Sammensætning, hvor Talen er om uorganiserede Arbejdsgivere.

Disse Arbejdsgivere, der ved Loven kommer i en Særstilling, hvor Fagorganisationerne ikke kan angribe dem med Strejke, kan formentlig ikke føle sig særlig forfordelt ved at have en kyndig Arbejdsgiverrepræsentant ved deres Side. Endvidere har Arbejdsgiverne den Fordel at have speciel sagkyndig Repræsentation i Fællesudvalg og Nævn. Der har netop været den første Afgørelse fra Fællesudvalget, og det tør siges, at Arbejdsgiverne ingen Grund har til at være kede af Afgørelsen.

Interessant er Doktorens Agtpaagivenhed overfor Overenskomstvarigheden med Henblik paa Prisforandringer; ogsaa Organisationerne har Øjnene aabne for dette Forhold. Netop medens disse Kommentarer skrives, foreligger der Forslag i nævnte Retning.

Forfatteren mener, at hvor Sagen drejer sig om Lønfastsættelse hos Arbejdsgivere, der ikke i Forvejen er omfattet af Overenskomst, dèr maa hver Arbejdsgiver, som skal omfattes af Ordningen, særskilt indkaldes. Vi har den Opfattelse, at det langt fra er udelukket, at der paa det helt overenskomstløse Omraade kan rejses og indbringes Spørgsmaal om Indførelse af Overenskomst for flere Arbejdsgivere en bloc.

Vi underskriver helt Doktorens her gengivne Udtalelse vedrørende uorganiserede Arbejdsgivere:

> »I det Øjeblik, Lønfastsættelsen sker ved dertil beskikkede Myndigheder efter almene Hensyn, træder Kravet om Lighed for Loven frem og fordrer ligelig Behandling af alle Arbejdere og Arbejdsgivere.«

Der tales i denne Tid saa meget om Hovedorganisationernes Indflydelse og for store Indflydelse, og Doktoren falder ogsaa for Fristelsen: — har Hovedorganisationerne da for stor Indflydelse? Næppe. — Ogsaa i andre Forhold er det de store Sammenslutningers Røst, der høres. For fortsat at tale om Arbejdsforhold er det værd at erindre sig, at »Loven om Den faste Voldgiftsret« fra 1910 har fastslaaet, at det er Hovedorganisationernes Repræsentanter, der besætter Dommerpladserne i Den faste Voldgiftsret. Iøvrigt vilde mere Tillid til Hovedorganisationernes Saglighed og Retfærdighed her være paa sin Plads.

Vi ønsker ikke at polemisere angaaende Doktorens interessante Betragtning om Rækkevidden af Forbudet mod Arbejdsstandsninger; her stiller vi os nysgerrigt afventende.

Som Forfatteren har vi den Opfattelse, at alle opsagte og udløbne Overenskomster nu efter denne Lovs Virkning fortsat er gældende, indtil ny Overenskomst er fastsat af Fællesudvalg eller Nævn, og dette gælder baade, hvor Septemberforliget er gældende, og hvor det ikke gælder. Vi har fornylig haft en Sag for Den faste Voldgiftsret om dette Spørgsmaal: Sag Nr. 2849. Sagen endte med et Forlig og Enighed om, at Overenskomsten fortsat er gældende i indtil 2 Maaneder, med den Hensigt, at de 2 Maaneder skulde benyttes til Sagens Forelæggelse for Fællesudvalget. Sagen har været behandlet og er afgjort; det var for Resten den tidligere omtalte første Afgørelse fra Fællesudvalget.

Doktoren kalder Lovens Udløbsdato, den 1. November, for en usædvanlig Udløbsdato, og deri kan han have Ret, men naar man sammenholder det med Forhandlingsreglernes Bestemmelser, hvorefter Ændringsforslag skal være indsendt inden Udgangen af November, bliver der god Mening i det.

Det maa være forkert, naar Doktoren kommer til den Slutning, at Arbejdsgivere, der indmelder sig i en Arbejdsgiverorganisation under en paabegyndt Lønaktion, faar en anden Stilling end tidligere. Vi vil stadig hævde, at en saadan Arbejdsgiver ikke har Krav paa — alene som Arbejdsgiverforeningens Medlem — automatisk at faa Arbejdsgiverforeningens Overenskomst.

Dr. Illum har i sin Artikel behandlet Loven paa samme dygtige og interessante Maade, som Doktoren i sin Bog »*Den kollektive Arbejdsret*« har behandlet de fagretslige Spørgsmaal.

De samvirkende Fagforbunds

REPRÆSENTANTSKABSMØDE

Den 20. November afholdt De samvirkende Fagforbund ekstraordinært Repræsentantskabsmøde i Folkets Hus paa Enghavevej i København. Formanden, *Laur. Hansen,* aabnede Mødet med nogle varmtfølte Mindeord over afdøde Hovedkasserer i Tobaksarbejderforbundet, *Hans Hansen,* hvis Bisættelse fandt Sted samme Dag. Til Dirigenter valgtes derefter *Einar-Jensen* og *Robert Nielsen.*

Forinden Formanden indledede det eneste Punkt paa Dagsordenen: *Den faglige Situation,* gav han en Række Oplysninger vedrørende den økonomiske Hjælp, Forbundene har ydet til arbejdsløse og trængende Medlemmer, samt de Beløb, der er overført fra Forbundskasserne til Arbejdsløshedskasserne. Disse Oplysninger er gengivet andet Sted i Bladet.

I sin Omtale af *den faglige Situation* henviste Laur. Hansen først til Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, der til at begynde med blev hilst med almindelig Tilfredshed, men senere blev saa kraftigt angrebet fra visse Sider og betegnet som Aarsagen til Prisstigningerne.

De stærke Prisstigninger i Forbindelse med Landets Besættelse den 9. April førte til Vedtagelse af de 9 Kriselove, herunder Loven om *Pristalsreguleringens Ophævelse,* og Forudsætningen for dette Lønstop var en skarpere Kontrol med Priserne paa alle Livsfornødenheder for saa vidt muligt at forhindre yderligere Prisstigninger. Udviklingen siden Maj Maaned viser imidlertid, at denne Forudsætning er bristet, og at Priserne vedbliver at stige til Trods for Lønstop'et, saaledes at der nu er opstaaet et utaaleligt *Misforhold mellem Lønninger og Priser.* Dertil kommer saa *Arbejdsfordelingen,* der har betydet en yderligere Nedgang i Fortjenesten med indtil 25 pCt. Med Henblik paa denne Udvikling, der i ganske særlig Grad rammer de mange Arbejderhjem, har D. s. F.s Forretningsudvalg den 5. November rettet Henvendelse til Regeringens Kriseudvalg.

Efter dette almindelige Overblik over den øjeblikkelige Situation redegjorde Laur. Hansen for de Forhandlinger, der den 15. November havde fundet Sted mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg vedrørende *den kommende Overenskomstsituation.* Resultatet af disse Forhandlinger var et Forslag, som Formanden gjorde til Genstand for nærmere Omtale og derefter paa Forretningsudvalgets Vegne anbefalede til Vedtagelse.

I den efterfølgende Diskussion deltog *Sigv. Hellberg* og *K. A. Jørgensen,* Typograferne, *P. Andersen,* Smedene, *Aksel Olsen,* Arbejdsmændene, *Marius Madsen,* Murerne, *Th. Laursen* og *Mathias Nielsen,* Sømændene, *Axel Jensen,* Tekstilarbejderne, *Hedtoft-Hansen,* Forretningsudvalget, og *Einer-Jensen,* Keramikerne. Efter at Formanden havde svaret de enkelte Talere, vedtoges Forslaget med alle Stemmer imod 4. Et af Hellberg stillet Forslag var dermed bortfaldet.

Repræsentantskabet gav samtidig Forretningsudvalget Bemyndigelse til om fornødent at opsige samtlige bestaaende Overenskomster og Aftaler med den Frist, der er fastsat i Forhandlingsreglerne, nemlig 14 Dage forud for 1. Marts.

Endvidere vedtoges enstemmigt følgende Udtalelse:

> Repræsentantskabet opfordrer Forretningsudvalget til ved fortsatte Forhandlinger med Regeringen at søge opnaaet en snarlig ikrafttrædende Berigtigelse af Lønningerne til rimelig Imødegaaelse af den omfattende Prisstigning paa Livsfornødenhederne, som Loven om Pristalsreguleringens Bortfald ikke forudsatte.

— — —

Den Aftale, hvorom der ved Forhandlingerne den 15. November opnaaedes Enighed mellem Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, og som nu er tiltraadt af saavel D. s. F.s Repræsentant-

skab som Arbejdsgiverforeningen, har følgende Ordlyd:

»Ved et Fællesmøde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem De samvirkende Fagforbunds og Dansk Arbejdsgiverforenings Forretningsudvalg enedes man — under Forbehold af de respektive kompetente Forsamlingers Tiltræden — om følgende:

Hovedorganisationerne, Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, er enige om at suspendere de i Forhandlingsreglerne fastsatte Tidsfrister, saaledes at Forslag til Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, derunder de efter Underorganisationens Opfattelse særligt paakrævede Forslag om Ændringer i faste Priskuranter og lignende, af de enkelte Underorganisationer vil kunne fremsættes inden Udgangen af December Maaned 1940.

Saadanne Forslag behandles i Overensstemmelse med de gældende Forhandlingsregler mellem Underorganisationerne i Løbet af Januar Maaned. De herefter tilbagestaaende Uoverensstemmelser forelægges straks efter Forhandlingernes Afslutning for Hovedorganisationerne, der hver for sig er forpligtet til at sortere de tilbagestaaende Uoverensstemmelser og afgøre, hvorvidt de skal forelægges Hovedorganisationerne til fortsat Forhandling.

Krav angaaende selve de generelle Lønspørgsmaal fremsættes i første Uger af Februar Maaned og forhandles derefter mellem Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg i Løbet af Februar Maaned, uanset de i Forhandlingsreglerne indeholdte Bestemmelser (jfr. dog Lov af 14. September 1940 om Arbejdsforhold).

De enkelte Underorganisationer eller Hovedorganisationerne kan opsige bestaaende Overenskomster og Aftaler med 14 Dages Varsel til Udløb den 1. Marts 1941.

København, den 15. November 1940.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
sign. *Laur. Hansen.*

For Dansk Arbejdsgiverforening:
sign. *Esper Eising.«*

Hans Hansen død.



Hans Hansen

Tobaksarbejderforbundets Hovedkasserer — *Hans Hansen* — døde den 14. November efter kun faa Dages Sygdom.

Hans Hansen har gennem en lang Aarrække øvet en betydelig Indsats i Tobaksarbejderforbundet og blev i 1939 udnævnt til Æresmedlem i Anledning af, at han havde været Medlem af Forbundet i 50 Aar, ligesom han var Æresmedlem i den københavnske Afdeling »Enigheden«, hvis Bestyrelse han tilhørte i mange Aar.

Hans Hansen har fra 1913 været Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse, Næstformand fra 1914 til 1922 og Hovedkasserer siden 1922. Han har været valgt Delegeret ved alle Forbundets Kongresser siden 1904, var fra 1913 Medlem af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab, Revisor i den socialdemokratiske Presse, Revisor i Fællesbageriet, Revisor i Bryggeriet »Stjernen«, Næstformand i Sygekassen »Alderstrøst« og Medlem af Arbejdsløshedsnævnet.

Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling April 1919 valgtes Hans Hansen til Medlem af Revisionskomiteen og er siden hver Gang blevet genvalgt til dette Hverv, som han beklædte indtil sin Død.

Hans Hansen har ikke blot været Tobaksarbejderforbundet, men hele Fagbevægelsen en god Mand, som med Flid og Dygtighed gik op

i sit Arbejde og paa intet Punkt svigtede Medlemmernes Tillid.

Vi vil altid mindes Hans Hansen som en god Kammerat, der samvittighedsfuldt og pligtopfyldende varetog de mange Tillidshverv, som var ham betroet.

Finlands Erhvervsliv

efter Krigen.

I det første efter Krigen udkomne Nummer af det af Nordiske Foreningsbanken udgivne Kvartalsskrift »Unitas« gives der en paa en Række statistiske Oplysninger baseret Oversigt over de Tab, Finland har lidt gennem Afstaaelser og Udleje af Landomraade til Sovjetunionen og om Mulighederne for at erstatte Tabene. Udsigterne til at Finlands Næringsliv ved det allerede paabegyndte Genopbygningsarbejde kan indhente, hvad det ved Krigen har mistet og yderligere udvikles, bedømmes ret gunstig.

Ifølge de i Oversigten givne Oplysninger har Finland mistet ca. 40.000 km², hvis Befolkningen udgjorde 440.000 Personer. I begge Tilfælde 11—12 pCt. af henholdsvis Areal og Befolkning. Det karelske Omraade spillede en ret vigtig Rolle for Finlands Næringsliv. Her fandtes store og værdifulde Skovomraader, et udviklet Landbrug og en omfattende Industri. I Hangoomraadet fandtes nogle mellemstore Industrianlæg. De mod nordøst afstaaede Omraader var tyndt befolket og var for Størstedelen skovbevokset.

Fabriksindustrien paa de afstaaede Omraader var baade stor og mangeartet. I 1938 produceredes Varer til en Værdi af 2300 Mill. Fmk. og ca. 22.000 Arbejdere beskæftiges. De store Skovomraader gav Træforædlingsindustrien en fremskudt Stilling i Karelen, der i 1938 frembragte 15 pCt. af hele Landets Træforædlingsproduktion. Paa de afstaaede Omraader producerede Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien i 1938 13 pCt., Metalindustrierne 6 pCt., Textil- og Konfektionsindustrien 4 pCt., den kemiske Industri 15 pCt., Elektricitetsværkerne 10 pCt., Kalkfabrikerne 23 pCt., Stenbrud 18 pCt. og Teglværker 10 pCt. af Finlands samlede Produktion indenfor paagældende Industrigrene.

Landbruget spillede en fremtrædende Rolle i det karelske Omraade, hvor omkring 60 pCt. af Befolkningen havde sit Udkomme af Landbruget og dets Bierhverv. De smaa Brug var dominerende og den opdyrkede Jord, ca. 320.000 ha, var fordelt paa omkring 40.000 Brug, hvoraf 84 pCt. havde et Areal af 10 ha eller derunder. Jordbruget dreves intensivt og stod fuldt paa Højde med det øvrige Lands. Der avledes baade Korn og Hø, Grøntsager og Frugt. Hvad Husdyravlen angaar var Svineholdet betydeligt. I 1938 frembragtes 14 pCt. af Landets samlede Landbrugsproduktion i de afstaaede Omraader (Kartofler 14 pCt., Brøkorn 12 pCt. og Havre 11 pCt.).

Af Skovareal mistedes ca. 2,5 Mill. ha eller 10 pCt. af Finlands samlede Skovareal.

Endelig kan nævnes, at der afstodes over 900 km Jernbanestrækninger, at vigtigere Forbindelseslinier afbrødes, og at alle de Vandveje, gennem hvilke Tømret førtes fra Egnene nord for Ladoga ned til den finske Bugt, gik tabt for Finland.

Alle disse Tab er mærkbare, men, hedder det i Oversigten, paa ingen Maade afgørende for Landets fortsatte Udvikling. Finlands Areal udgør nu ca. 340.000 km², og det er saaledes det sjette største Land i Europa. Befolkningen udgør nu som før Krigen 3,9 Mill. Indbyggere, da saa godt som hele Befolkningen fra de afstaaede Omraader flyttede indenfor de nye Grænser. Landet har betydelige Reserver i Skove, Mineraler, Metaller og Vandkraft og tilstrækkelig Jord, der egner sig til Opdyrkning. Selvom Landbrugsproduktionen, som Følge af Landafstaaelser, reduceres med 12—14 pCt., er det ikke afgørende for Folkeernæringen, idet der f. Eks. mellem den gode Høst i 1938 og den middelgode i 1936 var en Volumenforskel paa 17 pCt. og en Værdiforskel paa 14 pCt., og da der er uopdyrket Jord til Raadighed og tilstrækkelig Arbejdskraft, skulde Produktionen uden Vanskelighed kunne sættes i Vejret.

I det nuværende Finland findes der 22,3 Mill. ha Skov eller mere end i noget andet europæisk Land[1]) bortset fra Rusland. Skovene gør stadig

---

[1]) Sveriges Skovareal er omtrent paa samme Størrelse, nemlig 22,2 Mill. ha.

en Produktion mulig, der langt overstiger Landets eget Behov.

Indenfor Eksportindustrierne maa man, trods Tabene af Industrianlæg, paa de afstaaede Omraader stadig regne med et betydeligt Produktionsoverskud udover Landets eget Forbrug, og endvidere vil de Virksomheder, som findes indenfor de nuværende Finlandsgrænser, kunne udnyttes langt mere intensivt, end det hidtil har været Tilfældet, og eventuelt udvides.

Rundskue

DEN FASTE VOLDGIFTSRET. Højesteretsdommer *P. C. Poulsen* er genvalgt til Formand, og Professor *O. H. Krabbe*, Højesteretsdommer *A. Drachmann Bentzon* og Landsdommer *Jørgen Jensen* er genvalgt til Næstformænd for Den faste Voldgiftsret for Kalenderaaret 1941.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er for Oktober Maaned uforandret 89 mod 116 for Oktober 1939. (Basisaar 1935 = 100.) I Forhold til September Maaned viser Tekstilindustrien en Nedgang fra 85 til 83, Sten-, Ler- og Glasindustrien fra 67 til 66 og Jernindustrien fra 101 til 98. For Næringsmiddelindustrien er Tallet derimod steget fra 90 til 91, i Beklædningsindustrien fra 96 til 105, i Læderindustrien fra 96 til 101 og i Grafisk og teknisk-kemisk Industri fra 80 til 83. For Træindustrien er Tallet uforandret 83.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Oktober 1940 beregnet til 1.120.000 mod 1.105.000 i September 1940 og henholdsvis 1.419.000 og 1.431.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

FRANSK FAGBEVÆGELSE. Fransk Statstidende indeholdt den 12. November et Dekret om Opløsning af de franske Arbejdsgiveres og Arbejderes faglige Organisationer. Denne Foranstaltning rammer den franske Arbejdsgiverforening, den faglige Landsorganisation (C. G. T.), den kristelige faglige Centralorganisation og den syndikalistiske Fagorganisation. Disse Organisationers Ejendom stilles under Statens Administration, indtil Regeringen har truffet endelig Afgørelse om det fremtidige Organisationsforhold.

De gamle Organisationer skal erstattes med korporative Organer, og der forberedes desuden en Nyordning af Administrationen og Oprettelsen af de Organisationer, der skal tage sig af det økonomiske Genopbygningsarbejde. Den organisatoriske Opbygning af de enkelte Industrigrene er i Princippet ordnet ved en Lov om Erhvervslivets Organisation, hvorefter der paabydes Dannelse af saakaldte »Organisationskomiteer« for de enkelte Industrigrene. Den første Industri, som organiseres paa den Maade, bliver Automobilindustrien.

DANSKE ARBEJDERE I TYSKLAND. Følgende Forbund har ligeledes tilstaaet deres i Tyskland arbejdende Medlemmer Fritagelse for Kontingentet til Forbund og Arbejdsløshedskasse: Riggernes og Sejlmagernes Forbund, Gartnerforbundet, Mølleriarbejderforbundet, Kvindeligt Arbejderforbund og Metaltrykkerforbundet.

Fagbevægelsen i U. S. A.

Siden 1936 har der i U. S. A. bestaaet en Splittelse inden for Fagbevægelsen, idet en Række Forbund, der hovedsagelig organiserer de ufaglærte Arbejdere i de større Industrigrene som Tekstilindustrien, Automobilindustrien, Kulindustrien, Jern- og Staalindustrien, Beklædningsindustrien m. v. og er Tilhænger af Industriforbundstanken, udtraadte af den gamle Landsorganisation, der væsentlig er bygget op paa Fagforbund, og dannede en ny Landsorganisation, »Congress of industrial Organisations« (C. I. O.), under Ledelse af Grubearbejderforbundets Formand, *J. Lewis*. Alle Forsøg paa at genoprette Enigheden slog fejl, og heller ikke Præsident Roosevelts Opfordring til Samling af de to Landsorganisationer førte til noget Resultat. Roosevelt henviste den Gang til, at »dersom den organiserede Arbejderklasses Førere kunde skabe og vedligeholde Fred inden for Arbejderbevægelsen imellem de forskellige Meninger og Retninger, vilde det fremme Arbejderbevægelsens Prestige i Nationen og forhindre Eftervirkninger, der uundgaaeligt vilde skade Arbejderne selv«. Han sigtede her navnlig til den af ham gennemførte Lovgivning, der har tvunget Arbejdsgiverne til at anerkende Fagforeningerne som Forhandlingspartnere og dermed i høj Grad har styrket disses Indflydelse.

I de første Aar af C. I. O.s Virksomhed var

der en betydelig Fremgang, saaledes at Medlemstallet efterhaanden kom op paa 4—5 Mill. eller omtrent samme Medlemstal som i den gamle Landsorganisation, »American Federation of Labor« (A.F. of L.), hvis Leder er *William Green.*

Det synes nu, som om det nys afholdte Præsidentvalg i U.S.A. ogsaa kan faa Følger for den amerikanske Fagbevægelse. I Forbindelse med Valget holdt Roosevelt, hvis Valg støttedes af Green, en Tale til Arbejderne, hvori han erklærede at ville træffe særlige Foranstaltninger for at skabe en enig Fagbevægelse i U.S.A. De to rivaliserende Landsorganisationer burde sluttes sammen under A.F. of L.s Ledelse. Naar det hidtil ikke var lykkedes at skabe Enhed i den amerikanske Fagbevægelse, skyldtes dette efter Roosevelts Mening C.I.O.-Lederen Lewis' Modvilje herimod.

Det vakte en vis Opmærksomhed, at Lewis aabenlyst gik ind for Valget af den amerikanske Storfinans' Kandidat til Præsidentposten, Willkie, og erklærede, at han vilde træde tilbage, dersom Roosevelt blev valgt. Paa det efter Valget afholdte Delegeretmøde i C.I.O. nedlagde Lewis saa sit Hverv som Formand, og som hans Efterfølger valgtes *Philip Murray.*

Den indbyrdes Strid mellem de to Retninger i den amerikanske Fagbevægelse har bl. a. bevirket, at begge Landsorganisationer har staaet i Stampe i den sidste Tid og koncentrerer en stor Del af deres Styrke om den gensidige Bekæmpelse. Med Henblik herpaa maa man med Interesse afvente Resultatet af det af Roosevelt bebudede Initiativ for at tilvejebringe en faglig Samling. Med Lewis' Tilbagetræden skulde en betydelig Hindring for en saadan Sammenslutning være ryddet af Vejen, og det vil nu vise sig, om der derefter kan opnaas et for begge Parter antageligt Forlig. Det er givet, at en Sammenslutning af de to Landsorganisationer vilde faa stor Betydning for Fagbevægelsens fremtidige Virksomhed og være en stor Fordel for de amerikanske Arbejdere samt lette deres Bestræbelser for at bevare deres Rettigheder saavel paa Organisationsomraadet som med Hensyn til Løn- og Arbejdsvilkaarene og de senere Aars sociale Lovgivning, der maa betegnes som et meget betydeligt Fremskridt og har bragt U.S.A. frem i første Række blandt de socialt fremskredne Lande.

Nævnsafgørelse.

Det i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn har den 31. Oktober truffet Afgørelse i følgende Sag, indbragt af De samvirkende Fagforbund:

»I Skrivelse af 18. Oktober har de ærede Fagforbund anmodet Overenskomstnævnet om at træffe Afgørelse i en mellem *Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforeninger* og *Dansk Slagteriarbejderforbund* opstaaet Uoverensstemmelse med Hensyn til Beregningen af Dyrtidstillæg efter Lov Nr. 496 af 23. September 1940.

Det fremgaar af Sagen, at Uoverensstemmelsen bestaar i, hvorvidt Grundlønnen for Overarbejdstimer skal medtages ved Beregningen af det i nævnte Lovs § 1, Stk. 2, omhandlede Maksimumsbeløb af 80 Kr. pr. Uge. — Andels- og Privatslagteriernes Arbejdsgiverforeninger har den Opfattelse, at den nævnte Grundløn skal medregnes, hvorefter der kun vil kunne udbetales paagældende Arbejdere et Dyrtidstillæg paa 2,16 Kr. pr. Uge, medens Resten vil være at indbetale til Arbejdsløshedsfonden. — Dansk Slagteriarbejderforbund hævder derimod det Standpunkt, at der vil være at se bort fra Grundlønnen for Overarbejdstimerne, idet denne i hvert Fald ikke skulde tages i Betragtning, hvis Overarbejdet var afspadseringspligtigt, og den Omstændighed, at der er givet Dispensation fra Overarbejdsloven, efter Forbundets Mening ikke kan medføre nogen Ændring heri til Ugunst for Arbejderne. Dansk Slagteriarbejderforbund mener derfor, at Arbejderne maa have Krav paa fuldt ud at faa udbetalt Tillægget efter Loven af 23. September 1940.

I denne Anledning skal Overenskomstnævnet udtale, at Grundlønnen for de nævnte Overarbejdstimer vil være at tage i Betragtning ved den af § 1, Stk. 2, i Loven af 23. September 1940 nødvendiggjorte Beregning af den enkelte Arbejders ugentlige Lønningsindtægt.

P.N.V.: sign. *Dreyer.*«

Arbejdsløsheden

i September Maaned 1940

Til nærmere Belysning af Arbejdsløshedens Karakter og Omfang har man for de ved Udgangen af September 1940 anmeldte arbejdsløshedsforsikrede ledige foretaget en Fordeling efter sidste Ledighedsperiodes Længde og Beskæftigelse indenfor henholdsvis det sidste Aar og de sidste 2 Aar. Fordelingen efter Beskæftigelsen er foretaget for at skaffe Oplysning om, hvormange Personer der opfylder Betingelserne for at blive henvist til en Beskæftigelsesforanstaltning dels efter den nugældende Lovgivning, hvor Betingelsen er mindre end 10 Maaneders Beskæftigelse i 2 Aar, dels efter det fremsatte Lovforslag, hvor Betingelsen er mindre end 8 Maaneders Beskæftigelse i 1 Aar. Lignende Oplysninger vil blive givet i de følgende Maaneder, indtil Resultaterne af en udvidet Arbejdsløshedsstatistik, der er under Forberedelse, kan anvendes ved de løbende Opgørelser.

I nedenstaaende Tabel I har man for hele Landet og for 6 Faggrupper fordelt de ledige efter Længden af sidste Ledighedsperiode.

Tabel I. Antal arbejdsløse ved Udgangen af September 1940.

	Sidste Ledighedsperiodes Længde							
	6 Dage og derunder		7—30 Dage		over 30 Dage		Ialt	
Hele Landet:	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.
Byggefag	1193	16	2524	34	3793	50	7510	100
Jernindustri ..	921	10	2692	30	5296	60	8909	100
Anden Industri	2641	12	5271	24	13853	64	21765	100
Handel	155	4	1187	33	2295	63	3637	100
Arbejdsmænd	8590	20	12545	30	21246	50	42381	100
Andre Fag ...	581	10	1795	31	3358	59	5734	100
Tilsammen ...	14081	16	26014	29	49841	55	89936	100

Heraf fremgaar, at der ved Udgangen af September fandtes 75,855 arbejdsløshedsforsikrede arbejdsløse, som havde været ledige i 7 Dage og derover; af disse havde 26,014 været arbejdsløse i højst 1 Maaned og 49,841 over 1 Maaned; desuden fandtes 14,081 arbejdsløse, som havde været ledige 6 Dage og derunder; for denne Gruppe gør der sig særlige beskæftigelses- og understøttelsesmæssige Forhold gældende, idet den rummer forholdsvis flest Personer, der er kortvarigt ledige paa Grund af Pladsskifte, Personer, der endnu ikke har gaaet Karenstiden ud og saaledes ikke oppebærer Understøttelse, og Løsarbejdere bl. a. Havnearbejdere m. v., der normalt indenfor en Uge har en Del beskæftigede Dage. De arbejdsløse i denne Gruppe vil derfor, bortset fra den mindre Del, der indenfor den paagældende Uge er blevet ledig paa Grund af egentlig Arbejdsmangel, ikke kunne betragtes som ubeskæftigede i samme Forstand som de øvrige.

Den Andel af de arbejdsløse, der falder indenfor denne Gruppe, er meget forskellig for de enkelte Faggrupper; saaledes havde kun 4 pCt. af samtlige arbejdsløse i Gruppen Handel været ledige i 6 Dage og derunder, medens det for Arbejdsmændenes Vedkommende var Tilfældet med 20 pCt. Iøvrigt bemærkes, at Fordelingen af de ledige paa de forskellige Grupper efter Ledighedens Varighed maa antages at være stærkt paavirket af Bevægelserne i Arbejdsløsheden, saaledes at der i Gruppen 6 Dage og derunder vil være forholdsvis flere i Perioder med stigende Ledighed (Efteraar) og forholdsvis færre i Perioder med aftagende Ledighed (Foraar).

Til Belysning af Arbejdsløshedsforholdene kan endvidere nævnes, at Aarsagen til Arbejdsløsheden for en Del arbejdsløses Vedkommende maa søges i de specielle Sæsonforhold, der gør sig gældende indenfor de enkelte Industrier. Paa Grundlag af detaillerede Undersøgelser af Sæsonarbejdsløsheden i samtlige Fag kan man under Forudsætning af, at Sæsonen har virket med samme Styrke som gennemsnitlig i en Aarrække, anslaa, at ca. 7500 af de arbejdsløse ved Udgangen af September har været ledige paa Grund af Sæsonen indenfor deres Fag. Sæsonledigheden, der for Øjeblikket, hvad Tallet ogsaa viser, kun er af relativ ringe Omfang, findes navnlig hos visse Arbejdsmandsgrupper, visse Byggefag, Skibstømrerne, Bryggeriarbejderne, Rebslagerne, visse træindustrielle Fag, Tjenerne, Kokkene, Musikerne, medens Sæsonarbejdsløsheden kun er ringe i de jernindustrielle Fag.

Tabel 2. Antal arbejdsløse ved Udgangen af September 1940.

	Sidste Ledighedsperiodes Længde							
	6 Dage og derunder		7—30 Dage		over 30 Dage		Ialt	
Hovedstaden:	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.
Mænd	4507	15	7908	25	18678	60	31093	100
Kvinder.....	892	10	1761	20	6123	70	8776	100
Tilsammen ...	5399	14	9669	24	24801	62	39869	100
Øerne iøvrigt:								
Mænd	3772	19	6423	33	9534	48	19729	100
Kvinder.....	259	12	481	22	1429	66	2169	100
Tilsammen ...	4031	18	6904	32	10963	50	21898	100
Jylland:								
Mænd	4265	17	8577	35	11696	48	24538	100
Kvinder.....	386	11	864	24	2381	65	3631	100
Tilsammen ...	4651	16	9441	34	14077	50	28169	100
Hele Landet:								
Mænd	12544	17	22908	30	39908	53	75360	100
Kvinder.....	1537	11	3106	21	9933	68	14576	100
Tilsammen ...	14081	16	26014	29	49841	55	89936	100

Særskilt for Mænd og Kvinder og for de enkelte Dele af Landet er de arbejdsløses Fordeling efter Ledighedsperiodens Længde anført i nedenstaaende Tabel 2.

Tallene viser en væsentligt Forskel mellem Mænd og Kvinder, idet for hele Landet 17 pCt. af Mændene mod kun 11 pCt. af Kvinderne har været ledige i 6 Dage eller derunder. Endvidere viser Landsdelsfordelingen i Tab. 2, at Gruppen 6 Dage og derunder rummer forholdsvis flest af de arbejdsløse paa Øerne og færrest i Hovedstaden, og at der i Hovedstaden er forholdsvis mange arbejdsløse i Gruppen over 30 Dage.

I nedenstaaende Oversigter, Tabel 3 og 4, er givet Oplysninger angaaende de ved Udgangen af September optalte arbejdsløses Beskæftigelse i det sidste Aar og

Tabel 3. Antal arbejdsløse ved Udgangen af September 1940.

Hele Landet	Beskæftigelsen i det sidste Aar					
	8 Maaneder og derover		under 8 Maaneder		Ialt	
	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.
Byggefag	2263	30	5247	70	7510	100
Jernindustri	4342	49	4567	51	8909	100
Anden Industri ...	8560	39	13205	61	21765	100
Handel	1816	50	1821	50	3637	100
Arbejdsmænd.....	10000	24	32381	76	42381	100
Andre Fag	2112	37	3622	63	5734	100
Tilsammen...	29093	32	60843	68	89936	100

Tabel 4. Antal arbejdsløse ved Udgangen af September 1940.

Hele Landet	Beskæftigelsen i de sidste 2 Aar					
	10 Mdr. og derover		under 10 Maaneder		Ialt	
	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.
Byggefag	5723	76	1787	24	7510	100
Jernindustri	7759	87	1150	13	8909	100
Anden Industri ...	17046	78	4719	22	21765	100
Handel	2781	76	856	24	3637	100
Arbejdsmænd.....	33342	79	9039	21	42381	100
Andre Fag	4026	70	1708	30	5734	100
Tilsammen...	70677	79	19259	21	89936	100

i de sidste 2 Aar. Ved Opgørelsen er en Person regnet for beskæftiget i den Tid, han ikke er gaaet til Kontrol som arbejdsløs, saaledes at f. Eks. Feriedage og Sygedage indgaar i Beskæftigelsesperioden. Det fremgaar af Tabel 3, hvor de arbejdsløse indenfor 6 Faggrupper er fordelt efter Beskæftigelsens Omfang i det sidste Aar, at ca. $^1/_3$ af samtlige har været beskæftiget i 8 Maaneder eller derover, medens godt $^2/_3$ har haft under 8 Maaneders Beskæftigelsen i det sidste Aar. Da den Del af de arbejdsløse, der har haft under 8 Maaneders Beskæftigelse er særlig stor indenfor Byggefagene og Arbejdsmændene, der væsentligt er beskæftiget ved udendørs Arbejde, maa det bemærkes, at Aarsagen til den forholdsvis ringe Beskæftigelse her formentlig maa søges i Vejrforholdene i Vinteren og Foraaret 1939—40, hvor den langvarige Frost- og Sneperiode bevirkede en Standsning i alt udendørs Arbejde. I de øvrige Grupper har fra 37—50 pCt. af de arbejdsløse været beskæftiget i 8 Maaneder eller derover.

I Tabel 4 er de ledige i de 6 Faggrupper fordelt efter Antal beskæftigede Maaneder i de sidste 2 Aar.

Af samtlige arbejdsløse har 19,259 eller 21 pCt. haft en Beskæftigelse paa under 10 Maaneder i de sidste 2 Aar, medens de øvrige har været beskæftigede i 10 Maaneder eller derover. Den relative Andel af de arbejdsløse, der falder paa de 2 Grupper, er væsentlig forskellig indenfor de enkelte Faggrupper. I Gruppen Andre Fag hører 30 pCt. og i Byggefagene 24 pCt. af de ledige til Gruppen med en Beskæftigelse under 10 Maaneder, medens dette kun er Tilfældet for 13 pCt. i Jernindustrien og 21 pCt. for Arbejdsmændenes Vedkommende. Naar i Byggefagene en saa forholdsvis stor Del af de arbejdsløse har været beskæftiget i under 10 Maaneder, skyldes det formentlig foruden den Depression, der ramte Byggeriet i 1938, at Sæsonarbejdsløsheden indenfor Byggefagene er af stort Omfang og af en langvarig Karakter (fra November—Marts), ligesom det Forhold, at kun en forholdsvis ringe Del af Arbejdsmændene hører til den daarligst beskæftigede Gruppe, kan forklares ved, at Arbejdsløsheden paa Grund af den stærkere skiftende Beskæftigelse er fordelt paa et større Antal Medlemmer.

Da Antallet af Medlemmer i Arbejdsløshedskasserne ved Udgangen af September 1940 er opgjort til 504,485, og Antallet af arbejdsløse paa samme Tidspunkt som foran nævnt er optalt til 89,936, bliver Arbejdsløshedsprocenten 17,8, samme Procent som ved Udgangen af August Maaned, da Antallet af ledige var 89,673.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 11,465 mod 11,108 ved Udgangen af den foregaaende Maaned. Af de 11,465 er 9,087 tilmeldt i Hovedstaden og 2,378 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af September er saaledes opgjort til 101,401 mod 100,781 ved Udgangen af den foregaaende Maaned.

Ved Udgangen af den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, September 1939, var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 60,805 eller 12,5 pCt. Antallet af personligt tilmeldte var 11,117, og det samlede Antal arbejdsløse var saaledes 71,922 ved Udgangen af September 1939.

Til Sammenligning med tidligere Aar er i nedenstaaende Tabel 5 anført Arbejdsløshedsprocenten for

samtlige Arbejdere i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser maanedsvis fra 1932.

Tabel 5.
Arbejdsløshedsprocenten for samtlige Fag.

	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	30,1	29,7	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Februar	32,9	26,8	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts	30,6	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April	26,0	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj	20,3	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni	16,9	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli	16,1	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
August	17,8	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
September	17,8	12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Oktober		16,0	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
November		21,3	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
December		32,2	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8

Særskilt fra Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Faggrupper er Antallet af arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Sept. 1940	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Sept. 1940	Aug. 1940	Sept. 1939	Aug. 1939
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	3 546	23,4	26 4	14,9	9,8
2. Jernindustrien	5 124	18,5	18,1	8,6	6,0
3 Anden Industri m. v.	11 477	18,1	19,5	8,8	9,1
4. Handel	1 878	11,2	9,7	6,0	5,7
5. Arbejdsmænd	13 461	27,3	27,6	16,6	13,4
6. Andre Fag	4 383	22,6	21,7	18,3	12 7
I alt	39 869	20,8	21,3	12,0	9,9
Provinsen:					
1. Byggefag	3 987	13,0	13,9	6,9	5,0
2. Jernindustrien	3 785	13,4	12,5	8,6	4,0
3. Anden Industri m. v.	10 262	16,0	15,8	11,0	10,5
4. Handel	1 759	8,0	7,3	4,9	4,6
5. Arbejdsmænd	28 920	18,5	18,1	16,6	11,2
6. Andre Fag	1 354	11,9	10,2	13,2	8,2
I alt	50 067	16,0	15,7	12,8	9,3
Hele Landet	89 936	17,8	17,8	12,5	9,5

Som i de tidligere Maaneder i indeværende Aar ligger Arbejdsløshedsprocenterne væsentlig højere i København end i Provinsen; dette gælder særlig Byggefag og Andre Fag.

I hosstaaende Tabel 6 har man opstillet Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af September 1940 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de to tilsvarende Maaneder i det foregaaende Aar.

Tabel 6.
Arbejdsløshedsprocenterne i September 1940.

Fag	Antal Arbl.ult. Sept. 1940	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Sept. 1940	Aug. 1940	Sept. 1939	Aug. 1939
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 598	23,5	20,9	5,7	1,7
Hustømrere	755	7,4	9,8	7,6	4,4
Snedkere	1 546	13,8	16,6	11,4	9,6
Malere	1 826	20,2	22,8	13,4	8,5
Sadelmagere og Tapetserere	544	17,8	25,9	12,2	12,3
Blikkenslagere	562	20,0	21,6	7,1	6,1
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	390	30,0	36,7	15,0	12,6
Smede- og Maskinarb.	5 896	14,5	13,1	9,1	4,6
Specialarbejdere	254	21,3	20,0	7,6	6,5
Formere	639	28,3	29,5	6,4	6,7
Elektrikere	601	13,9	14,8	4,4	3,9
Skibstømrere	118	8,7	12,3	11,5	3,5
Mølleriarbejdere	84	7,4	5,9	7,4	10,0
Bageri- og Konditoriarb.	1 494	26,3	19,9	22,8	19,0
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	383	19,8	28,1	10,2	15,0
Bryggeriarbejdere m. fl.	1 140	16,0	17,4	8,2	2,9
Slagteriarbejdere	1 572	17,7	19,5	13,2	14,2
Mejerifaget	151	10,8	7,1	10,5	5,9
Landmejerister	185	5,8	3,5	2,7	1,3
Tobaksarbejdere	1 509	17,3	19,3	6,9	8,7
Tekstilarbejdere	2 046	12,5	10,2	6,9	6,9
Skræddere	1 863	10,9	17,0	5,1	12,5
Hatte- og Buntmagere	148	8,8	12,9	10,1	7,8
Skotøjsarbejdere	886	16,8	18,4	8,2	9,5
Barberere	238	16,7	16,5	15,4	11,2
Træindustriarbejdere	1 262	19,4	18,9	13,2	9,4
Karetmagere	235	20,4	20,6	13,0	5,0
Keramikere	174	8,0	6,8	5,1	4,4
Papirindustriarbejdere	46	2,5	2,0	2,9	3,4
Bogbindere	1 126	21,6	24,5	11,1	11,0
Typografer	1 679	23,0	26.2	9,3	5,8
Kvindelige Arbejdere	4 879	25,9	22,9	12,9	11,6
Handels- og Kontormedhj.	3 402	9,7	8,6	5,5	5,2
Funktionærer	235	6,4	5,9	4,4	3,9
Arbejdsmænd	41 804	20,5	20,3	16,6	11,8
Murarbejdsmænd	577	37,6	33,6	19,0	14,4
Tjenere	1 743	24,9	25,2	24,2	10,9
Landkokke	398	31,8	25,3	20,5	7,1
Sømænd	1 216	26,6	25,1	24,2	22,7
Søfyrbødere	669	27,2	26,8	24,9	23,5
Kedel- og Maskinpassere	127	5,4	5,4	4,6	4,0
Gartnere	395	16,9	13,3	16,5	10,7
Husassistenter	79	3,4	2,4	2,5	2,4
Musikere	625	30,8	26,7	32,6	17,8
Danske Teknikere	117	11,6	10,2	1,8	0,6
Telefonstanden	84	4,2	4,6	0,1	0,1
Arbejdsledere	80	3,1	3,0	2,4	2.3
Arbejdsløshedskasser i øvr.	1 556	18,1	18,2	12,8	11,9
I alt	89 936	17,8	17,8	12,5	9,5

Ved Udgangen af September 1940 var der som ovenfor nævnt 11,465 personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne mod 11,108 ved Udgangen af August. I nedenstaaende Tabel 7 er de i Hovedstaden, Øerne iøvrigt, Jylland og hele Landet tilmeldte opgjort efter deres sidste Tilmeldingsperiodes Længde.

Tabel 7. Antal personligt tilmeldte Arbejdssøgende ved Udgangen af September 1940.

	Sidste Tilmeldingsperiodes Længde							
	6 Dage og derunder		7—30 Dage		over 30 Dage		Ialt	
	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.	Antal	pCt.
Hovedstaden..	586	7	1673	18	6828	75	9087	100
Øerne iøvrigt..	127	12	354	34	555	54	1036	100
Jylland.....	122	9	362	27	858	64	1342	100
Hele Landet...	835	7	2389	21	8241	72	11465	100

Tilmeldingsperioden er dog ikke ensbetydende med sidste Ledighedsperiode, idet man ikke kan gaa ud fra, at en personligt tilmeldt arbejdssøgende melder sig paa Arbejdsanvisningskontoret straks ved Ledighedens Indtrædelse, ligesom man ikke har nogen Sikkerhed for, at de paagældende straks afmeldes, naar de opnaar Beskæftigelse.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af September 1940 var 4210 arbejdsløshedsforsikrede og 610 personligt tilmeldte, ialt 4820 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde m. m. mod 3995 arbejdsløshedsforsikrede og 487 personligt tilmeldte, i alt 4482, i den foregaaende Maaned. I den tilsvarende Maaned i det foregaaende Aar, September 1939, var 4166 arbejdsløshedsforsikrede og 495 personligt tilmeldte, i alt 4661, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. De saaledes beskæftigede er ikke medregnet under Antal arbejdsløse, ligesom de Arbejdere, der er delvis ledige paa Grund af Reglerne om Arbejdsdeling, ikke er regnet som arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn.

Vedrørende Indførelse af saakaldt »Soltid« for københavnske Kuske og Chauffører var opstaaet Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter. Arbejdsgiverforeningen havde i den Anledning indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

Paa Foranledning heraf afholdtes der den 7. November en Forhandling mellem Organisationerne, og man enedes her om, at for Kuske og Chauffører, der er beskæftiget hos Medlemmer af Centralorganisationen af Vognmænd for København og Omegn, fremrykkes den nuværende Arbejdstid med 1 Time, saalænge den nuværende Sommertid er gældende, dog længst til 1. Marts 1941.

Arbejdstiden bliver herefter:

For Kuske fra Kl. 7—17.
For Chauffører fra Kl. 8—17.
Med indtil 1 Times Spisetid daglig.

Denne Ordning ændrer ikke de særlige Overenskomster, der er gældende vedrørende forskudt Arbejdstid indenfor Centralorganisationen af Vognmænd for København og Omegn.

Bogbinderforbundet i Danmark og A/S C. Schous Fabriker.

I ovennævnte Virksomhed var Bogbinderfagets Arbejdsfordelingsordning praktiseret saaledes, at en Konvolutmaskine betjentes af 2 kvindelige Arbejdere paa Holddrift, hvorved hvert Hold fik 6 Timers Arbejdstid pr. Dag, men den samlede Arbejdstid for begge Arbejdersker var lagt indenfor de i Overenskomsten fastsatte Klokkeslet, mellem hvilket Arbejdstiden maa lægges. Af denne Grund havde Københavns Papæskefabrikantforening med Støtte fra Dansk Arbejdsgiverforening paa et om Sagen afholdt Fællesmøde den 2. November hævdet, at der ikke var Tale om Holddrift, medens Bogbinderforbundet paastod, at de 2 Timer, som Arbejdstiden fortsætter ud over det Klokkeslet, hvor den normale Arbejdstid i Virksomheden sluttede, før Arbejdsfordelingen blev indført, blev betalt som Overarbejde.

Medens Sagen saaledes rejste et principielt Spørgsmaal mellem Parterne, enedes man alligevel om ikke at ville afgøre Princippet, men de paagældende 2 kvindelige Arbejdere, hvorom Sagen drejer sig, fik aftalt et personligt Tillæg af 6 Øre pr. Time, saalænge de arbejder paa de nuværende Vilkaar med Hensyn til Arbejdstid.

Dansk Funktionærforbund og Zoneredningskorpset.

Den mellem Zoneredningskorpset og Inkassatorernes Fagforening under Dansk Funktionærforbund gældende Overenskomst var den 24. Januar 1938 blevet fornyet med visse Ændringer, derunder Tilføjelse af en Dyrtidsreguleringsbestemmelse. Mellem Parterne var nu opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af denne Bestemmelse, og efter at en Forhandling om Afklaring af dette Spørgsmaal var endt uden Resultat, deltog D. s. F. den 31. Oktober i en Forhandling paa Korpsets Kontor.

Efter at D. s. F. overfor Direktionen havde motiveret og understøttet Forbundets Standpunkt, sluttede Mødet med, at Direktionen vilde tage Spørgsmaalet op paany. Subsidiært vil Parterne enes om at lade Spørgsmaalet om Forstaaelse af Overenskomsten afgøre af en Voldgift, og uanset, hvilken Kendelse der vil fremgaa heraf, forbeholder begge Parter sig at optage fortsatte Forhandlinger om hele Overenskomsten i Januar 1941.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2842.

Arbejdsmænd hos Isoleringsfirmaet Carl Pers.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 13. September 1940 i Sag Nr. 2842: Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Isoleringsfabrikanter Øst for Storebælt og dennes Medlem Isoleringsfirmaet Carl Pers mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets Afdeling Isoleringsarbejdernes Fagforening i København.

Den 1. Maj 1939 blev der mellem Isoleringsfirmaet Carl Pers og Isoleringsarbejdernes Fagforening i København truffet Aftale om, at »fremtidigt Arbejde, der forekommer Øst for Storebælt, skal udføres af underskrevne Fagforenings Medlemmer«. Den 11. Marts 1940 opsagde Firmaet Aftalen ved en Skrivelse, hvori det som Begrundelse hedder, »at Foreningen fastholder at være en lukket Forening, der med Rette nægter at optage nye Medlemmer«.

Efter en Telefonsamtale mellem Firmaet og Fagforeningens Formand, V. Engelsmann, hvorunder denne hævdede, at Aftalen ikke kunde opsiges med mindre end 3 Maaneders Varsel, sendte Fagforeningen den 17. Marts 1940 en Skrivelse, hvori det hedder:

»I Anledning af den Skrivelse, vi har modtaget fra Deres ærede Firma, hvori De opsiger vor Aftale om Arbejdet Øst for Storebælt, har vi afholdt flere Møder og har der truffet den Beslutning at opsige samtlige Særaftaler, der er truffet mellem Deres Firmaer og vor Forening til Ophør med normalt (3 Mdrs.) Varsel. De Aftaler, det vil dreje sig om, er«.

Der nævnes derefter forskellige Aftaler, hvorefter Skrivelsen slutter som følger:

»Vi undlader ikke at gøre opmærksom paa, at i Henhold til vor Overenskomst med Fabrikantforeningen skal alt Arbejde, der udføres Øst for Storebælt, afregnes efter vor Priskurant og derfor ogsaa godkendes i vor Afdeling.«

Da Firmaet i August 1940 fik noget Isoleringsarbejde at udføre for Helsingør Skibsværft, antog det dertil 4 Mand, 2 fra Helsingør og 2 fra Odense. De paagældende Folk var vel organiserede, men ikke Medlemmer af Isoleringsarbejdernes Fagforening, der kun optager københavnske Arbejdere.

Efter at Fagforeningsformanden havde faaet Kendskab herom, søgte han først ved Henvendelse til Arbejderne i Helsingør at faa dette Arbejde standset, men da dette ikke lykkedes, paalagde han 4 af Foreningens Medlemmer, der havde Arbejde for Firmaet hos Burmeister & Wain paa Refshaleøen, og 1 Medlem, der arbejdede for Firmaet ved Aldersrenteboligerne paa Øresundsvej, at nedlægge Arbejdet, hvilket derpaa skete uden Varsel den 30. August.

Ved Klage af 4. September har Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Isoleringsfabrikanter Øst for Storebælt og dennes Medlem Isoleringsfirmaet Carl Pers indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets Afdeling, Isoleringsarbejdernes Fagforening i København, for Brud paa Septemberforliget og de gældende Regler for Behandling af faglig Strid og med Paastand om, at Arbejdsstandsningerne kendes ulovlige, og at der i den Anledning paalægges Fagforeningen Bod. Under Sagens Forhandling har Klagerne yderligere paastaaet, at der paalægges de i Arbejdsstandsningerne deltagende Arbejdere Bod.

Ved Rettens foreløbige Kendelse af 7. September 1940 er det statueret, at Arbejdsstandsningerne er ulovlige, og at Arbejdet uopholdeligt skal genoptages.

De Indklagede, der erkender Arbejdsstandsningernes Ulovlighed, har paastaaet Frifindelse for Bod og har rejst Kontraklage, hvori de har paastaaet Firmaet kendt pligtigt til vedblivende at overholde den mellem Firmaet og Fagforeningen gældende Ordning, hvorefter Arbejde for Firmaet Øst for Storebælt skal udføres af Fagforeningens Medlemmer.

Klagerne har overfor Kontraklagen principalt paastaaet Spørgsmaalet henvist til Afgørelse efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, subsidiært Frifindelse.

Til nærmere Begrundelse af deres Standpunkter har de Indklagede anført følgende:

Aftalen af 1. Maj 1939 har ikke lovligt kunnet opsiges, som sket, idet det ved en mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund den 31. Oktober 1939 indgaaet Overenskomst er bestemt, at samtlige mellem Organisationer eller Enkeltvirksomheder under de nævnte Hovedorganisationer gældende Overenskomster fornyes for Tiden indtil 1. Marts 1941. Dette maa ogsaa gælde den heromhandlede Aftale, der iøvrigt kun er et Udslag af en mellem Fabrikantforeningen og Fagforeningen gældende almindelige Ordning, som bygger paa en mundtlig Aftale, der blandt andet har givet sig Udslag i et af Fabrikantforeningen til dens københavnske Medlemmer den 16. Januar 1937 udsendt Cirkulære, saalydende:

»*Arbejdsanvisningen.*

Da det Gang paa Gang har vist sig, at den Arbejdskraft, man faar ved Henvendelse til de almindelige Arbejdsanvisningskontorer, er ganske ukendt med og ganske uegnet til Anvendelse i Isoleringsfaget, gør Bestyrelsen opmærksom paa, at man har langt større Sikkerhed for at faa egnet Arbejdskraft ved Henvendelse til

Isoleringsarbejdernes Fagforening, hvorfor det anbefales at søge Arbejdere derigennem.«

Endvidere henviser de Indklagede i denne Forbindelse til en Skrivelse af 21. Februar 1940 fra Fabrikantforeningens Formand til Fagforeningsformanden, i hvilken Skrivelse det hedder:

»Paa given Opfordring bekræftes herved at der mellem Isoleringsfabrikanter Øst for Store Bælt og Isoleringsarbejdernes Fagforening er Overenskomst om at Isoleringsfabrikantforeningens Medlemmer ved Antagelse af Isoleringsmontører henvender sig til Isoleringsarbejdernes Fagforening og derfra faar anvist den til det paagældende Arbejde bedst egnede Mand.«

De Indklagede bestrider, at der fra Fagforeningsformandens Side ved Skrivelsen af 17. Marts 1940 eller paa anden Maade foreligger nogen udtrykkelig Anerkendelse af Opsigelsens Lovlighed. Men selvom dette antages, har Fagforeningsformanden senere protesteret, og ialtfald kan en Anerkendelse fra hans Side ikke have nogen Virkning i Forhold til den mellem Hovedorganisationerne den 31. Oktober 1939 indgaaede Overenskomst, hvorefter alle almindelige og særlige Overenskomsters Gyldighedstid skal forlænges til 1. Marts 1941. Der blev derfor ved Firmaets Antagelse af de 4 Mand til Arbejdet i Helsingør begaaet Brud baade paa den særlige Aftale af 1. Maj 1939 og paa den mundtlige Aftale mellem Fabrikantforeningen og Fagforeningen. Saavel derved som paa anden Maade — f. Eks. ved Afskedigelse af 6 Fagforeningsmedlemmer omtrent samtidig med Antagelsen af de 4 Mand — er der fra Firmaets Side efter de Indklagedes Mening optraadt i saa høj Grad provocerende overfor Foreningen, at der i Voldgiftslovens § 5 A, Nr. 2, 2. Pkt., sidste Led, er Hjemmel for deres Paastand om Frifindelse for Bod.

Klagerne har særlig med Hensyn til deres Paastande overfor Kontraklagen anført følgende:

Aftalen af 1. Maj 1939 er lovlig opsagt, og Opsigelsen er anerkendt af Fagforeningen, der kun har stillet Krav om 3 Maaneders Varsel, hvad Firmaet var akviesceret ved. Overenskomsten af 31. Oktober 1939 kan ikke antages at omfatte en Særaftale af denne Beskaffenhed, der ikke eller dog ikke direkte er af lønmæssig Karakter. Det lader sig derhos hævde, at Aftalen er uforbindende for Firmaet paa Grund af bristende Forudsætninger, nemlig fordi Fagforeningen nægter at optage nye Medlemmer. Eksistensen af den af de Indklagede paaberaabte mundtlige Aftale mellem Fabrikantforeningen og Fagforeningen bestrides. Skrivelsen af 21. Februar 1940 maa forstaas i Overensstemmelse med Cirkulæret fra 1937, og der er hverken gennem dettes Indhold eller paa anden Maade ført Bevis for, at der paahviler Fabrikantforeningens Medlemmer Pligt til — særligt ogsaa ved Arbejder udenfor København — udelukkende at anvende Fagforeningens Medlemmer. I denne Forbindelse oplyser Klagerne iøvrigt, at der ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. August 1940 fra deres Side blev stillet det Forligsforslag at lade Aftalen af 1. Maj 1939 løbe videre, naar dens Gyldighedsomraade blev indskrænket til Storkøbenhavn, der er Fagforeningens naturlige Omraade; dette Forslag blev ikke modtaget. Men i første Række hævder Klagerne, at det ialtfald er et fagligt Stridsspørgsmaal, der bør finde sin Afgørelse efter de mellem Parterne gældende Regler herom, og hvad særlig de Indklagedes Paaberaabelse af Overenskomsten af 31. Oktober 1939 angaar, henviser Klagerne til dennes Punkt V, hvorefter »Tvivlsspørgsmaal vedrørende nærværende Overenskomsts Fortolkning ... afgøres endeligt af det under I B omhandlede Nævn«.

Retten maa finde, at Fagforeningen ved sin Formand har begaaet et alvorligt Brud paa Arbejdsfreden ved at foranledige de stedfundne Arbejdsstandsninger. De er iværksat uden Varsel i Strid med Reglerne i Septemberforligets § 2. De er derhos iværksat paa Arbejdspladser, hvor der ingen Konflikt var mellem Arbejdsgiveren og Arbejderen, og paa et Tidspunkt, hvor der var Forhandlinger i Gang mellem Organisationerne for at faa løst det opstaaede Stridsspørgsmaal, der var af udpræget faglig Karakter, idet det drejede sig om Virkningen af Opsigelsen af en mellem Parterne bestaaende Aftale. Arbejdsstandsningerne er derhos blevet opretholdt i over en Uge, uagtet der saavel fra Dansk Arbejdsmandsforbunds som fra De samvirkende Fagforbunds Side blev taget Afstand fra dem som ulovlige, og skønt det i det ene Tilfælde drejede sig om Arbejde af presserende Karakter, nemlig paa et Skib, der var lovet færdigt til Onsdag den 11. September. Der kan ej heller gives de Indklagede Medhold i, at der fra Firmaets Side er oplyst at foreligge Forhold af særlig provocerende Karakter. Af den ovenfor citerede Korrespondance mellem Firmaet og Fagforeningen fremgaar, at begge Parter ialtfald oprindelig gik ud fra, at Aftalen lovligt havde kunnet opsiges med 3 Maaneders Varsel, og det Arbejde, hvortil de 4 udenfor Fagforeningen staaende Mænd antoges, foregik udenfor Fagforeningens stedlige Omraade, og 2 af de antagne Arbejdere var endda stedlige Folk, hvis naturlige Ret til at komme i Betragtning ved Antagelse til Arbejdet var mindst lige saa stor som Fagforeningsmedlemmernes. Hvad de 2 Odense-Folk angaar, kan bemærkes, at Firmaet har en Filial i Odense. Der maa derhos gives Klagerne Medhold i, at det ikke kan anses godtgjort, at der bestaar nogen almindelig Pligt for Fabrikantforeningens Medlemmer til udelukkende at benytte Fagforeningens Medlemmer. Endelig bemærkes, at de stedfundne Af-

skedigelser efter det oplyste maa anses for normale, begrundede i Arbejdsmangel.

Efter alt det saaledes foreliggende vil der være at ikende Fagforeningen en Bod, der efter samtlige Sagens Omstændigheder og under Hensyn til, at Fagforeningen tidligere, jfr. Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. Juli 1938 i Sag Nr. 2507, er idømt Bod for Iværksættelse af ulovlige Blokader, findes at burde fastsættes til 1500 Kr., der tillægges Dansk Arbejdsgiverforening. Hvad de i de ulovlige Arbejdsnedlæggelser deltagende Arbejdere angaar, findes Boden under Hensyn til, at de har handlet efter deres Fagforenings Formands Paalæg, at kunne bortfalde.

Med Hensyn til Kontraklagen kan det som ovenfor anført ikke antages, at der bestaar nogen almindelig Pligt for Fabrikantforeningens Medlemmer af det i Kontraklagen anførte Indhold. Spørgsmaalets Afgørelse beror herefter i det væsentlige kun paa, hvorvidt den særlige Aftale af 1. Maj 1939, trods den stedfundne Opsigelse, særlig under Hensyn til Bestemmelserne i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 endnu bestaar, og dette Spørgsmaal findes, som af Klagerne principalt paastaaet, at burde henskydes til Afgørelse af det i nævnte Overenskomst Punkt V, jfr. Punkt I B, omhandlede Nævn, eventuelt ved faglig Voldgift.

Sagens Omkostninger bør betales af de Indklagede.

Kendelse:

De ovennævnte den 30. August 1940 overfor Isoleringsfirmaet Carl Pers iværksatte Arbejdsstandsninger har været ulovlige.

I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening betaler Isoleringsarbejdernes Fagforening i København 1500 Kr.

For de i de ulovlige Arbejdsstandsninger deltagende Arbejderes Vedkommende bortfalder den forskyldte Bod.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Firmaet Carl Pers har begaaet Brud paa den mellem Firmaet og Isoleringsarbejdernes Fagforening den 1. Maj 1939 trufne Aftale, henskydes til Afgørelse af det i den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund den 31. Oktober 1939 indgaaede Overenskomst Punkt V, jfr. Punkt I B, omhandlede Nævn, eller eventuelt ved faglig Voldgift.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

SAG NR. 2841.

Smede og Maskinarbejdere hos Singer Co. Symaskine Aktieselskab.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Oktober 1940 i Sag Nr. 2841: De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dets københavnske Afdeling 13 mod Singer Co. Symaskine Aktieselskab.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dets københavnske Afdeling 13 indklaget Singer Co. Symaskine Aktieselskab i følgende Anledning:

Mellem det nævnte Aktieselskab, der ikke er Medlem af nogen Arbejdsgiverorganisation, og de hos Selskabet beskæftigede Maskinarbejdere har der ikke, hverken skriftligt eller mundtligt, været afsluttet nogen kollektiv Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, men Selskabets mangeaarige faste Arbejderstab er blevet aflønnet efter de enkelte Arbejderes Kvalifikationer, saaledes at der hvert Nytaar har fundet en Regulering af Lønningerne Sted.

I Oktober 1939 drøftede de paa Fabriken beskæftigede ca. 15 Maskinarbejdere paa et Klubmøde Muligheden for at opnaa Dyrtidstillæg, og i Henhold hertil rettede Arbejderne, antagelig i Begyndelsen af November, gennem deres Tillidsmand Henvendelse til Selskabets Ingeniør Bryhm om et Dyrtidstillæg paa 4 pCt. til Lønningerne. Ingeniør Bryhm, der fandt det rimeligt, at der blev ydet Arbejderne Dyrtidstillæg, erklærede imidlertid overfor Tillidsmanden, at Selskabet ikke kunde indgaa paa at yde saa stort et Tillæg som af Arbejderne ønsket, hvorimod der blev tillagt dem et Beløb paa Kr. 2,45 pr. Uge, hvilket Beløb svarede til det Tillæg, som i Henhold til den mellem Hovedorganisationerne den 31. Oktober 1939 paa Grundlag af Oktober-Pristallet vilde tilkomme de af denne Overenskomst omfattede Arbejdere, og da Pristallet pr. Januar 1940 var blevet bekendtgjort, blev der uden nogen Forhandling mellem Selskabets Ledelse og Arbejdere udbetalt dem et til Kr. 7,75 forhøjet Tillæg, ligeledes svarende til, hvad der vilde tilkomme dem efter den nævnte Overenskomst.

Da Pristallet pr. April 1940 var blevet offentliggjort, nægtede Selskabet imidlertid at forhøje Dyrtidstillægget yderligere.

Fra Klagernes Side gøres det gældende, at Selskabet ved det mellem Ingeniør Bryhm og Arbejdernes Tillidsmand passerede har forpligtet sig til *i det hele* at udbetale Arbejderne Dyrtidstillæg overensstemmende med Overenskomsten af 31. Oktober 1939 og som Følge heraf maa være forpligtet til at betale Arbejderne Differencen mellem det i Henhold til denne Overenskomst fastsatte Dyrtidstillæg pr. Januar 1940 og det pr. April 1940 fastsatte Tillæg for de 5 Uger, der forløb fra Prisreguleringen efter April-Pristallet, indtil det ved Loven af 30. Maj 1940 blev fastsat, at Regulering af Arbejdslønninger i de af Loven omfattede Forhold skulde ske paa Grundlag af Januar-Pristallet. Denne Difference er opgjort til 459 Kr., som Klagerne paastaar Selskabet tilpligtet at godtgøre Arbejderne.

Arbejdernes Tillidsmand har som Vidne forklaret, at Ingeniør Bryhm under den ovennævnte Samtale med ham henviste til, at Selskabet ikke kunde yde større Dyrtidstillæg end fastsat ved Hovedorganisationernes Overenskomst af 31. Oktober 1939, der var fremme under Samtalen, og at dette kun kunde forstaas saaledes, at Selskabet forpligtede sig til fuldt ud at følge denne Overenskomst, og Klagerne har til Støtte for Rigtigheden af denne Opfattelse henvist til, at Selskabet som nævnt automatisk udbetalte Dyrtidstillæg paa Grundlag af Pristallet pr. Januar 1940.

Aktieselskabet paastaar Frifindelse. Selskabet erkender at være forpligtet til at betale det paastaaede Beløb, *saafremt* det er bundet til helt igennem at følge Overenskomsten af 31. Oktober 1939, men Selskabet bestrider at have paataget sig nogen Forpligtelse hertil.

Ingeniør Bryhm har herom som Vidne nærmere forklaret, at Selskabet altid principielt har holdt sig udenfor organisationsmæssige Forhold og kollektive Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold; Selskabet har i saa Henseende altid staaet frit overfor Arbejderne med Hensyn til Grundlønningerne, og i Konsekvens hermed har man ikke givet noget bindende Tilsagn om i det hele at ville følge den ved Overenskomsten af 31. Oktober 1939 fastlagte Dyrtidstillægs-Ordning. Ingeniør Bryhm bestrider ved Samtalen med Tillidsmanden at have givet noget saadant Tilsagn, eller at hans Udtalelser skulde kunne forstaas paa denne Maade, ligesom han proteterer imod, at den Omstændighed, at Selskabet faktisk har udbetalt Dyrtidstillæg paa Grundlag af Januar-Pristallet skulde kunne forpligte Selskabet til ogsaa at følge April-Pristallet. Ingeniør Bryhm mener ikke at have været i Besiddelse af selve Overenskomsten af 31. Oktober 1939 under Samtalen med Tillidsmanden, men tillægger iøvrigt ikke denne Omstændighed nogen Betydning, da Overenskomstens Indhold var almindelig kendt.

Retten har haft under Overvejelse at afvise Sagen som retteligt henhørende under det i Loven af 30. Maj 1940 § 2 omhandlede Nævns Kompetance, men man har efter Omstændighederne, idet Selskabet ikke har nedlagt Paastand om Sagens Afvisning, ment at kunne paakende Sagen i Realiteten.

Efter *Proceduren* drejer Sagen sig, som foran nævnt, om Selskabet har *paataget sig* en Pligt til i det hele at holde sig Overenskomsten af 31. Oktober 1939 efterrettelig eller ej. Retten har derfor ikke fundet Anledning til at afgøre, om ikke selve Lovens Ord omfatter et Arbejdsforhold som det nærværende — og hvis Tvivl herom foreligger at henvise Spørgsmaalet til Nævnet. Efter det Resultat, Retten nedenfor kommer til, vil dette ogsaa i nærværende Tilfælde være overflødigt.

Naar der ikke foreligger en Overenskomst, der kan danne Basis for en Forpligtelse, maa Klagerne have den fulde Bevisbyrde for, at en Forpligtelse er paatagen. Retten mener imidlertid, at Klagerne i nærværende Tilfælde har opfyldt denne Bevispligt.

Som det fremgaar af Sagen, stillede Tillidsmanden paa samtlige Arbejderes Vegne i Oktober-November et Krav om et vist Dyrtidstillæg (4 pCt.). Under Forhandlingerne derom stillede Selskabet et Modforslag, der gik ud paa at følge Overenskomsten af 31. Oktober 1939's Takster for Dyrtidstillæg, hvilket Arbejderne akcepterede. Det kunde ikke af Arbejderne opfattes som en Tilfældighed, at Taksterne — der er specielt udregnede efter nye Principper — stemmede med Overenskomsten, og Retten kan heller ikke antage, at saadant har været Tilfældet.

Forholdet er da det, at der efter Forhandling er truffet en *Ordning*, hvorved Selskabet forpligtede sig til at følge Overenskomsten vedrørende Dyrtidstillæget, der da var 2 Kr. 45 Øre pr. Uge.

Medens det ikke alene herved kan godtgøres, at Ordningen omfattede Overenskomstens fremtidige Dyrtidstillæg, findes imidlertid den Omstændighed, at Selskabet uden videre — og uden at der derom skete Henvendelse fra Arbejdernes Side, i Januar 1940 udbetalte dem det efter Overenskomsten dem tilfaldende Tillæg paa Kr. 7,75 at give et afgørende Bevis for, at den i Oktober-November trufne Ordning — som af Klagerne paastaaet — var en Ordning, hvorved Overenskomsten af 31. Oktober 1939 blev lagt til Grund for Dyrtidstillægene mellem Selskabet og Arbejderne. Efter hele Dyrtidstillægenes Natur maa det ogsaa anses for det sandsynligste, at Ordningen ikke har været af den konkrete Beskaffenhed, som af Selskabet hævdet, og i al Fald burde Selskabet have gjort Arbejderne opmærksom herpaa, hvis det var af den modsatte Mening.

Herefter maa Selskabet være pligtig at respektere Overenskomsten ogsaa for April-Pristallet og altsaa tilsvare Differencen mellem Januar- og April-Pristallet for 5 Uger svarende til Kr. 459.

Sagens Omkostninger findes Parterne hver at maatte betale med Halvdelen.

Kendelse:

Singer Co. Symaskine Aktieselskab bør til de paagældende Arbejdere efterbetale ovennævnte 459 Kr.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

København . 15. December 1940 — 36. Aargang . Nummer 24

En ny Fagforening.

Fagbevægelsens »Genrejsere«.

Der er fornylig herhjemme dannet en ny Fagforening eller »Faggruppe«, som det hedder i Frits Clausen Partiets Sprogbrug. Den 30. November udsendtes gennem Ritzaus Bureau — mindre kunde ikke gøre det — Meddelelse om, at Repræsentanter for en Række Majoratsgodser og andre Slægtsgodser havde dannet en Faggruppe, der vilde søge Tilknytning til D. N. S. P. A. og L. S. og alle andre Kræfter, der arbejder for en lykkelig Fremtid for Danmark.

Der foreligger ikke noget om, hvor mange Medlemmer denne Faggruppe tæller, men det er givet, at Frits Clausen vil modtage Gruppen med aabne Arme, thi Godsejer-Millionærerne, der allerede længe har ydet saavel D.N.S.P.A. og L. S. finansiel Støtte til Fremme af Storgodsejernes økonomiske Interesser, vil sikkert ogsaa i Fremtiden være Partiet en god Hjælp i dets Kamp mod »Plutokratiet«, hvad der paa Dansk betyder Pengemagt og Rigmandsvælde.

Det er efterhaanden en noget broget Skare, der samler sig om dette Parti: Godsejer-Millionærer, Officerer, der erklærer ikke at ville røre en Finger for at forsvare Landet, saa længe Folkestyret bestaar, tidligere straffede Personer, der er slaaet ud af deres borgerlige Erhverv og nu øjner en ny Chance i Genrejser-Partiet, Smædeskrivere, Pengeafpressere og andre Elementer fra den politiske Underverden, der alle er ude paa Eventyr. Der kunde sikkert oprettes en hel Del Faggrupper for disse forskellige Kategorier af mere eller mindre tvivlsomme Partitilhængere.

Den senere Tids Afsløringer af Partiets Forhold og Sammensætning samt de rundt om i Landet afholdte »Minde-Appeller« og Demonstrationer har i høj Grad bidraget til at kaste Lys over dette Partis udanske Formaal og Bestræbelser. Partiet repræsenterer kun en lille Brøkdel af det danske Folk, men dette fremgaar ganske vist ikke af dets Propaganda, der staar i omvendt Forhold til dets Størrelse og efter sagkyndiges Mening sluger Millioner af Kroner, der øses af skjulte Kilder.

Der er efterhaanden opstaaet en hel Del Partier, der foregiver at ville genrejse og forny Danmark. Der skal skabes et »nyt Danmark«, skønt alle fornuftige Mennesker er rørende enige om, at det vilde være en Lykke for Land og Folk, om Forholdene i »gamle Danmark« kunde vende tilbage og blive ordnet af det danske Folk. Trods sin Lidenhed er Frits Clausens Parti det førende af alle disse Genrejser-Partier, og det gør sig ogsaa mest bemærket. Partiets Maal omfatter bl. a. ogsaa en »Genrejsning« af Fagbevægelsen.

I dette Øjemed har Partiet dannet saakaldte »nationalsocialistiske Faggrupper«. Ligesom alle de andre af dette Partis Foretagender er denne Nydannelse et rent og skært Propaganda-Bluff. Indenfor Fagbevægelsen kender man i hvert Fald ikke noget til disse Faggrupper. Men at Partiet arbejder paa at faa Fodfæste indenfor Fagforeningerne fremgaar af dets Agitation blandt de arbejdsløse, dets systematiske Nedrakning af de faglige Tillidsmænd og af den Kendsgerning, at der er ansat en

Mand til at lede det faglige Splittelsesarbejde. Denne faglige Leders Navn er P. M. Asmussen.

Hvem er saa denne Mand, der skal genrejse dansk Fagbevægelse, frigøre den for sin materialistiske Indstilling og give den et mere idealistisk Indhold? Herom oplyser »Demokraten« i Aarhus følgende:

»Peter Marinus Asmussen er Fynbo, og allerede som ung havde han langfingrede Tendenser. 21 Aar gammel idømtes han ved Retten i Køge 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost for Tyveri. Dommen blev dog gjort betinget.

I 1931 forbrugte han som Bud indkasserede Penge til egen Fordel, fik under urigtige Opgivelser om en Arv en Sømand til at udbetale sig 300 Kr. og stjal et Jakkesæt. Retten i Fredericia takserede disse Lovovertrædelser til 100 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Endelig blev han i 1935 ved Retten paa Frederiksberg idømt 6 Maaneders Fængsel og frakendt de borgerlige Rettigheder i 5 Aar, idet han havde begaaet Underslæb for et Beløb paa 1572 Kr., som han skulde indbetale paa et Posthus. Østre Landsret stadfæstede denne Dom.«

For egen Regning kan vi tilføje, at nævnte Asmussen for ikke saa længe siden var en ivrig Antinazist og kendt kommunistisk Agitator blandt Søfyrbøderne.

Det er altsaa en af de Mænd, der til daglig vover at tilsvine Arbejdernes faglige Tillidsmænd og foregiver at ville forny Fagbevægelsen, befri den for »Pampervældet« og stille den i en højere Sags Tjeneste. En anden tidligere Fagforeningsmand af lige saa tvivlsom Karakter og med en lige saa broget Fortid hører til Frits Clausens allernærmeste Omgangskreds. De passer sandelig godt ind i det Billede, det danske Folk efterhaanden har dannet sig om dette Parti og dets obskure Virksomhed. Men hvor maa det være daarlig bevendt med et Parti, som er tvungen til at tage sin Tilflugt til saadanne Folk, og hvordan kan man tro, at anstændige og ærlige danske Mænd og Kvinder vil slutte op bag saadanne »Førere«.

Arbejdsmuligheder under de nye Forhold.

Afsluttende Artikel.

Spildproblemet.

Vi har i foregaaende Artikler peget paa forskellige Muligheder til Fremskaffelse og Anvendelse af danske Raastoffer til Erstatning for tidligere Import. Jævnsides med Bestræbelserne for rundt omkring i Landet og i Danmarks Undergrund at finde Raastoffer til Erstatning for dem, vi i Øjeblikket ikke kan faa ude fra, gaar et andet Arbejde, som tager Sigte paa en effektiv Udnyttelse af de Værdier, der findes i Ting, som før er gaaet til Grunde, eller som er mangelfuldt udnyttet. Der er altsaa ikke blot Tale om paa Lossepladserne at finde saadanne Genstande frem, som efter en vis Omdannelsesproces kan gøre Nytte igen, enten i samme Form som tidligere eller i en helt anden Form, jfr. at Dagrenovation bliver til Gødning, men det drejer sig ogsaa om i selve Produktions- og Omsætningsprocessen at finde frem til Metoder, der giver den mest hensigtsmæssige Udnyttelse af Stofferne.

De almindelige Affaldsstoffer har to Hovedkilder, nemlig dels Virksomhederne og dels de private Husholdninger. Til syvende og sidst er dette imidlertid blot en kunstig Sondring, idet Spørgsmaalet om Udnyttelse af Spild eller Hindring af dets Fremkomst i begge Tilfælde er et rent og skært økonomisk Spørgsmaal. For saa vidt er der heller ingen Forskel paa det at udnytte Affald i Virksomheder som i Husholdninger, og det Problem, der ligger i Fremskaffelsen og Anvendelsen af ubrugte og »naturlige« Raastoffer. I begge Tilfælde munder det ud i Spørgsmaalet: kan det betale sig?

En privat Driftsherre opdager, at hans Omkostninger er højere, end de bør være; han vil saa bestræbe sig paa at eleminere dette Spild ved at bortskære de unødvendige Omkostninger eller omvendt, han opdager, at han med den Udrustning i Henseende til Maskiner, Raastof o. s. v., af sin Virksomhed vil kunne faa en større Indtægt end tidligere. Han vil da f. Eks. lægge Produktionen om fra mere til mindre raastofslugende Maskiner og Fremstillingsmetoder, gennem Standardisering og Specialisering

indskrænke Spildet i Materialer o. s. v. Spørgsmaalet løses imidlertid ikke blot inden for hver enkelt Bedrift, men ogsaa inden for Branchen, eventuelt som Led i et større Kompleks af Aftaler vedrørende Produktion, Omsætning og Priser.

Et Produkt, der fremkommer i Produktionsprocessen, er hidtil blevet anset for uanvendeligt, indtil de økonomiske og tekniske Forhold forandrer sig saaledes, at det faar Værdi. Der kan nævnes mange Eksempler paa Udnyttelse af Biprodukter, som tidligere er gaaet til Spilde. Det Støv, som fremkommer ved Kulbrydning blev tidligere betragtet som værdiløst, men finder nu livlig Efterspørgsel til mange Formaal. Hundreder af værdifulde Kemikalier, indbefattet Raamaterialer i den vigtige Anilinfarveindustri, fremkommer som et forhen ubenyttet Biprodukt ved Destillation af Kultjære o. s. fr.

Det er imidlertid ikke blot i Produktionsprocessen der fremkommer Spild, dette sker ogsaa i Husholdningen i Form af Madrester, Emballage af Papir, Metal o. a. og mange andre Ting. Som liggende uden for baade Produktions- og Konsumtionsprocessen skulde vi maaske nævne opslidte og udtjente, men iøvrigt værdifulde Genstande som Maskiner, Vogne, Klæder o. s. v.

Som gentagne Gange berørt er det ikke alle de Spildprodukter, der opstaar i Fabrikations- og Forbrugsprocessen, som virkelig gaar til Grunde i den Betydning, at det ikke faar nogen videre Anvendelse, men den Udstrækning, i hvilken de faktisk udnyttes, afhænger af tekniske og økonomiske Forhold. Hvis Omkostningen ved at genskabe Materiale af Affald stiller sig gunstigt i Sammenligning med Omkostningen ved at anvende oprindelige og naturlige Raastoffer, vil Affaldet blive udnyttet.

Det Forhold, i hvilket Affald og oprindelige Raastoffer bruges, afhænger af deres relative Priser. Naar Prisen paa de oprindelige Stoffer er lav, som under en Depression, saa vil Udnyttelsen af Spildet i Produktionen falde. Omvendt vil i Tider med stigende Priser paa de »ægte« Materialer, Affaldets Udnyttelsesgrad, stige. Derfor vil ogsaa ganske naturligt i Krigstid, naar Importen reduceres paa Grund af f. Eks. Blokade eller manglende Valuta, Udnyttelsesgraden af Biprodukter og Affald stige. Vi har i Danmark under Krigen haft god Lejlighed til at iagttage dette Forhold. Nogle Eksempler skal nævnes i det følgende. Saaledes skal Olien i Virkeligheden være om ikke uopslidelig, saa dog noget i den Retning, naar man skifter, er det fordi den fyldes med Sod og andre Urenheder. Tusinder af Liter Smøre- og anden Olie forsvinder hvert Aar i Danmarks Kloaker, blot fordi den er uren. Indtil for faa Aar siden har det ikke kunnet betale sig at rense Olien, raffinere den, det har krævet for stor Indsats af Arbejdskraft og Kapital, og kunde derfor ikke betale sig ud fra et privat Rentabilitetssynspunkt. Imidlertid er der gjort en Opfindelse, efter hvilken Omraffineringen kræver en mindre Indsats af de forskellige Produktionsfaktorer. Processen er blevet driftsøkonomisk forsvarlig. Iøvrigt maa det bemærkes, at hvor man ikke har skullet anvende et privat Rentabilitetssynspunkt, f. Eks. i Elektricitetsværker i offentlig Eje og andre Steder, hvor en samfundsmæssig Betragtning har kunnet gøres gældende, har man gennem lang Tid paa eget Initiativ omhyggeligt opsamlet al Spildeolien og ladet denne oparbejde paany. Omkostningerne har her været mindre, for saa vidt man ikke her har skullet se paa den fulde Arbejdsløn, men — som Følge af ledig Arbejdskraft — paa Forskellen mellem Understøttelse, som Samfundet under alle Omstændigheder er forpligtet til at udbetale til arbejdsløse, og normal Aflønning Det maa nævnes, at Planerne til den private Reraffinering, som foregaar, har været planlagt længe før Krigen, men Begivenhedernes Udvikling har naturligvis skabt særlig Interesse for Spørgsmaalet.

Bortset fra enkelte Undtagelsestilfælde synes Spørgsmaalet om Udnyttelse af Spild og Affald hidtil her i Danmark kun at være afgjort efter det private Rentabilitetssynspunkt. Det er med Udgangspunkt heri og paa Basis af Lukning af de tidligere Forsyningskilder, at en hel Række Projekter i Løbet af det sidste Aars Tid er udarbejdet og til Dels virkeliggjort. Vi kan saaledes nævne, at man er begyndt at fremstille Tørv af Kloakslam, af Kloakvand laves ogsaa Gas og Gødning. Et Affaldsprodukt, der hidtil har været upaaagtet, synes at have gode Muligheder for at blive af stor Værdi for Landbruget. Det drejer sig om den saakaldte Melassespøl, der fremkommer som Affaldsstof ved Melassesprit-Produktionen. Melassespølens Gødningsværdi er noget større end Aljen, ogsaa

fordi Kvælstoffet ikke er flygtigt. En Aalborgenser har gennem flere Aar eksperimenteret med Omdannelse af Madaffald og lignende næringsholdige Affaldsstoffer til Kreaturfoder. Vanskeligheden ved Eksperimenternes Gennemførelse har navnlig bestaaet deri, at det var uhyre besværligt at fremskaffe Affald i tilstrækkelige Mængder, hvilket først er lykkedes efter Igangsættelsen af L. A. B.s Spildindsamling. Resultatet er blevet, at det har vist sig muligt at omdanne alt det indsamlede vaade Spild fra Aalborgs Køkkener til et sterilt, næringsholdigt, holdbart og ensartet Produkt, som vil være et værdifuldt Foder for Svin og Høns. Det har vist sig, at dette Foder, f. Eks. med Hensyn til Indhold af Æggehvide, langt overtræffer de Forventninger, man havde stillet til det, saa det ligger betydeligt over selv de bedste Foderkager, der tidligere er blevet indført. Man har regnet med Tilstedeværelsen af i alt 152 Mill. kg »Raastof« om Aaret for hele Landet — der er her kun regnet med bymæssige Bebyggelsers Andel af Husstandene. Heraf skulde kunne fremstilles 52 Mill. kg Foder til en Værdi af 30 Mill. Kr. Beskæftigelsen er ikke det mindst vigtige. Med organiserede Indsamlinger Landet over regnes 2000 Mand at være i Arbejde, og dertil kommer yderligere 2000 Mand ved Fremstillingen.

Mange andre Eksempler paa Genindførelse af Affaldsstoffer i Produktionen, udover de »klassiske« Regenerat-Raastoffer som Metaller, Tekstilvarer, Papir og Gummi, som ogsaa under »normale« Forhold i betydeligt Omfang vender tilbage til deres Udgangspunkt og viden rundt i et mere eller mindre langvarigt Kredsløb, kan nævnes. Fælles for de fleste realiserede Projekter er, at de hviler paa privatøkonomisk Basis, hvilket imidlertid synes forlængst at være inde til her som paa andre Felter at anlægge en samfundsmæssig Betragtning, hvor Profit og Renteomkostninger ikke giver Udslaget, men hvor »Rentabiliteten« maales med Arbejdslønnen som Maalestok. En offentlig Indsats vil ikke blot mange Steder være nødvendig, hvor det drejer sig om at spare Raastoffer gennem Koncentration og Samarbejde i Fabrikation og Salg, en offentlig Indsats vil ogsaa være fornøden ved Fremskaffelse og Anvendelse af danske Raastoffer til Erstatning for tidligere Import, men en offentlig Indsats vil ogsaa være nødvendig, hvor det drejer sig om gennem Regeneration at gøre egentlig Affald til brugelige Raastoffer, Forholdene er formentlig mest overskuelige paa det sidst nævnte Omraade, som desværre ogsaa er det mindst betydningsfulde. Ganske vist kan det lyde af meget, at Lossepladserne over hele Landet aarligt modtager 300.000 Tons Affald, som med nuværende Priser har en Værdi af godt 1 Mill. Kr., hvoraf en stor Del allerede under normale Forhold er solgt til Produkthandlerne, og naar udenlandske Erfaringer har godtgjort, at af den almindelige Dagrenovation 2 pCt. er Metal af en eller anden Art, 1,5 pCt. Knogler og Ben, 1 pCt. Klude og Stofrester, 1 pCt. Glas, 3 pCt. brugbart Papir, 0,5 pCt. Gummi og 1 pCt. Læder. Af de 300.000 Tons dansk Affald skulde man herefter aarligt kunne udvinde mindst: 6000 Tons Metal, 4500 Tons Knogler og Ben, 3000 Tons Læder- og Stofrester, 3000 Tons Glas, 9000 Tons brugbart Papir, 1500 Tons Gummiaffald og 3000 Tons Læderaffald. Det lyder imponerende, men er det i Virkeligheden ikke, naar man betænker, at der aarligt hos Industrien her i Landet samles 137.000 Tons brugt Jern op til ny Anvendelse, medens der kun vil kunne samles 4000 Tons Jern og andet Metal op paa Lossepladserne. Dette viser formentlig, at det i mindre Grad er paa Arbejdspladserne end i Husholdningerne, man skal have Opmærksomheden henledt i Kampen mod Spildet. Hermed skal ikke være sagt, at Spild er et ukendt Fænomen paa Arbejdspladserne, og den kommende Tid vil sikkert vise, at Udnyttelsen heraf af sig selv bliver mere intensiv. Det bliver imidlertid antagelig, navnlig i Forbindelse med Husholdningsaffaldet, at et særligt Initiativ bliver nødvendigt, som ogsaa erkendt af Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, som ogsaa rigtigt har set, at det her først og fremmest har været Sorteringsspørgsmaalet, der har lagt sig i Vejen for en intensiv privat økonomisk Udnyttelse. Ved at stille Midler til Raadighed, der muliggør en Sortering i selve Husholdningen, er man naaet vidt i Retning af en lønnende Foranstaltning.

Indsamling af Affald betyder paa flere forskellige Maader en Bekæmpelse af Arbejdsløshed. Dels kommer et betydeligt Antal Folk i Arbejde direkte ved Indsamling af Affaldet, dels betyder de indsamlede Raastoffer Mulighed

DYRTIDSTILLÆG TIL ARBEJDSLØSE

I Folketinget fremsatte Arbejds- og Socialminister *Kjærbøl* den 6. December Lovforslag om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede. Naar disse Linier læses, vil Loven formentlig allerede været vedtaget paa Rigsdagen.

Lovforslaget har følgende Indhold:

Forsaavidt en Arbejdsløshedskasse træffer Beslutning derom, kan den i Tidsrummet fra 1. Oktober 1940 til 31. Marts 1941 forhøje Maksimumsbeløbene for Understøttelse med 35 Øre pr. Dag for Forsørgere, med 25 Øre for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og 30 Øre for Ikke-Forsørgere, der har været Medlemmer i mere end 8 Aar.

For samme Tidsrum kan der til den vedtægtsmæssige Understøttelse ydes et dagligt Tillæg af 30 Øre for hvert hjemmeværende Barn under 15 Aar. Maksimum for dette Børnetillæg er dog 1,20 Kr. pr. Dag, og den samlede Understøttelse maa i intet Tilfælde overstige to Tredjedele af den gennemsnitlige daglige Arbejdsfortjeneste i vedkommende Fag.

Til Arbejdsløshedskasser, hvor den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i 1939—40 har udgjort mindre end 3200 Kr., og hvor Ledighedsprocenten har oversteget 20, refunderer Statskassen 70 pCt. af den Merudgift, som de nye Tillæg koster Kassen, og yderligere stilles der indtil 600.000 Kr. til Raadighed for Arbejdsministeren til Fordeling blandt de Kasser, hvis økonomiske Forhold medfører betydelige Vanskeligheder ved at udrede Tillæggene, ligesom der kan ydes Kasserne Forskud paa Statens Refusion af Merudgifterne. Af de nævnte 600.000 Kr. skal Kommunerne refundere Staten en Tredjedel.

Fortsættelseskasserne skal kunne yde samme Tillæg som foreslaaet for Arbejdsløshedskasserne, og til dette Formaal yder Staten i Arbejdsløshedsfonden 300.000 Kr. i Refusion.

Den Godtgørelse, der udbetales Arbejdsfordelingskasserne, omfatter tillige Børnetillæg efter den her foreslaaede Lovs Regler.

Loven faar tilbagevirkende Kraft fra 1. Oktober, og naar det store forberedende Administrationsarbejde, som Ordningen nødvendiggør, er udført, vil de Medlemmer, der har haft Ledighed efter 1. Oktober, kunne faa udbetalt en samlet Sum. Indenfor Kasserne vil man sætte alt ind paa, at denne Udbetaling saavidt muligt kan ske inden Jul. Forhøjelsen af Dagpengesatserne svarer til 25 pCt. af den Forhøjelse, der vilde være motiveret ved Oktober-Pristallets Stigning, og derudover ydes saa nævnte Børnetillæg. Statens Udgift anslaas til 5,3 Mill. Kr., Kassernes til 2,9 Mill. Kr.

---

for yderligere Beskæftigelse af vor Industri og Landbrug — forsaavidt man tænker paa Husholdningsaffald vel navnlig det sidste, idet der af Madrester kan fremstilles Foder — og skaber derigennem Beskæftigelse.

Det kooperative Fællesforbund.

I følge de af Fællesforbundet fremsendte statistiske Oplysninger for 1939 havde Forbundet ved Udgangen af 1939 183 Medlemmer mod 175 ved Udgangen af 1938. Heraf var 25 (19) Boligforeninger, for hvilke der af forskellige Grunde ikke foreligger Statistik. Af Medlemsvirksomhederne var 63 Aktieselskaber, 58 Andelsselskaber og 37 Interessentskaber. Brugsforeningernes samlede Medlemsantal var 84.518. Brugsforeningernes Dividendeudbetaling har andraget godt 2,9 Mill. Kr. Den samlede Omsætning har været 127.275.693 (1938: 116.390.942) Mill. Kr., hvortil endvidere kommer Arbejdernes Landsbanks Balance paa ca. 91 Mill. Kr.

Nettoudbyttet andrager 6.408.893 Kr. (7.153.848 Kr.) eller ca. 5 pCt. (6¼) af Omsætningen. Antallet af Personer, Virksomhederne helt eller delvis har beskæftiget, er udregnet paa Basis af et Normtal paa 280 Arbejdsdage og var 7524, hvoraf 5326 var Mænd og 2055 Kvinder og desuden 143 Lærlinge og Elever.

Den samlede Lønudbetaling udgjorde 26.644.957 Kr. (24.909.814 Kr.) Som ovenfor anført er 25 Boligforeninger Medlem af Det kooperative Fællesforbund. Af disse er 4 Foreninger beliggende i Hovedstaden med ca. 10.500 (10.000) Lejligheder. De øvrige er Provinsforeninger og raader over ca. 2700 Lejligheder. Den samlede aarlige Boligafgift kan anslaas til ca. 10 Millioner Kr.

Beskæftigelse af Arbejdsløse

Den 11. Oktober fremsatte Arbejds- og Socialministeren i Folketinget Forslag til *Lov om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse.*

Ifølge Forslaget skal der udover de ca. 10 Mill. Kr., der er til Raadighed fra tidligere Lovgivning, indtil Udgangen af Finansaaret 1941—42 stilles yderligere 35 Mill. Kr. til Raadighed som Tilskud til Stats-, kommunale eller private Arbejder, der igangsættes med Bekæmpelse af Arbejdsløsheden som væsentligste Formaal.

Ved disse Arbejder — der bliver Tale om Vejanlæg, Viadukter, Havne- og Kanalanlæg, Kloaker, Vandkraftværker m. m. — kan alene beskæftiges arbejdsløse, og som Hovedregel skal henvises arbejdsløse *Forsørgere* i Alderen 18—60 Aar og arbejdsløse *Ikke-Forsørgere* i Alderen 50—60 Aar, der bor i Nærheden af Arbejdsstedet. Det er en Betingelse for Henvisning, at de paagældende har været uden Beskæftigelse i 4 Maaneder inden for det sidste Aar, og at der er hengaaet 14 Dage siden sidste Arbejdsophør. Ved Henvisningen skal iagttages, at de, der har haft den længste Ledighed, udtages først, mens arbejdsløse, der har Mulighed for snart at opnaa ordinært Arbejde, ikke henvises. Der skal fortrinsvis beskæftiges arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere. Der gælder den samme Regel som ved Ungdomsforanstaltningerne, at man ikke med Rette kan vægre sig ved at efterkomme Henvisningen.

Fra Socialdemokratiets Side nærede man stor Betænkelighed vedrørende Lovforslagets Bestemmelser angaaende Løn- og Arbejdsforholdene, og efter Forslagets første Behandling i Folketinget blev det derfor underkastet en grundig Udvalgsbehandling. Der opnaaedes herunder en Række ikke uvæsentlige Forbedringer, hvorefter de i Udvalget repræsenterede 5 samarbejdende Partier blev enige om at indstille Forslaget til Vedtagelse. Loven er derefter i den af Udvalget foreslaaede Skikkelse vedtaget af begge Ting.

I følge Ændringsforslaget fastsættes Arbejdstiden til 40 Timer ugentlig, og Arbejdslønnen udgør for Storkøbenhavn med Zoner 1 Kr. 30 Øre pr. Time, for Købstæder med Zoner og de større bymæssige Bebyggelser 1 Kr. 20 Øre pr. Time og for Landet 1 Kr. 10 Øre pr. Time; til de saaledes for 40 Timers Arbejde opnaaede Lønninger ydes der af Staten et Tilskud paa henholdsvis 5 Kr., 4 Kr. 50 Øre og 4 Kr. ugentlig. Til de Arbejdere, der paa Grund af daarligt Vejr og Søgne-Helligdage el. lign. har mindre end 40 Timers Arbejde pr. Uge, ydes et yderligere Tilskud paa 50 Øre for hver Time, den samlede ugentlige Arbejdstid ligger under 40 Timer pr. Uge. Arbejdet skal udføres i Akkord, medmindre økonomiske eller tekniske Grunde maatte være til Hinder derfor, og Akkordsatserne skal fastsættes saaledes, at de vil paaregnes at ville afkaste en Fortjeneste af henholdsvis 64 Kr., 59 Kr. og 54 Kr. pr. fuld Uge à 40 Timer. Kan Parterne ikke opnaa Enighed om Akkord, vil Arbejdet være at udføre i Timeløn.

Den i det oprindelige Lovforslag garanterede Ugeløn er bortfaldet, men til Gengæld opnaas der Adgang til større Akkordfortjenester, idet Akkordfortjenesten ved normal Arbejdspræstation nemlig kun var paaregnet at ville give henholdsvis 60 Kr., 55 Kr. og 50 Kr. for 40 Timers Arbejde.

Arbejderne fritages for at betale Kontingent til Arbejdsløshedskassen og Arbejdsfordelingsfondet, hvad der er udregnet til at andrage ca. 10 Øre pr. Time. Endvidere gives der Erstatning for mistede Timer.

Endelig bestemmes, at Kontingent-Fritagelse for Arbejderne ikke skal medføre, at Arbejdsløshedskasserne af denne Aarsag mister deres Stats- og Kommunetilskud for de paagældende Arbejderes Vedkommende.

Ved Forslagets 2. Behandling beklagede Arbejderrepræsentanterne, at det ikke havde været muligt at sikre de paagældende Arbejdere fuld tarifmæssig Løn, men under Hensyntagen til alle foreliggende Forhold mente ogsaa Socialdemokratiet at burde give Loven sin Tilslutning.

— — —

Vi finder det ligeledes ganske urimelig, at Loven fastsætter Lønninger, der ligger under de overenskomstmæssige. Vi er vidende om, at Loven er et Kompromis mellem de samarbejdende Partier og at man herved i særlig Grad har taget Hensyn til Partiet Venstres Krav, og

Landbrugets Arbejdskraft 1940.

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Ved Landbrugstællingen den 29. Juni 1940 blev der søgt Oplysninger om Størrelsen og Arten af den i Landbruget benyttede Arbejdskraft, idet de i Bedriften beskæftigede Personer blev henført under følgende Grupper: 1) Børn og Slægtninge, 2) Fast Medhjælp uden egen Husstand, der faar Kost og Logi og 3) Fast Medhjælp med egen Husstand, samt 4) Midlertidig Medhjælp.

Endvidere blev der søgt Oplysning om, hvorvidt Brugeren gik paa Arbejde hos andre og i bekræftende Fald, om det var i Landbrugsvirksomhed eller i anden Virksomhed. Baade for dette Arbejdes Vedkommende og for den midlertidige Medhjælp er Beskæftigelsen angivet ved Antal Arbejdsdage.

For Midlertidig Medhjælp og for Brugernes Arbejde hos andre er der foretaget en Omregning til Helaarsarbejdere efter Forholdet 300 Arbejdsdage lig en Helaarsarbejder.

Man har tillige foretaget en Beregning angaaende Brugernes eget Arbejde. Brugerens og Hustruens Arbejde tilsammen er regnet lig en Helaarsarbejder pr. Brug, dog saaledes at der er foretaget et Fradrag for de Brug, hvor Brugeren er ugift eller sidder i Enkestand, og hvor der normalt kan regnes at være en Medhjælper til Erstatning enten for Husmoderens eller Husbondens Arbejde i Bedriften. For hele Landet androg dette Fradrag ca. 16 pCt.

Resultaterne af en foreløbig Opgørelse for Arbejdskraften i 1940, sammenholdt med 1939, fremgaar af hosstaaende Oversigt. Som det ses, omfatter Tællingen i 1940 et noget mindre Antal Ejendomme end i 1939; dette staar i Forbindelse med, at Tallene er foreløbige, og at Landbrugstællingen i 1939 var væsentlig mere omfattende end de sædvanlige aarlige, hvorved erfaringsmæssigt flere — særlige mindre — Landejendomme medtages end ved de sædvanlige Tællinger. Nævnte Forhold forklarer navnlig, at der har fundet en Nedgang Sted i det samlede Antal Helaarsarbejdere, nemlig fra 479,900 i 1939 til 477,300 i 1940.

Med Hensyn til de enkelte Grupper ses det, at der har fundet en lille Stigning Sted fra 1939 til 1940 i Antallet af Børn og Slægtninge.

Den fremmede Medhjælp udviser en Tilbagegang paa ca. 2500 Helaarsarbejdere, hvilket skyldes en Nedgang i Midlertidig Medhjælp og i Fast fremmed Medhjælp med egen Husstand, medens Fast fremmed Medhjælp uden egen Husstand praktisk taget er uændret.

Landbrugets Arbejdskraft 1940.
(Antal Helaarsarbejdere).

	Hele Landet	
	1940	1939
Antal Ejendomme	209 100	211 700
Brugerens Arbejde	176 400	178 300
Fradrag for Arbejde hos andre: i Landbrug	2 300	7 500
Fradrag for Arbejde hos andre: i anden Virksomhed	4 700	
Brugerens Arbejde i egen Bedrift	169 400	170 800
Børn og Slægtninge:		
Mandlige: 14-aarige, der ikke gaar i Skole	7 100	7 100
Mandlige: 15—17 Aar	9 000	8 900
Mandlige: 17—21 Aar	13 200	13 100
Mandlige: 21 Aar og derover	33 100	32 600
Mandlige: Tilsammen	62 400	61 700
Kvindelig: 14-aarige, der ikke gaar i Skole	5 600	5 700
Kvindelig: 15 - 18 Aar	11 000	11 300
Kvindelig: 18 Aar og derover	30 300	29 300
Kvindelig: Tilsammen	46 900	46 300
I alt Børn og Slægtninge	109 300	108 000
Fast fremmed Medhjælp uden egen Husstand:		
Mandlige: under 17 Aar	25 600	25 200
Mandlige: 17—21 Aar	33 000	34 800
Mandlige: 21 Aar og derover	51 300	49 900
Mandlige: Tilsammen	109 900	109 900
Kvindel.: under 18 Aar	18 900	18 400
Kvindel.: 18 Aar og derover	27 200	27 500
Kvindel.: Tilsammen	46 100	45 900
I alt Fast fremmed Medhjælp uden egen Husstand	156 000	155 800
Fast fremmed Medhjælp med egen Husstand:		
Mandlige	14 800	15 000
Kvindelige	7 200	8 000
Tilsammen	22 000	23 000
Midlertidig Medhjælp	20 600	22 300
I alt fremmed Medhjælp	198 600	201 100
I alt Helaarsarbejdere	477 300	479 900

---

vi ønsker ved denne Lejlighed at advare imod stadig at følge Venstres Linie, thi en Fortsættelse af denne arbejderfjendske Politik kan let give Bagslag. I hvert Fald vil man ikke kunne regne med Fagbevægelsens Tilslutning.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad

Økonomisk Aarsoversigt 1939.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har udsendt sin tredie økonomiske Aarsoversigt, omfattende Aaret 1939. Paa Grund af de Omskiftelser, det sidste Aar har bragt, fremkommer Aarsberetningen senere end sædvanligt.

Indledningsvis fremhæves særpræget ved 1939, at de vesteuropæiske Stater stadig rykker mere og mere ind paa det Rustningsstadium, som længe havde præget det tyske og italienske Erhvervsliv, hvis civile Funktioner maatte træde tilbage for Krigsøkonomiens Krav. Englands og Frankrigs Erhvervsliv var længe før September præget af Opganstendenser, og Europas smaa Nationer fik ogsaa Andel i denne Opgang, idet de store Landes Industrier ikke kunde magte de civile Ordrer, som saa i Stedet for gik til Holland og de skandinaviske Lande.

I Slutningen af 1939 fejrede det totalitære økonomiske Princip store Triumfer i alle europæiske Lande. Aarsberetningen hævder, at det er meget sandsynligt, at dette vil præge Tiden, der kommer efter Krigen, og skriver videre, at ligesom den første Verdenskrig betød Afslutningen paa den økonomiske Epoke, som mest var præget af liberale økonomiske Tanker, og ligesom den medførte, at større samlede økonomiske Synspunkter, samfundsmæssig Tænkning og planøkonomiske Overvejelser efterhaanden paavirkede den økonomiske Udvikling, vil Efterkrigstidens Økonomi beherskes af ,at kun Planøkonomien var i Stand til at løse Krigens store økonomiske Opgaver. Og Efterkrigstiden vil faa økonomiske Opgaver, som ikke er mindre end Krigstidens Opgaver, som kun kan løses ved Planlægning og Regulering.

Efter disse principielle Betragtninger gaar Beretningen over til at eftervise Krigsforberedelserne og Krigens Indflydelse paa det internationale Raastof- og Pengemarked; med Henblik paa Prisudviklingen peges der paa, hvorledes et meget vigtigt Problem i den økonomiske Krig er Fragtproblemet, saaledes som det gav sig Udslag i en øjeblikkelig Stigning i Bruttofragterne, hvad der delvis skyldes Sø-Krigsassurancen. Englands, Tysklands og U. S. A.'s økonomiske Udvikling er Genstand for nærmere Undersøgelse, idet der redegøres for de forskellige Landes Pris- og Forsyningsproblemer, deres finansielle Problemer, Beskæftigelsesforholdene og andre Spørgsmaal i Relation til Arbejdsmarkederne m. v.

Paa denne internationale Baggrund følger derpaa en fyldig Udredning af de økonomiske Forhold i Danmark i afvigte Aar, saaledes som de formede sig paa de forskellige Felter: Industri, Byggeri, Landbrug, Handel, Pengevæsen, Trafik og Kooperation, idet der sluttes med en socialpolitisk Oversigt, som ikke blot indeholder en Omtale af den sociale Lovgivning, men ogsaa af den faglige Udvikling, Overenskomstsituationen, Lønudviklingen og Arbejdstiden for at nævne nogle af Emnerne.

1939 var et uensartet Aar for det danske Erhvervsliv. Aarets første 8 Maaneder var gode. Oprustningens første Højkonjunktur i England medførte et stigende Forbrug af Landbrugsvarer. Danmarks Eksportindustri fik betydelige Eksportordrer (særlig Værfterne), fordi Industrien i de europæiske Storstater var fuldt optaget af Oprustningen. Den danske Valutasituation var særlig gunstig — delvis en Følge af de stigende Fragtrater — og muliggjorde en betydelig Udvidelse af Byggeriet.

Danmarks Beskæftigelsessituation var i Sommeren 1939 betydelig bedre end i 1938, og Arbejdsløshedsprocenten var mindre i Juli og August, end den har været i de sidste 6 Aar.

Saaledes var Danmarks Stilling, da Krigen begyndte. Krigen forandrede hele Billedet og medførte allerede i de første Uger, at de danske Valutareserver opbrugtes.

Beretningen peger paa, at allerede Aarets første Krigskvartal viste meget skarpt, at det er de krigsførende Staters Blokadeforanstaltninger, som vil lægge Rammen for det danske Erhvervslivs Udvikling under Krigen.

Aaret 1939 har beskæftigelsesmæssig set vist to Ting, nemlig paa den ene Side, at Byggeriets Forøgelse ikke alene paavirkede Beskæftigelsen indenfor de tilknyttede Brancher, men ogsaa indenfor Konsumindustrien. Paa den anden Side var det tydeligt efter nogle Maaneders Krig, at Blokadeøkonomiens centrale Problem er Arbejdsmændenes Arbejdsløshed. Arbejdsmændene rammes praktisk talt af enhver økonomisk Nedgang, lige meget om denne Nedgang gaar ud fra en nedadgaaende Landbrugsproduktion, fra stagnerende Byggeri eller fra Eksportindustriens Nedgang. Denne Kendsgerning forklarer delvis, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedsprocent stadig bliver større end andre Gruppers Arbejdsløshedsprocent. Alt tyder paa, at det bliver Blokadeøkonomiens store beskæftigelsesmæssige Problem, om man finder Anvendelsesmuligheder for det store Udbud af ufaglært Arbejdskraft, som ikke kan finde Beskæftigelse indenfor Erhvervslivets indsnævrede Rammer.

Erhvervsraadet fremhæver de offentlige Arbejders Betydning ved Bekæmpelse af Arbejdsmændenes Arbejdsløshed, og finder det heldigt, om saadanne offentlige Arbejder er økonomisk knyttet til Blokadeøkonomiens øvrige Problemer, at de offentlige Arbejder med andre Ord skal tage Sigte paa Udvidelse af de danske Selvforsyningsmuligheder.

— — —

Udover en almindelig Gennemgang af Erhvervslivets Problemer, indeholder Beretningen en Mængde Analyser af Enkeltproblemer. De bidrager til at fæstne det Indtryk, at Erhvervsraadet har et mægtigt Arbejdsomraade, hvilket er en naturlig Følge af, at Raadet ikke er knyttet til en enkelt Del af Er-

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Den 30. November afholdt de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser Aarsmøde i København i Overværelse af ca. 300 Repræsentanter.

Arbejdsdirektør *Aage Vater* indledede med nogle Mindeord om afdøde Hovedkasserer Hans Hansen og afgav derefter en udførlig Beretning for Regnskabsaaret 1939/40.

Antallet af Kasser var den 31. Marts d. A. uforandret 68. Det samlede Medlemstal var ca. 497.000 mod 473.082 foregaaende Aar, og Stigningen i Aarets Løb har saaledes været ca. 24.000 eller 5 pCt.

Det samlede Udgiftsbeløb i Regnskabsaaret har andraget 116,5 Mill. Kr., hvoraf 86,6 Mill. Kr. faldt paa Hovedforsikringen og 29,9 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne. Af de samlede Udgifter faldt de 112,1 Mill. Kr. paa Understøttelser (i Hovedforsikringen 82,3 Mill. Kr., hvoraf Brændselshjælp 3,7 Mill. Kr. og i Fortsættelseskasserne 29,8 Mill. Kr.), 4 Mill. Kr. er medgaaet til Administration, og Resten, 0,4 Mill. Kr., er Fritagelse for Medlemsbidrag.

Til Dækning af disse Udgifter har Kasserne i Aarets Løb haft en samlet Driftsindtægt paa 121,9 Mill. Kr., hvoraf 88,1 Mill. Kr. faldt paa Hovedforsikringen og 33,8 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne.

Medlemsbidraget til Hovedforsikringen har andraget 41,4 Mill. Kr. og til Fortsættelseskasserne 9,1 Mill. Kr., saaledes at det samlede Medlemsbidrag altsaa kommer op paa 50,5 Mill. Kroner.

I ordinært Statstilskud har Hovedforsikringen faaet 30,1 Mill. Kr. og i ekstraordinære Tilskud ialt 13,8 Mill. Kr. Fortsættelseskasserne har af Arbejdsløshedsfonden faaet 14,1 Mill. Kr., i ordinært Statstilskud 7,7 Mill. Kr. og i ekstraordinære Tilskud ialt 2 Mill. Kr.

Arbejdsløshedsforsikringen har haft et samlet Driftsoverskud paa 5,4 Mill. Kr., heraf 1,5 Mill. Kr. i Hovedforsikringen og 3,9 Mill. Kr. i Fortsættelseskasserne.

Kassernes samlede Formue, der ved Aarets Begyndelse udgjorde 91,1 Mill. Kr. eller 193 Kr. pr. Medlem, var ved Aarets Slutning steget til 96,5 Mill. Kr. eller 194 Kr. pr. Medlem. Af Formuen faldt 57,2 Mill. Kr. paa Hovedforsikringen og 39,3 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne.

Fordelingen efter gennemsnitlig Formue pr. Medlem viser, at 163.000 Medlemmer tilhører Kasser, hvis Formue er over 200 Kr. pr. Medlem, medens 333.000 Medlemmer ligger under 200 Kr.

Antallet af ledige Dage har i 1939—40 været ialt 28,4 Mill. mod 30,7 Mill. i 1938—39.

Arbejdsdirektøren gav derpaa Oplysninger om den nye Tilskudsskala, om Nødhjælpsarbejde og om Ungdomsforanstaltninger.

Ligeledes gjorde Hr. Vater Rede for den nye Arbejdsløshedsstatistiks Formaal og for Arbejdsfordelingen, som han ikke ansaa det nødvendigt at gøre tvungen.

Han omtalte den trufne Ordning vedrørende danske Arbejderes Beskæftigelse i Tyskland og oplyste, at ca. 50 Arbejdsløshedskasser har benyttet sig af Adgangen til at give Kontingentfrihed for deres Medlemmer under Opholdet i Tyskland.

Direktør Vater udtalte til Slut sin Forvisning om, at Dag bryder frem selv efter den mørkeste Uvejrsnat, og at man sikkert alle kunde forenes i Haabet om, at der atter i en ikke alt for fjern Fremtid vil oprinde en ny Tid med Tryghed, Frihedsfølelse og Arbejdsglæde.

Hovedkasserer *A. Johansen* omtalte efter Direktørens Beretning den nye Statistikordning og understregede, at det var nødvendigt at yde Vederlag for det betydelige Ekstraarbejde ved det statistiske Materiales Fremskaffelse, hvis man ikke vilde gøre Stillingen uholdbar for de mange Tillidsmænd, som hidtil har udført Arbejdet til almindelig Tilfredshed.

Mødet sluttede med denne Udtalelse og en Replik fra Arbejdsdirektøren.

---

hvervslivet, men at det, som oprettet af Det kooperative Fællesforbund og De samvirkende Fagforbund, i alle erhvervsøkonomiske Spørgsmaal skal virke vejledende for Arbejderbevægelsens Organisationer.

Nordiske Nyheder

ARBEJDSLØSHEDEN I SVERIGE. Indenfor de svenske Fagforbund, der har fremsendt Oplysninger om Arbejdsløsheden, var ved Udgangen af September 72.932 eller 10,1 pCt. af ialt 723.801 Medlemmer arbejdsløse mod 9,5 pCt. i den foregaaende Maaned og 7,2 pCt. ved Udgangen af September 1939. Regner man med 10 pCt. arbejdsløse i de 15 Forbund med tilsammen 230.000 Medlemmer, for hvilke der ikke foreligger Oplysninger, kommer det samlede Antal arbejdsløse Fagforeningsmedlemmer op paa ca. 100.000.

BYGGEFAGENE I SVERIGE. I Aarene 1937—39 har der været Højkonjunktur indenfor den svenske Bygningsindustri, men i 1940 er Byggevirksomheden aftaget i betydelig Grad, og Arbejdsløsheden bliver stadig mere omfattende. Indenfor de samvirkende Fagforbund i Bygningsindustrien har man derfor drøftet Muligheden af at stimulere Byggevirksomheden og besluttet at iværksætte en landsomfattende Propaganda for at foranledige de statlige og kommunale Myndigheder til at igangsætte planerede Arbejder samt overfor Offentligheden at erindre om Nødvendigheden af at foretage Ombygnings- og Vedligeholdelsesarbejder.. Man vil paa denne Maade forhindre en lignende Depressionsperiode i Byggefagene som den, der forekom under den sidste Verdenskrig.

SVENSK FRISØRFORBUND. Den 25. og 26. November holdt det svenske Frisørarbejderforbund Kongres i Stockholm. I den femaarige Kongresperiode er Medlemstallet steget fra 1500 til over 3500, hvoraf over Halvdelen er Kvinder. Forbundet tæller nu 42 Afdelinger.

Kongressen udtalte sig imod den overhaandtagende Udklækning af Lærlinge, hvis Uddannelse er meget mangelfuld og som derfor har Vanskelighed ved at finde Arbejde i Faget. Lovgivningsmagten bør gennem en obligatorisk Lærlingelov medvirke til sundere Forhold paa dette Omraade.

Til Forbundsformand genvalgtes Svend Björk; til Hovedkasserer J. Lundquist.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenør Hans Jørgensen & Søn, Odense.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. November forhandledes om Oprettelse af en særlig Dagrenovationsoverenskomst for 2 Chauffører beskæftiget af ovennævnte Entreprenør ved Bortkørsel af Dagrenovation for Odense Kommune. Fagforeningen havde krævet Oprettelse af Overenskomst for dette Arbejde, subsidiært at faa det samme Tillæg, som overenskomstmæssigt for Medhjælpere ved Dagrenovationsarbejde betales af Odense Kommune til saavel Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund som af Dansk Kommunalarbejderforbund.

Da Arbejdsgiverforeningen ikke vilde gaa med til et særligt Tillæg for denne Kørsel, sluttede Mødet uden Resultat, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling med Hensyn til Sagens videre Forløb.

Dansk Elektrikerforbund og Siemens Elektricitets Aktieselskab.

Den 14. November behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Dansk Elektrikerforbund over, at Siemens Elektricitets Aktieselskab trods Tillidsmandsbeskyttelse gentagne Gange havde foretaget Hjemsendelse af Tillidsmanden. Arbejdsgiverne paastod, at Tillidsmanden kun havde delt Vilkaar med de øvrige Arbejdere, men paa Mødet blev der givet Udtalelser, som indeholdt Løfte om, at man vilde være varsom og hensyntagende overfor Tillidsmanden og den Beskyttelse, han overenskomstmæssig nyder.

Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling, men udtalte, at de vilde afvente Forholdets videre Forløb.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Københavns Kommunes Værker.

Under Medvirken af D. s. F. afholdtes der den 14. November et Møde i Magistratens 5. Afdeling paa Foranledning af en Klage fra Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund over, at dette forgæves havde ført Forhandling med Magistraten om et Tillæg paa Basis af det forøgede Arbejde og de mange Ulemper, der følger med Fyring med daarligt Brændsel, saasom Tørv og Brunkul.

Magistraten afviste at yde et saadant Tillæg, idet den vel erkendte, at der under forrige Krig blev givet et Tillæg i samme Anledning, men Forholdene var dengang ganske anderledes; dengang spillede Pengene ikke samme Rolle som under de nuværende Forhold. Ydelse af et Tillæg til Kedelpasserne vilde føre store Konsekvenser med sig; Borgmesteren nævnte i denne Forbindelse Sporvejspersonalet og Mørklægningen.

D. s. F.s Repræsentant foreslog tilsidst, at der blev givet Mulighed for paa de respektive Arbejdspladser at foretage Nedsættelse af Tidsvarigheden for Vagterne, hvor der kunde paavises Forøgelse af Arbejdet o. l. paa Grund af det daarlige Brændsel.

Magistraten vilde overveje Forslaget og senere give D. s. F. Besked.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Biscuitfabriken »Dan«, Rødovrevej 156.

I Anledning af en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Biscuitfabriken »Dan«, som grundet paa Benzinmangel var overgaaet til Kørsel med Cykler, uden Forhandling havde nedsat Chaufførlønningerne til Budlønninger, afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. November om Oprettelse af Overenskomst.

Enighed opnaaedes ikke, og De samvirkende Fagforbund forbeholdt sig at gaa videre med Sagen, eventuelt til Fællesudvalget og Overenskomstnævnet.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens Havn.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. November behandledes en Protest fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Havnesammenslutningen lader Havnearbejdernes Sager ligge ubesvarede. Dansk Arbejdsmandsforbund beklagede ligeledes, at Havnearbejdernes Fagforening i Horsens ikke har kunnet faa afgjort en Sag ved en faglig Voldgift, hvorom der var blevet afholdt Mæglingsmøde den 12. Juli i Aar.

Paa Fællesmødet opnaaedes ikke Enighed, og Dansk Arbejdsmandsforbund forbeholdt sig at gaa videre med Sagen til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Kaas Briketter.

I Anledning af en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at A/S Kaas Briketter, trods den gældende Overenskomst, ikke havde villet medvirke til Etablering af Akkorder eller tilsvarende Ordning, men igennem længere Tid havde beskæftiget Arbejderne paa den rene Timeløn, afholdtes der den 27. November et Fællesmøde, hvor Spørgsmaalet om et Produktionstillæg blev draget frem, men der kunde ikke opnaas Enighed, hvorefter Forbundet vil indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Det tilkendegaves dog, at hvis lokal Forhandling kunde føre til et Resultat, burde dette forsøges.

Dansk Elektrikerforbund og Firmaet Hansen & Schneider, Aalborg.

Den 27. November behandledes paa et Fællesmøde en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed, og Sagen vil — da man fra Arbejdsgiverside ikke ønskede at gaa med til faglig Voldgift — derefter af Forbundet blive indbragt for Den faste Voldgiftsret, idet det samtidig forbeholder sig at ændre det af Forbundet ved et Timandsmøde stillede Krav med Hensyn til Opsigelsesvarsel.

Dansk Elektrikerforbund og Installatør Georg Rasmussen, Sølvtorvet 85.

Paa Foranledning af en Opfordring fra Dansk Elektrikerforbund om Indbringelse af et Spørgsmaal for Fællesudvalget om manglende Overenskomst med Installatør Georg Rasmussen, Sølvtorvet 85, blev der den 21. November afholdt Forhandlingsmøde, hvor der opnaaedes en Tiltrædelse af Elektrikerforbundets Overenskomst.

Dansk Elektrikerforbund og Firmaet Bruun & Sørensen, Aarhus.

En Uoverensstemmelse om et Afspadseringsspørgsmaal mellem ovennævnte Parter behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. November.

Paa Mødet enedes man om, at Spørgsmaalet behandles ved det til Torsdag den 28. November indkaldte Møde i Hovedorganisationernes Afspadseringsudvalg.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Kyndby Værket.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. November behandledes en Klage fra Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund over, at Arbejdsgiverne ved den af dem indførte Arbejdsordning ved Kyndby Værket forhindrede Forbundet i at faa opfyldt sine Rettigheder som Organisation, hvad angaar Medlemsskab af de ved Kedelpasning beskæftigede.

Arbejdsgiverne stillede et Forslag af følgende Indhold:

»Selskabet erklærer, at det ikke vil forbyde tre af sine 13 Undermestre at overmelde sig til Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, men kan ikke paatage sig nogen Forpligtelse til at udpege, hvem disse tre skal være.

Arbejdsgiverforeningen udtaler, at den ikke vil rejse noget Spørgsmaal om Ændring i Lønnen i Anledning af eventuel Overflyttelse, saa længe de paagældende udfører decideret Maskinmestergerning i Størstedelen af deres Tid.«

Dette ønskede Forbundet en Frist til at tage Stilling til.

Sømændenes Forbund og Søfyrbødernes Forbund og Krigstillæg.

Sømændenes Forbund og Søfyrbødernes Forbund havde ved Afstemning blandt Medlemmerne med overvejende Flertal faaet vedtaget at søge optaget Forhandling om Krigs-Risikotillæg med Opfordring om at søge dette forhøjet.

Ved en Forhandling mellem Søfolkenes Organisationer og Dansk Dampskibsrederiforening var der ikke opnaaet Enighed, hvorefter der den 28. November under Hovedorganisationernes Medvirken afholdtes Forhandlingsmøde, uden at Enighed opnaaedes.

Opsigelse af Overenskomsten vil herefter ske med de stipulerede 7 Dages Varsel, og Sagen vil blive indbragt for Fællesudvalget, idet Hovedorganisationerne er enige om, at den opsagte Overenskomst er gældende indtil Kendelse om en ny foreligger.

Dansk Slagteriarbejderforbund og Danske Konservesfabrikanters Arbejdsgiverforening og Foreningen af Pølsefabrikanter og Fedevaregrossister i København.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. November enedes man om følgende:

»Efter at Dansk Slagteriarbejderforbund er optaget som Medlem af De samvirkende Fagforbund, bliver for de Overenskomstforhold, Forbundet har med Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, Forhandlingsreglerne af 1936 gældende, saaledes at Udløbstiden for disse Overenskomster fremtidig er 1. Marts.«

Dansk Arbejdsmandsforbund og Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 2. December blev der fremsat Ønske fra Dansk Arbejdsgiverforenings Side om, at man fik Lov til at sætte Ekstramandskab ved Trælosning, naar det drejede sig om større Dampskibe, som kom til Københavns Havn.

Havnearbejderne og Forbundet fastholdt deres Standpunkt med Hensyn til, at Overenskomsten maatte efterleves, og man kunde derfor ikke opnaa Enighed.

Arbejdsgiverne forbeholdt sig at gaa videre med Sagen, fordi Havnearbejderne havde nægtet at deltage i en faglig Mægling efter de Regler, som er gældende mellem Parterne.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Akts. Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik, Aalborg.

Den 2. December afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af Krav fra Arbejdsgiverne om, at Fabrikarbejdernes Fagforening i Aalborg skulde tilbagebetale de Beløb — ca. 2400 Kr. — som Arbejderne havde faaet udbetalt som Overarbejde ved Udførelse af Husvagttjeneste paa ovennævnte Fabrik under Flyvervarsling i Foraaret.

Enighed opnaaedes ikke, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at lade Sagen gaa til Den faste Voldgiftsret.

Handskemagerforbundet i Danmark og Firma E. Jensen & Søn.

En Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter angaaende Arbejdstidens Lægning behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. November med følgende Resultat:

»Idet Hovedorganisationernes Repræsentanter erkender, at Firmaet burde have forhandlet med Arbejderne om det paagældende Spørgsmaal, er man enige om at fastsætte Arbejdstiden hos det paagældende Firma i Tidsrummet 2. December—16. Januar 1941, begge Dage inclusive, saaledes:

De første 5 Dage om Ugen Kl. 8½—5¼ med ½ Times Spisepause.

Lørdag Kl. 8½—15¾ med ½ Times Spisepause.«

Riggernes- og Sejlmagernes Forbund og Firma Aug. Olsen.

En mellem ovennævnte Parter opstaaet Strid behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. December. Striden blev bilagt ved, at Firmaet betaler Halvdelen af det Beløb, som Skurpengene fra Nybygningerne Nr. 643 og 655 andrager.

Træindustriarbejderforbundet og A/S Aarhus Emballagefabrik.

Et af Træindustriarbejderforbundet rejst Krav om Feriepenge i Forbindelse med den ved Kendelse af Den faste Voldgiftsret i Sag Nr. 2844 Forbundet tilkendte Bod, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. December.

Man enedes om at slutte Sagen, idet Organisationerne er enige om, at den i Kendelse Nr. 2844 A/S Aarhus Emballagefabrik ikendte Bod dels tjener til Bod og dels til Erstatning, men ikke kan betragtes som Løn i den Forstand, at der f. Eks. vil være at beregne Feriepenge af nogen Del af Beløbet.

Den faste Voldgiftsret

SAG NR. 2839.

Arbejdsmænd under Ringkøbing Amtsraad.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 30. Oktober 1940 i Sag Nr. 2839: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund mod Ringkøbing Amtsraad.

I Anledning af Dansk Arbejdsmandsforbunds gentagne Forslag om en Overenskomst med Ringkøbing Amtsraad vedr. Arbejdsmandsarbejdet paa Amtets Veje tilskrev Amtsraadet den 8. April 1937 Forbundet, at Vejudvalget principielt maatte fastholde, at det ikke ønskede en almindelig Overenskomst, men var villig til at yde de Timelønninger, der maatte fastsættes ved de da stedfindende Forhandlinger mellem Arbejdsmændene og Entreprenørerne. Det tilføjedes, at Spørgsmaalet om yderligere Forhandling om Oprettelse af en Overenskomst vilde blive forelagt Amtsraadet.

Forbundet svarede, at det som tidligere bebudet ikke vilde kunne tillade sine Medlemmer

at deltage i Arbejdsmandsarbejde ved Brolægningsarbejde for Amtet, forinden en Overenskomst i Lighed med den, Amtet havde sluttet med Brolæggerforbundet, ogsaa var oprettet med Hensyn til Arbejdsmandsarbejde.

I en Skrivelse af 26. April meddelte Amtsraadet, at det for Akkorderne vedrørende Arbejdsmandsarbejde ved Brolægningsarbejde var villigt til at følge en af Formanden for den lokale Forbundsafdeling aftalt Fremgangsmaade. Der henvistes derhos til en Aftale med Brolæggerforbundet om Undladelse af Forfølgning efter Afslutningen af Brolæggernes Strejke og meddeltes, at Amtsraadet fastholdt sin Ret til at beskæftige de Brolæggere, der ikke deltog i Strejken i 1936, forsaavidt de stadig var Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, dog ikke andre fra de for Tiden udelukkede Afdelinger, og at man selvfølgelig ikke vilde undlade at beskæftige de Arbejdsmænd (Oppassere), som gik ind i Sympatistrejken.

Nu meddelte Forbundet i Brev af 4. Maj Amtet, at nysnævnte Skrivelse havde været forelagt Forbundets Ledelse, som havde vedtaget at paabegynde Arbejdet for Amtet »paa Grundlag af det Tilbud, som er givet i Skrivelser fra Amtet af 8. og 26. April d. A., som vi forstaar paa den Maade, at der herefter vil blive betalt samme Timelønninger og Tillæg og Akkordpriser, som er fastsat i Overenskomster mellem vort Forbund og Entreprenørforeningen«.

Den 13. s. M. anerkendte Amtet Modtagelsen af den nys nævnte Skrivelse og udtalte, at Arbejdet kunde begyndes. Det hedder endvidere: »..... Amtsraadets Skrivelse af 8. og 26. April maa forstaas saaledes, at man er villig til at yde de samme Timelønninger med Tillæg for Tjærearbejde til de Arbejdere, der er direkte beskæftiget med de bituminøse Bindemidler, som er fastsat i Overenskomsten med Entreprenørforeningen, men at man som hidtil ved de almindelige Jord- og Vejarbejder ikke kan tiltræde Akkordpriserne eller Tillæg for Akkordafsavn, heri dog undtaget Arbejdet ved Oppasningen af Brolæggerne, der udføres paa de i Forbundets Skrivelse af 4. Maj d. A. anførte Vilkaar.«

I Efteraaret 1939 opstod der en Meningsforskel mellem Amtsraadet og Forbundet om Forstaaelsen af Tilsagnet om Tillæg til Arbejdere, der er direkte beskæftigede med de bituminøse Bindemidler, idet Raadet afviste Krav om saadant Tillæg for de Arbejderes Vedkommende, der er beskæftiget med Transport og Udlægning af asfalterede Skærver. Forbundet krævede Uoverensstemmelsen afgjort efter »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid«, men Amtsraadet nægtede at være pligtig at taale en saadan Afgørelse.

Under denne Sag har nu Forbundet paastaaet Amtsraadet tilpligtet at lade Tvisten behandle efter nævnte Regler og ikendt Bod for dets Vægring herved samt dømt til Betaling af Sagens Omkostninger.

Amtsraadet paastaar Sagen afvist, idet det fremhæver, at den mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund indgaaede Overenskomst ikke er tiltraadt af Amtsraadet, at det stadig har præciseret, at det ikke ønskede nogen generel Overenskomst, jfr. det i Skrivelsen af 8. April 1937 tagne Forbehold, hvis Ikke-Gentagelse i den definitive Skrivelse af 13. Maj s. A. næppe kan have nogen Betydnnig, saa meget mindre som Forholdet paany er præciseret under en Forhandling den 13. Oktober 1938 mellem Vejudvalget og Forbundets Repræsentanter, hvorom det i Vejudvalgets Mødereferat hedder, at Spørgsmaalet om en generel Overenskomst principielt maatte afvises. Forbundet kan herefter ikke være uvidende om, at der kun bestaar en speciel Aftale vedrørende ganske bestemte Forhold og ikke nogen Indgaaelse paa mere generelle Overenskomster, som Forbundet maatte have sluttet med andre Organisationer, hvorfor Arbejdsmandsforbundets Anbringende om, at Amtsraadet — eventuelt stiltiende — er gaaet ind paa en generel Overenskomst er i Strid med det faktisk passerede.

Klagerne paa deres Side bestrider ikke, at den af dem opnaaede Overenskomst ikke kan betegnes som generel, idet den i det væsentlige gaar ud paa, at der med enkelte Undtagelser skal aflønnes efter den mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund bestaaende Overenskomst, der — som i Korrespondancen bemærket — ogsaa indeholder Bestemmelse om et Tillæg af lignende Karakter som det her omhandlede, men Forbundet hævder, at Afgørelsen af Uenigheder om Forstaaelsen af de enkelte rent faglige Aftaler i en Overenskomst af kollektiv Natur, selv om denne omfatter et mindre Omraade end en generel Overenskomst, maa — naar specielle Regler ikke udformes — automatisk ske efter § 17 i Loven om Den faste Voldgiftsret som ændret ved Lov 2/5 1934. I nærværende Tilfælde er Amtsraadet indtraadt i et direkte Retsforhold — ikke til de beskæftigede Personer, men — til Forbundet som saadant og har med dette truffet Overenskomst bindende for Organisationen selv og dens vekslende Medlemmer og undergivet de Reguleringer, der siden Indgaaelsen har fundet Sted af de tilsvarende Lønninger efter Overenskomsten med Entreprenørforeningen. At der er Tale om en kollektiv Overenskomst er efter Klagernes Mening ubestrideligt. Det er aldrig faldet Forbundets Forhandlere ind, at det med Nægtelsen af en almindelig Overenskomst var Meningen paa det af den særlige Overenskomst dækkede Omraade at tage Afstand fra den sædvanlige og legalt anviste Fremgangsmaade til Divergensernes Udjævning og Afgørelse. Dette vilde — efter sit antagelige Formaal — have kunnet

føre til Uoverensstemmelser med Entreprenøraftalen ogsaa paa de Punkter, man var naaet til Enighed om, og vilde baade af denne Grund og efter Forbundets Standpunkt i Almindelighed have været uantageligt som Grundlag for Opgivelse af dets Aktion. En saadan Stilling fra Amtsraadets Side var ejheller at forvente, efter at Amtsraadet Aaret forud havde afsluttet Overenskomst med Brolæggerforbundet, der dog maa indeholde eller forudsætte tilsvarende Fremgangsmaader. I saglig Henseende maa disse være fuldt betryggende for Amtsraadet, jfr. Udtrykkene i den citerede Bestemmelse, og der er af Indklagede intet anført i anden Retning.

Der findes at maatte gives Klagerne Medhold i, at de i Sagen omhandlede specificeret og skriftligt fastslaaede Aftaler er at betragte som en Overenskomst af den Natur, at den bliver at supplere overensstemmende med fornævnte Lovs § 17, sidste Stk., saaledes at de der anførte Regler kommer til Anvendelse indenfor Overenskomstens Omraade til Afgørelse af Uenigheder af faglig Karakter som den foreliggende, der da ogsaa synes vel egnet til Afgørelse efter saadanne Regler.

Klagernes Paastand vil herefter være at tage tilfølge, dog at der ikke findes Anledning til Idømmelse af Bod.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., findes at burde deles.

Kendelse:

Bestemmelserne i den af Fællesudvalget af 17. August 1908 vedtagne »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid« anses at være gældende mellem Parterne til Afgørelse af den foran omhandlede Uenighed.

Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne med 150 Kr.

SAG NR. 2815.

Murere hos Murermestrene Karl Nissen og Søn, Horsens.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. Oktober 1940 i Sag Nr. 2815: De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark og dets Afdeling i Horsens mod Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark for Murermestrene Karl Nissen & Søn, Snaptun, Horsens.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Murerforbundet i Danmark og dets Afdeling i Horsens indklaget Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og Murermestrene Karl Nissen & Søn, Snaptun, med Paastand om, at sidstnævnte Indklagede kendes pligtige at overholde en mellem Forbundet og nævnte Organisation indgaaet Overenskomst, til lovlig Frigørelse for samme foreligger, samt idømmes Bod for Brud paa denne Overenskomst.

Ifølge Klagernes Fremstilling var Karl Nissen & Søn som Medlemmer af Organisationen i Følge en af Overenskomstens Bestemmelser forpligtede til »fortrinsvis at antage organiserede Svende i Tilslutning til Murerforbundet i Danmark«, men Karl Nissen har ved et den 22. Maj 1940 i Henhold til »Regler for Behandling af faglig Strid« afholdt Mæglingsmøde erkendt at have handlet i Strid hermed ved som uorganiseret Svend at beskæftige et Medlem af Mesterforeningen, idet han dog henviser til, at de indklagede Murermestre med Paagældende og yderligere en Mester vilde indgaa et Kompagniskab. — Mæglingsudvalget enedes om, at Nissen & Søn inden 8 Dage skulde afskedige den som Svend antagne Mester, og antage en organiseret Svend, og at i andet Fald alle tre Mestre skulde ekskluderes. — Klagerne har bestridt, at et Kompagniskab som det paatænkte legitimt kunde oprettes, og har herved bl. a. henvist til en Overenskomstbestemmelse om de formelle Betingelser herfor, som ikke er opfyldt. — Da Forholdet ikke blev bragt i Overensstemmelse med Mæglingsmødets Beslutning, blev de tre Mestre ekskluderede af Hovedorganisationen, hvorved deres Forpligtelse til at overholde Overenskomsten dog ikke er bragt til Ophør.

Den indklagede Hovedorganisation har ved sit Møde i det hele bekræftet Klagernes Fremstilling. Den hævder at have handlet pligtmæssigt, og Klagerne nedlægger ikke nogen særlig Paastand overfor denne Indklagede.

Karl Nissen & Søn har, skønt lovlig stævnede, ikke givet Møde under Sagen, og denne vil saaledes være at afgøre i Henhold til Klagernes Fremstilling, der stemmer med de fremlagte Dokumenter.

Klagernes Paastande overfor sidstnævnte Indklagede findes herefter at burde tages til Følge, saaledes at Boden bestemmes til 150 Kr. Samme Indklagede findes ligeledes at burde betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse:

De Indklagede, Murermestrene Karl Nissen & Søn, Snaptun, er pligtige at overholde den ovennævnte Overenskomst mellem Murerforbundet i Danmark og Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark, til lovlig Frigørelse for samme foreligger, og betaler i Bod til Klagerne, Murerforbundet i Danmark, 150 Kr.

Samme Indklagede udreder Sagens Omkostninger med 150 Kr.

SAG NR. 2844.

Træindustriarbejdere hos A/S Aarhus Emballagefabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Oktober 1940 i Sag Nr. 2844: De samvirkende Fagforbund for Træindustriarbejderforbundet i Danmark og dets Afdeling i Aarhus

mod Dansk Arbejdsgiverforening for Træindustriens Fabrikantforening for Jylland for A/S Aarhus Emballagefabrik, Aarhus.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Træindustriarbejderforbundet og dettes Aarhus Afdeling indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Træindustriens Fabrikantforening for Jylland og dettes Medlem A/S Aarhus Emballagefabrik, Aarhus, for Brud paa Landsoverenskomsten i Træindustrien. De har henvist til, at Selskabets Direktør i 1. Halvdel af Juni d. A. fra Sommerferien (der begyndte den 22. Juni) at regne uberettiget har opsagt samtlige Akkordoverenskomster med Fabrikens Arbejdere og fra 22. Juni har aflønnet med Timeløn. Disse Akkorder maa imidlertid anses henhørende til de Overenskomster af bindende Varighed, som omhandles i Landsoverenskomstens § 9, 1, der er saalydende: »Faste Prislister — Akkordoverenskomster som har bindende Varighed — skal for at have Gyldighed for andre end de Parter, der har sluttet dem, godkendes af Organisationerne, og Forandringer i dem kan ikke foretages uden med Organisationernes Godkendelse«. Ved den skete Overførelse til Timeløn er der efter Klagernes Anbringende paaført de til Arbejde for Akkord Berettigede et Tab, som Klagerne efter noget forskellige Beregninger har opgjort til for Tiden til den 18. Oktober at udgøre 5951 Kr. 56 Øre eller 5187 Kr. 46 Øre, og under Henvisning til det anførte har Klagerne paastaaet Fabriken kendt pligtig saavel fremtidig at overholde Akkordoverenskomsterne og aflønne efter disse som at efterbetale Differencen mellem den Løn, der er udbetalt i Timeløn, og den Løn, der skulde have været udbetalt i Akkord, samt endelig ikendt Bod for Overenskomstbrud.

De Indklagede paastaar Frifindelse. De hævder, at de Akkorder, der var Tale om, ikke falder ind under den citerede Bestemmelse. Den Regel, som kommer til Anvendelse, er samme Paragrafs 2. Stykke: »I alle Tilfælde, hvor der tilbydes Akkordarbejde, som falder udenfor saadanne faste, af Organisationerne godkendte Prislister, fastsættes Akkorden gennem fri Forhandling mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og den eller de Arbejdere, hvem den paagældende Akkord tilbydes. Opnaas ikke Enighed, udføres Arbejdet i Timeløn«. Da Akkorderne ikke i noget Tilfælde var godkendt paa den foreskrevne Maade, var Overgang til Timeløn herefter hjemlet. Paa Grund af Akkorderne opstod der nogle indbyrdes Rivninger mellem Arbejderne, og denne Uro var Foranledningen til, at Direktøren opsagde samtlige Akkorder. — De Indklagede hævder, at Akkorden er opsagt med 14 Dages Varsel, men har overfor Klagernes Paastand om, at det først er sket den 11. Juni, ikke bevist dette. Efter Opgørelser foretagne af Indklagede paa lignende Grundlag, som det af Klagerne benyttede, hævder de Indklagede, at Tallene vilde blive henholdsvis 5.374 Kr. 90 Øre og 4.684 Kr. 84 Øre.

Anvendelse af Akkord paa den indklagede Fabrik, der fremstiller Emballage af Træfiner, er af meget gammel Dato. Fra Starten i 1921 eller kort derefter anvendtes i ret stort Omfang Enkeltmandsakkorder. Efter nogen Tids Forsøg med samlet Akkord og med Timeløn ogsaa for tidligere Akkordarbejdere indførtes i 1929 eller 1930 Gruppe-Akkorder i det væsentlige inddelt efte de benyttede Maskiner (Hæfte-, Stanse-, Skæremaskiner o. fl.). Noget under Halvdelen af de voksne Arbejdere deltog i Akkordarbejdet. Ved Overgangen til Timeløn i 1940 var de Akkordlønnedes Antal ca. 20, inddelt i 4 Grupper. Deres Løn beregnet efter Tid udgjorde 157—159 Øre, medens den tarifmæssige Timeløn er 118 Øre.

Klagerne har ikke oplyst, at saadan Godkendelse som i § 9, 1. Stk., omhandlet udtrykkeligt og almindeligt har fundet Sted, men hævder, at Akkordaftalerne er sket med Organisationernes stiltiende Billigelse. Det har til Stadighed ved hele Rækken af almindelige Overenskomstfornyelser været forudsat, at en betydelig Del af Aflønningen paa Fabriken skete gennem et fastlagt Akkordsystem, hvorhos der flere Gange har været forhandlet under Organisationernes Medvirkning om Parternes Akkordforhold og og om Prisfastsættelse.

Efter det oplyste kan det være noget tvivlsomt, hvilken Opfattelse Parterne i den første Tid efter Overgangen til Gruppeakkorder havde om disses Varighed og forbindende Karakter. I 1933 opsagde Arbejderne saaledes en Akkord med 14 Dages Varsel; en Frist, der ikke ses at være noget Holdepunkt for. Opsigelsen førte til Forhandlinger og Enighed om ny Akkord. — Derimod er det oplyst, at det ved et Fællesmøde mellem Organisationerne d. 22. Juni 1937 blandt andet vedtoges, at der paa Fabriken skulde optages Forhandlinger om en bedre Tilrettelæggelse af Akkordarbejdet, og at der den 3. December 1938 efter Henvendelse fra Træindustriarbejderforbundet til Træindustriens Fabrikantforening for Jylland afholdtes et Mæglingsmøde til Fastsættelse af Akkorder ved to nye Skæremaskiner. Der fastsattes en Pris med Ret til Revision efter Prøvetid. Klagerne hævder, at Organisationsforhandlinger af lignende Art har fundet Sted i hvert Fald i 1934, hvorimod Opsigelsestilfældet i 1933 er ganske enkeltstaaende.

Efter hvad der iøvrigt foreligger, maa der gaas ud fra, at Akkordoverenskomsterne fra begge Sider i det hele har været betragtet som og fungeret som faste Værkstedsprislister, og at de Forandringer, de i Tidens Løb er undergaaet, har været af generel Karakter, bindende for Fremtiden og saa godt som altid foranledigede ved ny Teknik, nye Maskiner, Omlæg-

ning af Arbejde og deslige. Akkorderne har fulgt de almindelige Lønreguleringer, og det maa antages, at de af Parterne, selvom § 9 ikke er iagttaget ved Indhentelse af særlig Godkendelse, har været betragtet som bindende for de vekslende Arbejdere, der i Tidens Løb indtraadte i dem uden ny Aftale.

Med Hensyn til den anførte Overenskomstbestemmelses Forhold til den saaledes skabte Tilstand bemærkes, at den af de Indklagede paaberaabte Del af Bestemmelsen, hvorefter der ved manglende Enighed kan faldes tilbage paa Timeløn, i det hele ikke findes passende at kunne finde Anvendelse paa Akkordaftaler som de foran beskrevne, efter hvilke Arbejde i en Aarrække er afregnet til faste Takster. Den angaar direkte kun det Tilfælde, at Akkord skal fastsættes i Anledning af, at Arbejdsgiveren har gjort en eller flere Arbejdere Tilbud om Akkordarbejde, og maa anses at have nyt Arbejde som Hovedgenstand. — Den i 1938 organisationsmæssigt trufne Afgørelse maa utvivlsomt efter endt Prøvetid og Takstens eventuelle Justering og paafølgende langvarige Hævdelse ved Lønberegningerne have ført med sig, at de til Skæremaskinerne knyttede Gruppeakkorder er at anse som positivt godkendte overensstemmende med Betemmelsens 1. Del. Efter Sagens Natur maatte Regler, som de heri indeholdte eller dog lignende Regler, forventes at gælde Prisnormer som dem, der her er opstaaet. Parterne har derhos efterhaanden som Akkordsystemet udvikledes og igennem en lang Aarrække fæstnedes og blev officielt, kunnet gaa ud fra, at disse udpræget lokale Ordninger fra Organisationernes Side var overladt dem, og de har maattet se en saadan Opfattelse afgørende bestyrket ved Organisationernes Holdning, naar deres Medvirkning undtagelsesvis paakaldtes. — Det kan endnu bemærkes, at der maa gives Klagerne Medhold i, at der i Betragtning af det i Sagen omhandlede Aflønningssystems Alder og Betydning paa Fabriken, hvor to Femtedele eller flere af de voksne Arbejdere var inde under det, efter Organisationsforhold i det hele maatte være sikker Hjemmel for dets Tilsidesættelse.

Aarhus Emballagefabriks Fremgangsmaade i det foreliggende Tilfælde findes efter det udviklede ganske ubeføjet.

Klagernes Paastand findes herefter at burde tages tilfølge, saaledes at de under Sagen omhandlede Akkordoverenskomster anerkendes som ligestillede med faste Prislister og paany bringes i Anvendelse fra den første Lønningsdag efter denne Kendelses Afsigelse, samt at Akts. Aarhus Emballagefabrik ikendes en Bod, der tillige tjener til Dækning af de Akkordberettigedes Tab til og med den 24. Oktober 1940, og som efter det herom oplyste findes at kunne bestemmes til 6500 Kr.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse:

De foran omhandlede Akkordoverenskomster anerkendes som ligestillede med faste Prislister og bliver at anvende fra den første Lønningsdag efter denne Kendelses Afsigelse.

Indklagede: Akts. Aarhus Emballagefabrik, Aarhus, betaler i Bod til Træindustriarbejderforbundet et Beløb af 6500 Kr., der tillige tjener til Dækning af de akkordberettigede Arbejderes Tab til og med den 24. Oktober 1940.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

SAG NR. 2845.

Lager- og Pakhusarbejdere hos Firmaet Harry Schacke.

Den 25. Oktober 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2845: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund mod Firmaet Harry Schacke, Værmlandsgade 21, København.

Sagen, der drejede sig om Brud paa gældende Overenskomst, forhandledes og forligtes saaledes:

»Parterne er enige om, at Aftalen af 21. September 1933 fortsat er gældende, indtil den i Overensstemmelse med »Ægoverenskomsten« kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Maj.

Til fuld Afgørelse betaler Indklagede til Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund Kr. 225,00 inden 15 Dage fra Dato.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

SAG NR. 2838.

Arbejdsmænd hos Vognmand H. Trolle Christensen, Grenaa.

Den 11. Oktober 1940 holdt Retten Møde paa Københavns Raadhus til Forberedelse af Sag Nr. 2838: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Grenaa mod Vognmand H. Trolle Christensen, Grenaa.

Sagen, der drejede sig om et Underbetalingsforhold, forhandledes og forligtes saaledes:

»Indklagede erkender sig forpligtet til at overholde Overenskomsten.

Alle Arbejdere skal fra 1. November d. A. være Medlemmer af Organisationen, dog er Johan Simonsen ikke omfattet af denne Forpligtelse, førend Fæstemaalet udløber 1. April 1941.

Til fuld Afgørelse af det skete Brud betaler Indklagede til Dansk Arbejdsmandsforbund 75 Kroner.«

Klagerne tog herefter Klagen tilbage.

Redaktør: Laur. Hansen . Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. Sal . Telf.: 3541 og 10 541 . Trykt i Dansk Andels Trykkeri, Kbhvn.